ಜನ್ಹುವಿನ ಅದ್ಭುತವಾದ ಶೀಲ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮಹಾಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ದೇವಗಂಗೆ ಮೋಹಿತಳಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗು ಎಂದು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಪ್ರಣಯ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಅವಳ ಈ ಒಲವಿನ ಕರೆಯನ್ನು ಜನ್ಹುವು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದಾಗ ಗಂಗೆಗೆ ಪ್ರಣಯಭಂಗದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಅವಳು ತನ್ನ ಭೀಷ್ಮ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಜನ್ಹುವಿನ ಯಜ್ಞವಾಟ ಆಶ್ರಮ ಹಾಗೂ ಯಜ್ಞೋಪಕರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಜನ್ಹುವು ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತ ''ಗಂಗೆ! ನಿನ್ನ ಈ ದುರಭಿಮಾನದ ದುಷ್ಫಲವನ್ನು ಈಗಲೇ ಅನುಭವಿಸುವಿ. ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ಕುಡಿದು ನಿನ್ನ ಅಬ್ಬರವನ್ನೆಲ್ಲ ಈಗಲೇ ಅಡಗಿಸಿಬಿಡುವೆ. ನಿಲ್ಲು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಗಸ್ತ್ಯನಂತೆ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯ ಅಪಾರವಾದ ಜಲರಾಶಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕುಡಿದುಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಮುನಿಗಳು ಲೋಕಪಾವನೆಯಾದ ಗಂಗೆಯೆಲ್ಲ ಏಕಾಪೋಶನವಾದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಜನ್ಹುವಿನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ದೇವನದಿಯನ್ನು ಹೊರಬಿಡಲು ಹೇಳಿದರು. ಋಷಿಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಜನ್ಹುವು ಭಾಗೀರಥಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ಅವಳನ್ನು 'ಜಾನ್ಹವಿ' ಅಂದರೆ ಜನ್ಹುವಿನ ಮಗಳು ಎಂದು ಮುನಿಗಳು ಕರೆದರು. ಹೀಗೆ ಮಡದಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಂದು ಮಗಳಾಗಿನಿಂದ ಸುರಸರಿತೆಯ ಸಂಕಲ್ಪ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ಯುವನಾಶ್ವ ಮಹಾರಾಜನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಗೆಗೆ ಮಾನವಿಯಾಗು ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆಗ ಅವಳು ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿಬಂದು ಕಾವೇರಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಳು. ಉಪವರಳಾದ ಈ ಕಾವೇರಿಯನ್ನು ಯುವನಾಶ್ವನು ಜನ್ಹುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು. ಜನ್ಹುವನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಭಾಗೀರಥಿಯ ಬಯಕೆ ಹೀಗೆ ಅವಳ ಅರ್ಧಭಾಗದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತಳಾದ ಕಾವೇರೀನದಿಯಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು.

ಜನ್ಹುವಿಗೆ ಗಂಗಾಂಶ ಸಂಭೂತಳಾದ ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಸುನಹ ಎಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ಮಗನು ಉತ್ಪನ್ನನಾದನು. ಸುನಹನಿಂದ ಮುಂದೆ ಆ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಅಜಕ ಬಲಾಕಾಶ್ವ ಕುಶ ಎಂಬ ರಾಜರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಕುಶನಿಗೆ ಕುಶಿಕ ಕುಶನಾಭ ಕುಶಾಂಬ ಮೂರ್ತಿಮಾನ್ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕುಶಿಕನು ಪಲ್ಲವರೆಂಬ ಕಾಡುಜನರ ಜೊತೆಗೆ ವನಚರನಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆದನು. ಮತ್ತು ಅವನು ತನಗೆ ಇಂದ್ರಸಮಾನನಾದ ತೇಜಸ್ವೀಮಗನಾಗಬೇಕೆಂದು ಅತ್ಯಂತ ಉಗ್ರವಾದ ಘೋರ ತಪವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದನು. ಸಾವಿರ ವರುಷಗಳ ಇಂಥ ದಾರುಣವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಬಂದ ಕುಶಿಕನ ಸ್ಥೈರ್ಯ ಹಾಗೂ ತಪೋವೀರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಭಯವಾಯಿತು. ಇವನ ಈ ಭಯಂಕರ ತಪಃಫಲರೂಪನಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಇಂದ್ರನು ಇವನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದರೆ ನನ್ನ 'ಗೌರವ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು' ಎಂದು ತಿಳಿದು ದೇವೇಂದ್ರನು ತಾನೇ ಒಂದು ಅಂಶದಿಂದ ಕುಶಿಕನ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿಬಂದನು. ಕುಶಿಕನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಪೌರುಕುತ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಸುರರಾಜನೇ ಗಾಧಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕೌಶಿಕ ಎಂದೂ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಆ ಗಾಧಿಗೆ ಸತ್ಯವತಿಯೆಂಬ ಮಹಾನುಭಾವಳಾದ ಓರ್ವ ಮಗಳು ಇದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಭೃಗುಋಷಿಯ ಚಿರಂಜೀವರಾದ ಋಷಿಪ್ರವರ ಋಚೀಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಋಚೀಕರು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯಾದ ಸತ್ಯವತಿಯ ಸೇವೆ ಶುಶ್ರೂಷೆಗಳಿಂದ

ಪರಿತುಷ್ಟರಾಗಿ ಅವಳಿಗೂ ಅವಳ ತಾಯಿಗೂ ಸಂತತಿಯಾಗಲೆಂದು ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಚರುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಮಡದಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚರುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ''ಇದು ನಿನಗಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಚರು. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಶಾಂತನೂ ಒಳ್ಳೇ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆದ ತಪಸ್ವೀಪುತ್ರನು ಜನಿಸುವನು. ಈ ಎರಡನೆಯ ಚರು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಿಯಾದ ಅವಳಿಗೆ ಮಹಾಪ್ರಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂತಕನೂ ಜಗಜ್ಜೇತಾರನೂ ಆದ ದೀಪ್ತಿಮಂತನಾದ ಧೀರಪುತ್ರನು ಜನಿಸುವನು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಪೋನುಷ್ಠಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಾಭಿಯುಕ್ತರಾದ ಋಚೀಕರು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಮಹಾರಾಜ ಗಾಧಿಯು ಮಗಳನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಋಚೀಕರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಕುಟುಂಬ ಬಂದನು. ಆಗ ಸತ್ಯವತಿಯು ತಾಯಿಗೆ ತನ್ನ ಗಂಡ ಕೊಟ್ಟ ಎರಡೂ ಚರುಗಳನ್ನೂ ತೋರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಫಲ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಅದರಿಂದಾಗಬಹುದಾದ ಸಂತಾನದ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಗಳ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಎರಡನ್ನೂ ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ತಾಯಿಯು ದೈವವಶಾತ್ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಆ ಚರುಗಳನ್ನು ಬದಲುಮಾಡಿ ತನ್ನದನ್ನು ಮಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಗಳದನ್ನು ತಾನು ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಗಾಧಿಯು ಋಷಿವರ ಋಚೀಕರ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಿ ಸಂತಸದಿಂದ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಮರಳಿದನು.

ಇತ್ತ ಋಚೀಕರು ನಡುವೊಮ್ಮೆ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ತಮ್ಮ ಸತಿ ಸತ್ಯವತಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುವ ರೌದ್ರ ರಸವನ್ನೂ ರಾಜಸ ಕಳೆಯನ್ನೂ ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾದರು. ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಗೆ ''ಸತ್ಯವತಿ! ಮುಗುದೆಯಾದ ನೀನು ತಾಯಿಯಿಂದ ವಂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಿ. ಅವಳು ನಿನ್ನ ಚರುವನ್ನು ತಾನು ತಿಂದು ತನ್ನದನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಇದರಿಂದ ಈಗಲೇ ನಿನ್ನ ಗರ್ಭವು ದಾರುಣದೀಪ್ತಿಯಿಂದ ದುರ್ದರ್ಶವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಮುಂದೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ವಂಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಧ್ವಂಸಮಾಡುವ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿಯಾದ ಘೋರ ರೂಪಿ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುವನು. ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ಚರುವಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಶಾಂತಿದಾಂತಿ ಕಾಂತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ತಪೋಧನನೂ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆದ ಓರ್ವ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯಾದ ಕುವರನು ಜನಿಸುವನು. ಆ ನಿನ್ನ ಚರುವಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅನಂತಕಾಲದ ನನ್ನ ಪ್ರದೀರ್ಘ ತಪಃ ಫಲವಾದ ಪುಣ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಅಂಥ ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಿನಗೆ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ತಪಃಫಲವೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಮಗನಾಗಿ ಬಾರದೆ ತಮ್ಮನಾಗಿ ಬರುವುದು. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಹುದಿನದಿಂದ ಬೇಡಿ ಬಯಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಮಗನು ಹುಟ್ಟದೆ ನಮ್ಮ ವಂಶಗುಣ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಾಮ ವ್ಯಸನಿಯೂ ರಾಜಕುಲಾಂತಕನೂ ಆದ ಘೋರ ಕ್ರೂರ ಸಂತತಿಯಾಗುವದು'' ಎಂದು ನಿರಾಶರಾಗಿ ನುಡಿದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಷಾದದಿಂದ ವಿಚ್ಛಾಯಳಾದ ಸತ್ಯವತಿಯು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ''ಸ್ವಾಮಿ! ದಯಮಾಡಿ ನನಗೆ ಇಂಥ ಕ್ರೂರ ಮಗನು ಆಗದಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರಿ. ನನ್ನ ಮಗು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಮನಾಗಬಾರದು. ನಿಮ್ಮಂಥ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಸಂತತಿ

ಬ್ರಹ್ಮಬಂಧುವಾಗಿ ಹಿಂಸಾಚಾರಿಯಾದರೆ ಮುಂದೆ ಏನು ಗತಿ? ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ನನಗೆ ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ಶಮದಮಾದಿ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರನೇ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ'' ಎಂದು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಅಂಗಲಾಚಹತ್ತಿದಳು. ತರುವಾಯ ಋಚೀಕರು ''ನನಗಾದರೂ ಇಂಥ ದಾರುಣ ಸಂತತಿಯಾಗುವುದು ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು! ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಕುಹಕತನದಿಂದ ಇದೆಲ್ಲ ನಡೆದು ಹೋಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಸತ್ಯವತಿಯು ಪ್ರಣಯಕೋಪದಿಂದ ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ''ಪತಿದೇವ! ನಿಮ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ನೀವು ಪ್ರತಿಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಬಲ್ಲಿರಿ. ಒಬ್ಬ ಯೋಗ್ಯ ಮಗನನ್ನು ಕರುಣಿಸುವುದು ನಿಮಗೆ ಏನು ಮಹಾ ! ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆ ತಪಃಶಕ್ತಿಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಕೈಹಿಡಿದವಳ ಮೇಲೆ ದಯೆದೋರಿ ಶಮದಮಾದಿ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಮಗನನ್ನೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಇದು ಅಶಕ್ಯವೇ ಆದರೆ ಅಂಥ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನಾದರೂ ಕರುಣಿಸಿರಿ'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಅವಳ ಸರಳ ಹೃದಯದ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಭಾವವನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೀತರಾದ ಋಚೀಕರು ''ಪ್ರಿಯೇ! ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಮೊಮ್ಮಗನೇಕೆ! ನಿನ್ನ ನನ್ನ ಮಗನೇ ನೀನು ಬಯಸಿದಂತೆ ಶಾಂತೋದಾಂತನಾಗುವಂತೆ ವರಕೊಡುವೆ. ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ'' ಎಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಸತ್ಯವತಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು.

ಆದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನಿತಾಂತ ಪ್ರಶಾಂತರೂ ತಪೋಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಆದ ಜಮದಗ್ನಿ ಎಂಬ ವೈಷ್ಣವಾಂಶ ಪ್ರದೀಪಿತರಾದ ಮುನಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಸತ್ಯ ಹಾಗೂ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತಳಾದ ಋಚೀಕಸತಿ ಸತ್ಯವತಿಯು ಲೋಕಪಾವನಗೈಯ್ಯಲು ನದಿಯಾಗಿ ಕೌಶಿಕಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತಲಿದ್ದಾಳೆ.

ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶದಲ್ಲಿ ರೇಣು ಎಂಬ ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಮಲೀ ಅಥವಾ ರೇಣುಕಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಕಾಮಲಿಯಲ್ಲಿ ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತನೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂತಕನೂ ಭಗವದವತಾರನೂ ಜ್ಯೋತಿಃ ಸ್ವರೂಪನೂ ಆದ ರಾಮ(ಪರಶುರಾಮ)ನೆಂಬ ಪ್ರಚಂಡನಾದ ಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಋಚೀಕನಿಗೆ ಜಮದಗ್ನಿಯಲ್ಲದೆ ಶುನಃಶೇಪ, ಶುನಃಪುಚ್ಛ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬೇರೆ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೂ ಇದ್ದರು. ಇತ್ತ ಕುಶಿಕ ಪುತ್ರನಾದ ಗಾಧಿಗೆ ಋಚೀಕರ ಬ್ರಾಹ್ಮೀತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಪೂರ್ಣವಾದ ಆ ಅರ್ಷಚರುವಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ತಪೋವಿದ್ಯಾ ವಿರಕ್ತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಭಾಸುರನಾದ ಭೂಸುರ ಸ್ವಭಾವದ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಅವನೇ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ. ಮುಂದೆ ಅವನು ಜಾತ್ಯಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದರೂ ಅವಿಚಲವಾದ ತೀವ್ರ ತಪೋನುಷ್ಠಾನದ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ಪಾವನಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನೂ ಪಡೆದನು. ಧರ್ಮನಿಷ್ಠನಾದ ಈ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ವಿಶ್ವರಥನೆಂದೂ ಹೆಸರುಂಟು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಪದವಿಗೇರಿದ್ದು ಋಚೀಕರ ಮಂತ್ರಪೂತವಾದ ಚರುವಿನ ಪ್ರಭಾವವೇ ಸರಿ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಿಗೆ ದೇವರಾತ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಪುತ್ರರಾದರು. ಆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸಂತಾನದ ಕೀರ್ತಿ ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಿಗೆ ಶಾಲಾವತೀ ಎಂಬ ಭಾರ್ಯೆಯಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ, ದೇವಶ್ರವ, ಕತಿ, ಎಂದು ಮೂರು ಮಕ್ಕಳಾದರು ಇವರಲ್ಲಿ ಕತಿ ಎಂಬವನ ವಂಶಜರೇ ಮುಂದೆ ಕಾತ್ಯಾಯನರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು.

ರೇಣು ಎಂಬ ಎರಡನೆಯ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗೆ ರೇಣುಮಾನ್, ಸಾಂಕೃತಿ, ಗಾಲವ, ಮುದ್ಗಲ, ಮಧುಚ್ಛಂದ, ಜಯ, ದೇವಲ ಎಂಬ ಪುತ್ರರು ಉದ್ಭೂತರಾದರು. ಅದರಂತೆ ದೃಷದ್ವತಿಯೆಂಬ ಭಾರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಕ, ಕಚ್ಛಪ, ಹಾರೀತ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕೌಶಿಕ ವಂಶದಲ್ಲಿಯ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಋಷಿಕುಮಾರರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಇವರ ಮುಂದಿನವರ ವಂಶವೂ ಕೂಡ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೀರ್ತಿ ಖ್ಯಾತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಪಾಣಿನ, ಬಭ್ರವ, ಧ್ಯಾನಜಪ್ಯ, ದೇವರಾತ, ಶಾಲಂಕಾಯನ, ಬಾಷ್ಕಲ, ಲೋಹಿತ, ಯಾಮದೂತ, ಕಾರೀಷವ, ಸೌಶ್ರುತ, ಕೌಶಿಕ ಮತ್ತು ಸೈಂಧವಾಯನ ಎಂಬ ಹನ್ನೆರಡು ಕುಲಗಳು ದೇವರಾತನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವು. ದೇವಲನ ವಂಶದವರು ಮುಂದೆ ದೇವಲರೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ರೇಣುವಿನ ಕುಲದವರಿಗೆ ಮುಂದೆ ರೇಣುವರೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಯಾಯಿತು.

ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ಅಘಮರ್ಷಣ, ಔದಂಬರ, ಅಭಿಷ್ಣಾತ, ತಾರಕಾನಯನ, ಚಂಚುಲ, ಎಂಬ ಆರುಜನ ಋಷಿಕುಲಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಕರು ಶಾಲಾವತಿಯ ಮಗನಾದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ ಮಕ್ಕಳು. ಮತ್ತು ಸಾಂಕೃತ್ಯ, ಗಾಲವ, ಬಾದರಾಯಣಿಗಳೆಂಬುವವರೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸಂತತಿಯ ವಂಶವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದರು.

ಇದಲ್ಲದೆ ಪ್ರವರ ಭೇದದಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಋಷಿಕುಲಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಬಹುದಾದ ಎಷ್ಟೋ ಕೌಶಿಕರು ಇರುವರು. ಈ ವಂಶದ ಇನ್ನೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ವಾಶಿಷ್ಠರ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಪೌರವ ವಂಶದ ಸಂಬಂಧವೂ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಗೋತ್ರಗಳ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ ವಿಶ್ವಬಾಂಧವ್ಯದ ಸ್ನೇಹಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಹುರಿಗೊಳಿಸಿದ್ದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರವಂಶದ ಬೃಹತ್ಕಾರ್ಯವೆನ್ನುವುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವೆ ಇದೆ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಶುನಃಶೇಪನೇ ಹಿರಿಯನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಜಮದಗ್ನಿಯ ತಮ್ಮ ಈ ಶುನಃಶೇಪನು ಋಚೀಕರ ನಡುವಿನ ಮಗನು. ಭೃಗುಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಇವನು ಮುಂದೆ ಕೌಶಿಕ ವಂಶಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಹರಿದಶ್ವನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಯಾಗೀಯ ಪಶುವಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶುನಃಶೇಪನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ವೈದಿಕಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಬಂದು ಇವನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಈ ಮುನಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ ಅವನಿಗೆ ದೇವರಾತ ಎಂದೂ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ದೇವರಾತ ಮೊದಲಾದ ಏಳು ಜನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದೇ ದೃಷದ್ವತಿಯಿಂದ ಅಷ್ಟಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಎಂಟನೆಯ ಮಗನೂ ಒಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಈ ಅಷ್ಟಕನಿಗೆ ಲೌಹಿ ಎಂಬ ಸುತನಾದನು. ಇಂತು ಊರ್ವಶಿಯ ಮಗನಾದ ಅಮಾವಸುವಿನ ವಂಶವಿಖ್ಯಾತನಾದ ಜನ್ಹುವಿನ ಕುಲಕ್ರಮಾಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಮುಂದೆ ಅದೇ ಪುರೂರವನ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾದ ಸ್ವರ್ಗಸೀಮಂತಿನಿಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರ ಆಯುವಿನ ವಂಶ ವಿಸ್ತಾರವು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

''ವಿಜಯ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಬರುವ ರಜಿಯು ಸ್ವರ್ಗರಾಜನೇ?''

ಪುರೂರವನಾದ ಆಯುವಿಗೆ ರಾಹುವಿನ ಮಗಳಾದ ಪ್ರಭಾ ಎಂಬ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ನಹುಷ, ವೃದ್ಧಶರ್ಮ, ರಂಭ, ರಜಿ, ಅನೇನ ಎಂಬ ಪಂಚಪುತ್ರ ಪ್ರವರರು ಜನಿಸಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ರಜಿಗೆ ರಾಜೇಯರೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಐದು ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಹಿಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ದೇವ-ದಾನವರಲ್ಲಿ ಘನಘೋರವಾದ ಸಂಗ್ರಾಮ ನಡೆದಾಗ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ

ಯಾವದೊಂದು ಕಡೆಗೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲದೇ ತೂಗುಯ್ಯಾಲೆಯಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ''ಪ್ರಭು, ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲುವು ಯಾರಿಗೆ ಬರುವುದು? ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು'' ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಆ ಹಂಸವಾಹನನು ನಸುನಗುತ್ತ ''ಭೂಲೋಕದ ಆಯುಪುತ್ರನಾದ ರಜಿಯು ಯಾರ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಧನುರ್ಬಾಣಪಾಣಿಯಾಗಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವನೋ ಅವರಿಗೇ ಜಯವು ಖಂಡಿತ. ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ರಜಿ ಎಲ್ಲಿರುವನೊ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಗೆಲವು, ನಲಿವು, ಧರ್ಮ, ನೀತಿ ಇರುವವು. ಧರ್ಮನೀತಿಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಒಲವು ಇದ್ದೇ ಇರುವದು.'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವದೈತ್ಯರೆಲ್ಲ ಭೂಲೋಕದ ರಜಿರಾಜನ ಹತ್ತಿರಬಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು.

ಅವನ ತಾಯಿಯಾದ ಪ್ರಭಾದೇವಿಯು ದಾನವೇಶ್ವರನಾದ ರಾಹುವಿನ ಮಗಳಾದದ್ದರಿಂದ ದೈತ್ಯದಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನಿಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ ಸಂಬಂಧಿಕರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ಅವನ ತಂದೆಯಾದ ಆಯು ದೇವಕನ್ನೆಯಾದ ಊರ್ವಶೀ ಸಂಭವನಾದ್ದರಿಂದ ದೇವತಾಗಣವೂ ಅವನಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳದ್ದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರಗ್ರಹಣ ಮಾಡಲು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದರು.

ಆಗ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ರಜಿಯು ''ಯಾರು ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಸಾರ್ವಭೌಮನೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು'' ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ದೈತ್ಯರು ''ನಮ್ಮ ರಾಜನು ಪ್ರಲ್ಹಾದನಿದ್ದಾನೆ. ನಾವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ದೈತ್ಯಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ದೈತ್ಯವಂಶದ ಅಧಿರಾಜನೆಂದು ಕರೆಯಲು ಎಂದಿಗೂ ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ದೇವತೆಗಳಿಗೇ ಸಹಾಯಮಾಡು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ರಜಿಯು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ''ನಾನು ದಾನವರನ್ನು ಗೆದ್ದಬಳಿಕ ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಇಂದ್ರನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಇಂದ್ರಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸುವುದಾದರೆ ನಾನು ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಿಯಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು'' ಹೇಳಿದ.

ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನುಡಿದು ರಜಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಆ ದೇವಾಸುರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ರಣರಂಗಧೀರನಾದ ರಜಿಯು ಅಮೋಘವಾದ ತನ್ನ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕೂ ಮೀರಿ ನಿಂತಿರುವ ಯಾವತ್ತೂ ದೃಪ್ತದೈತ್ಯ ದಾನವರನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ವೀರಶ್ರೀಯ ನಿಲ್ದಾಣವಾದ ನೀಳ್ದೋಳುಗಳಿಂದ ವೈರಿ ವಂದ್ಯವನ್ನೆ ತರಿದೊಗೆದು ದೇವತೆಗಳು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ರಾಜಶ್ರೀಯನ್ನು ಮರಳಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟನು.

ಆಗ ಕಳೆದುಹೋದ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಸಂಪತ್ತು ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ರಜಿಯ ವೀರರಸದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಪಡೆದು ಪರಿತುಷ್ಟರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಜಿರಾಜನನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ಬಂದರು. ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ''ರಜಿರಾಜ! ಇಂದಿನಿಂದ ನೀನೇ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಇಂದ್ರ. ನನಗೂ ನೀನೇ ತಂದೆ ಇದ್ದಂತೆ. ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ರಜಿಯಪುತ್ರನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದೋ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತ್ಯ ಹಾಗೂ ಈ ಇಂದ್ರಪದವಿಗಳೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಅಧೀನ''ಎಂದು ಧೂರ್ತ

ವಿನಯದಿಂದ ಸವಿಮಾತನಾಡಿದನು. ಆಗ ಪರಮ ಸಾತ್ವಿಕನೂ ಸೌಹಾರ್ದಸ್ನೇಹಶೀಲನೂ ಆದ ರಜಿಯು ದೇವರಾಜನ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದ ಈ ದೊಡ್ಡ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಯೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಅವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಗೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ನಿಸ್ಪೃಹಿಯಾದ ರಜಿ ಮರಳಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೆಲವು ದಿನವಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

ಮುಂದೆ ರಜಿಯು ಐದುನೂರುಜನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ತಂದೆಯಂತೆ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮ ಶಾಲಿಗಳಾದದ್ದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ''ದೇವೇಂದ್ರ! ನೀನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ರಜಿಯ ಮಗನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಅಧಿಕಾರದ ಈ ಸ್ವರ್ಗ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಿನ್ನಂತೆ ನಾವು ಐದುನೂರು ಜನರೂ ಬಾಧ್ಯಸ್ಥರೇ ಇರುವೆವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪರಾಜ್ಯವನ್ನು ಐದನೂರ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಹಂಚಿ ಒಂದುಭಾಗ ನೀನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಉಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಮಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಮರಾವತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಆಕ್ರಮಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.

ದುಸ್ಸಹವೀರ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಆ ಸುರನಾಥನಿಗೆ ಅಶಕ್ಯವಾಯಿತು. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡನು. ಯಜ್ಞದ ಹವಿಸ್ಸಾನ್ನವೂ ಕೂಡ ಬಹುಶಃ ಲುಪ್ತವಾಗಿ ದೇವರಾಜ ಬಹಳೇ ದುರ್ಬಲನಾಗಿ ಹೋದನು. ಕೊನೆಗೆ ದೇವಗುರು ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕ್ಷೀಣಕಂಠದಿಂದ ದೀನನಾಗಿ ಕೇಳಿದನು. ''ಗುರುದೇವ! ಒಂದು ಬೋರೇಹಣ್ಣಿನಷ್ಟಾದರೂ ಪುರೋಡಾಶವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡಿರಿ. ಅದರಿಂದಲಾದರೂ ನನ್ನಲ್ಲಿಯ ದೈವೀತೇಜ ಆರದಂತೆ ಜೀವ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಬದುಕಿರುವೆನು. ರಜಿಯ ಪುತ್ರರು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗು ನನ್ನ ಆಹಾರವಾದ ಯಾಜ್ಯ ಆಜ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟರುವರು. ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಶರೀರವೆಲ್ಲ ಕಳೆಗೆಟ್ಟು, ಕಾಂತಿಗುಂದಿ, ಶಕ್ತಿ ಅಡಗಿ, ಹೀನ ದೀನನಾಗಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು.

ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮನಾದ ಸುರಪತಿಯ ಈ ದೈನ್ಯಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಎದೆಕರಗಿದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳಿಗೆ ಕರಳು ಕಿವಿಚಿದಂತಾಯಿತು. ಆಗ ಅವರು ''ಇಂದ್ರ! ನೀನು ಈ ಸಮಾಚಾರ ವನ್ನು ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ಏಕೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ? ಆಗಲೇ ಇದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದರೆ ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ಈಗ ಮಾಡಬಾರದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇರಲಿ ಈಗಾದರೂ ನೀನು ಚಿಂತಿಸುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ಎಂಥ ಅಕರ್ತವ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ. ನೀನೇನೂ ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡ. ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಬೇಗನೇ ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಮರಳಿ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡುವೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅದರಂತೆ 'ಬುದ್ಧಿವಂತಾಂವರಿಷ್ಠ'ರಾದ ವಾಚಸ್ಪತಿಗಳು ಅಜ್ಞಜನಮೋಹಕವೂ, ಆಪಾತರಮಣೀಯವೂ, ಭೋಗಲಾಲಸೆಯುಳ್ಳ ಚಪಲಚಿತ್ತರಾದ ಮಂದಮತಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆ ಸಮಂಜಸ ಮತ್ತು ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವೂ ಎಂದು ತೋರುವ ಚಾರ್ವಾಕದರ್ಶನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ದೇವರಿಲ್ಲ, ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಮಾಣ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಂತರ್ಪಣವೇ ಜೀವಿತದ ಸಾಫಲ್ಯ. ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳಿಂದ ವೃಥಾ ದೇಹದಂಡನೆ ಅನಾವಶ್ಯಕ, ಮುಂತಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದರಿಂದ ವಿಷಯ ಲಂಪಟರಾದ ರಜಿಪುತ್ರರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆ ನಾಸ್ತಿಕತರ್ಕ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಸಿತು. ದೇವಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಳುಗಳಾದ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಅಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರವೆಂದು ಅನುಪಾದೇಯವಾದರೂ

ಚಪಲೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದುಂಟಾಗುವ ಚಂಚಲ ಸುಖಶೀಕರಗಳಿಗೆ ಮನಸೋತ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದ ದುರುಳ ಮರುಳರಿಗೆ ಈ ಬೃಹಸ್ಪತಿಶಾಸ್ತ್ರದ ನ್ಯಾಯವಿಸಂಗತವಾದ ವಾಗ್ವಿಲಾಸ ಹಾಗೂ ಉಕ್ತಿಯುಕ್ತಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪ್ರಹಣೀಯವೆನಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಅಂತೂ ಈ ಚಾರ್ವಾಕ ದರ್ಶನವು ಅನುಕೂಲಸಿಂಧು ಎನಿಸಿ ಮದಾಂಧರಾದ ರಜಿಪುತ್ರರಿಗೆ ಒಂದು ಆನಂದಸಿಂಧುವೇ ದೊರೆತಂತಾಯಿತು. ಆದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಧರ್ಮನೀತಿ ಹಾಗೂ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಳೆಗಳೆಲ್ಲ ಸಡಿಲಾಗಿ ಇಂದ್ರಪುರಿಯ ಸ್ವಚ್ಛಂದಭೋಗಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವೈರಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೇ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ರಾಗರಸೋನ್ಮತ್ತರಾಗಿ ಕೇವಲ ಶೃಂಗಾರ ಕೇಳೀ ಲೋಲುಪರಾದ ಅವರು ದೇವಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಗಳಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮದ್ವೇಷವನ್ನೂ ವೇದ ವಿರೋಧವನ್ನೂ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಇದರಿಂದ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಶಕ್ತಿಪರಾಕ್ರಮಗಳೆಲ್ಲ ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ಪುಣ್ಯಹ್ರಾಸವಾಗಿ ಅವರು ನಿಸ್ತೇಜರಾದರು. ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಬುದ್ಧಿಪ್ರಧಾನವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಅವರ ಬುದ್ಧಿಭೇದವಾಗಿ ಮತಿಭ್ರಂಶವಾದ ಬಳಿಕ ತೇಜೋಹೀನರೂ ತಪಃಕ್ಷೀಣರೂ ಆದ ಆ ಮೂಢಮಾನವರನ್ನು ಸುರರಾಜನು ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಸೋಲಿಸಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಶಿಷ್ಯನಿಗಾಗಿ ಅವನ ಗುರುಗಳು ಹಾಕಿದ ಮಂತ್ರ ಫಲಿಸಿತು. ಆದರಿಂದ ಇಂದ್ರ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದ ಅಧಿಪತ್ಯ ಅಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವಂತಾಯಿತು.

ಆಯುವಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ರಂಭನಿಗಂತೂ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅನೇನಸನೆಂಬ ಆಯುಃಕುಮಾರನಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ಷತ್ರ, ಪ್ರತಿಕ್ಷತ್ರನಿಗೆ ಸೃಂಜಯ, ಅವನಿಂದ ಜಯ, ಜಯನಿಗೆ ವಿಜಯ, ವಿಜಯನಿಂದ ಕೃತಿ, ಕೃತಿಗೆ ಹರ್ಯಶ್ವ, ಹರ್ಯಶ್ವನಿಗೆ ಸಹದೇವ, ಸಹದೇವನಿಂದ ನದೀನ, ಅವನಿಂದ ಜಯತ್ಸೇನ, ಜಯತ್ಸನನಿಗೆ ಸಂಕೃತಿ, ಸಂಕೃತಿಗೆ ನಿರಂತರ ಧರ್ಮಾಚರಣದಲ್ಲಿತತ್ಪರನಾದ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮ ಎಂಬ ಮಗನೂ ಆದರು.

ವೃದ್ಧಶರ್ಮ ಎಂಬ ಆಯುವಿನ ತನುಜನಿಗೆ ಕ್ಷತ್ರವೃದ್ಧ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಈ ಕ್ಷತ್ರನಿಗೆ ಸುನಹೋತ್ರನೆಂಬ ಮಗನಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಕಾಶ, ಶಲ, ಗೃತ್ಸಮದ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಗೃತ್ಸಮದನಿಗೆ ಶುನಕನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಶುನಕನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಹಾಗೂ ಶೂದ್ರ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶೌನಕರೆಂದೇ ಕರೆಯುವರು. ಈ ಗೃತ್ಸಮದನ ಅಣ್ಣನಾದ ಶಲನಿಗೆ ಆರ್ಷ್ಟಿಷೇಣ ಆರ್ಷ್ಟಿಷೇಣನಿಗೆ ಕಾಶಕ, ಕಾಶಕನಿಂದ ಕಾಶಯ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘತಪ, ದೀರ್ಘತಪನಿಂದ ಧನ್ವ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಆದರು. ಈ ಧನ್ವನೇ ಮುಂದೆ ಧನ್ವಂತರಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವದಾನವರು ಕೂಡಿ ಆ ಹಾಲಿನ ಹೆಗ್ಗಡಲನ್ನು ಭರದಿಂದ ಕಡೆಯುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಪರಿತಃ ಪಸರಿಸುವ ಪ್ರಭಾಪುಂಜದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜ್ಯೋತಿರ್ಮೂರ್ತಿಯು ಉದಿಸಿ ಬಂದಿತು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಮವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಭಗವಾನ್ ನಾರಾಯಣನು ''ನೀನು ನೀರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದುದರಿಂದ 'ಅಬ್ಜ' ನಿರುವಿ'' (ಅಪ್-ನೀರಿನಿಂದ ಜ-ಹುಟ್ಟಿದವ) ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಆ ಅಬ್ಜನು ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಮೊರೆ ಹೋಗಿ ''ಸ್ವಾಮಿ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಗ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ನನಗೆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನೂ ದೇವತಾಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಕೊಡಿಸಿ ಕೃಪೆಮಾಡು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

(ಭಾಗವತ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣ ವಾಯು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಧನ್ವಂತರಿಯು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯರೂ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.)

ಆಗ ಭಗವಂತನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ಅವನಿಗೆ ''ಪುತ್ರ! ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಪೂರ್ವಕಾಲದ ಹಿಂದೆಯೇ ಯಜ್ಞದ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಂಚಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಅದರಂತೆಯೇ ಮುನಿ ಮನುಜರೆಲ್ಲ ಅವರವರಿಗೆ ಕ್ಲಪ್ತವಾದ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಈಯುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಹುಟ್ಟಿದ ನಿನಗೆ ಈ ಪುರಾತನ ದೇವಶ್ರೇಣಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಯಜ್ಞಗಳ ಹವಿರ್ಭಾಗ ಸಿಗುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಯಾಗಗಳ ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಿಸಬಹುದಾದರೂ ಅದು ನಿನ್ನ ಗೌರವ ಘನತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕುದಲ್ಲ. ಕಾರಣ ನೀನು ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಜನಿಸಿ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಅಣಿಮಾದಿ ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಿ. ಮತ್ತು ಆಗ ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾದ್ ದೇವಾಂಶ ಸಂಭೂತನಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಕುರಿತೇ ಯಜ್ಞಯಾಗ ಜಪತಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂತೈಸಿದನು. ಮುಂದೆ ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಾಶಿರಾಜನಾದ ದೀರ್ಘತಪನು ಧನ್ವಂತರಿ ದೇವನನ್ನು ಕುರಿತು ದೀರ್ಘತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ತಪಸ್ತುಷ್ಟನಾದ ಧನ್ವಂತರಿ ಬಂದು ''ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ'' ಎಂದು ಆದೇಶವಿತ್ತಾಗ ದೀರ್ಘತಪನು ''ನೀನೇ ನನ್ನ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬರಬೇಕೆಂದು'' ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ತಥಾಸ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಧನ್ವಂತರಿಯು ಅವನ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದು ಭರದ್ವಾಜನಿಂದ ಆಯುರ್ವೇದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಅದನ್ನು *ಎಂಟು ವಿಧವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಈ ಧನ್ವಂತರಿಯ ಮಗ ಕೇತುಮಾನ್, ಕೇತುವಂತನ ಮಗ ಭೀಮರಥ ಭೀಮರಥನ ಮಗ ದಿವೋದಾಸ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಕಾಶಿಯ ಕಥೆ

ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ದಿವೋದಾಸನು ಭದ್ರಶ್ರೇಣ್ಯನೆಂಬ ಕಾಶೀರಾಜನ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ಆ ವಾರಾಣಸಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಗೊಂಡನು. ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಾಲವೂ ಗಂಗಾತರಂಗಪವಿತ್ರವೂ ಆದ ಆ ಸುಂದರವಾದ ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ದಿವೋದಾಸನು ಸುಖವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮಹಾದೇವರು ಅವಳ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾವನ ಮನೆಯಾದ ಹಿಮಾಲಯದ ಗೌರೀಶಂಕರ ಶಿಖರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅವನ ಪಾರ್ಷದರೂ ಭಕ್ತರಾದ ಋಷಿಮುನಿಗಳೂ

---

* ಕಾಯ-ಬಾಲ ಗ್ರಹೋರ್ಧ್ವಾಂಗ-ಶಲ್ಯ-ದಂಷ್ಟ್ರಾ-ಜರಾ-ವೃಷಾನ್
ಅಷ್ಟಾವಂಗಾನಿ ತಸ್ಯಾಹುಶ್ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಯೇಷು ಸಂಶ್ರಿತಾ ॥

ಕಾಯ=ಶರೀರಚಿಕಿಚ್ಛೆ, ಬಾಲ=ಹುಡುಗರ ರೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಗ್ರಹ=ಭೂತ ಪ್ರೇತಗಾಳಿ ಬಾಧೆಗಳ ಚಿಕಿಚ್ಛೆ, ಊರ್ಧ್ವಾಂಗ=ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ ಮೂಗು ಮೊದಲಾದ ಮೇಲಿನ ಭಾಗಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಶಲ್ಯ= ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯಾ ಅಪಘಾತಾದಿಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ದಂಷ್ಟ್ರಾ=ವಿಷಚಿಕಿಚ್ಛೆ, ಜರಾ=ಮುಪ್ಪನ್ನು ದೂರಮಾಡುವ ಕಾಯಕಲ್ಪ ಚಿಕಿಚ್ಛೆ, ವೃಷ=ವಾಜೀಕರಣಾ, ಜಾದಿ ತಂತ್ರ ಹೀಗೆ ಆಯುರ್ವೇದವನ್ನು ಎಂಟುಭಾಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಬಂದು ಆ ಮಹಾದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಶಿವಭಕ್ತರ ಭಕ್ತಿಗೀತಗಳಿಂದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾದರೂ ಅವಳ ತಾಯಿಯಾದ ಮೇನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಶಿವಗಣದ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅಸಹ್ಯವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಶಂಕರ ಹಾಗೂ ಅವನ ಆ ರುದ್ರಗಣದ ವೇಷಭೂಷಣ ಭಾಷಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡಿ ಅವಳು ಮಗಳಿಗೆ ''ಪಾರ್ವತಿ ! ಇದೇನು ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ವೇಷ! ಏನು ಅವನ ಈ ಅನಾಚಾರಿ ಪರಿವಾರ! ಅಷ್ಟದರಿದ್ರನಾದ ಇವನಿಗೆ ಶೀಲಸದಾಚಾರಗಳಂತೂ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ಇಶ್ಯ್! ಸಾಕಾಗಿದೆ ಇವನ ಈ ಡಂಭಾಚಾರ! ಹೆಸರು ನೋಡಿದರೆ ಮಹಾ ಈಶ್ವರ-ದೊಡ್ಡ ಸಾಹುಕಾರ. ಆದರೆ ತನಗೋ ಇರಲಿಕ್ಕೂ ಜಾಗವಿಲ್ಲದ ಜನ್ಮದರಿದ್ರ'' ಎಂದು ಹಂಗಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಪಂಚಪ್ರಾಣನಾದ ಪತಿಪರಮೇಶ್ವರನ ಈ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸತೀ ಹೈಮವತಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಕಡುಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದ ತಂದೆ ದಕ್ಷನು ಹತನಾದನು. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸಿಟ್ಟಾದರೆ ಈ ತಾಯಿಗೂ ಅದೇ ಹಾಡಾದೀತು ಎಂದು ಉಕ್ಕಿಬರುತ್ತಲಿರುವ ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮಂದಹಾಸ ಮಾಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ನಲ್ಲನಾದ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಳು. ಪರಮೇಶ್ವರನ ಎದುರು ವಿವರ್ಣ ಮುಖಿಯಾಗಿ ''ದೇವ! ನನಗಿನ್ನು ಈ ತವರು ಮನೆಯ ವಾಸ ಸಾಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಆಗ ಮಹಾದೇವರು ಪ್ರೇಯಸಿಯಾದ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಸ್ಥಳವಾಗಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ವಾರಾಣಸಿಯೇ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ತನಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಆವಾಸ ಎಂದು ತೋರಿತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ದಿವೋದಾಸನು ಬಂದು ನೆಲಸಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಗಣೇಶ್ವರನಾದ ನಿಕುಂಭನನ್ನು ಕರೆದು 'ನಿಕುಂಭ! ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನಮಗೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ತೆರವು ಮಾಡಿಸು. ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿರುವ ದಿವೋದಾಸ ಅಸಾಧಾರಣ ಪರಾಕ್ರಮಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೃದು ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಅತಿ ಚತುರನಾದ ನಿಕುಂಭನು ಕಾಶಿರಾಜನಾದ ದಿವೋದಾಸನನ್ನು ಆ ಊರಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಲು ಒಂದು ಬಹು ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನೆ ಹುಡುಕಿದನು.

ಅಲ್ಲಿ ಕಾಶೀನಗರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕ ಎಂಬ ಕ್ಷೌರಿಕನಿದ್ದನು. ಗಣೇಶ್ವರನು ಅವನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ''ನನಗೆ ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ನಮ್ಮ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿಸು. ಅಂದರೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ರಾಜಕುಲದ ಕ್ಷೌರಿಕನಾದ ಆ ಕಂಡುಕನು ಮಹಾರಾಜ ದಿವೋದಾಸನ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಸ್ವಪ್ನದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ರಾಜನು ವಿಶಾಲವಾದ ದೇವ ಮಂದಿರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಗಣೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯವೂ ಧೂಪದೀಪ ನೈವೇದ್ಯ ಮಂಗಳಾರತಿ ವಾದ್ಯ ವೈಭವಗಳು ಒಳ್ಳೇ ಅದ್ದೂರಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

ಇದರಿಂದ ದೂರ ದೂರ ದೇಶದಿಂದ ಜನರು ಬರಹತ್ತಿದರು. ಸೇವಾ ಸೂತ್ರಗಳೂ ನಡೆಯತೊಡಗಿದವು. ಗಣೇಶ್ವರನಿಗೆ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತವರ ಮನೋರಥಗಳೆಲ್ಲ ತಪ್ಪದೇ

ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತ ಲಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದ ಬಹಳ ಜಾಗೃತ ದೇವರು ಎಂದು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಗಲಿರುಳೂ ಸೇವೆ ಭಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಅವರ ಸೇವಾಭಾವಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಆ ಗಣಪತಿಯಾದರೂ ಸಂತಾನ, ಸಂಪತ್ತು, ರಾಜ್ಯ, ಬಂಗಾರ, ಅಧಿಕಾರ, ಆಯುಷ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ, ಮೊದಲಾದ ಬಯಸಿದ ಫಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಮಧೇನುವಿನಂತೆ ಈಯುತ್ತ ಲಿದ್ದ.

ಹೀಗೆ ಸಾವಿರಾರು ನಾಗರಿಕರ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗಣೇಶನು ತಪ್ಪದೇ ಪೂರೈಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ದಿವೋದಾಸ ಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾದ ಸುಯಶಾ ರಾಣಿಗೆ ಸಂತತಿಗಾಗಿ ಗಣೇಶನ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಮಹಾರಾಣಿಯು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಣೇಶನನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸೆಂದು ದೀನವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತ ಲಿದ್ದಳು. ಸುಕುಮಾರವಾದ ತನ್ನ ಶರೀರದ ಪೇಲವ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೇ ದೇಹದಂಡನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಸಂತತಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸರ್ವಮನೋರಥಪೂರಕನಾದ ಆ ಗಣನಾಥನನ್ನು ಹಗಲಿರುಳು ಸೇವಿಸಿದಳು. ಆದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಫಲವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ರಾಣಿಯು ನಿರಾಶಳಾಗದೇ ಪುನಃ ಪುನಃ ಎಡೆಬಿಡದೇ ಕಠೋರ ವ್ರತೋಪವಾಸಗಳಿಂದ ಸೇವೆಗಾಗಿ ತನುವನ್ನೇ ತೇದಳು. ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳು ಹೀಗೆ ಕಳೆದರೂ ಊರಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಬೇಡಿದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಲೇ ಇದ್ದರೂ ಆ ಗಣಪತಿಯು ರಾಣಿ ಒಬ್ಬಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾಶೀರಾಜನಾದ ದಿವೋದಾಸನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಕ್ರೋಧಾತಿರೇಕದಿಂದ ಹುಚ್ಚನಂತಾಗಿ ''ಎಲ! ಇದಾವ ಪಿಶಾಚಿ ನಮ್ಮ ಊರಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ಬಂದುಕುಳಿತಿದೆ! ಊರಲ್ಲಿಯ ಸಾವಿರಾರು ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಬೇಡಿ ಬಯಸಿದ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಫಲಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆಮಾತ್ರ ಕಲ್ಲಾಗಿ ಕುಳಿತಿದೆ. ನಾನು ಇದನ್ನು ತಂದು ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪೂಜಾ ನೈವೇದ್ಯ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆ ದೀಪ ಧೂಪ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಗಂಡಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರೂ ಹಗಲೂರಾತ್ರಿ ಸೇವಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೂ ಈ ಕೃತಘ್ನ ಗಣೇಶನು ನಮಗೆ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಕಿವನ ಪೂಜೆ'' ಎಂದು ಆ ಗಣಪತಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಕಿತ್ತಿ ಒಡೆದು ನಾಶಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಇದರಿಂದ ಸಂತಪ್ತನಾದ ಆ ಗಣಪತಿಯು ''ಮದಾಂಧನಾದ ರಾಜಾಧಮ! ನಿನಗೆ ಯಾವ ಅಪರಾಧವನ್ನೂ ಮಾಡದ ನನ್ನ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನೀನು ನಾಶಪಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣವು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ಶೂನ್ಯವಾಗಲಿ'' ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟನು.

ಅದರಿಂದ ಆ ಪಟ್ಟಣವೆಲ್ಲ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಜನರಹಿತವಾಯಿತು. ದಿವೋದಾಸನಾದರೂ ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಊರಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಸೀಮಾಂತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಗೋಮತೀ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರವಾದ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಇರಹತ್ತಿದನು.

ಇತ್ತ ನಿಕುಂಭನು ಉಪಾಯದಿಂದ ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತೆರವು ಮಾಡಿಸಿ ಮಹಾದೇವರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ''ಸ್ಥಾನ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ, ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು'' ಬಿನ್ನವಿಸಿಗೊಂಡನು.

ಪಾರ್ವತೀ ಸಹಿತನಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಇರಹತ್ತಿದನು. ಆ ಚಂದ್ರ ಕಲಾವಂತಸನಾದ ಮಹಾದೇವನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣದರಸಿಯಾದ ಅಪರ್ಣೆಯನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ರಮಿಸಿ ರಂಜಿಸಿ ತಾನೂ ಆನಂದದಿಂದ ವಾಸಮಾಡಿದನು.

ಈ ಕಾಶಿಯ ವಾಸ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಉಲ್ಲಾಸದಾಯಕವಾಗಿ ಹಿತಾವಹವೆನಿಸಿದರೂ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ತವರು ಮನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಸ್ಥಳ ಬದಲಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವಳು ''ಈ ಸ್ಥಳವೂ ಸಾಕು. ಮತ್ತೆ ನಾವು ನಮ್ಮೂರಾದ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ ಬನ್ನಿ'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನಕ್ಕು ''ನಾನಿನ್ನು ನಿಮ್ಮ ತವರುಮನೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ನನ್ನ ಅವಿಮುಕ್ತ ಸ್ಥಳ. ನಾನೆಂದಿಗೂ ಬಿಟ್ಟರಲಾರದ ಮನೆ ಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ಇರು. ನಿಮ್ಮ ತವರುಮನೆಗೆ ಹೋಗಬಹುದು'' ಎಂದು ತ್ರಿಪುರಾಂತಕನೂ ತ್ರ್ಯಂಬಕನೂ ಆದ ಪರಶಿವನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ಶಿವನು ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನೆಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಕಾಶಿಯು ಅವಿಮುಕ್ತ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಸರ್ವದೇವ ನಮಸ್ಕೃತನಾದ ಆ ಪರಶಿವನು ಪರಮೇಶ್ವರಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೃತ, ತ್ರೇತಾ, ದ್ವಾಪರಾದಿ ಮೂರು ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅದೃಶ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅದೃಶ್ಯನಾದರೂ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಸನ್ನಿಧಾನ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರುವುದು.

ದಿವೋದಾಸನು ಭದ್ರಶೇಣ್ಯನ ನೂರುಜನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಜನರನ್ನು ಕೊಂದ ಬಳಿಕ ಕಡೆಯ ಹಡುಗನು ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಹಸುಗೂಸೆಂದು ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಮುಂದೆ ದುರ್ದಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಆ ಹುಡುಗನು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಬಳಿಕ ಕಾರ್ತಿವೀರ್ಯನನ್ನು ''ನೀನೇ ನನಗೆ ತಂದೆ'' ಯೆಂದು ಮೊರೆಹೋಗಿ ಅವನ ಮಗನಾಗಿ ಅವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ದಿವೋದಾಸನಿಗೆ ದೃಷದ್ವತಿಯೆಂಬ ಕಾಂತಾಮಣಿಯಿಂದ ಪ್ರತರ್ದನನೆಂಬ ವೀರಾಗ್ರಣಿಯಾದ ಕುಮಾರನು ಜನಿಸಿದ್ದನು. ಅವನು ಚಿಕ್ಕವನಿರುವಾಗಲೇ ದುರ್ದಮನಿಂದ ಮತ್ತೆ ಆ ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಗೆದ್ದು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಯ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಯ್ಯತೀರಿಸಿ ಮನೆತನದ ಗಲಿತಗೌರವನ್ನು ಮರಳಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದನು.

ಆ ಪ್ರತರ್ದನನಿಗೆ ವತ್ಸ ಭಾರ್ಗಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು. ವತ್ಸನಿಗೆ ಅಲರ್ಕ, ಅಲರ್ಕನಿಗೆ ಸನ್ನತಿ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅಲರ್ಕನು ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮನ್ಮಥಸಮಾನವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ದೀರ್ಘಾಯುಷವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಅರವತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ವರುಷ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು.

ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಿಕುಂಭನ ಸಹಸ್ರವರ್ಷಾತ್ಮಕವಾದ ಶಾಪದ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಾಗ ಅಲರ್ಕನು ಈ ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪುನರ್ನಿಯೋಜನ ಮಾಡಿದನು. ಶಾಪದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯವಾದ ಆ ನಗರಿಯನ್ನು ಕ್ಷೇಮಕ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸ ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದ. ಕ್ಷೇಮಕನನ್ನು ಅಕರ್ಲಕನು ಕೊಂದು ಕಾಶಿಯ ಪುನರ್ನಿಮಾಣ ಮಾಡಿದ.

ಅವನ ಮಗನಾದ ಸನ್ನತಿಗೆ ಸುನೀಥ, ಸುನೀಥನಿಗೆ ಕ್ಷೇಮ್ಯ, ಕ್ಷೇಮ್ಯನಿಗೆ ಕೇತುಮಾನ್, ಕೇತುಮಂತನಿಗೆ ಸುಕೇತು, ಸುಕೇತುವಿಗೆ ಧರ್ಮಕೇತು, ಧರ್ಮಕೇತುವಿಗೆ ಸತ್ಯಕೇತು, ಸತ್ಯಕೇತುವಿಗೆ ವಿಭು, ವಿಭುವಿನಿಂದ ಆನರ್ತ, ಆನರ್ತನಿಂದ ಸುಕುಮಾರ, ಅವನಿಗೆ

ಧೃಷ್ಟಿಕೇತು, ಧೃಷ್ಟಕೇತುವಿಗೆ ವೀತಿಹೋತ್ರ ಅವನಿಂದ ಭರ್ಗ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅಲರ್ಕನ ತಂದೆಯಾದ ವತ್ಸರಾಜನಿಗೆ ವತ್ಸಭೂಮಿ, ಭರ್ಗವಿನಿಂದ ಭೃಗುಭೂಮಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಭಾರ್ಗವವಂಶದ ಗಾಲವಾಂಗಿರಸಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರಾಜ-ಮಹಾರಾಜರು. ಇವರಿಂದ ಮುಂದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ನಾನಾ ಜಾತಿಯ ಸಾವಿರಾರು ಕಾಶಿ ವಂಶದ ಜನರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಹುಷನ ವಂಶಾವಳಿಯು ಬಿತ್ತರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ನಹುಷನ ವಂಶ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಸುಸ್ವಧಾ ನಾಮಕರಾದ ಪಿತೃಗಳ ಮಾನಸಕನ್ಯೆ ವಿರಜೆಯನ್ನು ನಹುಷ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ವಿರಜೆಯಿಂದ ನಹುಷನಿಗೆ ಯತಿ, ಯಯಾತಿ, ಸಂಯಾತಿ, ಆಯಾತಿ, ಸುಯಾತಿ ಎಂಬ ಇಂದ್ರ ಸಮಾನ ತೇಜಸ್ಕರಾದ ಪಂಚಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಯತಿಯೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾದರೂ ಅವನು ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದು ಬ್ರಹ್ಮಾಪರೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎರಡನೇಯವನಾದ ಯಯಾತಿಯೇ ಪಟ್ಟವನ್ನೇರಿದನು. ಸಮುದ್ರವಲಯಾಂಕಿತವಾದ ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ಪಾದಾಕ್ರಾಂತ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಯಯಾತಿಗೆ ದೇವಯಾನಿ, ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡತಿಯರಿದ್ದರು. ದೇವಯಾನಿಯಿಂದ ಯದು, ತುರ್ವಸು, ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ದ್ರುಹ್ಯು, ಅನು, ಪೂರು ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿತರಾದರು.

ಯಯಾತಿಗೆ ದೇವೇಂದ್ರನು ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿ ಮನೋವೇಗವುಳ್ಳ ಅಚ್ಚ ಬಿಳಿಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದ ಒಂದು ಬಂಗಾರದ ರಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆ ಹೊರಟ ಯಯಾತಿಯು ಆರುದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜಗಜ್ಜಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಮುಂದೆ ಆ ರಥವು ಬಹುಕಾಲ ಪುರುವಂಶದ ರಾಜರ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದು ವಸುನಾಮಕ ಕೌರವನಿಂದ ಕುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಕುರುಕುಲದ ಪರೀಕ್ಷಿತ ರಾಜನ ಮಗನಾದ ಮೊದಲನೆ ಜನಮೇಜಯರಾಜನು ಗಾರ್ಗ್ಯ ಮುನಿಯ ವಾಕ್ಕೂರ ಎಂಬ ವಾಚಾಳಿಯಾದ ಮಗನನ್ನು ಅವನ ನಿಷ್ಠುರ ಭಾಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಗಾರ್ಗ್ಯನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ನಿನ್ನ ರಥವು ನಾಶವಾಗಲಿ ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಪಾತಕವೂ ತಟ್ಟಿತು. ಆ ಪಾತಕದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಅವನ ಮೈಯಿಂದ ಒಂದು ತರಹದ ದುರ್ವಾಸನೆ ಹೊರಡಹತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನದೇ ತನಗೆ ಹೇಸಿಕೆಯೆನಿಸಿತು. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಅವನ ದೇಹದ ದುರ್ವಾಸ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಇಂದ್ರೋತ ಎಂಬ ಶೌನಕ ವಂಶದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದನು. ಆಗ ಇಂದ್ರೋತನು ಅವನ ಕಡೆಯಿಂದ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಆ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗದ ಕೊನೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಅವಭೃಥಸ್ನಾನದಿಂದ ಜನಮೇಜಯನ ಮೈಯ ದುರ್ವಾಸನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಇಂತು ಕುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಜನಮೇಜಯ ರಾಜನವರೆಗೆ ಇದ್ದ ಆ ದಿವ್ಯರಥವನ್ನು ಜನಮೇಜಯನು ಶಪಿತನಾದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಸರಿಪಡಿಸಿ ಇಂದ್ರನು ಚೇದಿರಾಜನಾದ ವಸುವಿಗೆ ಇತ್ತನು. ಅದು ವಸುವಿನಿಂದ ಬೃಹದ್ರಥನಿಗೂ ಬೃಹದ್ರಥನಿಂದ ಜರಾಸಂಧನಿಗೂ ಬಂತು. ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಕೊಂದಬಳಿಕ ಭೀಮಸೇನನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ ಎಂದನು.

ಯಯಾತಿಯು ಸಪ್ತದ್ವೀಪವುಳ್ಳ ಅಖಂಡ ಪೃಥ್ವೀ ಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ಅದರ ಅಗ್ನೇಯ ಭಾಗವನ್ನು ತುರ್ವಸುವಿಗೂ, ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗವನ್ನು ದ್ರುಹ್ಯುವಿಗೂ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುವಿಗೂ, ಜೇಷ್ಠ ಪುತ್ರನಾದ ಯದುವಿಗೆ ಈಶಾನ್ಯ ದಿಗ್ಭಾಗವನ್ನೂ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟನು. ಮಧ್ಯಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಪೂರುವಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಗೈದನು. ಮುಂದೆ ಕೆಲಸಮಯದ ನಂತರ ಮುಪ್ಪು ಬರಲು ಯಯಾತಿಯು ತನ್ನ ಹಾಗೂ ದೇವಯಾನಿಯ ಮಗನಾದ ಯದುವಿಗೆ ತನ್ನ ವಾರ್ಧಕ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನ ನವತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಯದುವು ''ನಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅವನು ಏನು ಕೇಳುವನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮುದುಕನಾಗಿ ಕುಳಿತರೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೋರಥವನ್ನು ಪೂರೈಸುವದು ಹೇಗೆ! ಮುಪ್ಪು ಬಂದಿತೆಂದರೆ ಉಣ್ಣುವುದು ತಿನ್ನುವುದು ಕುಡಿಯುವುದು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ. ನಿನಗೆ ನನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಕಾದರೆ ಅವರನ್ನು ಕೇಳು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಯಯಾತಿಯು ಸಂತಾಪದಿಂದ ''ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯೇ ! ಹಡೆದ ತಂದೆಯ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿ ಯಾವನೋ ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುವ ನಿನಗೆ ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು? ಜನ್ಮದಾತನೂ ವಿದ್ಯಾದಾತನೂ ಗುರುವೂ ಆದ ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಸಂತತಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರ ಇರದಂತಾಗಲಿ'' ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟನು. ಇದರಂತೆ ತುರ್ವಸು, ದ್ರುಹ್ಯು, ಅನು ಎಂಬ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲು ಕೇಳಿದನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸಮ್ಮತಿಸದಿದ್ದಾಗ ಅವರಿಗೂ ಇದರಂತೆ ಶಾಪವಿತ್ತು ಕೊನೆಯದಾದ ಪೂರುವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಪಿತೃನಿಷ್ಠನೂ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯ ಮಗನೂ ಆದ ಪೂರು ಮಾತ್ರ ತಂದೆಯ ವಚನವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ತನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವನ ಮುಪ್ಪನ್ನು ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

ಆ ಮೇಲೆ ತರುಣನಾದ ಯಯಾತಿಗೆ ಹರೆಯು ತಿರುಗಿತು. ದೊರೆಯು ಪ್ರೀತಿಯ ತೊರೆಗೆ ನೆರೆಯು ಬಂದಿತು. ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಹೆಂಡದಿರಾದ ದೇವಯಾನಿ ಮತ್ತು ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ಇಬ್ಬರೂ ಮುದುಕಿಯರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಗೌ ಎಂಬ ಕಾಕುಸ್ಥ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ವಿಶ್ವಾಚೀ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯು ಇಂದ್ರನ ಶಾಪದಿಂದ ಕಾಕುಸ್ಥನ ಮಗಳಾಗಿ ಗೌ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ದೇವಯಾನಿಯರಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಯಯಾತಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವಳು ಅಪ್ಸರೆಯಾದುದರಿಂದ ಉಳಿದಿಬ್ಬರಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ಮುಪ್ಪು ಅವರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯ ನವಯೌವನೆಯಾದ ಆ ಸುರಸುಂದರಿಯ ಜೊತೆಗೆ ನವತಾರುಣ್ಯ ಹಾಗು ಸ್ಫುರದ್ರೂಪ ಕಾಂತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಯುವಕ ಯಯಾತಿಯು ಕುಬೇರನ ಉದ್ಯಾನವಾದ ಚೈತ್ರರಥದ ಮಂಜುಲತಾಕುಂಜಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಮಧುಚಂದ್ರದ ಸುಖಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಸವಿದನು. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಆ ದಿವ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಭೋಗ, ವಿವಿಧ ವಿಲಾಸ ವಿಹಾರಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದರೂ ಅವನ ಕಾಮವಾಸನೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರೇಮ ಪಿಪಾಸೆ ಹಿಂಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೆಡಕೆನಿಸಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಹುಟ್ಟಿತು.

ಅವನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆ ಭೋಗಾಭಿಲಾಷೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದು ಒಳ್ಳೇ ಏರು ಜವ್ವನದಲ್ಲಿಯೇ ಯೌವ್ವನ ದಾನಮಾಡಿ ಮುದುಕನಾಗಿ ಕುಳಿತ ಪಿತೃಭಕ್ತ ಪೂರುವಿನ

ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಅವನ ಯೌವ್ವನವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಮುಪ್ಪನ್ನು ತಾನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅಂದು ಆ ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದ ಅನುಭವೋಕ್ತಿಯು ಮನನೀಯವಾಗಿದೆ.

''ನ ಜಾತು ಕಾಮಃ ಕಾಮಾನಾಂ ಉಪಭೋಗೇನ ಶಾಮ್ಯತಿ
ಹವಿಷಾ ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮೇವ ಬೂಯ ಏವಾದಭಿವರ್ಧತೆ ॥
ಯತ್ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ವ್ರೀಹಿಯವಂ ಹಿರಣ್ಯಂ ಪಶವಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ।
ನಾಲಮೇಕಸ್ಯ ತತ್ಸರ್ವಂ ಇತಿ ಪಶ್ಯನ್ನ ಮುಹ್ಯತಿ ॥

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮವಾಸನೆಯು ಕಾಮೋಪಭೋಗದಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಶಾಂತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತುಪ್ಪ ಹಾಕಿದ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಭೋಗ ಮಾಡಿದಷ್ಟೂ ಕಾಮ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಗುವುದು.

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಅನ್ನ ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬನೇ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದು ಸಾಕೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಉಪಾಯವೆಂದರೆ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೊಡಗಿಸುವುದೊಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಕಾಮಭೋಗ ಜನ್ಯವಾದ ಸುಖಗಳೆಲ್ಲ ಕೂಡಿದರೂ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ನಿಶ್ಚಿಂತ ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಒಂದು ಅಂಶದಷ್ಟೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ'' ಎಂದಂದು ಆ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಭೃಗುತುಂಗವೆಂಬ ಶೈಲಶೃಂಗದಲ್ಲಿ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನ ಆಚರಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಅನ್ನನೀರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಸಕುಟುಂಬವಾಗಿ ಶರೀರತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದನು.

ಆ ಯಯಾತಿ ಮಹಾರಾಜನ ಐದುಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳ ವಂಶಜರಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ಗಭಸ್ತಿಗಳಿಂದ ಅಖಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಡುವಂತೆ ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಕೃಷ್ಣರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿದ ಯದುವಂಶದ ಕತೆಯಂತೂ ಪರಮ ಪಾವನ, ಅತ್ಯಂತ ಮನೋರಂಜಕ ಮತ್ತು ಬೋಧಪ್ರದವಿದ್ದು ಕೇಳುವವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೀರ್ತಿಕಲ್ಯಾಣಗಳ್ನು ತಂದುಕೊಡುವದು.

ಯದುಬಂಧುಗಳ ವಂಶಾವಳಿ

ಪೂರುವಿಗೆ ಜನಮೇಜಯನೆಂಬ ಪುತ್ರನಿದ್ದನು. ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಪಿತಾಪುತ್ರ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಪ್ರಚಿನ್ವಾನ್, ಪ್ರವೀರ, ಮನಸ್ಯು, ಅಭಯದ, ಸುಧನ್ವ, ಬಹುಗದ, ಶಮ್ಯಾತಿ, ರಹಸ್ಯಾತಿ, ರೌದ್ರಾಶ್ವ, ಮುಂತಾದ ರಾಜರಾದರು. ರೌದ್ರಾಶ್ವನಿಗೆ ಘೃತಾಚೀ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯಲ್ಲಿ ಋಚೇಯು, ಕೃಕಣೇಯು, ಕಕ್ಷೇಯು, ಸ್ಥಂಡಿಲೇಯು, ಸನ್ನತೇಯು, ದಶಾರ್ಣೇಯು, ಧನೇಯು, ಜಲೇಯು, ಸ್ಥಲೇಯು, ವನೇಯು ಎಂಬ ಹತ್ತುಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೂ, ರುದ್ರಾ, ಶೂದ್ರಾ, ಮಲದಾ, ಮಲಹಾ, ಖಲದಾ, ನಲದಾ, ಸುರಸಾ, ಗೋ ಮತ್ತು ಚಪಲಾ ಎಂಬ ಲಲನಾಕುಲ ಲಲಾಮರಾದ ಹತ್ತುಜನ ಲಾವಣ್ಯವತಿ ಕನ್ನೆಯರೂ ಜನಿಸಿದರು. ಅತ್ರಿವಂಶದ ಪ್ರಭಾಕರನೆಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯು ಈ ಹತ್ತೂಜನ ಸುರಸುಂದರಿಯರಂತಿರುವ ಕನ್ಯಾಮಣಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದನು. ಅವನಿಗೆ ರುದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಮನೆಂಬ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು.

ಹಿಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ರಾಹುವಿನ ಆಘಾತದಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತಲಿದ್ದಾಗ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಕತ್ತಲೆಯ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಈ ಆತ್ರೇಯನು ತನ್ನ ಸ್ವಯಂ

ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಬೆಳಕನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಅಧಃಪಾತೋನ್ಮುಖನಾದ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ 'ನಿನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ' ಎಂದು ಹರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಂತನು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಭಾಕರನೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿ ಅವನ ವಂಶವಾದ ಅತ್ರಿವಂಶಕ್ಕೆ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ವಿಶೇಷ ಮಾನಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡುವಂತಾಯಿತು. ಅವನು ಆ ಹತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೂ ವೇದವೇದಾಂತಪಾರಂಗತರೂ ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಆದ ಅನೇಕ ಪುತ್ರರನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಗೋತ್ರ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ಋಷಿಗಳಾಗಿ ಸ್ವಸ್ತ್ಯಾತ್ರೇಯರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆದರೆ ಅತ್ರಿಋಷಿಯ ಧನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇವರಿಗೆ ಪಾಲು ಬರಲಿಲ್ಲ.

ರೌದ್ರಾಶ್ವನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಕ್ಷೇಯು ಎನ್ನುವವನಿಗೆ ಸಭಾನರ, ಚಾಕ್ಷುಷ, ಪರಮನ್ಯು ಎಂಬ ಮೂರುಜನ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು. ಸಭಾನರನಿಂದ ಮುಂದೆ ಪಿತಾಪುತ್ರ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಕಾಲಾನಲ, ಸೃಂಜಯ, ಪುರಂಜಯ, ಜನಮೇಜಯ, ಮಹಾಶಾಲಿ, ಅಥವಾ ದೇವೇಷು ಮಹಾಮನ, ಎಂಬ ರಾಜರಾದರು. ಮಹಾಮನನಿಗೆ ಉಶೀನರ, ತಿತಿಕ್ಷು ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು. ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ಉಶೀನರನಿಗೆ ನೃಗಾ, ಕ್ರಿಮಿ, ನವಾ, ದೂರ್ವಾ, ದೃಷದ್ವತಿ ಎಂಬ ಐದು ಜನ ಮಡದಿಯರಿದ್ದರು. ಇವರಿಂದ ಉಶೀನರನಿಗೆ ಮುಪ್ಪಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನೃಗ, ಕೃಮಿ, ನವ, ಸುವ್ರತ ಎಂಬ ಪುತ್ರರು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ದೃಷದ್ವತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಬಿರಾಜನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಶಿಬಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ವೃಷದರ್ಭ, ಸುವೀರ, ಮದ್ರಕ, ಕೇಕಯ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಈಗಲೂ ಅದೇ ಹೆಸರಿರುತ್ತದೆ.

ಉಶೀನರನ ಸೋದರನಾದ ತಿತಿಕ್ಷುವಿಗೆ ಉಪದ್ರಥ, ಉಪದ್ರಥನಿಗೆ ಫೇನ, ಫೇನನಿಂದ ಸಂತಪ, ಸಂತಪನಿಂದ ಮಹಾಯೋಗಿ ಬಲಿರಾಜನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆ ಬಲಿಯಿಂದ ಅಂಗ, ವಂಗ, ಸುಮ್ಹ, ಕಲಿಂಗ, ಪುಂಡ್ರ ಎಂಬ ಪಂಚಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು. ಈ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪುತ್ರರಲ್ಲದೇ ಬಲಿರಾಜನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುತ್ರರೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದಾನವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಆ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ ಈಗ ಮಾನವನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕನೂ ಮಹಾಯೋಗಿಯೂ ಆಗು ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ್ದರು. ಬಲಿರಾಜನು ಊರ್ಧ್ವರೇತಸ್ಕನಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಅವನ ಸುದೇಷ್ಣಾ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘತಪ ಎಂಬ ಮಹಾಮುನಿಯಿಂದ ನಿಯೋಗ ವಿಧಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರಜರೆಂದು ಹೆಸರು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ಆ ಐದೂ ಜನರನ್ನು ಒಂದೊಂದು ದೇಶದ ರಾಜ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಬಲಿರಾಜನು ಸ್ವಸ್ಥಾನವಾದ ಸುತಲ ಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿ ಯೋಗ ಧರ್ಮದಿಂದ ಭಗವದಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದನು.

ಅವನ ಐದು ಜನ ಮಕ್ಕಳಾಳಿದ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅವರ ಹೆಸರೇ ಬಿದ್ದು ಅವು ಅಂಗ, ವಂಗ, ಕಲಿಂಗ, ಸುಹ್ಮ, ಪುಂಡ್ರಕ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವು. ಅಂಗ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ದಧಿವಾಹನ, ದಿವಿರಥ, ಚಿತ್ರರಥ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರಾದರು. ಇಂದ್ರನ ಜೊತೆಗೆ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಿದನು. ಚಿತ್ರರಥನಿಗೆ ದಶರಥ, ಅಥವಾ ಲೋಮಪಾದನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆ ಚತುರಂಗನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಚಂಪರಾಜನೇ ಚಂಪಾ ಎಂಬ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಆ ಚಂಪನ ಚಿರಂಜೀವನಾದ ಹರ್ಯಂಗ ಎಂಬ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗಾಗಿ ಋಷ್ಯಶೃಂಗನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಇಂದ್ರನ ಐರಾವತವನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿಸಿದನು.

ಮುಂದೆ ಈ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬೃಹನ್ಮನ ಎಂಬ ರಾಜನಿಗೆ ಚೈದ್ಯ ರಾಜಕುಮಾರಿಯರಾದ ಯಶೋದೇವಿ, ಸತ್ಯಾ, ಎಂಬಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಯಶೋದೇವಿಗೆ ಜಯದ್ರಥನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಜಯದ್ರಥನಿಂದ ದೃಢರಥ, ವಿಶ್ವಜಿತ್, ಕರ್ಣ, ವಿಕರ್ಣ, ಅವನಿಂದ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಎರಡನೆಯ ಪತ್ನಿ ಸತ್ಯೆಗೆ ವಿಜಯನೆಂಬ, ಶಮದಮಾದಿಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ವೀರ್ಯ ವಿಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೂ ಮೀರಿಸುವ ಸತ್‌ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ವಿಜಯನಿಂದ ಮುಂದೆ ಧೃತಿ, ಧೃತವ್ರತ ಸತ್ಯಕರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರಾದರು. ಸತ್ಯಕರ್ಮನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಸೂತ ಜಾತಿಯವನಾದ ಅಧಿರಥನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಅಧಿರಥನು ಕುಂತಿಯ ಮಗನಾದ ಕರ್ಣನನ್ನು ಮಗನೆಂದು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಕರ್ಣನಿಂದ ವೃಷಸೇನ ವೃಷಸೇನನಿಗೆ ವೃಷ ಹೀಗೆ ಸತ್ಯಸಂಧರಾದ ಅಂಗರಾಜನ ವಂಶವು ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿತು.

ರೌದ್ರಾಶ್ವನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರನಾದ ಋಚೇಯುವಿಗೆ ತಕ್ಷಕನ ಮಗಳಾದ ಜ್ವಲನಾ ಎಂಬ ಭಾರ್ಯೆಯಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಂದ ಮತಿನಾರ ಎಂಬ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಜನಿಸಿದನು. ಮತಿನಾರನಿಗೆ ತಂಸು, ಪ್ರತಿರಥ, ಸುಬಾಹು ಎಂಬ ಮೂವರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಗೌರಿ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳೂ ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ಈ ಗೌರಿಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಯುವನಾಶ್ವರಾಜನಿಗೆ ಮಾಂಧಾತನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಪ್ರತಿರಥನಿಂದ ಕಣ್ವ, ಕಣ್ವನ ಮಗ ಮೇಧಾತಿಥಿ, ಈ ಮೇಧಾತಿಥಿಯಿಂದಲೇ ಮುಂದೆ ಕಾಣ್ವಾಯನ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕುಲವು ಪ್ರವೃತ್ತವಾಯಿತು. ತಂಸುಕುಮಾರನು ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನೀ ಸ್ತ್ರೀಯಾದ ಈಲಿನೀ ಎಂಬವಳನ್ನು ಮದುವೆ ಯಾದನು. ಅವಳಿಂದ ತಂಸುವಿಗೆ ಸುರೋಧ ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಧಾರ್ಮಿಕನೂ ಆದ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಈ ಸುರೋಧನಿಂದ ಉಪದಾನವೀ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀ ಯಿಂದ ದುಷ್ಯಂತ, ಸುಶ್ರುತ, ಪ್ರವೀರ, ಅನಘ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಪುತ್ರರು ಉಂಟಾದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ದುಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಭರತನೆಂಬ ವೀರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಶೂರಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಆನೆಗಳ ಬಲವುಳ್ಳ ಆ ದೌಷ್ಯಂತಿಗೆ ಸರ್ವದಮನ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಗಾಂಧರ್ವ ವಿಧಿಯಿಂದ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ದುಷ್ಯಂತನು ವನದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಹಸ್ತಿನಾವತಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಎದುರು ಬಂದು ನಿಂತಾಗ ''ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಪರಿಚಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೂ ನನಗೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ''ವೆಂದನು. ಆಗ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾಗಿ ''ತಾಯಿಯು ಮಗುವಿಗೆ ಒಂದು ಚರ್ಮದ ಚೀಲವಿದ್ದಂತೆ. ಮಗು ಯಾರ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿರುವದೋ ಅದು ಅವನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೇ ಸೇರಿದ್ದು. ಶಕುಂತಲೆಯ ಈ ಮಗನು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿರುವನು. ಔರಸ ಪುತ್ರನು ನರಕದಿಂದ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಮಗನನ್ನು ಪೋಷಿಸು ಮತ್ತು ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಅವಮಾನ ಮಾಡಬೇಡ'' ಎಂದು ದುಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪ್ರೇರಣೆ ದೊರಕಿತು. ಅದರಂತೆ ಅವನು ಆ ಶಾಕುಂತಲೇಯನಾದ ಭರತನನ್ನೂ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನೂ ಆನಂದದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ಭರತನ ಮೂರು ಜನ ಹೆಂಡಂದಿರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಅವಿವೇಕಿಗಳಾಗುವರೆಂದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ಅದರಿಂದ ರಾಜನು ತಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡಬಹುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಾವೇ ಸಂಹರಿಸಿದರು. ಆಗ ಮರುತ್ ಎಂಬ ಯಜ್ಞದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ

ಬ್ರಹಸ್ಪತಿಯ ಮಗನಾದ ಭರದ್ವಾಜನನ್ನು ಭರತನಿಗೆ ಧರ್ಮಸಂಕ್ರಮಣದಿಂದ ಮಗನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಭರದ್ವಾಜನಾದರೂ ಯಜ್ಞಮಾಡಿ ಆಹುತಿಗಳಿಂದ ಆ ಮರುದ್ಗಣವನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಭರದ್ವಾಜನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಭರತವಂಶಕ್ಕೆ ಬಂದಬಳಿಕ ಉಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಭರತವಂಶ ಮತ್ತೆ ಚಿಗುರಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ವಿತಥನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಮೊಮ್ಮಗನು ಜನಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಳಿಕ ಭರತನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇರಿದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಮೇಲೆ ವಿತಥನನ್ನು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಭರದ್ವಾಜನು ತಾನು ಅರಣ್ಯಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ತೆರಳಿದನು. ಆ ವಿತಥನಿಗೆ ಸುಹೋತ್ರ, ಹೋತಾ, ಗಯ, ಗರ್ಗ, ಕಪಿಲ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಬ್ರಹತ್‌ನಿಗೆ ಅಜಮೀಢ, ದ್ವಿಮೀಢ, ಪುರುಮೀಡ ಎಂದು ಮೂರುಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಅಜಢನಿಗೂ ಧೂಮಿನೀ, ನೀಲಿನೀ, ಕೇಶಿನೀ, ಎಂದೂ ಮೂರುಜನ ಹೆಂಡಂದಿರಿದ್ದರು. ಈ ಅಜಮೀಢನ ಕೇಶಿನೀ ಎಂಬ ಕಾಮಿನಿಯಿಂದ ಜನ್ನುಹುಟ್ಟಿ ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಕೌಶಿಕಗೋತ್ರವು ವಿಸ್ತಾರವಾದುದರ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಆ ಅಜಮೀಢನಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ನೀಲಿನೀ ಎಂಬ ನಾರೀಮಣಿಯಿಂದ ಸುಶಾಂತಿ ಎಂಬ ರಾಜಕುಮಾರನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆ ಸುಶಾಂತಿಗೆ ಬಾಹ್ಯಾಶ್ವ, ಬಾಹ್ಯಾಶ್ವನಿಗೆ ಮುದ್ಗಲ, ಸೃಂಜಯ, ಬೃಹದಿಷು, ಯವೀನರ, ಕೃಮೀಲಾಶ್ವ ಎಂಬ ಐದು ಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಈ ಪಂಚಪುತ್ರರು ಕೂಡಿ ರಕ್ಷಿಸುವ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪಾಂಚಾಲ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ಮುದ್ಗಲನಿಗೆ ಮೌದ್ಗಲ್ಯನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕ್ಷತ್ರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. ಕಣ್ವ ಮೌದ್ಗಲ್ಯರು ಅಂಗಿರಸ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರು. ಮೌದ್ಗಲ್ಯನ ಜೇಷ್ಠಪುತ್ರನಾದ ಇಂದ್ರಸೇನನು ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು. ಆ ಇಂದ್ರಸೇನನಿಂದ ವಧ್ರ್ಯಶ್ಚ, ವಧ್ರ್ಯಶ್ವನಿಗೆ ಮೇನಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜರ್ಷಿಯಾದ ದಿವೋದಾಸ, ಹಾಗೂ ಅಹಲ್ಯೆ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಈ ಅಹಲ್ಯೆಯನ್ನು ಗೌತಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಗೌತಮನಿಂದ ಅಹಲ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶತಾನಂದನು ಜನಿಸಿದನು. ಶತಾನಂದನಿಂದ ಸತ್ಯಧೃತಿ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಸತ್ಯಧೃತಿಗೆ ಶರದ್ವಾನ್ ಎಂದು ಅಜ್ಜನ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಈ ಶರದ್ವಂತನು ನದೀತಟಾಕದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ ಜಾಲಪದೀ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯು ಅವನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ವಿಘ್ನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದಳು. ಅವಳ ರತಿ ರಮಣೀಯವಾದ ರೂಪಸಿರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಶರದ್ವಂತನ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಗಿ ಅವನು ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಭುಜಾಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಗರಸಾತಿರೇಕದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿದನು. ಲೀಲಾ ಲೋಲಳಾದ ಜಾಲಪದಿಯು ಅವನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ಅವನ ಅಂತಃಕರಣ ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನ ಹಸಿರಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಸ್ಯಶಾದ್ವಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸುಗಳು ಜನಿಸಿದವು. ಆ ಎರಡೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಬಂದ ಶಂತನು ರಾಜನು ನೋಡಿ ಪರದೇಶಿ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ತಂದು ಜೋಕೆ ಮಾಡಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕೃಪ ಮತ್ತು ಕೃಪೀ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. (ಈ ಕೃಪಿಯನ್ನು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು) ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಶಾರದ್ವತ ಅಥವಾ ಗೌತಮ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಅಹಲ್ಯೆಯ ಅಣ್ಣನಾದ ದಿವೋದಾಸನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯಾದ ಮಿತ್ರಯು ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನಿಂದಲೇ ಮೈತ್ರಾಯಣೀ ಶಾಖೆ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಮೈತ್ರೇಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಎಷ್ಟೋ ಕುಲದೀಪಕರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಮುದ್ಗಲನ ತಮ್ಮನಾದ ಸೃಂಜಯನಿಂದ ಮುಂದೆ ಆ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಪಿತಾಪುತ್ರ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪಂಚಜನ, ಸೋಮದತ್ತ, ಸಹದೇವ, ಸೋಮಕ, ಜಂತು, ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ರಾಜರಾದರು. ಜಂತುವಿಗೆ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವನೇ ಪೃಷತ್, ಈ ಪೃಷದ್ ರಾಜನಾದ ದ್ರುಪದನಿಂದ ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಿಂದ ಧೃಷ್ಟಕೇತು ಎಂಬ ಮಗನೂ ಜನಿಸಿದನು. ಇವರಿಗೆ ಸೋಮಕರೆಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ಇದು ಅಜಮೀಢನ ನೀಲಿನಿಯ ವಂಶ ಕ್ರಮವಾಯಿತು.

ಇನ್ನು ಅಜಮೀಢನ ಧೂಮಿನೀ ಎಂಬ ಪಟ್ಟದರಸಿಯ ಸಂತತಿಯು ಬೆಳೆದು ಬೆಳಗಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವೆ.

ಜನಮೇಜಯ ! ಈ ಧೂಮಿನಿಯೇ ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವ ಪುರುಷರ ಮಹಾತಾಯಿ. ಸುಜ್ಞಾನಾಪೇಕ್ಷಿಣಿಯಾದ ಆ ಧೂಮಿನಿ ಕಾಮಿನಿಯು, ಅನೇಕ ವ್ರತೋಪವಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಳು ಮತ್ತು ಸತ್ಸಂತಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ವರುಷ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ತಪವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದಳು. ಮಿತಾಹಾರದಿಂದ ಹೋಮಹವನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ತಂದ ದರ್ಭಾಸನದ ಮೇಲೆಯೇ ಪವಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಇಂಥ ದೀರ್ಘ ವ್ರತತಪೋನುಷ್ಠಾನಾ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಜಮೀಢನು ಅವಳನ್ನು ಮೋಹಿಸಿಬಂದನು. ಆಗ ಅವಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರನೂ ಆದರೆ ಕಿಂಚಿದ್ ಧೂಮ್ರ ವರ್ಣದವನೂ ಆದ ಋಕ್ಷ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಋಕ್ಷನಿಂದ ಸಂವರಣ, ಸಂವರಣನಿಂದ ಕುರು, ಎಂಬ ಕುಮಾರನು ಜನಿಸಿದನು. ಈ ಕುರುವೇ ಪ್ರಯಾಗ ಪ್ರದೇಶದ ಪರಿಸೀಮಾ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ದಾಟಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಆ ಕುರುವಿನಿಂದ ಕೌರವರ ವಂಶವು ಜಗತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಆ ಕುರುವಿಗೆ ಸುಧನ್ವ, ಸುಧನು, ಪರೀಕ್ಷಿತ್ ಮತ್ತು ಅರಿಭಯಂಕರನಾದ ಪ್ರವರ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕುಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಾದರು. ಸುಧನ್ವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಸುಹೋತ್ರ, ಚ್ಯವನ, ಕೃತಯಜ್ಞ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರಾದರು. ಕೃತಯಜ್ಞನು ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಚೇದಿಜೆಯಿಂದ ಇಂದ್ರ ಸದೃಶನಾದ ವಸು ಎಂಬ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದನು. ಇವನು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಕಡೆ ಸಂಚರಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಿದ್ದುದರಿಂದ ಉಪರಿಚರವಸು ಎಂತಲೂ ಚೇದಿ ವಂಶದ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದುದರಿಂದ ಚೈದ್ಯವಸು ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಈ ಉಪರಿಚರವಸುವಿಗೆ ಗಿರಿಕಾ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಮಹಾರಥ, ಪ್ರತ್ಯಗ್ರಹ, ಕುಶ, ಮಾರುತ, ಯದು, ಮತ್ಸ್ಯ ಎಂಬ ಆರು ಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೂ ಮತ್ತು ಕಾಲೀ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಈ ವಸುವಿನ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನಾದ ಬೃಹದ್ರಥನಿಂದ ಮುಂದೆ ಕುಶಾಗ್ರ, ವೃಷಭ, ಪುಷ್ಪವಾನ್, ಸತ್ಯಹಿತ, ಊರ್ಜಸಂಭವ ಮುಂತಾದ ರಾಜರು ಆದರು. ಈ ಸಂಭವನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರತಾಪಿಯಾದ ಪುತ್ರನು ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದನು. ಆ ಎರಡೂ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಜರಾ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಜೋಡಿಸಿ ಕೂಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಜರಾಸಂಧ ಎಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು. ಇವನು ಬಹಳ ಬಲಾಢ್ಯನಿದ್ದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಪಾದಾಕ್ರಾಂತರನ್ನಾಗಿ

ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಈ ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ಮುಂದೆ ಈ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಸಹದೇವ, ಉದಾಯು, ಶ್ರುತಧರ್ಮ ಎಂಬ ರಾಜರಾದರು. ಶ್ರುತಧರ್ಮನು ಮಗಧ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದನು. ಇದೆಲ್ಲ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಸುಧನ್ವನ ವಂಶಾವಳಿ ವಿಸ್ತರಣದ ರೀತಿಯಾಯಿತು.

ಆ ಕುರುವಿನ ಎರಡನೆಯ ಮಗನಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತ್ ರಾಜನಿಗೆ ಜನಮೇಜಯ (ಇವರು ಭಾಗವತ ಭಾರತ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿದ ಪಿತಾ-ಪುತ್ರರಿಗಿಂತ ಹಿಂದಿನವರು)ನೆಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಶ್ರುತಸೇನ, ಉಗ್ರಸೇನ, ಭೀಮಸೇನ, ಎಂಬ ಮೂರು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲದೇ ಅವನಿಗೆ ಮಣಿಮತಿ ಎಂಬ ಮಹಿಳಾಮಣಿಯಾದ ಮಡದಿಯಿಂದ ಸುರಥ ಮತಿಮಾನ್ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಈ ಸುರಥನಿಂದ ವಿಕ್ರಾಂತ, ವಿಕ್ರಾಂತನಿಂದ ವಿದೂರಥ ವಿದೂರಥನಿಂದ ಋಕ್ಷ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು.

ಕುರುಕುಲಪಿತಾಮಹನಾದ ಧೂಮಿನಿಯ ಮಗ ಋಕ್ಷನು ಬೇರೆ ಇವನು ಬೇರೆ. ಕುಲಜ್ಯೇಷ್ಠನಾದ ಆ ಋಕ್ಷನ ಹೆಸರನ್ನೇ ಇವನಿಗೂ ಇಟ್ಟಿತ್ತು. ಇವನಾದರೂ ಅವನಂತೆಯೇ ಶೂರನಿದ್ದನು. ಒಟ್ಟು ಜನಮೇಜಯ! ನಿಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಋಕ್ಷರು, ಇಬ್ಬರು ಪರೀಕ್ಷಿತ ಜನಮೇಜಯರು ಹಾಗೂ ಮೂವರು ಭೀಮಸೇನರು ಇರುವರು. ಈ ಎರಡನೆಯ ಋಕ್ಷನಿಗೆ ಭೀಮಸೇನ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತೀಪನೆಂಬ ಪುತ್ರ. ಪ್ರತೀಪನಿಗೆ ಶಂತನು ದೇವಾಪಿ ಬಾಹ್ಲಿಕ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಜನಮೇಜಯ! ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಶಂತನುವಿನ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಲೀಕನಿಗೆ ಸೋಮದತ್ತನೆಂಬ ಪುತ್ರನಿದ್ದನು. ಸೋಮದತ್ತನಿಗೆ ಭೂರಿ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ಶಲ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಮೂರನೆಯವನಾದ ದೇವಾಪಿಯು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಾಗಿದ್ದು ಚ್ಯವನ ಋಷಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದನಾಗಿದ್ದನು. ಇವನನ್ನು ಚ್ಯವನನು ಪುತ್ರನೆಂದೆ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಈಗ ನೀವೆಲ್ಲ ಜನಿಸಿದ ಶಂತನುವಿನ ವಂಶ ವಿಸ್ತರಗೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶಂತನು ರಾಜನಿಗೆ ದೇವನದಿಯಾದ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ದೇವವ್ರತ ಅಥವಾ ಭೀಷ್ಮನೆಂಬ ಸತ್ಯಸಂಧನಾದ ಸತ್ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಶಂತನು ರಾಜನಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಕಾಳಿಯಿಂದ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನೆಂಬ ಮಗನಾದನು. ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನರು ಅರ್ಥಾತ್ ವೇದವ್ಯಾಸರು ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯಾದ ಸತ್ಯವತಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪಾಂಡು ಎಂಬ ಪುತ್ರರನ್ನೂ ಬೇರೆ ದಾಸಿಯೋರ್ವಳಿಗೆ ವಿದುರನನ್ನೂ ಕರುಣಿಸಿದರು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಗಾಂಧಾರಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿ ನೂರು ಜನರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಅರ್ಜುನಾದಿ ಪಂಚಪಾಂಡವರು ಜನಿಸಿದರು. ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಅಭಿಮನ್ಯು, ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತನು ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಇದು ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದ ಪುರುವಂಶದ ಕಥೆ.

ಈ ಪುರುರಾಜನ ಸೋದರನಾದ ಯಯಾತಿಪುತ್ರ ತುರ್ವಸುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ವಹ್ನಿ, ಗೋಭಾನು, ತ್ರೈಸಾನು, ಕರಂಧಮ, ಮರುತ್ತ ಎಂಬ ರಾಜಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು. ಅವಿಕ್ಷಿತನ ಮಗನಾದ ಮರುತ್ತ ಬೇರೆ ಇವನು ಬೇರೆ. ಈ ಮರುತ್ತನಿಗೆ ಸಂತತಿಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವಿಪುಲ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಯಜ್ಞಮಾಡಿದನು. ಆದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸಂಮತಾ ಎಂಬ ಮಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಅವಳನ್ನು ಯಜ್ಞದ ದಕ್ಷಿಣೆಯೆಂದು ಪುರೋಹಿತನಾದ ಸಂವರ್ತನಿಗೆ

ದಾನರೂಪವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಸಂವರ್ತನು ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಪುರುವಂಶದ ಮಹಾರಾಜನಾದ ಘೋರನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಸಂಮತೆಗೆ ಅವನಿಂದ ದುಷ್ಯಂತನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಹೀಗೆ ತುರ್ವಸುವಿನ ವಂಶವು ಯಯಾತಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ಪ್ರತಿಬದ್ಧವಾಗಿ ಪುರುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನವಾಗಿಹೋಯಿತು. ಪುರುಕುಲ ಪ್ರದೀಪನಾದ ದುಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಶಕುಂತಲೆಯಲ್ಲಿ ಭರತನೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ಕರುಥ್ಥಾಮನೂ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಕರುಥ್ಥಾಮನ ಮಗನಾದ ಆಕ್ರೀಡನಿಗೆ ಪಾಂಡ್ಯ, ಕೇರಲ, ಕೋಸಲ, ಚೋಲ ಎಂಬ ನಾಕುಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವರ ಹೆಸರಿನ ದೇಶಗಳೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವೇ ಆಗಿವೆ.

ಯಯಾತಿಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನಾದ ದ್ರುಹ್ಯುವಿಗೆ ಬಭ್ರು, ಕೇತು, ಎಂದಿಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಸೇತುವಿನ ಮಗನಾದ ಮರುದ್ಗಣದ ಒಡೆಯನಾದ ಅಂಗಾರ ಕೇತುವು ಯುವನಾಶ್ವನ ಜೊತೆಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಘನಘೋರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಸೋತು ಮಡಿದನು. ಅಂಗಾರ ಕೇತುವಿಗೆ ಗಾಂಧಾರನೆಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅವನ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಗಾಂಧಾರದೇಶ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಬಂದಿದೆ. ಯಯಾತಿಯ ಮಗದೊಬ್ಬ ಪುತ್ರನಾದ ಅನುವಿಗೆ ಧರ್ಮ, ಧರ್ಮನಿಗೆ ಶ್ರುತ, ಶ್ರುತನಿಗೆ ದುದುಹ, ದುದುಹನಿಂದ ಪ್ರಜಾತ, ಪ್ರಜಾತನಿಗೆ ಸುಚೇತ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಹೀಗೆ ಯದುಸಹೋದರರಾದ ನಾಲ್ಕುಜನ ಯಯಾತಿ ಪುತ್ರರ ವಂಶೋಪವಂಶಗಳು ವಿಸ್ತರಣೆಗೊಂಡವು. ಇನ್ನು ಯದುವಂಶದ ವಿಸ್ತಾರಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೀರ್ತಿವಂತನಾದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ

ಯದುಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಸಹಸ್ರದ, ಪಯೋದ, ಕ್ರೋಷ್ಟು, ನೀಲ, ಅಂಜಿಕ ಎಂಬ ಐದು ದೇವಪುತ್ರರಂಥ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರದನಿಗೆ ಹೈಹಯ, ಹಯಮೇಧ, ಹಯ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಹೈಹಯನಿಗೆ ಧರ್ಮನೇತ್ರ, ಧರ್ಮನೇತ್ರನಿಗೆ ಸಾಹುಜ, ಸಾಹುಜನಿಗೆ ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ ನಗರವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ ಮಹಿಷ್ಮಾನ್ ಮಹಿಷ್ಮಾನನಿಂದ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಕಾಶೀಪತಿಯಾದ ಭದ್ರಶ್ರೇಣ್ಯ, ಭದ್ರಶ್ರೇಣ್ಯನಿಗೆ ದುರ್ದಮನ, ಅವನಿಂದ ಕನಕ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಕನಕನಿಗೆ ಕೃತವೀರ್ಯ, ಕೃತೌಜ, ಕೃತವರ್ಮ, ಕೃತಾಗ್ನಿ ಎಂಬ ನಾಕುಜನ ಪುತ್ರರು.

ಕೃತವೀರ್ಯನಿಂದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನೆಂಬ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಾಧಿಪತಿಯಾದ ಸಾವಿರ ತೋಳಿನ ವೀರಾಗ್ರಣಿಯಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅವನು ಮೊದಲು ಅತ್ರಿಪುತ್ರನಾದ ದತ್ತಾತ್ರೇಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರುಷ ಘೋರ ತಪವನ್ನಾಚರಿಸಿದನು. ಅವನ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ತೀವ್ರ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಆ ದತ್ತಸ್ವಾಮಿಯು ಬೇಕಾದ ನಾಕುವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು ''ನನಗೆ ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳು ಇರಬೇಕು. ನಾನು ಅಧರ್ಮ ಪ್ರವೃತ್ತನಾದರೆ ಯಾರಾದರೂ ದೊಡ್ಡವರು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಆದರಿಂದ ತಿರುಗಿಸಬೇಕು. ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ನನ್ನ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಗೆದ್ದು ಪ್ರಜಾಜನರನ್ನು ಸರ್ವರೀತಿಯಿಂದಲೂ

ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬೇಕು, ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಸಂಖ್ಯ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಕೊನೆಗೆ ನನಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠರಿಂದ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಲೇ ಮಡಿಯಬೇಕು'' ಹೀಗೆ ನಾಕು ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

ಅದರಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟಕೂಡಲೇ ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಹಸ್ರಭುಜಗಳು ಚಿಗಿತು ನಿಲ್ಲುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಅವನು ಸಪ್ತದ್ವೀಪವತಿಯಾದ ಸಮುದ್ರ ವಲಯಾಂಕಿತ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಏಳು ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಏಳೇಳುನೂರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಆ ಯಜ್ಞಗಳೆಲ್ಲ ಬಂಗಾರದ ವೇದಿಕೆ, ಸುವರ್ಣಯೂಪ, ಪ್ರಭೂತ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯವಾದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ದೇವ ಗಂಧರ್ವರೆಲ್ಲ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ವಿಮಾನಾರೂಢರಾಗಿ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅವನ ಈ ಯಜ್ಞ, ಯಾಗ, ಹೋಮ, ಹವನಗಳ ಸಂಭ್ರಮದ ವೈಭವಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಉಪಬರ್ಹಣನೆಂಬ ಗಂಧರ್ವನೂ ನಾರದರೂ ಕೂಡಿ ಅವನನ್ನು ಬಾಯಿತುಂಬ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನಂಥ ರಾಜನು ''ನ ಭೂತೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ'' ಯಜ್ಞ, ದಾನ, ತವಸ್ಸು, ಪರಾಕ್ರಮ ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ಗುಣದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟುವ ರಾಜರು ಸಿಗುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಯೋಗಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಏಳು ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವದಾ ಧನುರ್ಬಾಣಪಾಣಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತುಡುಗುಮಾಡುವಧೈರ್ಯವೇ ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಕಳವು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ದುಃಖದರ್ಶನವಿಲ್ಲ. ರೋದನದ ದನಿ ಇಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನದ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಎಂಬತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ವರುಷ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ಅವನು ಆಳಿದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮೋಡಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಳೆಗಳೆಯುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ ನಗರದಲ್ಲಿಯ ಕರ್ಕೋಟಕ ಎಂಬ ಹಾವುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರ ವಸತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದನು. ಅವನು ಲಂಕಾಧಿಪತಿಯಾದ ರಾವಣನನ್ನು ಐದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸೇನಾ ಪರಿವಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ, ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿ ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಯಲ್ಲಿ ಕೈದಿಯನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಋಷಿಯು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿಗೊಂಡು ಹೋದರು. ಒಂದು ದಿನ ಅಗ್ನಿಯು ಬಂದು ''ಹಸಿವೆ ಬಹಳ ಆಗಿದೆ. ಏನಾದರೂ ಭಿಕ್ಷೆ ಕೊಡು'' ಎಂದು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಉದಾರ ಹೃದಯದ ಅವನು ಸಪ್ತ ದ್ವೀಪವತಿಯಾದ ಸಮಗ್ರ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಭಿಕ್ಷೆಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತ ನಾದ ಅಗ್ನಿಯು ಗಿಡಬಳ್ಳಿ ಬೆಟ್ಟ ಬಯಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಬಳಿ ಸುತ್ತ. ವರುಣಪುತ್ರನಾದ ಆಪವ ವಶಿಷ್ಠನ ಆಶ್ರಮವನ್ನೂ ಸುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಆ ವಶಿಷ್ಠಮುನಿಯು ''ಪರಶುರಾಮನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬಂದು ನಿನ್ನ ಈ ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲಿ'' ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟನು. ಅದರಂತೆ ಪರಶುರಾಮನು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನ ತೋಳು ಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಅವನೇ ಮೊದಲು ಬೇಡಿಕೊಂಡ ವರಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

ರಾಮನ ಪರಶುಧಾರೆಗೆ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನ ತೊಂಬತ್ತಾರು ಜನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ತುತ್ತಾಗಿ ಶೂರಸೇನ, ಶೂರ, ಧೃಷ್ಟ, ಕೃಷ್ಣ, ಜಯಧ್ವಜ ಎಂಬ ಐದು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ

ಉಳಿದರು. ಕೊನೆಯವನಾದ ಜಯಧ್ವಜನ ಮಗನಾದ ತಾಲ ಜಂಘನಿಂದ ಅದೇ ಹೆಸರಿನ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅವರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ವೀತಿಹೋತ್ರರು, ಸುಜಾತರು, ಭೋಜರು ಅಮರ್ತ್ಯರು, ತೌಂಡಿಕೇರರು ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಹೈಹಯ ಕುಲಶಾಖೆಗಳು ಪ್ರವೃತ್ತವಾದವು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯದುಮಹಾರಾಜನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರನಾದ ಸಹಸ್ರದನ ಸಂತತಿಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಅವನ ಎರಡನೆಯ ಮಗನಾದ ಪಯೋದನ ಸಂತಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಪಯೋದನಿಗೆ ವೃಷ ಎಂತಲೂ ಹೆಸರು. ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಯಾದ ಈ ವೃಷನಿಗೆ ಮಧು ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಮಧುನಿಗೆ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ವೃಷಣನೊಬ್ಬನೇ ವಂಶವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಈ ವೃಷಣನಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದುದರಿಂದ ವೃಷ್ಣಿಗಳೆಂದೂ ಮಧುವಿನ ಸಂತತಿಯವರಾದುದರಿಂದ ಮಾಧವರೆಂದೂ, ಯದು ಮೂಲಕರಾದುದರಿಂದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಗಳಾದ ಈ ವಂಶದವರಿಗೆ ಯಾದವರೆಂದೂ ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಯಯಾತಿ ಪುತ್ರರಾದ ಈ ಐದು ನೃಪೋತ್ತಂಸರ ವಂಶಾವಳೀ ಚಾರುಚಿತ್ರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಐದುಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಾಗುವವಲ್ಲದೇ ಆಯುಷ್ಯ ಕೀರ್ತಿ ಸಂತಾನ ಸಂಪತ್ತು ಹಾಗು ಭೂಮಿ ಈ ಪಂಚಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಯದು ರಾಜನ ಮೂರನೆಯ ಮಗನಾದ ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿನ ಸಂತಾನದ ವಿಸ್ತರಣದ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿವರಿಸುವೆ.

ಕೋಷ್ಟುವಿಗೆ ಗಾಂಧಾರೀ ಮಾದ್ರಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಂದಿರಿದ್ದರು. ಗಾಂಧಾರಿಗೆ ಅನುಮಿತ್ರನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಮಾದ್ರಿಗೆ ಯುಧಾಜಿತ, ದೇವ ಮೀಢುಷ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಹೀಗೆ ವೃಷ್ಣಿಗಳ ವಂಶ ಈ ಮೂವರಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಯುಧಾಜಿತನಿಗೆ ವೃಷಿ ಅಂಧಕ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ವೃಷ್ಣಿಗೆ ಶ್ವಫಲ್ಕ, ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಿಕ, ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ವಫಲ್ಕನು ಬಹಳ ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ರೋಗರುಜಿನಗಳಾಗಲಿ ದುರ್ಭಿಕ್ಷ ದಾರಿದ್ರ್ಯಗಳಾಗಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕಾಶೀರಾಜನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಮಳೆಯೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಭಯಂಕರವಾದ ಬರಗಾಲ ಬಿದ್ದು ಜನರೆಲ್ಲ ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಶ್ವಫಲ್ಕನ ಕಾಲ್ಗುಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ಕಾಶೀರಾಜನು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಶ್ವಫಲ್ಕನು ಊರಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸುತ್ತಲೇ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯಹತ್ತಿತು. ಆಗ ಕಾಶೀರಾಜನು ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪದೊಂದಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಗೌರವಿಸಿದನು.

ಆ ಕಾಶಿ ರಾಜನಿಗೆ ಗಾಂದಿನೀ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಅವಳು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನವಮಾಸ ಕಳೆದು ಎಷ್ಟೋ ವರುಷಗಳು ಉರುಳಿದರೂ ಗರ್ಭ ಕೋಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ತಂದೆಯು ಬಂದು ''ಮಗಳೇ ಹೊರಗೆ ಬಾ. ಎಷ್ಟು ದಿನ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವಿ?'' ಎಂದು ಕೇಳಲು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸು ''ಪೂಜ್ಯ ತಂದೆಯೇ! ನಾನು ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಬಳಿಕ ಪ್ರತಿದಿನ ಒಂದು ಆಕಳವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿರುವೆನು. ಈ ನನ್ನ ಮನೋರಥವನ್ನು

ಪೂರೈಸಲಿಕ್ಕೆ ನೀನು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದರೆ ನಾನು ಹೊರಬರುವೆನು'' ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಆಗ ಅವಳ ತಂದೆಯು ''ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ. ನಿನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನ ಹಸುವನ್ನು ದಾನ ಕೊಡಿಸುವೆ. ಬೇಗ ಹುಟ್ಟಿ ಬಾ'' ಎಂದು ಕರೆಯಲು ಆ ಕೂಸು ಜನಿಸಿ ಬಂದಿತು. ಅವಳು ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಕಾಶಿರಾಜನು ಅವಳಿಂದ ದಿನಾಲು ಒಂದೊಂದು ಗೋದಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಗಾಂದಿನೀ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಗಾಂದಿನಿಯನ್ನು ಕಾಶಿರಾಜನು ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆಲ್ಲ ನಿರಂತರ ಸುಭಿಕ್ಷವನ್ನು ತಂದ ಶ್ವಫಲ್ಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು. ಶ್ವಫಲ್ಕನಿಗೆ ಆ ಗಾಂದಿನಿಯಿಂದ ಆಕ್ರೂರನೆಂಬ ಉದಾರ ಹೃದಯದ ಜ್ಞಾನಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಯಾಗಿ ಯೋಗಿಯಾದ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಇವನಲ್ಲದೆ ಶ್ವಫಲ್ಕ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಉಪಾಸಂಗ, ಮಧು, ಮೃದುರ, ಅರಿಮೇಜಯ, ಅರಿಕ್ಷಿಪ, ಉಪೇಕ್ಷ, ಶತ್ರುಘ್ನ, ಅರಿಮರ್ದನ, ಧರ್ಮಧೃಕ್, ಯತಿಧರ್ಮ, ಗೃಧ್ರಭೋಜ, ಅಂಧಕ, ಆಬಾಹು, ಪ್ರತಿಬಾಹು ಎಂದು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಮತ್ತು ವಸುಂಧರಾ ಎಂಬ ಅತ್ಯಂತ ರೂಪವತಿಯಾದ ಕನ್ಯೆಯು ಜನಿಸಿದಳು. ಅವಳನ್ನು ಸಾಂಬನಿಗೆಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ.

ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಲಾವಣ್ಯೋದ್ಭಾಸಿನಿಯಾದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಉಗ್ರಸೇನೆಯೆಂಬ ಕಾಂತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸೇನ, ಉಪದೇವ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು.

ಶ್ವಫಲ್ಕನ ಸಹೋದರನಾದ ಚಿತ್ರಕನಿಗೆ ಪೃಥು, ವಿಪ್ರಥು, ಅಶ್ವಗ್ರೀವ, ಅಶ್ವಬಾಹು, ಸುಪಾರ್ಶ್ವಕ, ಗವೇಷಣ, ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿ, ಅಶ್ವ, ಸುಧರ್ಮ, ಧರ್ಮಭೃತ್, ಸುಬಾಹು, ಬಹುಬಾಹು ಎಂಬ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೂ ಶ್ರವಿಷ್ಠಾ, ಶ್ರವಣಾ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೂ ಸಂಜಾತರಾದರು.

ಮಾದ್ರಿಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನಾದ ದೇವಮೀಢುಷನು ಅಶ್ಮಕೀ ಎಂಬ ಅಂಗನೆಯಲ್ಲಿ ಶೂರನೆಂಬ ಪುತ್ರನನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದನು. ಶೂರನಿಗೆ ಭೋಜ್ಯಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಲ್ಲಿ ವಸುದೇವ ಮೊದಲಾದ ಹತ್ತು ಜನ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾದ ವಸುದೇವನು ಹುಟ್ಟಿದಕೂಡಲೇ ದೇವದುಂದುಭಿಗಳು ಮೊಳಗಿ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಯಾದದ್ದರಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಆನಕದುಂದುಭಿಯೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಂದಿರನಂತೆ ಸುಂದರನಾದ ಆ ಆನಕದುಂದುಭಿಯ ಚೆಲುವು ನಿಲುವುಗಳು ಇಡೀ ಮಾನವ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಸುದೇವನ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಶೂರನಿಗೆ ದೇವಭಾವ, ದೇವಶಿವ, ಅನಾಧೃಷ್ಟಿ, ಕನವಕ, ವತ್ಸವಾನ್, ಗೃಂಜಿಮ, ಶ್ಯಾಮ, ಶಮೀಕ, ಗಂಡೂಷ ಎಂಬ ಒಂಬತ್ತು ಜನ ಪುತ್ರರು ಪ್ರಸೂತರಾದರು. ಇದಲ್ಲದೇ ಪೃಥುಕೀರ್ತಿ ಪೃಥಾ ಶ್ರುತಶ್ರವಾ ಶ್ರುತದೇವಾ ರಾಜಾಧಿದೇವಿ ಎಂಬ ಐದುಜನ ಕನ್ಯಾಮಣಿಗಳು ಜನಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪೃಥಾ ಎಂಬ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕುಂತೀಭೋಜನು ''ಇವಳು ನನ್ನ ಮಗಳು'' ಎನ್ನಲು ಶೂರನೂ ಹಿರಿಯನೂ ಪೂಜ್ಯನೂ ಆದ ಅವನಿಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಶೂರನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು.

ಆದುದರಿಂದ ಅವಳು ಕುಂತೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಖ್ಯಾತಳಾದಳು. ಕುಂತಿಯ ತಂಗಿಯಾದ ಶ್ರುತದೇವಾಳಿಗೆ ಅಂತ್ಯ ಎಂಬ ಪತಿಯಿಂದ ಜಗೃಹು ಎಂಬ ಪುತ್ರನು ಉತ್ಪನ್ನನಾದನು. ಶ್ರುತಶ್ರವೆಯನ್ನು ಚೇದಿರಾಜನಾದ ದಮಘೋಷನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವಳಿಗೆ ದಮಘೋಷನಿಂದ ಶಿಶುಪಾಲನೆಂಬ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಶಿಶುಪಾಲನೇ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದನು. ಪೃಥುಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಶರ್ಮನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅವಳಿಗೆ ಆ ವೃದ್ಧ ಶರ್ಮನಿಂದ ಕರೂಷ ದೇಶಾಧಿಪತಿಯೂ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನೂ ಆದ ದಂತವಕ್ತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು.

ಕುಂತಿಭೋಜನು ಮಗಳೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕುಂತಿಯೆಂದು ಪ್ರಥಿತಳಾದ ಪೃಥೆಯನ್ನು ಕುರುವಂಶ ಪ್ರದೀಪನಾದ ಪಾಂಡುರಾಜನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದನು. ಅವಳಿಗೆ ಯಮಧರ್ಮನಿಂದ ಧರ್ಮರಾಜನೂ ವಾಯುದೇವರಿಂದ ಭೀಮಸೇನನೂ ದೇವೇಂದ್ರನಿಂದ ಅರ್ಜುನನೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರತಾಪ ಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಇಂದ್ರಸಮಾನ ವೀರ್ಯ ಧೈರ್ಯೋಪಪನ್ನರೆಂದು ಮಹೀ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಚಿರಂತನ ಕೀರ್ತಿ ಕೌಮುದಿಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸಿದರು.

ವೃಷ್ಣಿಯ ಕೊನೆಯ ಮಗನಾದ ಅನಮಿತ್ರನಿಂದ ಶಿನಿಯೆಂಬವನು ಜಾತನಾದನು. ಶಿನಿಯಿಂದ ಸತ್ಯಕ, ಸತ್ಯಕನಿಗೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ಯುಯುಧಾನ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಸುತರು. ಯುಯುಧಾನನಿಗೆ ಅಸಂಗ, ಅಸಂಗನಿಗೆ ಭೂಮಿ, ಭೂಮಿಯಿಂದ ಯುಗಧರ, ಯುಗಂಧರನಿಗೆ ಈ ವಂಶವು ನಿಂತಿತು.

ವಸುದೇವನು ತಮ್ಮನಾದ ದೇವಭಾಗನಿಂದ ಭಕ್ತಾಗ್ರೇಸರನಾದ ಉದ್ಧವನು ಜನಿಸಿದನು. ಇವನು ಮಹಾ ಪಂಡಿತನೂ ಮಹಾನುಭಾವನೂ ಇದ್ದು ದೇವಸಮಾನವಾದ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾದುದರಿಂದ ದೇವಶ್ರವಾ ಎಂದೂ ಹೆಸರಾದನು. ಅನಾಧೃಷ್ಟಿಯು ಅಶ್ಮಕಿಯಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತಶತ್ರು ಎಂಬ ತನಯನನ್ನು ಪಡೆದನು. ದೇವಶ್ರವನೆಂಬ ವಸುದೇವನ ಮೂರನೆಯ ಸೋದರನಿಗೆ ಶತ್ರುಘ್ನನೆಂಬ ಕುಮಾರನು ಪ್ರಸೂತನಾದನು. ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮಗನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ದೇವಶ್ರವನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಭಿಲ್ಲರಿಂದ ಪರಿಪೋಷಿತನಾಗಿ ಏಕಲವ್ಯನೆಂದು ನಿಷಾದ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾದನು. ವತ್ಸಾವತನೆಂಬ ತನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಸಂತತಿಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವಸುದೇವನೇ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಕೌಶಿಕನನ್ನು ದತ್ತಕ ಕೊಟ್ಟನು.

ವಸುದೇವನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ತಮ್ಮನಿಗೂ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ತನ್ನ ಚಾರುದೇಷ್ಣ, ಸಂಚಾಲ, ಪಂಚಾಲ, ಕೃತಲಕ್ಷಣ ಎಂಬನಾಕು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದತ್ತಕೊಟ್ಟನು. ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯ ಕಡೆ ಹುಟ್ಟಿ ಮಗನಾದ ಚಾರುದೇಷ್ಣನು ಒಳ್ಳೇ ವಿಕ್ರಮಶಾಲಿಯಿದ್ದು ಸಂಗ್ರಾಮಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ವೈರಿವೃಂದವನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಕೊಂದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರಿಂದ ತಮಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ದೊರೆಯುವುದೆಂದು ಅವನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಕೂಡಲೇ ಹದ್ದು ಕಾಗೆಗಳು ಗುಂಪು ಗಟ್ಟಿ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದವಂತೆ.

ಕನವಕನೆಂಬ ಕೃಷ್ಣನ ಕಕ್ಕನಿಗೆ ತಂದ್ರಿಜ ತಂದ್ರಿಪಾಲ ಎಂಬ ಪುತ್ರರೂ ಅವಗ್ರಂಜಿಮನೆಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕಕ್ಕನಿಗೆ ವೀರ ಅಶ್ವಹನು ಎಂಬ ತನುಜರೂ ಜನಿಸಿದರು. ಶ್ಯಾಮನೆಂಬ ಮಗದೊಬ್ಬ ಕೃಷ್ಣನ ಪಿತೃವ್ಯನಿಗೆ ಸಂತತಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಶಮೀಕನನ್ನೇ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಶಮೀಕನಿಗೆ ಯಾದವ ವಂಶದವರ ಪ್ರಾದೇಶ ಮಾತ್ರವಾದ ಪರಿಮಿತ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಅವಮಾನವೆನಿಸಿತು. ತಾನು ಮಹಾರಾಜ ಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಧರ್ಮರಾಜನ ಸಹಾಯದಿಂದ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸರ್ವಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಭೀಮಾರ್ಜುನಾದಿ ಪಂಚಪಾಂಡವರ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದನು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಜನಕನಾದ ವಸುದೇವನಿಗೆ ರೋಹಿಣೀ, ಇಂದಿರಾ, ವೈಶಾಖೀ, ಭದ್ರಾ, ಸುನಾಮ್ನೀ, ಸಹದೇವಾ, ಶಾಂತಿದೇವಾ, ಶ್ರೀದೇವಾ, ದೇವರಕ್ಷಿತಾ, ವೃಕದೇವೀ ಉಪದೇವೀ

ಮತ್ತು ದೇವಕೀ ಎಂಬ ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ಅನಿಂದ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಶಾಲಿನಿಯರಾದ ಧರ್ಮ ಪತ್ನಿಯರೂ, ಸುತನು ವಡವಾಯುರಾ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಭೋಗ ಪತ್ನಿಯರೂ ಇದ್ದರು. ಆದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವರು ಪುರುಕಲೋದ್ಭವರಿದ್ದು ರೋಹಿಣಿಯು ಬಾಲ್ಹೀಕನ ತನುಜಾತಳಾಗಿದ್ದಳು. ದೇವಕೀ ಮೊದಲಾದ ಕೊನೆಯ ಏಳು ಜನರು ದೇವಕನ ಮಕ್ಕಳು.

ವಸುದೇವನ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪತ್ನಿಯೂ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯೂ ಆದ ರೋಹಿಣಿಗೆ ಬಲರಾಮನೆಂಬ ಚೊಚ್ಚಿಲು ಮಗನಿದ್ದನು. ರಾಮನ ನಂತರ ರೋಹಿಣಿಗೆ ಸಾರಣ. ಶಠ, ದುರ್ದಮ, ದಮನ, ಶ್ವಭ್ರ, ಪಿಂಡಾರಕ, ಉಶೀನರ ಎಂಬ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೂ ಚಿತ್ರಾ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಈ ಚಿತ್ರೆಯೇ ಸುಭದ್ರಾ ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಳಾದಳು.

ಆ ವಸುದೇವನಿಂದ ದೇವಕಿಯಲ್ಲಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಕೃಷ್ಣರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತವಾಯಿತು. ಬಲರಾಮನಿಗೆ ರೇವತಿಯಿಂದ ನಿಶಠನೆಂಬ ತನಯನು ಜನಿತನಾದನು. ಸುಭದ್ರೆಗೆ ಧನಂಜಯನಿಂದ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಅಭಿಮನ್ಯುವೆಂಬ ಸುತನಾದನು. ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಕಾಶೀರಾಜನ ಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಕೇತುವೆಂಬ ಪುತ್ರನು ಉತ್ಪನ್ನನಾದನು. ವಸುದೇವನಿಗೆ ಶಾಂತಿದೇವಾ ಎಂಬ ಭಾರ್ಯೆಯಿಂದ ಭೋಜ, ವಿಜಯ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಸುನಾಮಾ, ಎಂಬವಳಿಗೆ ವೃಕದೇವ ಗದ ಎಂಬ ಪುತ್ರರಾದರು. ತ್ರಿಗರ್ತರಾಜಕುಮಾರಿ ವೃಕದೇವಿ ಎಂಬ ವಸುದೇವ ಭಾರ್ಯೆಗೆ ಅಗಾವಹನೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ದೇವರಕ್ಷಿತೆಯಿಂದ ಉಪಾಸಂಗವರ ಎಂಬ ವಸುದೇವ ಪುತ್ರ ಜನಿಸಿದ.

ರಾಜರು ಋಷಿಯಾಗುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡದ ಶಶಿಬಿಂದು

ಯದುಪುತ್ರನಾದ ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿಗೆ ವ್ರಜನೀವಾನ್ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಾಹಾಕಾರ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾದ ಸ್ವಾಹಿ ಎಂಬ ಸುತನು ಸಂಭೂತನಾದನು. ಸ್ವಾಹಿಗೆ ಉತ್ತಮ ವಕ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ರುಷದ್ಗು ಎಂಬ ಪುತ್ರನು ಪ್ರಜಾತನಾದನು. ಈ ರುಷದ್ಗುವು ತನಗೆ ಸತ್ಸಂತಾನಕರನಾದ ಮಗನು ಜನಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಪುಲ ದಾನ ಭೂರಿ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದನು. ಆದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಚಿತ್ರರಥನೆಂಬ ಕರ್ಮಠನಾದ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಅವನ ಮಗನಾದ ಶಶಿಬಿಂದುವಾದರೂ ಬಹಳ ಉದಾರನಿದ್ದು ಅವನ ರೀತಿನೀತಿ ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅನೇಕ ರಾಜರು ರಾಜರ್ಷಿಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಶಶಿಬಿಂದುವಿಗೆ ದಿಗಂತ ವಿಶ್ರಾಂತ ವಿಶಮಗದಯಶೋಭಾಸುರನಾದ ಪೃಥುಶ್ರವನೆಂಬ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಪುರಾಣವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರಾದ ಪಂಡಿತರು ಇವನಿಗೆ ಉತ್ತರ ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ಆ ಉತ್ತರನಿಗೆ ಸುಯಜ್ಞ, ಸುಯಜ್ಞನಿಗೆ ಉಶತ, ಉಶತನಿಗೆ ಶಿನೇಯು, ಶಿನೇಯುನಿಗೆ ಮರುತ್ತನೆಂಬ ಋಷಿಕಲ್ಪನಾದ ಮಗನೂ ಆದರು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸತ್ಕರ್ಮ ದಾನ ಧರ್ಮ ದಕ್ಷಿಣಾದಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸತ್ತಮೇಲೆಯೇ ಫಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಇದ್ದಾಗಲೂ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಕಿಂಚಿತ್ ಫಲವನ್ನಾದರೂ ಇದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಹವ್ಯಾಸದಿಂದ ಅವನು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದನು. ಆದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕಂಬಲಬರ್ಹಿಷ ಎಂಬ ಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಕಂಬಲ ಬರ್ಹಿಷನಿಗೆ ಸುತನ ಪ್ರಸೂತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಅವನಿಗೆ

ಸುತಪ್ರಸೂತಿ ಎಂತಲೇ ಒಬ್ಬ ಮಗನಾದನು. ಆ ಸುತಪ್ರಸೂತಿಗೆ ಕವಚಧನುರ್ಧಾರಿಗಳಾದ ನೂರಾರು ಶೂರ ವೈರಿರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ಸೋಲಿಸಿ ಸಂಹರಿಸತಕ್ಕ ರುಕ್ಮಕವಚನೆಂಬ ಸುತನು ಪ್ರಸೂತನಾದನು. ಆ ರುಕ್ಮಕವಚನಿಗೆ ಪರಾಜಿತ್ ಎಂಬ ಮಗನಾದನು. ಆ ಪರಾಜಿತ್‌ನಿಗೆ ರುಕ್ಮೇಷು ಪೃಥುರುಕ್ಮ ಜ್ಯಾಮಘ ಪಲಿತ ಹರಿ ಎಂಬ ಐದು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಪಲಿತ ಹರಿ ಈ ಇಬ್ಬರನ್ನು ವಿದೇಹ ರಾಜ್ಯರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವಿದೇಹಾಧಿಪತಿಗೇ ಅವರ ತಂದೆಯು ಇತ್ತನು. ಅಪರಾಜಿತನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ರುಕ್ಮೇಷುವು ರಾಜನಾದನು.

ರುಕ್ಮೇಷುವು ರಾಜನಾದ ಬಳಿಕ ಪೃಥುರುಕ್ಮನೊಂದಿಗೆ ದುರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕುತಂತ್ರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮೂರನೆಯ ತಮ್ಮನಾದ ಜ್ಯಾಮಘನಿಗೆ ಏನೂ ದಾಯದಿಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡದೇ ದೇಶಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಅತ್ಯಂತ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವದವನೂ ಉದಾರ ಹೃದಯಿಯೂ ಆದ ಆ ಜ್ಯಾಮಘನು ತನ್ನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದ ಅಣ್ಣಂದಿರ ವಿರುದ್ಧ ಚಕಾರ ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಎತ್ತದೆ ವನಾಂತರದ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಅರಣ್ಯೌಕಸರಾದ ತಪಸ್ವೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣು ಅವನಿಗೆ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದ ವೀರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಬಿಂಬಿಸಿ ಅವನ ವಿಕ್ರಮರಸಕ್ಕೆ ಆವಾಹನೆಯನ್ನಿತ್ತರು. ಬ್ರಹ್ಮವೃಂದದ ಧರ್ಮೋಪದೇಶದಿಂದ ಉತ್ತೇಜಿತನಾದ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಸುದೂರ ಪ್ರಾಂತವಾದ ನರ್ಮದಾ ತೀರ ಪರಿಸರದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು. ಅದರ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಮೃತ್ತಿಕಾವತಿ ಎಂಬ ನಗರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿ ಋಕ್ಷವಂಶ ಪರ್ವತ ಶೈಲ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶುಕ್ತಿಮತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಇವನಿಗೆ ಶೈಬ್ಯಾ ಎಂಬ ಪತ್ನಿ ಇದ್ದಳು. ಇವಳು ಪತಿವ್ರತೆಯಾದರೂ ಪ್ರಬಲಳಿದ್ದು ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿನಿಯಾದ ಮಾನಿನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಇವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ರಾಣಿಯ ಭಯದಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ಬೇರೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಯುದ್ಧ ಕೈದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿಣಿಯಾದ ಓರ್ವ ಕನ್ನೆಯಿದ್ದಳು. ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ರಾಜನು ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದಾಗ ಕೆರಳಿದ ಕೇಸರಿಣಿಯಂತೆ ಪೂತ್ಕರಿಸಿ ಶೈಬ್ಯೆ ಇವಳಾರೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅವಳ ಕೆಂಗಣ್ಣಿನ ಅಬ್ಬರದ ನುಡಿಕಿಡಿಗಳಿಗೆ ಬೆದರಿ ಬೆಮ್ಮನೆ ಬೆವತು ಹೋದ ಮಹಾರಾಜ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಸವರಾಡುತ್ತ ''ನಿನ್ನ ಸೊಸೆ'' ಎಂದು ಅಂಜುತ್ತ ಅಳುಕುತ್ತ ನುಡಿದನು. ''ಇವಳನ್ನು ಯಾರ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ತಂದಿರುವಿರಿ'' ಎಂದು ಪೂತ್ಕರಿಸಿ ಮರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಜ್ಯಾಮಘನಿಗೆ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದೆ ''ನಿನಗೆ ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟಲಿರುವ ಮಗನಿಗಾಗಿ ಹೆಂಡತಿಯಿರಲಿ ಎಂದು ತಂದಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ಏನೋ ಹೇಳಿ ಪಾರಾದನು.

ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬೇರೆಯೇ ಪರಿಣಾಮವಾಯಿತು. ಈ ಗಂಡಹೆಂಡಂದಿರ ವಿರಸಾಲಾಪ ಅವಳ ಹೃದಯದಾಳವನ್ನು ತಳದಿಂದಲೇ ಕದಡಿ ಮುಗ್ಧಭಾವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಲಕಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಉಪದಾನವೀ ಎಂಬ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಏಕಾಗ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ತಪವನಾಚರಿಸಿದಳು. ಅವಳ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಭಾವದ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ತಪೋನುಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮುಪ್ಪಡರಿ ತಲೆ ನಡುಗುವ ಮಹಾರಾಣಿ ಶೈಬ್ಯೆಗೆ ತಾರುಣ್ಯ ಬಂದು ಅವಳು

ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದಳು. ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಕೈದಿನಿಯಾದ ಆ ಕನ್ಯೆಯ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ವಿದರ್ಭನೆಂಬ ತೇಜೋಭಿಮಂಡಿತನಾದ ಸುಂದರ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಉಪದಾನವಿಯು ತನ್ನ ತಪಃಫಲದಂತಿರುವ ಆ ವಿದರ್ಭರಾಜತನಯನನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಮದುವೆಯಾದಳು.

ಆ ವಿದರ್ಭನಿಗೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ರಣಧೀರರಾದ ಕ್ರಥ, ಕೈಶಿಕ, ಲೋಮಪಾದ ಎಂಬ ಮೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಲೋಮಪಾದನಿಗೆ ಬಭ್ರು, ಬಭ್ರುವಿಗೆ ಆವೃತಿ, ಆವೃತಿಯಿಂದ ಪಂಡಿತ ಪ್ರವರನಾದ ಕೌಶಿಕ, ಕೌಶಿಕನಿಗೆ ಚೇದಿ, ಎಂಬ ರಾಜಕುಮಾರರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಈ ಚೇದಿರಾಜನಿಂದಲೇ ಮುಂದಿನವರೆಲ್ಲ ಚೈದ್ಯರೆಂದು ಪ್ರಥಿತರಾದರು. ಶೈಬ್ಯಾಪುತ್ರನಾದ ವಿದರ್ಭನಿಗೆ ಭೀಮನೆಂಬ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಆ ಭೀಮ ನಿಂದ ಕುಂತಿ, ಕುಂತಿಗೆ ಧೃಷ್ಟ ಧೃಷ್ಟನಿಗೆ ಧೀರರೂ ಧಾರ್ಮಿಕರೂ ಆದ ಆವಂತ, ದಶಾರ್ಹ, ವಿಷಹರ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ದಶಾರ್ಹನಿಂದ ಮುಂದೆ ಪಿತಾಪುತ್ರ ಕ್ರಮದಿಂದ ವ್ಯೋಮ, ಜೀಮೂತ, ಬೃಹತಿ, ಭೀಮರಥ, ನವರಥ, ದಶರಥ, ಶಕುನಿ, ಕರಂಭ, ದೇವರಾತ, ದೇವಕ್ಷತ್ರ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರಾದರು. ದೇವಕ್ಷತ್ರನಿಗೆ ಮಧವಂಶಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಪುರುಷನೂ ಮಧುಮಧುರ ಭಾಷಿಯೂ ಸುರಸಮಾನನೂ ಆದ ಮಧು ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಮಧುವಿಗೆ ವೈದರ್ಭಿ ಎಂಬ ವನಿತೆಯಿಂದ ಮರುವಸನೆಂಬ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಮರವಸನ ಮಗನಾದ ಪುರದ್ವಾನರಿಗೆ ಭದ್ರವತೀ ಎಂಬ ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಧು ಎಂಬ ಮಗನೂ ಜನಿಸಿದರು. ಈ ಸತ್ವಾನ್‌ನ ವಂಶಜರೇ ಮುಂದೆ ಸಾತ್ವತರೆಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಜ್ಯಾಮಘನ ಸಂತತಿಯ ವಿಸ್ತೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.

ಸತ್ವಗುಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಸಾತ್ವತನಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯಾ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿಯಿದ್ದಳು. ಅವರಿಗೆ ಭಜಿ, ಭಜಮಾನ, ದೇವಾವೃಧ, ಅಂಧಕ, ವೃಷ್ಣಿ ಎಂಬ ಸತ್ಪುತ್ರರು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಭಜಮಾನನಿಗೆ ಬಾಹ್ಯಕಾ, ಉಪಬಾಹ್ಯಕಾ ಎಂಬ ಸೃಂಜಯ ಕನ್ಯೆಯರಿಂದ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಯಕೆಯಿಂದ ಕೃಮಿ, ಕ್ರಮಣ, ಧೃಷ್ಟ, ಶೂರ, ಪುರಂಜಯ ಎಂಬ ಪುತ್ರರು ಉದಿಸಿದರು. ಉಪಬಾಹ್ಯಕೆಯಿಂದ ಅಯುತಾಜಿತ್, ಸಹಸ್ರಾಜಿತ್, ಶತಾಜಿತ್, ದಾಶಕ ಎಂಬ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು.

ಸತ್ವತನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಗನಾದ ದೇವಾವೃಧನು ಸರ್ವಗುಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಚಿತ್ತವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಮಾಡಿ ಅಖಂಡ ಧ್ಯಾನಯೋಗದಿಂದ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಪರ್ಣಾಶಾನದಿಯ ಪಾವನ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಆದರ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಸ್ನಾನಪಾನಾಚಮನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ತಪಸ್ತಪಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಆ ದೇವಾವೃಧನ ನಿತ್ಯಸಂಪರ್ಕ ಹಸ್ತಸಂಸ್ಪರ್ಶ ನಿರಂತರ ಸಹವಾಸಗಳಿಂದ ಆ ನದಿಗೆ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಆಸ್ಥೆ ಹುಟ್ಟಿ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಾಯಿತು.

''ಈ ರಾಜರ್ಷಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ಗುಣ ಶೀಲ ವಿದ್ಯಾವಯ ಕುಲ ರೂಪ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಅಂಥ ಲೋಕೋತ್ತರ ಗುಣಗಣಿ ಯಂತಿರುವ ಮಹಿಳಾಮಣಿ ಯಾರಿರುವರು ಈ ಜಗದಲ್ಲಿ?'' ಎಂದು ಅವಳು ವಿಚಾರಿಸಿ

ನೋಡಿದಳು. ಆದರೆ ಅಂಥ ಶೀಲ ಗುಣಶಾಲಿನಿಯಾದ ಹೆಂಗಸು ಅವಳಿಗೆ ಯಾರೂ ಕಾಣಲೇ ಇಲ್ಲ. ''ಹಾಗಾದರೆ ಈ ರಾಜನ ಬಯಕೆ ಪೂರ್ಣವಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಇವನು ಹೀಗೆಯೇ ನಿರಾಹಾರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕು?'' ಎಂದು ಆ ಪರ್ಣಾಶಾ ಪಯಸ್ವಿನಿಗೆ ಬಹಳ ಚಿಂತೆಯಾಯಿತು.

ಕೊನೆಗೆ ಅವಳು ಆ ರಾಜನ ಮನೋಭೀಷ್ಟವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲಿಕ್ಕೆಂದು ತಾನೇ ಸೌಂದರ್ಯೈಕಸಾರದಂತಿರುವ ನಿರವದ್ಯವಾದ ನಾರೀ ರೂಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಳು. ಅವಳ ಲಾವಣ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಲಲಿತಾಂಗಯಷ್ಟಿಯ ಚೆಲವು ಹೊಳವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳಿಂದ ತನ್ನ ಬಯಕೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಬಹುದೆಂದು ದೇವಾವೃಧನು ಅವಳನ್ನು ವರಿಸಿದನು. ಮುಂದೆ ಅವನ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಸರಿತ್ತ್ರವರೆಯಾದ ಪರ್ಣಾಶೆಯು ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳು ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಬಭ್ರು ಎಂಬ ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತಳು.

''ಈ ದೇವಾವೃಧ ಹಾಗೂ ಅವನ ಮಗನಾದ ಬಭ್ರು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ದೇವತುಲ್ಯರಾದ ಮಾನವಶ್ರೇಷ್ಠರಿದ್ದಾರೆ. ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರಿಂದ ಹತಪತಿತರಾದ ಏಳುಸಾವಿರದ ಅರವತ್ತಾರು ಜನರು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು'' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನರು ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದ್ದುಂಟು. ಈ ಬಭ್ರುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ತಿಕಾವತರೆಂಬ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಭೋಜರಾಜರಾದರು. ಅಂಧಕನಿಂದ ದೃಢಾಶ್ವದುಹಿತೆಯು ಕುಕುರ, ಭಜಮಾನ, ಶಮಿ, ಕಂಬಲ ಬರ್ಹಿಷ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜನ ತನುಜರನ್ನು ಪ್ರಸವಿಸಿದಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕುಕುರನಿಂದ ಮುಂದೆ ಧೃಷ್ಣ, ಕಪೋತರೋಮ, ತೈತ್ತಿರಿ, ಪುನರ್ವಸು, ಅಭಿಜಿತ್ ಮುಂತಾದ ರಾಜರಾದರು. ಅಭಿಜಿತ್ತನಿಗೆ ಆಹುಕನೆಂಬ ಗಂಡು ಮಗನೂ ಆಹುಕೀ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯೂ ಜನಿಸಿದರು. ಈ ಆಹುಕನನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಐತಿಹಾಸಿಕರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವನ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಅಲ್ಪಾಯುಷಿಗಳಾಗಲಿ ಅಪುತ್ರಿಕರಾಗಲಿ ಅನಾಚಾರಿಗಳಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಅಂಧಕರು ಆಹುಕನ ತಂಗಿಯಾದ ಆಹುಕಿಯನ್ನು ಅವಂತಿರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅವಳೇ ಅವಂತಿರಾಜನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಆಹುಕನು ಕಾಶಿರಾಜನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ದೇವತೆಗಳಂತ ವರ್ಚಸ್ವಿಗಳಾದ ದೇವಕ, ಉಗ್ರಸೇನ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ತನುಜರು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ದೇವಕನಿಗೆ ದೇವವಾನ್, ಉಪದೇವ, ಸುದೇವ, ದೇವರಕ್ಷಿತ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೂ ದೇವಕೀ, ಶಾಂತಿದೇವಾ, ಸುದೇವಾ, ದೇವರಕ್ಷಿತಾ, ವೃಕದೇವೀ, ಉಪದೇವಿ, ಸುನಾಮಿ, ಎಂಬ ಏಳು ಜನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ ಆದರು. ಈ ಏಳೂ ಜನ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ ವಸುದೇವನಿಗೇ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ಕಂಸ, ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ಸುನಾಮ, ಕಂಕ, ಶಂಕು, ರಾಷ್ಟ್ರಪಾಲ, ಸುತನು, ಅನಾಧೃಷ್ಟಿ, ಪುಷ್ಟಿಮಾನ್ ಎಂಬ ನವಕುಮಾರರು ಜನಿಸಿದರು. ಇವರಿಗೆ ಕಂಸಾ, ಕಂಸವತೀ, ಸುತನೂ, ರಾಷ್ಟ್ರಪಾಲೀ ಮತ್ತು ಕಂಕಾ ಎಂಬ ಚಿರಚಾರು ಚೆಲ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಸಂಚರಿಸುವ ಕಾಂಚನ ಪಾಂಚಾಲಿಕೆಯರಂತಿದ್ದ ಪಂಚಸೋದರಿಯರು ಇದ್ದರು. ಉಗ್ರಸೇನ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗ ಕಂಸನ ಹಿಂದಿನವರಾದ ಕುಕುರವಂಶದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಂತಾಯಿತು.

ಸ್ಯಮಂತಕದ ದುರಂತ

ಸತ್ವತನ ಮಗನಾದ ಭಜಮಾನನಿಗೆ ಅತಿರಥಮಹಾರಥಿಕರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ವಿದೂರಥನೆಂಬ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಈ ವಿದೂರಥನಿಗೆ ರಾಜಾಧಿದೇವನೆಂಬ ಶೂರಸುತನಾದನು. ರಾಜಾಧಿದೇವನಿಗೆ ವೀರ್ಯಾತಿರೇಕದಿಂದ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ ದತ್ತ, ಅತಿದತ್ತ, ಶೋಣಾಶ್ವ, ಶ್ವೇತವಾಹನ, ಶಮೀ, ದಂಡಶರ್ಮ, ದಂಡಶತ್ರು, ಶತ್ರುಜಿತ್ ಎಂಬ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೂ ಶ್ರವಣೀ ಶ್ರವಿಷ್ಠಾ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು.

ಇವರಲ್ಲಿ ಶಮೀ ಎಂಬವನಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ಷತ್ರ, ಪ್ರತಿಕ್ಷತ್ರನಿಗೆ ಸ್ವಯಂಭೋಜ, ಸ್ವಯಂಭೋಜನಿಗೆ ಹೃದೀಕ, ಹೃದೀಕನಿಗೆ ಚಂಡವಿಕ್ರಮರಾದ ಕೃತವರ್ಮ ಶತಧನ್ವರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೂ ಆದರು. ಶತಧನ್ವನಿಗೆ ದೇವರ್ಷಿಗಳಾದ ಚ್ಯವನ ಮಹಾಮುನಿಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಭಿಷಕ್, ವೈತರಣ ಸುದಾಂತ ಮತ್ತು ವಿದಾಂತ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೂ; ಕಾಮದಾ ಕಾಮದಂತಿ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಕನ್ನಿಕೆಯರೂ ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಕಂಬಲಬರ್ಹಿಷ ಎಂಬ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಮರುತ್ತ ಪುತ್ರನಿಗೆ ದೇವವಾನ್, ದೇವವಾನನಿಗೆ ಅಸಮೌಜ ವೀರ ಮತ್ತು ನಾಸಮೌಜ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅಸಮೌಜನಿಗೆ ಸಂತತಿಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಅಂಧಕ ವಂಶದವರೇ ಆದ ಸುದಂಷ್ಟ ಚಾರುರೂಪ ಕೃಷ್ಣ ಎಂಬ ಮೂವರನ್ನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿಗೆ ಗಾಂಧಾರಿ ಮಾದ್ರೀ ಎಂದಿಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರು. ಮಾದ್ರಿಯ ಮಗ ಯುಧಾಜಿತ ಅವನ ಮಗ ದೇವಮೀಢುಷ. ಗಾಂಧಾರಿಯ ಮಗ ಅನಮಿತ್ರ.

ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಗಾಂಧಾರಿಯ ಮಗ ಅನಮಿತ್ರನಿಗೆ ನಿಘ್ನ, ನಿಘ್ನನಿಗೆ ಪ್ರಸೇನ, ಸತ್ರಾಜಿತ್ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಪ್ರಸೇನನ ತಮ್ಮನಾದ ಈ ಸತ್ರಾಜಿತನು ಒಂದು ದಿನ ಪಂಚಪಂಚ ಉಷಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಅರುಣದೇವನ ಹೊಂಗಿರಣಗಳ ಚಂಬೆಳಕಿನಿಂದ, ಕತ್ತಲೆಯ ಮೊತ್ತವೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಜಗದಂಚಿನಿಂದ ಜಾರುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡಲೆಂದು ಸಮುದ್ರತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಉದಯಗಿರಿ ಗುಹಾಕಂದರದಿಂದ ,ಸವಿತೃದೇವನ ಛಂದೋಮಯವಾದ ಹೊಂದೇರು ಕ್ಷಿತಿಜಾಂಗಣದಿಂದ ಮೇಲೇರಿ ಬಾಂದಳದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡಾಗ ಸತ್ರಾಜಿತನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅರ್ಘ್ಯವಿತ್ತು ಗಾಯತ್ರಿಯ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಸೂರ್ಯೋಪಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದನು. ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ಸೂರ್ಯದೇವನನ್ನು ಮನಸಾ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸೂರ್ಯದೇವನು ಅವನ ಎದುರೇ ಬಂದಿಳಿದು ''ಸತ್ರಾಜಿತ! ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ನೀನು ಮನಸಾ ಏಕೆ-ಕಣ್ಣು ತೆರೆದರೆ-ಚಕ್ಷುಷಾ ಏವ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಬಲ್ಲೆ. ಇಕೋ ನಿನ್ನೆದುರೇ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ ನೋಡು.'' ಎಂದನು. ಆಗ ಸತ್ರಾಜಿತನು ಆನಂದದಿಂದ ಪಳಕ್ಕನೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಎದುರು ಬಂದು ನಿಂತ ದಿವಾಕರನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆದರೆ ಸುತ್ತಲೂ ಪಸರಿಸುವ ಪ್ರಭಾಪುಂಜದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದನಿ ಕೇಳುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಸೂರ್ಯದೇವನ ಮುಖ ಮಾತ್ರ ತೇಜಃ ಪ್ರಕರ್ಷದಿಂದ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಸತ್ರಾಜಿತನು ''ಗೆಳೆಯ, ನೀನು ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ. ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲವು ಮಾತ್ರ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ನನ್ನ ಮಿತ್ರನ ಮುಖ ಮಂದಹಾಸ,

ಸ್ನೇಹದೃಷ್ಟಿ, ದೇಹಸ್ಪರ್ಶ ಯಾವುದೂ ನನಗೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಮಿತ್ರಪ್ರೇಮದಿಂದ ವ್ಯೋಮಬಿಟ್ಟು ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದುದರ ಉಪಯೋಗವೇನು?'' ಎಂದು ಸ್ನೇಹದ ಸಲುಗೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ದೇವವರೇಣ್ಯನಾದ ದಿವಾಕರನು ತನ್ನ ಕೊರಳೊಳಗಿನ ಒಂದು ರತ್ನವನ್ನು ತೆಗೆದು ದೂರವಿಟ್ಟು ಸತ್ರಾಜಿತ ಹತ್ತಿರ ಬಂದನು. ಆಗ ಸವಿತೃದೇವನ ಶಾಂತಕಾಂತವಾದ ಶರೀರದ ಸಿರಿಸೊಬಗುಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ತಟ್ಟಿ ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಸತ್ರಾಜಿತನು ಆನಂದ ಪರವಶನಾದನು. ಇಬ್ಬರೂ ಗೆಳೆಯಂದಿರೂ ಕೆಲ ನಿಮಿಷ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಶರಧಿ ತೀರದ ಶರ್ಕರಾಚೂರ್ಣದಂತೆ ಶುಭ್ರವಾದ ಪುಲಿನ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತು ಕತೆಯಾಡಿದ ಬಳಿಕ ರವಿಯು ಹೊರಟು ನಿಂತನು.

ಆಗ ಸತ್ರಾಜಿತನು ಸುಹೃದ್ವರನಾದ ದಿನಕರನಿಗೆ ''ಮಿತ್ರ! ಈ ಜಗದಂಡ ಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಕಾಶಪುಂಜದಿಂದ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಈ ಉಜ್ವಲ ರತ್ನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹದ ಸಂಕೇತವೆಂದು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗು'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಉದಾರಹೃದಯನೂ ಸ್ನೇಹ ಪರತಂತ್ರನೂ ಆದ ಆ ದಿನಮಣಿಯು ಮಿತ್ರನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಆ ರತ್ನವನ್ನು ತೆಗೆದು ಸತ್ರಾಜಿತನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಅದೇ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನ. ಸತ್ರಾಜಿತನು ದಿವಾಕರದತ್ತವಾದ ಆ ಮಣಿಯನ್ನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ಸೂರ್ಯನು ನೆಲಕ್ಕಿಳಿದು ನಡೆಯುತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ದಾರಿ ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ನೆರೆದರು. ಅವನು ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿ ಬದಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ದ್ವಾರಕೆಯ ಜನರ ಆಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಂತ ಪಾರವಿಲ್ಲದಾಯಿತು. ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸತ್ರಾಜಿತನು ಆ ದಿವ್ಯಮಣಿಯನ್ನು ಹಿರಿಯಣ್ಣನಾದ ಪ್ರಸೇನನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಅದು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಈಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಮತ್ತು ದಿನಮಣಿಯ ಆ ಮಣಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ರೋಗರುಜಿನಗಳಾಗಲಿ, ದುರ್ಭಿಕ್ಷ ದಾರಿದ್ರ್ಯಗಳಾಗಲಿ ಸಮೀಪಕ್ಕೂ ಸುಳಿಯುತ್ತಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆ ರತ್ನದ ಇವೆಲ್ಲ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಮ್ಮೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅದು ಅವನಿಗೆ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಸಮರ್ಥನಾದರೂ ಭಗವಂತನು ಅದನ್ನು ಅವನಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಯಂ ಶ್ರೀನಿಧಿಯಾದ ಅವನಿಗೆ ಅದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. (ಆಪ್ತಕಾಮಸ್ಯ ಕಾ ಸ್ಪೃಹಾ)

ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರಸೇನನು ಆ ರತ್ನವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಗಹನಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಗಂಡುಸಿಂಹವೊಂದು ಇವನ ಕೊರಳಲ್ಲಿಯ ಅದ್ಭುತವಾದ ಮಣಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕುತುಹಲದಿಂದ ಆ ಪ್ರಸೇನನನ್ನು ಕೊಂದು ಆ ರತ್ನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ಇಂಥ ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ಮಹಾಮಣಿಯನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಸಿಂಹವನ್ನು ಕರಡಿಗಳ ರಾಜನಾದ ಜಾಂಬವಂತನು ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಕಂಡು ಅದನ್ನು ಕೊಂದು ಆ ರತ್ನವನ್ನು ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಗುಹೆಗೆ ಹೋದನು.

ಇತ್ತ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ ಪ್ರಸೇನನು ಮರಳಿ ಬಾರದಾದಾಗ ಜನರೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಆಶೆಯಿದ್ದದ್ದೂ, ಅದನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡು ಎಂದು ಅವನು ಕೇಳಿದ್ದೂ,

ಆ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಕೊಡದೆ ಇದ್ದದ್ದೂ ಎಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಕೃಷ್ಣನೇ ಆ ರತ್ನದ ಆಶೆಗೆ ಪ್ರಸೇನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ಅಪಹರಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಆಡಿಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದರು. ಆಗ ಈ ಮಿಥ್ಯಾಪವಾದವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಿತ್ಯ ನಿರ್ದೋಷನಾದ ನಾರಾಯಣಾತ್ಮಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡೇ ಬರುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೈದು ಬಲರಾಮ ಹಾಗು ಕೆಲವು ಯಾದವರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ದ್ವಾರಕೆಯಿಂದ ಹೊರಟನು

ಪ್ರಸೇನನು ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದ ನಿಬಿಡಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕುದುರೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನೇ ಗುರುತಿಸುತ್ತ ಆ ದುರ್ಗಮವಾದ ಕಾಂತಾರಪಥದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೊರಟರು. ಆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಋಕ್ಷವಂತ ಗಿರಿಯ ಗಹನಾಟವೀ ವೀಥಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಳಸಿಗೊಂಡು ವಿಂಧ್ಯಾಚಲದ ಕಾನನ ಪಂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿದ್ದವು. ಆ ವಿಂಧ್ಯಶೈಲ ಶ್ರೇಣಿಗಳ ಒಂದು ನೀರಂಧ್ರ ನಿಬಿಡ ಕಂದರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸೇನನ ಕುದುರೆ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದು ಕಂಡಿತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದೆ ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸೇನನು ಒಂದು ಸಿಂಹದಿಂದ ಹತಮೃತನಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ರಕ್ತರಂಜಿತವಾದ ಸಿಂಹದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಸಿಂಹವೂ ಸತ್ತುಬಿದ್ದದ್ದು ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕರಡಿಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಮೂಡಿದ್ದವು. ಆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗುರುತಿಸುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನೂ, ಅವನ ಪರಿವಾರದವರೂ ದುರ್ಗಾರಣ್ಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂಬರಿದರು. ಆ ಕರಡಿಯ ರಕ್ತಿಸಿಂಚಿತವಾದ ಪದಚಿಹ್ನೆಗಳು ಗಿರಿಗರ್ಭದ ಗಹನತರವಾದ ದುರ್ಗಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಳಸಿಗೊಂಡು ಒಂದು ದರೀ ಮುಖದಲ್ಲಿರುವ ಗುಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದವು.

ಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮ ಉಳಿದ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಗುಹೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ತರುಣಿಯು ತನ್ನ ಕೋಮಲ ಕಂಠದಿಂದ ಕೂಸನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತಿರುವದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಆ ಶಿಶು ಗೀತದ ಮಂಜುಳನಾದ ಗುಂಜಾರವದಂತೆ ಗುಹಾಂತರಾಳದಿಂದ ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೆರೆತೆರೆಯಾಗಿ ತೇಲಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

''ಸಿಂಹಃ ಪ್ರಸೇನಮವಧೀತ್ ಸಿಂಹೋ ಜಾಂಬವತಾ ಹತಃ''
''ಸುಕುಮಾರಕ ಮಾ ರೋದೀಃ ತವ ಹ್ಯೇಷ ಸ್ಯಮಂತಕಃ''

''ಸುಕುಮಾರನೇ ಅಳಬೇಡ. ಸಿಂಹವು ಪ್ರಸೇನನನ್ನು ಕೊಂದಿತು. ಆ ಸಿಂಹವನ್ನು ಜಾಂಬವಂತನು ಕೊಂದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನವು ಆ ಜಾಂಬವಂತನ ಮಗುವಾದ ನಿನ್ನದೇ.''

ಹೆಂಗೊರಳಿನ ನುಣ್ಣನಿಯಲ್ಲಿ ತಾನವಿತಾನವರ್ತುಲಮಧ್ಯದಿಂದ ಎದ್ದು ಬರುತ್ತಲಿರುವ ಗೀತಗುಂಜಾರವದ ಈ ಮುಗ್ದವಾದ ಪಾದಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಯಾದವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಬಲರಾಮನಿಗೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಹೇಳಿ ತಾನು ಗುಹಾಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾಂಬವಂತನಿಗೂ ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಘನಘೋರವಾದ ಯುದ್ಧ ವಾಯಿತು. ಗೋವಿಂದನಾದರೂ ಆ ಕರಡಿಗಳ ಕುಲಪಿತಾಮಹನಾದ ಜರಠ ಜಾಂಬುವಂತನ ಜೊತೆಗೆ ಬರಿಕೈಗಳಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದುದಿನ ಘೋರವಾಗಿ ಕಾದಿದನು. ಗುಹೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ ಕೃಷ್ಣನು ಮೂರುವಾರಗಳು ಕಳೆದರೂ

ಮರಳಿ ಮೇಲೆ ಬಾರದ್ದರಿಂದ ನಿರಾಶರಾದ ಬಲರಾಮ ಮೊದಲಾದ ಪರಿವಾರದವರು ತಿರುಗಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಕರಡಿಯಿಂದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು ಎಂದು ಯಾದವರಿಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲದಿನ ಕಾದಾಡಿ ಜಾಂಬವಂತನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಶ್ರೀರಾಮನ ಅಪರಾವತಾರಿಯಾದ ತನ್ನ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದ ಜಾಂಬವಂತನು ಸಂತೋಷಭರಿತನಾಗಿ ಅವನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ತನ್ನ ಈ ಯುದ್ಧದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಗೊಂಡನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆಂದೇ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದ ಜಾಂಬವತಿಯನ್ನು ಆ ಜಗದೀಶ್ವರನಿಗೆ ಇತ್ತು ವರದಕ್ಷಿಣೆಯೆಂದು ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನು ಜಾಂಬವಂತನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಪರಮಾನುಗ್ರಹಗೈದು ಅವನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನು. ಮೃತ್ಯುಗುಹೆಯಂತಿರುವ ಆ ಋಕ್ಷಗುಹೆಯಿಂದ ಅಕ್ಷತನಾಗಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಹೊರಬಂದು ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯೊಂದಿಗೆ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕಂಡು ದ್ವಾರಕೆಯ ಪೌರರಿಗೆಲ್ಲ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು.

ಆಮೇಲೆ ದೋಷದೂರನಾದ ಆ ದಾಮೋದರನು ಯಾವತ್ತೂ ಯಾದವರನ್ನು ಕರೆದು ಸಭೆ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಸತ್ರಾಜಿತನನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿ ಎಲ್ಲರ ಸಮಕ್ಷ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಇದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲಿನ ಅಪವಾದಗಳೆಲ್ಲ ಕಳೆದು, ಅಪಕೀರ್ತಿ ತೊಳೆದು ಅವನೊಬ್ಬ ನಿಷ್ಕಲಂಕವಾದ ನರಸಿಂಹ ಎಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಿಶ್ಚಿತವಾಯಿತು. ಸತ್ರಾಜಿತನಂತೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಆ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಹಳೇ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭಾವವು ಇಮ್ಮಡಿಸಿ ಮಹಿಳಾಕುಲಮಂಡನಮಣಿಯಂತಿದ್ದ ಸತ್ಯಭಾಮಾ ಎಂಬ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಟ್ಟನು.

ಸತ್ರಾಜಿತನಿಗೆ ಹತ್ತು ಜನ ಹೆಂಡಂದಿರೂ ಅವರಿಂದ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳೂ ಇದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಭಂಗಕಾರಿ, ವಾತಪತಿ, ಉಪಸ್ವಾವಾನ್ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮುಖ್ಯರಿದ್ದರು. ಇದರಂತೆ ಸತ್ಯಭಾಮಾ, ವ್ರತಿನೀ, ಪ್ರಸ್ವಾಪಿನೀ ಎಂಬ ಮೂವರು ಕನ್ಯೆಯರೂ ಇದ್ದರು. ಭಂಗಕಾರಿಗೆ ಸಮಾಕ್ಷ, ನಾರೇಯರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು.

ಚೆಲ್ವಿಕೆಯ ಚಾರುಚೈತನ್ಯಮಯ ಪುತ್ಥಳಿಯಂತಿರುವ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು ತನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅಕ್ರೂರ ಶತಧನ್ವರು ಈ ಮೊದಲೇ ಕೇಳಿದ್ದರು. ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಅವಳ ಜೊತೆಗೆ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಈಯುವ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯೂ ಬರುವದೆಂದು ಅವರ ಹೃದ್ಗತವಾದ ಆಶೆಯಾಗಿದ್ದಿತು ಆದರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸ್ವರೂಪಿಣಿಯಾದ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಆಕ್ರೂರನು ಅವಳ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿಯ ಮೇಲಿನ ಮೋಹವು ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಆ ಮಣಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಒಂದು ಕುತಂತ್ರವನ್ನು ಹೂಡಿದನು. ಶತಧನ್ವನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿ ಅವನ ಮುಖಾಂತರ ಆ ಮಣಿರತ್ನವನ್ನು ತರಿಸಿ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದನು. ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಶತಧನ್ವನು ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ

ಸತ್ರಾಜಿತನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನು ಮಲಗಿದಾಗ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು ಕದ್ದು ತಂದು ಆಗಲೇ ಅಕ್ರೂರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ಅವನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ''ಈ ರತ್ನವು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇದೆ ಎಂಬ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಗೂ ಯಾವಕಾಲಕ್ಕೂ ನೀನು ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.'' ಎಂದು ಕರಾರುಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ''ಕೃಷ್ಣನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯ ಬಂದರೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಪಕ್ಷಗಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವೆವು. ಇಡೀ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣವೆಲ್ಲವೂ ಈಗ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ನೀನೇನೂ ಗಾಬರಿಯಾಗುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ.'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅರಗಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯ ಅನಾಹುತದಿಂದ ಪಂಚಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಕುಂತಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕು ಸುಟ್ಟು ಸತ್ತು ಹೋದರೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಆ ಕಪಟ ನಾಟ ಸೂತ್ರಧಾರಿಯು ಸಾತ್ಯಕಿ ಸಹಿತನಾಗಿ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಇತ್ತ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಒಂದಿರುಳು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಕಗ್ಗೊಲೆಯಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಕರುಳಿಗೆಲ್ಲ ಕಿಚ್ಚಿಟ್ಟಂತಾಗಿ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಅವಳು ಹುಚ್ಚಳಾದಳು. ಆದರೂ ಚತುರಮತಿಯಾದ ಅವಳು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಥವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಭೋಜಕುಲದ ಶತಧನ್ವನ ಕಪಟಕಾರಸ್ಥಾನದಿಂದ ತನ್ನ ತಂದೆ ತೀರಿಕೊಂಡ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ದುಃಖಾರ್ತಳಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಕೋಡಿ ಹರಿಸಿ ವಿಲಪಿಸಿದಳು. ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯಳಾದ ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯ ಎದೆಯ ತಳಮಳ ಹಾಗು ಅಂತರಂಗದ ಶೋಕ ಸಂತಾಪಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಯಾದವೇಂದ್ರನಿಗೂ ದುಃಖವಾಗಿ ಸತ್ರಾಜಿತನ ಗೂಢ ಕೊಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. ಅವನು ಮಿದುನುಡಿಗಳಿಂದ ಶೋಕವಿಕಲಳಾದ ಭಾಮೆಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಕೂಡಲೇ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಲೀಲಾಮಾನುಷನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗೆ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ತರ್ಪಣಕೊಟ್ಟು ಅವರವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾದ ಅಸ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ಉಳಿದ ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ವಾರಣಾವತದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿ ತಾನು ಭಾಮೆಯೊಂದಿಗೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನು.

ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣನಾದ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ''ಪ್ರಸೇನನನ್ನು ಸಿಂಹವು ಕೊಂದಿದೆ. ಸತ್ರಾಜಿತನನ್ನು ಶತಧನ್ವನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ನಾವೇ ಭಾಗೀದಾರರು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಅದು ತಮ್ಮದೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾಪಕಾರಿಯಾದ ಆ ಶತಧನ್ವನನ್ನು ಕೊಂದು ನಮ್ಮ ರತ್ನವನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ ನಡೆ. ಬೇಗ ರಥವನ್ನು ಹತ್ತು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಶತಧನ್ವನ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋದರು.

ಮೊದಲೇ ತಾವು ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಆಕ್ರೂರ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರು ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದೆಂದು ಎಣಿಸಿ ಶತಧನ್ವನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಅಕ್ರೂರನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ವಿರುದ್ಧ ಹೋಗಲು ಧೈರ್ಯವಾಗದೇ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಆಗ ಶತಧನ್ವನು ಹೇಳಿದವರಾರೂ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಾರದಿರಲು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ಓಡಿಹೋದನು. ಶತಧನ್ವನ ಹತ್ತಿರ ಹೃದಯಾ ಎಂಬ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕುದುರೆಯೊಂದಿತ್ತು. ಅದು ಗಂಟೆಗೆ ನೂರು ಯೋಜನ

ಓಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ಶತಧನ್ವನು ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಏರಿಯೇ ಕೃಷ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಆದರೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಎದುರು ತನ್ನ ಕೈಸಾಗದೆ ಸಾಯುವ ಸಮಯ ಸಮೀಪಿಸಿದಂತೆನಿಸಿದಾಗ ಅವನು ರಣರಂಗದಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ. ಗಂಟೆಗೆನೂರು ಯೋಜನ ಧಾವಿಸುವ ಆ ಹೃದಯೆಯನ್ನು ಏರಿ ಓಡತೊಡಗಿದ. ಆದರೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾದರೂ ಬೆಂಬಿಡದೆ ಗರುಡವೇಗದಿಂದ ರಥಾರೂಢರಾಗಿ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಬರಲು ಓಡಿಓಡಿ ಅವನ ಕುದುರೆಯು ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಣನೀಗಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಶತಧನ್ವನು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಲಿನಿಂದಲೇ ಓಟ ಕಿತ್ತಿದ.

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನಿಗೆ ''ಅಣ್ಣ ರಥವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸು. ಶತಧನ್ವನ ಕುದುರೆ ಸತ್ತಿದ್ದು ಅವನು ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಿಂದಲೇ ಓಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಅವನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಓಡಿಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಆ ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು ತರುವೆನು. ನೀನಿಲ್ಲಿಯೇ ರಥದಲ್ಲಿರು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದನು. ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಶತಧನ್ವ, ಅವನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕೃಷ್ಣ. ಇಬ್ಬರೂ ಓಡೋಡುತ್ತ ಮಿಥಿಲಾಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಶತಧನ್ವ ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ. ಕೃಷ್ಣನು ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಅವನ ಮೈಮೇಲೆ ಹಾಕಿರುವ ವಸ್ತ್ರೋಪವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶೋಧಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ಆದರೆ ಆದರೆ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಅವನು ತಿರುಗಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಬಲರಾಮನು ''ಎಲ್ಲಿದೆ ಸ್ಯಮಂತಕ? ಆ ಮಣಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಬೇಗ ಕೊಡು'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ''ಶತಧನ್ವನ ಹತ್ತಿರ ಆ ರತ್ನವು ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ'' ಎಂದು ಹೇಳಲು ''ಥೂ! ಕೃಷ್ಣ, ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ನಿನ್ನ ಆಶಾಲು ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ. ನಿನ್ನಂಥ ಸ್ವಾರ್ಥಾಂಧರಾದ ಕೃಷ್ಣ ಹಾಗೂ ವಂಚಕ ಜನರ ಸಹವಾಸವೇ ನನಗೆ ಬೇಡ. ತಮ್ಮನೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇರಲಿ. ಆ ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು ನೀನೇ ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿ ಸುಖಿಸು. ನನಗೆ ನೀನೂ ಬೇಡ, ನಿನ್ನ ದ್ವಾರಕೆಯೂ ಬೇಡ,'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಮಿಥಿಲಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿದನು. ಮಿಥಿಲಾಪತಿಯಾದ ವಿದೇಹ ರಾಜನು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ತನ್ನ ನಗರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ ಆ ಕೃಷ್ಣಾಗ್ರಜನನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂಭ್ರಮದ ಸ್ವಾಗತವನ್ನಿತ್ತು ಅತ್ಯಾನಂದದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು.

ಇತ್ತ ಧೂರ್ತನಾದ ಅಕ್ರೂರನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಾರಿಗೂ ಸಂದೇಹ ಬರಬಾರದೆಂದು ನಾನಾ ತರಹದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದನು. ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ರತ್ನ ಮುತ್ತು ಧನಕನಕಾದಿ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಪುಲವಾಗಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಕೊಡುತ್ತ ಅಖಂಡ ಅರವತ್ತು ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ಯಜ್ಞಸತ್ರವನ್ನು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ನಡೆಯಿಸಿದನು. ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತನಗೆ ಕೊಡುವ ಸುವರ್ಣರಾಶಿಯ ಶೇಖರಣೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ರಾಜರ ಕಾಕದೃಷ್ಟಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಬಾರದೆಂದು ಅವನು ಈ ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳ ನೆವದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಪುಲೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೂ ಪಂಡಿತಪಾಮರರಿಗೂ ದಾನದಕ್ಷಿಣಾದಿ ರೂಪದಿಂದ ಹಂಚಿ ಪುಣ್ಯವನ್ನೂ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದನು. ಅವನು ಶ್ರೌತವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಸಕಲ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ ಸ್ಯಮಂತಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ಯಶಸ್ವೀ ರೀತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ

ಅಕ್ರೂರಯಜ್ಞಗಳೆಂಬ ಹೊಸ ಹೆಸರೇ ಬಿದ್ದಿತು. ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾಗಲಿ ಅನ್ಯರಾಜರಾಗಲಿ ಅವನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವ ಭಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಚಾಣಾಕ್ಷನೂ ದೂರದರ್ಶಿಯೂ ಆದ ಅಕ್ರೂರನು ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯನ್ನು ಪರಭಾರೆ ಶತಧನ್ವನಿಂದ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ದೊರಕಿಸಿಗೊಂಡು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೆಡಿಸಿಗೊಳ್ಳದೇ ಅದರಿಂದ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿ ನಿರಂತರ ಅನ್ನಸಂತರ್ಪಣೆ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಭೂತಲದ ಕಾಮಧೇನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಪಡೆದನು.

ಇತ್ತ ದುರ್ಯೋಧನನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಲ್ಲಿ ವೈಮನಸ್ಯ ಹುಟ್ಟಿ ಬಡೆದಾಡಿ ಬಲರಾಮನು ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಿಥಿಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟ. ಅವನ ಆಜನ್ಮ ವೈರಿಯಾದ ಭೀಮಸೇನನು ಗದಾವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರನಿದ್ದುದರಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಭೀಮನ ಭೀತಿಯ ಭೂತವೇ ಬಡಿದು ಕೊಂಡಂತಾಗಿತ್ತು. ಭೀಮನಂತೆಯೇ ಬಲರಾಮನಾದರೂ ಗದಾಚಾಲನ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಪರಿನಿಷ್ಠಿತ ನಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಸುಯೋಧನನು ಅವನಿಂದ ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದು ಪಂಡಿತನಾಗಿ ಬಲಭೀಮನ ಪ್ರತಿಮಲ್ಲನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ಮುಂದೆ ಕೆಲದಿನಗಳು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಅಣ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಮರಳದೇ ಇದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಮನದಲ್ಲಿ ನೊಂದುಕೊಂಡ. ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಅನೇಕ ವೃಷ್ಣಿ ಅಂಧಕ ಪ್ರಮುಖರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮಿಥಿಲಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿ ಸಂತೈಸಿ ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಬಂದನು. ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಮತ್ತೆ ಕೂಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಕ್ರೂರ ತನ್ನ ಗುಟ್ಟುರಟ್ಟಾಗಿ ತನ್ನ ತಪ್ಪು ಹೊರಬಿದ್ದೀತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅಂಧಕರೊಂದಿಗೆ ಊರುಬಿಟ್ಟನು. ಅಕ್ರೂರನು ಸತ್ರಾಜಿತ ಹಾಗೂ ಶತಧನ್ವ ಇಬ್ಬರ ಮರಣಕ್ಕೂ ಕಾರಣನಾಗಿ ಮಣಿಯನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿರಿಸಿ ಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವದು ನ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಪ್ತವೆಂದು ಅನಿಸಿದರೂ ಕೃಷ್ಣನು ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕಲಹ ಸುರುವಾಗಿ ಸ್ವಜನದ್ವೇಷವಾಗುವುದೆಂದು ಅವನನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಹೋಗಗೊಟ್ಟನು. ಹೀಗೆ ಅಕ್ರೂರನು ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೋದಕೂಡಲೇ ಆ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮಳೆ ಯಾಗದೆ ಬೆಳೆಬಾರದೆ ಭೀಕರವಾದ ಬರಗಾಲ ತಲೆದೋರಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಹಾಹಾಕಾರವೆದ್ದಿತು.

ಆಗ ಕುಕುರ ಅಂಧಕ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೂ ಕೂಡಿ ಹೋಗಿ ಬಗೆಬಗೆ ಯಿಂದ ಬಿನ್ನವಿಸಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಆ ಅಕ್ರೂರನನ್ನು ಮತ್ತೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಮರಳಿ ಬಂದು ಅಕ್ರೂರನು ದ್ವಾರಕಾವತಿಯ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸುವದೊಂದೇ ತಡ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಮಳೆಗರೆಯಲು ಸುರುವಾಯಿತು. ಅಕ್ರೂರನ ಅದ್ಭುತವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವನ್ನು ಕಂಡು ಜನರೆಲ್ಲ ಆನಂದಪಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಆತ್ಮಾದರದಿಂದ ಕಾಣಹತ್ತಿದರು.

ಚತುರಮತಿಯಾದ ಅವನು ಊರಿಗೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗುಣಶೀಲ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಂಪನ್ನಳಾದ ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಇದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿಯ ಮನಸ್ತಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಅಳಿದುಹೋಗಿ ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನ ಸ್ನೇಹ ಕುದುರಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ 'ಅಕ್ರೂರ ಯಜ್ಞ'ಗಳಲ್ಲಿ ದಾನ ಧನ ರೂಪವಾಗಿ ಅಖಂಡ ಅರವತ್ತು ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ಹಣದ ಹುಚ್ಚುಹೊಳೆ ಹರಿದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿ ಅಕ್ರೂರನ ಹತ್ತಿರ ಇರಲೇಬೇಕೆಂದು ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು.

ಆದುದರಿಂದ ಒಂದು ದಿನ ಯಾದವರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅಕ್ರೂರನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ- ''ಅಕ್ರೂರ! ಆ ಸ್ಯಮಂತಕವು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದೆ. ಒಳ್ಳೆಯವನೂ ಖ್ಯಾತನೂ ನನಗೆ ಆಪ್ತಸ್ನೇಹಿತನೂ ಆದ ನೀನು ಇನ್ನು ನನಗೆ ವಂಚನೆ ಮಾಡದೆ ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಕೋಪವು ಆ ಮಾತಿಗೆ ಇಂದು ಅರವತ್ತು ವರುಷಗಳು ಕಳೆದರೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಅದನ್ನು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸು'' ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಮೃದು ಗಂಭೀರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಅಕ್ರೂರನು ಎದುರು ಮಾತನಾಡದೆ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯನ್ನು ತಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಕೈಮುಗಿದು ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಆ ಭಕ್ತ ವತ್ಸಲನಾದ ಭಗವಂತನು ಅವನ ಆಗಿನ ಸರಳ ವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ನಮ್ರತೆ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಭಾವಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನವಾದ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿ ರತ್ನವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅಕ್ರೂರನನ್ನೇ ಅಂತಕರಣದಿಂದ ಕರೆದು ಅವನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಹಾಕಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯಿಂದ ಕರುಣೆಯ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದರೂಪವಾಗಿ ಬಂದ ಆ ಮಣಿರತ್ನದಿಂದ ಅಕ್ರೂರನು ಆಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸವಿತೃದೇವನಂತೆ ಓಜೋ ಭರದಿಂದ ತೇಜೋಭಾಸುರನಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು.

ಈ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅಕ್ರೂರನ ಅಪರಾಧ ಅಕ್ಷಮ್ಯ ವೆನಿಸುವುದು. ಅವನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮಾಡದೆ ಅವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಮರಳಿ ಆ ಮಣಿಯನ್ನು ಅವನಿಗೇ ಕೊಟ್ಟ ಭಕ್ತರ ಕೈವಾರಿಯಾದ ಆ ಭಗವಂತನ ಕರುಣೆ ಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ, ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುಗ್ಧನಾದ ಜನಮೇಜಯ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಉಳಿದ ಅವತಾರ ಲೀಲೆಗಳನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದ ಕ್ರೀಡಾ ಕೌತುಕವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಭಾರತಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವೈಶಂಪಾಯನರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರ ಲೀಲೆ

ಜನಮೇಜಯ- ಅಮಿತತೇಜಃಶಕ್ತಿಗಳುಳ್ಳ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಾದ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅನೇಕ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ವರಾಹಾವತಾರವೂ ಒಂದು ಎಂದು ಪುರಾಣಿಕರಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆ ವರಾಹವತಾರದ ಚರಿತ್ರೆ, ಉದ್ದೇಶ, ವಿಧಿವಿಸ್ತಾರಗಳೂ, ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೂ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಹಾಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲ ಕೂಡಿದಾಗ ಭಗವಾನ್ ಬಾದರಾಯಣರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮೂಲ ನಾರಾಯಣನ ವಾರಾಹರೂಪದ ಸ್ವರೂಪ ಸಂಪ್ರದಾಯಾದಿ ಮಹಾಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಣೆ ಗೈದಿದ್ದರಂತೆ. ತಾವೀಗ ತನ್ನ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಮುದ್ರ ತಳದೊಳಗಿಂದ ಎತ್ತಿ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಹೊತ್ತುತಂದ ಆ ವರಾಹ ವಿಭುವಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಅವತಾರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಂದ್ಯ, ವಿಭೂತಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವು ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರನಾಗಿ ವಸುದೇವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಏಕೆ ಹುಟ್ಟಿದನು? ಪ್ರಪಂಚಪಾಲನಾದ ಅವನು ಪಶುಪಾಲನಾಗಿ, ಶ್ರೀಗರ್ಭನಾದ ಅವನು ಸ್ತ್ರೀಗರ್ಭವಾಸ ದುಃಖವನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನುಭವಿಸಿದನು?

ಮತ್ತು ಇದರಂತೆ ವರಾಹ ನರಸಿಂಹ ವಾಮನಾದಿರೂಪಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನು ಏಕೆ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತನಾದನು? ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ.

ನಿಖಿಲ ಯಜ್ಞಮಯನೂ, ಯಜ್ಞಪತಿಯೂ, ದಕ್ಷಿಣಾ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ ಆಹವನೀಯಾದಿ ಅಗ್ನಿರೂಪನೂ, ವೇದೀ, ಸ್ರುಕ್, ಮೊದಲಾದ ಯಜ್ಞಾಂಗನೂ, ಯಜ್ಞಫಲಪ್ರದನೂ, ಯಜ್ಞಮಂತ್ರ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನೂ ಆಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಹವ್ಯಕವ್ಯ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಯೂಪ, ಸಮಿಧಾ, ಸ್ರುಚ, ಸೋಮಾದಿ ಯಾಜ್ಞಿಕ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಿ, ಸದಸ್ಯ, ಯಜಮಾನ ಮೊದಲಾವುಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯೆ. ಕಲಾ ಕಾಷ್ಠಾ-ಕ್ಷಣ-ಲವ-ಮೂಹೂರ್ತ-ತಿಥಿ-ಪಕ್ಷ-ಮಾಸ ಋತು-ವತ್ಸರಾದಿ ಕಾಲನಿಯಾಮಕನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯರೆಂಬ ಮೂರು ವರ್ಣಗಳನ್ನೂ, ಋಗ್ವೇದ ಯಜುರ್ವೇದ ಸಾಮವೇದವೆಂಬ ಮೂರು ವೇದಗಳನ್ನೂ, ದಕ್ಷಿಣಾ ಆಹವನೀಯ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯವೆಂಬ ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನೂ, ಭೂತಭವಿಷ್ಯ ವರ್ತಮಾನ ಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಕಾಲಗಳನ್ನೂ, ಸತ್ವ ರಜ ತಮ ಎಂಬ ಮೂರು ಗುಣಗಳನ್ನೂ, ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ಎಂಬ ಮೂರು ಆಸೆಗಳನ್ನೂ, ಭೂಮಿ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಸ್ವರ್ಗ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇದಲ್ಲದೇ ಅನಂತಾನಂತ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದ ಇದೇ ಮಹಾವಿಷ್ಣು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದಿ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಹೋತಾ ಉದ್ಗಾತಾದಿ ನಾಲ್ಕು ತರಹದ ಋತ್ವಿಜರನ್ನೂ ಆನ್ವೀಕ್ಷಿಕೀ ತ್ರಯೀ ವಾರ್ತಾ ದಂಡನೀತಿ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಗಳ್ನ ಇವನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ.

ಪಂಚಮಹಾ ಭೂತಾತ್ಮಕನೂ ತನ್ನಿಯಾಮಕನೂ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯ ಅಗ್ನಿ ಗ್ರಹನಕ್ಷತ್ರಾದಿ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ದೀಪ್ತಿದಾನಮಾಡುವವನೂ ವೇದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನೂ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪರಮ ಪ್ರಯೋಜನ ಭೂತನೂ, ಮೋಕ್ಷಪ್ರದನೂ ಅಂತಕಾಂತಕನೂ ಪ್ರಾಣಾಪಾನಾದಿ ವಾಯು ಪ್ರೇರಕನೂ ಸರ್ವದೇಹಾಂತರ್ಯಾಮಿಯೂ ಪಿಂಡಾಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆಸುವವನೂ ಆದ ಆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅವತರಿಸಿದನು? ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ನಿರೂಪಿಸಬೇಕು.''

ಜನಮೇಜಯನ ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿ ಜಿಜ್ಞಾಸಾವೃತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸತ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ವೈಶಂಪಾಯನರು ಮೆಚ್ಚಿ ಅವನನ್ನು ಇಂಥ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ''ಆ ಭಗವನ್ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಾಕಲ್ಯೇನ ಬಣ್ಣಿಸುವುದು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರ ವಿಶೇಷಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆಂದು'' ಹೇಳಲು ಶುರುಮಾಡಿದರು.

''ಯದಾ ಯದಾ ಹಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಗ್ಲಾನಿರ್ಭವತಿ ಭಾರತ
ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನಮಧರ್ಮಸ್ಯ ತದಾತ್ಮಾನಂ ಸೃಜಾಮ್ಯಹಂ''

ಎಂದು ಸ್ವತಃ ಭಗವತನೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಯಾಗಿ ಅಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರವೂ ಆದಾಗಲೆಲ್ಲ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅವತಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪರಾತ್ಪರನಾದ ಪರಮಾತ್ಮ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಪ್ರಳಯ ಜಲಧಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಭುಜಾಂತರಗತನಾಗಿ ಸಹಸ್ರಯುಗಪರ್ಯಂತರದ ಯೋಗನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎದ್ದ ಬಳಿಕ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ಮೊದಲ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನೂ ತದನಂತರ ಲೋಕಪಾಲರನ್ನೂ, ಸಪ್ತರ್ಷಿ ದೇವಗಣ, ಮಹಾದೇವ, ಸಮುದ್ರ, ಪರ್ವತ, ವಾಯು, ಸನತ್‌ಕುಮಾರ, ಮನ್ವಂತರಾಧಿಪತಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ 'ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾಂಧವಾದ ಮಧು ಮತ್ತು ಕೈಟಭ ಎಂಬ ದುರ್ಧರ್ಷದಾನವರನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿ ವರವಿತ್ತು ಮಧೂಸೂದನ ಕೈಟಭಾರಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾದನು. ಪ್ರಳಯ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಶಯನ ಮಾಡಿದ ಆ ಪದ್ಮನಾಭನ ನಾಭೀ ಪುಷ್ಕರದಿಂದ ಋಷಿಗಣ ಸಹಿತ ಎಲ್ಲ ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳೂ ಜನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಕರ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವವೆನ್ನುವರು. ವೇದಾರ್ಥದ ಉಪಬೃಂಹಣವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ವರಾಹ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವದ ಬಣ್ಣನೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ರುತಿಮುಖನಾದ ಈ ವರಾಹನಿಗೆ ಯಜ್ಞವರಾಹನೆಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ಋಗ್ವೇದ ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದ ಅಥರ್ವಣವೇದ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳೇ ಈ ಯಜ್ಞವರಾಹನ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಯಜ್ಞದಯೂಪವೇ (ಸ್ತಂಭ) ಅವನ ಕೋರೆದಾಡೆ. ಯಜ್ಞಾಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳೇ ಅವನ ಜಿಹ್ವೆ. ದರ್ಭೆಗಳೇ ಕೂದಲುಗಳು. ಹಗಲಿರುಳುಗಳೇ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಶಿಕ್ಷಾಕಲ್ಪಾದಿ ವೇದಾಂಗಗಳೇ ಕಿವಿಯ ಆಭರಣಗಳು. ಆಜ್ಯವೇ ಮೂಗು, ಸಾಮಘೋಷವೇ ಅವನ ಸ್ವರ. ಯಜ್ಞವೇದಿಯೇ ಹೆಗಲು. ಹವಿಯೇ ಉಸಿರು. ಹವ್ಯಕವ್ಯಗಳೇ ಗತಾಗತಿಗಳು. ಉಪನಿಷತ್ತೆ ಆಸನ, ಛಾಯೆಯೇ ಪತ್ನಿ. ಇಂಥ ಯಜ್ಞರೂಪಿಯಾದ ವೇದಮಯನಾದ ಆದಿವರಾಹನು ಏಕಾರ್ಣವವಾದ ಅಗಾಧವಾದ ಸಮುದ್ರಜಲದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಸಶೈಲವನ ಕಾನನವಾದ ಈ ಸಮಸ್ತ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೂ ತನ್ನ ದಂಷ್ಟ್ರಾದಂಡದಮೇಲೆ ಎತ್ತಿತಂದು ಉದ್ಧರಿಸಿದನು. ಭಗವಂತನ ಈ ವರಾಹರೂಪದ ವಿಶೇಷ ಮಹಿಮೆಯು ''ಯಸ್ಯರೂಪಂ ಬಿಭ್ರದಿ ಮಾಮವಿಂದದ್ ಗುಹಾಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಶರೀರಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ'' ಎಂಬ ವೇದಮಂತ್ರ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಕಶ್ಯಪರ ಹದಿಮೂರು ಜನ ಹೆಂಡಂದಿರಲ್ಲಿ ದಿತಿಯು ಒಳ್ಳೇ ರೂಪವತಿಯಾದ ಸುದತಿ. ಶೀಲ ಅವಳ ಸತೀತ್ವಕೆ ಕಳೆಕಟ್ಟಿದರೆ, ರೂಪ ಅವಳ ರಸಿಕತೆಗೆ ರಂಗಹೊಯ್ದಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಸುಂದರ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಪತಿ ಕಶ್ಯಪರು ಅಗ್ನ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಾಹುತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗ ಅವರ ತೇಜಃಪುಂಜವಾದ ಮುಖಮಂಡಲ ಹಾಗೂ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಆಕಾರ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯ ಕಾಂತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ದಿತಿಯ ತರುಣಹೃದಯ ಚಂಚಲವಾಯಿತು. ಮುಗ್ಧಮನೋಹರವಾದ ಅವರ ಮೊಗದ ಸೊಬಗನ್ನು ಬೊಗಸೆ ಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಕುಡಿಯುತ್ತ ಅವಳು ತನ್ನ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಕಶ್ಯಪರಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು.

'ದಿತಿ ! ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವು ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದ ಪುಣ್ಯಕಾಲ, ಪರಮೇಶ್ವರನು ಲೀಲಾತಾಂಡವವಾಡುತ್ತ ಸಂಚರಿಸುವ ಇಂಥ ಮಂಗಲ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಮಾತುರರಾಗಿ ವಾಮಾಚಾರಕ್ಕಿಳಿದರೆ ಕ್ಷೇಮವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರೇಯಸಿ ! ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತ ತಾಳು. ರಾತ್ರಿಯಾಗಲಿ, ಆಗ ಕಾಮಕೇಲಿಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನೋರಥವನ್ನು ತೃಪ್ತಿ

ಪಡಿಸುವೆನು' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಕಾಮನ ಕೈಗೊಂಬೆಯಂತಾದ ಅವಳ ಉತ್ತರಲವಾದ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಪತಿಯ ಮೃದು ಮಧುರವಾದ ನಿಷೇಧಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಏನೂ ಪರಿಣಾಮವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ವಿಗಳಾದ ಕಶ್ಯಪರ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾದ ಕಾಯಕಾಂತಿ ಅವಳ ಹೃದಯದ ನಾಡಿ ನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಾನರಾಗದ ಉದ್ರೇಕವನ್ನು ತುಂಬಿ ತರಲವಿರಲವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಪ್ರೇಮಪರವಶಳಾದ ಆ ಮುನಿಮಾನಿನಿಯು ಮದನಾವಿಷ್ಟಳಾಗಿ ಮಡಿಯಿಂದ ಕುಳಿತು ಸಾಯಂತನ ಔಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಧೋತರದ ಸೆರಗನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕಾಮಾಂಧಳಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಅವಳ ಭೋಗಾಭಿಲಾಷೆಯ ಈ ರಾಗಾತುರತೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಹೆಣ್ಣು ಹೃದಯದ ಉನ್ಮನಾವಸ್ಥೆಯ ಅತೃಪ್ತಿಯ ಘೋರ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದ ಕಶ್ಯಪರು 'ತಥಾಸ್ತು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ದಿತಿದೇವಿಯ ಕಾಮನೆಯನ್ನು ಅಂದು ಆ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಅದರ ದುರಂತ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಂಡರಿಸಿ ಹೇಳಿದಾಗ ದಿತಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಬಹಳೇ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಅವಳ ಈ ಪಾಪಾಚಾರದ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪರು ಹುಟ್ಟಿದುದು. ಇವರು ವೈಕುಂಠಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಪಾರ್ಷದರಾಗಿದ್ದು ಮುನಿ ಶಾಪದಿಂದ ಕ್ರೂರ ರಕ್ಕಸರಾಗಿ ದಿತಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದರು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯವನಾದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನೂ, ದರ್ಪಿಷ್ಠನೂ ಇದ್ದುದರಿಂದ ತನ್ನ ತರುಣ ವಯದಲ್ಲಿ ಭೀಕರವಾದ ಗದೆಯನ್ನು ನೀಲ್ದೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ತೂಗುತ್ತ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಟ್ಟನು. ಇವನ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ಆಕಾರ ಹಾಗೂ ಅವನು ಎತ್ತಿರುವ ಪ್ರಚಂಡ ಗದೆಯ ಪರಿಘ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕಂಡೇ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಹೆದರಿ ಮೇರು ಮಂದರಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಮರೆಸಿಗೊಂಡರು. ಸ್ವರ್ಗಮಾರ್ಗಗಳೆಲ್ಲ ಶೂನ್ಯವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ದರ್ಪೋದ್ಧತ ದುಷ್ಟ ದಾನವನು ಅಥಾಹಸಾಗರದ ಗರ್ಭಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿಲ್ಲ ಸಂಸಾರದ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ವರುಣನ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅವನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು. ಆಗ ವರುಣದೇವನು ಬಲವೀರ್ಯಮದೋತ್ತಿಕ್ತನಾದ ಆ ದುರುಳ ದಾನವನನ್ನು ಕುರಿತು ''ವೀರವರ! ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಉಪರತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಉಪಾಸನಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡ ನಮ್ಮಂಥ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೇವತೆಗಳು ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲ. ಸರ್ವದೇವಾಧಿದೇವನಾದ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ನಿಮ್ಮಂಥ ದರ್ಪಾಂಧ ದಾನವರನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥನು. ನೀನು ಅವನೆಡೆಗೇ ಹೋಗು.'' ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿದನು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮರಳಿದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಾರದರಿಂದ ಆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ರಸಾತಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ವರಾಹದ ವೇಷದಿಂದ ಭುವನೋದ್ಧರಣಮಾಡುತ್ತಲಿರುವನೆಂದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸಮುದ್ರಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಪಾತಾಳಮೂಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಅಲ್ಲಿ ಏಕಾಕಾರವಾದ ಅಗಾಧ ಅಪರಂಪಾರವಾದ ಜಲರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋದ ಅಖಂಡ ಪೃಥ್ವಿಮಂಡಲವನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಕಾಡುಹಂದಿಯೊಂದು ಮೇಲಕ್ಕೇಳುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅದರ ದಂಷ್ಟ್ರಾದಂಡದಿಂದ ಸುತ್ತಲೂ ಚೆಲ್ವರಿದು ಚಿಮ್ಮುವ ಬೆಳಕಿನ ಸೆಳಕುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಾರದರು ಹೇಳಿದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸೂಕರರೂಪವು ಇದೇ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತನ್ನ ಗದೆಯನ್ನು ಬೀಸಿ ಗದರಿಸಿದನು. ''ಎಲೋ

ಕಾಡಮಿಕವೇ! ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆದಿರುವೆ? ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ರಸಾತಲಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಬಿಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜೀವದಾಶೆಯನ್ನಾದರೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು.'' ಎಂದು ತನ್ನ ಗದೆಯನ್ನು ಬೀಸಿದನು.

ಆಗ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ನಕ್ಕು ''ಎಲೋ ದುರುಳ ದೈತ್ಯ! ನಿನ್ನಂಥ ಗ್ರಾಮಸಿಂಹ (ನಾಯಿ) ಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಹೊಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನಿಂಥ ವನವರಾಹ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ದರ್ಪಧಾರ್ಷ್ಟ್ಯಗಳ ಸದ್ದನ್ನು ಅಡಗಿಸುತ್ತೇನೆ ನಿಲ್ಲು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೈಯಿಂದ ಕಿವಿಗಡ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆದನು. ಆಗ ಅವನು ಭಾರೋದಗ್ರವಾದ ತನ್ನ ಗದಾಗ್ರದಿಂದ ಹರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯ ಬಂದಾಗ ಆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾ ವರಾಹನು ತನ್ನ ಎಡಗಾಲಿನಿಂದ ಅವನ ಗದೆಯನ್ನು ಒದ್ದು ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳೇ ವಂದಿ ಮಾಗಧರಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ನಾಕಲೋಕದ ನಾಗರಿಕರು ಹೂ ಮಳೆಯನ್ನು ಕರೆಯ ಹತ್ತಿದರು.

ವ್ರಾತ್ಯಾಧಮನಾದ ತನ್ನ ದೈತ್ಯಪುತ್ರನ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡಗಳನ್ನು ಕಂಡು ದುಃಖಿತಳಾದ ದಿತಿದೇವಿಯು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಅವನ ಮರಣವಾದದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ತುಸು ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಪುತ್ರ ಶೋಕವು ಅವಳ ಕರುಳನ್ನು ಹಿಂಡಿತ್ತು. ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೂ ಹೀಗೆ ದೇವ ದ್ರೋಹಿಗಳೂ ಧರ್ಮ ದ್ವೇಷಿಗಳೂ ಆಗಿ ಲೋಕ ಕಂಟಕರಾಗಿದ್ದನ್ನು ನೆನೆದು ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳೇ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಆಗ ಅವಳು ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಶರಣು ಬಂದು ''ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾಗಿ ವಂಶೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಲಿ'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಜಗದೀಶ್ವರನು 'ಅಸ್ತು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪರಮ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನೂ, ವೈಷ್ಣವಾಗ್ರೇಸರನೂ, ಮಹಾತ್ಮನೂ ಆದ ಅವಳ ಮೊಮ್ಮಗನು ತ್ವರಿತದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಕುಲಕೋಟಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವನೆಂದು, ಹೇಳಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು.

ಇತ್ತ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಆದ ತನ್ನ ತಮ್ಮನ ವಧದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಉರಿದು ಬಿದ್ದನು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಆ ಹರಿಯ ಹುಟ್ಟನ್ನೇ ಅಡಗಿಸಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟ. ಮಂದರ ದ್ರೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಆ ದೈತ್ಯರ ಆದಿ ಪುರುಷ ಹತ್ತು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ದೀರ್ಘಕಾಲ ನೀರಿನ ಆಹಾರ ಹಾಗೂ ಹಲವಾರು ದಿನ ನಿರಾಹಾರನಾಗಿಯೂ ಉಗ್ರತಪವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ. ಅವನ ಉಗ್ರತಪ, ನಿಯಮ, ನಿಗ್ರಹ, ನಿಶ್ಚಲ ಧ್ಯಾನಗಳಿಂದ ಪರಿತುಷ್ಟನಾದ ಪರಿಮೇಷ್ಠಿಯು 'ಬಯಸಿದ ವರಬೇಡು' ಎಂದು ಪ್ರೀತಿ ದುಂಬಿ ನುಡಿದ.

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು:- ನಾನು ಸಾಯಬಾರದು. ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಯಬಾರದು. ದೇವ ಅಸುರ ಗಂಧರ್ವ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸರಲ್ಲಿ-ಯಾರೂ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದು. ತಪಸ್ವಿ ಋಷಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಶಪಿಸಬಾರದು. ಯಾವುದೇ ಅಸ್ತ್ರ ಶಸ್ತ್ರ ಗಿಡಗುಡ್ಡ ಹಸಿ ಒಣ ಎಂಥದೇ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ನನಗೆ ಮರಣ ಬರಬಾರದು. ಆದರೆ ಬರಿಗೈಯಿಂದಲೇ ನನ್ನನ್ನೂ ನನ್ನ ಸೇವಕ ಸೈನಿಕರನ್ನೂ ಹೊಡೆದು ಬಡೆದು ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲ ವೀರಪುರುಷನಿಂದ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಮರಣ ಬರಬೇಕು. ಇಂದ್ರ, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಯಮ,

ಅಗ್ನಿ, ವರುಣ, ವಾಯು, ಕುಬೇರ ಎಲ್ಲರ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟೈಸಿ ನಾನೇ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಪಾಲಕನಾಗಬೇಕು.''

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಈ ಹೆಬ್ಬಯಕೆ ಹಾರೈಕೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ 'ಹೂ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ವರವಿತ್ತು ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಿದ ಶಾರದಾಪತಿ.

ದುಷ್ಟದೈತ್ಯನಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಮೇಷ್ಠಿಯು ನೀಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಭುಗಿಲು. ಮುನಿಮನುಜರಿಗೆ ದಿಗಿಲು. ಹೆದರಿ ಸತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಾರಿದರು. ಇದೇನು ಮಾಡಿದೆ? ಹೀಗೇಕೆ ಮನಬಂದಂತೆ ವರ ನೀಡಿದೆ? ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರು ಪಿತಾಮಹನನ್ನು. ಅದಕ್ಕೆ ಚತುರಾನನನ ಉತ್ತರ ಚುರುಕೂ ಆಗಿತ್ತು ಚತುರವೂ ಆಗಿತ್ತು.

ಚತುರ್ಮುಖ:- ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಫಲದೊರೆಯಲೇಬೇಕಷ್ಟೇ! ತಪಃ ಫಲವಾಗಿ ಆತ ವರಬೇಡಿದ. ನಾನು ನೀಡಿದೆ. ನಿಮಗೇಕೆ ಚಿಂತೆ! ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಯುವ ಹರಿಯೇ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ.

ವರಪಡೆದ ಮರುದಿನವೇ ದೇವಲೋಕದ ಮೇಲೆ ದೈತ್ಯರಾಜನ ದಾಳಿ. ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪರಾಜಯದ ಪಾಳಿ. ಸ್ವರ್ಗಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸೂರೆ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಯಜ್ಞ ಭಾಗದ ಆಹುತಿಯಲ್ಲಿ ಸೊನ್ನೆ. ಎಲ್ಲ ಹವಿಸ್ಸು ಯಜ್ಞಭಾಗ ದೈತ್ಯಾಧಮರಿಗೆ. ದೇವಗಣ ಮರುದ್ಗಣ ರುದ್ರಗಣ ಎಲ್ಲರ ಸಾಮೂಹಿಕ ಮೊರೆ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ. ''ಹೆದರಬೇಡಿ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸುವೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು'' ಎಂದು ಹರಿಯಿಂದ ಸುರರಿಗೆಲ್ಲ ಆಶ್ವಾಸನೆ.

ಅದರಂತೆ ಅಸುರ ಸಾರ್ವಭೌಮನ ಸಭೆಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆಗಮನ. ಅದೂ ವಿಚಿತ್ರ ವೇಷದಲ್ಲಿ. ಇತ್ತ ಮಾನವನಲ್ಲ ಅತ್ತ ಮೃಗವೂ ಅಲ್ಲ. ಅರ್ಧ ಮನುಷ್ಯ, ಅರ್ಧ ಸಿಂಹ. ವಿಚಿತ್ರವಾದ ನರಸಿಂಹ ರೂಪ. ದಟ್ಟ ಮೋಡಪಡೆ ಒಟ್ಟೈಸಿದಂತೆ. ಕೋಟಿ ಮಿಂಚುಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿದಂತೆ, ಗುಡುಗುವ ಮೋಡದಂತೆ ಸಿಂಹನಾದದ ಅಬ್ಬರ. ಸಿಂಹದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಹುಲಿಯ ಚಾತುರ್ಯ. ನೇರವಾಗಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆದು ಬಂದ. ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ದೈತ್ಯವೀರರು ಸುತ್ತಮುತ್ತ. ನಟ್ಟನಡುವೆ ರಕ್ಕಸರಾಜ. ಅರೆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ದೈತ್ಯ ಸೇನಾಪತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪುಡಿಪುಡಿ ನರಸಿಂಹನ ಒಂಟಿಗೈ ಏಟುಗಳಿಂದ. ಮರುಚಣದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಮುಷ್ಟಿ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಹತ ಪತಿತ. ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ದೈತ್ಯಸೇನೆ ತಮ್ಮ ಸಮ್ರಾಟ ಸಹಿತ ವಿಧ್ವಸ್ತ.

ನೃಸಿಂಹಾವತಾರದ ಮುಂದಿನದೇ ವಾಮನಾವತಾರ. ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠ ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ. ಅವನ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಪಿಷ್ಠ ವಾಮನ ಕುಳ್ಳವಾಮನ ಭೂಮಿಯಗಲ ಬಾನುದ್ದ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದಾಗ ಹರಿಯ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದ ದೈತ್ಯವೀರರು ಅಸಂಖ್ಯ. ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿ ಶಿಬಿ ಹಯಗ್ರೀವ ಪ್ರಲ್ಹಾದ ಅನುಲ್ಹಾದ ವೇಪನ ಮಹಾಜಿಹ್ವ ಪುಲೋಮ ನಮುಚಿ ಶಂಬರ ಕುಂಭ ಮೊದಲಾದ ದಾನವ ಕುಲದ ವೀರವರೇಣ್ಯರೆಲ್ಲ ಒಗ್ಗೂಡಿ ನುಗ್ಗಿದರು ಆ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ಮೇಲೆ, ಗಿಡ್ಡ ವಾಮನ ಗಗನದೆತ್ತರ ಬೆಳೆದು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಏರಿಬಂದ ದೈತ್ಯವೀರರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೈಗಳಿಂದ ಗುದ್ದಿ ಕೆಡವಿದ. ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು ವಧಿಸಿದ. ತಿರೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ಮುಗಿಲು ಮೀರಿ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿರುವ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ವಿರಾಟ್ ದೇಹದ ತಲೆ ಎದೆ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರು ಅವನು ಬೆಳೆಬೆಳೆದಂತೆ ಹೊಟ್ಟೆ

ಹೊಕ್ಕಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಮಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂಚತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ಆ ವಾಮನನು ವಿರಾಡ್ರೂಪದಿಂದ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ದೈತ್ಯರಾಜನಿಂದ ಗೆದ್ದು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ.

ಅನಂತರ ವೇದಗಳು ಲುಪ್ತವಾಗಿ ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಧರ್ಮಶೈಥಿಲ್ಯದಿಂದ ವರ್ಣಸಂಕರವಾದಾಗಶ್ರೀಹರಿಯುದತ್ತಾತ್ರೇಯಎಂಬಕ್ಷಮಾಗುಣವಿಶಿಷ್ಟವಾದಒಂದುಅವತಾರವನ್ನು ಎತ್ತಿದನು. ಮತ್ತೆ ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನೂ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿದ ಈಗ ದತ್ತನು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನಿಗೆ ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಇತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನುಧರ್ಮದಿಂದರಕ್ಷಿಸುಎಂದುವರನೀಡಿಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ.

ಮುಂದೆ ಪರಶುರಾಮನಾಗಿ ಅದೇ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಕಾರ್ತಿಕೇಯನಿಗೆ ತಾನು ನೀಡಿದ ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಸವರಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವನನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಎಳೆದು ತನ್ನ ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಕಡಿದು ಹಾಕಿದ. ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರವಾದ ದುಷ್ಟ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡಲ್ಲಿ ತುಂಡರಿಸಿದ. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಸುತ್ತಾಡಿ ಒಬ್ಬ ದುಷ್ಟ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ ಎಂದೆನಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ನಿಃಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪ್ರಥ್ವಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಐಶ್ವರ್ಯ ಹಾಗೂ ಭೂಲೋಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೀಚಿ ಮಕ್ಕಳಾದ ಕಶ್ಯಪ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾರೂಪವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಬಿಟ್ಟ. ಬಂಗಾರ ಮತ್ತು ರತ್ನ ನಗನಾಣ್ಯ ಆನೆ ಕುದುರೆ ಹಸು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನ ನೀಡಿದ. ಇಂದಿಗೂ ಆ ಪರಶುರಾಮ ಚಿರಂಜೀವಿ ಪ್ರಭು ಆದುದರಿಂದ ಮಹೇಂದ್ರ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೆ.

ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕನೇ ಯುಗದಲ್ಲಿ ದಶರಥರಾಜನ ಮಗನಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಪ್ರಭು ಭರತ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಶತ್ರುಘ್ನರೆಂಬ ತನ್ನ ಸೋದರರೊಂದಿಗೆ ಅವತರಿಸಿದ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಾರೀಚ ಸುಬಾಹುಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಮಾಡಿದ. ಜನಕರಾಜನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಶಿವಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮುರಿದ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸ್ವರೂಪಳಾದ ಸೀತೆಯನ್ನುವರಿಸಿದ. ಅವಳೊಡನೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ. ಜನಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ. ನಂತರ ರಾವಣ ಅಪಹರಿಸಿದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ ಹುಡುಕುತ್ತ ವಿರಾಧ ಕಬಂಧರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ. ಸುಗ್ರೀವನ ಸಖ್ಯಗೈದು ವಾಲಿಯನ್ನು ವಧಿಸಿದ. ಅನಂತರ ವರದಿಂದ ಯಾರಿಂದಲೂ ಅವಧ್ಯನಾದ ಗರ್ವಿಷ್ಠ ಬಲಿಷ್ಠ ದುಷ್ಟಭ್ರಷ್ಟ ರಾವಣನನ್ನು ಶೂರಸೇನಾಪತಿ ಮಂತ್ರಿ, ಸಹೋದರ ಬಂಧು ಪರಿವಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ. ಅನಂತರ ಮಧು ದೈತ್ಯನ ಮಗನಾದ ಲವಣಾಸುರನು ಶತ್ರುಘ್ನನ ಮುಖಾಂತರ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ.

ಹೀಗೆ ದುಷ್ಟಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಷ್ಟರಕ್ಷಣೆಗೈದು ಶ್ರೀರಾಮ ಪ್ರಭು ಹತ್ತು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ. ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಳವು, ಕೊಲೆ, ಅನ್ಯಾಯ, ಹೆದರಿಕೆ, ಆಕ್ರಮಣ, ಅಕಾಲಮರಣ, ದುಃಖ, ದುರವಸ್ಥೆ ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಎಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಇಡೀ ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಿಧವೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯೂ ಕಣ್ಣಿಂದ ಒಂದು ಹನಿನೀರು ಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯೂ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡನ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಗಂಡೂ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಾಡಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು, ವೈಶ್ಯರು, ವೈಶ್ಯರನ್ನು ಶೂದ್ರರು ಅನುವರ್ತಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರಂತೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ರೋಗಗಳ ಹೆಸರೇ ಮರೆತು ಹೋಗಿತ್ತು ಆಗ

ಜನರಿಗೆ. ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆಗ ಸುರರೂ ನರರೂ ವಾನರರೂ ಋಷಿಗಳೂ ಸಹಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಸ್ನೇಹ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ನಡೆಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಅಯೋಧ್ಯಾಧಿ ಪತಿಯಾಗಿ ಈ ಧರಣೀ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದ. ಆ ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಋಗ್, ಯಜು, ಸಾಮ ಎಂಬ ಮೂರು ವೇದ ಘೋಷ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಕಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ರಾವಣ ಸಂಹಾರಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೋದಂಡದ ಜ್ಯಾಘೋಷ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ತಿನ್ನಿರಿ ಉಣಿರಿ ದಾನ ನೀಡಿರಿ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವಾಹಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಚ್ಯುತಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ರಾಮಕಾಂತಿಯಿಂದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ ತೇಜದಿಂದ ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾದ. ಪ್ರಭೂತ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡಿ ನೂರಾರು ಯಜ್ಞಯಾಗ ಮಾಡಿದ. ಹೀಗೆ ಆದರ್ಶ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸಂತೃಪ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಶ್ರೀರಾಮ ಪ್ರಭು ತನ್ನ ಪರಂಧಾಮವನ್ನು ಐದಿದ.

ವೈಶಂಪಾಯನ:- ಮಾಥುರ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೇಶವನು ಮತ್ತೊಂದು ಅವತಾರವನ್ನು ಎತ್ತಿದ. ಇದೇ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶಾಲ್ವ ಮೈಂದ ದ್ವಿವಿದ ಕಂಸ ಅರಿಷ್ಟ ಋಷಭ ಕೇಶಿ ಪೂತನಾ ಯವನ ಕುವಲಯಾಪೀಡನಾಗ, ಚಾಣೂರ ಮುಷ್ಟಿಕ ನರಕ ಮುಂತಾದ ಅೀಕ ದುಷ್ಟದೈತ್ಯರನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿದ. ಮತ್ತು ಅನೇಕಾನೇಕ ದುರಾಚಾರಿ ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿ ರಾಜರನ್ನು ಸಮೂಲ ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಿ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆಗೈದ.

ಅನಂತರ ವೇದವ್ಯಾಸ ರೂಪದಿಂದ ವೇದವಿಭಾಗಗೈದು ಭರತ ವಂಶವನ್ನು ಪಾಂಡು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖಾಂತರ ಮುಂದುವರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಶಂಭಲಗ್ರಾಮ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಯಶಾ ಎಂಬ ದ್ವಿಜನಿಂದ ಕಲ್ಕಿ ಅವತಾರವನ್ನು ಸರ್ವಲೋಕ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮಾಡಲಿರುವನು. ಕಲಿಯುಗದ ಸಂಧಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ನಷ್ಟರಾಗಿ ಅರಾಜಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲ ಪರಸ್ಪರ ಕಾದಾಡಿ ಕಚ್ಚಾಡಿ ದುಃಖ ಪಟ್ಟು ನಾಶಹೊಂದುವರು. ಹೀಗೆ ಕಲಿಯುಗ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಕೃತಯುಗ. ಮತ್ತೆ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ಅಭ್ಯುದಯ, ಹೊಸಸೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಾರಂಭ. ಹೀಗೆ ಹರಿಯ ಅನಂತ ಅವತಾರ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಯಾರು ಸಮರ್ಥರು?

ಹಿಂದೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ವೃತ್ರಾಸುರ ಸಂಹಾರವಾದ ಬಳಿಕ ದೇವದಾನವರಲ್ಲಿ ತಾರಕಾಮಯ ಸಂಗ್ರಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಘೋರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಆದರಲ್ಲಿ ಸುರಸಮೂಹದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸ್ವಯಂ ಸಂಗ್ರಾಮರಂಗದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಕಾಲನೇಮಿ ತಾರಕಾಸುರ ಮಯಾಸುರ ಹಯಗ್ರೀವ ವರಾಹ ಖರ ಅರಿಷ್ಟ ಲಂಬ ಹಂಸ ಮುಂತಾದ ದರ್ಪಿಷ್ಟರಾದ ದುರುಳ ದಾನವರನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಹರಿತವಾದ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ತರಿದೊಗೆದನು. ಉಳಿದ ದಾನವರನ್ನು ಗರುಡನು ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೊಕ್ಕೆಯಿಂದ ಕುಕ್ಕಿ ಕೊಂದುಹಾಕಿದ. ಸುದರ್ಶನವೂ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿತು. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ತಾರಕಾಮಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಗೆಲವು ನಲಿವುಗಳನ್ನೂ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಅಳು ಅಳಿವು ಸಾವು ನೋವುಗಳನ್ನೂ ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರ ಬಿನ್ನಹದ ಮೇರೆಗೆ ಸತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ತನ್ನ ನಾರಾಯಣಪುರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಯೋಗ

ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದ. ಕೃತಯುಗ ಮುಗಿಯಿತು. ತ್ರೇತಾಯುಗ ಉರುಳಿತು. ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ. ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರು ಜನರು ದುಃಖದಲಿತರಾದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರಬೋಧೋತ್ಸವ ಮಾಡಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದರು.

''ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಶತಪತ್ರಾಕ್ಷ ಪದ್ಮನಾಭ ಮಹಾಮತೇ
ಕಾರಣಂ ಕಿಂಚಿದುತ್ಪನ್ನಂ ದೇವಾನಾಂ ಕಾರ್ಯಗೌರವಾತ್''

''ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ಪದ್ಮನಾಭ, ಏಳು. ದೇವತೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗೌರವದಿಂದ ನೀನು ಈಗ ಎದ್ದು ಬರಲು ಕಾರಣ ಉಂಟಾಗಿದೆ'' ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು. ಆಗ ಭಗವಂತ ಎದ್ದು ಬಂದು ''ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಈಗ ಏನು ಭಯ?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ''ಭೂದೇವಿಯು ಅಸಂಖ್ಯರಾಜರ ಸೇನಾ ಭಾರದಿಂದ ಭಗ್ನಭುಗ್ನಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ದುಃಖವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಮೇರು ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಆಗಮಿಸಬೇಕು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಗರುಢಾರೂಢನಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀಹರಿ ಮೇರುಗಿರಿಯ ಉತ್ತುಂಗ ಶೃಂಗದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಸುರಸಮಾಜದ ವಿರಾಟ್ ಸಭೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಾತೆಯು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಭಗವಂತನಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿಸಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡು ಬಿನ್ನವಿಸಿದಳು.

ಭೂದೇವಿ:- ಜಗನ್ನಿಯಾಮಕನಾದ ನಾರಾಯಣ, ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಅನಂತಾನಂತ ನಮಸ್ಕಾರ. ನಾನು ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಬೆಟ್ಟ ಬಯಲು ಮರಬಳ್ಳಿ ಪಶುಪಕ್ಷಿ ನರವಾನರ ಪುರಗ್ರಾಮ ನದೀ ಸಮುದ್ರ ಕಾಡುನಾಡುಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಈ ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಹೊತ್ತಿರುವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತವ ನೀನೇ. ನಿನ್ನ ದಯೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಭಾರವನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನ ನಿಜವಾದ ಧಾರಕ ನೀನೇ. ಇಷ್ಟು ಭಾರವನ್ನೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನನಗೆ ತಾಳಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಾನು ನಿನಗೇ ಶರಣು ಬರುವೆ. ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕೃಪೆಮಾಡಿ ನನ್ನ ಹೊರೆಯನ್ನು ಇಳಿಸುವೆ. ಹಿಂದೆ ದೈತ್ಯ ದಾನವರಿಂದ ನನಗೆ ಹಿಂಸೆ ಆದಾಗ ನೂರಾರು ಬಾರಿ ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮೊರೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಆಗೆಲ್ಲ ನೀನು ಅವತಾರ ಮಾಡಿ ಆ ದುಷ್ಟದೈತ್ಯರನ್ನು ವಧಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿಯ ಮಲದಿಂದ ರೂಪಗೊಂಡವು ಇಬ್ಬರು ರಾಕ್ಷಸರ ದೇಹಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೃದು. ಅದಕ್ಕೆ ಮಧು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಠಿಣ, ಕೈಟಭ ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು. ಸಮುದ್ರದ ಪೆರ್ದೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುವ ಆ ಎರಡು ಚಂಡಪಿಂಡಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಣವಾಯು ಸ್ಪರ್ಶವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಜೀವಕಳೆ ತುಂಬಿತು. ದೈತ್ಯಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿನ್ನ ಚೊಚ್ಚಿಲು ಮಗನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ನುಂಗಲು ಬಂದರು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಹೊಕ್ಕಳ ಹೊಂದಾವರೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ. ಕಮಲನಾಲದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ. ಜಲಶಾಯಿಯಾದ ನೀನು ಎದ್ದು ಅವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಕಾದಾಡಿ ಕೊಂದೆ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ದಾನವರನ್ನು ಅವರ ಎರಡೂ ದೈತ್ಯಕಾಯಗಳ ಮೇದಸ್ಸು ಒಣಗಿ ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡು ಈ ಮೇದಿನೀ ಆಯಿತು. ಇದನ್ನು ಮುಂದೆ

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ ಕದ್ದು ಸಾಗರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ. ಆಗ ನೀನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ವರಾಹವತಾರ ಮಾಡಿ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿ ನಿನ್ನ ಕೋರೆದಾಡೆಯಿಂದ ಹೊತ್ತುತಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಬಲಿರಾಜ ಆ ಬಳಿಕ ಇದನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ. ಆಗ ನೀನು ವಾಮನನಾಗಿ ಬಲಿಯ ಸೆರೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದೆ. ಮುಂದೆ ದುಷ್ಟ ರಾಜರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪ್ರಜಾಪೀಡಕರಾದಾಗ ನೀನು ಪರಶುರಾಮ ರೂಪದಿಂದ ಆ ರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ನನ್ನ ಭಾರ ಇಳಿಸಿದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗೈದು ನಿಃಕ್ಷತ್ರಿಯವಾದ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ತಂದೆಯ ಶ್ರಾದ್ಧದ ದಿನ ಕಶ್ಯಪರಿಗೆ ದಾನ ಕೊಟ್ಟೆ. ಆಗ ನೀನು ಕೊಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಧಮರ ನೆತ್ತರ ಮೆತ್ತಿತ್ತು ನನ್ನ ಮೈಗೆ. ಮೈ ತುಂಬ ನೊಣ ಹತ್ತಿತ್ತು. ಕೀವು ಮಲ ಮಾಂಸ ಬಳಿದು ಭೂಭಾಗವೆಲ್ಲ ಹೊಲಸೆದ್ದು ದುರ್ಗಂಧವಾಸನೆ ಇಡಗಿತ್ತು. ಮುಟ್ಟಾದವರಂತೆ ಮಲಿನದಿಗ್ಧಾಂಗಿಯಾದ ನಾನು ದೀನ ಮುಖಿಯಾಗಿ ಕಶ್ಯಪರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವರು ಕರುಣೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ''ಇಷ್ಟೇಕೆ ಖಿನ್ನಳಾಗಿರುವಿ?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ''ಸ್ವಾಮಿ, ಒಳ್ಳೆ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಹತರಾದುದರಿಂದ ನಾನೀಗ ವಿಧವೆ. ನನ್ನ ಪುರಗ್ರಾಮಗಳೆಲ್ಲ ಹಾಳು, ದೇಶವೆಲ್ಲ ಬೋಳು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೊಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆ ರಾಜರೂಪಿ ಪತಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸಿರಿ'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ.

ಆಗ ಆ ಮಹನೀಯರು ನನ್ನನ್ನು ಮನು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ನಂತರ ಅವರ ಸಂತತಿಯ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಕುಲದ ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಮಹಾರಾಜರು ನನಗೆ ಪತಿಗಳಾಗಿ ಆಳಿದರು. ಅಂಥ ಸಹಸ್ರಾರು ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರ ಧರ್ಮ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಹುಕಾಲ ಮುತ್ತೈದೆತನದ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಂತೋಷ ಸಂತೃಪ್ತಿ ಇದ್ದವು. ಆದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥಾಂಧ ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಸುಖೋಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಶೋಷಿಸ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಆ ದುಷ್ಟರಾಜರ ದುರಾಡಳಿತದ ವಿಚಿತ್ರ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ನಾನು ದುರವಸ್ಥೆಗೀಡಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಊರೂರಿಗೆ ರಾಜರು. ಹಳ್ಳಿಗೊಬ್ಬ ರಾಜ, ನಗರಕ್ಕೊಬ್ಬ ಭೂಪ. ನಾಡಿಗೊಬ್ಬ ನರಪತಿ. ಕಾಡಿಗೊಬ್ಬ ಭೂಪತಿ. ಈ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರ ಭಾರದಿಂದ ನಾನೀಗ ನಿಜವಾಗಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆಯಿದ್ದರೆ ಈ ರಾಜಕುಲ ಕ್ಷಯವಾಗುವಂತೆ ಒಂದು ರಣರಂಗ ಏರ್ಪಡಿಸು. ಅಂಥ ಹೋರಾಟವಾದರೆ ನನ್ನ ಹೊರೆ ಹಗುರವಾಗುವುದು. ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗಲಿ. ದಾರಿತೋರಲಿ. ದಯೆತೋರಲಿ.''

ಆಗ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಭೂದೇವಿಯ ಕರುಣ ಕಥೆ ಹಾಗೂ ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕರಗಿಹೋದರು. ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ ''ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಈ ತಿರೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹಗುರಗೊಳಿಸಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಹೇಳಿ. ಇಂದ್ರ ಚಂದ್ರ ವಾಯು ಯಮ ಅಶ್ವಿನೀ ಕುಮಾರ ವಸು ರುದ್ರ ಗುರು ಶುಕ್ರ ಸ್ಕಂದ ಶಂಕರ ಕುಬೇರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಭೂದೇವಿಗಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧರು. ಎಲ್ಲಿ ಇಳಿಯೋಣ? ಏನು ಮಾಡೋಣ? ಯಾವ ರೂಪ ಹೊಂದೋಣ! ಹೇಳಿರಿ.'' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವ:- ಸುರಸತ್ತಮರೇ! ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಿಮಗೆ ಸರಿಸಮವಾದ ಒಂದೊಂದು ಅಂಶದಿಂದ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವತಾರಮಾಡಿರಿ. ಇದೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಮೊದಲೇಗೊತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಹಿಂದೆ ನಾನು ಪಡುವಲ ಕಡಲಿನ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗನಾದ ಕಶ್ಯಪನೊಡನೆ ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ವೇದೋದ್ಧಾರದ ಬಗೆಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಸಮುದ್ರ ಆಗ ಗಂಗೆಯೊಡನೆ ಬಂದು ತನ್ನ ತರಲತರಂಗಗಳನ್ನು ತುಳುಕಿಸಿದ. ಆಗ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ತಿಂಗಳಿನ ತಂಗದಿರಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿಂದ ಸಾಗರದ ನೀರಿನ ಅಗರವೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ, ಆ ಉತ್ತಾಲ ವೀಚಿಮಾಲೆಗಳಿಂದ ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಆ ಸಮುದ್ರರಾಜ ತೋಯಿಸಿದಾಗ ನಾನು ಅವನಿಗೆ 'ಶಾಂತೋSಸಿ' 'ಶಾಂತನಿರಬೇಕು' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಕೂಡಲೇ ಸಾಗರ ಶಾಂತನಾದ. ಆಗ ಮುತ್ತು ರತ್ನಾಭರಣಗಳ ರಾಜಶ್ರೀ ವೇಷ ವೈಭವದಿಂದ ಬಂದು ನಮಿಸಿನಿಂದ ಆ ನದೀನಾಥನಿಗೆ ''ನೀನು ಗಂಗೆಯೊಡನೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿ ಹುಟ್ಟು. ಈಗಾಗಲೇ ಅಷ್ಟವಸುಗಳು ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಆಜ್ಞೆಗೈದ ಕೂಡಲೇ ನೀನು 'ಶಾಂತನು' ಆದದ್ದರಿಂದ ಶಂತನು ಎಂದು ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಗುವೆ. ಆಗ ಈ ಗಂಗೆ ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯಾಗಿ ಬರುವಳು. ಅಷ್ಟವಸುಗಳು ನಿನ್ನಿಂದ ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವರು. ಮುಂದೆ ದೇವತಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನಗೆ ಈಗ ನಾನು ಶಾಪವಿತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೀನೀಗ ಸಾಮುದ್ರಿಕಸಲಿಲಮಯ ಶರೀರವನ್ನು ತೊರೆದು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭರತವಂಶದ ರಾಜನಾಗಿ ಅವತರಿಸು. ಅಲ್ಲಿ ನೀನು ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆಲ್ಲ ಏಕ ಛತ್ರಾಧೀಶ್ವರನಾಗಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾಗಿ ಮೆರೆಯುವಿ. ನಿನ್ನ ರಮಣೀಯ ರೂಪಸಿಯಾದ ರಸಿಕ ರಮಣಿ ಗಂಗೆಯಾದರೂ ಮಹಾರಾಣಿಯಾಗಿ ಬಂದು ನಿನಗೆ ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಳು. ಅಂಥ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಇಂಥ ಸುರಸುಂದರಿಯಾದ ಹೆಂಡತಿ, ಅವಳ ರಾಗ ಭೋಗಗಳ ರಸ ತರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ಸಂತಸದಿಂದ ನಲಿದು ನರ್ತಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಶಾಪವು ತಾಪದಾಯಕವೆನ್ನಿಸಲಾರದು. ಕಾರಣ ವಿಲಂಬಮಾಡದೇ ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸು.

ನದೀನಾಥ! ನಿನಗೆ ನಾನು ಶಾಪಕೊಡಲು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕಾರಣವುಂಟು. ಅಷ್ಟವಸುಗಳಲ್ಲಿ ದ್ಯು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವಸುವಿಗೆ ವರಾಂಗಿ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿ ಇದ್ದಳು. ಅವಳು ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ವಶಿಷ್ಠರ ಆಕಳವಾದ ನಂದಿನಿಯನ್ನು ತುಡುಗು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಗಂಡನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿದಳು. ಪತ್ನಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ದ್ಯುನಾಮಕ ವಸುವು ತನ್ನ ಇತರ ಏಳು ಸೋದರರೊಂದಿಗೆ ನಂದಿನಿಯನ್ನು ತುಡುಗುಮಾಡಲುಜ್ಜುಗಿಸಿದನು. ಆಗ ವಶಿಷ್ಠರು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾನವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರೆಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಶಾಪದಿಂದ ಸಂತ್ರಸ್ತರಾದ ಅವರು ''ಸ್ವಾಮಿ! ನಾವು ಸೋದರನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸತ್ಯವಚನರಾದ ತಮ್ಮ ಶಾಪದಂತೆ ನಾವು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಆ ಮಾನವ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳಲಾರೆವು. ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ನಮಗೆ ಮರಣವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು'' ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ''ಸಾಕ್ಷಾದಪರಾಧಿಯಾದ ದ್ಯುನಾಮಕ ವಸುವನ್ನು ಒಬ್ಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಉತ್ಪನ್ನವಿನಷ್ಟಘಟದಂತೆ ಜನಿಸಿದ ಉತ್ತರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಲಿ'' ಎಂದು ವಶಿಷ್ಠರಾದರೂ ಉಶ್ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ಗಂಗೆಯು ಮಾನುಷಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಹಿಷಿಯಾದಾಗ ನಿಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಲಿರುವರು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ

ದೇವತಾಕಾರ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಶಾಪಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಕೂಡಲೇ ಈ ಭಾಗೀರಥಿಯೊಂದಿಗೆ ಭೂತಲದ ಭಾರತ ಭೂಖಂಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕುರುಕುಲದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದಬಳಿಕ ಆ ಮಾನವ ದೇಹ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುವಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂತೈಸಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಆ ನದೀನಾಥನು ಈಗ ಮಧ್ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಂತನು ರಾಜನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಗಂಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯವಿಧಿಯಿಂದ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಏಳು ಮಂದಿ ವಸುಗಳನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿದಕೂಡಲೇ ತಾಯಿಯಾದ ಗಂಗೆಯು ಮೊದಲಿನ ಸಂಕೇತದಂತೆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ಮರಳಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಂಡತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಗೋಹರಣಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ದ್ಯುನಾಮಕವಸುವು ಮಾತ್ರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಉಳಿದು ಭೀಷ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಶಂತನು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಗಂಗೆಯು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ''ನಾನು ಏನೇ ಮಾಡಿದರೂ ನೀನು ನಿಷೇಧಿಸಬಾರದು. ನಾನು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ನೀನು ಏಕೆ? ಎಂದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಬಿಡುವೆನು'' ಎಂದು ಕರಾರು ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಅದರಂತೆ ಅವಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ನದೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎಸೆದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸಂಕಟವಾದರೂ ಮಹಾರಾಜ ಅವಳ ಸಮಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಮಾತನಾಡಲಾರದೇ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಕೊನೆಯ ಕುಮಾರನಾದ ದೇವವ್ರತನು ಹುಟ್ಟಿದಕೂಡಲೇ ರಾಜನು ಅವಳನ್ನು ತಡೆದು 'ಈ ಮಗುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ. ವಂಶಾಕುರದ ಅಬಿವರ್ಧನೆಗೆ ಒಂದಾದರೂ ಮಗು ಇರಲಿ. ಇದನ್ನೂ ನೀನು ನೀರುಪಾಲುಮಾಡಬೇಡ'' ಎಂದು ನಿಷೇಧಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವಳು ತನ್ನ ನಿಯಮದಂತೆ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಅವನಿಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಬಳಿಕ ಆ ಮಗು ದೊಡ್ಡದಾದ ಮೇಲೆ ಶಂತನುಮಹಾರಾಜನು ಒಂದು ದಿನ ಬೇಟೆಯಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಓರ್ವ ಅಂಬಿಗರ ಕಾಲೀ ಎಂಬ ಹುಡುಗೆಯ ಚೆಲುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅನುರಕ್ತನಾದನು. ಆದರೆ ಅವಳ ತಂದೆಯಾದ ದಾಶರಾಜನು ''ನನ್ನ ಮಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಲಿರುವ ಮಗುವಿಗೇ ಮುಂದೆ ಭಾರತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುವೆನೆಂದು'' ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಗಾಂಗೇಯನಂಥ ಪ್ರಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಮತ್ಸ್ಯ ಕನ್ಯೆಯ ಮಗನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವ ಯೋಚನೆಯೇ ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸಿ ಮಹಾರಾಜನು ಹಾಗೆಯೇ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದನು.

ಆದರೆ ಪಿತೃಭಕ್ತನಾದ ದೇವವ್ರತನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆ ದಾಶರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ''ನಾನು ರಾಜ್ಯಾರೋಹಣ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಕೊಡು'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ನೀನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ನಾಳೆ ದೊಡ್ಡವರಾದ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ವಿರುದ್ಧ ನಿಂತು ಇವರನ್ನು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಉರುಳಿಸಿದರೆ ಹೇಗೆ?'' ಎಂದು ಸಂಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಗಾಂಗೇಯನು ''ನಿನಗೆ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಸಂತತಿಯಿಂದ ಸಂದೇಹವಿದ್ದರೆ ನಾನು ಎಂದೆಂದೂ ಮದುವೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ

ಮಾಡಿ ಆ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಕುವರಿಯಾದ ಸತ್ಯವತಿಯನ್ನು ತಂದು ತಂದೆಗೆ ಲಗ್ನಮಾಡಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅಂಥ ಭೀಷ್ಮ ಎಂದರೆ ಕಠಿಣವೂ ಉಗ್ರವೂ ಆದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಅದರಂತೆ ನಡೆದದ್ದರಿಂದ ಆ ಗಾಂಗೇಯನಿಗೆ ಭೀಷ್ಮ ಎಂದೇ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ಶಂತನು ಮಹಾರಾಜನ ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸತ್ಯವತಿಗೆ ಚಿತ್ರಾಂಗದ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದನು ಗಂಧರ್ವರ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ಮಡಿದನು. ಆಗ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗೇ ಪಟ್ಟಗಟ್ಟಿ ಭೀಷ್ಮನು ಕಾಶಿರಾಜನ ಕುಮಾರಿಯರಾದ ಅಂಬಾ ಅಂಬಾಲಿಕಾ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಕನ್ನೆಯರನ್ನು ಸ್ವಯಂ ವರದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ತಂದು ಮದುವೆಮಾಡಿದನು. ಮುಂದೆ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅನವರತಕಾಮ ಕೇಲೀರತನಾದ ಆ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನೂ ರೋಗಗ್ರಸ್ತನಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಆಗ ಸತ್ಯವತಿಯು ತನ್ನ ಕನ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪರಾಶರರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನಾದ ಬಾದರಾಯಣನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ''ಕುರುಕುಲ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಸೊಸೆಂದಿರಿಗೆ ಸಂತಾನಪ್ರದಾನವನ್ನು ಮಾಡು'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಅವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಪಾಂಡು ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಪಾಂಡುರಾಜನಿಗೆ ಸುರಪುರ-ಪುರಂಧ್ರಿಯರಂತೆ ಕಮನೀಯವಾದ ಕಳೆಕಾಂತಿ ಗಳಿಂದೊಪ್ಪುವ ಕುಂತೀ ಮಾದ್ರಿ, ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಮಡದಿಯರು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಗಾಂಧಾರಿ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿ ಇರುವಳು. ಈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಪಾಂಡುರಾಜರ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಮಹಾಭಯಂಕರವಾದ ಯುದ್ಧವೊಂದು ನಡೆಯಲಿರುವುದು. ಆಗ ಜಗತ್ತಿನ ರಾಜಮಹಾರಾಜರರೆಲ್ಲ ಒಂದೊಂದು ಪಕ್ಷ ಹಿಡಿದು ಪರಸ್ಪರ ಹೋರಾಡುವರು. ಆ ಭುವನ ಭೀಷಣವಾದ ಕುರುಕುಲದ ಕದನದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ-ಹೋಮವಾಗಿ ಆ ಕ್ರಾಂತಿ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಪುರುಷವರ್ಗವೇ ಆಹುತಿಯಾಗುವುದೆಂದು ನನಗೆ ಈಗಲೇ ತಿಳಿದು ಹೋಗಿದೆ. ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಳಿದುಳಿದ ಇತರ ಜನರನ್ನು ಶಂಕರನ ಅಂಶನಾದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಅಗ್ನ್ಯಸ್ತ್ರದಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುವನು. ಈ ಯುಗದ ಅಂತಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಳಯ- ವಿಪ್ಲವವಾದ ಬಳಿಕ ದ್ವಾಪರಯುಗ ಸಮಾಪ್ತವಾಗಿ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪರಂಧಾಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಕಲಿಯುಗವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು.

ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಹೇಶ್ವರಯುಗವೆಂತಲೂ ಕರೆಯುವರು. ಮುಂದೆ ಆಗ ವಿಷ್ಣು ವೈಷ್ಣವರ ಪೂಜೋಪಾಸನೆಗಳೆಲ್ಲ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಲೋಪವಾಗಿ ಸುಳ್ಳು ಕಪಟವಂಚನೆಗಳು ಬೆಳೆದು, ಜನರೆಲ್ಲ ಶ್ರದ್ಧಾ ಶೂನ್ಯರಾಗಿ, ಕೇವಲ ಶಿವಷಣ್ಮುಖರ ಪೂಜಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಪಾಯುಷಿಗಳಾಗುವರು.

ಇದು ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯ ಚಿತ್ರ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಆ ಭೂಭಾರ ಕ್ಷಪಣದ ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಶ್ರೇಯೋಭಾಗಿಗಳಾಗಲು ಈಗಲೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರಿ.

ಧರ್ಮದ ಕೈವಾರಿಗಳಾದ ದೇವತಾ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಮೊದಲು ಕುಂತಿ ಹಾಗೂ ಮಾದ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಲಿ. ಕಲಹ ಕಲಾಪಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮೂಲಕಾರಣನಾದ ಕಲಿಯೂ ಅವನು ಪಕ್ಷ-ಕುಕ್ಷಿ-ಪ್ರವಿಷ್ಟರೂ ಗಾಂಧಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ. ಅಂದರೆ ಮುಂದೆ ಪ್ರಪಂಚದ ರಾಜೋಪರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಕ್ಷವನ್ನು ಕಾಲಚೋದಿತರಾಗಿ

ತಾವಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಲೋಭದಿಂದ ಹುರುಡುಕಟ್ಟಿ ಹೋರಾಟ ಹೂಡುವರು. ಸಾವಿನಜೊತೆಗೆ ಸರಸವಾಡುವರು. ಧರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಸಣಗಟ್ಟೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವರು. ಭೂಭಾರ ಹರಣವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಭೂದೇವಿಯ ದುಃಖ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ಇನ್ನು ಇವಳು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಲಿ. ಭಗವಂತನಾದ ಈ ಕಮಲಾಕಾಂತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದೇ ನಾನು ಈಗ ಅವನ ಆದೇಶದಂತೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.'' ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿ ಮುಕುಂದನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಆಮೇಲೆ ಭಗವಂತನು ತಾನೂ ಯದುವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಕೃಷ್ಣರೂಪದಿಂದ ಭೂಭಾರ ಹರಣಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಬಳಿಕ ಮೇರುಶಿಖರದ ದೇವಸಭೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು.

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಲೋಕಧಾರಕನಾದ ಶೇಷ, ಸನತ್‌ಕುಮಾರ, ಸಾಧ್ಯ, ಅಗ್ನಿ, ವರುಣ, ಯಮ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಗಂಧರ್ವ, ಅಪ್ಸರೆಯರು, ರುದ್ರ, ಆದಿತ್ಯ, ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರರೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದು ಬೇಗ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವತಾರಮಾಡಿರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಅಸಂಖ್ಯ ದೈವೀಪುರುಷರು ಮಾನುಷಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಜ ಮತ್ತು ಅಯೋನಿಜವಾದ ಅಂಶಾವತರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆನೆಗಳ ಸತ್ವಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ, ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಹಿತರಾದ, ದಿವ್ಯಾಯುಧಧಾರಿ ಗಳಾದ ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ಲಕ್ಷಾವಧಿ ದೇವತೆಗಳು ವೃಷ್ಣಿವಂಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕುರುಕುಲ ಪಾಂಚಾಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿದುದಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟೋ ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ವಿ ಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಂಶದಲ್ಲಿಯೂ ಅವತರಿಸಿದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆಯಂತೆ ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಾರಂಗತರಾಗಿ, ಬೇಕೆಂದರೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು, ಸಾಗರವ ಜಿಗಿದು, ಗಿಡಗಳನ್ನು ತೂರಾಡಿ, ನೆಲವನ್ನು ನಡುಗಿಸಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಇತ್ತ ವೇದ-ವೇದಾಂಗ-ಪಾರಂಗತರಾಗಿ ಯಾಗಯೋಗಗಳಿಂದ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಮಹಾಕಾರ್ಯ ಗೌರವದ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಭಗವಂತನಿಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಆ ಸರಸ್ವತಿಯ ಹೃದಯದರಸನು ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

ಕುರುವಂಶದ ವಿಸ್ತಾರ

ಭಗವಂತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಮೇರೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಆದೇಶಗೈದಂತೆ ಇಂದ್ರವಾಯು ಸೂರ್ಯ ಯಮ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪದಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದರು.

ಕುಂತೀದೇವಿಯ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯ ಪತಿಯಾದ ಪಾಂಡುರಾಜನು ಒಂದು ದಿನ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಗರೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಮುನಿ ಪುಂಗವನಮೇಲೆ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಮರಣೋನ್ಮುಖನಾದ ಆ ಋಷಿಯು ''ನೀನಾದರೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ರತಿಲೀಲಾ ಲೋಲನಾದಾಗ ಮೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದು'' ಎಂದು ಶಾಪವಿತ್ತನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿರಕ್ತನಾದ ಪಾಂಡುವು ತನ್ನ ಮಾದ್ರಿ, ಕುಂತಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರೂ ಹೆಂಡಂದಿರೊಡನೆ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವ್ರತಸ್ಥನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದನು.

ಒಂದು ದಿನ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಕೊರಗುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಮಹಾರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಕುಂತೀದೇವಿಯು ಬಂದು ''ಪ್ರಾಣನಾಥ! ನಾನು ಚಿಕ್ಕವಳಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲ ಮಹರ್ಷಿ ದೂರ್ವಾಸರು ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ನಾನು ಆಗ ಅವರನ್ನು ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನರಾದ ಅವರು ನನಗೆ ಕೆಲವು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಂತ್ರಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನೀನು ಬೇಕಾದ ದೇವತೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಅದರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟರಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ನಾನು ನೀವು ಹೇಳಿದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತೇನೆಂದು'' ಬಿನ್ನವಿಸಿಗೊಂಡಳು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾರಾಜನು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅನುಮತಿಯನ್ನೀಯಲು ಅವಳು ಮೊದಲು ಯಮಧರ್ಮನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಧರ್ಮರಾಜನೆಂಬ ಸತ್ಯಸಂಧನೂ ಪರಮ ಧಾರ್ಮಿಕನೂ ಆದ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಆ ಬಳಿಕ ವಾಯು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಅವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರನೂ ಜ್ಞಾನಿಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಜೀವೋತ್ತಮನೂ ಆದ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನಿಗೆ ಭೀಮಸೇನನೆಂಬ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದಳು. ಅದರಂತೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಚೀಪತಿಯಾದ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನೇ ಮೂರನೆಯ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನಿಂದ ಅರ್ಜುನನೆಂಬ ಲೋಕೈಕವೀರನಾದ ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆದಳು.

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಸವತಿಗೆ ಮೂರು ಜನ ಒಳ್ಳೇ ತೇಜಃಪುಂಜರಾದ ಪ್ರಭಾವಿ ಮಕ್ಕಳಾದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾದ್ರಿಯು ಪತಿಯ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಯಾಚಿಸಿ ಕುಂತಿಯಿಂದ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಜಾತ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿವಂತಳಾದ ಅವಳು ಕುಂತಿ ಹೇಳಿದ ಆ ಒಂದೇ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಆ ಒಂದೇ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅವಳಿ-ದೇವತೆಗಳಾದ ಅಶ್ವಿನೀ ಕುಮಾರರಿಬ್ಬರೂ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು. ಅವರ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಸುಂದರರೂ ಸುಕುಮಾರರೂ ಆದ ನಕುಲ ಸಹದೇವ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಐದು ಜನ ಪಾಂಡು ಪುತ್ರರು ಲೋಕವಿಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಯಮ ವಾಯು ಇಂದ್ರ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗೆ ಪಂಚಪಾಂಡವರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಬಂದರು.

ಇತ್ತ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಂತಿಯು ಗಂಡು ಮಗು ಹೆತ್ತಳೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಗಾಂಧಾರಿಯು ಈರ್ಷ್ಯಾ ಅಸೂಯಾರೋಷಗಳಿಂದ ಅಂಧಳಾಗಿ ತನ್ನ ಗರ್ಭವನ್ನು ಗುದ್ದಿಕೊಂಡಳು. ಅದರಿಂದ ಗರ್ಭಪಿಂಡವು ಸಿಡಿದು ಬಿದ್ದಿತು. ಆಗ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಬಂದು ಜೇನುತುಪ್ಪದ ಕೊಡಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಎಲ್ಲ ಗರ್ಭದ ನೂರಾರು ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಯಿಟ್ಟರು. ಅದರಿಂದ ಕಲಿಯ ಅಂಶನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಮೊದಲಾದ ನೂರು ಜನ ಕೌರವರು ಜನಿಸಿದರು.

ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ಯಮನು ವೇದವ್ಯಾಸರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಓರ್ವ ದಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ವಿದುರ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಇದರಂತೆ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ದ್ರೋಣರಾಗಿಯೂ, ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಭೂರಿ ಶ್ರವಣನಾಗಿಯೂ, ಚಂದ್ರನು

ಅಭಿಮನ್ಯುವಾಗಿಯೂ, ವರುಣನು ಶ್ರುತಾಯುಧನಾಗಿಯೂ, ರುದ್ರದೇವರು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಾಗಿಯೂ, ಕುಬೇರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾಗಿಯೂ, ಉಳಿದ ಗಂಧರ್ವರೆಲ್ಲ ದೇವಕ ಉಗ್ರಸೇನಾದಿ ರೂಪದಿಂದಲೂ ಅಂಶಾವತರಣ ಮಾಡಿದರು.

ಹೀಗೆಲ್ಲ ದೇವದಾನವರೂ ಅವತರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಜಗದೀಶ್ವರನನ್ನು ದೇವಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಲು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ವೀಣಾವಿನೋದ ರಸಿಕ ಮುನಿಗಳಾದ ಪೂಜ್ಯ ನಾರದರು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಒಂದು ಸುರಸಭೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು ಅಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಆಸೀನನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕಂಡು ದಂಡವತ್ ಪ್ರಣಾಮಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಅಧಿಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ''ವೈಕುಂಠಪತೇ! ಭೂಪತಿಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಭಗ್ನ ಭುಗ್ನಳಾದ ಭೂದೇವಿಯ ದುಃಖಭಾರವನ್ನು ಕಳೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅಂಶಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ವಿಫಲವೇ ಸರಿ. ಮೇದಿನೀ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮ ಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಮಲೆತು ನಿಂತ ಈ ಮಹೀಪಾಲ ಕುಲವನ್ನು ದಂಡಿಸಲು ನೀನಿಲ್ಲದೇ ಇತರ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಧರಾದೇವಿಯ ದೈನ್ಯ ದುರವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ದಯೆದುಂಬಿ ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದರೂ ದಯಾಸಾಗರನೂ ಭೂಕಾಂತನೂ ಆದ ನೀನೇಕೆ ಇನ್ನೂ ಅವತಾರ ಮಾಡಲೊಲ್ಲೆ! ನಿನ್ನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ ದೇವತೆಗಳು ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಿರಂತರ ಮನದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತ ನಿನ್ನ ಅವತಾರದ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವರು.

ಅದರಂತೆ ತಾರಕಾಮಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಧೂಸೂದನ! ನೀನು ಸಂಹರಿಸಿದ ದೈತ್ಯದಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಹಿಂದಿನ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಗೈಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ಮರಳಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಯಮುನಾನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಚಂಡ ಜನಸ್ತೋಮದಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಲಿರುವ ಮಥುರಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಮಧುವನ ಎಂಬ ಘೋರ ಅರಣ್ಯವಿದ್ದಿತು. ಬಗೆಬಗೆಯ ಹೆಮ್ಮರ ಕಾಡುಕಂಟಿಗಳಿಂದ ನಿಬಿಡವಾದ ಆ ದುರ್ಗಮ-ವಿಪಿನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲೋಕಕಂಟಕನಾದ ಮಧು ಎಂಬ ಬಲಾಢ್ಯನಾದ ದುಷ್ಟದಾನವನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ವೀರ್ಯಾವಲೇಪದಿಂದ ಮತ್ತಚಿತ್ತನಾದ ಲವಣ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಆ ಲವಣಾಸುರನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಸ್ಥಾನವಾದ ಆ ಮಧುವನದಲ್ಲಿಯೇ ಎಷ್ಟೋ ವರುಷ ಕ್ರೀಡಾ ಲೋಲನಾಗಿದ್ದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪೀಡೆ ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಯೋಧ್ಯಾನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೀಯನಾದ ಮರ್ಯಾದಾ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆನಿಸಿದ ಪ್ರಭು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಲವಣನು ರಾಮನ ಕಡೆಗೆ ತನ್ನ ದೂತನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ. ''ರಾಮ! ನಾನು ನಿನ್ನ ವೈರಿಯಿದ್ದು ನನ್ನ ಸ್ಥಾನವಾದರೂ ನಿನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸೀಮೆಗೆ ಹೊಂದಿಯೇ ಇದೆ. ನಿಜವಾದ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಸೀಮೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂಥ ಪ್ರಚಂಡ ಶತ್ರುವನ್ನು ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿ ಬೆಳೆಯ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಪ್ರಜಾಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಆದರ್ಶರಾಜನಾಗಿ ಮೆರೆಯಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದರೆ ಮೊದಲು ಬಲದರ್ಪಿತರಾದವರನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಬೇಕು.

ದಾಶರಥೇ ! ನೀನು ಹೆಂಡತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಮೋಹದಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯ ಸೇನಾಪರಿವಾರದಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದದ್ದು ಬಹಳೇ ನಿಂದ್ಯವಾದ

ಕಾರ್ಯವೆಂದು ನನಗೆನಿಸುವುದು. ನೀನು ವನವಾಸ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ವ್ರತ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ ಮಡದಿಯ ಮೇಲಿನ ಮೋಹದಿಂದ ಹಿಂಸಾಚಾರಕ್ಕಿಳಿದಿದ್ದು ಅಕ್ಷಮ್ಯವಾದ ಅಪರಾಧವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಗರ್ಹ್ಯವಾದ ಜಘನ್ಯ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ತಪಸ್ವಿಗಳೆಲ್ಲ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ನಿಜವಾದ ತಾಪಸರು ಎಂದಿಗೂ ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಶಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಎತ್ತುವುದಿಲ್ಲ, ಹಿಂಸೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಧರ್ಮ-ದ್ರೋಹಿಯಾದ ನೀನು ಮಾತ್ರ ಯಃಕಶ್ಚಿತ್ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಕೋಟ್ಯವಧಿ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಂದು, ರಕ್ತದ ಕಾಲುವೆಯನ್ನು ಹರಿಯಿಸಿ, ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ ಹಿಂಸಾತಾಂಡವಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿ ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ವನವಾಸಿಗಳಾದ ತಾಪಸರ ಮೋರೆಗೆಲ್ಲ ಮಸಿಬಳೆದಂತಾಗಿದೆ. ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದು ಬಂದೆನೆಂದು ನಿನಗೆ ಸೊಕ್ಕು ಬೇಡ. ಸ್ತ್ರೀಲಂಪಟನೂ ಅನಾಚಾರಿಯೂ ಆದ ರಾವಣನು ತನ್ನ ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ತಾನೇ ಸತ್ತುಹೋದಂತಾಗಿದ್ದನು. ಅಂಥ ಸ್ತ್ರೈಣ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದೇನು ಮಹಾ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಾ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ಆಗ ರಾಮನು ನಕ್ಕು ''ಇಂಥ ಜಂಭ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತಿನ ಮಲ್ಲರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಏಕೆ ಬರಬೇಕು! ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ತಮ್ಮನಾದ ಶತ್ರುಘ್ನನೊಬ್ಬನೇ ಸಾಕು. ನೀನು ನಡೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ದೂತನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು. ರಘುಪತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಮೇರೆಗೆ ವೀರ ವಿಕ್ರಮನಾದ ಶತ್ರುಘ್ನನು ಮಧುವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ದಾನವನ ದರ್ಪ ಧ್ವಂಸಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ನಿಶಿತವಾದ ತಲವಾರದಿಂದ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಒಗೆದನು. ಮತ್ತು ಆ ರಕ್ಕಸನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯದಾದ ಆ ಮಧುವನದಲ್ಲಿಯ ಗಿಡ ಗುಂಪು ಲತಾ ವಿತಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತರಿದೊಗೆದು ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ವಾಸಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂದು ಮಥುರಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದನು.

ಅಂದು ಆ ಸುಮಿತ್ರಾನಂದನನು ಕೂಡಿಸಿದ ಆ ಮಥುರಾಪುರಿಯು ಇಂದು ಮುಗಿಲು ಮೋರೆಗೆ ಮುದ್ದಿಡುವ ಅನೇಕ ಗುಡಿಗೋಪುರಗಳಿಂದಲೂ, ಚಂದ್ರಚುಂಬಿಯಾದ ಉತ್ತುಂಗ ಪ್ರಾಸಾದ ಶೃಂಗಗಳಿಂದಲೂ, ಜನ ನಿಬಿಡವಾದ ವಿವಿಧ ವಿಪಣಿ ವೀಥಿಗಳಿಂದಲೂ, ಅನೇಕ ಉದ್ಯಾನ ಉಪವನ ಕ್ಷೇತ್ರಾರಾಮಗಳಿಂದಲೂ ಒಡಗೂಡಿ, ಮಿಂಚಿನ ಮೂರುತಿಗಳಂತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ನಾನಾದೇಶದ ನರನಾರಿಯರಿಂದ ನೆಲಕ್ಕಿಳಿದ ಅಮರಾವತಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಸೇನ ಎಂಬ ಭೋಜ-ವಂಶ-ಲಲಾಮನಾದ ಮಹಾರಾಜನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಿದ್ದು ದೇವ ಸೇನಾನಿಯಾದ ಷಣ್ಮುಖನಂತೆ ಸೇನಾಸನ್ನಾಹದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಣತನಿದ್ದನು.

ಭಗವನ್! ತಾರಕಾಮಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ಕೊಂದ ಕಾಲನೇಮಿ ಎಂಬ ಘೋರಾಕಾರದ ವೀರಾಧಿವೀರನಾದ ಉಗ್ರದಾನವನು ಈಗ ಆ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಕಂಸ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಪ್ರಚಂಡ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಂಸನು ತನ್ನ ಸಿಂಹಸತ್ವ ಹಾಗೂ ದೋರ್ದಂಡದರ್ಪದಿಂದ ರಾಜಕುಲಕ್ಕೆಲ್ಲ ಧೂಮಕೇತುವಿನಂತಿದ್ದು ನೀತಿಮಾರ್ಗದಿಂದ ಎಂದೋ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಕಂಡರೇ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲ ಮೃತ್ಯುದರ್ಶನವಾದಂತಾಗು ವದು.

ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾದರೂ ಭಯಭ್ರಾಂತಿ ಬಂದು ಅವನ ಆ ದಾರುಣವೃತ್ತಿ ದುಷ್ಟ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅನ್ಯಾಯಾಚರಣೆಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದರೆ ನಡುಗುವಂತಾಗಿದೆ. ಅವನಿಂದ ಅವನ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹಿತವಿಲ್ಲ, ಅವನ ಪ್ರಜರಿಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಅಪ್ತೇಷ್ಟರಿಗೂ ಅಭಯವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಯಪ್ರದನಾಗಿ, ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿಟ್ಟು ಸೊಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತ, ನರಭಕ್ಷಕನೂ ಸಾಧು-ಶಿಕ್ಷಕನೂ ಆಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಜರೆಯುತ್ತ ಭೂಭಾರನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಅಂದು ನೀನು ಕೊಂದ ಆ ಕಾಲನೇಮಿ.

ಆದರಂತೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಅಶ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ನಡುಗಿಸಿದ ಹಯಗ್ರೀವನೆಂಬ ದೈತ್ಯನು ಈಗ ಕೇಶಿ ಎಂಬ ಕಂಸನ ಕಿರಿಯ ತಮ್ಮನಾಗಿ ಬಂದ್ದಿದಾನೆ. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ವೃಂದಾವನದ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಹೇಕರಿಸುತ್ತ ಸಂಚರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರನ್ನು ಕೊಂದು ನರಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದು ಮಲೆತು ನಿತಂದ್ದಾನೆ.

ಇದರಂತೆ ಬಲಿಯ ಮಗನಾದ ಅರಿಷ್ಟನೂ ಗೋ ಗಣಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅನಿಷ್ಟಕಾರಕವಾದ ಉನ್ಮತ್ತ ಘೂಳಿಯಾದರೆ ಅನಿಷ್ಟನೆಂಬ ದಾನವಶ್ರೇಷ್ಠನು ಕಂಸನ ವಾಹನವಾದ ಆನೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಲಂಬಾಸುರನು ಪ್ರಲಂಬಾಸುರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಭಾಂಡೀರವಟವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದಿನ ಖರ ರಾಕ್ಷಸನೇ ಇಂದು ಧೇನುಕಾಸುರನಾಗಿ ತಾಲವನವಲ್ಲಿದ್ದು ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ತಾಪದಾಯಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಅಂದು ವಾರಾಹ ಮತ್ತು ಕಿಶೋರ ಎಂಬ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ದೈತ್ಯರು ಈಗ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ವಿಶಾರದರಾದ ಚಾಣೂರ ಮತ್ತು ಮುಷ್ಟಿಕ ಎಂಬ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳಾಗಿ ಕಂಸನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಮಯ ಮತ್ತು ತಾರ ಎಂಬ ದೃಪ್ತದಾನವೇಶ್ವರರಿಬ್ಬರೂ ಧರಣೀಪುತ್ರನಾದ ನರಕಾಸುರನ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ ಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ದೇವದೇವ! ಅಂದು ನೀನು ವಿನಾಶಗೈದ ರಕ್ಕಸರೆಲ್ಲರೂ ಇಂದು ಮತ್ತೆ ಮಾನವ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನಪೀಡೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಹರಿ ಹಾಗೂ ಹರಿಭಕ್ತರನ್ನು ದ್ವೇಷ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಎಲ್ಲ ದುರುಳದಾನವರ ಸಂಹಾರವು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ನಿನ್ನ ಹೊರತು ಬೇರಾರಿಗೂ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಮಾತ್ರ ಜಲದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬೆದರುವರು, ನೆಲದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಹೆದರುವರು. ಗಗನಕ್ಕೇರಿದರೂ ಅಂಜುವರು, ಪಾತಾಳಕ್ಕಿಳಿದರೂ ಅಳಕುವರು. ಅದುದರಿಂದ ಜಗಜನ್ಮಾದಿಕಾರಣನಾದ ಜಾನ್ನವೀಜನಕ! ಏಳು, ಕಂಸಾದಿ ಹಿಂಸ್ರ ನೃಶಂಸರಾಕ್ಷಸರ ಕುಲವನ್ನು ವಿಧ್ವಂಸಗೈಯಲು ನರಸಿಂಹ! ನೀನೇ ನರರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸು ಏಳು. ನಾನು ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಭೂಮಿಗೆ ಬರುವೆ. ಹರೇ! ಹೊರಡು'' ಎಂದು ನಾರದರು ಭಗವಂತನನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಬರಲು ತ್ವರೆ ಪಡಿಸಿದರು.

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಭಗವಂತನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನೂ ಅವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ತಿಳಿದು ಆ ಸರ್ವಜ್ಞ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಗೊಂಡರು. ''ಮುಕುಂದ! ನೀನು ಈಗ ದ್ವಾಪರಾಂತಿಮಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರ ಉದರದಿಂದ ತುರುಗಾಹಿಗಳ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಮೊದಲು ಗೋಪಾಲಕನಾಗಿ ಬಳಿಕ ಭೂಪಾಲಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಅಳಿದು ಕೊನೆಗೆ ವಿಶ್ವಪಾಲಕನಾಗಬೇಕು. ನಿನ್ನ ಈ ಗೋಪಾಲವಂಶಜನನಕ್ಕೆ ಕಾರಣೀಭೂತವಾದ ಒಂದು ಪೂರ್ವೋತಿ ಹಾಸವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆಲಿಸು.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿಕಶ್ಯಪರು ಮಹಾತ್ಮನಾದ ವರುಣನ ಪಯಸ್ವಿನಿ ಆದ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಯಾಗವು

ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಅವರು ಆ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ವರುಣನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಾಗ ಅವರ ಹೆಂಡಂದಿರಾದ ಆದಿತಿ ಮತ್ತು ಸುರಭಿಯರು ತಡೆದು ''ಅಮೃತ ದಂತೆ ರುಚಿರಸ್ಯವಾದ, ಕೊಡಕೊಡ ಹಾಲನ್ನು ಹಿಂಡುವ ಈ ಹಸುಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ. ಇವುಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕೊಡುವುದೇ ಬೇಡ'' ಎಂದು ನಿಷೇಧ ಮಾಡಿದರು. ತನ್ನ ಮಡದಿಯರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಶ್ಯಪರಾದರೂ ಮೋದದಿಂದ ಕೊಡಗೆಚ್ಚಲಿನ ಆ ವರುಣ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ವರುಣನು ನನ್ನ (ಬ್ರಹ್ಮನ) ಕಡೆಗೆ ಬಂದು ವಂದಿಸಿ ''ಗುರುಗಳಾದ ಕಶ್ಯಪರು ನಮ್ಮ ಧೇನುಗಳನ್ನು ವೈದಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಯಾಜ್ಞಿಕ ಕ್ರಿಯೆ ಮುಗಿದರೂ ತಿರುಗಿ ತಂದು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ದುಗ್ಧಲುಬ್ಧರಾದ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯರ ಮಾತಿಗೆ ಮುಗ್ಧರಾಗಿ ಅವರು ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ಚಲಿತರಾಗಿ ಚೌರ್ಯಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ನನ್ನ ಆಕಳುಗಳೆಂದರೆ ಬಯಸಿದಷ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬೇಡಿದ ವರಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಡುವ ಕಾಮಧೇನುಗಳೇ. ಇಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಹಾಲು ಹೈನ ಅಮೃತದಾನ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಮೇಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಕೂಡಲೇ ಅವು ಸಪ್ತಸಮುದ್ರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ತಿರುಗಾಡಿ ತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಾವು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಹಿಡಿಸಿದಷ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಕ್ಷೀರವಾದರೂ ದೇವತೆಗಳು ಪಾನ ಮಾಡುವ ಅಮೃತಕ್ಕಿಂತಲೂ ರುಚಿಯಿದ್ದು ಶುಚಿಯಿದ್ದು ಎಂದಿಗೂ ಅವುಗಳ ಹೈನವು ಕುಂದುವುದೂ ಇಲ್ಲ ಕಡಿಮೆಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ದಿವ್ಯವಾದ ನನ್ನ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ತುಡುಗು ಮಾಡಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಧೈರ್ಯ ಶೌರ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಕಶ್ಯಪರ ಹೊರತು ಬೇರಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಗುರುಗಳಾದರೇನಾಯಿತು? ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು.

ರಾಜನಿರಲಿ ಗುರುವಿರಲಿ ಹಿರಿಯನಿರಲಿ ಯಾರೇ ಇದ್ದರೂ-ನಾವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರೇ! ನೀವಂತೂ-ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಾ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವರು. ತಮ್ಮ ಮುಂಗೈ ಜೋರಿನ ಮೇಲೆ ಮನಬಂದಂತೆ ನಡೆಯುವ ಉತ್ಪಥಗಾಮಿಗಳಾದ ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ದಂಡದೋಷಗಳೊಂದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದಾದರೆ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮ ರೀತಿನೀತಿಗಳ ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಸಡಿಲಾಗಿ ಅನವಸ್ಥೆಯಾದೀತು.

ಅದೇನೇ ಇರಲಿ ಈಗ ಪ್ರಾಣ ಸರ್ವಸ್ವವಾದ ಆ ನನ್ನ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಬೇಗನೇ ನನಗೆ ಮರಳಿ ಕೊಡಿಸಿರಿ. ಅವೇ ನನಗೆ ದೇವತೆಗಳು. ದೇವೇಶ! ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕಾಯುವುದು ತಮ್ಮ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ಈ ನನ್ನ ಗೋಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ಅದರಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ರಕ್ಷಿಸಿದಂತಾಗುವದು.''

ವರುಣನ ಈ ಸಕರುಣ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಕಶ್ಯಪನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನದಂದು ಅವನಿಗೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ''ಕಶ್ಯಪ ! ನೀನು ಯಾವ ಅಂಶದಿಂದ ಗೋಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿರುವಿಯೋ ಅದೇ ಅಂಶದಿಂದ ಅದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಸುದೇವ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ತುರುಗಾಹಿಯಾಗಿ ಜನಿಸುವಿ. ಈ ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯರಾದ ಆದಿತಿ ಸುರಭಿಯರಾದರೂ ದೇವಕೀ ರೋಹಿಣಿಯರೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಿ ನಿನ್ನ

ಜೊತೆಗೆ ಬರುವರು.'' ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟೆನು. ಅದರಂತೆ ಅವನೀಗ ತನ್ನ ಇಬ್ಬರೂ ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪ ದಲ್ಲಿರುವ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಕರಕೊಡುವ ಗವಳಿಗನಾಗಿ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಜಗದೀಶ್ವರ! ನೀನೀಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಸುದೇವನಿಂದ ದೇವಕಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕನಾಗಿ ಶಿಶುರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸು. ಯೋಗ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ನಿನ್ನ ಮೂಲರೂಪವನ್ನು ಆಚ್ಛಾದನಗೊಳಿಸಿ ನಿನಗಾಗಿ ಬಹುದಿನ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದ ವಸುದೇವ ದೇವಕೀ ರೋಹಿಣಿಯರನ್ನೂ, ಅದೇ ಕಶ್ಯಪ ದಂಪತಿಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವಾದ ಯಶೋದಾ ನಂದಗೋಪರನ್ನೂ ನೀನು ನಂದಕಂದ ಮುಕುಂದ ಗೋವಿಂದ ರೂಪದಿಂದ ಆನಂದ ಪಡಿಸು. ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದು ಕುಳಿತ ಸಾವಿರಾರು ಗೋಪ ಕನ್ನೆಯರೊಡನೆ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ ಚಂದ್ರಿಕಾವದಾತವಾದ ರಮಣೀಯ-ರಸರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಸ ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನಾಡಿ, ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿ, ಮಧುರ, ಮುರಲೀ-ನಿನಾದದಿಂದ ದಿವ್ಯ- ಸಂಗೀತವನ್ನು ಹಾಡಿ, ಯಮುನೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆಡಿ, ತೀರದಲ್ಲಿ ಓಡಿ, ಹಾಲು ಕದ್ದು, ಬೆಣ್ಣೆಮೆದ್ದು, ಮುದ್ದುರಂಗನ ವೇಷದಿಂದ ಭೂಲೋಕದ ಭಕ್ತರನ್ನೆಲ್ಲ ಉದ್ಧಾರಮಾಡು. ನಿನ್ನ ನಿರಂತರ ಚರಣ ಸೇವಕರಾದ ಏಕಾಂಕ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರಾಗಿ ನಿನ್ನ ಗವಳಿಗ ಗೆಳೆಯರಾಗಿ ಬರಲಿರುವರು. ವಸುದೇವನ ಜೀವಿತವೇ ಧನ್ಯ ಮಾನ್ಯವಾಗಲಿರುವುದು. ಮುರವೈರಿಯೇ! ಆ ಆದಿತಿ ಕಶ್ಯಪರ ಹೊರತು ನಿನ್ನನ್ನು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವ ದಿವ್ಯ ತಪಸ್ಸು ಭವ್ಯಪುಣ್ಯ ಯಾರಿಗಿದೆ! ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬೇಗನೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಅವತಾರಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳು. ಈ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಿನಗೆ ಮಂಗಲಾಶಾಂಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ವಿಜಯ ಗೀತಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ'' ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಗೊಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು ಆ ಹಂಸವಾಹರು.

ಆಗ ಭಗವಂತನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿ ಕ್ಷೀರಸಾಗರದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೇರುಪರ್ವತದ ಪಾರ್ವತಿ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೂಲರೂಪವನ್ನಿಟ್ಟು, ಭೂತಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಸುದೇವನ ಮನೆಯನ್ನು ಭಾಗ್ಯದೇವತೆಯಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಭಗವಂತನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಇತರ ದೇವತೆಗಳು ಒಂದೊಂದು ಅಂಶದಿಂದ ಅವತೀರ್ಣರಾದದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕಂಸನಿಗೆ ಅವನ ಮರಣವು ಸನ್ನಿಹಿತ ವಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ನಾರದರು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಮೊದಲು ಅಲ್ಲಿಯ ಊರಹೊರಗಿನ ಉಪವನದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ದೂತನ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದರು. ನಾರದರ ಆಗಮನದ ಶುಭ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಸನು ಊರಹೊರಗಿನ ನಗರವನಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತರುಣ ತರಣಿಯಂತೆ ತೇಜೋಭಾಸುರವಾದ ದಿವ್ಯ ದೇಹದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ವಂದಿಸಿ, ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ದಿವ್ಯಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದನು.

ಆಗನಾರದರು ಅವನಸೇವಾಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ''ಕಂಸ! ನಾನು ನಿನಗೊಂದು ರಹಸ್ಯವಾದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ ಹೇಳಹತ್ತಿದರು. ''ಮಥುರಾನಾಥ! ತ್ರಿಲೋಕ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಸದಾ ತಿರುಗುತ್ತಲೇ ಇರುವ ನಾನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಸ್ವರ್ಗ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿರುವ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಿರುಗಾಡಿ, ಇಂದ್ರನ

ನಂದನವನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದು, ಕುಬೇರನ ಚೈತ್ರವನವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಂಡು, ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರವಾದ ಮೇರು ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದೆನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಣಮಾತ್ರ ದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವ ಆಕಾಶ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಳಿದ ತೀರ್ಥೋದಕಗಳನ್ನೂ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದೆನು. ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳ ವೇದಘೋಷ, ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂತ್ರ ಗಂಧರ್ವರ ಗಾಯನ, ಅಪ್ಸರೆಯರ ನರ್ತನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಆ ಸತ್ಯಲೋಕವು ದುಮುದುಮುಸಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ದಿವ್ಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸದನವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿ ಧನ್ಯನಾದೆ. ಆದರೆ ಕಂಸ! ನಾನು ಮೇರುಪರ್ವತದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಒಂದು ಸಂಗತಿ ನಡೆಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ನನ್ನ ಮಧುರಾಲಾಪಿನಿಯಾದ ವೀಣೆಯ ತರಳ ತಂತಿಗಳನ್ನು ವಿರಳ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೀಟುತ್ತ ಮೇರುಶಿಖರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳೂ ನೆರೆದು ಒಂದು ಪ್ರಚಂಡ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಭೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಭದ್ರಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ನಾನೂ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು ತುಸು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿದೆ. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸೋದರರ ಪರಿವಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ನಡೆಯಿಸಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನನಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಆಗ ನನಗೆ ಕೇಳಿಸಿದ ಮಾತಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಷ್ಟೇ. ಈ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಕೊನೆಯ ತಂಗಿಯಾದ ದೇವಕಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಲಿರುವ ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭವೇ ನಿನಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾಗುವುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ಅಷ್ಟಮ ಗರ್ಭವೇ ದೇವತೆಗಳ ಆಧಾರ. ಸ್ವರ್ಗದ ಸರ್ವಸ್ವ. ವೇದ ಗುಹ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಕಾಮಧೇನು. ಅವನೇ ದೇವ-ದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಪರಾತ್ಪರ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮ. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದವನೂ ಅವನೇ. ಮುಂದೆ ಸಂಹರಿಸುವವನೂ ಅವನೇ. ಎಚ್ಚರ ಆದರೆ ಕಂಸ! ಇಂಥ ಪರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮರಣಬಂದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಅದು ಶ್ಲಾಘನೀಯವೇ. ಅದು ನಿಶ್ಚಿತವೇ ಆದರೂ ಶಕ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಬದುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವದು ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರೇಮ ಪಕ್ಷಪಾತಗಳಿದ್ದುದರಿಂದ ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಈ ಸಮಾಚಾರನ್ನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಆ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸು. ನಿನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ ನಾನು ಬರುವೆ.''

ನಾರದರು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಅವರ ಮಾತನ್ನೇ ಮೆಲಕು ಹಾಕುತ್ತ ಕೆಲ ನಿಮಿಷ ಯೋಚಿಸಿ ಬಳಿಕ ಕಂಸನು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗಹತ್ತಿದನು. ತನ್ನೆದುರಿಗಿರುವ ಭೃತ್ಯಪರಿವಾರದವರವನ್ನು ಕುರಿತು ಕಂಸನು ''ಈ ನಕಲಿಯ ನಾರದನು ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾಸ್ಯಗಾರನಾದರೂ ಅಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತನಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳು ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದಕೂಡಲೇ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ತಾನೂ ಬೆದರಿ ಜನರಿಗೂ ಹೇಳಿ ಹೆದರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಈ ಇಂದ್ರಾದಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡಿ ಮಲಗಿದಾಗ ಮೈ ಮರೆತಾಗ ಕೂಡ ಬೆದರಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಉದ್ದಂಡವಾದ ಭುಜದಂಡಗಳಿಂದ ಅಖಂಡ ಧರಾಮಂಡಲವನ್ನೇ ತೂರಿಹಿಡಿಯಬಲ್ಲ. ಈ ಕಂಸನನ್ನು ಆದಾವನು ಅಂಜಿಸಬಲ್ಲನು! ನಾನು ಇಂದಿನಿಂದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಹಾಗೂ ದೇವಾನುಚರರಾದ ಪಶುಪಕ್ಷಿ ಮುನಿಮನುಜರ ಸಂಹಾರ ಸತ್ರವನ್ನೇ ಆರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಎಲೇ ! ಕೇಶಿ, ಪ್ರಲಂಬ, ಧೇನುಕ, ಆರಿಷ್ಟ, ಪೂತನಾ ಕಾಲಿಯ ಮೊದಲಾದ ನನ್ನ ದೈತ್ಯ ಬಂಧುಗಳೇ ! ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇಂದಿನಿಂದ ಮನಬಂದ ವೇಷ ಭೂಷಣ ರೂಪಗಳಿಂದ ಇಡೀ ಪೃಥ್ವೀತಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿರಿ. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷವನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ನುಡಿಯುವವರನ್ನು ಕಂಡಲ್ಲಿ ತುಂಡರಿಸಿರಿ. ನಾರದನು ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ನಮಗೆ ಭಯವುಂಟೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದನ್ನೂ ನೀವು ಶೋಧಮಾಡಿ ಸಂಹರಿಸಿರಿ. ಆದರೆ ನೀವಾರೂ ಕಲಹ-ಕೇಲೀ-ಪ್ರಿಯನಾದ ನಾರದನ ಪೊಳ್ಳುನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೆದರುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನನ್ನಂಥ ಲೋಕೈಕ-ವಿಕ್ರಾಂತನಾದ ವೀರವರೇಣ್ಯನಾದ ನಾಯಕನನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ನಿಮಗೆ ಯಾತರ ಭಯ !

ಚೇಷ್ಟೆಗಾರನಾದ ಆ ನಾರದನು ಸದಾ ಕಲಹಪ್ರಿಯ. ಎಂಥ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತಸ್ತಾಪದಿಂದ ಒಡಕು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕಾದಾಟ ಹಚ್ಚಿ ಮೋಜು ನೋಡುವನು. ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಯ ಗೆರೆಯಿದ್ದ ಅವನು ಚಂಚಲ ಚರಣಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಸಂಚರಿಸಿ ತೊಂದರೆಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಯುಕ್ತಿಪ್ರಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರ ಅಂತಃಛಿದ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು, ಪರಸ್ಪರ ಚಾಡಿ ಹೇಳಿ, ಕಿವಿಯೂದಿ, ಕಿಡಿ ಕಿಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ಕಲಹಾಗ್ನಿಗೆ ಗಾಳಿಹಾಕುವುದೇ ಅವನ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಎಷ್ಟೋ ಯುದ್ಧಗಳಿಗೆ ಅವನೇ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದು ಈಗಲಾದರೂ ಆ ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ತೋಳ ತಿಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಆ ವಾಚಾಲ ವಿದೂಷಕನು ಒಳ್ಳೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ನೆವದಿಂದ ದೈವತದಲದ ಬಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಒರಿಸಿಹಾಕುವೆನು'' ಎಂದು ಏನೇನೋ ಬಡಬಡಿಸುತ್ತ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೆದರಿದರೂ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಢಾಯಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಉರಿಯುವ ಹೃದಯದಿಂದಲೇ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಆ ಬಳಿಕ ಅವನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಪ್ತ ಸಚಿವರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭನಿರ್ಭೇದಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬದ್ಧ ಕಂಕಣರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲು ಹೇಳಿದನು. 'ನಾರದನು ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಮರಣಯೋಗವುಂಟು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ನಾವು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ಅವಳ ಏಳೂ ಗರ್ಭಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸಿ ಎಂಟನೆಯದ್ದನ್ನೂ ವಿಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸುವಾ. ಸಂಶಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದರ ಮೂಲವನ್ನೆ ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಿ ಭಯದ ಅಂಕುರವೇ ಹುಟ್ಟದಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಲಕ್ಷಣ. ನನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ದೇವಕಿಯು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ತಿಂದುಂಡು ರಾಜಾತಿಥ್ಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತ ನಿಶ್ಚಿಂತಳಾಗಿರಲಿ. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಿರಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವಳು ಋತುಮತಿಯಾದ ದಿನವನ್ನು ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಎಣಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿರಿ. ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯಾದದ್ದು ನಿಶ್ಚಿತವೆಂದು ತಿಳಿದಕೂಡಲೇ ಅವಳಿಗೆ ಏನೂ ಸಂದೇಹಬಾರದಂತೆ ನನ್ನ ಕೆಲವು ಗುಪ್ತಚಾರರು ಅವಳನ ಕಾಯುತ್ತಲಿರಲಿ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳ ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ ಮುಂದಿನದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಹಂಗಳೆಯರಿರುವಲ್ಲಿ ವಸುದೇವನು ಮಾತ್ರ ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಬಂದು ಹೋಗದಂತೆ ನಮ್ಮ ಅಂತಃಪುರದ ಸಂರಕ್ಷಕರಾದ ಮುದುಕಿಯರೂ ಷಂಢರೂ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕಾಯುತ್ತಲಿರಲಿ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನು ಯಾವ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳನ್ನು ಒಡೆದುಕೊಂಡು ಯಾವಾಗ ಗರ್ಭವನ್ನು ವೈಯ್ಯುವನೋ ನಿಯಮದಿವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ

ಗುಪ್ತಚಾರರಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ಬಂದಿರಬಾರದು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾನವೀ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ನಾನು ವಿಪರೀತವಾದ ದೈವವನ್ನೂ ಕೂಡ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ. ನಮ್ಮಂಥವರು ಮಂತ್ರ, ಔಷಧ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಎಂತ ವಿಮುಖವಾದ ದೈವವನ್ನಾದರೂ ತಿರುಗಿಸಿ ನಮ್ಮ ಪೌರುಷಾಧೀನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆವು.''

ಹೀಗೆ ಕಂಸನು ನಾರದರಿಂದ ತನ್ನ ಸಾವಿನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭನಾಶಮಾಡಲು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಇತ್ತ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಕಂಸನು ಏಳು ಗರ್ಭಗಳನ್ನು ಕೊಂದ ಬಳಿಕ ತಾನು ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭವಾಗಿ ದೇವಕಿಯ ಜಠರದಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಪಾತಾಳ ಲೋಕದೆಡೆ ತಿರುಗಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಹಂಸ, ಸುವಿಕ್ರಮ, ಕ್ರೋಧ, ದಮನ, ರಿಪುಮರ್ದನ ಮತ್ತು ಕ್ರೋಧ ಹಂತಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಷಡ್ಗರ್ಭಸಂಜ್ಞಿತರಾದ ಆರು ಜನ ದೈತ್ಯ ಬಂಧುಗಳು ಆ ಪಾತಾಲತಲದ ಜಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಮೃತ ರಸಪಾನಮಾಡಿದ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಒಳ್ಳೇ ವರ್ಚಸ್ವಿಗಳೂ ಮತ್ತು ರಣವಿಕ್ರಾಂತರೂ ಆದ ಅವರು ಆರೂ ಜನರೂ ಕಾಲನೇಮಿಯ ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ದೈತ್ಯಜಾತಿಗುರುವಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಂದೆಯ ತಂದೆಯೂ ಸರ್ವಲೋಕಪಿತಾಮಹರೂ ಆದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನೇ ಕುರಿತು ತೀವ್ರತರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಮಹಾಮುನಿಗಳಂತೆ ಜಟಾಮಂಡಲ ಧಾರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉತ್ಕಟ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಘೋರತರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಅವರ ತಪಸ್ಸೈಕ್ಷ್ಯಣಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ''ಎಲೋ ದೈತ್ಯ ಬಾಲಕರೇ! ನಿಮ್ಮ ಈ ದಾರುಣವಾದ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯಿಂದ ನಾನು ಪ್ರಸನ್ನ ನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಬೇಡಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಆಗ ಸಮಾನವಾದ ಏಕ ಪ್ರಕಾರಕ ಆಶೋತ್ತರ ಹಿತಾಹಿತಗುಳ್ಳ ಆ ದಾನವೇಂದ್ರ ನಂದನರು ಆನಂದದಿಂದ ''ಶಾರದಾಪತೇ! ತಾವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕರುಣೋನ್ಮುಖರಾಗಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ದೇವದಾನವ ಸರ್ಪಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಹಾಗು ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಅಮೋಘ ಅಸ್ತ್ರವಾದ ಶಾಪಕೋಪಾಕ್ಷರಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಮರಣವು ಬಾರದಂತೆ ವರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು'' ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಧಾತೃವು ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ವರ ಕೊಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ಅವರ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ''ಮೂರ್ಖರೇ'' ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲ ದೈತ್ಯರಿಗೂ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀವು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನೀವು ನನಗೆ ಇಂದಿನಿಂದ ವೈರಿಗಳೆಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಷಡ್ಗರ್ಭರೆಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟನಾಮದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿದ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಕಾಲನೇಮಿಯೇ ಕಂಸ ರೂಪದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಕೊಂದು ಬಿಡಲಿ'' ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು ಸರ್ವಜ್ಞ ಶಿಖಾಮಣಿಯೂ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯೂ ಆದ ಹೃಷೀಕೇಶನು ಪಾತಾಳಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಲನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಕವಲಿತರಾಗಿ ನೀರಿನಾಳದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತರಾದ ಆ ಷಡ್ಗರ್ಭದಾನವರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನರೂಪದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಸೆಳೆದು ತನ್ನ ಯೋಗ ಮಾಯೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ''ಭದ್ರೆ! ಈ

ಷಡ್ಗರ್ಭದೈತ್ಯರನ್ನು ನೀನು ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಒಂದಾದ ಬಳಿಕ ಒಂದರಂತೆ ದೇವಕೀ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸು. ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನಾಗಿ ಕಂಸನು ಕೊಂದು ಆ ಆರೂ ಜನರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದರೂ ಅವನ ನಿಜವಾದ ವೈರಿ ಸಾಯದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಶ್ರಮವೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಆಗುವುದು. ನೀನಿಷ್ಟು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನಾನು ಪರಮಾನುಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರಿಂದ ಮಹಾ ಮಾಯೆ! ನೀನು ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಂದಲೂ ''ದೇವಿ'' ಎಂತೆಂದೇ ಉಪಾಸಿಸಲ್ಪಡುವಿ.

ದೇವಕಿಯ ಏಳನೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇ ಅಂಶವಿದ್ದು ಅವನು ನನ್ನ ಅಣ್ಣನಾಗಲಿರುವನು. ಆ ಏಳನೆಯ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ ಏಳು ತಿಂಗಳಾದ ಕೂಡಲೇ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಅದನ್ನು ಸೆಳೆದೊಯ್ದು ವಸುದೇವನ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ರೋಹಿಣಿಯ ಉದರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಗರ್ಭದಿಂದ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡೊಯ್ದದ್ದರಿಂದ ಚೆಲುವಿನ ಚಂದ್ರಾಮನಂತಿದ್ದ ಆ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಸಂಕರ್ಷಣ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬರಲಿರುವುದು. ಆಗ ಜನರೆಲ್ಲರೂ 'ಕಂಸನ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ದೇವಕಿಯ ಏಳನೆಯ ಗರ್ಭಪಾತವಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿದ್ದಿತೆಂದು' ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಇದಾದ ಬಳಿಕ ದೇವಕೀ ದೇವಿಯ ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ನಾನೇ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಲಿರುವೆನು. ಇದೇ ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭವಾದುದರಿಂದ ಇದರಿಂದಲೇ ತನಗೆ ಮೃತ್ಯು ಎಂದು ತಿಳಿದ ಕಂಸನು ಅದನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ವಿಶ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿರುವನು.

ವಸುದೇವನ ಆಪ್ತಮಿತ್ರನಾದ ನಂದಗೋಪನಿಗೆ ಗವಳಿಗರ ಕುಲಕ್ಕೆ ಭೂಷಣ ಪ್ರಾಯಳಾದ ಯಶೋದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಪತ್ನಿಯಿರುವಳು. ಶ್ರಾವಣ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ನವಮಿಯದಿನ ನೀನು ಆ ಯಶೋದೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತನೆಯವಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಬಾ. ನಾನಾದರೂ ಅದೇ ಶ್ರಾವಣ ವದ್ಯ ಅಷ್ಟಮಿಯದಿನ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಜಿತ್ ಎಂಬ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತನಾಗುವೆನು.

ಹೀಗೆ ನಾನು ಮತ್ತು ನೀನು ಇಬ್ಬರೂ ಎಂಟನೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದೇ ದಿನ ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು ಒಂದೇಕಾಲಕ್ಕೆ ಜನಿಸಿ ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಗರ್ಭಗಳನ್ನು ಅದಲುಬದಲು ಮಾಡುವ. ಅಂದರೆ ಹುಟ್ಟಿದಕೂಡಲೇ ನಾನು ದೇವಕಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಶೋದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಸಾರುವೆನು. ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೇವಕಿಯ ಹತ್ತಿರಬಾ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಈ ಗರ್ಭವಿನಿಮಯದಿಂದ ಮೂಢನಾದ ಕಂಸನು ನಿನ್ನನ್ನೇ ತನಗೆ ಮೃತ್ಯುರೂಪವಾದ ದೇವಕಿಯ ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕಾಲುಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಪ್ಪಳಿಸಹೋಗುವನು. ಆಗ ನೀನು ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಜಿಗಿದು ಪಾರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ.

ಆಗ ಗಗನಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ದೇಹಕಾಂತಿಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾದರೂ ಒಪ್ಪುವ ಒಳ್ಳೆಯಬಣ್ಣವಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಮುಖಚರ್ಯೆಯು ನನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ಬಲರಾಮ

ನಂತಿರುವದು. ನನ್ನ ಉದ್ದಂಡ ತೋಳುಗಳಂತೆ ನಿನ್ನ ಬಾಹುಗಳಾದರೂ ಉದ್ದವಿದ್ದು ನೀನು ಮೂರುಧಾರೆಯ ತ್ರಿಶೂಲ, ಬಂಗಾರದ ಹಿಡಿಕೆಯ ಖಡ್ಗ, ಮಧು ಪಾತ್ರ, ಮತ್ತು ಒಂದು ವಿಮಲ ಕಮಲವನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವೆ. ನೀಲವರ್ಣದ ರೇಷಿಮೆಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟು ಪೀತಾಂಬರದ ಮೇಲುದವನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು, ಶಶಿಪ್ರಭೆಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಹಾರವನ್ನು ವೃಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವೆ. ದೇವಿ ! ನಿನ್ನ ಮುಖವು ದಿವ್ಯವಾದ ಕರ್ಣ ಕುಂಡಲಗಳಿಂದ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುವದು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಮನೋಹರವಾದ ಕೇಶ ಕಲಾಪಗಳ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿ ಆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಮುಕುಟವು ನಿನ್ನ ಕಟ್ಟಿದ ಕುರುಳುಗಳಿಗೆ ಕಳೆಯ ಕಳಸವಿಟ್ಟಂತೆ ಒಳ್ಳೆ ಒಪ್ಪುವದು. ಭುಜಗಭೀಷಣವಾದ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗುವ ನಿನ್ನ ತೋಳು ಬಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ನವಿಲು ಗರಿಗಳು ವಿಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿದ್ದು ಆ ಮಯೂರ ಪಿಚ್ಛದಿಂದ ಅಚ್ಚಾಚ್ಛವಾಗಿ ಒಪ್ಪುವ ನಿನ್ನ ಧ್ವಜಕೇತನವು ಉನ್ನತೋನ್ನತ ವಾಗಿ ಹಾರಾಡುವದು. ಘೋರಾಕಾರದ ಭೂತಗಣಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನೀನು ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಕೌಮಾರವ್ರತವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವೆ.

ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿಯಾದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಆನಂದದಿಂದ ನೂರು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿ ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಿ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಒಡಗೂಡಿಕೊಂಡು ದೇವೀಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಗೈಯ್ಯುವನು. ಮತ್ತು ಅಂದಿನಿಂದ ಶಚೀಪತಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ತಂಗಿಯೆಂದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಕುಶಿಕಗೋತ್ರದಿಂದ ಕೌಶಿಕೀ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ನಿನಗೆ ಗಿರಿಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವನು. ಆ ಬಳಿಕ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಸಾವಿರಾರು ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಭೂಮಂಡಲ ವೆಲ್ಲವೂ ಮಂಡಿತವಾಗುವುದು. ನಿನಗೆ ಮನಬಂದ ರೂಪವೇಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬಲ್ಲ ನೀನು ಬೇಡಿದ ವರಗಳನ್ನೀಯುತ್ತ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸಿ ಪಾವನಗೈಯ್ಯುವಿ. ಭಕ್ತರು ಯಾವ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಅರ್ಚಿಸುವರೋ ಅವರ ಆ ಎಲ್ಲ ಯಾಚನೆಗಳನ್ನು ನೀನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪೂರೈಸುವುದರಿಂದ ವರದ ಮಹಾದೇವಿಯೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುವರು. ಆ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲದಲ್ಲಿರುವ ಶುಂಭ ನಿಶುಂಭ ಎಂಬ ರಕ್ಕಸರನ್ನು ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ನೀನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡುವಿ. ಶ್ರಾವಣ ವದ್ಯ ನವಮಿಯ ದಿನ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಉತ್ಸವ ಮಾಡಿ ಮದ್ಯ ಮಾಂಸಾದಿಗಳ ನೈವೇದ್ಯವಿಟ್ಟು ಪಶುಬಲಿ ಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವರು. ಈ ನನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಯಾವ ಮನುಜರು ನಿನ್ನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಆರಾಧಿಸುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಸಂತಾನ ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಕೊರತೆಯು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಳಿಗೀಡಾದವರಿಗೂ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವವರಿಗೂ ಕಳ್ಳಕಾಕರಿಂದ ಉಪದ್ರುತರಾದವರಿಗೂ ದೇವಿ ! ನೀನೇ ಗತಿಯಾಗುವಿ. (ಅವರನ್ನು ಆ ಸಂಕಟದಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡಿ ಸುಖ ಸುಖದಾತೆಯಾದ ಮಹಾಮಾತೆಯಾಗುವಿ). ಈ ಆರ್ಯಾಸ್ತವವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಠಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರು ಭಜಿಸುವರೋ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ನನ್ನನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಟ್ಟಿರುವದಿಲ್ಲ.

ಆರ್ಯಾಸ್ತವಃ

ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ

ಆರ್ಯಾಸ್ತವಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯಥೋಕ್ತಮೃಷಿಭಿಃ ಪುರಾ ।
ನಾರಾಯಣೀಂ ನಮಸ್ಯಾಮಿ ದೇವೀಂ ತ್ರಿಭುವನೇಶ್ವರೀಮ್ ॥೧॥

(ಭಾರತಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವೈಶಂಪಾಯನರು ಆರ್ಯಾಸ್ತವವನ್ನು ಜನಮೇಜಯ ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಮೊದಲು ಭುವನತ್ರಯಕ್ಕೂ ಅಧೀಶ್ವರಿಯಾದ ಆ ನಾರಾಯಣೀ ದೇವಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಮಹಾ ಮುನಿಗಳು ನಿರೂಪಿಸಿದಂತೆ ಆರ್ಯಾಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದರು).

ತ್ವಂ ಹಿ ಸಿದ್ಧಿರ್ಧೃತಿಃ ಕೀರ್ತಿಃ ಶ್ರೀರ್ವಿದ್ಯಾ ಸನ್ನತಿರ್ಮತಿಃ ।
ಸಂಧ್ಯಾ ರಾತ್ರಿಃ ಪ್ರಭಾ ನಿದ್ರಾ ಕಾಲರಾತ್ರಿಸ್ತಥೈವ ಚ ॥೨॥

ಆರ್ಯಾ ಕಾತ್ಯಾಯನೀ ದೇವೀ ಕೌಶಿಕೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೀ ।
ಜನನೀ ಸಿದ್ಧಸೇನಸ್ಯ ಉಗ್ರಚಾರೀ ಮಹಾಬಲಾ ॥೩॥

ಜಯಾ ಚ ವಿಜಯಾ ಚೈವ ಪುಷ್ಟಿಸ್ತುಷ್ಟಿಃ ಕ್ಷಮಾ ದಯಾ ।
ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಯಮಸ್ಯ ಭಗಿನೀ ನೀಲಕೌಶೇಯವಾಸಿನೀ ॥೪॥

ಬಹುರೂಪಾ ವಿರೂಪಾ ಚ ಅನೇಕವಿಧಿಚಾರಿಣೀ ।
ವಿರೂಪಾಕ್ಷೀ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಪರಿರಕ್ಷಿಣೀ ॥೫॥

ದೇವಿ! ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಿ, ಜೀವನ, ಕೀರ್ತಿ, ಸಂಪತ್ತು, ವಿದ್ಯೆ, ಸೌಜನ್ಯ, ಸನ್ಮತಿ, ಎಲ್ಲವೂ ನೀನೇ ಇದ್ದು ಬೈಗು, ಬೆಳಗು, ನಿದ್ರೆ, ಕಾಲರಾತ್ರಿಕೂಡ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಾಗುವವು. ಆರ್ಯಾ, ಕಾತ್ಯಾಯನಿ, ಕೌಶಿಕ ಎಂದು ನಿನಗೆ ಅನೇಕ ಹೆಸರುಗಳಿದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತದ ಪಾಲನ ಕರ್ತ್ರಿಯಾದ ನೀನೇ ಕಾರ್ತಿಕ ಸ್ವಾಮಿಯ ಬಲಿಷ್ಠಳಾದ ತಾಯಿಯಿರುವಿ. ಜಯಾ ವಿಜಯಾ ಪುಷ್ಟಿ ತುಷ್ಟಿ ಕ್ಷಮಾ ದಯಾ ಎಲ್ಲ ನೀನೇ ಇದ್ದು ಕರಿಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟ ನೀನೇ ಯಮಧರ್ಮನ ಹಿರಿಯ ಅಕ್ಕನಿರುವಿ. ಬಹೂರೂಪಾ ವಿರೂಪಾ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀ ಎಂದು ಬಗೆಬಗೆಯ ರೂಪವೇಷಗಳನಾಂತು ನೀನು ಭಕ್ತರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಿ.

ಪರ್ವತಾಗ್ರೇಷು ಘೋರೇಷು ನದೀಷು ಚ ಗುಹಾಸು ಚ ।
ವಾಸಸ್ತವ ಮಹಾದೇವಿ ವನೇಷೂಪವನೇಷು ಚ ॥೬॥

ಶಬರೈರ್ಬರ್ಬರೈಶ್ಚೈವ ಪುಲಿಂದೈಶ್ಚ ಸುಪೂಜಿತಾ ।
ಮಯೂರಪಿಚ್ಛಧ್ವಜಿನೀ ಲೋಕಾನ್ ಕ್ರಮಸಿ ಸರ್ವಶಃ ॥೭॥

ಗಿರಿ-ಶಿಖರ-ಮನೋಪವನ-ನದನದಿ-ಗವ್ಹರಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ವಾಸಮಾಡಿ ಶಬರ, ಬರ್ಬರ, ಪುಲಿಂದ ಮೊದಲಾದ ಕಾಡು ಬೇಡರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವಿ. ನವಿಲುಗರಿಯ ಗುರುತಿನ ಬಾವುಟವುಳ್ಳ ವಾಹನವನ್ನೇರಿಕೊಂಡು ಸರ್ವಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಪರಿಭ್ರಮಣ ಮಾಡುವಿ.

ಕುಕ್ಕುಟೈಶ್ಛಾಗಲೈರ್ಮೇಷೈಸ್ಸಿಂಹೈರ್ವ್ಯಾಘ್ರೈಸ್ಸಮಾಕುಲಾ ।
ಘಂಟಾನಿನಾದಬಹುಲಾ ವಿಂಧ್ಯವಾಸಿನ್ಯಭಿಶ್ರುತಾ ॥೮॥

ತ್ರಿಶೂಲ ಪಟ್ಟಿಶಧರಾ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಪತಾಕಿನೀ ।
ನವಮೀ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಸ್ಯ ಶುಕ್ಲಸ್ಯೈಕಾದಶೀ ತಥಾ ॥೯॥

ಭಗಿನೀ ಬಲದೇವಸ್ಯ ರಜನೀ ಕಲಹಪ್ರಿಯಾ ।
ಆವಾಸಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ನಿಷ್ಠಾ ಚ ಪರಮಾಗತಿಃ ॥೧೦॥

ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ನಿನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಕುರಿಕೋಳಿ ಹುಲಿಸಿಂಹಗಳು ಮುಕುರಿದ್ದು ಘಂಟಾವಾದ್ಯದ ಗಂಭೀರ ಘೋಷವು ನೀನಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಕೇಳಬರುವುದು. ನೀನು ವಿಂಧ್ಯವಾಸಿನಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುವಿ. ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲ ಪಟ್ಟಿಶ ಮೊದಲಾದ ಆಯುಧಗಳಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಧ್ವಜವು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಾಂಕಿತವಾಗಿದೆ. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ನವಮಿ ಶುಕ್ಲ ಏಕಾದಶಿಗಳು ನಿನ್ನತಿಥಿಗಳಿದ್ದು ನೀನು ಬಲರಾಮ್ಣನ ತಂಗಿಯೂ ಯುದ್ಧಪ್ರಿಯಳೂ ಆಗಿದ್ದರೂ ಜನರಂಜನ ಕಾರಿಣಿಯಾಗಿರುವಿ. ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಆವಾಸಭೂತಳಾದ ನೀನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸದ್ಗತಿಪ್ರದಳಾಗಿರುವಿ.

ನಂದಗೋಪಸುತಾ ಚೈವ ದೇವಾನಾಂ ವಿಜಯಾವಹಾ ।
ಚೀರವಾಸಾಸ್ಸುವಾಸಾಶ್ಚ ರೌದ್ರೀ ಸಂಧ್ಯಾಚರೀ ನಿಶಾ ॥೧೧॥

ನೀನು ನಂದಗೋಪನ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ವೃಂದಾರಕರಿಗೂ ವಿಜಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವೆ. ನಿನ್ನ ಮೈ ಮೇಲಿನ ನಾರುಬಟ್ಟೆ ಪೀತಾಂಬರಕ್ಕಿಂತ ಅಂದಚಂದವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತವೆ. ನೀನು ರೌದ್ರರೂಪದಿಂದ ಭಯಂಕರಳಾಗಿನಿಂತಿದ್ದರೂ ನೀನು ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ ರಂಜಿತವಾದ ರಜನೀರಮಣಿಯಂತೆ ತೋರುವಿ.

ಪ್ರಕೀರ್ಣಕೇಶೀ ಮೃತ್ಯುಶ್ಚ ಸುರಾಮಾಂಸಬಲಿಪ್ರಿಯಾ ।
ಲಕ್ಷ್ಮೀರಲಕ್ಷ್ಮೀರೂಪೇಣ ದಾನವಾನಾಂ ವಧಾಯ ಚ ॥೧೨॥

ರೂಪದಿಂದ ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾತ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೇ ಎನ್ನುವಂತಿದ್ದರೂ ದೈತ್ಯರ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮುಡಿಕೆದರಿ ಮದ್ಯಮಾಂಸ ಪ್ರಿಯಳಾದ ಮಾರಿಯಂತೆ ಘೋರರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸುವಿ.

ಸಾವಿತ್ರೀ ಚಾಪಿ ದೇವಾನಾಂ ಮಾತಾ ಮಂತ್ರಗಣಸ್ಯ ಚ ।
ಕನ್ಯಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯತ್ವಂ ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ಪ್ರಮದಾಸು ಚ ॥೧೩॥

ಅಂತರ್ವೇದೀ ಚ ಯಜ್ಞಾನಾಮೃತ್ವಿಜಾಂ ಚೈವ ದಕ್ಷಿಣಾ ।
ಕರ್ಷಕಾಣಾಂ ಚ ಸೀತೇತಿ ಭೂತಾನಾಂ ಧರಣೀತಿ ಚ ॥೧೪॥

ನೀನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಗಾಯತ್ರಿಯಿದ್ದಂತೆ, ಮಂತ್ರಗಣಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮೂಲ ಮಾತೆಯಂತೆ ಇದ್ದು ಕನ್ಯೆಯರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಪುಣ್ಯವನ್ನೂ, ಸುವಾಸಿನಿಯರಿಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಫಲವನ್ನೂ ನೀನೇ ಪ್ರದಾನಮಾಡುವಿ. ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಯ ವೇದಿಕೆ, ಋತ್ವಿಜರ ದಕ್ಷಿಣೆ, ರೈತರ ನೇಗಿಲದಗೆರೆಕೂಡ ನೀನೇ ಇದ್ದು ನಿನಗೇ ಭೂತಧಾರಿಣೀ ಎಂದೆನ್ನುವರು.

ಸಿದ್ಧಿಃ ಸಾಯಂತ್ರಿಕಾಣಾಂ ತು ವೇಲಾ ತ್ವಂ ಸಾಗರಸ್ಯ ಚ ।
ಯಕ್ಷಾಣಾಂ ಪ್ರಥಮಾ ಯಕ್ಷೀ ನಾಗಾನಾಂ ಸುರಸೇತಿ ಚ ॥೧೫॥

ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನ್ಯಥೋ ದೀಕ್ಷಾ ಶೋಭಾ ಚ ಪರಮಾ ತಥಾ ।
ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ತ್ವಂ ಪ್ರಭಾ ದೇವಿ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಾಂ ಚ ರೋಹಿಣೀ ॥೧೬॥

ಸಾಗರದ ಪಯಣಿಗರನ್ನು ಪರ್ವತ ಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಬರುವ ಪೆರ್ದರೆಗಳ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಪಾರುಮಾಡಿ ತೀರಕ್ಕೆ ತಂದು ಹಚ್ಚುವವಳು ನೀನು. ಸಮುದ್ರರಾಜನು ತನ್ನ ಕ್ಲಪ್ತವಾದ ಶರಧಿ ಪರಿಯ ಸೀಮೆಗಲ್ಲನ್ನು ದಾಟದಂತೆ ವೀಚಿ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ ನೆಲವನ್ನು ನುಂಗದಂತೆ ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವವಳು ನೀನೇ. ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ನೀನು ಕುಬೇರನ ತಾಯಿಯಾದರೆ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆಲ್ಲ ತಾಯಿ ಸುರಸೆಯಿದ್ದಂತೆ. ನೀನೇ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿಯು, ನೀನೇ ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆ, ನೀನೇ ಶೋಭೆಯ ಶೋಭೆ. ಜ್ಯೋತಿಗಳ ಪ್ರಭೆ, ನೀನೇ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರೋಹಿಣಿ.

ರಾಜದ್ವಾರೇಷು ತೀರ್ಥೇಷು ನದೀನಾಂ ಸಂಗಮೇಷು ಚ ।
ಪೂರ್ಣಾ ಚ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಚಂದ್ರೇ ಕಾಮುದೀತಿಚವಿಶ್ರು ॥೧೭॥

ನಿನ್ನಿಂದ ಅರಮನೆಗೊಂದು ಶೋಭೆ, ಅಗಸಿಗೊಂದು ಕಾಂತಿ, ತೀರ್ಥಗಳಿಗೊಂದು ಬೆಳಕು, ನದಿಗಳಿಗೊಂದು ಕಳೆ, ಸಂಗಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೊಂದು ಸೊಬಗು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ಗಜಚರ್ಮ ಧಾರಿಣಿಯಾದ ನೀನೇ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದು ಕಾಳರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ರಾಕಾ ರಜನಿಗಳ್ನಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವಿ.

ಸರಸ್ವತೀ ವಾಲ್ಮಿಕೇ ಸ್ಮೃತಿರ್ದ್ವೈಪಾಯನೇ ತಥಾ ।
ಸುರಾದೇವೀ ತು ಭೂತೇಷು ಸ್ತೂಯಸೇ ತ್ವಂ ಸ್ವಕರ್ಮಭಿಃ ॥೧೮॥

ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮಿಕಿಯ ಕಾವ್ಯವಾಣಿ ನೀನೇ ಇದ್ದು ಭಗವಾನ್ ಬಾದರಾಯಣರ ನಿರಂತರ ಸ್ಮರಣೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮಹಾಮಹರ್ಷಿಗಳ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಚೋದಕಳೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವಿ. ದೈವೀಪುರುಷರ ಮಾನಸ ರಾಜಹಂಸಿಯೂ ನೀನೇ ಸರಿ.

ಲೋಕೋಪಕಾರಕವಾದ ಸತ್ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ನೀನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವತೆ ಅರ್ಥಾತ್ ದೇವ-ದೇವೀ ಸುರದೇವಿ ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವೆ.

ಇಂದ್ರಸ್ಯ ಚಾರುದೃಷ್ಟಿಸ್ತ್ವಂ ಸಹಸ್ರನಯನೇತಿ ಚ
ತಾಪಸಾನಾಂ ಚ ದೇವಿ ತ್ವಮರಣೀ ಚಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಿಣಾಂ ॥೧೯॥

ಕ್ಷುಧಾ ಚ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ತೃಪ್ತಿಸ್ತ್ವಂ ದೈವತೇಷು ಚ ।
ಸ್ವಾಹಾ ತೃಪ್ತಿರ್ಧೃತಿರ್ಮೇಧಾ ವಸೂನಾಂ ತ್ವಂ ವಸೂಮತಿ ॥೨೦॥

ಆಶಾ ತ್ವಂ ಮಾನುಷಾಣಾಂ ಚ ಪುಷ್ಟಿಶ್ಚ ಕೃತಕರ್ಮಣಾಂ ।
ದಿಶಶ್ಚ ವಿದಿಶಶ್ಚೈವ ತಥಾ ಹ್ಯಗ್ನಿಶಿಖಾ ಪ್ರಭಾ ॥೨೧॥

ಶಕುನೀ ಪೂತನಾ ತ್ವಂ ಚ ರೇವತೀ ಚ ಸುದಾರುಣಾ ।
ನಿದ್ರಾ ಪಿ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಮೋಹಿನೀ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋಜ್ವರಾ ॥೨೨॥

ಸಾವಿರಗಣ್ಣಿನ ತಾವರೆಮೊಗದ ನೀನು ಇಂದ್ರನ ಕಣ್ಣು. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿಗಳ ಅರಣಿ, ತಪಸ್ವಿಗಳ ಧ್ಯೇಯ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಸಿವು, ಸುರರ ತೃಪ್ತಿ, ಸಾಧಕರ ಧೃತಿ, ಪಂಡಿತರ ಮೇಧಾ, ವಸುಗಳ ವಸುಮತಿ, ಮಾನವರ ಆಶೆ, ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳ ಪುಷ್ಟಿ, ದಶದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಅಗ್ನಿಶಿಖೆಯಂಥ ದಿವ್ಯಕಾಂತಿಯಿಂದ ಉದ್ದೀಪಿಸುವ ದಿವ್ಯಪ್ರಭೆಯಿದ್ದು ದುಷ್ಟಜನರಿಗೆಲ್ಲ ನೀನು ಅಮಂಗಳಕರವಾದ ಪೂತನೆಯಂತೆ ರೇವತಿಯೆಂತೆ ಭಯಂಕರಳಿರುವಿ.

ವಿದ್ಯಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ ತ್ವಮೋಂಕಾರೋಽಥ ವಷಟ್ ತಥಾ ।
ನಾರೀಣಾಂ ಪಾರ್ವತೀಂ ಚ ತ್ವಾಂ ಪೌರಾಣೀಮೃಷಯೋ ವಿದುಃ ॥೨೩॥

ಅರುಂಧತೀ ಚ ಸಾಧ್ವೀನಾಂ ಪ್ರಜಾಪತಿವಚೊ ಯಥಾ ।
ಯಥಾರ್ಥನಾಮಭಿರ್ದಿವ್ಯೈರೀಂದ್ರಾಣೀ ಚೇತಿ ವಿಶ್ರುತಾ ॥೨೪॥

ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಮ್ಮೋಹಿಸುವ ನಿದ್ರೆ ನೀನೇ ಇದ್ದರೂ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯಂತೆ ಇರುವಿ. ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರದಂತೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯಂತೆ, ಪತಿವ್ರತೆ ಯರಲ್ಲಿ ಅರುಂಧತಿಯಂತೆ, ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಾಣಿಯಂತೆ ನೀನೇ ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠಳೂ ಪರಮಪೂಜ್ಯಳೂ ಇರುತ್ತೀ ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ತ್ವಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ಜಗತ್ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಮ್
ಸಂಗ್ರಾಮೇಷು ಚ ಸರ್ವೇಷು ಅಗ್ನಿಪ್ರಜ್ವಲಿತೇಷು ಚ ।
ನದೀತೀರೇಷು ಚೋರೇಷು ಕಾಂತಾರೇಷು ಭಯೇಷು ಚ ॥೨೫॥
ಪ್ರವಾಸೇ ರಾಜಬಂಧೇ ಚ ಶತ್ರೂಣಾಂ ಚ ಪ್ರಮರ್ದನೇ ।
ಪ್ರಾಣಾತ್ಯಯೇಷು ಸರ್ವೇಷು ತ್ವಂ ಹಿ ರಕ್ಷಾ ನ ಸಂಶಯಃ ॥೨೬॥

ಈ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದು ಘನಘೋರ ಸಂಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ, ಅಗ್ನಿ ಪ್ರಳಯಗಳಲ್ಲಿ ನದೀಪ್ರವಾಹಗಳಲ್ಲಿ, ಕಳ್ಳರ ಭಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಮ ವನಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯ ಅನಾಹುತಗಳಲ್ಲಿ, ವೈರಿವಿಜಯದ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮತ್ತಿತರ ಯಾವದೇ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯ, ಸಾವು, ಸಂಕಟಗಳಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರಕ್ಷಕಳು.

ತ್ವಯಿ ಮೇ ಹೃದಯಂ ದೇವಿ ತ್ವಯಿ ಚಿತ್ತಂ ಮನಸ್ತ್ವಯಿ ।
ರಕ್ಷ ಮಾಂ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಸಾದಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥೨೭॥

ಆದುದರಿಂದಲೇ ದೇವಿ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೇಮ. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇಂಥ ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ದೇವಿ ನೀನು ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡು.

ಇಮಂ ಯಸ್ತು ಸ್ತವಂ ದಿವ್ಯಮಿತಿ ವ್ಯಾಸಪ್ರಕಲ್ಪಿತಂ ।
ಯಃ ಪಠೇತ್ಪ್ರಾತರುತ್ಥಾಯ ಶುಚಿಃ ಪ್ರಯತಮಾನಸಃ ॥೨೮॥

ತ್ರಿಭಿರ್ಮಾಸೈಃ ಕಾಂಕ್ಷಿತಂ ಚ ಫಲಂ ವೈ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ ।
ಷಡ್‌ಭಿರ್ಮಾಸೈರ್ವರಿಷ್ಠಂ ತು ವರಮೇಕಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ ॥೨೯॥

ವೇದವ್ಯಾಸರು ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸ್ವಯಂ ಹೇಳಿದ ನಿನ್ನ ಈ ದಿವ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಶುಚಿರ್ಭೂತರಾಗಿ ಯಾರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಠಿಸುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಮೂರುತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನೋರಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿ. ಮುಂದೆ ಆರುತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮಹತ್ತರ ವರವೊಂದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀನು ಕರುಣಿಸುವಿ.

ಅರ್ಚಿತಾ ತು ತ್ರಿಭಿರ್ಮಾಸೈರ್ದಿವ್ಯಂ ಚಕ್ಷುಃ ಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ ।
ಸಂವತ್ಸರೇಣ ಸಿದ್ಧಿಂ ಚ ಯಥಾಕಾಮಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ ॥೩೦॥

ಮೂರುತಿಂಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವರಿಗೆ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸುವೆ, ಒಂದು ವರ್ಷ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಸರ್ವಕಾಮನಾ ಸಿದ್ಧಿ ನಿಶ್ಚಿತ.

ಸತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಚ ದಿವ್ಯಂ ಚ ದ್ವೈಪಾಯನವಚೊ ಯಥಾ ।
ನೃಣಾಂ ಬಂಧಂ ವಧಂ ಘೋರಂ ಪುತ್ರನಾಶಂ ಧನಕ್ಷಯಂ ॥೩೧॥

ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವರಿಗೆ ಪುತ್ರನಾಶವೆಂದಿಗೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಧನಕ್ಷಯವಿಲ್ಲ. ಬಂಧನವಿಲ್ಲ. ಮರಣವಿಲ್ಲ ಬೇನೆಯಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸರ್ವತಾಪ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಕಾಮರೂಪಿಣಿಯೂ ಕಾಮಿತವರದೆಯೂ ಆದ ನೀನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸುಖಶಾಂತಿಗಳ ನ್ನೀಯುವಿ. ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪಿಗಳಾದ ದ್ವೈಪಾಯನರೇ (ವೇದವಾಸರು) ಸಾಕ್ಷಿ. ತ್ರಿಕಾಲ ಸತ್ಯವಾದ ಅವರ ವಚನಗಳೇ ಪ್ರಮಾಣ.

ವ್ಯಾಧಿಮೃತ್ಯುಭಯಂ ಚೈವ ಪೂಜಿತಾ ಶಮಯಿಷ್ಯಸಿ ।
ಭವಿಷ್ಯಸಿ ಮಹಾಭಾಗೇ ವರದಾ ಕಾಮರೂಪಿಣೀ ।
ಮೋಹಯಿತ್ವಾ ಚ ತಂ ಕಂಸಮೇಕಾ ತ್ವಂ ಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ಜಗತ್॥೩೨॥

ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವರ ರೋಗ ಮೃತ್ಯುಭಯಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಿ. ಕಾಮರೂಪಿಣಿ ಯಾದ ನೀನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವರಗಳನ್ನು ಕರುಣಿಸುವಿ.

ನಿನ್ನನ್ನು ಘಾತಮಾಡಲೆಳಸಿದ ಕಂಸನನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸಿ ಪಾರಾದ ನೀನು ಅವನು ಬೇಗ ಸತ್ತರೂ ನೀನು ಮಾತ್ರ ಚಿರಕಾಲ ಪರ್ಯಂತ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಭವಬಂಧನದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡುವೆ.

ಅಹಮಪ್ಯಾತ್ಮನೋ ವೃತ್ತಿಂ ಗೋಷು ಕುರ್ಯಾಂಚ ಗೋಪವತ್ ।
ಸ್ವವೃತ್ತ್ಯರ್ಥಮಹಂ ಚೈವ ಕರಿಷ್ಯೇ ಕಂಸಗೋಪತಾಂ ॥೩೩॥

ನಾನಾದರೂ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕಂಸನ ವಶವರ್ತಿಯಾದ ಗೋಪಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಜನಿಸಿ ದನಕಾಯುವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುವೆನು ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯೋಗಮಾಯೆಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು.

ಏವಂ ತಾಂ ಸ ಸಮಾದಿಶ್ಯ ಗತೋಽನ್ತರ್ಧಾನಮೀಶ್ವರಃ ।
ಸಾ ಚಾಪಿ ತಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ತಥಾಸ್ತ್ವಿತಿ ಚ ನಿಶ್ಚಿತಾ ॥೩೪॥

ಆಗ ಅವಳಾದರೂ ''ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾ ಧಾರಣಮಾಡಿದಳು.

ಆಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಜಗದೀಶ್ವರನು ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

ಯಶ್ಚೈತತ್ಪಠತೇ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಶೃಣುಯಾದ್ವಾಪ್ಯಭೀಕ್ಷ್ಣಶಃ ।
ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಂ ಲಭತೇ ನರೋ ನಾಸ್ತ್ಯತ್ರ ಸಂಶಯಃ ॥೩೫॥

ಈ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುವವರೂ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳುವರೂ ಅದರಗದಿಂದ ಕೇಳುವವರೂ ಸರ್ವಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಆ ದೇವಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವರು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿಷ್ಣು ಹಾಗೂ ಅವನ ಆಜ್ಞಾನುವರ್ತಿನಿಯಾದ ಯೋಗಮಾಯೆ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ದೇವಕೀ ದೇವಿಯಿಂದ ಜನಿಸಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಗರ್ಭಗಳ ಮೃತಿ ಗತಿ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಗೊಂಡ ಬಳಿಕ ದೇವಾಂಗನೆಯಂತಿದ್ದ ಆ ದೇವಕಿಯು ಕ್ರಮಪ್ರಕಾರ ಏಳು ಗರ್ಭಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದಳು. ಮೊದಲಿನ ಆರು ಕೂಸುಗಳನ್ನಂತೂ ಕಂಸನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಕೊಂದನು. ಅವಳ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಏಳನೆಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಏಳನೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಯೋಗಮಾಯೆಯು ಸಂಕರ್ಷಣಮಾಡಿ ಅಂದರೆ ಸೆಳೆದು ರೋಹಿಣಿಯು ಗರ್ಭಾಗಾರಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದಳು.

ಇತ್ತ ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ರೋಹಿಣಿಯು ಒಮ್ಮೆಲೆ ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗಿ ಗರ್ಭಪಾತವಾದುದರಿಂದ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರದಪ್ಪಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗರ್ಭಬಿದ್ದು ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಗರ್ಭವನ್ನು ಉದರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು ಎಚ್ಚತ್ತು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಾತವಾದ ಗರ್ಭವೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಮತ್ತಿಷ್ಟೂ ಖಿನ್ನಳಾದ ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆ ಕಾಳರಾತ್ರಿಯ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗಮಾಯೆಯು ''ರೋಹಿಣಿ! ನೀನು ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡ ನಿನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಗರ್ಭವು ಪತಿತವಾದರೂ ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕರ್ಷಣಮಾಡಿ ತಂದಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಕಲ್ಯಾಣಿ ! ಅದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಸಂಕರ್ಷಣನೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಕುಮಾರನು ಸಂಭವಿಸಲಿರುವನು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನಿತ್ತಳು. ಸತ್ಸಂತಾನವು ತನಗೆ ದೇವತಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಆಗಲಿರುವದೆಂಬ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿ ರೋಹಿಣೀನಕ್ಷತ್ರದಂತೆ ಉಲ್ಲಸಿತ ಕಾಂತಿಯನಾಂತು ರೋಹಿಣಿಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು.

ಇತ್ತ ಕಂಸನ ಭೂತಗಣದಂತಿರುವ ದೂತರು ದೇವಕಿಯ ''ಗರ್ಭವು ಎಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು? ಬಿದ್ದ ಗರ್ಭವಾದರೂ ಏನಾಯಿತು? ಎಂದು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ದೇವಕಿಯು ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿದಳು. ಯಾವ ಗರ್ಭವನ್ನು ವಿನಾಶಗೈಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕಂಸನು ಹಿಂದಿನ ಏಳೂ ಗರ್ಭಗಳನ್ನು ವಿನಾಕಾರಣ ಕೊಂದಿದ್ದನೋ ಅವನಿಗೆ ಮೃತ್ಯುರೂಪವಾದ ಆ ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಅವನ ಮಂತ್ರಿ ಪರಿಚಾರಕ ಪರಿವಾರದವರು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಹು ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ ಒಳ್ಳೇ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕಾಯತೊಡಗಿದರು. ಭಗವಾನ್ ನಾರಾಯಣನಾದರೂ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಾತಂಕ ನಿಶ್ಶಂಕೆಯಿಂದ ಮೂಡಿ ತೋಳಗುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಇತ್ತ ನಂದಗೋಪಸುಂದರಿಯಾದ ಯಶೋದಾದೇವಿಯಾದರೂ ಅಂದೇ ದೇವಕಿಯು ಗರ್ಭಧಾರಣೆಮಾಡಿದ ದಿನವೇ-ತಾನೂ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿ ಹರಿಯ ಆಜ್ಞಾಕಾರಿಣಿಯಾದ ಯೋಗಮಾಯೆಯನ್ನು ಉದರದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದಳು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಜನನ ಮತ್ತು ಲೀಲಾವಿಸ್ತಾರ

ಜಯಂತೀ ಎಂಬ ರಾತ್ರಿಯ ಅಭಿಜಿತ್ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಾಮಕ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ನಾಯಕನೂ ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನೂ ಆದ ಜಗದೀಶ್ವರನು ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭ ಗುಹೆಯಿಂದ ಆವಿರ್ಭೂತನಾದನು. ಆಗ ಸಮುದ್ರಗಳು ಆನಂದದಿಂದ ಉಕ್ಕೇರಿದವು. ಕುಲಗಿರಿಗಳು ಆಂದೋಲಿತವಾದವು. ಮಂದ ಗಾಳಿಯು ಸುಗಂಧವನ್ನು ಹರಡಿತು. ಅಗ್ನಿಗಳು ತಾವಾಗಿ ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡು ನಂದಾದೀಪವನ್ನು ಬೆಳಗಿದವು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯ ಅಸಂಖ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಃಪುಂಜಗಳು ಉಜ್ಜ್ವಟ್ಟಂತೆ ಥಳಥಳಿಸಿದವು. ಹುಡಿಕಿಡಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆರಿ ದಿಗಂತರಾಲವೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಶಾಂತವಾಯಿತು. ದಶದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಸನ್ನವಾದವು.

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೇವದುಂದುಭಿಗಳು ಮೊಳಗಿದವು. ಆನಂದ ತುಂದಿಲರಾದ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಹರ್ಷಾತಿರೇಕದಿಂದ ಹೂಮಳೆಗಳನ್ನು ಕರೆದರು. ದೇವಾಂಗನೆಯರು ಸುಸ್ವರ ಸಂಗೀತಭಂಗೀಯಿಂದ ಮಂಗಳಗೀತಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಆ ರಂಗನಾಥನಿಗೆ ಶುಭವನ್ನು ಕೋರಿದರು. ಗಂಧರ್ವರು ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ಅಪ್ಸರೆಯರು ಹಾಡಿ ಪಾಡಿ ಕುಣಿದರು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಜಗದಂಡ ಮಂಡಲವೆಲ್ಲವೂ ಆನಂದ ನಿರ್ಭರವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದ ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತಿದ್ದಿತು.

ಇತ್ತ ಗರ್ಭಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವತ್ಸ ಮೊದಲಾದ ದಿವ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದ ಅಧೋಕ್ಷಜನನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೀತನಾದರೂ ಭೀತನೂ ಆದ ವಸುದೇವನು ಮಾತನಾಡಿದನು.

''ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ! ನಿನ್ನ ಈ ದಿವ್ಯರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆ. ಸರ್ವಕರ್ತನಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಜಗದೀಶ್ವರನು ನೀನೇ ಇದ್ದು ಸಜ್ಜನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಭಾರಹರಣೋದ್ದೇಶದಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರುವಿ. ನಿನ್ನಂಥ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ನನ್ನ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಗಿದ್ದರೂ ದೇವ ! ಭಯಂಕರವಾದ ಭೀತಿಯೂ ಬಂದಿದೆ.

''ಪ್ರಭೋ! ದುಷ್ಟನಾದ ಕಂಸನು ನೀನು ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ತನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲಿರುವಿ ಎಂದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರಾದ ನನ್ನ ಏಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಂದು ಒಗೆದಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಜನಿಸಿದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಈಗಲೇ ಘೋರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪಿಡಿದು ನಾಶಪಡಿಸಲು ಧಾವಿಸುವನು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಈ ದಿವ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ಉಪಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ ಶಿಶುವೇಷದಿಂದ ಚಿಕ್ಕಮಗುವಾಗಿ ಮಲಗು. ನೃಶಂಸನಾದ ಆ ಖಲಕಂಸನು ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನೂ ಎಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದು ಬಿಡುವನೋ ಎಂದು ನನಗೆ ಬಹಳ ಭಯವಾಗಿದೆ'' ಎಂದು ವಸುದೇವನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ವಸುದೇವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ಚತುರ್ಭುಜಾತ್ಮಕವಾದ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ವಸುದೇವನನ್ನು ತನ್ನ ತಂದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ''ತಾತ ! ನನ್ನನ್ನು ಈಗಲೇ ನಂದಗೋಪನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು'' ಎಂದು ತೊದಲು ನುಡಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದನು. ಕೂಡಲೇ ವಸುದೇವನಿಗೆ ಆ ಮಗನ ಮೇಲೆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಮೋಹ ಮಮತೆಗಳು ಉಕ್ಕಿ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಇಂಥ ಅಪರೂಪವಾದ ಕೂಸನ್ನು

ಕಂಸನ ಕೈಗೆ ಸಿಗದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಿ ಬದುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದು ಆ ಬಾಲ ಮುಕುಂದನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅವನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೇ ದ್ರುತಗತಿಯಿಂದ ನಡೆದು ಬೇಗನೆ ಯಶೋದೆಯ ಗರ್ಭಾಗಾರಕ್ಕೆ ಗೌಪ್ಯವಾಗಿ ಬಂದನು.

ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಆ ಗರ್ಭಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತಾನು ತಂದ ಮುದ್ದುಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿದ ಯಶೋದೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ಅವಳ ಹೆಣ್ಣುಮಗುವನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ತಾನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟನು. ಬಂದ ದಾರಿಯಿಂದಲೇ ವೇಗವಾಗಿ ನಡೆದುಬಂದು ತಮ್ಮನಿಟ್ಟ ಬಂದಿಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪಿ ತಾನು ತಂದ ಆ ಹೆಣ್ಣುಕೂಸನ್ನು ದೇವಕಿಯ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಆ ಸೆರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

ಮತ್ತು ಉಗ್ರಸೇನನ ಅತ್ಯುಗ್ರ ಕುಮಾರನಾದ ಕಂಸನಿಗೆ ತನಗೋರ್ವ ಸಲಕ್ಷಣವಾದ ಬಂಗಾರಬಣ್ಣದ ಹೆಣ್ಣುಮಗು ಹುಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಕನ್ಯಾಜನನದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕಾವಲುಗಾರರಿಂದ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ವ್ರಾತ್ಯ ದೈತ್ಯನು ತನ್ನ ಅಂಗರಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ವಸುದೇವನಿದ್ದ ಸರೆಮನೆಗೆ ಓಡಿಬಂದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗಲೇ ಆತುರತೆಯಿಂದ ''ಏನಾಯಿತು'' ಎಂದು ಕೇಳಿ ''ಅದೇನೆ ಆಗಲಿ'' ಮೊದಲು ಆ ಕೂಸನ್ನು ಇತ್ತ ತನ್ನಿರಿ. ಏನುಮಾಡುತ್ತಲಿರುವಿರಿ. ಎತ್ತ ನೋಡುತ್ತಲಿರುವಿರಿ, ಕೂಡಲೇ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಇತ್ತಕೊಡಿರಿ'' ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಹತ್ತಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವಕಿಯ ಪ್ರಸೂತಿ ಗೃಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಂಗಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಹಾಹಾಕಾರವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ಬಾಷ್ಪಗದ್ಗದವಾದ ಕಂಠದಿಂದ ದೇವಕಿಯು ಕರಳು ಕರಗುವಂತೆ ಅಂಗಲಾಚಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು ''ಅಣ್ಣ ! ಇದು ಈ ಸಲ ಹೆಣ್ಣುಕೂಸು ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಹೆಣ್ಣುಕೂಸಿನಿಂದ ನಿನಗೆ ಮರಣ ಬಾರದು. ಮೇಲಾಗಿ ಇದು ಮೃತಕಲ್ಪವಾದ ಪ್ರೇತಪ್ರಾಯವಾದ ಕನ್ನೆ. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೇನು ಭಯ! ಅಣ್ಣ, ಒಬ್ಬರಲ್ಲದಂತೆ ಏಳು ಜನ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೀನು ಕೊಂದಬಳಿಕ ಈ ಒಂದು ಮಗುವನ್ನಾದರೂ ಹೆಣ್ಣೆಂದು ತಂಗಿಗೆ ಕರುಣಿಸು. ಇದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಸತ್ತಂತಿದೆ ನೋಡು'' ಎಂದು ಗರ್ಭಕೋಶದ ರಸಗಳೆಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಹಸಿ ಬಸಿಯುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಅವನ ಮುಂದೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದಳು. ಆ ಹುಡುಗೆಯು ಸತ್ತಂತೆಯೇ ನಿತ್ರಾಣ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ದೇವಕಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಾಧಾನವೆನಿಸಿ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಅಂಜಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾದಂತೆ ತೋರಿತು. ಆದರೂ ಅವನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಗರಗರ ತಿರುಗಿಸಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದನು. ದೊಡ್ಡದಾದ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗೆ ರಾಕ್ಷಸನಂಥ ಕಂಸನು ತನ್ನ ಇದ್ದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಅಪ್ಪಳಿಸಿದರೂ ಆ ಕೂಸಿಗೆ ಏನೂ ಆಗದೇ ಅದು ಗಕ್ಕನೆ ಗಗನಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ಕೂಸು ತನ್ನ ಗರ್ಭಸಂಭವವಾದ ಸುಕುಮಾರ ಶಿಶುರೂಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಡಿಕೆದರಿದ ಮಹಾಕಾಳಿಯಾಗಿ ಮಂದಾರಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ದಿವ್ಯ ಚಂದನವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಗೊಂಡು ಹಾರ ಭೂಷಿತಳಾಗಿ ಮುಕುಟ ಮಂಡಿತಳಾಗಿ ಕಂಸನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ನಡೆದಳು. ಚಂದ್ರಮುಖಿಯೂ ಚತುರ್ಭುಜಳೂ ಆದ ಅವಳು ಕಪ್ಪು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟು ಹಳದಿ ಮೇಲುದತೊಟ್ಟು,

ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಥಳಥಳಿಸುವ ಮೈಬಣ್ಣದಿಂದಲೂ ಉದಯರವಿ ಯಂತಿರುವ ಕೆಂಗಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ಗಾಢಾಂಧಕಾರದ ಆ ಕಾಳ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಕರಳಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಸುತ್ತಲೂ ಭೂತ ಪ್ರೇತಗಳು ಕುಣಿಯುತ್ತಲಿದ್ದು ಆ ಪಿಶಾಚ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಅವಳೂ ಅಟ್ಟಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತ ಮಧುಪಾನಮಾಡಿ ವಿಕಟ ತಾಂಡವನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಇಂಥ ರುದ್ರಭೀಷಣವಾದ ಉಗ್ರರೂಪದಿಂದ ಅವಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ನಕ್ಕು 'ಕಂಸ! ನೀನು ನನ್ನ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಿ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ನಿನ್ನ ವೈರಿಯಿಂದ ಸೆಳೆದು ಸೀಳಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ನಾನು ಬಂದು ನನ್ನ ಕೈಯುಂಗುರುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಎಳೆದು ಸೀಳಿ ಬಿಸ ಬಿಸಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಪರಿವಾರ ದೊಂದಿಗೆ ಮುಗಿಲು ಮಂದಿರಕ್ಕೆಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಯಾದವ ವಂಶೀಯರಿಂದ ಪರಿಪೂಜಿತಳಾದ ಆ ಕನ್ಯೆಯು ದೇವಪೂಜ್ಯಳಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದಳು. ವಾಸುದೇವನ ಆದೇಶದಂತೆ ದೇವಲೋಕ ದಲ್ಲಿಯೂ ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮಗಳಂತೆ ಅವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರು. ಅವಳು ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಅಂಶದಿಂದ ಬಹು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮತ್ತೀಗ ಅವತಾರಮಾಡಿದ್ದಳು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಯಾದವರ ರೂಪದಿಂದ ಅವತಾರ ಮಾಡಿ ಇಳಿದುಬಂದ ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅವಳನ್ನು ಸದಾ ಆರಾಧಿಸಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಲಿರುವರು.''

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಅವಳು ಗಗನ ಗಾಮಿನಿಯಾಗಿ ತೆರಳಿದಬಳಿಕ ಕಂಸನು ಇವಳೇ ನನಗೆ ಮಾರಿ ಎಂದಂದುಕೊಂಡು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಖಿನ್ನನಾಗಿ ದೇವಕಿಗೆ

''ಸೋದರಿ! ನನಗೆ ಬರಲಿರುವ ಸಾವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ನಾನು ನಿನ್ನ ಹಸುಗೂಸು ಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಟುಕನಂತೆ ಕೊಂದುಹಾಕಿದೆ. ಆದರೆ ಅದೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಯತ್ನವು ವಿಫಲವಾಗಿ ಬೇರೆಕಡೆಯಿಂದಲೇ ಮೃತ್ಯು ತಾನು ಬರುವಂತೆ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ನಿರಾಶಾ ಜನಿತವಾದ ಶೋಕೋದ್ರಿಕ್ತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಆಪ್ತ ಬಂಧುಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಪ್ರಹಾರ ಗೈಯ್ಯುವ ಪ್ರಸಂಗಬಂದಿತು. ನನ್ನ ಶೌರ್ಯಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಬಲದಿಂದ ಮತ್ತು ಪೌರುಷದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ದೈವವನ್ನಾದರೂ ಮೆಟ್ಟಿಮೀರಿ ನಾನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯಬಲ್ಲೆ ಎಂಬ ನನ್ನ ಅಹಂಕಾರ ಇಂದು ಮಾಯವಾಯಿತು. ಯತ್ನದಿಂದ ದೈವವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಈಗ ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದಿರಲಿ, ದೇವಕಿ ! ನೀನೀಗ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದುಃಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು. ಆ ನಿನ್ನ ಗರ್ಭಗಳ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ನಾನು ನೆಪಮಾತ್ರ. ಕಾಲವೇ ಮುಖ್ಯಕಾರಣ. ಪ್ರಾಣಿ ಮಾತ್ರರಿಗೆಲ್ಲ ಶತ್ರುವೆಂದರೆ ಕಾಲವೇ ಇದ್ದು ನನ್ನಂಥವರು ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರ ಮಾರಕರು. ಆದುದರಿಂದ ಅಕ್ಕ! ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮಗನಂತೆ ನನ್ನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ದಯಮಾಡಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಬೇಡ.'' ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಂಸನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವಕಿಯ ಕೋಮಲ ಹೃದಯವು ಕರಗಿ ಹೋಯಿತು.

ಅವಳು ಕರಣಾರ್ದ್ರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದೊಮ್ಮೆ ವಿಷಣ್ಣವದನನಾದ ವಸುದೇವನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ತನ್ನ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸತಕ್ಕ ಕಂಸನಿಗೆ ಎದೆತುಂಬಿ ''ಮಗ! ಏಳಪ್ಪಾ ಏಳು'' ಎಂದು ತಾಯ್ಗರುಳಿನ ಕರುಣಾಲಾಪದಲ್ಲಿ ನುಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿದಳು.

''ಕಂಸ!'' ಅವಳ ಕಂಠಶ್ರುತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಂಪಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು. ''ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೇ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕಲ್ಲಿಗಪ್ಪಳಿಸಿ ಕೊಂದವನು ನೀನೇ ಆದರೂ ಮೃತ್ಯುವೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ನೀನು ಮಾಡಿದ ಘೋರ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಇಂದು ಕ್ಷಮೆಬೇಡಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ದುಃಖವು ಸಹ್ಯವಾಗಿ ಅದರ ತೀವ್ರತೆಯ ಉರಿ ಈಗ ಎಷ್ಟೋ ಶಾಂತವಾದಂತಾಗಿದೆ ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಪ್ರಾರಬ್ಧವೇ ಕಾರಣ, ಪಾಪ! ನೀನೇನು ಮಾಡುವಿ. ಈ ಮಕ್ಕಳ ಮರಣ ದುಃಖವನ್ನು ಈ ಜನ್ಮವಿರುವವರೆಗೆ ನನಗಂತೂ ಬಿಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ದುಃಖ ಸುಮ್ಮನೇ ನಿನಗೇಕೆ. ನೀನು ಸುಖವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು'' ಎಂದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದಳು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಸನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದರೂ ಅವನ ಕಾರ್ಯವು ವಿಫಲವಾದುದರಿಂದ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಎದೆ ಉರಿಯುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ತನಗೆ ಮೃತ್ಯುವು ಅಪರಿಹಾರ್ಯ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯ ಮಾತಿನಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದುದರಿಂದ ಚಿಂತಾಗ್ನಿಯು ಚಿತಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸುಡಹತ್ತಿತ್ತು.

ನಂದನ ಮಧುರಾ ಪ್ರಯಾಣ, ವಸುದೇವನ ಚಿಂತೆ

ಆಗ ಒಂದು ದಿನ ನಂದಗೋಪನು ಯಶೋದೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಂಸಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕರ ಕೊಡಲೆಂದು ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ತಾನು ಬರುವವರೆಗೆ ಹಸುಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಉಳಿದ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದನು. ನಂದ ಗೋಪಾಲನು ಮಥುರೆಗೆ ಬಂದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಸುದೇವನು ಅವನಿಗೆ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ರೌಹಿಣೇಯನ-ಬಲರಾಮನ-ಮತ್ತು ನಂದನ ಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ದೇವರದಯೆಯಿಂದ ವಯಸ್ಸಾದ ಬಳಿಕಾದರೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮನಾದ ಮುತ್ತಿನಂಥ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಂದನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದನು.

ನಂದಗೋಪನಾದರೂ ವಸುದೇವನ ಮುದ್ದು ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಹತರಾದದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುತಾಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿ ''ಕೊನೆಯದಾದ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸನ್ನಾದರೂ ಉಳಿಸಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದುಂದು ಸರ್ವವೂ ಅದೃಷ್ಟ ನಿಯಾಮಕನಾದ ಭಗವಂತನ ಅಧೀನವಾದುದರಿಂದ ನೀನು ದುಃಖಪಡಬೇಡ'' ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಸ್ನೇಹ ಸಂಭ್ರಮಗಳಿಂದ ಕಾತರನಾದ ವಸುದೇವನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಹಿಂದಿನ ದುಃಖಗಳನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು ''ನಂದಗೋಪ, ನೀನೀಗಲೇ ಈ ಯಶೋದೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೇಗನೇ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ನನ್ನ ಹಾಗೂ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಕುಲೋಚಿತವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸು.

ಇಷ್ಟು ಜನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆದರೂ ಒಬ್ಬ ಮಗನಾದರೂ ಮುಗ್ಧ ಮನೋಹರವಾದ ಶೈಶವಸುಂದರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವ ಭಾಗ್ಯವಾಗಲಿ ಹಡೆದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲಾಲನೆಪಾಲನೆ ಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದ ನನ್ನ ದಾರುಣವಾದ ದುರದೃಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ತಾಪವಾಗಿದೆ. ಕೋಪ ಉಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಆದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಶಿಶುಸಂಹಾರ ದೀಕ್ಷಿತನಾದ ಕಂಸನ ದೆಸೆಯಿಂದಾಗಿ ಭಯವೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ದುಷ್ಟನ ಕೈಯಿಂದ ಆ ನಮ್ಮ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹೇಗೆ ಪಾರಾದರು ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ಹಗಲಿರುಳೂ ನನ್ನ ಕರುಳುಗಳನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತಲಿದೆ.

ನಂದಗೋಪ! ನೀನು ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದಂತೆಯೇ ನನ್ನ ಮಗನಾದ ಬಲರಾಮನನ್ನಾದರೂ ಕೂಡ ಅದೇ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಸಲಹುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ

ಶಿಶುಪೀಡೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬಾಲೋಪದ್ರವವು ಬೆಳೆದು ಮಕ್ಕಳು ಬದುಕುವುದೇ ಕಠಿಣವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಲು ನಿನಗೆ ಅವಸರಪಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಸಮಾನ ನಾಮರೂ ಸಮಾನರೂಪರೂ ಸಮಾನ ವಯಸ್ಕರೂ ಆದ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನಂತೆಯೇ ನನ್ನ ಮಗನಾದ ಸಂಕರ್ಷಣನಾದರೂ ನಿನಗೆ ಅತಿತರಾಮ್ ಆನಂದವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಮಕ್ಕಳೂ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಿಡಿಗೇಡಿಗಳಿರುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದುದರಿಂದ ಚಪಲಚರಣರಾದ ನಮ್ಮ ಈ ಚಂಡ ಕುಮಾರರ ಬಗೆಗಾದರೂ ನೀನು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಎಂದಿಗೂ ದನಗಳ ಹಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಡ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯ ದೈತ್ಯನಾದ ಕೇಶಿಯು ಸರ್ವನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾದುಕುಳಿತಿರುವನು. ಅದರಂತೆ ಹಾವು, ಚೇಳು, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟಗಳಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ಗೋಷ್ಠದಲ್ಲಿಯ ಹಸು ಮಣಕ ಮತ್ತು ಗರ್ವಿಷ್ಠ ಘೂಳಿಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಜೋಪಾನಮಾಡು. ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದು ಬೆಳಗಾಗುವ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಶೀಘ್ರ ಗಾಮಿಯಾದ ವಾಹನವೊಂದನ್ನೇರಿ ಅವಸರದಿಂದ ನೀನು ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸು. ಇಕ್ಕೆಲದಲ್ಲಿಯ ಹಕ್ಕಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಧುರಾಲಾಪದಿಂದ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನು ಕೋರುತ್ತಲಿವೆ'' ಎಂದು ವಸುದೇವನು ವಾತ್ಸಲ್ಯದುಂಬಿದನಾಗಿ ನುಡಿದು ಸ್ನೇಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಂದಗೋಪನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡನು.

ನಂದನಾದರೂ ಅವನ ಆದೇಶದಂತೆ ವೇಗದಿಂದ ನಡೆದು ಯಮುನೆಯ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದು ಯಶೋದೆಯೊಂದಿಗೆ ತಾನು ವಾಹನವನ್ನೇರಿದನು. ಮತ್ತು ಭೋಯಿಗಳು ವೈಯ್ಯುವ ಚಿಕ್ಕ ಮೇಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೆತ್ತಗಿನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರನನ್ನು ಹಗುರಾಗಿ ಮಲಗಿಸಿ ತಂಗಾಳಿ ನೀಡುವ ಆ ತೀರಮಾರ್ಗದಿಂದ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು.

ಯಮುನಾ ತೀರದ ಕುಂಜ ನಿಕುಂಜಗಳ ಬಳಸುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜುಳುಜುಳು ಹರಿಯುವ ಪ್ರವಾಹದ ಕಲ ಕಲ ಮಂಜುಳನಾದವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ನಡೆದ ಅವರು ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ನದಿಯ ನೀರಿನಿಂದ ತೂರಿ ಬರುವ ತರಲ ತೆರೆ ತುಂತುರುಗಳಿಂದ ಸ್ನಾತಶೀತವಾದ ವ್ರಜಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಂಡರು. ಹಕ್ಕಿಗಳ ಕಿಲಿ ಕಿಲಾಟ, ಕರುಗಳ ಹಂಬಾರವ, ತುರುಗಾಹಿ ಬಾಲಕರ ಕೊಳಲದನಿ, ಎತ್ತುಗಳ ಕೊರಳ ಕಿಂಕಿಣಿ, ನೀರಗ್ಘೊರಟ ನೀರೆಯರ ಪ್ರಜಣಗಳ ಝಣತ್ಕಾರ, ಸರಭಸದಿಂದ ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವ ಗೋಪಿಕೆಯರ ಕಂಕಣ ಝಂಕಾರ ಮೊದಲಾವುಗಳಿಂದ ನಾದ ಬ್ರಹ್ಮಮಯವಾದಂತೆ ತೋರುವ ಆ ಹಚ್ಚಹಸುರಿನ ಪಚ್ಚೆಪಯರಿನ ನಾಡಾದ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ನಂದಗೋಪನು ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಗೋಪಾಲಕುಲದ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಹಸುಶಿಶು ಯುವಕ ಯುವತಿ ಯರೊಂದಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಆದರದಿಂದ ಎದುರುಗೊಂಡು ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಿದರು. ಆಗ ನಂದನು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ವಸುದೇವನ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದ ಪತ್ನಿಯಾದ ರೋಹಿಣಿಯ ಹತ್ತಿರ ಸಂಕರ್ಷಣನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಕೃಷ್ಣಾವಧೂತನನ್ನೂ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಲಗಿಸಿದನು.

ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯದ ನೆಲೆವೀಡಾದ ಆ ಗೋಕುಲದ ಸಸ್ಯ ಶ್ಯಾಮಲ ಹಾಗೂ ಕುಸುಮ ಕೋಮಲವಾದ ರಮ್ಯಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಂದಗೋಪನು ಆ ಸುಕುಮಾರರಾದ ನಂದನರೊಂದಿಗೆ ಕೆಲದಿನ ಆನಂದದಿಂದ ವಾಸವಾಗಿದ್ದನು. ನೀರು ತುಂಬಿದ ನೀಲ

ಮೇಘದಂತೆ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣವಿದ್ದರೂ ಕಳೆಕಾಂತಿಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಮಾನುಷ ರೂಪಿಯಾದ ಆ ಮುಕುಂದನನ್ನು ಗೋವಳರೆಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಹಿರಿಯನಾದರೂ ತನ್ನು ಶರೀರದ ಸಿರಿ ಸೊಬಗುಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಆಕರ್ಷಕ ನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಂಕರ್ಷಣ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಶಕಟಾಸುರ ಸಂಹಾರ

ಒಂದು ದಿನ ಪುತ್ರವತ್ಸಲೆಯಾದ ಯಶೋದೆಯು ಮನೆಗೆಲಸಗಳು ಬಹಳವಿದ್ದು ದರಿಂದ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಒಂದು ಚಕ್ಕಡಿಯ ಕೆಳಗೆ ಮಲಗಿಸಿದ್ದಳು. ಅವನು ಏಳುವದರೊಳಗಾಗಿ ತಾನು ತನ್ನ ನದಿಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಸನಿಹದಲ್ಲಿರುವ ಯಮುನೆಗೆ ಹೋದಳು.

ಇತ್ತ ಆ ಕುಮಾರನು ಎದ್ದು ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಆಚೀಚೆ ಬಾಲಲೀಲೆಯಿಂದ ಬೀಸಾಡುತ್ತ ಮಧುರ ಕಂಠದಿಂದ ಅಳಹತ್ತಿದನು.

ಆ ಅಳುವ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಅವನ ಮಾಟ ಕಾಲು ಮೇಲಿನ ಚಕ್ಕಡಿಗೆ ತಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಆ ಬಂಡಿಯು ಬುಡ ಮೇಲಾಗಿ ಹೊರಳಬಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಶಿಶುವಾದರೂ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಕಸಿವಿಸಿಬಡುವವನಂತೆ ಹಾಲಿಗಾಗಿ ಅಳಹತ್ತಿದನು.

ಆಗ ನದಿಯಿಂದ ಓಡಿಬಂದ ಯಶೋದೆಯು ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಹೃದಯತೊರೆದು 'ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಮಗು' ಎಂದು ಹೌಹಾರಿ ಬಂದು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಳು. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮುತ್ತುಕೊಟ್ಟು ಎದೆಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಮೈಮೇಲೆಲ್ಲ ಕೈಯಾಡಿಸಿ ಎಂಥ ಕುತ್ತಿನಿಂದ ಬದುಕಿದೆಯೋ ಕಂದ ಎಂದಂದು ಭಯಭ್ರಾಂತಿ ಸ್ನೇಹ ಕಾತರ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಕರುಣೆಗಳಿಂದ ಕಲ್ಲೋಲಿತಳಾಗಿ ಮೊಲೆಯೂಡಿಸಿದಳು.

''ಗಾಳಿ ಇಲ್ಲದೆ ಗೂಳಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇಂಥ ದೆವ್ವಿನಂಥ ಗಾಡಿಯು ಅದು ಹೇಗೆ ಹೀಗೆ ಹೊಡುಮರಳಿ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದು? ಅದಾದರೂ ಮೇಲೆಬೀಳದೇ ಈ ಮಗು ಈ ಶಕಟ ಸಂಕಟದಿಂದ ಅಯ್ಯೋ ಹೇಗೆ ಪಾರಾಗಿರಬಹುದು? ಎಲ್ಲವೂ ದೈವ ಲೀಲೆ, ನನ್ನ ಮನೆಗೆಲಸ ಹಾಳಾಗಲಿ. ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಈಗ ಸ್ನಾನ! ನಾನೇಕೆ ಮುದ್ದುಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನದಿಗೆ ಹೋದೆ! ಈಗ ಈ ಕೃಷ್ಣನ ತಂದೆ ಬಂದು ಕೂಸನ್ನೊಂದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ನದಿಗೇಕೆ ಹೋದೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಮುಂಗೋಪಿಯಾದ ವನಿಗೆ ನಾನೇನು ಉತ್ತರಹೇಳಲಿ? ಅದೇನೇ ಇರಲಿ ಇಂಥ ಅನಾಹುತ ನಡೆದರೂ ನನ್ನ ಚಿನ್ನ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ! ನೀನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವಿ ಯಲ್ಲ! ''ಎಂದೆನ್ನುತ್ತ ತನ್ನ ಕುಲದೇವರನ್ನು ನೆನೆಯ ಹತ್ತಿದಳು''.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುನಿವೇಷದಲ್ಲಿರುವ ತಪಸ್ವಿಯಾದ ನಂದಗೋಪನು ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಆಕಳುಗಳ ಹಿಂಡಿನೊಂದಿಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ದೊಡ್ಡ ಗಾಡಿಯ ನೊಗವು ಮುರಿದು, ಹಲ್ಲುಸಿಡಿದು, ಗಾಲಿ ಮೇಲೆ ಆಗಿ, ಒಳಗಿದ್ದ ಪಾತ್ರಪರಡಿಗಳೆಲ್ಲ ಒಡೆದು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಚಕ್ಕಡಿಯೇ ಚಕ್ಕಾಚೂರಾಗಿ ಬಿದ್ದುದ್ದು ಕಂಡಿತು. ಅದನ್ನು ದೂರಿಂದ ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಮೊದಲು ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಮಲಗಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣನ ನೆನಪಾಗಿ ''ದೇವಾ! ನನ್ನ ಕೂಸು ಸುರಕ್ಷಿತ ವಿರಲಿ'' ಎಂದು ಮನಸಾ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಕಣ್ಣೀರು ತುಂಬಿ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಓಡಿಬಂದು ಏದುತ್ತ ''ಮಗು ಸುಖವಾಗಿದೆಯೇ'' ಎಂದು ಗದ್ಗದಿಸಿದನು.

ಮಗು ತಾಯಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಹಾಯಾಗಿ ಮೊಲೆಚೀಪುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಮನದ ದುಗುಡ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ''ಘೂಳಿಗಳು ಕಾದಾಡದೇ ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸದೇ ಚಕ್ಕಡಿ ಹೊರಳಿ ಹೊಡ ಮರಳಿ ಉರುಳಿಬಿದ್ದ ಕಾರಣವೇನು?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಯಶೋದೆಯು ಅಂಜುತ್ತ ನಡುಗಿ ಕಾತರಳಾಗಿ ''ಗಾಡಿ ಹೇಗೆ ಹೊರಳಿತೋ ನನಗೇನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಮೂರ್ತಿಯೇ! ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಆಗ ನಾನು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ನದಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಬರುವದರೊಳಗಾಗಿ ಗಾಡಿ ಬುಡಮೇಲಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿರುವಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸನಿಹದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಹುಡುಗರು ಬಂದು ''ನಾವಿಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಈ ನಿಮ್ಮ ಕೂಸೇ ಕಾಲಿಂದ ಒದ್ದು ಈ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಕೆಡವಿತು. ಇದನ್ನು ನಾವು ಒಬ್ಬರಲ್ಲ-ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿಯೇ ನಿಂತು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ'' ಎಂದು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶಿಗಳಾದ ಆ ಬಾಲಕರು ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ಪ್ರಮಾಣವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕನು ಚೋಟುದ್ದಪಾದ ಚಾಚಿದರೆ ದೊಡ್ಡ ಚಕ್ಕಡಿಯೊಂದು ಬೊಕ್ಕ ಬೊರಲಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತೆನ್ನುವ ಮಾತು ಅವರಿಗೆ ಬರಿ ಅಚ್ಚರಿಯೆನಿಸಲಿಲ್ಲ ಅಸತ್ಯವೇ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಅದು ಬಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ಕಾರಣ ತಿಳಿಯದೇ, ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡುದನ್ನು ಹೇಳಿದವರ ಮಾತನ್ನೂ ಅಶಕ್ಯವೆಂದು ನಂಬದೇ, ಆಶ್ಚರ್ಯ ವಿಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಕುಳಿತರು. ಆ ಬಳಿಕ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಆ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಗಾಲಿಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಡಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಪೂತನಾವಧೆ

ಮುಂದೆ ಕಾಲ ಕಾಲ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಭೋಜರಾಜನಾದ ಕಂಸನ ಪೂತನಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಓರ್ವ ದುಷ್ಟದಾಯಿಯಾದ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕ ಪಕ್ಷಿಣಿಯು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆಂದು ವ್ರಜಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಬಕ ಸೋದರಿಯಾದ ಅವಳು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತನ್ನ ಎರಡೂ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಪಟ ಪಟ ಬಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಳು. ಘೋರಸ್ವರದಿಂದ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತ ಅಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಚಕ್ಕಡಿಯ ಗಾಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಂಡಳು. ಆ ಬಳಿಕ ಅವಳು ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಓರ್ವ ಸ್ತ್ರೀರೂಪವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ನಂದಗೋಕುಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿದ ಬಳಿಕ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮಲಗಿಸಿದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಆ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಾಲಕೂಟ ವಿಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉಲ್ಬಣ ನಂಜನ್ನು ಲೇಪಿಸಿದ ತನ್ನ ಮೊಲೆಯನ್ನು ಅವನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿದಳು.

ಆಗ ದುಷ್ಟದಮನದಲ್ಲಿ ದತ್ತದೀಕ್ಷನು ಆದ ಆ ಶೈಶವ ವೇಷದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅವಳ ಸ್ತನವನ್ನು ಎರಡೂ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕೈಗಳಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಅದುಮಿ ಅವಳ ಸ್ತನಕ್ಕೆ ಹಲ್ಲು ಹಚ್ಚಿ ಹರಣ ಕರಣ ಎರಡನ್ನೂ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸೆಳೆಯಹತ್ತಿದ. ಆಗ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ವೇದನೆಯಿಂದ ಕರಳು ಕಿತ್ತಿದಂತಾಗಿ ಅವಳು ಕೆಟ್ಟದನಿಯಿಂದ ಚೀರಿ ಕೈಕಾಲು ಚೆಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಬೆಳ್ಳಗೆಮಾಡಿ ಒದರಿ

ಕೂಗಿ ಅಳಹತ್ತಿದಳು. ಅವಳ ಆ ಘೋರವಾದ ರೋದನ ಧ್ವನಿಗೆ ನೆಲನಡುಗಿ ಮುಗಿಲು ಬಿರಿದು ಗಂಡ್ಡ ಗವ್ಹರಗಳೂ ಕೂಡ ಗದಗಮಿಸಿ ಹೋದವು. ಆದರೂ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನು ಅವಳನ್ನು ಬಿಡದೇ ಮೊಲೆಯನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೇ ಹೀರಿದಾಗ ಅವಳ ನಿಜರೂಪ ಬಯಲಾಗಿ ಆ ವಿದ್ರೂಪ ರಕ್ಕಸಿಯು ವಿಕರಾಳ ವೇಷದಿಂದ ಹತಳಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಳು.

ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೆಡವಿದಂತೆ ವ್ರಜಾಂಗಣದ ತುಂಬ ಆ ಉದ್ದ ಈ ಉದ್ದ ಬಿದ್ದ ಆ ದುರ್ದಾನವಿಯ ದೀರ್ಘೋತ್ತುಂಗ ದೇಹವನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿ ಇದೇನು ಇದೇನು ಎನ್ನುತ್ತ ನಿಂತು ನೋಡಿ ನಂತರ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು.

ಆಗ ನಂದಗೋಪನು ಯಶೋದೆಗೆ ''ಇವಳಾರು? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿದ್ದಳು'' ಎಂದು ಕೇಳಲು ''ತನಗಾವುದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಈ ಗದ್ದಲಕ್ಕೆ ನಾನು ಎಚ್ಚತ್ತೆ ಎಂದಳು. ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕಂಸನ ಕಪಟಕಾರಸ್ಥಾನವೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ನಂದಗೋಪನು ಭಾವಿಸಿದ.

ಮುಂದೆ ಕೆಲದಿನ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಚಿಕ್ಕ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರಂತೆ ಎಸೆಯುವ ಆ ಬಲರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರು ಅಂಬೆಗಾಲಿಕ್ಕುತ್ತ ವ್ರಜಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಹತ್ತಿದರು. ಸಮಾನವಾದ ವೇಷ, ವಯಸ್ಸು ವಪುಸ್ಸು ವರ್ಚಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಒಂದೆ ಜೀವ ಎರಡು ಮೈಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವಂತಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಹಾವಿನಂತೆ ಗೋಕುಲತುಂಬ ಹರಿದಾಡಿ ಹುಡಿಯಾಡಿದ ಆನೆಯ ಮರಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮೈತುಂಬ ಬೂದಿ ಬಳೆದುಕೊಂಡು ಕುಳ್ಳುಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಉರುಳಾಡಿದರೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಧೂಳಿ ಕೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಿಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಗದೊಮ್ಮೆ ದನಗಳ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈಸಾಡಿ ಮೈಗೆಲ್ಲ ಗೋಮಯ ಗೋಮೂತ್ರಗಳು ಹತ್ತಿ ಮೆತ್ತಿ ಹೊಲಸಾದರೂ ಅವರು ಬಹಳೇ ಸುಂದರರೂ ಮೋಹಕರೂ ಆಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ರ.

ಸಿಕ್ಕಕಡೆಗೆಲ್ಲ ಹರಿದುಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ತಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ನಂದಾದಿ ಗೋಪಾಲರು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೋ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ನುಣುಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸ ಮಾಡಿಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒರಳು ಎಳೆದು ಮರ ಉರುಳಿಸಿದ

ಒಂದುದಿನ ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಕಿಡಿಗೇಡಿತನಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ಯಶೋದೆಯ ಕೋಪದಿಂದ ಅವನನ್ನು ರಟ್ಟೆಹಿಡಿದು ಎಳೆದು ತಂದು ಚಕ್ಕಡಿಯ ಹತ್ತಿರ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮನದಣಿ ಬೈದಳು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಒಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಅವನ ಕೋಮಲವಾದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಬಿಗಿದು ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಒರಳಿಗೆ ಸುತ್ತಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ ''ಇನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿ? ಹೋಗು. ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಎಷ್ಟಿದೆ ನೋಡಿ ಬಿಡುವೆ,'' ಎಂದು ನುಡಿದು ಒಳಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕರಂತೆ ಚಾರುಚರಣಗಳಿಂದ ಚಂಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತ ಒರಳನ್ನು ಜಗ್ಗಿಕೊಂಡೇ ಮುಂದೆ ನಡೆದನು. ಜನರೆಲ್ಲ ನಿಬ್ಬೆರಗಾಗಿ ನಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡಾಗಲೇ ಮನೆಯ ಅಂಗಳವನ್ನು ದಾಟಿ ಬೀದಿಗಿಳಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಕಲ್ಲಿನ ಒರಳನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತ ಮುಂಬರಿದು ಬೀದಿಯ

ವನಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳಿ ಅರ್ಜುನ ವೃಕ್ಷಗಳ ನಡುವೆ ಹಾಯ್ದು ತಾನು ಪಾರಾಗಿ ಆಚೆಗೆ ನಿಂತು ಒರಳನ್ನೂ ಜಗ್ಗಹತ್ತಿದನು. ದೊಡ್ಡದಾದ ಆ ಒರಳು ಆ ಅವಳಿಗಿಡಗಳ ನಡುಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಸದೇ ಆ ಗಿಡಗಳ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಅಡ್ಡಸಿಕ್ಕು ತಟ್ಟಿಸಿ ನಿಂತಾಗ ಆಚೆಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನು ಕಸುವಿನಿಂದ ಜಗ್ಗಿದನು. ಆಗ ಆ ಎರಡೂ ಗಿಡಗಳೂ ಬೊಡ್ಡಿಸಹಿತವಾಗಿ ಬುಡ ಮೇಲಾಗಿ ಉರುಳಿ ಕೃಷ್ಣನ ಎಡಕ್ಕೊಂದು ಬಲಕ್ಕೊಂದು ಬಿದ್ದವು. ಅವೆರಡರ ನಡುವೆ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕು ನಗುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಜಗ್ಗಾಟದಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಗ್ಗವು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಪಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹುರಿಗೊಂಡಿತ್ತು.

ನದಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುವ ಗೋಪಿಯರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಚೀರುತ್ತ ಹಾರುತ್ತ ಹೋಗಿ ನದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಯಶೋದೆಗೆ ''ಬೇಗ ಬಾ ಯಶೋದೆ! ಎಷ್ಟು ತಡಮಾಡುವಿ! ನಮ್ಮ ಊರಹೊರಗೆ ಬೇಡಿದವರ ಬಯಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪೂರ್ಣಮಾಡುವ, ಆದುದ ರಿಂದಲೇ ಊರ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸೇವಾ ಸೂತ್ರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುವ ಪವಿತ್ರವಾದ ಆ ಎರಡೂ ಅರ್ಜುನ ವೃಕ್ಷಗಳು ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತವೆ.

ಕರುವಿನ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಕೃಷ್ಣನ ಹೊಟ್ಟೆಗೂ ಬಿಗಿಯಾದ ಒಂದು ಹುರಿಕಟ್ಟಾದ ಹಗ್ಗವನು ನೀನು ಬಿಗಿದದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಅವನು ಅದೆರಡೂ ಗಿಡಗಳ ನಡುವೆಯೇ ನಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾನೆ.

ಏಳು ಮೂರ್ಖಳೆ! ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತಳಿರವಿ. ಯಾರಾದರೂ ಇಂಥ ಬಿಗಿಯಾದ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಒರಳಿಗೆ ಕೂಸನ್ನು ಕಟ್ಟುವರೇ! ಬೇಗ ಓಡು. ಮೂಢ ಮಹಿಳೆಯೇ! ಸಾವಿನ ಬಾಯಿಂದ ಪಾರಾದ ಮಗನನ್ನು ಮೊದಲು ಹಗ್ಗಬಿಚ್ಚಿ ಎತ್ತಿಕೋ ಹೋಗು'' ಎಂದು ನೀರಿಗೆ ಬಂದ ನಾರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಬೈಯ್ಯ ಹತ್ತಿದರು.

ಆಗ ಅಂಜಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ''ಅಯ್ಯೋ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಎಲ್ಲಿರುವಿ!'' ಎಂದು ಒದರುತ್ತ ಓಡುತ್ತ ಯಶೋದೆಯು ಆ ಗಿಡಗಳಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿ ಬಿದ್ದ ಆ ಎರಡೂ ಹೆಮ್ಮರಗಳ ನಡುವೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹುರಿಗೊಂಡ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಆ ಒರಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಇನ್ನೂ ಜಗ್ಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು.

ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಅನೇಕ ಗೋಪಾಲಕುಲದ ತರುಣ ವೃದ್ಧರೆಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು ಬೆಕ್ಕಸ ಬೆರಗಾಗಿ ''ದೆವ್ವಗಾಳಿಯಿಲ್ಲ, ಜಡಿಮಳೆಯಿಲ್ಲ, ಮದ್ದಾನೆ ಬಂದು ತಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಂದಬಳಿಕ ಇಂಥ ಗಗನಚುಂಬಿತವಾದ ಗಿಡಗಳು ಹೇಗೆ ಬಿದ್ದವು? ಮತ್ತು ಈ ಗಿಡಗಳು ನಮ್ಮ ವ್ರಜವಾಸಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತೆ ಕಾಮಿತಾರ್ಥ ಪ್ರದಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳ ಸೇವೆಯಿಂದ ಜನರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಫಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯಂತಿರುವ ಈ ಅವಳಿ ವೃಕ್ಷಗಳು ಬಿದ್ದದ್ದು ಊರಿಗೇ ಅವಲಕ್ಷಣ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಘೋರ ಪೂತನಾ ಶಕಟಭಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ಇದುಮೂರನೆಯ ಉತ್ಪಾತವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವಿನ್ನು ಇಲ್ಲಿರುವದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುವದು. ನಂದಗೋಪ ! ಇಷ್ಟಾದರೂ ಈ ಗಿಡಗಳು ನಿನ್ನ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿಯೇ ಇವೆಯೆಂದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ಗಿಡಗಳು ಬೀಳುವಾಗ

ನಿನ್ನ ಮಗನು ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಇವುಗಳ ಕೆಳಗೇ ಇದ್ದರೂ ಅವು ಇವನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ವಿಶಾಲವಾದ ವೃಕ್ಷಶರೀರದ ಒಂದು ಟಿಸಿಲು ಟೊಂಗೆಯೂ ಬೀಳದಂತೆ ಹೋಳಾಗಿ ಮಗ್ಗಲು ಬಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿವೆ. ಇದು ನಿನ್ನ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಆ ವೃಕ್ಷದೇವತೆಯ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದವೇ ಸರಿ'' ಎಂದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಂದಗೋಪನಾದರೂ ದುಃಖಾಶ್ರು, ಹರ್ಷಾಶ್ರುಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣು ಒತ್ತರಿಸಿ ಬಂದು ಧಾವಿಸಿ ಹೋಗಿ ಆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಒರಳಿನ ಬಂಧನದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಗೊಂಡು ತಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಗೊಂಡು ಮೈದಡವಿ ಮುದ್ದಾಡಿದನು. ಮುಂಗುರುಳು ಮೂಸಿ ಮೃತ್ಯುಮುಖದಿಂದಲೇ ಮಗು ಪಾರಾಗಿ ಬಂದಂತಾಯಿತೆಂದು ಮೈಮೇಲೆಲ್ಲ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಕೈಯಾಡಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಇಂಥ ಮುದ್ದುಮಗನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹಳಿದು ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋದನು.

ಮುಂದೆ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ 'ದಾಮೋದರ'-ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿದ ಹುಡುಗನೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ್ದರಿಂದ ಗೋವಿಂದ-ದಾಮೋದರ ಎಂದು ಗೋಪಿಕೆಯರು. ಅವನ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೊಸೆದು ಹೌಸಿನಿಂದ ಹಾಡಿ ಪಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಗೋಕುಲ ತೊರೆದು ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ

ಹೀಗೆ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದು ಏಳುವರ್ಷದವರಾಗಿ ಬೆಳೆದರು. ಆಗ ದಾಮೋದರನು ಹಳದಿಬಣ್ಣದ (ಪೀತಾಂಬರ) ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೂ ಸಂಕರ್ಷಣನು ಕರಿವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ (ನೀಲಾಂಬರಿ) ಉಟ್ಟು ಇಬ್ಬರೂ ಜುಲುಪಿ ಬಿಟ್ಟು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಲು ಪಿಡಿದು ಮಧುರ ಮಧುರವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತ ಆಕಳು ಕರುಗಳನ್ನು ಕಾಯತೊಡಗಿದರು ದನಕಾಯಲಿಕ್ಕೆಂದು ಅವರು ಅಡವಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಕಿವಿಯ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ನವಿಲುಗರಿಯನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿಗುರೆಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ವನಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಎಲೆಗಿಡದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಮಲಕುಸುಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನೇ ಜನಿವಾರದಂತೆ ಹೆಗಲಿಗೆ ಹಾಕಿ ಕೊಳಲು ಊದಿ, ಆಟವಾಡಿ, ನಕ್ಕು ನಗಿಸಿ, ತಳಿರುತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಒರಗಿ, ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಓಡಾಡಿ, ಸಿಂಹದ ಮರಿಗಳಂತೆ ಜಿಗಿದಾಡಿ, ಇಡೀ ವನವೆಲ್ಲ ಚಾರುಚೈತನ್ಯಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಂತಿಮಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾಯುವ ನೆವದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಆ ವನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಳೆ ಬಂದು ಅದು ಜೀವತುಂಬಿದಂತಾಯಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ದಾಮೋದರನು ಸಂಕರ್ಷನಿಗೆ ''ಅಣ್ಣ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಇದೇ ವನದಲ್ಲಿ ಗೋ ಗೋಪಾಲಕರ ಜೊತೆಗೆ ವಿಹರಿಸುವದು ಶಕ್ಯವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಗುತ್ತಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಗಿಡಗುಂಪುಗಳಿಂದ ನಿಬಿಡವಾದ ಈ ವನವನ್ನು ಈಗ ಗೋಪಾಲಕರು ಕಟ್ಟಿಗೆಗಾಗಿ ಕಡಿದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅದೆಲ್ಲವೂ ವನ ಹೋಗಿ ಬಯಲಾಗಿದೆ. ಉರುವಲಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ತರಲು ನಾವು ದೂರ ದೂರ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು ಮುರಿಯುವ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳೆಲ್ಲ ದನಮೇದು ಕರು ತುಳಿದು

ಗಟ್ಟಣೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಿರಿಸು ಜಂಜರಭೂಮಿಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ತುಸು ಹುಲ್ಲು ಕೂಡ ಉಪ್ಪೊಡೆದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ತಿನ್ನಲು ಬಾರದಂತಾಗಿದೆ. ಈ ವನದಲ್ಲಿ ನೀರೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಬಹಳೇ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ದವಸಧಾನ್ಯ, ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆ, ಸೌದೆ, ಹೈನ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಬರಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಹಳ್ಳಿಯೂ ಬರಬರುತ್ತ ಪಟ್ಟಣವಾಗತೊಡಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಧನವಾದ ದನಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತಿನ್ನಲು ಹುಲ್ಲು, ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ದೊರಕುವಂಥ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಶೋಧಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವದು ಒಳಿತು. ಇಲ್ಲಿಯಂತೂ ಹುಲ್ಲು ಇಲ್ಲ, ಗಿಡಗಳಿಲ್ಲ, ನೀರಿಲ್ಲ, ಅಡವಿಯಿಲ್ಲ, ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಅನ್ನವೂ ಇಲ್ಲ, ಸವಿ ಇಲ್ಲ, ಶೋಭೆ ಇಲ್ಲ, ಆನಂದವಿಲ್ಲ, ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ವೃಂದಾವನವೆಂಬ ಒಂದು ಸುಂದರವನವಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛ ನೀರು, ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು, ಹೆಚ್ಚು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಿವೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಕಾಟ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಮುಳ್ಳುಕಂಟಿಗಳೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿಲ್ಲವಂತೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಮುನಾತೀರದ ಕುಂಜನಿಕುಂಜಗಳೂ, ಕದಂಬ ವನಗಲೂ ಒಳ್ಳೇ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವವು. ಅಲ್ಲಿ ತೀಡುವ ತಂಗಾಳಿಯು ತನ್ನ ಮಂದಸ್ಪಂದ ಹಾಗೂ ಸದಾ ಸೌಗಂಧದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಋತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆನಂದದಾಯಕವಾಗಿರುವದು. ಚೆಲುವಿನ ನೆಲೆವೀಡಾದ ಅಲ್ಲಿಯ ನಿಸರ್ಗರಮ್ಯ ಶಾಂತ ಕಾಂತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಪಕಾಂತೆಯರು ಸುಖವಾಗಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಬಹುದು.

ಮತ್ತು ಆ ವೃಂದಾವನದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಂದರಗಿರಿಯಂತೆ ಉಚ್ಚ ಶಿಖರವುಳ್ಳ ಹಾಗೂ ನಂದನವನದಂತೆ ಸುಮಸುಂದರವಾದ ಗೋವರ್ಧನ ಎಂದ ಒಂದು ಗಿರಿಯುಂಟು. ಅದರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳಿಂದ ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಒಂದು ಯೋಜನದಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾಗಿ ಮುಗಿಲೊಳಗೆ ನಿರಂತರ ನಿಂತುಕೊಂಡ ನೀಲ ನೀರ ಮೇಘದಂತೆ ಮೆರೆಯುವ ಭಾಂಡೀರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಆಲದಮರವುಂಟು.

ಮತ್ತು ನಂದನವನದ ನಡುವೆ ಮಂದಾಕಿನಿ ನದಿ ಹರಿದಂತೆ ಆ ವೃಂದಾವನ ಭೂಮಿಯ ಬೈತಲ ತೆಗೆದಂತೆ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಕಾಲಿಂದೀ ನದಿ ಹರಿದಿರುವುದು. ನಾವು ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಗೋವರ್ಧನ, ಭಾಂಡೀರವನ ಹಾಗೂ ಯಮುನೆ ಈ ಮೂರರ ಉಪಯೋಗವನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವೀಗ ನಿಃಸ್ಸತ್ವವಾದ ಈ ಗೋಕುಲದ ರುಕ್ಷಾರಣ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೊರಡೋಣ. ಆದರೆ ಗೋಪಾಲಕರು ಏನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೇ ಈ ವ್ರಜಸ್ಥಳಿಯನ್ನು ಬಿಡಲು ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಉಪದ್ರವವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದರೆ ತಾವಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವರು.

ಭಗವಂತನು ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮನ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಅವನ ಶರೀರದಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ರಕ್ತಪಿಪಾಸುಗಳಾದ ಮಾಂಸಾ ಶನಿ ತೋಳಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದವು. ಐದೈದು ಹತ್ತತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂವತ್ತರಂತೆ ಗುಂಪುಗಟ್ಟಿ ಹೊರ ಹೊರಟ ಅವು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರ ಮೈ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋಗಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವು. ಅವು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದನದ ದಡ್ಡಿಗೆ ಹಾರಿ ಮಣಕುಗಳನ್ನು ಕೊಂದವು. ಕರುಗಳನ್ನು ತಿಂದವು. ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಹೆದರಿಸಿದವು. ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದವು.

ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೂಡ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡೊಯ್ದವು. ಇದರಿಂದ ಯಾರೂ ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗದಂತಾಯಿತು. ಆಕಳಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಿನಿಂದ ತರುವಂತಿಲ್ಲ. ನದಿಗೆ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಯಾರೂ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರ ಬೀಳದಂತೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಿರುದ್ಯೋಗ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟರಂತೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದಿತು. ಮನೆ ಮನೆಗೂ ''ಅಯ್ಯೋ! ನನ್ನ ಕೂಸನ್ನೆ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು ತೋಳ ಹಿಡಿಯಿತು. ನನ್ನ ಮಗನು ವೃಕವೃಂದದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಸತ್ತುಹೋದ'' ಎಂಬ ಗೋಳಾಟ ನರಳಾಟಗಳ ಕರುಳು ಕೊರೆಯುವ ಕರುಣ ಸ್ವರವು ಕರ್ಣಕಠೋರವಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಲಿತ್ತು. ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ ದನಕರುಗಳ ಹಂಬಾರುವವಂತೂ ಎಲ್ಲರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿತ್ತು.

ಆಗ ಘೋಷದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೂ ಗಂಡಸರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ಇನ್ನು ''ನಾವು ಇಲ್ಲಿದ್ದು ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಈ ತೋಳಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ನಾವೆಲ್ಲಬಿದ್ದು ಸಾಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗೋಣ. ನಾವೂ ನಮ್ಮ ಜೀವಾಧಾರವಾದ ಈ ಹಸು ಶಿಶುಗಳೂ ಎಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಇದ್ದು ಸುಖದಿಂದ ಬದುಕಬಲ್ಲೆವೊ ಅಂಥ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟುಬಿಡೋಣ'' ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರು.

ಅವರ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಂದಗೋಪನು ''ಹೊರಡುವದೇ ಆದರೆ ''ಶುಭಸ್ಯ ಶೀಘ್ರಮ್'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ ಇಂದೇ ಹೊರಟುಬಿಡೋಣ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಘೋಷದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಸಾಮಾನು ಕಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು.

ಅದರಂತೆ ಎಲ್ಲ ಗೋಪಗೋಪಿಯರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾಂಡಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎತ್ತಿನ ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಕರುಗಳ ಹಿಂಡನ್ನೂ ಅದರ ಹಿಂದೆ ದನಗಳ ದಂಡನ್ನೂ ಹೊರಡಿಸಿ ತಾವೂ ಹೊರಟರು. ಹಾಲು ಮೊಸರು ತುಂಬಿದ ಕೊಡಗಳನ್ನು ತಲೆಯಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವ್ಯಾಜ ಮನೋಹರಿಯರಾದ ಆ ಬಲ್ಲವ ನಾರಿಯರು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ಮುಗಿಲಿನಿಂದ ಇಳಿದು ತಾರೆಯರ ತಂಡವೇ ಪ್ರಯಾಣ ವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತಲಿತ್ತು. ಹಸಿರು, ಹಳದಿ, ಕಪ್ಪು, ಕೆಂಪು, ಬಣ್ಣದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನುಟ್ಟು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿಮೈಯನು ಬಳಕಿಸುತ್ತ ನಡೆದ ಆ ನಾರಿಯರು ದಾರಿಗುಂಟ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನ ಕಾಂತಿಯ ಕಮಾನುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಲೇ ನಡೆದಿದ್ದರು. ನಡುವೆ ನಡೆದ ಬಂಡಿಗಳ ಗುಂಪಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಸಾಗಿದ ಗೋಪಾಲಕರ ಗುಂಪು ಗಾಳಿಗೆ ಹೊಯ್ದಾಡುವ ಹಡಗುಗಳುಳ್ಳ ಕಡಲಿನಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರು ಬಿಟ್ಟಕೂಡಲೇ ಆ ವ್ರಜಸ್ಥಾನವು ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಗೆಗಳಿಂದ ಆಕೀರ್ಣವಾಗಿಹೋಯಿತು. ಅಲ್ಪಾವಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದರು.

ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಹಾಗೂ ದನಗಳಿಗೂ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರಲು ಅನುಕೂಲ ವಾಗುವಂತೆ ವಿಶಾಲ ಸ್ಥಳವೊಂದನ್ನು ಆರಿಸಿ ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಚಕ್ಕಡಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಅದರ ಪರಿಘವು ಎರಡು ಯೋಜನವಿದ್ದು ವ್ಯಾಸವು ಒಂದು ಯೋಜನದಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಿದ್ದಿತು. ಅದರ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಮುಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ, ಕೆಟ್ಟಜಾಲಿ ಮೊದಲಾದ ಕಂಟಕಿ ವೃಕ್ಷಗಳು ಎತ್ತಲೂ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಗೋಪಘೋಷಕ್ಕೆ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲ ಗಿಡದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಂಜು ಬಿದಿರು ಗರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಮಾರು, ಕಟ್ಟೆ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ, ಮೇಲೆ ಎಲೆತೊಪ್ಪಲಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿ, ಒಳಗೆ ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವ ಕಂಬಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು, ಹೈನ ಇಡುವ ನೆಲವುಗಳನ್ನೂ ಅವನ್ನು ಜೋತುಬಿಡಲು ಗೂಟ, ನಾಗೊಂದಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಒರಳುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರು. ಪಕ್ಷಿಪಾರಾವತಗಳಿಗೆ ಕೂಡಲು ಜಾಳಿಗೆ ಮಾಳಿಗೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರು. ಗೋದಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಗಟ್ಟಿಗೂಟಗಳನ್ನು ನೆಡಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದು ಮತ್ತು ಕಡ ಗೋಲು ಕಂಬಗಳಿಗೆ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಹೊಸಮನೆ ಸಿದ್ಧತೆ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಗೋಪನಾರಿಯರು ಮನೆ, ಅಂಗಳ, ಗೋದಲೆ, ವೃಂದಾವನಗಳನ್ನು ಸಾರಿಸಿ, ರಂಗವಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ದೀಪಹಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟರು. ನದಿಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಟಪಾಕಾರವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹಾಯ್ದ ಗಿಡದ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಓರೆಮಾಡಿ ನೀರು ತರತಕ್ಕ ಗೊಲ್ಲತಿಯರು ಮಿಂಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರಂತೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಅಲ್ಲಿಯ ನೀರು ಶುಚಿ, ಅನ್ನ ರುಚಿ, ಧಾನ್ಯ ಸವಿ ಹುಲ್ಲು ಹಸಿರಾಗಿ ಸ್ವಾದಿಷ್ಠವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆಕಳುಗಳು ಯಥೇಷ್ಟ ಹಿಂಡಹತ್ತಿದವು. ದಿವ್ಯವಾದ ಗವ್ಯರಸಾಯನದಿಂದ ಹೃಷ್ಟರಾದ ಗೋಪ್ಪಗೋಪಿಯರು ಪರಿಪುಷ್ಟರಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆ ಇದ್ದರೂ ವಂಸತ ಋತುವಿನ ಗಿಡಗುಂಪುಗಳ ತಂಪಿನಿಂದ ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿಯಂತೂ ಅಮೃತವೃಷ್ಟಿಯೇ ಆಗಿ ಹಚ್ಚಹಸಿರು ಪಚ್ಚೆಪಯರಿನಂತೆ ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಬೆಳೆದು ಹೈನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮನೆಮನೆಗೂ ನಿತ್ಯ ಗೋಪಾಲ ಕವಲಿಯಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಕರುಗಳಿಗೆ ಸಾವಿಲ್ಲ. ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಆಟಪಾಟಗಳಿಗೆ ಆತಂಕವಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ನಂದ ನಂದನನಾದ ಗೋವಿಂದನ ಸಂಕಲ್ಪದ ಮೇರೆಗೆ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿ ನಂದನವನದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದದಿಂದ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು.

ಗವಳಿಗೆ ಕುಟುಂಬಗಳೆಲ್ಲ ಸುಖವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಇರಹತ್ತಿದಬಳಿಕ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರಾದ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ದಿನಾಲು ದನಕಾಯಲಿಕ್ಕೆಂದು ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಆಟವಾಡಿ, ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ ಜಲಕೇಳಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ವನವನ ತಿರುಗಾಡಿ, ಹಸು ಶಿಶುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿಗೊಂಡು ಬರುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ತರುಗಾಹಿಗಳಾಗಿ ಇದ್ದಾ ಬೇಸಿಗೆ ಕಳೆದು ಮಳೆಗಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಮೋಡಗಳ ಮಡಲಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಇಂದ್ರಚಾಪಗಳಇಂದ ಕಾಮೋದ್ದಿಪನವಾಗಿ ನವಿಲುಗಳು ಗರಿಗೆದರಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಮದನಮದಮುದಿತವಾದ ಮಯೂರಗಳ ಕೇಕಾರವ, ಮತ್ತು ಕದಂಬ ಕಾನನದ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಹೀರಿದ ಮತ್ತ ಭೃಂಗಗಳ ಸಂಗೀತ, ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ ತೊರೆತೆರೆಗಳ ಮಂಜುಳನಾದ, ದರೀಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಧೀಂಕಿಡುವ ಝರೀಪ್ರವಾಹಗಳ ಪ್ರಪಾತ ಘೋಷ ಮತ್ತು ಮೇಘ ಕದಂಬದ ವಜ್ರ ಘೋಷಗಳಿಂದ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳೆಲ್ಲ ದುಮುದುಮಿಸಿ ಹೋದವು. ಸೊಂಡೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ಕೆಕ್ಕೆತ್ತಿ ಮೇಘಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವ ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡುಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಮೇಘಗಳೇ ನೆಲಕ್ಕಿಳಿದು ಓಡುತ್ತಲಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಎತ್ತಲೂ ಕುಸುರೊಡೆದುನಿಂತ ಸಸ್ಯಶಾದ್ವಂಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಭೂದೇವಿಯು ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ವಸನವನ್ನುಟ್ಟು ಹರೆಯದ ಬಸುರಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಲಿದ್ದಳು.

ಕಾಲಿಯ ಮರ್ದನ

ಬಲರಾಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಸಲ ಆ ಮುರಳೀಧರನು ಗೋಗಣವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ತಿರುಗಾಡುತ್ತ ಶುಚಿರುಚಿಯಾದ ಸಲಿಲ ಪ್ರವಾಹವುಳ್ಳ ಯಮುನಾನದಿಗೆ ಬಂದನು. ಹಂಸಕಾರಂಡವಾದಿ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಮಧುರಾಲಾಪದಿಂದ ಸುಸ್ವಾಗತವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಜಲಧಿ ಮಹಿಷಿಯ ತೀರಗುಂಟ ಅವನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಒಂದು ಅಗಾಧವಾದ ಮಡುವು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದು ಒಂದು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಗಿ ಪಾತಾಲ ಗಂಭೀರವಾಗಿ, ಸಾಗರದಂತೆ ಅಪಾರ ನೀರಿನಾಗರವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಕೃಷ್ಣನು ಹಣಿಕಿಹಾಕಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅದರ ತೀರದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ನೀರಿನಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಒಂದೂ ಮೀನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೊಸಳೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಡಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಮೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಉಳಿದಾವ ಜಲಚರಪ್ರಾಣಿಯೂ ಆದರ ನೀರಸೀಮೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ತೀರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಹರಿಯುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸುಳಿಯುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಚರಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ. ಜಲಚರಪ್ರಾಣಿ, ಸ್ಥಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಋಷ್ಯಮೂಕದಂತೆ, ಅಗಮ್ಯವಾದ ಶೂನ್ಯಸಂಚಾರದ ಆ ಚಕ್ರತೀರ್ಥವನ್ನು ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು.

ಆಗ ಸರ್ವಜ್ಞ ಚೂಡಾಮಣಿಯಾದ ಆ ನಂದಕುಮಾರನು "ಅಮೃತವಾಹಿನಿಯಾದ ಕಾಲಿಂದಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಹಾಲಾಹಲ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ವಿಷಾವರ್ತವು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು? ಎಂದು ಕಿಂಚಿತ್ ಚಿಂತಿಸಲಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯವೂ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು.

ಗರುಡನ ಭಯದಿಂದ ಕಾಲಿಯ ಎಂಬ ಸರ್ಪವು ಸಮುದ್ರ ತಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿತ್ತು. ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಾರಿಯಾದ ಆ ನಾಗೇಶನು ಸಕುಟುಂಬ ಸಪರಿವಾರವಾಗಿ ಬಂದು ಈ ಆಳವಾದ ಜಲಾಶಯದ ತಳಪಾತಳಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅವನ ಸಚಿವ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪೂತ್ಕಾರದಿಂದ ವಿಷಗಾಳಿಯನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಿ ವಾತಾವರಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಲುಷೀಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ಸುಧಾಸ್ಯಂದಿನಿಯಾದ ಕಾಲಿಂದಿಯು ವಿಷವಾಹಿನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ದೇವರ್ಷಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಪುಣ್ಯೋದಕವೆಂದು ಉಪೇಯಳಾದ ಅವಳೀಗ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ. ಅಪ್ರೇಯಳಾಗಿ ಅಪಾಯಳೂ ಆಗಿ, ಅನುಪಾದೇಯವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನೀಗ ಈ ಕಾಲಿಯ ನಾಗನನ್ನು ಮರ್ದನಮಾಡಿ ಈ ವಿಷಚಕ್ರದಿಂದ ಕಾಲಿಂದಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ. ಜನ ಹಾಗೂ ದನಗಳು ಇದರ ಜಲಪಾನದಿಂದ ಸಾಯದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾನು ಈ ವ್ರಜ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದದ್ದಾಗಲಿ ಗೋಪ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾಗಲಿ ಇಧಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮನದಂದ ಅವನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಅವನು ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿ ಅದೇ ನದೀತಟಾಕದಲ್ಲಿರುವ ಉನ್ನತವಾದ ಒಂದು ಕದಂಬ ಗಿಡವನ್ನು ಸರಸರ ಏರಿದನು. ಕದಂಬ ಗಿಡದ ತುದಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತ ಕಪ್ಪು ಮೋಡದಂತೆ ಒಪ್ಪುವ ಚಪಲ ಚರಣನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಎತ್ತರವಾದ ತರುಶಿಖರಾಗ್ರದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಧೀಂಕಿಟ್ಟು ಮಡುವಿನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಜಿಗಿದನು. ಅದರಿಂದ ಆ ಗಭೀರ ಜಲಾಶಯದ ನೀರೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿ ಉದ್ವೇಲ ಊರ್ಮಿಗಳಿಂದ ಉಕ್ಕಿಮಿಕ್ಕಿ ಮೊರೆಯಿತು. ಹಾರಿದ ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಸರ್ಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಡ್ಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿದಂತಾಗಿ ಕಣ್ತುಂಬ ರಕುತದೋಕಳಿಯಾಡಿದಂತಾದ

ಕಾಲಿಯನು ಬುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತ ಮೇಲೆ ಬಂದನು. ವೈರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಲೆಂದು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಐದು ಹೆಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಉರಿನಾಲಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಹೊರಗೆ ಹಾಕುತ್ತ ಅವನು ಫೂತ್ಕರಿಸಿ ಬಂದು ನಿಂತಾಗ ಯಮುನೆಯ ಪ್ರಹಾಹವೇ ಅಂಜಿ ತಿರುಗಿ ಹರಿಯಹತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಅಪ್ತೇಷ್ಟ ಸೇನಾಯಕರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾವಿನ ಬಾಯಂತಿದ್ದ ಆ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಧುಮುಕಿದ ಕುಮಾರ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನೋಡಿ ಅವನನ್ನು ನೆಕ್ಕಿ ಕೊಲ್ಲಲು ತಿಕ್ಕಮುಕ್ಕಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಕಾರುತ್ತ ಬಾಯಿಂದ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಕಕ್ಕುತ್ತ ಉಸುರಿನಿಂದ ಹಾಲಾಹಲದ ಜ್ವಾಲೆಗಳನ್ನೆ ಎಸೆಯುತ್ತಬಂದ ಆ ವಿಷಾರಿ ಸರ್ಪಗಳು ವೇಗದಿಂದ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಬಿಗಿದು ನಂಜಿನ ಸೂಜಿಯಂತಿದ್ದ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಕಚ್ಚಿದವು. ಜೋರಿನಿಂದ ಚುಚ್ಚಿದವು. ತಮ್ಮ ದಂತ ನಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಕಾಲುಕೂಟದ ಕಾರಂಜಿಗಳನ್ನೇ ಪುಟಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನ ರಕ್ತವಾಹಿನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲಾಹಲವನ್ನು ತುಂಬಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವು. ಹೀಗೆ ಅವನು ರೋಮರೋಮಕ್ಕೊಂದು ಹೆಬ್ಬಾವು ಹತ್ತಿ ಮುತ್ತಿ ಬಾಲಸುತ್ತಿ ಮೈಗೆ ಮೆತ್ತಿ ಹಲ್ಲು ಒತ್ತಿ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಜಗಿದಾಡಿದರೂ ಕೃಷ್ಣನು ನಿರ್ವಿಕಾರವಾಗಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಆಗ ಮೇಲೆ ನಿಂತ ಗೋಪಾಲಬಾಲಕರೆಲ್ಲ ದೂರ ನಿಂತೇ ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಊರಿಗೆ ಓಡಿ ನಂದನನಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ನಿವೇದಿಸಿದರು. ''ಕೃಷ್ಣನು ಕಾಲಿಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದು ಘೋರ ಸರ್ಪಗಳೆಲ್ಲ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಬಿಗಿದು ಕಚ್ಚತೊಡಗಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂಭ್ರಾಂತರಾದ ನಂದಗೋಪ ಯಶೋದೆಯರು ಬಲರಾಮ ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಗೋಪಗೋಪಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಅಳುತ್ತ ಯಮುನೆಯ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದರು.

ಆಗ ಹಾವುಗಳ ಹಿಂಡಿಗೇ ಹಿಂಡೇ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಕಲೇವರವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಬಂಧಿಸಿ ಅವನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲುಊರಿ ಬಾಲ ಎತ್ತಿ ಶೀರ್ಷಾಸನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕಚ್ಚ ಹತ್ತಿದ್ದವು. ಫೂತ್ಕಾರ ಜ್ವಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ನಂದಾದಿಗೋವಳಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯೇ ಆಗಿ ಅಳಹತ್ತಿದರು. ಯಶೋದೆಯಂತೂ ತನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದ ಜನರಿಂದ ಕೈ ಕೊಸರಿಕೊಂಡು ಆ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಲು ಹವಣಿಸಹತ್ತಿದಳು. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಗೋಪಿಕೆಯರೂ ಎದೆ ಎದೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತ ''ಅಯ್ಯೋ ಕೃಷ್ಣ ! ಹಾವು ಕಚ್ಚಿ ಸಾಯುವ ಪ್ರಸಂಗವು ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು. ದುರ್ದೈವಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯೇ! ಇಂಥ ಮುದ್ದು ಮಗು ಹಾವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿರುವಿಯಲ್ಲ. ಎಂಥ ಕಠಿಣಹೆಣ್ಣೇ ನೀನು! ಇನ್ನು ಈ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಂಡು ನೀನು ಪ್ರಾಣ ನೀಗುವದಾದರೆ ನಾವೂ ಧುಮುಕಿ ಬಿಡುವೆವು. ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲದ ರಾತ್ರಿಯಂತೆ ಕೃಷ್ಣನಿಲ್ಲದೆ ಗಾಢಾಂಧಕಾರ ಮಯವಾದ ಆ ವ್ರಜಸ್ಥಳಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾರೆವು'' ಎಂದು ವಿಲಪಿಸಹತ್ತಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನ ಅಂಶಾವಿಷ್ಟನಾದ ಬಲರಾಮನು ಆ ಭಗವಂತನ ಅಚಿಂತ್ಯಾದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾದುದರಿಂದ ಲೇಶತೋಪಿ ಖಿನ್ನ ವಿಷಣ್ಣನಾಗದೇ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ''ನೀವೇನೂ ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡಿರಿ. ಈ ಕಾಲಿಯನಾಗನನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ಬರುವನು. ಅಪ್ರಾಕೃತಶರೀರಿಯಾದ ಅವನಿಗೇನೂ

ಆಗುವದಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ತುಸು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ''ಮಧುಸೂದನ! ಬೇಗ ಏಳು ಆ ಹಾವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಹುಡುಗಾಟ! ಸಾವಿನಜೊತೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಸರಸಾಟ! ಸಾಕೇಳು, ಬೇಗನೇ ಆ ಕಾಳಸರ್ಪವನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿ ಮೇಲೆ ಬಾ. ಇವರೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಬಾಂಧವರು ನಿನ್ನನ್ನೂ ಓರ್ವ ಮಾನವನೆಂದು ಬಗೆದು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಅಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಗ ಎದ್ದು ಬಾ'' ಎಂದು ಒದರಿದನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿಷಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಘೂತ್ಕರಿಸುವ ಸೆಟೆದುನಿಂತ ಹಾವಿನ ಹೆಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ತುಳಿದು ಥಕಥೈ ಥೈ ಎಂದು ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ನೃತ್ಯದಿಂದ ಅವನ ಹೆಡೆ ನಿತ್ರಾಣವಾಗಿ ಹೆಡೆಮರಳಿ ಪುನಃ ತಲೆ ಎತ್ತದಂತೆ ಒತ್ತಿ ಬಿಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಅತ್ಯುಲ್ಬಣ ವಿಷೋದಗ್ರನಾದ ಆ ದೈತ್ಯ ಸರ್ಪದ ಐದೂ ಹೆಡೆಗಳ ಮೇಲಿನ ರತ್ನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪುಡಿಮಾಡುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ಸರ್ಪನೃತ್ಯವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಲಾಗಿ ಕಾಲಿಯನ ವಿಷಗಳಿರುವ ಪಂಚಮುಖಗಳಿಂದಲೂ ರಕ್ತವಾಂತಿಯಾಗಿ ವಜ್ರಪಾತದಂತಿರುವ ಆ ಪುಟ್ಟ ಪಾದಗಳ ನೃತ್ಯಾಘಾತವನ್ನು ಸಹಿಸದೇ ಶರಣುಬಂದನು. ''ದೇವ ದೇವ ಕೃಷ್ಣ! ನಿನ್ನನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಚ್ಚಿ ಬಂದದ್ದು ತಪ್ಪಾಯಿತು. ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ನಾನೂ ನನ್ನ ಪರಿವಾರದವರೂ ಇಂದಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ದಾಸಾನುದಾಸರು. ನನ್ನ ವಿಷದ ಮದವೆಲ್ಲ ಇಳಿದಿದೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳುವೆ. ಜೀವದಾನ ಮಾಡು ನನ್ನ ಹೆಡೆಯ ಮೇಲೆ ಥಕ ಥಕ ಕುಣಿದು ನಿನ್ನ ಚರಣ ಚಿನ್ಹ ಅಚ್ಚೊತ್ತುವಂತೆ ಮಾಡು'' ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನಿಗೆ ''ನೀನಿನ್ನು ಈ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಾನವಾದ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ನೀನಾಗಲಿ ನಿನ್ನ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾರೇ ಆಗಲಿ ಈ ಕಾಲಿಂದೀಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡುವೆ. ಈ ನೀರು ತಿಳಿಯಾಗಲಿ. ಮೊದಲಿನಂತೆ ವಿಷ ಕುಲುಷದ ದೋಷವಿಲ್ಲದೆ ಶುಚಿರುಚಿಯಾಗಲಿ. ನೀನು ಈಗ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ನಿನ್ನ ಫಣಾ ಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪಾದಚಿನ್ಹಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಗರುಡನು ಏನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಸಾಗರವನ್ನು ಸೇರು,'' ಎಂದು ಆದೇಶವಿತ್ತನು. ಆಗ ಕಾಲಿಯ ನಾಗನು ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನ ಚರಣಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಫಣಾಮಣಿ ಮರೀಚಿಗಳಿಂದ ಬೆಳಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ತನ್ನ ನಾಗಪತ್ನಿ ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಜನರ ಚಿರಂತನ ಆಗರವಾದ ಸಾಗರದ ಆಳವನ್ನು ಸಾರಿದನು.

ಕಾಲಿಯನು ಕಾಲಿಂದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಆ ನದಿಯ ನೀರು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸವಿ ಶುಚಿಯಾದ ರುಚಿರುಚಿರವಾದ ರಸ ಪ್ರಚುರವಾಗಿ ಪಿಯೂಷಧಾರೆಯಂತೆ ಹರಿಯಹತ್ತಿತು. ಅದರ ನೀರು ಕುಡಿದು ತೀರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ತೃಣಾಂಕುರವನ್ನು ಜಗಿದು ಗೋವತ್ಸಗಳು ಪರಿಪುಷ್ಟವಾದವು.

ಇದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಶಕ್ತಿ ಮಹಿಮೆ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಇವನು ನಮ್ಮಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಮಾನವನಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಯಿತು. ಯಾವದೋ ಒಂದು ದೈವೀಶಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವಿಭೂತಿರೂಪವು ಅರಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನವಾಗಿ ಇದ್ದು ನಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರ

ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದೆ. ''ನಂದ! ಪವಾಡ ಪುರುಷನನ್ನು ಮಗನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ನೀನೇ ಧನ್ಯ, ಯಶೋದೆಯೂ ಮಾನ್ಯಳು. ಇಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಈ ಎಲ್ಲ ಗೋಗಳಿಗೂ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೂ, ಈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚಂದ್ರನೇ ಶರಣು, ಸಂರಕ್ಷಕ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ನಾಯಕ, ರಾಜ'' ಎಂದುಹೇಳಿ ಅದೇ ಮಡುವಿನಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದ ಆ ಮುದ್ದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಗದ್ದುಗೆಯಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಗವಳಿಗ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗರೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಪೂಜೆಗೈದು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದರು.

ಧೇನುಕಾಸುರ ಸಂಹಾರ

ಹೀಗೆ ಯಮುನೆಯ ಜಲೇಶಯಿಯಾದ ದುಷ್ಟ ಜಲೇಶಯನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ಬಳಿಕ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಯಮುನೆಯ ದಂಡೆಗುಂಟ ಇರುವ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೂ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯ ಹಸಿರು ಪಸರಿನಿಂತ ಶಾದ್ವಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೋವತ್ಸಗಣಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಕರಿಬಣ್ಣದ ಎರೆಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳಿಲ್ಲದ ಸಮತಾಳನೆಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತಾಲವನ ವಿದ್ದುದು ಅವರಿಗೆ ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಯಮುನೆಯ ದಂಡೆಗುಂಟ ಹಬ್ಬಿ ಬೆಳೆದ ಆ ರಮಣೀಯವಾದ ತಾಲತರುಗಳ ತೋಪಿನಲ್ಲಿಯ ಗಿಡಗಳೆಲ್ಲ ರಸದುಂಬಿದ ತಾಲ ಫಲಗಳನ್ನು ಎತ್ತರವಾದ ಟೊಂಗೆದೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದವು.

ಆ ತಾಲಬನದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಒಡಗೂಡಿಕೊಂಡು ಸಂಕರ್ಷಣ ವಾಸುದೇವರಿಬ್ಬರೂ ಹರೆಯದ ಹೋರಿಗಳಂತೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಆಟವಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ದುರ್ದಾನವ ಮರ್ದನಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ದತ್ತದೀಕ್ಷನಾದ ದಾಮೋದರನು ಬಲರಾಮನನ್ನು ಕುರಿತು ''ಅಣ್ಣ, ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಲಿರಿಸಿದಾಗಿನಿಂದ ಪರಿಪಕ್ವವಾದ ತಾಲೀಫಲಗಳ ಮಧುರವಾಸನೆಯು ಮೂಗಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿದೆ. ನೋಡಲಿಕ್ಕಂತೂ ಹಣ್ಣುಗಳು ಒಳ್ಳೇ ಸವಿ, ಸುಗಂಧ, ಸುಂದರ ಸ್ವಾದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ವಾಸನೆಯೇ ಇಷ್ಟ ಮಧುರವಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಆ ಹಣ್ಣುಗಳ ರಸ ಎಷ್ಟು ರುಚಿ ಇರಬೇಡ! ನನಗಂತೂ ಇವುಗಳ ರಾಗ ರಂಗುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಇದರ ರಸರುಚಿಗಳಾದರೂ ಅಮೃತೋಪಮವೇ ಇರಬಹುದೆನ್ನಿಸುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಈ ತಾಲಬನದ ಪಾಡಗಾಯಿ, ಹಣ್ಣುಗಾಯಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಉದುರಿಸು ಬಿಡುವ. ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ತಿನ್ನಲಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಕೃಷ್ಣನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲಿರುವಂತೆಯೇ ಬಲರಾಮನು ನಗುತ್ತ ಎದ್ದು ಆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಳಬಳ ಉದುರಿಸಹತ್ತಿದನು. ರಸಭಾರದಿಂದ ಬಾಗಿನಿಂತ ಕಾಂಡಕೋಟಿ ದೇಟುಗಳಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯ ಹಣ್ಣುಗಳ ಮಳೆಗರೆದಂತಾಗತೊಡಗಿತು.

ಮಾನವರಾರೂ ಎಂದಿಗೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಶಕ್ಯವಾದ ಆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ತಾಲಬನವನ್ನು ಕತ್ತೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಧೇನುಕ ಎಂಬ ದೈತ್ಯನು ತನ್ನ ಅನುಚರರಾದ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಕತ್ತೆಗಳ ಹಿಂಡಿನಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅವನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಫಲಪಾತದ ದನಿಯಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಜ್ರಪಾತವಾದವನಂತೆ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದು ಕೋಪದ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹುಚ್ಚನಂತಾಗಿ ಓಡಿ ಬಂದನು. ಕೋಪೋದ್ರೇಕಗಳಿಂದ ಕೂದಲು ಸೆಟೆದು, ಕಿವಿ ನಿಮಿರಿ, ಕಣ್ಣು

ಕೆಂಪಡರಿ, ಬಾಲ ನೆಗಹಿ, ಖುರಪುಟದಿಂದ ಅಡಿಯಿಟ್ಟ ನೆಲವನ್ನು ಪುಡಿಗಟ್ಟುತ್ತ, ಹೂಂಕರಿಸುತ್ತ, ಹೇಕರಿಸುತ್ತ ಬಂದ ಆ ಮತ್ತ ದೃಪ್ತ ದೈತ್ಯ ಕತ್ತೆಯು ಮೊದಲು ಬಂದವನೇ ಆ ಗಿಡಗುಂಪನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಬಲಾರಮನನ್ನು ರೌಸುರೊಚ್ಚಿನಿಂದ ಕಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟನು. ಮುಂದೆ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನೆದುರೇ ತಿರುಗಿನಿಂತು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಹಿಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಾರಿಸಿ ಬಲರಾಮನ ಎದೆಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಲತ್ತೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ಸಮಯಜ್ಞನಾದ ಸಂಕರ್ಷಣನು ಆಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆಯಲೆತ್ತಿದ್ದ ಕತ್ತೆಯ ಆ ಎರಡೂ ಹಿಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿ ಕೆಳಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ತೂಗಿ ತೂರಿ ಹಾರಿಸಿ ಆ ಗಿಡದ ಝಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಒಗೆದುಬಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ಕಲ್ಲೊಗೆದು ಕೆಡವಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಹಣ್ಣುಗಳೂ ತಾವಾಗಿ ಪಳ ಪಳ ನೆಲಕ್ಕೆ ಉದುರಿದವು. ಅವುಗಳ ಜೊತೆಗೇ ನಡುಮುರಿದ ತೊಡೆಒಡೆದ ತಲೆಸಿಡಿದ ಬೆನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣು ಕಿತ್ತಿದ ನಾಲಿಗೆ ಕಚ್ಚಿದ ಧೇನುಕಾಸುರನೂ ಸತ್ತು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು.

ಆಗ ಅವನ ಅನುಚರರು ವಿಕೃತ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಕರ್ಣ ಕಠೋರವಾಗಿ ಹೇಕರಿಸುತ್ತ ಹೊಡೆಯಬರಲು ರಾಮನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಇದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಲುಹಿಡಿದು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ತಲೆಬುರುಡೆ ಒಡೆದು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲದಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಕಿಬಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ಆ ತಾಲವನದ ತುಂಬ ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಉದುರಿ ಬಿದ್ದ ಹಣ್ಣುಗಳೂ ಮುದುರಿ ಮುದ್ದೆಯಾದ ದೈತ್ಯ ದೇಹಗಳೂ ಆಗಿ ತುಂಡು ಮೋಡದ ತಂಡದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆ ತಾಲ ಬನವು ಮಾಗಿಯ ಮುಗಿಲಿನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ತಾಲವನವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಮುಕ್ತದ್ವಾರ ಮಾಡಿ ಬಳಿಕ ದಾಮೋದರ ಸಂಕರ್ಷಣರು ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಕತ್ತೆತ್ತಿನಿಂತ ಭಾಂಡೀರವೆಂಬ ಆಲದ ಗಿಡದಡಿಗೆ ಬಂದರು. ಅದರ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ದಿನ್ನೆದಿಬ್ಬಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಬ್ಬಿ ಹಬ್ಬಿದ ಹಸುರು ಹುಲ್ಲುಗರಿಕೆಗಳನ್ನು ದನಗಳಿಗೆ ಮೇಯಿಸುತ್ತ ಅವರು ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಆಟ ಪಾಟಗಳನ್ನಾಡಿದರು.

ಪ್ರಲಂಬಾಸುರ ವಧ

ಹೀಗೆ ಆಟದ ಭರದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತ ಆ ಬಾಲಕರ ಗುಂಪನ್ನು ನೋಡಿ, ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಮೋಸಮಾಡಿ ಹಿಂಸಿಸಲು ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ವೇಳೆಯೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಪ್ರಲಂಬನೆಂಬ ಪ್ರಬಲ ದೈತ್ಯನು ಆಗ ತುರುಗಾಹಿ ತರುಣ ಮಿತ್ರನ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ತಾನೂ ಅವರೊಳಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಆಡಹತ್ತಿದನು. ಉಳಿದ ಗೋಪಕುಮಾರರಂತೆಯೇ ಕಾಡುಹೂ ಚಿಗುರು ಹಾರಭಾರಗಳಿಂದ ತಾನೂ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಅನೇಕ ನಗೆ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಗಿಸಿ ಸವಿಮಾತಿನಿಂದ ತಣಿಸಿ ಆಟಗಳಿಂದ ಆಡಿಸಿ ಮಾಟಗಳಿಂದ ಮರುಳುಮಾಡಿದನು. ಗವಳಿಗರ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಇವನಾದರೂ ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಎಲ್ಲ ಗೊಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಶಂಕವಾಗಿ ಆಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಆ ದುಷ್ಟನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮೇಲೆಯೇ ಕಣ್ಣಿತ್ತು. ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಕೃಷ್ಣನ ಕತೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿಬಲ್ಲ ಅವನು ಈ ಕೇಶವನು ತನ್ನ ತುತ್ತಲ್ಲ ಎಂದು ಅವನ ಉಸಾಬರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಲರಾಮನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಿಂಸಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊಂಚುಹಾಕಿದನು.

ಆ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಹರಿಣಾಕ್ರೀಡನ ಎಂಬ ಚಿಗರೆಯ ಆಟವನ್ನು ಆಡಲು ಶುರುಮಾಡಿದರು. (ಅದರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಕೂಡಿ ಚಿಗರೆಯಂತೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ ಜಿದ್ದು ಹಾಕಿ

ಜಿಗಿಯಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಆ ಚಿಗರೆ ಜಿಗಿತದಲ್ಲಿ ಸೋತವರು ಗೆದ್ದವರನ್ನು ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದವರೆಗೆ ಓಡುತ್ತ ಹೋಗಿ ಕ್ಲಪ್ತಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೊರಟ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಓಡುತ್ತ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಬೇಕು.) ಆಗ ಕೃಷ್ಣ ಶ್ರೀದಾಮ, ಬಲರಾಮ, ಪ್ರಲಂಬ ವೃಷಭ ಭದ್ರಸೇನ, ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರು ಮೇಲಾಟದಿಂದ ಚಿಗರೆಯ ಜಿಗಿತಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು. ಚಪಲ ಚರಣನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಹರಿಣಪ್ಲುತಿಯಲ್ಲಿ ಚತುರತೆಯಿಂದ ಜಿಗಿದು ಶ್ರೀದಾಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಬಲರಾಮನಾದರೂ ತನ್ನ ಚರಣಲಾಘವದರಿಂದ ಪ್ರಲಂಬನನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಗೆದ್ದನು. ಆಗ ಆಟದ ರೀತಿಯಂತೆ ಶ್ರೀದಾಮನು ಕೃಷ್ಣದನ್ನು ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತನು ಬಲರಾಮ ಪ್ರಲಂಬನನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಹತ್ತಿದನು. ಅದರಂತೆ ಗೆದ್ದ ಉಳಿದವರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಎದುರು ಹುದ್ದುರಿಗಳನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಏರಿ ಕುಳಿತರು. ಕೂಡಲೇ ಸೋತಪಕ್ಷದವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡುತೋಡುತ್ತ ಭಾಂಡೀರಗಿಡದವರೆಗೆ ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮತ್ತೆ ಬೇಗನೆ ಫಾಜೆಗಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿನಿಂತರು.

ಆದರೆ ಸಂಕರ್ಷಣನನ್ನು ಹೊತ್ತು ಓಡುತ್ತಲಿರುವ ಪ್ರಲಂಬನು ಉಳಿದವರಂತೆ ಭಾಂಡೀರಗಿಡದ ಕಡೆಗೆ ಓಡದೆ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಹಿಡಿದೇ ಓಡಹತ್ತಿದನು. ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಬಲರಾಮನ ದೇಹಭಾರವನ್ನು ತಾಳದಂತಾಗಿ ಆ ದೈತ್ಯನು ತುಸು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ದೈತ್ಯದೇಹವನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವನ ದೆವ್ವಿನಂತೆ ದೊಡ್ಡದಾದ ಆ ದೀರ್ಘಾಯಾಮ ದೇಹವು ಭಾಂಡೀರದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಸುಟ್ಟು ಕರಕಾದ ಗುಡ್ಡದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಚಕ್ಕಡಿಗಾಲಿಯಂಥ ಕಣ್ಣು, ಭಯಂಕರವಾದ ಮೂಗು, ಕರಾಳವಾದ ಕೊರಳು, ಉರಿಯುವ ಮೋರೆ ಜೋತಾಡುವ ಉದ್ದ ಅರಿವೆ, ನೇತಾಡುವ ಹಾರಾಭರಣ ಗಳಿಂದ ಯಮನಂತೆ ಕಾಣುವ ಆ ದುಷ್ಟದೈತ್ಯನು ಆ ಬಲರಾಮನನ್ನು 'ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವಾಗ ಕಪ್ಪು ಮೋಡ ಬಂದು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡೊಯ್ಯುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಧಾವನರಭಸಕ್ಕೆ ಆಗ ಸಾವುಬದುಕುಗಳ ತೂಗುಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೀಕಿದಂತೆ ಜೀವ ಕೆಳಗೆಮೇಲಾದ ಬಲರಾಮನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ''ಕೃಷ್ಣ! ಗಿರಿಕಾಯನಾದ ಈ ದುಷ್ಟನು ಮೋಸಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಇವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಮರ್ದನಮಾಡುವುದು?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ ತಮ್ಮ ಆಟ ಸಂಕರ್ಷಣನಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಸಂಕಟವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಬೆದರುಗುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತರು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದರಿಂದ ಅಚ್ಚರಿಯೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂಜಿಕೆಯೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಆನಂದವಾಗಿ ''ಅಣ್ಣ! ಇಷ್ಟೇಕೆ ಗಾಬರಿಯಾಗುವಿ? ಅಥವಾ ನೀನಾದರೂ ಈಗ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ಮಾನವ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿದುದರಿಂದ ಇವನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಲಿರುವಿ. ಅಣ್ಣ! ಜಗದಂಡ ಮಂಡಲಕ್ಕೆಲ್ಲ ಛತ್ರದಂಡದಂತೆಯೂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಭವನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಾಧಾರ ಭೂತವಾದ ಸ್ತಂಭದಂತೆಯೂ ಇರುವ ಸಾವಿರ ಹೆಡೆ ಸಾವಿರಕಣ್ಣು ಸಾವಿರ ಚರಣಗಳುಳ್ಳ ವಿಶ್ವಾಧಾರನಾದ ನಂತ ನಾಮಕನಾದ ನಿನ್ನ ಆ ಆದಿಶೇಷರೂಪವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸು. ಈ ಮೂಢ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮರ್ದನಮಾಡಿ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಿಯಾಗಿ ಬಾ'' ಎಂದು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಮೈತುಂಬ ಬಲಬಂದಂತಾದ ಬಲರಾಮನು ತನ್ನ ನಿಜರೂಪದ ಸ್ಮರಣದಿಂದ ವೀರ್ಯವತ್ತರನಾಗಿ ಮುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಗಿದು ಆ ನೀಚನ

ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಏಟವನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ಶಿರಃಪಿಂಡ ಕೆಳದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಗಿದುಹೋಗಿ ಅನಾರುಂಡವಾಯಿತು. ಬಳಿಕ ಆ ಸಂಕರ್ಷಣನು ಅವನ ಆ ನಿಷ್ಕಪಾಲನಿಷ್ಕಂಧರವಾದ ಕಬಂಧ ಶರೀರವನ್ನು ಮೊಣಕಾಲಿನಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಒದೆಯಲು ತತ್‌ಕ್ಷಣ ಆ ದೈತ್ಯನು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟು ಕೆಳಗುರುಳಿದನು. ಗಿರಿಶಿಖರದಿಂದ ಧಾತು ರಸಗಳಿಳಿದಂತೆ ಅವನ ಶರೀರದಿಂದ ರಕ್ತಝರಿಗಳೇ ಹರಿದು ಸುರಿದವು. ಹೀಗೆ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಆ ಹಲಧರನು ಬಂದು ಸಮಯೋಚಿತ ಸೂಚನೆಗೈದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿದನು. ಅವನು ಈ ಅಸಮಸಾಹಸ ಹಾಗೂ ವೀರ ವಿಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತಸಗೊಂಡ ದೇವತೆಗಳು ಹೂಮಳೆಗರೆದು ದೇವದುಂಬಿ ಗಳನ್ನುಪ್ಪಿರಿಸಿ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿ ಪಾಡಿದರು. ಅವನ ಅದ್ಭುತವಾದ ಬಲವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಬಲದೇವ ಬಲರಾಮ ಎಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತನಾದನು.

ಗೋವರ್ಧನ ಉದ್ಧಾರ

ಹೀಗೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ವನಚಾರಿಗಳಾಗಿ ವತ್ಸಪಾಲನ ವಿವಿಧ ಖೇಲನ-ದೈತ್ಯಭೇದನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ವೃಂದಾವನದ ಪ್ರಾಂತಪರಿಸರದ ಪಾವನಕುಂಜನಿಕುಂಜಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಜುವೇಣು ಗಾನಗೈಯ್ಯುತ್ತ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯ ಹಸಿರು ಮೈದಾನಗಳ ಹೊಸ ಹುಲ್ಲಿನ ರಸಗವಲಗಳ ಮೀಸಲು ಮುರಿದು ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಎಡೆ ನೀಡುತ್ತ, ಹಾಡುತ್ತ ಆಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಮಳೆಗಾಲ ಕಳೆದು ಶರದೃತುವು ವನಸ್ಥಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸಿತು.

ಆಗ ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ದನಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಮೇಯಿಸಿಗೊಂಡು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಡವಿಯಿಂದ ಮರಳಿ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಇಂದ್ರೋತ್ಸವದ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಆಗ ಕೌಮಾರಸಹಜವಾದ ಕುತೂಹಲ ದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ''ನೀವೆಲ್ಲ ಇಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಈ ಇಂದ್ರೋತ್ಸವೆಂದರೆ ಏನು? ಅದನ್ನು ಏಕೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು?'' ಎಂದು ಹಿರಿಯರನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಓರ್ವ ಗೋಪವೃದ್ಧನು ಆದರದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆ ಶಕ್ರೋತ್ಸವದ ಉದ್ದೇಶ ಫಲ ಪ್ರಯೋಜನ ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸುತ್ತ.

''ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ! ನಾವು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಈ ಇಂದ್ರೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ಇಂದ್ರನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅಧಿನಾಯಕನು. ಮೋಡಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನೀರನ್ನು ಪೂರೈಯಿಸುವವನು ಅವನೇ ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮೇಘ ಪಟಲಗಳು ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಒಡೆಯನ ಬಾಣವಾದ ಇಂದ್ರಚಾಪ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ರಂಗುರಂಗಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿ ಬೆಟ್ಟಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದ ತೆಗ್ಗುತವರು ದಿಬ್ಬ ದಿನ್ನೆ ಬೆಟ್ಟಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಹಸಿರು ಕುಸುರೊಡೆದು ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಹುಲ್ಲು ಕಳಕಳಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಸವಿಯಾದ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಜಲಾಶಯಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತೇ ಅಮೃತಮಯವಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆ ಎಳೆ ಹುಲ್ಲು ತಿಂದು ಈ ತಿಳಿ ನೀರು ಕುಡಿದ ನಮ್ಮ ಗೋವುಗಳು ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಹಾಲು ಕರೆಯುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಳುಕಡಿಗಳೂ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಯಥೇಷ್ಟ ಧಾನ್ಯ, ಯಥೇಚ್ಛ ಹೈನ, ಎರಡರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಜನರೆಲ್ಲ ಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಪುಷ್ಟರಾಗಿ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ಇರುವರು. ಮೋಡ ಮಳೆಗರೆವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರದ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲ, ಹಸಿವೆಯ

ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನ್ನವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅನೀತಿಯಿಲ್ಲ, ಅತ್ಯಾಚಾರವಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಜನರೆಲ್ಲ ಸುಖದಿಂದಿರುವರು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮೂಲು ಮಳೆ. ಆ ಮಳೆ ಮಾಡುವವು ಮೋಡಗಳು. ಆ ಮೋಡಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕನು ದೇವೇಂದ್ರ. ಆದುದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಂದಿದೆ. ಅದರಂತೆ ನಾವಾದರೂ ಸೂರ್ಯಕಿರಣ ರೂಪವಾದ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಅವುಗಳ ಮೋಡಗೆಚ್ಚಲದಿಂದ ಜಗದುದ್ದ ಹಾಲು ಸುರಿದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಮೃತ ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿಸುವ ಆ ಶಚೀಪತಿಯ ಮಹೋಪಕಾರವನ್ನು ನೆನೆದು ಈ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ತುರುಗಾಹಿ ಕುಲಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯನಾದ ಆ ಗೋಪವೃದ್ಧನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಇಂದ್ರನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದರೂ ನಿರ್ಭಯನಾದ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ನಕ್ಕು ನುಡಿದನು. ''ತಾತ ! ನಾವು ವನಚಾರಿಗಳಾದ ಗೋಪಾಲಕರು. ನಮ್ಮ ದೇವತೆ ಗೋಮಾತೆ, ಆಕಳು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಮತ್ತು ಪರ್ವತ ಈ ಮೂರೂ ನಮ್ಮ ಅರ್ಚನೀಯವಾದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು. ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಒಕ್ಕಲುತನವು ವೃತ್ತಿ. ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರವೇ ಉಪಜೀವನ ಸಾಧನವಾದ ವೃತ್ತಿ. ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಗೋಧನವೇ ಮುಖ್ಯವೃತ್ತಿ. ಯಾರಿಗೆ ಯಾವ ವೃತ್ತಿಯು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆಯೋ ಅದೇ ಅವರಿಗೆ ದೈವ. ಪಶ್ವಾಜೀವಿಗಳಾದ ನಮಗೆ ಪಶುಪಾಲನೆಯೇ ಧರ್ಮ. ಅದೇ ಸ್ವಕರ್ಮ. ಸ್ವಜಾತಿಗುಚಿತವಾದ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದಲೇ ದೇವರು ಪ್ರೀತನಾಗುವನು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಂದು ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಪರದಲ್ಲಿಯೂ ಸದ್ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಗೋಗಳನ್ನೂ ಆ ಗೋಗಣಗಳಿಗೆ ಉಪಜೀವನ ಸಾಧನವಾದ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯನ್ನೂ ಪೂಜಿಸೋಣ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಂತ್ರಯಜ್ಞ, ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಕೃಷಿಯಜ್ಞ, ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಗಿರಿಯಜ್ಞವು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು-

''ಮಂತ್ರಯಜ್ಞಪರಾ ವಿಪ್ರಾಃ
ಸೀತಾಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ಕರ್ಷಕಾಃ
ಗಿರಿಯಜ್ಞಾಸ್ತಥಾ ಗೋಪಾಃ
ಇಜ್ಯೋऽಸ್ಮಾಭಿರ್ಗಿರಿರ್ವನೇ''

ಸಂಪ್ರದಾಯಾಭಿಜ್ಞರು ಹೇಳುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಗಿರಿಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ ನನಗೆ ಸಮಂಜಸವೆಂದು ತೋರುವುದು. ಆ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಗಿಡದ ಕೆಳಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬೇರೊಂದು ವಿಶಾಲವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲಾಗಲಿ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನಾದಿ ಶುಭಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಗೋವರ್ಧನೋತ್ಸವವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರಿ. ಅಲ್ಲಿ ಪಶುಬಲಿಯಿತ್ತು. ಕುಂಡ ಮಂಡಪಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನಮಾಡಿ, ಗೋಪಾಲಕುಲದ ನರನಾರಿಯರೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ, ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಶುರುಮಾಡಿರಿ. ನಮ್ಮ ಕರು ಆಕಳು ಮತ್ತು ಹೋರಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಇದೀಗ ಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಹೊಸ ಹೂಗಳ ಹಾರ ತುರಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಆ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿಸಿ ಸಡಗರದಿಂದ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕರೆತನ್ನಿರಿ. ದನಕರುಗಳಿಗೆ ರುಚಿಯಾದ ಹುಲ್ಲು ಶುಚಿಯಾದ ನೀರುಗಳನ್ನೀಯುವ

ಸುಂದರವಾದ ಶರತ್ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿರಿ. ಅದರಂತೆ ಗಿರಿಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿರಿ. ಇಂದ್ರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಅವನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ದೇವತೆಗಳು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ನಮಗೆ ಗಿರಿಪೂಜೆಯೇ ಹರಿಪೂಜೆ. ಈ ಗೋಯಜ್ಞವನ್ನು ನೀವು ನನ್ನ ಸೌಮ್ಯ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಬಲವಂತದಿಂದಾದರೂ ಮಾಡಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗುವುದು. ನಿಮಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮ ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿದ್ದರೆ ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಗೋಪೂಜೆ ಗಿರಿಪೂಜೆಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ಗೋಪಾಲಕರು ನಿಶ್ಶಂಕೆಯಿಂದ ನುಡಿದರು. ''ಕೃಷ್ಣ, ಗ್ರಹಗಣಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನಿದ್ದಂತೆ ನೀನೇ ನಮಗೆ ಪ್ರಮಾಣ. ಆ ಇಂದ್ರೋತ್ಸವವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲಿ. ಇಂದಿನಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಣೀತ ಗೋಯಜ್ಞ ಹಾಗು ಗಿರಿಉತ್ಸವಗಳೇ ನಮಗೆ ಹಬ್ಬಗಳಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಾಗುವವು.

ಹೀಗೆ ಆದರ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ನುಡಿದು ಎಲ್ಲ ಗೋಪರೂ ಉತ್ಸವದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದರು. ಸ್ನಾನಪಾನಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕೂಡ ಹಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಟ್ಟರು. ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹೌದುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲು ತುಂಬಿ ಡೋಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಹಾಕಿ ಹರಿವೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪವನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಟ್ಟರು. ಇದಲ್ಲವೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರಹದ ಪಕ್ವಾನ್ನ, ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ, ಭಕ್ಷ್ಯ, ಭೋಜ್ಯ, ಲೇಹ್ಯ, ಪೇಯ, ಚೋಷ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಆಹಾರವನ್ನೂ ಹಲಕೆಲವರಿಗೆ ಆಮಿಷಾಹಾರನ್ನೂ ಕೂಡ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಕಾಗಿಮಿಕ್ಕುವಷ್ಟು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟರು. ಮಂಗಲವಾದ್ಯಗಳು ಭೋರ್ಗರೆಯ ತೊಡಗಿದವು. ಆ ಉತ್ಸವದ ಭೇರಿಯ ನಾದವನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಹೋರಿಗಳು ಹೂಂಕರಿಸಿದವು. ಆಕಳುಗಳು ಹಂಬಾರವಗೈದವು. ಘೂಳಿಗಳು ಹೂಂಕಾರ ಹಾಕಿದವು. ಕರುಗಳು ಕುಣಿದಾಡಿದವು. ಇಡೀ ವೃಂದಾವನದ ತುಂಬ ಉತ್ಸವದ ಉತ್ಸಾಹ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಹತ್ತಿತು. ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರು ಅನಂದ್ರೋಕದಿಂದ ಪ್ರಮತ್ತರಾಗಿ ಉತ್ಸವದ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತರು.

ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಕಾವಲಿಯೇ ಹರಿಯಿತು. ಮೊಸರಿನ ಮಡುಗಳು ಡಮಡಮಾಯಿಸಿದವು. ತುಪ್ಪದ ಪ್ರವಾಹವೇ ಹರಿಯಿತು. ಅನ್ನದ ಪರ್ವತವನ್ನೇ ಒಟ್ಟಿದರು. ಮಾಂಸದ ರಾಶಿಯನ್ನೇ ಹಾಕಿದರು. ಬೇಕಾದವರು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ತಿಂದು ತೇಗಿದರು. ಉಂಡು ಉರುಳಾಡಿದರು. ಕುಡಿದು ಕುಣಿದಾಡಿದರು. ಒಳ್ಳೇ ಸುಮೂಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಗಂಧಮಾಲ್ಯ ದೀಪ ಧೂಪ ನೈವೇದ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಗಿರಿಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆ ಗಿರಿಗಾಗಿ ಇತ್ತ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಪಕ್ವಾನ್ನಗಳ ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೋವರ್ಧನರೂಪಧಾರಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಯಥೇಚ್ಛ ಭೋಜನ ಆಕಂಠಪಾನ ಪರ್ಯಾಪ್ತಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಕೂಡ ಪರಿತೃಪ್ತರಾಗಿ ಆನಂದದಿಂದ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಹೋದರು. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗಿರಿಯಜ್ಞವು ಯಥಾಸಾಂಗವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಮೂರು ದಿನ ನಡೆದ ಬಳಿಕ ಕೊನೆಯ ದಿನ ಅವಭೃಥಸ್ನಾನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ''ಯಥೇಷ್ಟ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ತಿಂದು, ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಗೋರಸವನ್ನು ಕುಡಿದು ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ತೃಪ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ದಿವ್ಯರೂಪದಿಂದ ನುಡಿದು ಮಧುರ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದನು.

ಆಗ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯ ಶಿಖರದ ತುಟ್ಟತುದಿಯ ಮೇಲೆ ಗಿರಿಯ ಆಕಾರದಿಂದಲೇ ನಿಂತುಕೊಂಡ, ದೇವಲೋಕದ ಮಂದಾರ ಕುಸುಮದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ ಧಾವಿಸಿಹೋದರು. ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ತನ್ನ ಆ ರೂಪವನ್ನು ಗೋಪಕಲೇವರದಲ್ಲಿಯೇ ಮರೆಮಾಚಿ ಅವರೆಲ್ಲರ ಕೂಡ ತಾನೂ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ರೂಪಕ್ಕೆ ತಾನೇ ವಂದಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ ಆ ಮೂರ್ತಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಾಗಿ "ಭಗವನ್ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ದಾಸಾನುದಾಸರಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಮಗೇನು ಅಪ್ಪಣೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಆಗ ಭಗವಂತನು ಪರ್ವತದಿಂದಲೇ ಶಬ್ದವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು. "ಇಂದಿನಿಂದ ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಗೋಗಳಲ್ಲಿ ದಯೆಯಿದ್ದದ್ದೇ ನಿಜವಾದರೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ನನ್ನನ್ನೇ ಪೂಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ನಿಮಗೆಲ್ಲ ನಾನೇ ಮುಖ್ಯ ದೇವತೆ ಇದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಮನೋಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಾನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ನಂದಗೋಪಾದಿ ಸಕಲ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೂ ಪ್ರೀತನಾದ ನಾನು ಸಹಸ್ರಾಧಿಕ ಹಸುಗಳ ಹೈನವನ್ನು ಭೋಗ ಮಾಡಲು ಬರುವಂತೆ ವಿಪುಲವಾದ ಗೋಧನವನ್ನು ಇತ್ತು ಸರ್ವರಿಗೂ ಕ್ಷೇಮಾರಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವೆನು. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಈಗಲೇ ಕರುಸಹಿತವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಆಕಳುಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಸಿರಿ. ಈ ಧೇನುನೀರಾಜನದಿಂದ ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಹಳೇ ಸಂತೋಷವಾಗವುದು."

ಗಿರಿರೂಪಿಯಾದ ಹರಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಕಳು, ಎತ್ತು, ಹೋರಿ, ಕರು, ಮಣಕ, ಘೂಳಿ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಗೋಗಣಗಳು ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಜೋರಿನಿಂದ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದವು. ಹಾರ ತುರಾಯಿಗಳಿಂದ ಶೃಂಗಾರಿತವಾದ, ಕೋಡು ಗಿಲಗಿಲಿಸುವ ಕಂಠಗಂಟೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಕೊಡಗೆಚ್ಚಲಿನ ಗೋಮಾತೆಯರ ಹಿಂದಿನಿಂದ ವಿಧವಿಧವಾದ ಬಣ್ಣದ ನವಿಲಗಣ್ಣು ಬಟ್ಟೆ ಹೂ ಮಾಲೆ ಚಿಗುರು ಚಂದನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಗೋಪಾಲಕರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹಾಡುತ್ತ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಗಿರಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯು ಮುಗಿದಬಳಿಕ ಪರ್ವತದ ಕೃಷ್ಣರೂಪವು ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಆಗ ಗೋಪ ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಗೋಪಾಲಕ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಪುರಕ್ಕೆ ಮರಳಿದನು. ಗಿರಿಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ದೈವೀಘಟನೆಯ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು.

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಉತ್ಸವವು ಪ್ರತಿಬದ್ಧವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಅವನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂವರ್ತಕ ಎಂಬ ಮೇಘ ಗಣವನ್ನು ಕರೆದು-

"ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಮೇಘ ಮಾತಂಗಗಳೇ! ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಈಗಲೇ ದಾಮೋದರನ, ಮಾತು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಉತ್ಸವ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ನಂದಗೋಪಾದಿಗಳಿರುವ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಿ. ಅಲ್ಲಿ ಏಳು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಮುಸಲಾಕಾವಾಗಿ ಜಡೆಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಗೋಗಳು ಹಾಗೂ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ಐರಾವತವನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿರುಗಾಳಿ ಗುಡುಗು ಮಿಂಚು ಸಿಡಿಲು ಅಣೆಕಲ್ಲು ಮರಮಳೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವೆನು.

ನನ್ನ ಚಂಡಮಾರುತ ನಿಮ್ಮ ಅಖಂಡ ವೃಷ್ಟಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಉಸಿರು ಗಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ದನ ಕರು ಸಹಿತವಾಗಿ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ತು ಹೋಗಲಿ'' ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ಅವನ ಆದೇಶದಂತೆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣಧ ಹೆಮ್ಮೋಡಗಳ ದೊಡ್ಡಪಡೆಯೊಂದು ಆಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಂಧಕಾರಮಯವಾಗಿಸಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹೆಬ್ಬಾವಿನಂತಿದ್ದರೆ ಹಲವು ಮದ್ದಾನೆಯಂತೆ, ಕೆಲವು ಕರಿ ಮೊಸಳೆಗಳಂತೆ ಇದ್ದು ಘೋರಗರ್ಜನೆ ಮಾಡಿ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ದಿಕ್ಕೆಡಿಸುವಂತೆ ಮಿಂಚು ಚಮಕಿಸಿ ಒನಕೆಯಂಥ ಹನಿಗಳನ್ನುದುರಿಸಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಮಳೆಗರೆಯ ಹತ್ತಿದವು. ಆನೆಯ ಸೊಂಡೆಗಡುತರವಾಗಿ ಮಳೆ ಒಂದೇಸಮನೆ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೇ ಸುರಿಯತೊಡಗಿದಾಗ ಸಮುದ್ರವೇ ಮುಗಿಲಿಗೇರಿ ಡಬ್ಬಾಗಿದೆ ಎಂದು ಜನರಿಗೆ ತೋರಿತು. ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲ, ಸೂರ್ಯನಿಲ್ಲ, ಚಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ, ಬಿಸಿಲಿಲ್ಲ ಬೆಳಕಿಲ್ಲ. ಬರಿ ಗುಡ್ಡದಂಥ ಮೇಘಗಳು ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲುಗಳಿಂದ ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ನೀರು ಸುರಿಸಹತ್ತಿದವು. ನೆಲವೆಲ್ಲ ಜಲಮಯವಾಗಿ, ದಿನವೆಲ್ಲ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿಯಂತಾಗಿ, ನದಿಗಳೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ಸಮುದ್ರದಂತಾಗಿ ''ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪ್ರಳಯಕಾಲವೇ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಯಿತು.'' ಎಂದು ಗೋಪಾಲಕರು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡಹತ್ತಿದರು.

ಈ ಭಯಂಕರವಾದ ಪ್ರಳಯ ವೃಷ್ಟಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹೆದರಿ, ಪಶುಗಳು ಬೆದರಿ, ಮೃಗಗಳು ಚೆದರಿ, ನವಿಲುಗಳು ಕೆಟ್ಟದನಿಯಿಂದ ಒದರಿ, ದನಕರುಗಳು ಹಂಬಾರವದಿಂದ ಚೀರಹತ್ತಿದವು. ಗೋಪಗೋಪಿಯರು ನೀರಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಡುಗುತ್ತ ಜಲಪ್ರಳಯವೇ ಬಂದಿತೆಂದು ಅಳಲಿಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಮುಗಿಲು ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಹಸು ಶಿಶು ಗೋ ಗೋಪಗೋಪಿಯರ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡ ದಾಮೋದರನ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿತು. ಅಂತಃಕರಣ ಮರಗಿತು. ಅವನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎರಡೂ ತೋಳುಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿ ಶಿಖರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆ ಗುಡ್ಡವನ್ನು ಕಿತ್ತಿದನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಮಹತ್ತಾದ ಛತ್ತರಿಯಂತೆ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದನು. ಎಲ್ಲ ಗೋಪಗೋಪಿಯರೂ ಓಡಿಹೋಗಿ ಅದರ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತರು. ಆ ಹಿರಿಗಿರಿಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬೆಚ್ಚಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಹನಿಯೂ ಕೂಡ ನೀರು ಬಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣನು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ''ನಾನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಇಂಥ ಉತ್ತಮ ಗಿರಿಗೃಹವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಳಿಗಳ ದಾಳಿಯ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಇದು ಐದು ಹರದಾರಿ ಉದ್ದವಿದ್ದು ಒಂದು ಹರದಾರಿ ಅಗಲವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ದನಕರುಗಳಿಗೂ ಬೇರೆ ನಿಲ್ಲುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನಾನ, ಪಾನ, ಶಯನ, ಭೋಜನಾದಿಗಳಿಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಬೇಕೆಂದರೆ ಇದರಿಂದ ನಾನು ತ್ರಿಲೋಕವನ್ನೇ ರಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲೆ. ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕದಾದ ನಮ್ಮ ವ್ರಜರಕ್ಷಣೆ ಏನು ಮಹಾ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅದರಂತೆ ಗೋಪಾಲಕರು ತಮ್ಮ ದನಕರು ಭಾಂಡಿ ಭಂಡಿ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮನೆಮಾಡಿ ಸುಖವಾಗಿ ಬೆಚ್ಚಗಾಗಿ ಏಳುದಿನ ವಾಸಮಾಡಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಳೆ, ಗುಡುಗುತ್ತಿರುವ ಮೋಡ, ನಡುಗುತ್ತಿರುವ ಜಗತ್ತು, ಹೊಳೆಯುವ ಮಿಂಚು, ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಕೂಡ ಬರುತ್ತಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದೇಸವನೆ ಮಳೆ

ಸುರಿಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ತನ್ನ ಗವ್ಹರಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಕೃಷ್ಣನ ತೋಳ ತಲೆದಿಂಬಿಗೆ ತಲೆ ಇಟ್ಟು ಆ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯು ಮಲಗಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಮಲಗಿದ ಅದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಸ್ವಪ್ನಗಳಂತೆ ಮೋಡಗಳು ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದವು. ವರ್ಷಾSವಾತಾSಘಾತಕ್ಕೆ ಆ ಗಿರಿಯ ಶಿಖರ ಗಿಡಗಂಟಿಗಳೆಲ್ಲ ನಡುಗಿದಾಗ ಆ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಶೀತವಾಗಿ ಛಳಿಜ್ವರ ಬಂದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಏಳುದಿನಗಳವರೆಗೆ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿದರೂ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದರೂ ಕೃಷ್ಣರಕ್ಷಿತರಾದ ಗೋಗಳಿಗಾಗಲಿ ಗೋಪಾಲಕರಿಗಾಗಲಿ ಏನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಇಂದ್ರನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದುರವಗಮ್ಯವಾದ ದಾಮೋದರನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಸುಳ್ಳಾದುದನ್ನೂ, ತನ್ನ ಅಲ್ಪತೆಯನ್ನೂ ಮನಗಂಡು ಮೇಘಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮಳೆಗರೆಯುವುದನ್ನು ಬಂದು ಮಾಡಲು ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು. ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಳೆನಿಂತಿತು, ಮೋಡಗಳಡಗಿದವು, ಸೂರ್ಯ ಬೆಳಗಿದನು. ಬೆಳಕು ಬಂದಿತು. ಬಿಸಿಲು ಬಿದ್ದಿತು. ಮುಗಿಲು ಬೆಳ್ಳಗಾಯಿತು. ನೆಲವು ಒಣಗಿತು. ಆಮೇಲೆ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲ ಆ ಗಿರಿಗೃಹದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಆಗ ಭಗವಂತನ ಗಿರಿಧಾರಣ ಗೋಕುಲ ರಕ್ಷಣಾದಿರೂಪ ಅಲೋಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿ ಆ ದಾಮೋದರನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿತು. ಆಗಲೇ ಅವನು ನೀರಿಲ್ಲದ ಶಾರದ ಸಮಯದ ನೀರದದಂತೆ ಅಚ್ಚಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ, ಮದೋದಕದಿಂದ ಮುಖ ತೊಳೆದ ಮತ್ತ ವಾರಣವಾದ ಐರಾವತವನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಶೃಂಗದ ಹರವಾದ ಹಾಸುಗಲ್ಲೊಂದರ ಮೇಲೆ ನೀಲಕಮಲದಂತೆ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ಕಾಂತಿಯಿಂದೊಪ್ಪುವ ಶ್ರೀವತ್ಸಲಾಂಛಿತನಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ದನಗಾಹಿ ಹುಡುಗನ ವೇಷದಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಲು ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು.

ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಶ್ರೀಕಾಂತನಿಂದ ತುಸುದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಐರಾವತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಇಂದ್ರನು ವಿನಯದಿಂದ ನುಡಿದನು. ''ಕೃಷ್ಣ! ಆಕಳುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವು ಅತಿ ದಿವ್ಯವಿದ್ದು ಲೋಕೋತ್ತರವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಮೇಘಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಗೋಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಹೊರಟಾಗ ಈ ಗಿರಿಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಆ ಆಕಳುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಯ್ದು ನನಗೆ ಬರುವ ಪಾತಕವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೂ ಬಹಳೇ ಸಂತೋಷವೇ ಆಗಿದೆ. ಗುಡ್ಡವನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಕಡ್ಡಿಯಂತೆ ಎತ್ತಿ ಏಳುದಿನಗಳವರೆಗೆ ನೆಗಹಿ ಹಿಡಿದ ನಿನ್ನ ಅದ್ಭುತ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಯಾರಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ದಿವ್ಯವಾದ ಗೋಲೋಕದ ಹಸುಗಳೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೆಂದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಗೋಪಾಲಕರ ಮನೆಯ ಆಕಳುಗಳಾಗಿ ಅವತಾರಮಾಡಿದ್ದು ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮಹಾವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟವೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮೃತ್ಯುಭಯದಿಂದ ಆ ಧೇನು ವೃಂದವನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ಸಂರಕ್ಷಣೆಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತುಷ್ಟವಾದ ಅವುಗಳು ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕವಾದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಆಲಿಸು. ''ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ! ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಜಲಗಂಡಾಂತರದಿಂದ ನೀನು ಪಾರುಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಎತ್ತು ಕರುಗಳ ಬಳಗದೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಸುಖದಿಂದ ಮನಬಂದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಮಾಡುವಂತಾಯಿತು.

ಎತ್ತುಗಳನ್ನಿತ್ತು ರೈತರನ್ನೂ, ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಗೋಮಯದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನೂ ಆನಂದಪಡಿಸುವ ನಮಗೆ ಇಂದಿನಿಂದ ನೀವೇ ಇಂದ್ರ. ಮಾದವರೆಲ್ಲರ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಮಾಡಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ಗೋಗಣದ ಇಂದ್ರಾಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕ ಗೈಯ್ಯಲೆಂದು ದೇವೇಂದ್ರನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಹಾಲಿನ ಕೊಡಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದರಿಂದ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು'' ಎಂದು ಗೋಲೋಕದ ಹಸುಗಳು ಸಂದೇಶಿಸಿವೆ. ಇದರಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಾದರೂ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಈ ಧೇನುವೃಂದ ಪುರಂದರನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣ! ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಇಂದ್ರ. ನಾನು ಬರಿ ಇಂದ್ರನಾದರೆ ಗೋಗಳು ನಿನಗೇ ನನಗಿಂತಲೂ ಉನ್ನತವಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕೊಟ್ಟು ಉಪೇಂದ್ರ ಎಂದು ಕರೆದಿವೆ. (ಇಂದ್ರಸ್ಯ ಉಪರಿ ಇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಇರುವವನು ಉಪೇಂದ್ರ) ಮತ್ತು ಗೋಗಳನ್ನು ಮಹಾಸಂಕಟದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಜನರು ನಿನ್ನನ್ನು 'ಗೋವಿಂದ' ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಮಳೆಗಾಲದ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ತಿಂಗಳದ ಶರತ್ಕಾಲದ ಮಂಗಲ ಪ್ರಸಂಗವೆಲ್ಲ ಇಂದಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಗಾಗಿಯೇ ಮೀಸಲಾಗಿರಲಿ. ಈ ಇಂದ್ರೋಪೇಂದ್ರರನ್ನು ಧ್ವಜಾಕಾರದ ಯಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವವರು ಸಕಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವರು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಂದ್ರನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅತಿವೃಷ್ಟಿರೂಪವಾದ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು **''ದೇವರೂಪೇಣ ತತ್ಸರ್ವಂ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ ಮೇ ಪ್ರಭೋ''** ಎಂದಂದು ನನ್ನ ಸರ್ವಾಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣದೇವ! ದಯಮಾಡಿ ಕ್ಷಮಿಸು. ವಾಮನಾವತಾರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುಣದಿಂದ ನಾನು ಕಿರಿಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಅದಿತಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಗರ್ಭಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಹಿರಿಯನಾಗಿದ್ದೆ. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದ ಸೋದರ ಎಂಬ ಭಾವದಿಂದಾಗಲಿ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಾದ ದೇವಗಣದ ನಾಯಕ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗಲಿ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು'' ಎಂದು ದೇವೇಂದ್ರನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಅವನ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕವಾದ ಕಳಕಳಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕ್ಷಮಾಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಆ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿತಿಯು ಗೋಲೋಕದ ದಿವ್ಯವಾದ ಗವ್ಯರಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಂಗಲ ಕಲಶಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಮಂತ್ರದರ್ಶಿಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಮುನೀಶ್ವರರೂ, ವೇದಸೂಕ್ತ ಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಕ್ಷೀರಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಗೈಯಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಆಕಳುಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ತುಂಬುಗೆಚ್ಚಲಗಳನ್ನು ತೊರೆಬಿಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಹಾಲನ್ನು ಕರೆದವು. ಮೇಘಗಳಾದರೂ ತಾವು ಅಮೃತರಸದಿಂದ ಮಳೆಗರೆದು ಹಿಂದೆ ಇಂದ್ರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯ ಅನಾಹುತವೆಸಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಮಾಡಿದವು. ವನಸ್ಪತಿಗಳು ಮಕರಂದವನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಹೂಹಾರಿಸಿದವು. ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರರಾಶಿಗಳು ಥಳಥಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಹೊಳೆದು ಆ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ದೀಪಾರಾಧನೆಗೈದವು. ಹೀಗೆ ದಿವ್ಯವಾದ ಗೋಕ್ಷೀರದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಮೃತಾಭಿಷೇಕಗೈದು ಮಂದಾರಾದಿ ಸುಗಂಧಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಚಂದನಹಚ್ಚಿ ವಂದನೆಮಾಡಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಆ ಮುಕುಂದನನ್ನು ಕುರಿತು-

''ಗೋವಿಂದ! ನಾನು ಹಾಗೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಗೋಲೋಕದ ಧೇನು ವೃಂದದ ಸಂದೇಶದಂತೆ ನಿನಗೆ ಕ್ಷೀರಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಈಗ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕೆಲಸವೂ ನಿನ್ನಿಂದಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಂಸ, ಕೇಶಿ, ಅರಿಷ್ಟ ಈ ತ್ರಿದೋಷವನ್ನು ಮೊದಲು ನೀನು ಸಂಹಾರಮಾಡು. ಆ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆಯಾದ ಕುಂತೀ ದೇವಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಅಂಶಭೂತನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಜನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ನೀನು ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯನೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿ, ಶಿಷ್ಯನೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಭೃತ್ಯನೆಂದು ಪ್ರೀತಿಸಿ, ಇಷ್ಟನೆಂದು ಕರುಣಿಸಿ, ಭಕ್ತನೆಂದು ಆದರಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಸಂಭವಿಸಲಿರುವ ಭೀಕರವಾದ ರಾಜನ್ಯರ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಡೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಬಲ ರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹರಿಸಿ ಧನುರ್ಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯನೇ ಅಪ್ರತಿಮ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಖ್ಯಾತಿ ಕೀರ್ತಿಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣ! ನರನಾರಾಯಣ ರೂಪದಿಂದ ಹಿಂದೆ ನೀವು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಪಗೈಯುತ್ತಲಿರುವಾಗ ನರರೂಪದಿಂದ ಆಪ್ತಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದು ಈಗ ನನ್ನ ಅವತಾರ ಭೂತನಾದ ಆ ಅರ್ಜುನನು ಭೂಭಾರಹರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಮಾಡಿಸಲಿರುವ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಹಾಯಕ ಬಂಧುವಾಗಿ, ಶರಣು ಬಂದ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವನು ಆಗ ಅವನಿಗೆ ನೀನು ವೇದವೇದಾಂತಗಳ ರಹಸ್ಯ ಭೂತವಾದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗ ಕರ್ಮಯೋಗ ಭಕ್ತಿಯೋಗಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡು. ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ವನದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಊರಲ್ಲಿ ಯಾಗಲೀ ಅರ್ಜುನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರ ನಿನ್ನದು. ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ರಥಿಕನಾಗಿ ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟರೆ ನೀನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿಸು. ಆ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ನೀನು ಕಂಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಕೆಲ ಸಮಯದ ನಂತರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜ ಸಮೂಹವನ್ನು ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿ ವಿಜಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮಗನಾದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ತಂದುಕೊಡು. ಅದರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ನಿನಗೆ ಬರಲಿ'' ಎಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ''ಇಂದ್ರ! ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವು ನನ್ನದು. ನೀನೇನೂ ಚಿಂತೆಮಾಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಪಾಂಡವ ಕೌರವರ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ದ್ವೇಷ, ಸಂಘರ್ಷಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿವೆ. ಆ ಅರ್ಜುನನ ಸಲುವಾಗಿ ಅವನ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಪಂಚಪಾಂಡವರನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಪಂಚಪ್ರಾಣದಂತೆ ಅಕ್ಷತವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಿ ಭಾರತೀಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಮೆರೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟ ಸೂತನಂತೆ, ದಕ್ಷನಾದ ದೂತನಂತೆ ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡುವೆ. ನಿನಗೆ ಅವನ ಚಿಂತೆಯೇ ಬೇಡ'' ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು.

ಕೃಷ್ಣ! ನೀನು ಯಾರು?

ಭಗವಂತನ ಇಂತೆಲ್ಲ ಅಲೌಕಿಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿದ ಗೋಪಾಲಕುಲದ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಕಿರಿಯ ಗವಳಿರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ವಂದಿಸಿ ನಿಂದು ನುಡಿದರು. ''ದಾಮೋದರ! ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ದುಸ್ತರವಾದ ಕುತ್ತು ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಪಾರಾದ ನಾವು ಧನ್ಯರೇ ಸರಿ. ನಿನ್ನ ಕರುಣೆ ಹಾಗೂ ಯುಕ್ತಿ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ದನಕರುಗಳು ಮಹತ್ತರವಾದ ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ಬದುಕಿ ಉಳಿದವು. ನಾವಂತೂ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಭಯದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಕೃಷ್ಣ! ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರರಿಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಲಶಕ್ಯವಾದ ನಿನ್ನ ಅನೇಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಬೆಟ್ಟನಮೇಲೆ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡ ಬಳಿಕಂತೂ ನೀನೊಬ್ಬ ದೈವೀಪುರುಷನೆಂದು ನಮಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ನೀನು ಇಂಥ ದೇವತೆಯೆಂದು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದರಿಂದು ನೀನು ಯಾರು? ನೀನೇನು ರುದ್ರಗಣದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೋ? ಅಥವಾ ಮರುದ್ಗಣದಲ್ಲಿಯ ಓರ್ವ ಮರುತ್ತನೋ ಅಥವಾ ಅಷ್ಟವಸುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವನಾದರೂ ವಸುವಿರುವಿಯೋ? ನಿನ್ನಂಥ ಅಪ್ರಾಕೃತ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನಮ್ಮಂತೆ ತುರುಗಾಹಿಯಾದ ವಸುದೇವನು ತಂದೆ ಹೇಗೆ? ನೀನಾದರೂ ಈ ಗೋಪಾಲಕ ವೇಷದಿಂದ ನಮ್ಮಂಥ ಕಾಡು ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ಇರುವ ರಹಸ್ಯವೇನು? ಆಡುವ ಉದ್ದೇಶವೇನು? ಲೋಕಪಾಲನಾಗುವ ನೀನು ಪಶುಪಾಲನಾಗಿ ಬಂದುದೇಕೆ?

ಅಥವಾ ನೀನು ದೇವನೋ ಗಂಧರ್ವನೋ ಯಕ್ಷನೋ? ಯಾರೇ ಇರಲಿ, ಈಗಂತೂ ನಮಗೆ ಆಪ್ತನಾಗಿ ಬಂಧುವಾಗಿ ಸಂಕಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಕನಾಗಿ ಬಂದಿರುವಿಯಷ್ಟೇ! ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ನೀನು ಯಾರೇ ಇದ್ದರೂ ಏನೇ ಆದರೂ ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು. ನಾವೆಲ್ಲ ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿ ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞಾಪಾಲಕರು'' ಎಂದು ಹಾರ್ದವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುಂಡರೀಕ ಪಕಳೆಗಳಂತೆ ಅರಳಿದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ತುಟಿಯ ತುದಿಗೆ ಮಂದಹಾಸದ ನಗೆಯನ್ನು ಅರಳಿಸಿ ''ಗೋಪಾಲರೇ! ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಚಂಡವಿಕ್ರಮನಾದ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದು ಬಗೆದಿರುವಿರಿ. ಆದರೆ ನೀವು ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಡಿರಿ. ನಾನು ಅಂಥ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಲೋಕೋತ್ತರ ಶಕ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನೂ ನಿಮ್ಮಂತೆ ಓರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೋಪಾಲನೆಂದೇ ನೀವೀಗ ತಿಳಿಯಿರಿ. ನಾನೊಬ್ಬ ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿಯವನಾದ ಆಪ್ತ ಬಾಂಧವನೆಂದಿಷ್ಟು ತಿಳಿದರೆ ಸಾಕು. ಇನ್ನೂ ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪ ಯೋಗ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಇನ್ನೂ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸುವೆನು. ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ನಿಜಬಂಧು ಎಂದಿಷ್ಟು ನೀವು ಭಾವಿಸಿದರೆ ಅದೇ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನೀವು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದಂತೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಈಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿಮಗೆ ಏನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ?'' ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ನುಡಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಂದ ಗೋಪವೃದ್ಧರು ಮೂಕರಾಗಿ ಮೌನದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಮುಂದೆ ಆ ದಾಮೋದರನು ಶರತ್ಕಾಲದ ಚಂದ್ರಾವದಾತ ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದ ರಮ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನ ಉನ್ಮಾದಕ ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ ಕಂಡು ವಿನೋದ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಉತ್ಸಾಹಿತನಾದನು. ಗೋಮಯ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಮೆತ್ತಗೆ ಮಾಡಿದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ತರುಣ ಗೋಪಕುಮಾರರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಕುಸ್ತಿ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧ ಅನೇಕ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಮದೋನ್ಮತ್ತವಾದ ಘೋರಾಕಾರದ ಗರ್ವಿಷ್ಠ ಘೂಳಿಯ ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಕಾದಾಡಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಗೋಪಗೋಪಿಯರೊಂದಿಗೆ ನೋಡಿ ನಕ್ಕುನಲಿದನು.

ತನಗೆ ಇನ್ನೂ ಕಿಶೋರಾವಸ್ಥೆ ಮೀರಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮಾಡಿದ ವಿಹಾರ ವಿನೋದಗಳು ದೋಷಾವಹವಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನು ರಮಣೀಯವಾದ ಆ ಶಾರದಯಾಮಿನಿಯ

ಮಧುರ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಂಗನೆಯರಿಂದ ಕೂಡಿ ಲೀಲಾ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ತಿಳಿ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ತೊಳಗುವ ಚಂದಿರನಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಆ ನಂದಕಂದನ ಮುಖವನ್ನು ಬೊಗಸೆಗಂಗಳಿಂದ ಕುಡಿಯುತ್ತಲಿದ್ದ ಬಲ್ಲವ ನಲ್ಲೆಯರ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರ ರಸವು ಉತ್ತರಂಗಿತವಾಯಿತು. ಅವರ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರು ಬೇಡವೆಂದು ನಿಷೇಧಿಸಿದರೂ ಅವರು ಕೇಳದೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ರಾಗ ರಸೋದ್ರಿಕ್ತರಾಗಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅವನೊಡನೆ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯಾಡಿದರು.

ಅರಿಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆ

ಒಂದು ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಲೀಲಾವಿನೋದದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅರಿಷ್ಟನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ದುಷ್ಟ ಹಾಗು ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಓರ್ವಅರಿಷ್ಟ ದೈತ್ಯನು ಎತ್ತಿನ ರೂಪದಂದ ವ್ರಜದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕನು. ಇದ್ದಲಿಯಬಣ್ಣ, ಕಾಲಮೇಘದಂತೆ ಕಪ್ಪ ದಪ್ಪಗಾದ ಮೈ, ಚೂಪಾಡ ಕೋಡು, ಕಿಡಿಯಿಡಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಭೀಕರವಾದ ಆ ದೈತ್ಯಎತ್ತು ತನ್ನ ಖರ ಖುರ ಪುಟದಿಂದ ನೆಲದೆದೆಯನ್ನು ಕೆದರುತ್ತ, ಜೋಲ್ನಾಲಿಗೆ ಯಿಂದ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಸವರುತ್ತ, ನೆಗಹಿಡಿದ ಬಾಲವನ್ನು ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸುತ್ತ, ಅಬ್ಬರದಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮೃತ್ಯುವಿನಂತೆ ಗೋಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಅರ್ಭಟೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆದರಿ ನಿಂತಿರುವ, ಬೆದೆಬಾರದ ಹಸುಗಳನ್ನೂ, ಅದೇ ಈದ ತಾಯ್ಗೋಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಭೋಗಿಸಿತು. ಆದರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಆಕಳುಗಳಿಗೆ ಗರ್ಭಪಾತವಾಗಿ ಅವು ಆರ್ತವಾಗಿ ಹಂಬಾರವವನ್ನು ಮಾಡಹತ್ತಿದವು. ಇರಕು ಕೋಡುಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಇರಿದು, ಹೊಟ್ಟೆಹರಿದು, ಗೋಣುಮುರಿದು ಅನಾಹುತವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ಗೋಗಣದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅನರ್ಥ ಕೋಲಾಹಲ ಮಾಡಿದರೂ ಆ ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾದ ಎತ್ತಿನಾಕಾರದ ದೈತ್ಯನಿಗೆ ಅತ್ಯಾಚಾರದ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಂಡವರನ್ನು ಹರಿತವಾದ ತನ್ನ ಕೋಡುಗತ್ತಿಯಿಂದ ತಿವಿದು ತುಳಿಯುತ್ತ ಅವನು ಕೃಷ್ಣನ ಸನಿಹದಲ್ಲಿರುವ ಗೋವೃಂದವನ್ನು ಕೊಂದೊಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದನು. ಗುಡುಗು ಮಿಂಚು ಸಿಡಿಲುಗಳಿಂದ ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಬರುವ ಮುಂಗಾರು ಮೋಡದಂತೆ ಗರ್ಜನೆಗೈಯುತ್ತಲಿರುವ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಪ್ರತಿಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡಿ ಕೈ ತಟ್ಟಿ ಅವನೆಡೆಗೆ ಹೊರಳಿದನು.

ಮುರಾರಿಯ ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆ ಹಾಗೂ ಸಿಂಹನಾದಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧದ ಕರೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಆ ದೈತ್ಯ ಋಷಭನು ಸಂಗ್ರಾಮ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕಿಸಿದು, ಬಾಲ ಸೆಟಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ

ಸೋಪಿ ಕೈ ಶೋರಕವಯಃ ಮಾನಯನ್ ಮಧುಸೂಧನಃ

ರೇಮೇ ತಾಭಿರಮೇಯಾತ್ಮಾ ಕ್ಷಪಾಸು ಕ್ಷಪಿತಾಹಿತಃ ॥ ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣದ ವಚನದ ಭಾವವೇ ''ಕೈಶೋರಕಂ ಮಾನಯನ್ ವೈ ಸಹ ತಾಭಿರ್ಮುಮೋದ ಹ'' ಎಂಬ ಇಲ್ಲಿಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿತವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೈಶೋರಕಂ ಎನ್ನುವದಕ್ಕೆ ನೀಲಕಂಥ ದೀಕ್ಷಿತರು ಕೈಶೋರವಯಸ್ಸು ಎಂದರೆ ಹತ್ತು ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ 'ಕ' ಅಂದರೆ ಆದರ ಮೇಲೆತುಸು ವಯಸ್ಸು ಅರ್ಥಾತ್ ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯಾಡಿದನು. ಉಪನಯನವಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಚಿತವಾಗಿಯೇ ಗೋಪಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ವಿಹರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪರದಾರಾಗಮನ ನಿಮಿತ್ತವಾದ ದೋಷವಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಎರಗುವ ಹುಮ್ಮಸದಿಂದ ಹಂಬಾರವಗೈದನು. ಆ ದುರ್ಮದದಾನವನು ತನ್ನ ಮೈ ಮೇಲೆ ಬರುವನೆಂದು ತಿಳಿದರೂ ಕೃಷ್ಣನು ಮಾತ್ರ ತಾನು ನಿಂತ ಸ್ಥಳಬಿಟ್ಟು ಕದಲಲಿಲ್ಲ. ಅಚಲದಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಆ ದುಷ್ಟ ವೃಷಭದ ಘಟಾಟೋಪವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ತನ್ನ ಚೂಪಾದ ಕೋಡುಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಹೊಟ್ಟೆಯೆಡೆಗೆ ಗುರಿ ಇಟ್ಟು ಆ ದರ್ಪೋದ್ಧತನಾದ ದೈತ್ಯನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋದನು. ಆಗ ಪ್ರತಿ ಘೂಳಿಯಂತೆ ಅಧಿಕಬಲವುಳ್ಳ ಗೋವಿಂದನಾದರೂ ಆ ದೈತ್ಯನ ಮುಖವನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಿರುವಿದನು. ಆ ಅದರಿಂದ ಎತ್ತಿನ ಬಾಯಿಂದ ಬುರುಗು ಬಂದು ಅದು ಮೂಗಿನ ಹೊರಳೆಗಳಿಂದಲೇ ಘುರಘುರಾಡಿಸುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೊಡೆಯ ಬಂದಿತು. ಬಲವೇಗಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಬಿದ್ದು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕಾದಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹೆಮ್ಮೋಡಗಳು ವಾಯುಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಡಿಕ್ಕಿಹೊಡೆದು ಸಂಘರ್ಷಿಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಮಾಡುತ್ತಲೇ ಗೋವಿಂದನು ಆ ವೃಷಭಾಸುರನ ಎರಡೂ ಇರಿವಕೋಡುಗಳ ನಟ್ಟನಡುವೆ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಪಾದವನ್ನಿಟ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಒತ್ತಿ ತುಳಿದು ಅದರ ಸೊಕ್ಕು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಮಸ್ತಿ ಇಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಒದ್ದೆಯ ಅರಿವೆಯನ್ನು ಹಿಂಡುವಂತೆ ಹಿಂಡಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವನ ಒಂದು ಕೋಡನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಅದರಿಂದಲೇ ಮೊಸಡಿಗೆ ಒಂದು ಬಲವಾದ ಏಟವನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ಕೋಡು ಕಿತ್ತಿ, ಮೋರೆ ಒಡೆದು, ಟೊಂಕ ಮುರಿದು, ಕ್ಷತವಿಕ್ಷತನಾದ ಆ ದೈತ್ಯನ ದೇಹದಿಂದ ಮೋಡದಿಂದ ನೀರು ಸುರಿದಂತೆ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ರಕ್ತ ಬಸಿದು, ಕಾಲು ಕುಸಿದು, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಅವನು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಭಲೆ ಭಾಪು ಎಂದು ಪ್ರಸಂಸೋದ್ಗಾರಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು. ಆಗ ಚಂದ್ರಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆಯಿಂದ ರಮಣೀಯವಾದ ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾವರೆಯಂತೆ ಸುಂದರ ಲೋಚನಗಳುಳ್ಳ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಕೇಲೀ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಶುರು ಮಾಡಿದನು. ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ ಆನಂದಿತರಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವಂತೆ ಆ ದಾಮೋದರನನ್ನೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಉಪಾಸಿಸ ಹತ್ತಿದರು.

ಕಂಸಕಂಡ ಅಪಾಯ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಪಟ ಉಪಾಯ

ಹೀಗೆ ವ್ರಜವಾಸಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಪೂತನೆಯನ್ನು ಕೊಂದು, ಕಾಲಿಯನನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿ, ಧೇನುಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಪ್ರಲಂಬನನ್ನು ಘಾತಿಸಿ, ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಇಂದ್ರನ ದರ್ಪವನ್ನೂ ಕೂಡ ಅಳಿದು, ಗೋಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ವೃಷಭಾಸುರನನ್ನು ವಿಧ್ವಂಸಗೈದು, ಕೂಸಿದ್ದಾಗಲೇ ಚಕ್ಕಡಿಯನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿ, ಹೆಮ್ಮರಗಳನ್ನು ಉರುಳಿಸಿ, ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ದಾನವರನ್ನೆಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ಕಂಸನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೃತ್ಯುವೇ ಒದಗಿಬಂದಿತೆಂದು ಅನಿಸಿತು. ತನ್ನ ಮರಣ ಕಾರಣನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ವ್ರಜ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಕೈಕಾಲುಗಳ ತ್ರಾಣವೇ ಹೋಗಿ ಪ್ರಾಣ ಕಂಠಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಭೀಕರ ಮೌನದ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ವಸುದೇವ, ಸತ್ಯಕ, ಧೀರುಕ, ವಿಪ್ರಥು, ಕೃತವರ್ಮ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ಅಕ್ರೂರ, ವಿಕದ್ರು, ಮೊದಲಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಯಾದವ ವೀರರನ್ನು ವಿಶೇಷ ಆಮಂತ್ರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಕರಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಮಥುರಾ ನಾಯಕನಾದ ಉಗ್ರಸೇನಸುತ ಕಂಸನು ಅವರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದನು.

''ವ್ರಜದಲ್ಲಿ ನಂದಗೋಪನ ಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನೆಂಬುವವನು ಈಗ ದಿನೇ ದಿನೇ ಸಾಗರದಂತೆ ವರ್ಧಿಸುತ್ತಲಿದ್ದು ಅವನು ನನ್ನನ್ನೇ ಸಮೂಲ ನಾಶಮಾಡಲು ಹೊರಟಂತಿದೆ. ನನಗೆ ಹಿತಕಾರಕರಾದ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಲ್ಲ. ದಕ್ಷರಾದ ಗುಪ್ತಚಾರರಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನಾನು ಕಣ್ಣಿದ್ದು ಕುರುಡನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಉದಾಸೀನ ಮಾಡಿದ ಬೇನೆಯಂತೆ ನನ್ನ ವೈರಿಯು ನನ್ನ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಆಪ್ತ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಉಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದಲೇ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ನಂದಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಿರಾತಂಕನಾಗಿ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಭರತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಗರದಂತೆ, ಮಳೆಗಾಲದ ಮೋಡದಂತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ನಡೆದ ಆ ನಂದಕುಮಾರನ ಗತಿಶಕ್ತಿ, ಪರಾಕ್ರಮ, ಪ್ರಭಾವ, ಮಹಿಮೆ ಯಾವುದೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿದೆ. ಅದೇನು ಭೂತವೋ ಅಥವಾ ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯತಮವೋ ಅತವಾ ದೇವಸಂತಾನವೋ! ಇನ್ನೂವರೆಗೆ ನನಗೆ ಅದರ ಅಂತವೇ ಹತ್ತದಂತಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಅತಿಮಾನುಷ ವ್ಯಾಪಾರ ಅತಿದೈವಿಕ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವನು ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಗವಳಿಗರ ಮಗ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಅವನು ಎಳೆಕಂದಮ್ಮನಿರುವಾಗಲೇ ಪೂತನೆಯನ್ನು ಕೊಂದನು. ಚಿಕ್ಕವನಿರುವಾಗಲೇ ರಕ್ಕಸನಾಗನಾದ ಕಾಲಿಯನನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕಕ್ಕಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಕಿರಿಬಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಹಿರಿಬೆಟ್ಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಇಂದ್ರನಿಗೂ ಬುದ್ಧಿಕಲಿಸಿದನು. ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಅರಿಷ್ಟಾಸುರನನ್ನಂತೂ ನೋಡನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಕೋಡು ಮುರಿದು ಗೋಣು ತಿರುವಿ ಪ್ರಾಣತೆಗೆದನು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ ಕೇಶಿಗೂ ನನಗೂ ಇನ್ನು ಮರಣ ದೂರಿಲ್ಲವೆನಿಸುವುದು.

ನಾರದರಾದರೂ ಎರಡನೆಯ ಸಲ ಬಂದಾಗ ಖಟ್ವಾಂಗವನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭೆಟ್ಟಿಯಾದಾಗ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ''ಕಂಸ! ನೀನು ನಿನಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾಗ ಬಹುದಾದ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ವಿನಾಶಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಯತ್ನವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಸುದೇವನು ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದು ನೀನು ದೇವಕಿಯ ಮಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದ ಆ ಹೆಣ್ಣುಕೂಸು ದೇವಕಿಯದಲ್ಲ. ಅದು ಯಶೋದೆಯ ಮಗಳಿದ್ದು ಕೃಷ್ಣನೇ ದೇವಕಿಯ ಮಗನು. ನಿನ್ನ ಹಿತಶತ್ರುವಾಗಿ ಮಿತ್ರರೂಪದಿಂದಿರುವ ಈ ವಸುದೇವನು ನಿನ್ನನ್ನು ವಧಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ದೇವಕಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅಂದೇ ಆ ಗಾಢಾಂಧಕಾರದ ಆ ಕಾಳ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವಲುಗಾರರ ಕಣ್ಣಿಗೆಲ್ಲ ಇಂಗು ಹಚ್ಚಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅದೇ ಹಡೆದು ಮಲಗಿದ ಯಶೋದೆಯ ಮಗ್ಗಲಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಅವಳ ಹೆಣ್ಣುಕೂಸನ್ನು ತಂದು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ನೀನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅದೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಮಹಾ ದುರ್ಗಾರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಈಗ ವಿಂಧ್ಯವಾಸಿನಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶುಂಭ ನಿಶುಂಭರೆಂಬ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠರಾದ ದೈತ್ಯರಿಬ್ಬರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಸುರಾಸುರ ಮುನಿ ಮನುಜ ವಂದ್ಯಳಾಗಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಅಭಯ ಪ್ರದಳಾಗಿ ವರದ ಮಹಾದೇವಿಯೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಈಗಿರುವ ನಂದಗೋಪನ

ಮಗನೇ ನಿನ್ನ ಆಪ್ತ ಬಂಧುವಾದ ವಸುದೇವನ ಮಗ ವಾಸುದೇವ. ಪೂತನಾವಧಾದಿಘೋರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದವನು ಅವನೇ ಇದ್ದು ಅದೇ ವಾಸುದೇವರೂಪಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಬಾಂಧವನಿಂದ ನಿನಗೆ ಮರಣ ಸಂಭವಿಸಲಿದೆ'' ಎಂದು ಆ ದೇವಮುನಿಗಳು ಎರಡು ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ'' ಎಂದು ನುಡಿದು ಅಕ್ರೂರನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಕಂಸನು ಹೇಳಿದನು.

''ಅಕ್ರೂರ! ನೀನೀಗಲೇ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಬಾ. ನಂದಗೋಪಾದಿ ಎಲ್ಲಗವಳಿಗರಿಗೂ ನಮಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ವಾರ್ಷಿಕ ಕರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೇಗನೇ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸು. ಮತ್ತು ಆ ನಂದಗೋಪನಿಗೆ ಕಂಸಮಹಾರಾಜರು ಮತ್ತು ಅವರ ಪರಿವಾರದವರೂ ಯುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಮಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಚಾಣೂರ ಮತ್ತು ಮುಷ್ಟಿಕ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಮಲ್ಲರಿದ್ದು ಅವರಿಗೂ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೂ ಇಲ್ಲಿ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವಾಗಲಿ. ದೇವತಾಸದೃಶರಾದ ನನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಇಷ್ಟು ಪ್ರಬುದ್ಧರಾಗಿ ಯುದ್ಧ ವಿಶಾರದರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಮೊದಲು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇಗನೇ ನಿನ್ನ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಥುರೆಗೆ ಬಾ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣ ಸಹಿತನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ಉಳಿದ ಗೋಪಾಲಕರಿಗಾದರೂ ''ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜ ಕಂಸನು ಧನುರ್ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ರಾಜ-ಮಹಾರಾಜರು ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಬರಲಿರುವರು. ಅವರಿಗಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವ ದಿವ್ಯವಾದ ಗವ್ಯವಾದ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ ಕೆನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬೇಡಿದಷ್ಟು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪದ ವನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇದ್ದು ನೀವು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು'' ಎಂದು ಹೇಳು. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರು ಬರದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುವುದು. ಆದರೆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಮೊದಲು ಸಾಮೋಪಾಯಗಳಿಂದಲೇ ಸಂತೈಸಬೇಕಾದುದು ಹಿರಿಯರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಕ್ರೂರ! ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಮಂದಮತಿಗಳನ್ನು ಸವಿಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಮರುಳು ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ನೀನು ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ನನಗೆ ನೀನು ಹಿತ ಬಗೆದಂತೆ. ವಸುದೇವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಒಡಕೊಂಡಿರದಿದ್ದರೆ ಈ ಕೆಲಸವು ನಿನ್ನಿಂದ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಆ ಬಲರಾಮ-ದಾಮೋದರರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡುವ ಹೊರೆ ನಿನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಇದೆ.'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಂದಾಗಬಹುದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕರೆತರಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಲಿ ಬಂಡಾದವನಿಗೆ ಬಾಂದೊರೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುವ ಅವನಿಗೆ ಸುವರ್ಣಸಂಧಿಯೇ ದೊರೆತಂತಾಯಿತು. ಅವನು ಆಗಿಂದಾಗಲೇ ಮನೆಗೆ ಕೂಡ ಹೋಗದೇ ಪರಭಾರೆಯಾಗಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ತವಕದಿಂದ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

ಕೇಶಿಯನಾಶ

ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ದುಷ್ಟ ದಾನವನಾದ ಕೇಶಿಯು ಕಂಸನ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ಉಪದ್ರವನನ್ನು ಕೊಡಲು ಶುರುಮಾಡಿದ್ದನು. ಘೋರವಾದ ಕುದುರೆಯ ರೂಪದಿಂದಿರುವ ಆ ದುಷ್ಟ ದಾನವನು ನರಮಾಂಸ ಲೋಲುಪನಾಗಿ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಗೋಮಾಂಸದ ರುಚಿ ಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಆಕಳು ಕರುಗಳನ್ನೂ ಕೊಂದು ತಿಂದು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದುರ್ಮದಾಂಧನಾದ ಆ ಕೇಶಿಯ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳಿಂದ ವೃಂದಾವನದ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯೆಲ್ಲ ಸ್ಮಶಾನದಂತೆ ಎಲಬು ಮಾಂಸಗಳ ರಾಶಿಯಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಆ ಕೇಶಿಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ತುರಂಗದಾನವನು ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೂ ಬಲದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೂ ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಒದೆದು ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೀಳಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಮೈಯಿಂದ ಬೆವರು ಬಾಯಿಂದ ಬುರುಗು ಸುರಿಸುತ್ತ, ಖುರಪುಟದಿಂದ ಹುಡಿಯೆಬ್ಬಿಸುತ್ತ, ಹಲ್ಲು ಕಡಿಯುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋದನು.

ತನ್ನ ಎರಡೂ ಮುಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೃಷ್ಣನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಅವನ ಹೆಗಲನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಕಚ್ಚಿದನು. ಮತ್ತು ಸಂತಾಪದಿಂದ ದ್ವಿಗುಣಿತವಾದ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೃಷ್ಣನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯಲು ಹಾರಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ಮಧುಸೂದನನು ತನ್ನ ನೀಳವಾದ ತೋಳನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸಿ ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟನು. ಬಾಯಿತುಂಬ ಬಿಗಿಯಾದ ಬೆಣ್ಣೆಯಿಟ್ಟಂತಾದ ಕೇಶಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಆ ಉದ್ದಂಡ ಭುಜದಂಡವನ್ನು ಕಚ್ಚಲಿಕ್ಕೂ ಕಡಿಯಲಿಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವೇ ಆಗದೇ ಉಸಿರು ಗಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ಅವನ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಜೊಲ್ಲು ಬುರಗಿನ ಜೊತೆಗೆ ರಕ್ತವೂ ಸೋರಹತ್ತಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ಕಟಬಾಯಿ ಹರಿದುಹೋಗಿ ಅದರಿಂದ ರಕ್ತವಾಂತಿಯಾಯಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳು ನಿರಿಗೆಗಟ್ಟಿ ಬೆಳ್ಳಗಾದವು. ಶರೀರದ ಸಂಧಿ ಬಂಧಗಳೆಲ್ಲ ಲಟಲಟ ಮುರಿದು ಅವನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಕ್ಕರಿಬಿದ್ದನು. ಕಿವಿಗಳು ನಿಮಿರಿ ನಿಂತವು. ಏಳಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಆಗದೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಒದ್ದಾಡಿದನು. ಬಿದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಮೂತ್ರ ಮಾಡಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉಬ್ಬಿಸಿ ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ಸೀಳಿದನು. ಆಗ ಅದ ವಿಚಿತ್ರವೇದನೆಯಿಂದ ಆ ದೈತ್ಯನು ಘೋರಾಕಾರವಾಗಿ ಕೂಗಿ ರಕ್ತ ಸುರಿಸಿ ಒಡೆದ ಗುಡ್ಡದಂತೆ ನಿತ್ರಾಣನಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯಿಂದ ಅವನ ಮುಖವು ಇಬ್ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಎರಡು ಹೋಳಾಗಿ ಸೀಳಿ ಒಗೆದ ಹೆಬ್ಬಾವಿನಂತೆ ಮದ್ದಾನೆಯಂತೆ ಅವನ ಶರೀರವು ಒದ್ದಾಡುತ್ತ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿತು. ಮಹಾದೇವರು ವಧಿಸಿದ ಮಹಿಷಾಸುರನಂತೆ ಆ ಘೋರ ತುರಗ ದೈತ್ಯನ ದೇಹವಾದರೂ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಲಿತ್ತು. ಎರಡು ಹೋಳಾದ ಅವನ ಶರೀರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಒಂದು ಕಿವಿ, ಒಪ್ಪರೆ ಮೂಗು, ಎರಡು ಕಾಲು, ಅರ್ಧಬೆನ್ನು, ಅರ್ಧಬಾಲಗಳಿದ್ದುದರಿಂದ ಧರೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಆ ಎರಡೂ

ದೈತ್ಯದೇಹದ ಅರ್ಧಾಕಾರಗಳು ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಕೇಶಿ ಕಚ್ಚಿದ ಕೃಷ್ಣನ ತೋಳಿನಮೇಲಿನ ಕಲೆಗಳು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಸಾಲವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾಡಾನೆಯ ಕೋರೆದಾಡೆಯಿಂದ ತಿಕ್ಕಿದಾಗ ಬಿದ್ದ ಗೆರೆಗಳಂತೆ ಗಾಯವಿಲ್ಲದೇ ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು.

ಹೀಗೆ ಆ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಕೊಂದು ಅವನ ದೇಹವನ್ನು ತುಂಡುತುಣುಕಾಗಿ ಮಾಡಿ ಇಂದೀವರದಂತೆ ಸುಂದರ ನೇತ್ರವುಳ್ಳ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಂದಹಾಸಮಾಡುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಗೋಪಗೋಪಿಕೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಆನಂದಪರವಶರಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿ ಪುನಃ ಪೂಜಿಸಿದರು.

ಆಗ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರೂಪದಿಂದಲೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಭಗವಾನ್ ನಾರದರು ಆನಂದದಿಂದ ''ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಪ್ರಭೋ! ನಿನ್ನ ಈ ಕೇಶಿ ನಿಗ್ರಹರೂಪವಾದ ದುಷ್ಕರವಾದ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಸರ್ವದಾ ಕಲಹಪ್ರಿಯನಾದ ನಾನು ಈ ನರತುರಗಗಳ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನ ಪೂತನಾಘಾತನಾದಿ ಅನೇ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಕಂಡ ನನಗೆ ಈ ಕೇಶಿ ವಿನಾಶವಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡುವ ಬಯಕೆಯಿದ್ದಿತು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಈ ರಕ್ಕಸನಿಗೆ ದೇವೇಂದ್ರನೂ ಕೂಡ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಂಥ ದುರ್ದಮ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನಾದ ಕೇಶಿಯನ್ನು ಶಾಸನಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಈದಿನ ಕೇಶವ ಎಂದು ಸಾರ್ಥಕ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಭಕ್ತರು ನಿನ್ನನ್ನು ಆ ನಾಮದಿಂದ ಉಪಾಸಿಸಿ ಉದ್ಧೃತರಾಗಲಿ.

ಅಕ್ರೂರನ ಆಗಮನ

ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಅಕ್ರೂರನು ಮಥುರೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಸಂಜೆಗೆಂಪಿನ ಮಾಂಜಿಷ್ಠ ರಾಗರಂಜಿತವಾದ ಮುಗಿಲಂಚಿನಲ್ಲಿ ಚಾರುಚಂದ್ರನು ತೊಳಗುತ್ತಲಿದ್ದನು. ವನವಾಸಿಗಳಾದ ವೈಖಾನಸರು ಸಾಯಂತನ ಔಪಾಸನ ನಿರತರಾಗಿ ಮಂತ್ರಘೋಷದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನೀಯತ್ತಲಿದ್ದರು. ವ್ರಜದಲ್ಲಿ ವನದಿಂದ ತಿರುಗಿಬಂದ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉರಿಹಚ್ಚಿ ಬೆಳಕುಮಾಡಿದ್ದರು. ಮುಗಿಲಮೇಲೆ ಸೋಮ, ನೆಲದಲ್ಲಿ ದೀಪದ ಅಗ್ನಿಗಳಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯವೂ ನಿರ್ವಾಹವಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಅಗ್ನೀಷ್ಟೋಮಾತ್ಮಕವಾದ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ಇಂಥ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಾಂಧವರ ಸಮಾಗಮಸುಖದ ಶಕುನವನ್ನು ನುಡಿಯುವ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಿಲಕಿಲಾಟದಲ್ಲಿ ರಥಾರೂಢನಾದ ಅಕ್ರೂರನು ವೃಂದಾವನದ ವ್ರಜಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ವೃಂದಾವನದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಮೊದಲು ಅವನು ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು ಅಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನು ಕರೆದು ''ಕೃಷ್ಣನು ಊರಲ್ಲಿರುವನೋ ಇಲ್ಲವೋ? ಬಲರಾಮನು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವನೋ ಇಲ್ಲವೋ? ನಂದಗೋಪನ ಮನೆ ಯಾವುದು? ಮುಂತಾಗಿ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಂದನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಹಸುಗಳನ್ನು ಹಿಂಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದು ಕರುಗಳ ನಡುವೆ ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ದೂರದಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ರೂಪಿಯಾದ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಹರ್ಷವಾಯುವಾದಂತಾಗಿ ಮೈ ಪುಳಕಿ, ಕಣ್ಣು ತುಳುಕಿ, ಕಂಠ ಗದ್ಗದವಾಗಿ, ಭಕ್ತಿ ಭರದಿಂದ ತುಂಬಿ 'ಕೃಷ್ಣ' ಎಂದು ವಂದಿಸಿ ತಾನು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಕಂಸನ ದುರುದ್ದೇಶವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅವನು ಬಂದ ಉದ್ದೇಶ ತಿಳಿದು ನಂದಗೋಪನು ಗೋಪಾಲಕರ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದನು.

''ಇಂದು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಈ ಜಗದೀಶ್ವರನ ಜೊತೆಗೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬರಲು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಅವನೊಟ್ಟಿಗೆ ಮಥುರೆಗೆ ನಾಳೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವೆ'' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಅಕ್ರೂರನು ಗೋಪಾಲಕರ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅಕ್ರೂರನು ಗೋಪವೃದ್ಧರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆತಂದು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಕಂಸನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ''ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ನಾಳೆ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಬಿಡಿರಿ. ಹೇಗೂ ಈ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಕಂಸನಿಗೆ ಕರಕೊಡಲಿರುವರು. ಅಲ್ಲಿ ಈಗ ಕಂಸನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಧನುರ್ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಲಿದ್ದು ನೀವೂ ಬಂದು ಆ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.'' ಅಕ್ರೂರನ ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೋಪಬಾರದೇ ಸಂತೋಷವೇ ಆಗಿ ಅದನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ದನಗಾಹಿಗಳ ಮಥುರಾಯಾತ್ರೆ

ಆಗ ನಂದಾದಿ ಗೋಪಾಲಕರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಕಂಸನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಕರ, ಬಿಲ್ಲಿನ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದ ಹೈನದ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾದ ಆಕಳ ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆಗಳ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಡಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾದರು.

ಇತ್ತ ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಅಕ್ರೂರನೊಡನೆ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಚ್ಚದೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲೇ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಬೆಳಗಾಗುತ್ತ ಬರಲು ಕತ್ತಲೆಯೆಲ್ಲ ಕಳೆದು ರವಿಯ ಕಿರಣದ ಬತ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗಹತ್ತಲು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಎದ್ದು ಅ ಕ್ರೂರನ ಜೊತೆಗೆ ರಥವನ್ನು ಏರಿದರು. ಗೋಪಿಕೆಯರು ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವ ಸರಭರ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಬರುವ ಆ ಮಂಗಳ ಪ್ರಭಾತದಲ್ಲಿ ಹಾದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿನಿಂದ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಚಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ತಾವು ರಥಗಳನ್ನು ಏರಿದರು. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಅಕ್ರೂರ ಮೂವರೂ ಬೇರೆ ರಥದಲ್ಲಿ ಹೊರಟರು.

ರಥವು ಯಮುನೆಯ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಅಕ್ರೂರನು ಇಳಿದು ''ಕೃಷ್ಣ! ರಥವನ್ನು ತುಸು ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸು. ನಾನೀಗ ಈ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಬರುವೆನು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ''ನಾವು ವಸುದೇವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗದೆ ಮೊದಲು ಊರು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆಂದು ಹೊರ ಹೊರಟು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಕಂಸನ ಮನೆಗೇ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಆಗ ಅಕ್ರೂರನಾದರೂ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ವಂದಿಸಿ ತಾನೂ ಕಂಸನಿಗೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜಭವನಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ರಾಜಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು

ಸಂಕರ್ಷಣ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರು ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟ ಚಿಟ್ಟಾನೆಗಳಂತೆ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ರಾಜಬೀದಿಗೆ ಬಂದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯ

ಅಗಸನು ರಾಜರ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ರೇಷಿಮೆ ಪಟ್ಟೆ ಪೀತಾಂಬರಾದಿ ಉತ್ತಮ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮೊಟ್ಟೆಗಟ್ಟಿ ರಾಜಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅವನಿಗೆ ತಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಬಹುದಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಆ ಅರಸರ ಅಗಸನು ಉಪಹಾಸಗರ್ಭಿತಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ''ಎಲೋ, ನೀವೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಡು ಜನರು ಮಥುರೆಗೆ ಬಂದಿರಿ! ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ಕಂಸ ಮಹಾರಾಜರು ತಮಗಾಗಿ ತರಿಸಿದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬೇಡುವ ನೀವು ಅರಣ್ಯಮೂರ್ಖರಂತೆ ತೋರುವಿರಿ. ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಡುಮಿಕಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪಶುವಿನಂತೆ ಬೆಳೆದ ನಿಮಗೆ ಜೀವ ಸಾಕಾಗಿ ಸಾಯಲಿಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುವದು. ನಾನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಂಸ ಭೂಪನ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಬಯಸಿದ ಬಣ್ಣಹಾಕಿ ಬೇಕಾದ ರಂಗರೂಪಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬಲ್ಲ ರಾಜರಜಕನಿರುವೆನು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೀವು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬೇಡಿದರೆ ಜೀವವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಬೇಕಾಗುವದು. ಎಚ್ಚರ'' ಎಂದು ಬೆದರಿಸಿದನು.

ವಿಷವಿಷಮವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವ ಆ ರಜಕನನ್ನು ಕಂಡು ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ಅವನು ಅವನನ್ನು ಎಳೆದು ತಂದು ಬಗ್ಗಿಸಿ ವಜ್ರಕಲ್ಪವಾದ ಅಂಗೈಯಿಂದ ನಡುತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದೇಟವನ್ನು ಬಿಗಿದನು. ಅದರಿಂದ ಆ ಅರಮನೆಯ ಅಗಸನು ಅರೆಜೀವವಾಗಿ ಬಿದ್ದನು. ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಅವನ ಹೆಂಡಂದಿರು ಹೆದರಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕೆಟ್ಟದನಿಯಿಂದ ಚೀರಿ ಅಳುತ್ತ ಕರೆಯುತ್ತ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಕೆದರಿಕೊಂಡು ಕಂಸನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿದರು. ಇತ್ತ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಆ ಬಟ್ಟೆಯ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಆರಿಸಿಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಧರಿಸಿ ಮುಂದೆ ನಡೆದರು. ಅವರು ಮಧುರಾಪಟ್ಟಣದ ಪೇಟೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಹೂವಿನಂಗಡಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಹಾರಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನೋಡಹತ್ತಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ತರತರಹದ ಸುಗಂಧಿ ಹೂಗಳ ಸೌರಭ ಸಾರವನ್ನು ಮೂಸುತ್ತ ಗಂಧಗಜಗಳಂತೆ ಅವರು ಮುನ್ನಡೆದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೂವಿನಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರೆಹೊರೆಯಾಗಿ ಹೂ ಹಾರಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗುಣಕನೆಂಬ ಹೂ ಮಾರುವವನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಸೌಮ್ಯ ಕಳೆ ಸವಿಮಾತು ಹಾಗೂ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಹರ್ಷಪುಲಕಿತನಾದ ಆ ಮಾಲಾಕಾರನು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರ ಆ ಅಪಾರ್ಥಿವವಾದ ದೈವಿಕ ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡು ಭಕ್ತಿ ಭರದಿಂದ ಬಾಗಿ, ಸಂತಸದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿ, ಆತ್ಮಾದರದಿಂದ ಅವರ ಮುಂದೆ ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಹಾರತುರಾಯಿಗಳನ್ನು ತಂದಿರಿಸಿ ''ಸ್ವಾಮಿ ಇದೆಲ್ಲವೂ, ತಮ್ಮದೇ, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿತ. ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು'' ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಅವನ ನಯವಿನಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಗೋವಿಂದನು ಅವನಿಗೆ ''ನನ್ನನ್ನು ಹೂಹಾರಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಸಿರಿ ಸಂಪದಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನೆ ತುಂಬಿಹೋಗುವುದು'' ಎಂದು ವರವನ್ನಿತ್ತು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದ ಆ ವರಲಾಭದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಆ ಮಾಲಾಕಾರನು ಕೂಡಲೇ ಅವರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಆನಂದದಿಂದ ವಂದಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಇವರಾರೋ ಯಕ್ಷ ದೇವತೆಗಳಿರ ಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಉತ್ತರಹೇಳಲೂ ಕೂಡ ಬಾಯಿ ಬಾರದೇ ವಿಸ್ಮಯಮೂಢನಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಆ ರಾಜಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಂಧದ ಕರಡಿಗೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಿರುವ ಓರ್ವ ಕುಬ್ಜೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನು ಅವಳನ್ನು ಕರೆದು ''ಕಮಲ ಲೋಚನೆಯಾದ ಕುಬ್ಜೆ! ನೀನು ಈ ಅನುಲೇಪನದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿರುವೆ'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಮೂರಾರುಕಡೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಮಣಿದು ಬಾಗಿ, ನಡುಗುವ ಗೂನುಬೆನ್ನಿನ ಕುಳ್ಳದೇಹದ, ಸೊಟ್ಟಗಾಲಿನ, ಆ ಕುಬ್ಜೆಯು ಕಮಲದಳಾಯತಾಕ್ಷನಾದ ಆ ಮೇಘಶ್ಯಾಮನನ್ನು ಕುರಿತು ''ಅರವಿಂದಾಕ್ಷ! ನಾನು ಕಂಸ ಮಹಾರಾಜನ ಮನೆಗೆ ವೈಯ್ಯುವ ಈ ಗಂಧಾನುಲೇಪನವನ್ನು ನೀನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸು. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ನನಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಗಂಧಾನುಲೇಪನವನ್ನು ನಿನಗೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೇ ಈಗ ನಾನು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಸಿರಿಮೊಗದ ಸೊಬಗನ್ನು ಕಂಡೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಿನಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿದೆ. ನೀವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರಿ? ರಾಜದಾಸಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಅರಿಯದ ನೀವು ಇಲ್ಲಿಯವರಂತೂ ಅಲ್ಲವೆಂದಂತಾಯಿತು'' ಎಂದು ನುಡಿದು ನಗುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಆ ಕುಬ್ಜೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ''ನಾವು ಇಲ್ಲಿಯ ಬಿಲ್ಲಿನ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಲು ದೇಶಾಂತರದಿಂದ ಬಂದ ಮಲ್ಲರು. ನಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಚಂದನ ಶ್ರೀಗಂಧ ಲೇಪನವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡು'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ಅವಳು ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದದಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಸುಗಂಧಿ ಲೇಪನವನ್ನು ಮೈಗೆಲ್ಲ ಸವರಿಕೊಂಡರು. ಮೊದಲೇ ಚಾರುಗಾತ್ರರಾದ ಅವರು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಚೆಲುವರಾಗಿ ತೋರಹತ್ತಿದರು. ಆಗ ಲೀಲಾ ವಿನೋದ ರಸಿಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಕುಬ್ಜೆಯ ಬೆನ್ನ ಮೇಲಿನ ಗೂನನ್ನು ತನ್ನ ಮುಂಗೈಯ ಎರಡು ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಒತ್ತಿ ಮೆತ್ತಗೆ ಹೊಡೆದನು. ಅದರಿಂದ ಅವಳ ಆ ಗೂನು ಮಾಯವಾಗಿ ಶರೀರವು ಸುಳಿಬಾಳೆಯಂತೆ ಸಬಳವಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಹತ್ತಿತು. ವನಲತೆಯಂತೆ ಉದ್ದವಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೂ, ಸರಳವಾಗಿ ಸೆಟೆದು ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೂ ತನಗೆ ಈಗ ಬರಹತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದ ತುಂದಿಲಳಾದ ಅವಳು ಕೃಷ್ಣಕೃತವಾದ ಈ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನಗತೊಡಗಿದಳು. ಮತ್ತು ವಿದ್ರೂಪವಾದ ತನ್ನ ವಕ್ರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಬೆರಳು ಸೋಕಿಸಿ ಚೆಲುವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣನ ಶಾರೀರಿಕ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮ ಕೆರಳಿತು. ಪ್ರೇಮವರಳಿತು. ಆಗ ಅವಳು ಒಲವಿನ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಅನುರಾಗ ಭಾರದಿಂದ ಬಳುಕುತ್ತ, ಮುಗುಳು ನಗೆ ನಗುತ್ತ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಟಾಕ್ಷಿಸಿ ''ಪ್ರಿಯಕರ! ಪ್ರಣಯಪಾಶದಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುವೆ ನಿಲ್ಲು. ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು'' ಎಂದು ವೈಯ್ಯಾರದಿಂದ ನುಡಿದಳು. ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕೈ ಬಡಿದು ನಕ್ಕರು. ಅವಳ ಸದ್ಗುಣ ಭಕ್ತಿ ಭಾವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೃಷ್ಣನು ಮಂದ ಹಾಸದಿಂದ ಸಂಕೇತಗೈದು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು.

ಬಳಿಕ ಗೋಪ ವೇಷಭೂಷಿತರಾದ ಅವರು ರಾಜಭವನದೆಡೆಗೆ ಹೊರಳಿದರು. ಹಿಮಗಿರಿಯ ಮಹಾದರಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದ ಸಿಂಹದ ಮರಿಗಳಂತಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಾವು ಬಂದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸದೇ ಗೂಢ ರೂಪದಿಂದಲೇ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಅವರು ಆಯುಧಾಗಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಶಸ್ತ್ರಾಗಾರ ರಕ್ಷಕನನ್ನು ಕುರಿತು ''ಅಯ್ಯ! ಈ ಆಯುಧಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಿಲ್ಲಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಧನುರುತ್ಸವವನ್ನು ಹೂಡಿರುವರೋ ಆ ಧನುಸ್ಸು ಎಲ್ಲಿದೆ! ಯಾವುದದು! ನಿನ್ನದೇನು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ

ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ನಮಗೆ ತೋರಿಸು'' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಆ ಶಸ್ತ್ರಾಗಾರಿಕನು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಅದರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಅದ್ಭುತವಾದ ಬೃಹತ್‌ಸ್ತಂಭದಂತಿದ್ದ ಆ ಮಹದ್ಧನುವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದನು.

ಇಂದ್ರ, ಚಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಹೆದೆಯೇರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಲಿ ಬಾಣಹೂಡಲಿಕ್ಕಾಗಲಿ ಅಶಕ್ಯವಾದ ದೀರ್ಘದಂಡಂತಿರುವ ಆ ದೊಡ್ಡ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹುಮ್ಮಸದಿಂದ ಜಗ್ಗಿ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ತೋಳುಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿ ತೂಗಿದನು. ದೈತ್ಯಕುಲಪೂಜಿತವಾದ ಆ ದಾರುಣ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಎತ್ತಿ ಬೇಕಾದತ್ತ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ತಿರುವ್ಯಾಡಿ ಅನಂತರ ನೆಲದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಪುನಃಪುನಃ ಬಗ್ಗಿಸಿದನು. ಗೋವಿಂದನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದನ್ನು ಬಾಗಿಸಿ ಜಗ್ಗಿ ಜೋರಿನಿಂದ ಮಣಿಸಹತ್ತಲು ಹೆಬ್ಬಾವಿನಂಥ ಆ ಧನುಸ್ಸು ನಡುವೆ ಮುರಿದು ಎರಡು ತುಂಡಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಇಂಥ ಘೋರಾಕಾರದ ಆ ದೈತ್ಯಧನುಸ್ಸನ್ನು ದಂಟಿನ ಬೆಂಡಿನ ಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ ಲೀಲೆಯಿಂದ ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮುರಿದು ಮುಟಿಗೆ ಮಾಡಿ ಒಗೆದು ಚಪಲನಾದ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇಗ ಹೊರಬಿದ್ದು ಪಾರಾಗಿ ತಮ್ಮ ದನಗಾಹಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡನು.

ಆ ಬಿಲ್ಲು ಮುರಿದು ಬೀಳುವಾಗ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ಬಿರಿದಂತೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಚಟ ಚಟ ಶಬ್ದವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಕಂಸನ ಅರಮನೆ ಅಂತಃಪುರಗಳೆಲ್ಲ ನಡುಗಿ ಹೋದವು. ಚತುರ್ದಿಕ್ತಟ ಭಿತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಶಬ್ದವು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿತವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಕಂಸನ ಧೈರ್ಯೋತ್ಸಾಹಗಳೆಲ್ಲ ಉಡುಗಿ ಹೋದವು. ಆಗ ಆ ಆಯುಧಪಾಲನು ಓಡುತ್ತ ಕಂಸನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಭಯ, ಕಾತರತೆಗೂಡಿ ಕಣ್ಣು ಮಿಟಕಿಸುತ್ತ ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ ಹೇಳಿದನು.

''ಮಹಾರಾಜ! ಆಯುಧಗಾರದಲ್ಲಿ ಇದೀಗ ಜರುಗಿದ ಆಶ್ಚರ್ಯವೊಂದನ್ನು ಆಲಿಸು. ಕೆಲನಿಮಿಷಗಳ ಮುಂಚೆ ಕರಿಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟ ಓರ್ವ ಬಿಳಿಮನುಷ್ಯ, ಹಳದಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಪ್ಪು ಮನುಷ್ಯ ಇಬ್ಬರು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಮರೂಪರಾದ ಅವರು ಆಕಾಶದಿಂದ ಇಳಿದುಬಂದವರಂತೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನಮ್ಮ ಆಯುಧಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹಳದಿಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಯುಟ್ಟ ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ತರುಣನು ದೇವದೈತ್ಯರಿಗೂ ಎತ್ತಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಆ ದಿವ್ಯ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಆಡಾಡುತ್ತಲೇ ಎತ್ತಿ ಹೆದೆಯೇರಿಸಿ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಜಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿಸಿದನು. ಉಕ್ಕಿನ ಯಂತ್ರದಂತಿದ್ದ ಆ ದ್ರಾಘಿಷ್ಠ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಬಾಣಹೂಡದೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಅವನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಮಣಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗಲೇ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ಮುರಿದು ಎರಡು ತುಣಕಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದರ ಭಂಗಪ್ರಸಂಗದ ಘೋರನಾದದಿಂದ ನೆಲ ನಡುಗಿ ಮುಗಿಲೆ ತಿರುಗಿದಂತಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಹುಚ್ಚುನಂತಾದ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಓಡಿಬಂದೆನು. ಅವರಾರು ಎನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಕಾಡಿಗೆಯಂತೆ ಕಪ್ಪಗಿದ್ದನು. ಆ ಅಂಜನಾ ಚಲದಂತಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನೇ ಮದ್ದಾನೆಯು ಬಾಳೆಕಂಬವನ್ನು ಮುರಿಯುವಂತೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಯಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮುರಿದು ಆ ಸೋದರನೊಂದಿಗೆ ವಾಯುವೇಗದಿಂದ ಆಯುಧಾಗಾರದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಚಾಪಭಂಗದ ಅಪಮಾನಕಾರಕವಾದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಕೋಪದಕಿಂತ ತಾಪ ಚಿಂತೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾದವು. ಚಿಕ್ಕಬಾಲಕನು ಪ್ರಬಲವಾದ ನನ್ನ ಬಲದಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಅಂತಃಪುರ-ಅಸ್ತ್ರಾಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಾಂತಕವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಜನರು ನೋಡ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಗೆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮುರಿದೊಗೆದು ಹೋದನು? ಎಂದು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾದನು. ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನ ಮಲ್ಲರಾದ ಚಾಣೂರ ಮುಷ್ಟಿಕರೆಂಬ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿ ಮಲ್ಲಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮರಾದ ಜಟ್ಟಿಗಳೇ! ಇಷ್ಟು ದಿನ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರ ಸಹಾಯಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ನೀವೀಗ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

''ನಾಳಿನ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನನ್ನ ವೈರಿಗಳಾದ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರು ಬರುವರು. ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಅವರಿಗೆ ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧವನ್ನಾಡಿ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮಂಥ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕಾದಾಡುವಾಗ ಅವರು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವುದು ಖಂಡಿತ. ಅವರು ಬಿದ್ದಕೂಡಲೇ ನೀವು ಅಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಬಾಲಕರು ಎಂದಾಗಲಿ ಚಪಲರೆಂದಾಗಲಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ದಯಾದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ತೋರಿಸಿ ಸರ್ವಥಾ ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ಅವರನ್ನು ಕೊಂದರೆ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವಾಗುವುದು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಮಲ್ಲರೂ 'ಮಹಾರಾಜ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಈಗ ಸತ್ತುಶವವಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ, ನಾಡಿಗೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ನಮ್ಮೆದುರು ಆ ಕಾಡುಹುಡುಗರು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲವು!' ಎಂದು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ನುಡಿದು ಕಂಸನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಅವರು ಹೋದಬಳಿಕ ಕಂಸನು ಮಹಾಮಾತ್ರನೆಂಬ ತನ್ನ ಮಾವುತನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಅವನು ಬಂದಕೂಡಲೇ ''ಮಾವುತ! ನಮ್ಮ ಮದೋನ್ಮತ್ತವಾದ ಕುವಲಯಾಪೀಡವೆಂಬ ಪ್ರಚಂಡಬಲದ ಆನೆಯನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸು. ಮೊದಲೇ ಮದೋನ್ಮತ್ತ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಸರ್ವದಾ ದೃಪ್ತವಾಗಿಯೇ ಇರುವ ಚಂಡವಿಕ್ರಮದ ಆ ಗಂಡಾನೆಯನ್ನು ನಾಳೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಬರಿಸಿ, ಮಸ್ತಿಗೆ ತರಿಸಿ ರಂಗಮಂದಿರಕ್ಕೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಬರುವಾಗ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು. ಮದೋದೀರ್ಣವಾದ ಆ ಮದ್ದಾನೆಯು ವನಚಾರಿಗಳಾದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸೊಂಡೆಯಿಂದ ಸೀಳಿ ಒಗೆದು ಕೊಂದಬಳಿಕ ಅವರ ಶವಗಳನ್ನೂ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತಂದು ಒಗೆಯಲಿ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ವಸುದೇವನು ತಾನಾಗಿ ಸಕುಟುಂಬವಾಗಿ ಸತ್ತು ಹೋಗುವನು. ಆಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಂಬಿ ನೆಚ್ಚಿದ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ತಾವಾಗಿ ನಾಶ ಹೊಂದುವರು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಆನೆ ಮಲ್ಲರಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಾಗದಿದ್ದರೆ- ನಾನೇ ಸ್ವಯಂ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೊಂದು ಈ ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾದವರ ಒಂದು ಪಿಳ್ಳೆಕೂಡ ಉಳಿಯದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.'' ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಕೂಡ ಯಾದವ ಕುಲದ ಕೈವಾರಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ನಾನು ಅವನನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಕಂಸನ ಜನ್ಮರಹಸ್ಯದ ಗೌಪ್ಯಸ್ಫೋಟ

''ಮಾವುತ! ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಇಂಥ ಅಲ್ಪ ವೀರ್ಯದ ಮಾನುಷನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನಿಂದ ನನ್ನಂಥ ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುವುದೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾರದರು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾನು ಉಗ್ರಸೇನನ ಮಗನೇ ಅಲ್ಲ.''

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದ ಮಹಾಮಾತ್ರನು ಉದ್ಭ್ರಾಂತನಂತಾಗಿ ''ಮಹಾರಾಜ! ಇದೇನು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲಿರುವೆ! ನೀನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವೇ! ಕಂಸ ಎಂಥ ಮಾತನಾಡುವಿಯಲ್ಲ! ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯು ಮಹಾಪತಿವ್ರತೆ. ಎಂಥ ದುಷ್ಟಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಕುಲಟೆಯರೂ ಕೂಡ ಮಾಡದ ವ್ಯಭಿಚಾರವನ್ನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಹೇಗೆ ಮಾಡುವುದು ಶಕ್ಯ! ನನಗಂತೂ ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲವಾಗಿದೆ. ನಾರದರು ಏನು ಹೇಳಿದರು? ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಸು'' ಎಂದು ಲವಲವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದನು.

ಆಗ ಕಂಸನು ನಾರದರು ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ ತನ್ನ ಜನ್ಮಕಥೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದನು.

ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ರಜಸ್ವಲೆಯಾದಾಗ ಸುಯಾಮುನ ಎಂಬ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ನಲಿಯಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿಯ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ರಮಣೀಯವಾದ ಸರಸ್ತೀರದ ಕುಂಜನಿಕುಂಜಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬ ನೋಡಿ ತಣಿದಳು.

ಆಗ ಅವಳ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗಿರುವ ಹಸಿರು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಗರಿಗೆದರಿದ ಸೌಂದರ್ಯ ಮಯೂರಗಳು ಚೆಲುವಿನ ಕಣ್ಣಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿಕುಣಿಯುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಕೋಕಿಲೆಯ ಪಂಚಮರಾಗವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ವನಭೂಮಿಯೆಲ್ಲ ರೋಮಾಂಚಿತವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಧಮಕರಂಧಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಮಂದಮಂದವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಶೀತಲ ಸಮೀರಣನು ವನಕುಸುಮಗಳ ಶ್ರೀಗಂಧ ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಂದು ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ ಗಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸೌಭನಗರದ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ದ್ರುಮಿಲನೆಂಬ ದಾನವ ರಾಜನು ಕಾಮಗಾಮಿಯಾದ ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಬಂದನು. ಅವನು ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು ತನ್ನ ಸಾರಥಿಯೊಂದಿಗೆ ತಂಪಿಂಪುಗಳ ತವರುಮನೆಯಂತಿರುವ ಆ ಕಾನನದ ಕಂಪಿನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ವನಶ್ರೀ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನಿರುಕಿಸುತ್ತ ಬರುವಾಗ ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಬಳ್ಳಿವಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಹೂ ಕೊಯ್ಯುತ್ತಲಿರುವ ತಾರುಣ್ಯವತಿ ಯಾದ ಆ ಲಾವಣ್ಯವತಿಯು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಳು.

ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತ ಪ್ರಣಿಧಾನದಿಂದ ಧ್ಯಾನಮಾಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಇವಳು ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನ ಹೆಂಡತಿ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು. ಆಗ ಅವನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಸೇನನ ರೂಪವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ನಸುನಗುತ್ತ ಬಂದನು. ಸತೀಶಿರೋಮಣಿಯೂ ಪತಿಪ್ರಾಣಳೂ ಆದ ಅವಳು ವನಸ್ಥಲಿಯ ಉನ್ಮಾದಕ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಚಂಚಲಳಾಗಿ ತನ್ನ ಚಿತ್ತವು ಭೋಗ ವಿಲಾಸಗಳಿಗಿಳಿದು ತುಡಿಯುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದಂತೆ ತನ್ನ ಪತಿಯೇ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಅವನು ತನ್ನ ಪತಿಯೆಂದೇ ತಿಳಿದು ರಾಗೋದ್ರಿಕ್ತವಾದ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಭೋಗೋತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಆ ದೈತ್ಯಪತಿಗೆ ನೀಡಿದಳು. ಆದರೆ ಅಂದಿನ ವಿಲಾಸ ಕೇಲಿಯಲ್ಲಿ ಆ ದಾನವೇಂದ್ರನ ರತಿರಭಸ ಹಾಗೂ ದೇಹ ಗೌರವವನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಇವನು ನನ್ನ ಪತಿ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಶಯ ಬಂದು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಸಿಡಿದು ನಿಂತು

''ನೀಚ, ನೀನಾರು! ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಪತಿಯ ವೇಷದಿಂದ ಕೆಡಿಸಿ ನನ್ನ ಸತೀತ್ವವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿದೆ. ಕುಲಕಲಂಕಿನಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಬಾಂಧವರು ಏನೆನ್ನುವರು! ಅಯ್ಯೋ? ದುಷ್ಟ ! ನನ್ನ ಬಾಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೋಳಿಗೀಡುಮಾಡಿ, ಹಾಳು ಮಾಡಿ, ನಾನು ಕುಲಟೆಯರಿಗಿಂತ ಕೀಳಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸುವ ನಿನಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ! ಅಕಟಕಟ ನನ್ನ ಪತಿ ಹಾಗೂ ಅವನ ಪಕ್ಷದವರೆಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲರಿಂದ ತಿರಸ್ಕೃತಳಾಗಿ ಎಲ್ಲಿರಲಿ? ಹೇಗೆ ಇರಲಿ? ಏಕೆ ಇರಲಿ?''

ಎಂದು ತನ್ನ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವ ಅವಳ ಆಕ್ಕಸತನದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಆ ದೈತ್ಯನು 'ಮೂಢಮಹಿಳೆಯೇ! ನೀನೊಬ್ಬ ಪಂಡಿತಳೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ನಿಂದಿಸುವೆ? ನಾನು ದ್ರುಮಿಲ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ದೈತ್ಯರಾಜನು. ನೀನು ಮೃತ್ಯುವಶ ನಾಗುವ ಮಾನವನನ್ನು ಪತಿಯೆಂದು ನಂಬಿ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಲಿರುವೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಾನವಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಂತೂ ವ್ಯಭಿಚಾರವು ಅಂಥ ದೋಷವಲ್ಲ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯ ಕುಂತಿ ಮದಯಂತಿ ಮೊದಲಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದೇವತಾ ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸ್ವೈರ ಸಂಭೋಗ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವ್ಯಭಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಶಂಕವಾಗಿ ಮಾಡಿ ದೇವಸಮಾನರಾದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಕ್ಕಳ್ನನು ಹಡೆದಿದ್ದು ನೀನು ಅವರ ಕಥೆ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ? ನನ್ನಂಥ ಮಹಾ ಪುರುಷರ ಜೊತೆಗೆ ನಿನ್ನಂಥ ಮನುಷ್ಯ ಮಹಿಳೆಯು ಮಾಡಿದ ವ್ಯಭಿಚಾರ ದೋಷವಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಕಂಸ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವ ಪ್ರಚಂಡನಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಿಟ್ಟಿನ ಮೊಟ್ಟೆಗೆ ಸಿಡಿಮದ್ದನ್ನು ಇಟ್ಟಂತೆ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದ ಆ ರಾಜಾಂಗನೆಯು ಆ ದೈತ್ಯಾಧಮನಿಗೆ ನುಡಿದಳು. ''ಥೂ, ಪಾಪಾತ್ಮ! ದೂರಸರಿ, ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ನಿನ್ನ ಈ ದುರ್ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ. ಬೆಂಕಿಯಿಡಲಿ ನಿನ್ನ ದುಶ್ಶೀಲ ದೌರಾತ್ಮ್ಯಗಳಿಗೆ. ನೀಚ! ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ದುಷ್ಟರಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅರುಂಧತಿ ಮೊದಲಾದ ಪತಿವ್ರತಾ ಶಿಖಾಮಣಿಗಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನರಿಲ್ಲ! ಅಂಥ ಸತೀಕುಲಮಂಡನ ಮಣಿಯರಾದ ರಮಣಿಯರಿಂದಲೇ ನೆಲ ನಿಂತಿದೆ. ಬೈಗು ಬೆಳಗುಗಳಾಗುತ್ತಲಿವೆ. ಕುಂತಿ ದಮಯಂತಿಯರಾದರೂ ಆಪದ್ಧರ್ಮವೆಂದು ದೇವತಾ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಮವಾಸನೆಯಿಂದಲ್ಲ. ನೀನು ನನಗೆ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಮಗನನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಡಲಿರುವ ಕೆಟ್ಟದುಷ್ಟನಾದ ಆ ನಿನ್ನ ದುಸ್ಸಂತಾನವನ್ನು ಕೂಡ ನನ್ನ ಪತಿಯ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಲಿರುವ ಭಗವಂತನು ಬಂದು ಸಂಹರಿಸಲಿ'' ಹೀಗೆ ರೋಷಾವೇಶದಿಂದ ಶಪಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಅವಳ ಕಿಡಿಯಂತಿರುವ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಖಿನ್ನನಾದ ಸೌಭನು ಸಣ್ಣಮೋರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಹೋದನು.

ಆ ರಾಜಮಹಿಷಿಯಾದರೂ ದೀನಮುಖಿಯಾಗಿ ಪತಿಯ ಗೃಹಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು. ಮಾವುತ! ನನ್ನ ಅಮಾನುಷವಾದ ದೈತ್ಯಶಕ್ತಿ, ದಾರುಣವೀರ್ಯ, ದುಃಸ್ಸಹವಾದ ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಾರದರು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜವೇ ಎಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅನಿಸಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನನ್ನ ತಂದೆತಾಯಂದಿರು ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದಾಗಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ವಯಂಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಈಗ ಮುಂದೆ ಬಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳೂ ಬಂಧುಗಳೂ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರೆಲ್ಲರೂ ನಾನು

ದೈತ್ಯಜಾತನೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವರು. ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವರು. ಮೊದಲು ಈ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಬಳಿಕ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ನಾಳೆ ಕುವಲಯಾಪೀಡವನ್ನು ಏರಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ನಿಲ್ಲು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಂಸನು ಮಾವುತನನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಗಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಭಾರಂಗವೆಲ್ಲವೂ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಂದ ಕಿಕ್ಕಿರುದ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಕುಳಿತು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಎರಡು ಅಂತಸ್ತಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಮುಂದೆ ಜಾಳಿಗೆಯುಳ್ಳ ತೆಳ್ಳನ ಪರದೆಗಳನ್ನು ತೇಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. (ಅದರಿಂದ ಪುರುಷರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಾಣದೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕುಸ್ತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೆಲ್ಲ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಲಿತ್ತು). ಹೀಗೆ ನಾನಾದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಜಾತಿ ಜನಾಂಗಗಳ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳುಳ್ಳ ಅನೇಕ ತರಹದ ಜನರಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುತ್ತಲಿತ್ತು ಆ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗೃಹ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಜನರ ಮಾತಿನ ಕಲಕಲಾಟದಿಂದ ಪೆರ್ದರೆಗಳ ಗರ್ಜನೆಯಿಂದ ಮೊರೆಯುವ ಸಾಗರದಂತೆ ತೋರುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆ ಸಭಾಗೃಹ ಅದರ ಅಗ್ರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಮಂಚವನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಂಸ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕೂಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರವನ್ನೇ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಸಕಲ ಸೌಂದರ್ಯಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಅದು ಒಂದು ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕ ರಾಜಗೃಹದಂತೆಯೇ ಇದ್ದು ಮೇರುಶೃಂಗದಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಂಸನು 'ಕುವಲಯಾಪೀಡಗಜವು ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರದ ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಿ'' ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಬೆಳ್ಳಗಿನ ಬಟ್ಟೆಯುಟ್ಟು ಶ್ವೇತಛತ್ರ, ಬೆಳ್ಳಿಯ ಚಾಮರ, ಬಿಳಿಯ ಬೀಸಣಿಕೆ, ಬಂಗಾರದ ಮುಕುಟಗಳಿಂದ ಅವನು ಬಿಳಿ ಮೋಡಗಳ ನಡುವೆ ನಿಂತ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅವನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತ ಕೂಡಲೇ ನಾಗರಿಕರೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ಜಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಆ ಬಳಿಕ ರಂಗದ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಮೂವರು ಮಲ್ಲರು ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯಗಳ ಮಂಜುಘೋಷದೊಡನೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಗೋಪಾಲ ವೇಷದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತೋಳುಗಳನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡುತ್ತ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ರಂಗದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಚಂಡಿಕೆಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಪಿಂಡಿಕೆಯಾಕಾರ ವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಎರಡು ನೀಳ್ದೋಳುಗಳ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಆಯುಧವನ್ನೇ ಪಿಡಿಯದ ಅವರು ಉತ್ಸಾಹೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಅಗಳಿಯಂತಿರುವ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಛಪ್ಪಡಿಸುತ್ತ ರಂಗದೊಳಗೆ ಬರಬೇಕೆನ್ನು ವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಮದ್ದಾನೆಯನ್ನು ತಿವಿದು ಅವರ ಮೇಲೆ ನೂಕಲಾಯಿತು.

ಆ ಮದ್ದಾನೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನೇ ಮದ್ದು

ಮದ ತುಂಬಿ ತೂಗಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಮಾವುತನು ಅಂಕುಶದಿಂದ ತಿವಿಯಲು ಸಂಕೇತವನ್ನು ತಿಳಿದು ಗಜವು ತನ್ನ ಸೊಂಡೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ

ಕಬಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋಯಿತು. ಮದವೇರಿದ ಆನೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಕೃಷ್ಣನು ನಗುತ್ತಲೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಕಂಸನ ಕಪಟ ಕಾರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹಳಿದು "ಈ ದುರಾತ್ಮನು ಬಹುಬೇಗ ಯಮದೇವರ ಭೇಟಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಗಡಿಬಿಡಿಸುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು ನುಡಿದನು. ಆನೆಯು ತೀರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದ, ಬಳಿಕ ತಾನೇ ಜಿಗಿದು ನಿಂತು, ಅದರ ಮುಂದೆ ಚಪ್ಪಾಳೆಯಿಕ್ಕಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ತೋಳುತಟ್ಟಿ ಅದರ ಸೊಂಡೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದನು. ಅದು ವೇಗದಿಂದ ಹಾಯಬಂದಾಗ ಅದರ ಗಂಡಸ್ಥಳದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ತನ್ನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳವನ್ನು ನೀಡಿ ನಿಂತನು. ಅದು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಕಿ ಒತ್ತಿದರೂ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯದೇ ಅದನ್ನೆ ತನ್ನ ಎದೆಯಿಂದ ಒತ್ತಿ ಸೊಂಡೆಯನ್ನು ಒಳಸರಿಸಿ ಅದರ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತನು. ಮರುಚಣದಲ್ಲಿ ಅದರ ಕಾಲಿನ ಕೆಳಗೆ ನುಸುಳಿದನು. ಆ ಮದಕರಿಯು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸೊಂಡೆಯಿಂದ ಹಿಡಿಯಬೇಕು, ಕೋರೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಬೇಕು, ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬರೀ ಆಯಾಸ ಮಾತ್ರವಾಗಿ ಅದು ನಿತ್ರಾಣವಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಪ್ರಚಂಡಶರೀರದ ಆ ಪುನ್ನಾಗವು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವದು ತಿಳಿಯದೇ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಿಡಿಯಹೋಗಿ ಅವನು ಸಿಗದೇ ತಾನೇ ನಿಃಸ್ಸತ್ವವಾಗಿ ಮಳೆಗಾಲದ ಹೆಮ್ಮೋಡದಂತೆ ಮದವನ್ನು ಸುರಿಸಹತ್ತಿತು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನು ಆಟಸಾಕು. ಎಂದು ಅದರ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪಾದವನ್ನಿಟ್ಟು (ಜೂಟಗಾಲಕೊಟ್ಟು) ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಅದರ ಕೋರೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತಿದನು. ಮತ್ತು ವಜ್ರದಂತೆ ಬಿರಸಾದ ಅದೇ ಕೊರೆಯಿಂದ ಆ ಆನೆಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆಯಹತ್ತಿದನು. ಅದರಿಂದ ಜರ್ಜರಿತವಾದ ಆ ಮದ್ದಾನೆ ಕೆಟ್ಟದನಿಯಿಂದ ಒದರಿ, ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನ ಮಾಡಿ, ಕಟಬಾಯಿಂದ ರಕ್ತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಬಲರಾಮನು ಜೋರಿನಿಂದ ಅದರ ಬಾಲವನ್ನು ಗರುಡನ್ನು ಕಲ್ಲು ಸಂದಿಯೊಳಗಿಂದ ಹಾವನ್ನು ಜಗ್ಗುವಂತೆ ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗಿದನು. ಮತ್ತೆ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನು ಕೋರೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ಆ ಆನೆಯ ಸತ್ತಿತು. ಆಮೇಲೆ ಅದೇ ಕೋರೆಯಿಂದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಮಾವುತನಿಗೆ ಒಂದೇ ಏಟವನ್ನು ಹಾಕಲು ಅವನೂ ಸತ್ತು ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಗಿರಿಶಿಖರವುರುಳಿದಂತೆ ದಂತಹೀನವಾದ ಆನೆ ಮತ್ತು ಮಾವುತ ಇಬ್ಬರೂ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿ ಬಿದ್ದರು. ಆ ಬಳಿಕ ಸಭಾರಂಗದ ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ತೋರಣ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಕಂಬವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆನೆಯ ರಕ್ಷಕರಾದ ಕಂಸನ ಸೈನಿಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡೆದು ಕೊಂದರು.

ಆಗ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಬ್ಬರೂ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದಿಳಿದು ಬಂದು ಅಶ್ವಿನೀ ಕುಮಾರರಂತೆ ಸಭಾರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಕೂಡಲೇ ಸಿಂಹದ ಮರಿಗಳಂತೆ ಗುಡುಗುಹಾಕಿ. ಕೈ ತಟ್ಟಿ, ಬಾಹು ಚಪ್ಪರಿಸಿ, ಉಲ್ಲಸಿತವಾದ ಗೆಲುವಿನ ಮುಖದಿಂದ ನೆರೆದ ಪ್ರಚಂಡ ಜನಸ್ತೋಮದೆಡೆಗೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನೋಡಿದರು. ಆಗ ಜನರಾದರೂ ಪ್ರತಿ ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಕಡ ಕಡಾಟಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತನೀಡಿದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ-ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಜನರ ಉತ್ಸಾಹ ನೋಡಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಯಿತು.

ಮಲ್ಲರ ಮರ್ದನ

ಆನೆಯ ಮರ್ದನದಿಂದ ಮೈಗೆಲ್ಲ ಚಂದನಲೇಪಿಸಿದಂತಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಸಿಂಹದಂತೆ ಗುಡುಗುತ್ತ, ಮೇಘದಂತೆ ಗರಗರ

ತಿರುಗುತ್ತ, ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಷಡ್ಡುಹೊಡೆದು, ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ನಡುಗಿಸುತ್ತ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಕಿತ್ತಿದ ಆ ಕುವಲಯಾಪೀಡದ ಕೋರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಕಂಸನು ಚಾಣೂರನಿಗೆ ಅವನೊಡನೆ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಮುಷ್ಟಿಕನಿಗೆ ಬಲರಾಮನ ಜೊತೆಗೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಲು ಹೇಳಿದನು. ಅದರಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಲ್ಲರು ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕಷಾಯಿತವಾಗಿ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಮೋಡದಂತೆ ದ್ವಂದ್ವಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಆಗ ಕಂಸನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ''ಶಾಂತರಾಗಿರಿ'' ಎಂದು ಗದರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಭೆಯೆಲ್ಲ ನಿಸ್ತಬ್ಧ ಮೂಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಶಾಂತಿನೆಲಿಸಿತು. ಆಗ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ನುಡಿದರು. ''ಈ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧವು ವಿಷಮಯುದ್ಧವೆನಿಸುವದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಚಾಣೂರನು ಪ್ರಬಲನೂ ಭೀಮಕಾಯನೂ ಇದ್ದು ಕೃಷ್ಣನು ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕವನಿರುವನು. ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥರಿಲ್ಲ. ಈ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಬಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಅವರಿಗೆ ಗೆದ್ದವರು ಮುಂದೆ ಏನೂ ಅಪಾಯ ಮಾಡಬಾರದು. ಇವೆಲ್ಲ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದ ನಿಯಮಗಳುಂಟು. ಮತ್ತು ಈ ದ್ವಂದ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಸಮಾನ ವಯಸ್ಕರಿರ ಬೇಕಾದುದವಶ್ಯ'' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವೆದ್ದಿತು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತಾನೇ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂತೈಸಲೆಂದು ಮಾತನಾಡಿದನು. ''ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದರೂ ಈ ಚಾಣೂರನು ಪರ್ವತಾಕಾರನಾಗಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಇಂಥ ಭೀಮಕಾಯರ ಜೊತೆಗೇ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವು ಬಹಳ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಎಂದು ನುಡಿದು ಕುಸ್ತಿಯ ಕಣಕ್ಕಿಳಿದನು.

ಕೃಷ್ಣಚಾಣೂರ ಇಬ್ಬರೂ ಮತ್ತವಾರಣಗಳಂತೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ಪೇಚು ಹಾಕಿದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಒಗೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಮೈಗೆ ಮಣ್ಣು ಹತ್ತದಂತೆ ಜಿಗಿದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆದು ಹಣ್ಣು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರು ಎರಡು ಶೈಲಗಳಂತೆ ಘೋರವಾಗಿ ಕಾದುತ್ತಿರಲಾಗಿ ರಂಗದ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತ ಜನರು ಆನಂದೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಉತ್ಸಾಹ ಭರದಲ್ಲಿ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರಗಳಿಂದ ಭಲೆ ಭಾಪು ಎಂದೆನ್ನುತ್ತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಸಂತಾಪವಾಗಿ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಬೆವರುತ್ತ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಓಲಗದವರಿಗೆ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಬೇಡಿರೆಂದು ಸನ್ನೆಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

ಆಗ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೇವವಾದ್ಯಗಳು ಮಂದ್ರನಾದದೊಂದಿಗೆ ಮೊಳಗತೊಡಗಿದವು. ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಮಾನಾರೂಢರಾದ ದೇವಗಂಧರ್ವರೂ ಮುಗಿಲಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿರುವ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ ಎಂದು ಆಶೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಚಾಣೂರನೊಂದಿಗೆ ಚಿರಕಾಲ ಪರ್ಯಂತ ವಿನೋದ ಮಾಡಿ ಇನ್ನು ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಎದ್ದನು. ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದನ್ಯಾಸದ ವೇಗಕ್ಕೆ ಭೂಮಿ ಚಲಿಸಿ, ಸಭಾರಂಗ ಕಂಪಿಸಿ, ಕಂಸ ಕುಳಿತ ಮಂಚ ನಡುಗಿ, ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಕಿರೀಟ ಅಲುಗಾಡಿ, ಅದರೊಳಗಿನ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ರತ್ನವು ಕಳಚಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ತೋಳುಗಳಿಂದ ದೈತ್ಯಕಾಯನಾದ ಆ ಚಾಣೂರನನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಎದೆಗೊಂದು ಏಟವನ್ನು

ಹಾಕಿದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ರಕ್ತ ಎರಡೂ ಹರಿದು, ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆ ಹೊರಬಿದ್ದು, ಗೋಣು ಮುರಿದು, ಪ್ರಾಣಹೋಗಿ ಅದು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಜೋತಾಡಹತ್ತಿತು. ಅವನ ಅಕರಾಳವಾದ ದೇಹವು ರಂಗದ ತುಂಬ ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡಿತು.

ಬಲದರ್ಪಿತನಾದ ಚಾಣೂರನು ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಬಲರಾಮನು ಮುಷ್ಟಿಕನನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣನು ತೋಶಲ ಎಂಬ ದೈತ್ಯನನ್ನೂ ಕುಸ್ತಿಗೆ ಎಳೆದರು. ಅವರಾದರೂ ದರ್ಪಾಧ್ಮಾತರಾಗಿ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡುತ್ತ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಗುಡ್ಡದ ಶಿಖರವನ್ನು ಎತ್ತುವಂತೆ ತೋಶಲನನ್ನು ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಮೂರುಸಲ ಗಿರಿಗಿರಿ ತಿರುಗಿಸಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ರಕ್ತವಮನವಾಗಿ ಆ ರಕ್ಕಸನು ಹತನಾದನು.

ಬಲರಾಮನಾದರೂ ಮುಷ್ಟಿಕನ ಜೊತೆಗೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ವಜ್ರಕಲ್ಪವಾದ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವನ ತಲೆಗೆ ಹೊಡೆದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ತಲೆಬುರುಡೆ ಒಡೆದು ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳು ಸಿಡಿದು ಸತ್ತುಬಿದ್ದನು.

ಚಾಣೂರ ಮುಷ್ಟಿಕ ತೋಶಲಕ ಮೊದಲಾದ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಸಂಕರ್ಷಣರು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆಮಾಡಿ ರಂಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಶಾರ್ದೂಲಗಳಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿದರು. ನಂದಗೋಪ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೂ ಕೃಷ್ಣನ ಆ ರುದ್ರರೂಪ ಮತ್ತು ಭೈರವನಾದಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯ ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ನಡುಗುತ್ತ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತರು.

ದೇವಕಿಯ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಆನಂದಬಾಷ್ಪಗಳು ಅವಿರತವಾಗಿ ಹರಿಯತೊಡಗಿದವು. ಅವಳ ಅಂತಃಕರಣ ಉಕ್ಕೇರಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯರಸವು ಎದೆ ತೊರೆದುನಿಂತಿತು. ಎವೆಗೆ ಎವೆ ಬಡಿಯದೇ ತೆರೆದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೇ ಅವಳು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಳು. ವಸುದೇವ ನಿಗಂತೂ ಕಳೆದು ಹೋದ ಹರೆ ಮರಳಿಬಂದಂತಾಯಿತು. ಇತರ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಆ ಮುದ್ದು ಕೃಷ್ಣನ ಮುಗ್ಧ ಮುಖಕಮಲವನ್ನು ಹಸಿದ ಕಂಗಳಿಂದ ಅನಿಮಿಷರಾಗಿ ನೋಡಹತ್ತಿದರು.

ಕೃಷ್ಣರಾಮರ ಈ ಉದ್ದಾಮ ಕೇಲಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಕಂಸನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೈತುಂಬ ಬೆವರು, ಮುಖದಲ್ಲಿ ವಿಕಾರ, ಹುಬ್ಬುಗಳಲ್ಲಿ ಉರಿ, ತುಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಟು, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಿಡಿಗಳು, ಉಸುರಿನಲ್ಲಿ ಬೇಗೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉರಿ, ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕಂಪ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಿಗೆಗಳೇ ಮೂಡಿದವು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತ ತನ್ನ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ''ಈಗಿಂದೀಗಲೇ ದನ ಕಾಯುವ ಹುಡುಗರನ್ನು ಸಭಾರಂಗದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿರಿ. ಈ ಕಾಡು ಮನಜರನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ನನಗೆ ಅಹಸ್ಯವೆನಿಸುವದು. ನಂದಗೋಪನ ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣ ಬೇಡಿಗಳನ್ನು ಜಡಿಯಿರಿ. ನನ್ನ ಜನ್ಮ ದ್ವೇಷಿಯಾದ ವಸುದೇವನನ್ನೂ ಈಗಾಗಲೇ ಹಿಡಿದುಹಾಕಿರಿ. ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ ಅನುಚರರಾದ ಉಳಿದ ಗೋಪಾಲಕರ ಜನ, ದನ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಿರಿ,'' ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

ತನ್ನ ತಂದೆಯಂತಿದ್ದ ನಂದಗೋಪನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ನಂದಕಂದ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಭಯಂಕರ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಅವನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದಂತೆ ರಂಗಮಧ್ಯದಿಂದ ಹಾರಿ ಕಂಸನ ಮಂಚದ ಹತ್ತಿರ ಜಿಗಿದು ನಿಂತನು. ಜನರಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಂಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನು ಕಂಸನ ಬಳಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದೇ ಕಂಡಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಈ ಗೋವಿಂದನು ಮುಗಿಲಿನಿಂದಲೇ ಇಳಿದು ಬಂದಂತೆನಿಸಿತು.

ಕಂಸ ವಿಧ್ವಂಸ

ರಂಗದಿಂದ ಹಾರಿಬಂದದ್ದೇ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ನಿಡಿದೋಳಿನ ಹಿಡಿಚಾಚಿ ಕಂಸನ ಉದ್ದವಾದ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಎಳೆದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ರತ್ನ ಖಚಿತವಾದ ಸುವರ್ಣಮುಕುಟ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದಿತು.

ಕೇಶಪಾಶದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಸನ ಸರ್ವ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು. ನಿಂತುಹೋದವು. ಅವನಿಗೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸರಿದಾಡಲೂ ಕೂಡ ಬಾರದಂತಾಯಿತು. ಶ್ವಾಸಕೂಡ ತಡೆದಂತಾಗಿ ತೇಕುತ್ತಲಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನೆಡೆಗೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಎದೆಯ ಮೇಲಿನ ಹಾರವು ಹರಿದು ಬಿದ್ದಿತು. ತೋಳುಗಳೆರಡೂ ನಿತ್ರಾಣವಾಗಿ ಜೋತಾಡಹತ್ತಿದವು. ಕೃಷ್ಣನ ತೇಜಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಧರ್ಷಿತನಾದ ಅವನು ಮೈಮೇಲಿನ ಅರಿವೆಯ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದೆ ಗೋಣುಚೆಲ್ಲಿ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಹತ್ತಿದನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನ ಕೂದಲ ಹಿಡಿದು ಆ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರದ ಮಂಚದಿಂದ ಎಳೆದು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಜಗ್ಗಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಆ ದೈತ್ಯದೇಹವನ್ನು ದಾಮೋದರನು ದರದರ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಆ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಗೆರೆಕೊರೆದು ಮಂಡಲವನ್ನು ಹಾಕಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಎಳೆತಂದು ಅವನೊಡನೆ ತುಸು ಯುದ್ಧ ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ನಿತ್ರಾಣಕ್ಷೀಣನಾಗಿ ನಿಷ್ಪ್ರಾಣನಾದ ಬಳಿಕ ಅವನ ಕೈಬಿಟ್ಟ. ಬಾಣದಿಂದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಕೈಯಿಂದ ಕೂದಲವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕಂಸನು ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಅದುದರಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಹತರಾದವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ವೀರ ಸ್ವರ್ಗವೂ ಕೂಡ ಅವಲ್ಲಿಯ ಪಾಪಿಜೀವಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದಂತಾಯಿತು. ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದಬಳಿಕ ಆ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನು ಆನಂದದಿಂದ ವಸುದೇವನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿದನು. ಹಾಗೂ ತಾಯಿಯಾದ ದೇವಕೀ ದೇವಿಯ ಚರಣಗಳನ್ನಾದರೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಹಣೆ ಹಚ್ಚಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಹರ್ಷಾಶ್ರು ಗದ್ಗದಳಾದ ಆ ಮಹಾತಾಯಿಯ ಹೃದಯರಸವೇ ಹರಿದು ಕೃಷ್ಣನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ತೋಯಿಸಿತ್ತು. ನೂರು ಜನ್ಮಗಳ ಆನಂದ ಅಂದು ಆ ತಾಯ್ಗರಳಿನಲ್ಲಿ ಮಡುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಆ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನು ಉಳಿದ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಅಭಿವಾದಿಸಿ ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿದನು. ಇತ್ತ ಬಲರಾಮನು ಕಂಸನ ತಮ್ಮನಾದ ಸುನಾಮ ಎನ್ನುವನನ್ನು ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ಎಲ್ಲ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಕಂಸನನ್ನು ನಿಃಪಾತ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಅವರ (ತೋರಿಕೆಯ) ಕೋಪವು ಶಾಂತವಾಯಿತು. ಹುಟ್ಟಿದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಂದಿನವರೆಗೆ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಗೋಪಾಲಕ ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ ತಾವು ಗವಳಿಗರೇ ಆಗಿ ಗೋಪವೇಷದಿಂದಲೇ ಬೆಳೆದ ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅಂದು ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದದಿಂದ ತಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಮೊದಲು ಬಾರಿ ಹೋದರು.

ಪುತ್ರಶೋಕಸಂತಪ್ತನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನು ವಿಷಣ್ಣನಾಗಿ ಗರ ಕುಡಿದವರಂತೆ ಬಿಸಿಯುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ದುಃಖದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಹತ್ತಿರ ಬಂದನು. ಆ ಯಾದವರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಷ್ಪಗದ್ಗದವಾದ ರುದ್ಧಕಂಠದಿಂದ ದೀನನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನು ಆ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನನ್ನು ಕುರಿತು

''ಕೃಷ್ಣ! ನೀನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಯಮಪುರಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿ ಕೀರ್ತಿವಂತನಾಗಿರುವಿ. ಯದುವಂಶವು ಮರಳಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ಸ್ವಧರ್ಮ ರಕ್ಷಿತವಾಯಿತು. ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಎಷ್ಟಿವೆಯೆನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ನಿನ್ನ ವೈರಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮರಣಶಂಕೆ ಬಂದರೆ ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯರೂ ಬಾಂಧವರೂ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ತಿರುಗಾಡುವಂತಾಯಿತು.

ಆನೆ ಕುದುರೆ ಕಾಲಾಳು ರಥ ಮೊದಲಾದ ಚತುರಂಗ ಸೇನಾ ಸಹಿತವಾದ ಕಂಸನ ಧನ ಧಾನ್ಯ ಮತ್ತು ರತ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಹೊನ್ನು ಇದಲ್ಲದೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮಗನ ಸಿರಿಸೊತ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಇಂದಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಅಧೀನ. ನೀನೇ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಿನಗೆ ತೋಚಿದಂತೆ ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡು. ಇಂದಿನಿಂದ ಯಾದವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣ! ನೀನೇ ಗತಿ.

ಆದರೆ ಕೇಶವ! ದೀನರಾದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಕೋಪದ ಕಿಡಿಯಿಂದ ದಗ್ಧನಾದ ಆ ಕಂಸನಿಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ನಮಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡು. ಅದು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ನಾನು ಹೆಂಡತಿ ಸೊಸೆಯರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅಡವಿಯನ್ನು ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಸತ್ತವರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರೇತ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ನೀರು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಂಧುಗಳ ಋಣ ಮುಟ್ಟಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣ! ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಸ್ನೇಹವಿದ್ದುದು ನಿಜವಾದರೆ ಪಾಪ ಪುರುಷನಾದ ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯಾಗುವಂತೆ ಪರತ್ರ ಶುಭಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಕರುಣಿಸು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಆ ಉಗ್ರಸೇನನ ಸೌಮ್ಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದಾಮೋದರನಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ ''ತಾತ! ನೀನು ಇದೀಗ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳು ಕಾಲೋಚಿತವಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಕುಲಶೀಲಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕಂಸನಿಗೆ ರಾಜೋಚಿತವಾದ ಪ್ರೇತಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ನಿರಾಂತಕವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿ.

ನಾನು ರಾಜ್ಯ ಭೋಗ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಆಶೆಯಿಂದ ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನಾ ರೂಪವಾದ ಕೀರ್ತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಈ ಕುಲಕಲಂಕನಾದ ಕಂಸನನ್ನು ಸೋದರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ನನಗೇನು ಈ ರಾಜ್ಯವೂ ಬೇಡ. ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ಬೇಡ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿರಿಯರಾದ ತಾವು ನನ್ನದೊಂದು ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ಯದುಕುಲ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ತಾವೇ ನಾಳೆ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಿಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕುಲವೃದ್ಧರಾದ ತಾವು ನಮ್ಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ಯದುಸಾರ್ವಭೌಮರಾಗಿ ಇರುವುದು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ನೀವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯದೆ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ನಾನಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೈಯೆತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮಾತನಾಡದೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಿ.''

ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಕಳಕಳಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ಕಂಠ ತುಂಬಿ ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಆಗ ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನು

ಗೋವಿಂದನು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಕರತಂದು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರ ಸಮಕ್ಷವಾಗಿ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಣಿ ಮುಕುಟವನ್ನಿಟ್ಟು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಜರುಗಿಸಿದನು.

ಆ ಮೇಲೆ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನು ಕೃಷ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಕೂಡಿಯೇ ಕಂಸನ ಅಂತ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಯಥಾಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೂ ಕೂಡಿ ಕಂಸನ ದೇಹವನ್ನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಯಮುನೆಯ ದಂಡೆಗೆ ತಂದು ಅವನ ತಮ್ಮನೊಟ್ಟಿಗೆ ಅಗ್ನಿ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ವೃಷ್ಣಿ ಅಂಧಕಾದಿ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೂ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ನೀರು ಬಿಟ್ಟರು. ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ಸುವರ್ಣ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಆಕಳು ರತ್ನ ವಸ್ತ್ರ ಗ್ರಾಮ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೂ ಉಗ್ರಸೇನನಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ದಾನ ಕೊಡಿಸಿದನು. ಕಂಸನ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿಗೊಂಡು ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಧುರಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿದರು.

ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಆ ದಾಮೋದರನು ಸಂಕರ್ಷಣನೊಂದಿಗೆ ಯಾದವರಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆ ಮಥುರಾ ಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದನು. ನವಯೌವ್ವನದಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಅವನ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜತೇಜ ಮಿಂಚಾಡತೊಡಗಿತ್ತು. ಅವನಿಂದ ಆ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣವೂ 'ರತ್ನಾಕರವಾಗಿ' ಶೋಭಿಸಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಒಂದುದಿನ ಪ್ರಾಕೃತರಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಧನುರ್ವೇದದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆಂದು ಕಾಶೀ ದೇಶದವರಾದರೂ ಅವಂತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಂದೀಪನಿ ಎಂಬ ಗುರುಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗೋತ್ರವನ್ನು ಅಂದಿನವರೆಗೆ ತಾವು ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಶಿಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದರು. ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಮಾನ್ಯರಾಗಿ ರಾಜೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದರೂ ಇಲ್ಲಿಮಾತ್ರ ಗುರುಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೀರಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಂತೆ ಇದ್ದು ಮಾನಾಭಿಮಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಗುರುಗಳ ಸೇವೆ ಶುಶ್ರೂಷೆಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಆದರಿಂದ ಸುಪ್ರೀತರಾದ ಆ ಕಾಶೀಪಂಡಿತರು ನಿರಹಂಕಾರಿಗಳಾದ ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು. ಒಳ್ಳೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಅವರು ಏಕ ಪಾಠಿಗಳಾದುದರಿಂದ ಒಂದೇ ಸಲ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಗ್ರಹಣಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅರವತ್ತುನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಗಲುರಾತ್ರಿ ಹೇಳಿಸಿಗೊಂಡು ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾದ ವೇದವನ್ನೆಲ್ಲ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟರು.

ಆಗಲೆ ದೀಕ್ಷಾ, ಸಂಗ್ರಹ, ಸಿದ್ಧಿ, ಪ್ರಯೋಗ ಎಂದು ನಾಕುಬಗೆಯಾದ ಧನುರ್ವೇದ ವನ್ನೂ ಸರಹಸ್ಯವಾದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿತು ಬಿಟ್ಟರು. ಅವರ ಈ ಅತಿಮಾನುಷವಾದ ಮತಿ ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡಿ ಗುರುಗಳಾದ ಸಾಂದೀಪನಿಗಳಿಗೆ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರೇ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಕೂಡಲೇ ಅವರ ಭ್ರಮನಿರಸನವಾಯಿತು.

ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಮಹಾಪರ್ವಕಾಲ ಬಂದಿತು. ಅಂದು ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರಿಬ್ಬರೂ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ''ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮಹಾವಿಷ್ಣೋ ಮಹಾದೇವ'' ಎಂದು ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಳಿಕ ಗುರುಸಾಂದೀಪನಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದ ನೆವದಿಂದ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಬಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಯಾರೆಂಬುವದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿತು.

ಅಧ್ಯಯನವೆಲ್ಲ ಮುಗಿದಬಳಿಕ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟು ನಿಂತರು. ಆಗ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಗುರುಗಳಿಗೆ ''ಸ್ವಾಮಿ, ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಏನು ಕೊಡಬೇಕು'' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅಂದು ಆ ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಭಾವ; ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಸಾಂದೀಪನಿಗಳು ಆನಂದದಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ''ಕೃಷ್ಣ, ಹಿಂದಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನಾನು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆಂದು ಪ್ರಭಾಸ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಮುದ್ರಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಆಗ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಒಂದು ಮೊಸಳೆ ಬಂದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಕೃಷ್ಣ ! ನನಗೆ ಇರುವವನೊಬ್ಬನೇ ಮಗ. ಅವನೂ ಕೂಡ ಮೃತನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಅವನನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ನನಗೆ ನಿಜವಾದ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಪರಮಾನಂದವಾಗುವುದು.'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದನು. ಅವನಾದರೂ ಆಗಬಹುದೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತ ಕೂಡಲೇ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆ ವಾಸುದೇವನು ಸಮುದ್ರ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಸಾಗರರಾಜನು ಕೃಷ್ಣ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ವಿನಯದಿಂದ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ''ಸಾಂದೀಪನಿ ಮುನಿಗಳ ಮಗು ಎಲ್ಲಿ?'' ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಸಮುದ್ರನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

ಆಗ ನದೀನಾಥನು ''ಆ ಸಾಂದೀಪನಿ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಂಚಜನನೆಂಬ ದೈತ್ಯನು ಮೊಸಳೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಂದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎಳೆದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಆ ಪುರಷೋತ್ತಮನು ಆ ಪಂಚಜನ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಎರಗಿ ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿದನು. ಅದರಿಂದ ಗುರುಪುತ್ರನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಶಂಖವು ಮಾತ್ರ ದೊರಕಿತು. ಅದು ಪಂಚಜನನ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಎಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಗುರುಪುತ್ರನು ಸಿಕ್ಕದಂತಾದ ಬಳಿಕ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಯಮನ ಊರಾದ ಸಂಯಮನೀಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಯಮಧರ್ಮ ರಾಜನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಬಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವಂದಿಸಿದನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನಿಗೆ ''ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಸಾಂದೀಪನಿಗಳ ಮಗನನ್ನು ಕೊಡು'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಸತ್ತವರನ್ನು ತಿರುಗಿಕೊಡುವುದು ಯಮಲೋಕದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ ವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಯಮನು ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಘನಘೋರವಾದ ಯುದ್ಧವಾದ ಬಳಿಕ ಯಮರಾಜನು ಸೋತನು. ಸೋತಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಆ ಗುರುಪುತ್ರನನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ಅನೇಕ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ತಂದು ಇತ್ತನು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ದೂತರ ಕಡೆಯಿಂದಲೇ ಹೊರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸೆಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದನು. ಅದರಂತೆ ಯಮದೂತರು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಾಂದೀಪನಿಯ ಮುನಿಗಿತ್ತರು. ಯಮಧರ್ಮನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಗುರುಪುತ್ರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಅದರ ಮೇಲೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯೆಂದು ಯಮನು ಕೊಟ್ಟ ಅಮೂಲ್ಯ ರತ್ನದ ರಾಶಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಗುರುಗಳ ಮುಂದೆ ಸುರುವಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು. ಸತ್ತು ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಸಾಂದೀಪನಿ ಮುನಿಗಳ

ಮಗನು ಅಚಿಂತ್ಯಾದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅಘಟಿತ ಘಟನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ದಿವ್ಯ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬಂದು ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾಂದೀಪನಿ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನು ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಭಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿತು.

ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾ ಪರಿಣಿತರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಗುರುಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ ಅವರ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಆಗ ಉಗ್ರಸೇನ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಮಾಥುರೇಯರಾದ ನಾಗರಿಕರೂ ಮಂತ್ರಿ ಸೇನಾಪತಿ ಪುರೋಹಿತ ಪ್ರಜಾಪರಿಷದದ ಆಬಾಲ ವೃದ್ಧರೆಲ್ಲರೂ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ವಂದಿಸಿದರು.

ಹಾದಿ ಬೀದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಳಿರು ತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದರು. ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಸುವಾಸಿನಿಯರು ಅವರಿಗೆ ಅರಳು ತೂರಿ ಆರತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿ ಅವರ ಗುಣಗಾನ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುದಿತರಾದ ಅನೇಕ ಗಾಯಕರು ಕೃಷ್ಣನ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂಗೀತ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರು ಹಾಡಿದ ಗೀತ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಾದಪಲ್ಲವಿಯು-

ಗೋವಿಂದ ರಾಮೌ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೌ ಭ್ರಾತರೌ ಲೋಕವಿಶ್ರುತೌ ।
ಸ್ವೇ ಪುರೆ ನಿರ್ಭಯಾಃ ಸರ್ವೇ ಕ್ರೀಡಧ್ವಂ ಸಹಬಾಂಧವೈಃ ॥

ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು

(ಲೋಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಈ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದವರು ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ನಿಮಗೆ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ಅಂಜಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರ ಜೊತೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿಂದ ಇರಿ. ಆನಂದದಿಂದ ವಾಸಿಸಿರಿ.)

ಅಂದು ಆ ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿ ದೀನನಾಗಲಿ ದರಿದ್ರನಾಗಲಿ ದುಃಖಿತನಾಗಲಿ ಒಬ್ಬನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಗಳೂ ಕೂಡ ಆನಂದದಿಂದ ಉಲಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಸು ಶಿಶುಗಳು ಹೃಷ್ಟಪುಷ್ಟವಾಗಿ ನಲಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ನರನಾರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಉಲ್ಲಸಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಗಾಳಿಯು ಹಿತವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ದಿಕ್ಕುಗಳು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದ್ದವು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೃತಯುಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನದಿಂದ ಅಂದು ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇದ್ದವು. ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಂತೆ ವರ್ಚಸ್ವಿಗಳಾದ ಆ ಯದುನಂದನರಿಬ್ಬರೂ ಆನಂದದಿಂದ ವಸುದೇವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ರೈವತಶೈಲದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಗಿರಿ-ಝರಿ, ತೊರೆ-ಕೆರೆ, ವನೋಪವನ, ಸುಂದರ ಕಂದರ, ಹಸಿರು-ಕುಸುರು, ಕುಂಜ-ನಿಕುಂಜ, ಕಾನನ ಕಾವಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದುಲಿದು ನಲಿದರು.

ಜರಾಸಂಧನ ಯುದ್ಧದ ಅಬ್ಬರ

ಮಗಧ ರಾಜನಾದ ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಪ್ರಾಸ್ತಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಅವನು ಕಂಸನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿದ್ದನು. ಮದುವೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಮಾವನಾದ ಮಗಧರಾಜನ ಬಲದಿಂದ ಕಂಸನು ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ತಳ್ಳಿ ಕಾರಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಾನೇ

ಆಳಹತ್ತಿದ್ದನು. ಜ್ಞಾತಿವತ್ಸಲನಾದ ವಸುದೇವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಉಗ್ರಸೇನನ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅದು ಕಂಸನಿಗೆ ಸಹನವಾಗದೇ ಅವನ ಮೇಲೆಯೂ ವಕ್ರಕಟಾಕ್ಷವಿಟ್ಟಿದ್ದನು.

ಮುಂದೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಬಂದು ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಉಗ್ರಸೇನನು ತನ್ನ ಭೋಜಕರು ವೃಷ್ಣಿಗಳೂ ಅಂಧಕರೂ ಮೊದಲಾದವರೊಂದಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಕಂಸನ ಹೆಂಡಂದಿರಾದ ಆಸ್ತಿಪ್ರಾಸ್ತಿ ಇಬ್ಬರೂ ತಂದೆಯಾದ ಜರಾಸಂಧನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಗೋಳುಗಳನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡು ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಯಾದವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಿದರು. ತನ್ನ ಕನ್ಯೆಯರ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕನಲಿ ಕೆರಳಿ ಕೆಂಡವಾದ ಜರಾಸಂಧನು ಯುದ್ಧದ ತಯಾರಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದನು.

ಅವನು ತನ್ನ ಮಾಂಡಲಿಕರಿಗೂ ಮಿತ್ರರಿಗೂ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರಿಗೂ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ಕರೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೇನಾ ಸನ್ನಾಹದೊಂದಿಗೆ ಬಂದರು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಕರೂಷ ದೇಶಾಧಿಪತಿಯಾದ ದಂತವಕ್ರ, ಚೇದಿರಾಜನಾದ ಶಿಶುಪಾಲ, ಕಲಿಂಗದರಸನಾದ ಪೌಂಡ್ರಕ, ಕಾಶೀ ರಾಜನಾದ ಸಾಂಕೃತಿ, ಭೀಷ್ಮಕಸುತನಾದ ರುಕ್ಮಿ, ಮೊದಲಾದವರು ಮುಖ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ವೇಣುದಾರಿ, ಶಂತರ್ವಾ, ಕ್ರಥ, ಅಂಶುಮಾನ್, ಅಂಗರಾಜ, ವಂಗರಾಜ, ಕಾಶಿರಾಜ, ದಶಾರ್ಣಾಧಿಪತಿ, ವಿದೇಹಾಧಿಪತಿ, ಮದ್ರರಾಜ, ತ್ರಿಗರ್ತೇಶ್ವರ, ಶಾಲ್ವಪತಿದರದ, ಭಗದತ್ತ, ಶೈಬ್ಯ, ಪಾಂಡ್ಯ, ನಗ್ನಜಿತ್, ಕಾಶೀನರೇಶ್ವರ, ಗೋನರ್ದ ಮತ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರನಾದ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳೂ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ರಾಜರೂ ಕೃಷ್ಣನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದರು.

ಈ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಸೇನಾ ಸಾಗರದೊಂದಿಗೆ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಜರಾಸಂಧನು ಶೂರ ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಮಥುರಾಪುರಿಗೆ ಬಲವಾದ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ. ಜರಾಸಂಧನು ಸಮಯ ಸಾಧಿಸಿ ತನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ.

"ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರರೇ! ನೀವಿನ್ನು ವಿಲಂಬಮಾಡದೇ ಮಥುರಾಪುರಿಯ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋಗಿರಿ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಒಗೆಯುವ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿರಿ. ಗುದ್ದಲಿ ಸಲಕಿಗಳಿಂದ ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನೆಲ್ಲ ನೆಲಸಮಮಾಡಿರಿ. ಇಂದಿನಿಂದಲೇ ಮಥುರೆಗೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಡಿರಿ. ನಾನು ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಹದನವಾದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೊಂದು ಬರುವವರೆಗೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಿ.

ಮದ್ರರಾಜ, ಕಲಿಂಗಾಧಿಪತಿ, ಚೇಕಿತಾನ, ಬಾಲ್ಹೀಕ, ಕಾಶ್ಮೀರ ರಾಜನಾದ ಗೋನರ್ದ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಮಥುರೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋಗಲಿ. ಪುರುಕುಲದ ವೇಣುದಾರಿ ವಿದರ್ಭಾಧಿಪತಿಯಾದ ಸೇವಕ. ಭೋಜೇಶ್ವರನಾದ ರುಕ್ಮಿ, ದಂತವಕ್ತ್ರ, ವಿಂದ, ಅನುವಿಂದ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ವಿರಾಟ, ತ್ರಿಗರ್ತ, ಬಾಣ ಮೊದಲಾದ ದುರ್ಗ ಯುದ್ಧಕುಶಲರಾದ ರಾಜರು ಮಥುರೆಯ ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ದಾಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಿ. ಉಲೂಕ, ಕೇತವ, ಏಕಲವ್ಯ, ಬೃಹಕ್ಷತ್ರ, ಜಯದ್ರಥ, ಶಲ್ಯ, ಕೌರವ, ಸಾಂಕೃತಿ ಮೊದಲಾದವರು ಪೂರ್ವದ ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಸೇನಾ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿ ವೈರಿಪುರಿಗೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಡಲಿ. ರಾಜಾ ದರದ, ಚೇದಿರಾಜ

ಮತ್ತು ನಾನು ಮೂವರೂ ಕೂಡಿ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರವೂ ವಿಲಂಬಮಾಡದೇ ನಾಕೂ ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮುತ್ತಿ ವಜ್ರಪಾತವಾದಂತೆ ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಭೀತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಹೋರಾಡಿರಿ. ಗದೆಯುಳ್ಳವರು ಗದೆಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಘಗಳಿಂದಲೂ ಉಳಿದ ಆಯುಧವುಳ್ಳವರೂ ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಆಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಇಂದೇ ಸಂಜೆಯಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ನಗರಿಯನ್ನು ನೆಲಸಮಮಾಡಿ ಬಿಡಬೇಕು, ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕ್ರುದ್ಧರಾದ ರಾಜ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಮಾಗಧೇಶ್ವರನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಆಗ ಯಾದವರಾದರೂ ಯುದ್ಧ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಏರಿಬರುತ್ತಲಿರುವ ರಾಜ ಸಂಘದವರ ಸೇನಾಸಾಗರವನ್ನು ಸಮರ್ಥ ರೀತಿಯಿಂದ ಎದುರಿಸಿದರು. ಯಾದವ ಮಾಗಧರಲ್ಲಿ ಘನ ಘೋರವಾದ ಕದನವು ಭೀಕರವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಆಗ ಊರುಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆಬಂದು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅಸಂಖ್ಯರಾದ ವೈರಿ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯರಾದ ಸೈನಿಕರು ಕಲಿತನದಿಂದ ಕಾದಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಕುಪಿತರಾಗಿ ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದ ಮೊಸಳೆಯಂತೆ ವೈರಿಸೇನಾ ವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ಸಾಗರಬಿದ್ದರು. ರಿಪುರಾಜರ ರುಂಡ ಮುಂಡಗಳಿಂದ ಚಂಡಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲರೂಪ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಆಯುಧಗಳ ನೆನಪಾಯಿತು. ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಿಂದ ಒಂದು ಭಯಂಕರವಾದ ನೇಗಿಲ ಮತ್ತು ಒನಿಕೆಗಳು (ಹಲಮುಸಲ) ಇಳಿದು ಬಂದು ಬಲಾರಮನ ಕೈಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದವು. ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಶಾಂರ್ಗಧನುಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕೌಮೋದಕಿ ಎಂಬ ಗದೆ ಎರಡೂ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಕರತಲವನ್ನು ಅಲಕಂರಿಸಿದವು. ಆಗ ಬಲರಾಮಕೃಷ್ಣ ಇಬ್ಬರೂ ವೈರಿಭಯಂಕರವಾದ ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಪಿಡಿದು ವೈರಿ ಸಮೂಹವನ್ನು ಕಡಿದು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂದು ಬೀಳಿಸ ಹತ್ತಿದರು.

ಬಲರಾಮನು ತನ್ನ ನೇಗಿಲದ ಆಯುಧದಿಂದ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ರಥಗಳನ್ನೂ, ಹಿಂಡು ಹಿಂಡಾಗಿ ಆನೆಗಳನ್ನೂ, ತಂಡ ತಂಡವಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಕವರಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಒನಿಕೆಯ ಆಯುಧದಿಂದ ಥಳಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದ ರಥಗಳೆಲ್ಲ ಪುಡಿ ಪುಡಿಯಾಗಿ ರಥಿಕರು ರಾಜರೂ ನುಚ್ಚುನೂರಾಗಿ ಹೋಗಹತ್ತಿದರು. ಒಂದು ಹೊಡತಕ್ಕೆ ಹಿಂಡುಗಟ್ಟಲೆ ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳು ಸಾಯ ಹತ್ತಿದವು.

ಬಲರಾಮನ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಈ ಹೊಸಗತ್ತನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜರೆಲ್ಲ ತಲ್ಲಣಿಸಿ ತತ್ತರಿಸಿ ರಣರಂಗದಿಂದ ಓಡಹತ್ತಿದರು. ಆಗ ಜರಾಸಂಧನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವರಿಗೆ ''ಎಲ, ಕ್ಷತ್ರಜಾತಿಯವರೇ ! ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ನಿಮ್ಮ ಈ ಕಾತರ ವೃತ್ತಿಗೆ. ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಓಡಿ ಹೋದವರಿಗೆ ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಬರುವದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಥೂ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕ್ಷಾತ್ರ ತೇಜಸ್ಸಿಗೆ. ನಿಮಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಯುದ್ಧಮಾಡುವದನ್ನು ನೋಡಿಯಾದರೂ ನೋಡಿರಿ. ಈಗಲೇ ಈ ಇಬ್ಬರೂ ದನಕಾಯುವವರನ್ನು ಯಮನ ಮನೆಗೆ ಸಾಗಿಸುವೆನು'' ಎಂದು ಆಯುಧಪಾಣಿಯಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹೊರಟನು. ಆಗ ಅವನ ತರ್ಜನೆ ಗರ್ಜನೆಗಳಿಂದ ನಾಚಿ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಮತ್ತೆ ಮರಳಿ ಯಾದವರ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮುಗಿಬಿದ್ದರು. ಹೊಸಹುರುಪಿನಿಂದ ಬಾಣಖಡ್ಗ ಪರಶುಗಳನ್ನು ಬೀಸುತ್ತ ಭಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದರು.

ಇತ್ತ ಯಾದವರಾದರೂ ಗರುಡಕೇತನವಾದ ರಥವನ್ನು ಆರೋಹಣಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಜಯದ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಉತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿ ಕಲಿತನದಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತ ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಶಿನಿ, ಅನಾಧೃಷ್ಟಿ, ಬಭ್ರು, ವಿಪ್ರಥು, ಮತ್ತು ಅಹುಕ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವ ವೀರರು ಬಲರಾಮನನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಯಂ ಜರಾಸಂಧನೇ ಚೇದಿರಾಜ ಶಲ್ಯ ಸಾಲ್ವರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ದಾಳಿಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿಗೆ ಸಾಗಿ ಪ್ರತಿದಾಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಶತದ್ಯುಮ್ನ ವಿದೂರಥ ಮೊದಲಾದ ವೀರ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿ ಭೀಷ್ಮಕ ಮದ್ರೇಶ್ವರ ಆಹುಕ ಮೊದಲಾದ ವೈರಿ ವೀರರಿಂದ ಮುನ್ನಡೆಯಿಸಲ್ಪಡುವ ಪೂರ್ವ ಹಾಗು ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನ ದಾಳಿಗಾರರ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋದರು. ಸಾತ್ಯಕಿ, ಯುಯುಧಾನ, ಅಕ್ರೂರ, ಸತ್ರಾಜಿತ, ಪ್ರಸೇನ, ಮೊದಲಾದವರು ವೇಣುದಾರಿಪ್ರಭೃತಿ ಜರಾಸಂಧನ ಸೇನಾಪತಿಗಳ ದಂಡಿನ ಮೇಲೆ ವೇಗದಿಂದ ಬಿದ್ದು ರಿಪುಕುಲವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಹತ್ತಿದರು.

ಎರಡೂ ಪಕ್ಷದ ವೀರರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಮೋಘವಾದ ಭೀಕರ ಶಕ್ತಿ, ಪ್ರಾಸ, ಯಷ್ಟಿ ಬಾಣ, ಭಲ್ಲೆ, ಖಡ್ಗ ಮುಂತಾದ ವಜ್ರಸಮಾನವಾದ ಅಸಂಖ್ಯ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಬೀಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಎಸೆದು ಹೊಸೆದು ಹೋರಾಡಿದರು. ರಾಜ ರಾಜರಿಗೂ ಮಂತ್ರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಮಾವುತ ಮಾವುತರಿಗೂ ಸಾದಿಸಾದಿಗಳಿಗೂ ಕಾಲಾಳು ಕಾಲಾಳುಗಳಿಗೂ ತುಮುಲ ಸಂಗರವು ನಡೆಯಿತು.

ಅದರಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಗೂ ವಾಸುದೇವನಿಗೂ, ಭೀಷ್ಮಕನಿಗೂ ಅಹುಕನಿಗೂ, ಕ್ರಥನಿಗೂ ವಸುದೇವನಿಗೂ, ಕೈಶಿಕನಿಗೂ ಬಭ್ರುವಿಗೂ, ಗದನಿಗೂ ಚೇದಿ ರಾಜನಿಗೂ ದಂತವಕ್ತ್ರನಿಗೂ ಶಂಕುವಿಗೂ ವೈಯ್ಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಿಕರದ ಹೋರಾಟಹತ್ತಿ ಯುದ್ಧ ಇನ್ನುಷ್ಟು ಭೀಕರವಾಯಿತು.

ಹೀಗೆಯೇ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ದಿನ ಆ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಎರಡೂ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ರಕ್ತದ ಪ್ರವಾಹ ಹರಿದು ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲ ರಕ್ತದ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿತು. ಅನಾರುಂಡ ದೇಹಗಳು ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದವು. ಕತ್ತರಿಸಿ ಒಗೆದ ರುಂಡಗಳು ಚಂಡಿನಂತೆ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಲಿದ್ದವು.

ರುಕ್ಮಿಯು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪದಂತೆ ಕುಟಿಲವಾದ ಬೆಂಕಿಯ ಸಳಾಕೆಯಂತಿರುವ ಘೋರವಾದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಸೋದರನೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಪ್ಪಿಸಿಗೊಂಡನು. ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಅವನನ್ನು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು.

ಅದರಂತೆ ಜರಾಸಂಧನಿಗೂ ಬಲರಾಮನಿಗೂ ಘನಘೋರವಾದ ಸಂಗ್ರಾಮವೆಸಗಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಕೊಲ್ಲಲು ಹವಣಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ಇಬ್ಬರ ಹತ್ತಿರವೂ ಇರುವ ಆಯುಧಗಳೆಲ್ಲ ತೀರಿಹೋದವು. ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ವೀರರು ಗದೆಗಳನ್ನು ಪಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗಿರಿಶಿಖರಗಳಂತೆ ಗದಾಯುದ್ಧಕ್ಕಿಳಿದರು.

ಬಲರಾಮ ಜರಾಸಂಧ ಇಬ್ಬರೂ ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರರು. ಗದಾವಿದ್ಯೆಯ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರು ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದರು. ಉನ್ಮತ್ತ ದಿಗ್ಗಜಗಳಂತೆ ಕಾದುವ ಅವರ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯವಾದ ಆ ಗದಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಗಗನಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರು ದೇವಮುನಿಗಳು ನೆರೆದರು.

ಮದ ಕೆರಳಿದ ವನಕರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೋರೆಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದಾಡುವಂತೆ ಗದೆಯಿಂದ ಹಣಾಹಣಿ ಹೋರಾಡುವ ಅವರ ಗದೆಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ತಾಕಿ ಸಂಘಟ್ಟಿಸಿದಾಗ ವಜ್ರ ಸಂಘರ್ಷವಾದಂತೆ ಮಿಂಚಿನ ಗೊಂಚಲಗಳೇ ಚಮಕು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಲರಾಮನು ತನ್ನ ಭೀಮಗದೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಜರಾಸಂಧನ ಕಾಲಿಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಾಗ ವಜ್ರದಿಂದ ಗಿರಿ ಬಿರಿಯುವಂತೆ ಸಪ್ಪಳವಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ಜರಾಸಂಧನು ಗದೆಯಿಂದ ರಾಮನನ್ನು ಹೊಡೆದಾಗ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲದಂತೆ ಅವನಾದರೂ ಅಚಲನಾಗಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೂ ಬಲದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೂ ತಿರುಗುತ್ತ ಅವರು ತಿರು ತಿರುಗಿ ಕಾದಾಡಿದರು. ಬಹಳ ಆಯಾಸವಾದಾಗ ತುಸು ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಸಮಾನವೀರ್ಯ ವಿಕ್ರಮಚಾತುರ್ಯವುಳ್ಳ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸೋಲದೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಹಳಹೊತ್ತು ಹೋರಾಡಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ವಿಶೇಷ ಶಕ್ತಿ ಉಂಟೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಲರಾಮನು ಗದೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಅಮೋಘ ಆಯುಧವಾದ ಮುಸಲಾಯುಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಪರಿಸ್ಫುರಿಸುವ ರಾಮನು ಕಾಲಾಂತಕನಂತೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನಿಂತದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಶರೀರವಾಣಿ ಯಾಯಿತು.

''ಬಲರಾಮ! ನೀನು ಇವನನ್ನು ವಧಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲತಕ್ಕವನು ಬೇರೆಯಿರುವನು. ಅವರಾರೆನ್ನುವದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಈಗ ವಿರಮಿಸು. ಜರಾಸಂಧನು ಬೇಗನೇ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಲಿರುವನು.''

ಆಕಾಶವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಜರಾಸಂಧನು ಖಿನ್ನನಾಗಿ ವಿಷಣ್ಣನಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಮೋರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಂತನು. ಅವನ ದೈನ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಲರಾಮನಾದರೂ ಮುಂದೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಉಪರತರಾಗಿ ರಣರಂಗದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿದರು.

ಹೀಗೆ ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ನಡೆದ ಯುದ್ಧವು ಜರಾಸಂಧನು ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಸೋತು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಬಳಿಕ ನಿಂತಂತಾಯಿತು. ಆಗ ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತ ಹೊಂದಲು ಇತರ ರಾಜರಾದರೂ ಯುದ್ಧೋದ್ಯಮದಿಂದ ಉಪರತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸೈನಿಕರನ್ನೆಲ್ಲ ರಣಾಂಗಣದಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆಯಿಸಿಗೊಂಡರು. ಜರಾಸಂಧನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಖಿನ್ನ ಮುಖಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಮರಳಿದನು. ಉಳಿದ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಕೇಶವನಿಂದ ರಕ್ಷಿತರಾದ ಯಾದವರು ವಿಜಯೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಜಯಘೋಷ ಮಾಡುತ್ತ ಉಬ್ಬಿನಿಂದ ಮಥರಾಪುರಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

ಆದರೂ ಯಾದವ ವೀರರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಗಧರಾಜನು ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠ ನಿದ್ದುದರಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಪರಾಜಯ ಹೊಂದಿ ನಂತರ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಾರನೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಅನಿಸಿತ್ತು. ಎಣಿಕೆ ಸುಳ್ಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಆ ಮಗಧರಾಜನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಯಾದವರ ಮೇಲೆ ಸಾರಿ ಬಂದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಸಮರ್ಥವಾದ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಕುತೋಭಯರಾದ ಯಾದವರು ಇಮ್ಮಡಿಸಿದ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅವನ ಪ್ರಬಲವಾದ ಪ್ರಚಂಡದಾಳಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು.

ಎರಡೂ ಸೈನಿಕರ ನಡುವೆ ಘನ ಘೋರವಾದ ಕದನ ನಡೆಯಿತು. ಹೆಣಗಳ ಬಣವೆ ಒಟ್ಟಿದರು. ರಕ್ತದ ಕಾಲುವೆ ಹರಿಸಿದರು. ರುಂಡಗಳ ಒಂಡು ಕಟ್ಟಿದರು. ಸಾವಿನೊಡನೆ ಸೆಣಸ್ಯಾಡಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಕೇಶವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅಸಹ್ಯವೀರ್ಯರಾದ ಯದುಪುಂಗವರು ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಮೃತ್ಯುದೂತರಂತಿದ್ದ ಮಗಧೇಶ್ವರನ ಸೈನಿಕರ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಬಿದ್ದು ಹೋರಾಡಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಛಲದಂಕನಾದ ಜರಾಸಂಧನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಗೊಂಡು ಕೃಷ್ಣ ಗುಪ್ತರಾದ ಯಾದವರ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿಬಂದನು. ಅಷ್ಟು ಸಲವೂ ವೀರವರೇಣ್ಯರಾದ ಯಾದವರು ತಮ್ಮ ಸಿಂಹಸತ್ವ ಪ್ರಚಂಡ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಓಡಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಹದಿನೇಳು ಸಲ ಮಾಗಧನು ಯದುವೀರರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆಯು ಅವನಿಗೆ ಯಾದವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾದವರಿಗಾದರೂ ಹದಿನೆಂಟು ಸಲ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರೂ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಅವರು ಸೋಲಲಿಲ್ಲ. ಇವನು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಅವಿಶ್ರಾಂತ ಹೋರಾಟಗಳು ನಡದೇ ಇದ್ದವು. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸಲ ಮತ್ತೆ ಅವನು ಹೊಸರಕ್ತದ ರಥಿಕರಿಂದಲೂ, ಬಿಸಿರಕ್ತದ ಪದಾತಿಗಳಿಂದಲೂ, ತರುಣರಾದ ಸಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಮದ್ದಾನೆಗಳ ದಂಡಿನಿಂದಲೂ ಒಡಗೂಡಿಕೊಂಡು ಜಿದ್ದಿಗೆ ಬಿದ್ದವರಂತೆ ಹೊಸ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಜರಾಸಂಧನು ಯದುವೃಂದದ ಮೇಲೆ ಜೋರಿನಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಯಾದವರು ಎಷ್ಟೇ ವೀರ ಶೂರರಾದರೂ ಸಿಂಹಸತ್ವರಾದರೂ ತೆರಪಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದ ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟಗಳಿಂದ ಹಣ್ಣಾಗಿದ್ದರು. ಸತ್ತು ಸುಣ್ಣಾಗಿದ್ದರು. ಸವೆದು ಸಣ್ಣಾಗಿದ್ದರು. ಹಿಂದಿನ ಹೋರಾಟದಿಂದ ಹೈರಾಣಾದ ಅವರು ತುಸು ಉಸುರಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜರಾಸಂಧನು ಮತ್ತೆ ಅಪರಂಪಾರವಾದ ಸೈನಿಕರ ತಂಡ ದಂಡುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಥುರೆಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಸಂಗ್ರಾಮ ಕಾಳಿಯನ್ನು ಊದಿದನು. ಅವನ ಸಮರ ಭೇರಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಭಯಭ್ರಾಂತ ರಾದರು. ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವದು ತಿಳಿಯದೇ ಗುಪ್ತ ಸಭೆ ಕರೆದು ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದರು.

ಆಗ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಯ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಪಡೆದ ವಿಕದ್ರು ಎಂಬ ಯಾದವನು ಮಾತನಾಡಿದನು. ''ಕೃಷ್ಣ! ನಾನು ತಿಳಿದ ಕೆಲವು ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಡುವೆನು. ನಿಮಗೆ ಸರಿಕಂಡರೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಈ ನಿಮ್ಮ ಕುಲವು ಹೇಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆನ್ನುವದನ್ನು ಈಗ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಸಂದರ್ಭವು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳಿರಿ.

'ಯದುವಂಶದ ಮತ್ತೊಂದು ಮೂಲ'

ಹಿಂದೆ ಮನು ಮಹರ್ಷಿಯ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಇಂದ್ರನಂತೆ ವರ್ಚಸ್ವಿಯಾದ ಹರ್ಯಶ್ವನೆಂಬ ಓರ್ವ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಇಂದ್ರಾಣಿಯಂತೆ ಸುಂದರಿಯಾದ ಮಧುವತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಮಧು ಎಂಬ

ಹೆಸರಿನ ದಾನವರಾಜನ ಮಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಳ ರೂಪವು ಅಪರೂಪ ಗುಣ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅವಳು ಗಂಧರ್ವಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ದುರ್ಮಿಳವಾದ ತನ್ನ ಅನಿಂದ್ಯಸೌಂದರ್ಯ, ನವತಾರುಣ್ಯ, ಲಲಿತ ಲಾವಣ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌಗುಣ್ಯ, ಸೌಜನ್ಯ, ಸೌಶೀಲ್ಯಗಳಿಂದ ದೈತ್ಯ ಪುತ್ರಿಯಾದರೂ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಕುವರನಾದ ಹರ್ಯಶ್ವನ ಮನವನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಅವನನ್ನೆ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಮುಗಿಲು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುವ ರೋಹಿಣೀನಕ್ಷತ್ರದಂತೆ ಕಾಂತಿ ಕಮನೀಯಳೂ ಶೀಲಸ್ಪೃಹಣೀಯಳೂ ಆದ ಆ ಮಧುಮತಿ ಯೊಂದಿಗೆ ರಸಿಕ ತರುಣನಾದ ಹರ್ಯಶ್ವನು ತನ್ನ ಹರೆಯದ ಹೊಂಗನಸುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಸಿರಿಯ ರಾಗಾನುರಾಗ ರಸಾನುಭೋಗಗಳಿಂದ ರಂಗು ತುಂಬುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಹೀಗೆ ಆ ನವದಂಪತಿಗಳು ಸಂಸಾರಸಾಗರದ ಸುಖದ್ವೀಪಗಳಗುಂಟ ತಮ್ಮ ಸ್ವಪ್ನನೌಕೆಯನ್ನು ತೇಲಿಸಿಬಿಟ್ಟು ನಕ್ಷತ್ರಗಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ನಡೆದಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವರ ಜೀವನ ಹೋಡಿಯು ಗಂಡಾಂತರದ ಬಂಡೆಗೆ ಬಡಿಯಿತು. ಅವರ ಕನಸಿನ ಕನ್ನಡಿ ಒಡೆಯಿತು. ಹರ್ಯಶ್ವನ ಹಿರಿಯಣ್ಣನು ದಾಯಾದದ್ವೇಷದಿಂದ ಸುಸ್ವಾಭಾವಿ ಮಹಾಪ್ರಭಾವಿಯಾದ ಆ ಹರ್ಯಶ್ವನನ್ನು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ರಾಜ್ಯದಿಂದಲೂ ಹೊರಗಟ್ಟಿದನು. ಆಗ ಹರ್ಯಶ್ವನು ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಿಯವಾದ ಪರಿಮಿತ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ದೇಶ ಕೋಶ ಮನೆಮಾರು ರಾಜ್ಯ ಐಸಿರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಸುಂದರವಾದ ಹಾಗೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರಹತ್ತಿದನು. ದೇವರಿಟ್ಟಂತೆ ತುಷ್ಟರಾಗಿ ಇರುವುದು ಮಾನವರ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದ ಅವನು ಆ ವನಾಂತಕಾಂತಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಂತ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತನ್ನ ಪತಿವ್ರತೆಯೂ ಪತಿಪ್ರಾಣಳೂ ಆದ ಕಾಂತೆ ಮಧುಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದದಿಂದ ಇದ್ದನು.

ಆದರೆ ರಾಜಕುಮಾರನಾಗಿ, ಅರಮನೆಯ ಅರಸನ ಅಂಗೈ ಅರಿಗಿಣಿಯಾಗಿ, ಪ್ರಜೆಗಳ ಹೃದಯದ ಸಿರಿಮಣಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ತನ್ನ ಪತಿಯು ಕಾಡುಬೇಡರಂತೆ ಅಡವೀಪಾಲಾಗಿ ವನವಾಸ ಅನುಭವಿಸುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಗುಣವತಿ ಭಾರ್ಯೆಯಾದ ಮಧುಮತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಆಗ ಅವಳ ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ವಿನಯದಿಂದ "ನಾಥ! ರಾಜಕುಮಾರರಾದ ತಾವು ವನೇಚರರಂತೆ ಹೀಗೆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಕೆಡುಕೆನಿಸಿದೆ. ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳಾದ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣಂದಿರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಹಾಕಲಿ. ಆದರೆ ತಾವು ನಮ್ಮ ತವರು ಮನೆಯಾದ ಮಧುರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಅವರು ಆನಂದದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುವರು. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ರಾಜ್ಯದ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ಬನ್ನಿರಿ. ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ನೀವು ಬಹಳೇ ಬೇಕಾದವರಿದ್ದು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗಂತೂ ನೀವೆಂದರೆ ಬಹಿಶ್ಚರ ಪ್ರಾಣ. ನನ್ನ ಸೋದರನಾದ ಲವಣಾಸುರನು ನನಗಾಗಿ ಜೀವಕೊಡಲಿಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡಲಾರ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡರಂತೂ ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದ ಹಿಗ್ಗು, ಇಂಥ ಸ್ನೇಹಶೀತಲರಾದ ಬಂಧು ಮಿತ್ರರಿರುವಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೋಗುವ. ಅಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನ ನಂದನವನದಂತೆ ನಾನಾವೃಕ್ಷ ವೃಂದದಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ಕುಸುಮ ಗಂಧದಿಂದ ಬಂಧುರವಾದ, ಮದುವನ ಎಂಬ ರಮಣೀಯವಾದ ಉಪವನ ವುಂಟು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಂದನದಲ್ಲಿ ದೇವದಂಪತಿಗಳು ವಿಹರಿಸುವಂತೆ ಯಾವುದೇ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಆನಂದದಿಂದ ವಿಹಾರಮಾಡುವ. ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿಂದ ವಿನೋದಗೈಯುವ.

ಚಕ್ಕಂದದಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ. ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾದ ಮತ್ತು ನಮ್ಮನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವ ಆ ನಿಮ್ಮ ದುರಭಿಮಾನಿಯಾದ ಅಣ್ಣನನ್ನೂ ಆ ಹಂಗಿನ ಅರಮನೆ, ದೊರಕದ ಸಿರಿಮನೆಗಳನ್ನೂ ಮರೆತುಬಿಡಿರಿ. ಸಾಕಿನ್ನು ಸೂತದೂತರಂತೆ ಪರಾಧೀನವಾದ ಈ ಬಾಳು, ಭಯಭ್ರಾಂತಿಗೀಡಾದ ಈ ಬದುಕಿನಗೋಳು, ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ನಮ್ಮ ತವರಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ಬನ್ನಿರಿ'' ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು.

ಸೋದರ ಪ್ರೇಮಿಯಾದ ಹರ್ಯಶ್ವನಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೂ ಅಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಇಚ್ಛೆ ಇದಿಲ್ಲ. ವನದಲ್ಲಿ ಕಾಡುಕಿರಾತದ್ದಿಂತೆ ಕೀಳ ಬಾಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮನಸ್ಸೂ ಇದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇವೆರಡರಿಂದ ಪಾರಾಗಬಹುದಾದ ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು, ಅದೂ ಸುಖದ ಹಾಗೂ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಮಧುಮತಿಯ ಮಾತುಗಳು ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಹಿಡಿಸಿದವು. ಇದರಿಂದ ಕಾಮುಕ ಸ್ವಭಾವದವನಾದ ಅವನಿಗೆ ಅಣ್ಣಂದಿರ ವಿರೋಧ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳದೇ ಮಧುಮತಿಯೊಡನೆ ಮಧುಚಂದ್ರ ವಿಹಾರವನ್ನು ನಿರಂತರವೂ ಕೈಕೊಂಡು ಅವಳ ಪ್ರಣಯಾಮೃತದ ಸವಿಯನ್ನುಉಣ್ಣಲು ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶ ದೊರೆತಂತಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಅದರಂತೆ ತನ್ನ ರತಿಯಾದ ಮಧುಮತಿಯೊಡನೆ ಮಾವನಾದ ಮಧು ದಾನವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಅಳಿಯನನ್ನು ಕಂಡ ಆ ದಾನವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷವಾಗಿ ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತವಿತು. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ''ತನಗೂ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಿ ಸುಖವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು'' ಎಂದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಹರ್ಯಶ್ವನಿಗೆ ಆ ಮಾವನಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಕಾದಿತ್ತು. ಪುತ್ರೀಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾದ ಆ ದಾನವೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಅಳಿಯನು ರಾಜ್ಯ ಭ್ರಷ್ಟನಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

''ವತ್ಸ ಹರ್ಯಶ್ವ! ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಬಹಳೇ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಈ ಮಧುವನ ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಸಮಗ್ರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನೀನೇ ರಾಜನಾಗು. ಸಮಗ್ರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನೀನೇ ಮಹಾರಾಜನಾಗಿ ಸಮುದ್ರ ಸೀಮೆಯುಳ್ಳ ಸಮೃದ್ಧಗೋಧನವುಳ್ಳ ಈ ವಿಶಾಲ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಆಳು. ನನ್ನ ಮಗನಾದ ಲವಣನು ನಿನಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿರುವನು. ಯುದ್ಧ ವೈರಿನಿಗ್ರಹಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಡು. ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಆಳುವುದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾದ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನೀನು ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಹತ್ತಿದೆಯೆಂದರೆ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಕಾಡಾದ ಈ ದುರ್ಗಮ ಅರಣ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ನಾಡಾಗಿ ಪುರಗ್ರಾಮಗಳು ಬೆಳೆದು ಆನರ್ತ ಎಂಬ ಹೊಸರಾಷ್ಟ್ರವೇ ತಲೆಯೆತ್ತಬಹುದು. ಸಮುದ್ರ ಪರ್ಯಂತದ ಈ ವಿಶಾಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಭೂಮಿಯಾದರೂ ಒಳ್ಳೇ ಸುಪೀಕವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಹವೆಯಿಂದ ಇದು ಮುಂದೆ ರಾಜಮಹಾರಾಜರ ವಾಸಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೇ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳವೆನಿಸುವುದು. ನಿನ್ನ ವಂಶವು ಮುಂದೆ ಯಯಾತಿವಂಶದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಲಿದ್ದು ಆಗ ಸೂರ್ಯ ವಂಶವು ಚಂದ್ರವಂಶದ ಒಂದು ಶಾಖೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಐಶ್ವರ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಲವಣ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಡುವೆನು. ನನ್ನ ಮಗ ಲವಣನೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ನೀನು ನಿನ್ನ ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಸುಖದಿಂದ ಆಳು' ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿ ಅಳಿಯನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಆದೈತ್ಯರಾಜನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದನು.

ಅವನು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಹರ್ಯಶ್ವನು ಉತ್ತುಂಗವಾದ ಒಂದು ಪರ್ವತದ ಶೃಂಗಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯವಾದ ನಗರವೊಂದನ್ನು ತನಗೆ ಇರಲು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಆನರ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಟ್ಟಣಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯೋಗಗಳು ಬೆಳೆದವು. ಅದು ಸಮುದ್ರ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯವಿತ್ತು. ಭೂಮಿಯೂ ಫಲವತ್ತಾದೇಶವಾದುದರಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಧಾನ್ಯಗಳು ಬೆಳೆದು ಅದು ಒಳ್ಳೇ ಸಂಪನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ತನ್ನ ಕುಲಪರಂಪರಾ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಾನ, ಮಾನ, ಸಿರಿ, ಸಂಪದಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಚಾರವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಯಥಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಡೆಯಿಸುತ್ತ ಹರ್ಯಶ್ವ ಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಆಳಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳಾದರೂ ಒಳ್ಳೇ ನೀತಿಸಂಪತ್ನರೂ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಧೌರೇಯರೂ ಆಗಿ ಶಾಂತಿ ಸುಖ ಸಮಾಧಾನಗಳಿಂದ ನಲಿದು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದರು.

ಮಹಾರಾಣಿಯಾದ ಮಧುಮತಿಯಲ್ಲಿ ಹರ್ಯಶ್ವ ಮಹೀಪತಿಗೆ ಯದು ಎಂಬ ಗಂಡು ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಅವರ ಪೂರ್ವ ಪುರುಷನಾದ ಪೂರುಮಹಾರಾಜನಂತೆ ಯದು ರಾಜನಾದರೂ ಎಲ್ಲ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ವೈರಿ ಭಯಂಕರನಾಗಿ ಬೆಳೆದನು. ಯದುವು ಹರ್ಯಶ್ವನಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಾದರೂ ಒಳ್ಳೇ ಸಚ್ಛೀಲನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದನು. ಹರ್ಯಶ್ವನು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರುಷ ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ಧರ್ಮವೀರ ಧರಣೀಪತಿ ಎಂದು ಕೀರ್ತಿವಂತನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಯಾದನು.

ತಂದೆಯ ಅನಂತರ ಯದುರಾಜನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಸೂರ್ಯನಂತೆ ವರ್ಚಸ್ವಿಯೂ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶಾಂತಸುಂದರನೂ ಆದ ಆ ಯದುರಾಜನು ಬಹಳ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೆಚ್ಚಿಕೆ, ಪರಿವಾರದವರ ನೆಚ್ಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು. ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ಗುಣವತಿಯರೂ ಶೀಲವತಿಯರೂ ಆದ ತನ್ನ ಸತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಒಡಗೂಡಿ ಜಲ ವಿಹಾರಕ್ಕೆಂದು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ಸಮುದ್ರ ತರಂಗ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕೆಗಳೊಡನೆ ಚಂದ್ರನು ಆಗಸದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೇಯಸಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ವಾರಿವಿಹಾರಗೈದನು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಜಲಧಿಜಲದಲ್ಲಿ ತುಸು ಈಸಬೇಕೆಂದು ನೀರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಧೂಮ್ರವರ್ಣದ ಒಂದು ಸರ್ಪವು ಬಂದು ಹಿಡಿದು ಜಲಗರ್ಭದದಲ್ಲಿರುವ ನಾಗಪುರಕ್ಕೆ ಎಳೆದೊಯ್ದಿತು.

ಆ ಸರ್ಪಪುರಿಯಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳ ಬಾಗಿಲು ಕಂಬಗಳೆಲ್ಲ ರತ್ನದವಿದ್ದು ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಶೋಭೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಗಿನ ಶಂಖ ರತ್ನ ಮತ್ತು ಹವಳಗಳಿಂದಲೂ, ಫಲ ಪುಷ್ಪಪಲ್ಲವಗಳಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಗಿಡಗಳಿಂದಲೂ, ಸಮುದ್ರವಾಸಿಗಳಾದ ಅನೇಕ ಹಾವಿನ ಕುಲದ ಹಿರಿಯರಿಂದಲೂ, ಅದು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಚಂದ್ರನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಬಂಗಾರ ಬಣ್ಣದ ಸ್ವಸ್ತಿಕದಿಂದ ಆ ನಾಗನಗರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಶೋಭೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮೋಡದ ಮನೆಯಂತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯರಾದ ನಾಗಕನ್ನಿಕೆಯರು ಮಿಂಚುಗಳಂತೆ ಅತ್ತಿತ್ತ

ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ರತ್ನ ಪೀಠವನ್ನು ಯದು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕಮಲದ ಪಕಳೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಅರಳಿಸಿ ಹಾಸಿದ್ದರು.

ಯದುರಾಜನು ಆ ಆಸನದಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಯ ನಾಗೇಶ್ವರನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದನು. ''ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಹರ್ಯಶ್ವ ಮಹಾರಾಜನು ನಿನ್ನಂಥ ತೇಜಃಪುಂಜನಾದ ಮಗನನ್ನು ಹಡೆದು ವಂಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಯಾದನು. ಈ ವಂಶವು ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗುವದು. ಈ ಯದುವಂಶವೆಂದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ರಾಜರತ್ನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ದೊಡ್ಡದಾದ ಒಂದು ಗಣಿಯೇ ಇದ್ದಂತೆ. ಮುಂದೆ ಈ ಮಹಾವಂಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ದೇವತೆಗಳೂ ಋಷಿಗಳೂ ಉರಗಗಳೂ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಜನಿಸಲಿರುವರು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮಹಾರಾಜ! ಯೌವನಾಶ್ವನ ತಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿಣಿಯರಾದ ಪಂಚಕನ್ನೆಯರನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಗುಣಶೀಲ ಸೌಂದರ್ಯಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಈ ನಾಗಕನ್ನಿಕೆಯರನ್ನು ನೀನು ವೈವಾಹಿಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸು. ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ವಂಶವು ಭೌಮ ಕಂಕುರ, ಭೋಜ, ಅಂಧಕ, ಯಾದವ, ದಾಶಾರ್ಹ ಮತ್ತು ವೃಷ್ಣಿ ಎಂದು ಏಳು ಶಾಖೆಗಳಿಂದ ಹಬ್ಬಿನಿಲ್ಲುವದು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಧೂಮ್ರವರ್ಣದ ನಾಗರಾಜನು ತನ್ನ ಐದು ಕನ್ನೆಯರನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಇಂದ್ರಸಮಾನನಾದ ಆ ಯದುರಾಜನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದುಕೊಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೇಳುವಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ''ರಾಜನ್! ನನ್ನ ಈ ಐದು ಕನ್ನಿಕೆಯರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ತಂದೆಯ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ ತಾಯಿಯ ಸದ್ಗುಣವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಐವರು ಸತ್ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಲಿರುವರು. ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಮರೂಪ-ಮನ ಬಂದ ರೂಪವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿವುಳ್ಳವರಾಗುವರು. ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಜಲಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಸಂಚಾರಮಾಡಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಬರುವುದು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ವರಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದನು.

ಹೀಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಯದುರಾಜನು ಮೇಲೆ ಏಳುವಾಗ ಐದು ಜನ ಹೆಂಡಂದಿರನ್ನೂ ವರವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡೇ ಎದ್ದು ಬಂದನು. ಪಂಚನಕ್ಷತ್ರಗಳ ನಡುವೆ ನಿಂತ ನಿಶಾನಾಥನಂತೆ ಐದು ನಾಗಕನ್ನೆಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ, ಲಗ್ನದ ಗಂಧಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಪೂರ್ವಪತ್ನಿಯರು ತಾವೂ ನಾಗಿಣಿಯರಂತೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಿಡಿಕಾರಿ ಪೂತ್ಕರಿಸಹತ್ತಿದರು. ಆಗ ಮಹಾರಾಜನು ಶಾಂತಸ್ವರದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಹೇಳಿ ಸಂತೈಸಿ ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ಸಮನಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದನು.

ಮುಂದೆ ಕಾಲಕ್ರಮದಿಂದ ಆ ಯದುಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಆ ಐದು ಹಾವಿನ ಜಾತಿಯ ಹೆಂಡಂದಿರಿಂದ ಮುಚಕುಂದ, ಪದ್ಮವರ್ಣ, ಮಾಧವ, ಸಾರಸ ಮತ್ತು ಹರಿತ ಎಂದು ಐವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ತಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ಆ ಯಾದವೇಂದ್ರನಿಂದ ಆದಿಷ್ಟರಾದ ಲೋಕಪಾಲರಂತಿರುವ ಆ ಪಂಚ ಕುಮಾರರು ರಮ್ಯ ಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಹುಡುಕಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ರಾಜರ್ಷಿಯಾದ ಮುಚುಕುಂದನು ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದ ದೊಡ್ಡ ಶಿಲಾಖಂಡದಿಂದ ಆವೃತವಾದ ನರ್ಮದಾ ತೀರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ

ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯ ರಾಜಮಾರ್ಗ, ಉಪವನ, ಪೇಟೆ, ಮನೆ, ಮಠಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತವಾದ ಅಮರಾವತಿಯಂಥ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿ ಋಕ್ಷವಂತ ಈ ಎರಡೂ ಶೈಲಗಳ ಪಾದ ಪ್ರತ್ಯಂತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಉದ್ಯಾನವನಗಳುಳ್ಳ, ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಅಂಗಡಿಮಾರ್ಗ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳುಳ್ಳ ದಿವ್ಯವಾದ ಪರಿಕಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ದೇವ ಭೋಗ್ಯವಾದ ಭೋಗ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಆ ಎರಡೂ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಧರ್ಮನಿಷ್ಠನಾದ ಆ ಮಹಾರಾಜನು ನೀತಿಯಿಂದ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಪದ್ಮವರ್ಣನು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ನಿಬಿಡವಾದ ವನಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವೇಣಾನದಿಯ ದಂಡೆಗೆ ಕರವೀರ ಎಂಬ ನಗರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಗಿಡಗುಂಪು ಹೆಚ್ಚಿಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಸ್ಥಳವು ಸಂಕುಚಿತವಿದ್ದರೂ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಊರುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ವಿಶಿಷ್ಟೈಕದುರ್ಗಪ್ರಾಕಾರವುಳ್ಳ ಚಿಕ್ಕದಾದೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟು ಸಂಕುಚಿತವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಂತೆ ಬಹು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ಪದ್ಮಾವತ ಎಂಬ ಜನಪದವನ್ನು ರೂಪಗೊಳಿಸಿದನು. ಸುರಸನಾಗ ಚಂಪಕಾಶೋಕಗಿಡಗಳಿಂದ ಸಂದಟಿತವಾದ, ಕೆಮ್ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಪೊಳೆವ ಬನವಾಸಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಜನಸಂದಣಿಯಿಂದ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿದ ಮಹಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

ಅದರಂತೆ ಹರಿತನು ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನರಾಶಿಗಳಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ಕನ್ಯಾ ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಮನೋಹರವಾದ ಸಮುದ್ರದ ನಡುವಿರುವ ನಡುಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮದ್ಗುರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮೀನಗಾರರ ಒಂದು ದಂಡೇ ಇದ್ದು ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಗರದ ಸಲಿಲ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವೈರವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಹವಳಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಂತೆ ಅವನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಅಂಬಿಗರು ನೌಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ರತ್ನಾಕರದ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತಂದು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ಸ್ಯಾಹಾರಿಗಳಾದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ರತ್ನಗಳನ್ನು ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಪರಿಮಿತ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕುಬೇರನಂತಿರುವ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಹರಿತನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದಿಂದ ಯದುವಂಶವು ಹೊರಟು ಮುಂದೆ ಯದು ಪುತ್ರರಿಂದ ನಾಕುಕಡೆ ಕವಲೊಡೆಯಿತು.

ಆ ಯದುರಾಜನು ಮಾಧವನಿಗೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಯಾದನು. ಆ ಮಾಧವನಿಗೆ ಸತ್ವಸಂಪನ್ನನೂ ರಾಜಲಕ್ಷಣ ಲಕ್ಷಿತನೂ ಆದ ಸತ್ವತ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಆ ಸತ್ವತನಿಗೆ ಭೀಮ ಎಂಬ ಮಗನಾದನು. ಆ ಭೀಮನಿಂದ ಮುಂದಿನವರೆಲ್ಲ ಭೈಮರೆಂದೂ, ಸತ್ವತನಿಂದ ಪ್ರವೃತ್ತರಾದುದರಿಂದ ಸಾತ್ವತರೆಂದೂ ಆ ವಂಶದವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಆ ಭೀಮನು ಆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಲಿರುವಾಗಲೇ ಅತ್ತ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಘ್ನನು ಬಂದು ಲವಣಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಆ ಮಧುವನವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಿದೊಗೆದು, ಅಲ್ಲಿ ಈ ಮಥುರಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದನು. ಮುಂದೆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರು ಪರಂಧಾಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಲವಣನು ನಿಪುತ್ರಿಕನಾಗಿಯೇ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಮಧು ದೈತ್ಯನ ದೌಹಿತ್ರ ಸಂಬಂಧಿಕನೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ

ಭೀಮರಾಜನು ಆ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿದನು. ಮುಂದೆ ರಾಮನ ಮಗನಾದ ಕುಶನು ಮಹಾರಾಜನಾಗಿ ಲವನು ಯುವರಾಜನಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುವಾಗ ಈ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಭೀಮ ಭೂಪನ ಮಗನಾದ ಅಂಧಕ ಎಂಬ ಪುತ್ರನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಆ ಅಂಧಕನ ಅನಂತರ ರೈವತನೆಂಬ ಅವನ ಮಗನು ರಾಜ್ಯಭೋಗಮಾಡಿದನು. ಆ ರೈವತನಿಂದ ಋಕ್ಷನಾಮಕವಾದ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ರೈವತ ರಾಜನಿಗೆ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗನು ಉತ್ಪನ್ನನಾದುದರಿಂದ ಆ ಗಿರಿಗೆ ರೈವತಕಗಿರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

ರೈವತನಿಗೆ ವಿಶ್ವಗರ್ಭನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆ ವಿಶ್ವಗರ್ಭನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೂರುಮಂದಿ ಹೆಂಡಂದಿರಲ್ಲಿ ವಸು, ಬಭ್ರು, ಸುಕ್ಷೀಣ, ಸಭಾಕ್ಷ ಎಂಬ ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ನಾಕು ಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವರಿಂದ ಈ ಯಾದವ ವಂಶದ ಬಳ್ಳಿಯು ಚೆಲ್ವರಿದು ಬೆಳೆದು ಹಬ್ಬಿ ನಿಂತಿದೆ. ಶೂರ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಈ ವಸುವಿಗೆ ವಸುದೇವನೆಂಬ ಗಂಡು ಮಗನೂ ಕುಂತಿ ಸುಪ್ರಭಾ ಎಂಬಿಬ್ಬರೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಕುಂತಿಯನ್ನು ಪಾಂಡುರಾಜನಿಗೂ ಸುಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಚೇದಿರಾಜನಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ನಿನಗೆ ವಿದಿತವೇ ಇದೆ.

ಕೃಷ್ಣ! ನಾನು ಭಗವಾನ್ ಬಾದರಾಯಣದಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ನಿಮ್ಮ ವಂಶಾನುಕ್ರಮದ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಪ್ರಣಾಶೋನ್ಮುಖವಾದ ಈ ವಂಶವನ್ನು ಪುನರುದ್ಧಾರ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸ್ವಯಂಭುವನೇ ನಿನ್ನ ರೂಪದಿಂದ ಬಂದಂತಾಗಿದೆ. ಯದುಕುಲದ ಕಲ್ಯಾಣ ವಿಜಯಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕನೆಂದು ಮುಚ್ಚಿಡುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ದೇವರಹಸ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದ ನೀನು ಜರಾಸಂಧನನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಯುದ್ಧ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ.

ಕೃಷ್ಣ, ಈಗಿನ ನಮ್ಮ ನಗರದ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಇದು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಜರಾಸಂಧನ ಒಂದು ದಿನದ ದಾಳಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ ತಾಳಲಾರದು. ಜರಾಸಂಧನೆಂದರೆ ಸಾಧಾರಣ ರಾಜನಲ್ಲ. ರಾಜಚಕ್ರವರ್ತಿ. ನಮ್ಮ ನಗರದ ಅನ್ನ ಸೌದೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವು ಕರಗಿಹೋಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲೆಗಳು ಬಿದ್ದು ದುರ್ಗದಂತಿದ್ದ ಪಟ್ಟಣವು ಈಗ ಎಲ್ಲ ವೈರಿಗಳಿಗೂ ಒಳ್ಳೇ ಸುಗಮವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅಗಸಿಯ ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲು ದ್ವಾರಯಂತ್ರಗಳಿಲ್ಲ. ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮೊಂಡವಾಗಿವೆ. ಕಂಸ ಸತ್ತ ಕೂಡಲೇ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ಜನ ಬಂದು ಸೇರಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಜನಸಂದಣಿಯಿಂದ ಊರು ತುಂಬಿತುಳುಕಿಬಿರಿಯುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ವೈರಿಗಳ ಒಂದೇ ಹೊಡೆತ ಸಾಕು. ಇಡೀ ಪಟ್ಟಣವೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ವಿಧ್ವಂಸವಾಗಬಹುದು. ನಗರರಕ್ಷಣೆಗೆಂದು ಕಟ್ಟಿದ ಕೋಟೆಗಳು ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿವೆ. ಕಂದಕಗಳೆಲ್ಲ ಹುಗಿದುಹೋಗಿ ಜಲಶೂನ್ಯವಾಗಿವೆ. ಆಯುಧಾಗಾರಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸುಧಾರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕಂಸನಿರುವವರೆಗೆ ಅವನ ಬಲ ದರ್ಪಗಳಿಂದ ಅಂಜಿ ಯಾರೂ ಈ ಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಯನ್ನೇ ಮಾಡ ಬರುತ್ತಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿದ್ದಾಗ ಈ ದುರ್ಗದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಕಾರಣವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾವು ಹೊಸದಾಗಿಯೇ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಭದ್ರವಾದ ತಳಹದಿ ಇಲ್ಲದ ಈ ನಮ್ಮ ನವೋದಿತ ರಾಜ್ಯವು

ಜರಾಸಂಧನ ನಿತ್ಯದಾಳಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ! ನಾವು ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ಗೆದ್ದಿರುವವೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ನಾವು ಸೋಲುವದನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ ಅವರು ನಮಗೆ ಘಾತಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅಂತಃಶತ್ರುಗಳೂ ಬಹಿಃಶತ್ರುಗಳೂ ಕೂಡಿಯೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಭೇದಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಹೊಂಚುಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಜರಾಸಂಧನ ನಿರಂತರ ದಾಳಿಗಳಇಂದ ಜರ್ಜರಿತವಾದ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಕೂಡ ಯಾದವರ ಕಲಹ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವದನ್ನು ನೀನೇ ವಿಚಾರಿಸು. ನನಗೆ ಎನಿಸಿದ್ದನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವದು ನಿನಗೇ ಸೇರಿದ್ದು. ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದು ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯೇ ಹೊರತು ನಿನಗೆ ಪ್ರಬೋಧನೆಯಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ಯಾದವ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಕರುಣಿಸು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ನೀನೇ ನಾಯಕನಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆಯಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ಬಂದ ಈ ವೈರಿ ಸಂಕಟದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ನೀನೇ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ವಿಕದ್ರುವಿನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ವಸುದೇವನು ಆಗ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ''ಕೃಷ್ಣಾ! ಸಂಧಿ, ವಿಗ್ರಹ, ಯಾನ, ಆಸನ, ದ್ವೈಧೀಭಾವ, ಆಶ್ರಯ ಎಂದು ಆರು ವಿಧವಾದ ರಾಜ ನೀತಿಯ ಗೂಢ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತು ರಾಜ್ಯದ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಲೋಚಿತವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ರಾಜಕಾರಣಿ ಮನುಷ್ಯನೂ ಕೂಡ ಪ್ರತಿ ರಾಜನೇ ಇದ್ದಂತೆ. ತಾದೃಶ ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾದ ಬುದ್ಧಿವಂತ ವಿಕ್ಕುದ್ರುವು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ರಾಜಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಯಥಾರ್ಥ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಸರ್ವರಿಗೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ವಾಗುವಂತೆಮಾಡು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ವಿಕದ್ರುವಿನ ಆ ತಥ್ಯವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಪಥ್ಯವಾದ ನುಡಿಗಳನ್ನೂ ಆಲಿಸಿ ಆ ಸತ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮಾತನಾಡಿದನು.

''ನೀವು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಈ ಜರಾಸಂಧನ ಜೊತೆಗೆ ಯಾದವರಿಗೆ ವೈರ ದ್ವೇಷಗಳು ಬಂದದ್ದು ನನ್ನ ಮೂಲಕ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನೀಗ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂದೆಸರಿಯಬೇಕು'' ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಧ್ವನಿತವಾಗುವಂತೆ ಆಡಿದ ಗೂಢಾಶಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ವೈರಿರಾಜರು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಏರಿಬಂದಾಗ ಆಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸದೇ ತುಸು ಸರಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ಬಲಸಂಗ್ರಹಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪೂರ್ಣ ತಯಾರಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಸಮಯನೋಡಿ ಶತ್ರುವಿನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಸೋಲಿಸಬೇಕಾದುದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ರಾಜನೀತಿ ಎಂಬ ನಿಮ್ಮ ತತ್ವವು ನನಗೂ ಮಾನ್ಯವಿದೆ.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ನಾವೀಗ ಬಲರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಈ ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಅಂಜಿದಂತೆ ನಟಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣಾ ಪಥದಕಡೆಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಸೇರಿ ಕೊಲ್ಹಾಪುರ ಕ್ರೌಂಚಪುರಗಳ ಹಾದಿಹಿಡಿದು ನಡೆದುಬಿಡುವೆವು. ನಾವು ಓಡಿಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡು ಜರಾಸಂಧಾದಿರಾಜರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಬರುವರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದಾಗ ಆ ದಂಡಕಾರಣ್ಯದ ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಆ ಮಗಧರಾಜನ ಹಾಗೂ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಅವನ ರಾಜಪರಿವಾರದವರ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನು.

ಇದರಿಂದ ರಣಕ್ಷೇತ್ರ ಬದಲಾಗಿ ನಮ್ಮ ಊರು ಸುರಕ್ಷಿತ ಉಳಿಯುವುದು. ಯುದ್ಧದಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಮಾಥುರೇಯರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮ ಅನುಚರರಾದ ಉಳಿದ ಸಾಮಂತ ರಾಜರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರದವರಿಗೂ ಯುದ್ಧದ ಭಯವೇ ತಪ್ಪಿಹೋಗುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ಇರಬಹುದು. ದಕ್ಷಿಣಾಪಥದ ಪುಣ್ಯಾರಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಪಾವನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೂ ಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥಗಲನ್ನೂ ಪುರ ಗ್ರಾಮಾರಾಮಗಳನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ನಮಗೂ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟು. ಆದುದರಿಂದ ಸುಖವಾಗಿ ದೇಶಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಹೊರಡುವೆವು. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಇರ್ರಿ. ಇದರಿಂದ ನಿಮಗೂ ನಾಡಿನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವದು'' ಎಂದು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಕಾಮರೂಪರಾದ ಅವರು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ದೇಶಗಳನ್ನೂ ನಗರಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ ನಿಸರ್ಗ ರಮಣೀಯವಾದ ತಾವುಗಳಲ್ಲಿ ತಂಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಪಡೆದು ದಟ್ಟಕಾಡು ಬಟ್ಟಬಯಲು ಹೊಳೆಹಳ್ಳ ದರಿ ಕೊಳ್ಳಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದಾಟಿ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಏರಿಳಿಯುತ್ತ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಹಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಆದರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಲಿರುವ ವೇಣಾನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಶಾಖೋಪ ಶಾಖೆಗಳಿಂದ ಮುಗಿಲಿನಗಲವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ನಿಂತ ಒಂದು ಪುರಾತನವಾದ ಆಲದ ಗಿಡದಡಿಗೆ ಬಂದರು. ಆ ಮಹಾ ವಟವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಅತ್ಯಂತ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಓರ್ವ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಕಂಡರು. ಜಟಾಮಂಡಲಧಾರಿಯಾದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯು ನಾರು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದು ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗಳಂತೆ ಅವನ ಶರೀರವು ಮಿಂಚುತ್ತಲಿತ್ತು. ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಗೆ ಬೇಸತ್ತ ಸೂರ್ಯನೇ ನೆರಳು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಆ ಹೆಮ್ಮರದ ತಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ತಂಗಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಗಂಭೀರ ಸಾಗರವೇ ಶರೀರಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಂತಿರುವ ಆ ಮಹಾಮುನಿಯ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಮಿಂಚಿನಲ್ಲಿ ಮಸೆದು ತೆಗೆದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಕಠೋರವಾದ ಕೊಡಲಿಯೊಂದು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಇವನು ಕ್ಷತ್ರಾಂತಕನಾದ ಪರಶುರಾಮನು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆ ಕೊಡಲಿಯ ರಾಮನು ತನ್ನ ಹೋಮಹವನ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾಲನೀಯುವ ಕರುಸಹಿತವಾದ ಕಾಮಧೇನುವನ್ನು ತಾನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವ ತಾಣವಾದ ಮಹೇಂದ್ರಗಿರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವಟವೃಕ್ಷದಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಂದರಾದ್ರಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದ ಸವಿತೃದೇವನಂತೆ ಸುಖಾಸೀನನಾದ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಭಗವತ್ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಆ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯನ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಪರಶುರಾಮನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಮೂವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ವೇಣಾನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಯಜ್ಞಗಿರಿ, ಕ್ರೌಂಚಪುರಿ, ಖಟ್ವಾಂಗನದಿಯ ಜಲಪಾತಗಳ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಗೋಮಂತ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ನಡೆದರು.

ಬಲರಾಮನು ಗೋಮಂತ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಆಕಾಶದಿಂದ ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ರತ್ನ ಕಿರೀಟವು ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಮತ್ತು ಅದು ಕೇಶವನ ತಲೆಗೆಂದೇ ಅಳತೆಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದಂತೆ ಒಳ್ಳೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿ ಕುಳಿತು ಮಸ್ತಕ ಮೌಲಿಯಾಗಿ ಶೋಭಿಸ ಹತ್ತಿತು. ಆಗ

ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾದ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ''ಅಣ್ಣ! ವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ಮೂಲರೂಪವಾದ ನಾರಾಯಣ ದೇಹದಿಂದ ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ್ದನು. ಆದಿಶೇಷನು ಮಣಿಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಉಜ್ವಲವಾದ ಸಾವಿರ ಹೆಡೆಗಳನ್ನು ಛತ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ಅರಳಿಸಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಆಗ ಪಾತಾಲ ಲೋಕದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸೇವೆಗೆಂದು ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಬಂದು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಬಳಿಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ನಾರಾಯಣನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಮಣಿಮುಕುಟವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅದರ ದಿವ್ಯ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಆ ಶೇಷಪರ್ಯಂಕವೆಲ್ಲ ಪ್ರಭಾಪುಂಜಪಿಂಜರಿತವಾಗಿತ್ತು.ಆ ರತ್ನ ಕಿರೀಟದ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿಸುವ ರೋಚಿವೀಚಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅವನು ಸಮಯವನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಯೋಗ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನು ತುಸು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ದೈತ್ಯರಾಜನು ಮೆಲ್ಲನೇ ಆ ಕಿರೀಟವನ್ನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ತಲೆಯಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮೊಸಳೆಯ ರೂಪದಿಂದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಈಸುತ್ತ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಓಡಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಗರುಡನು ಧಾವಿಸಿ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಭಗವಂತನ ಮಣಿ ಮುಕುಟವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅವನು ಕೊಡದಂತಾಗಲು ಅಲ್ಲಿಯ ದೈತ್ಯರ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಗೆದ್ದು ಆ ಹರಿ ಮುಕುಟವನ್ನು ಮರಳಿ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಮಂತ ಶಿಖರದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ (ನಾನು) ಕೃಷ್ಣನು ಕಿರೀಟವಿಲ್ಲದೇ ಬಕ್ಕ ನೆತ್ತಿಯಿಂದ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಕಂಡಿತು. ಆ ವಿಷ್ಣುವೇ ಈ ಕೃಷ್ಣ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಆ ಗರುಡನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತಲ್ಲಿಂದ ಆ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೈಬಿಟ್ಟನು. ಅದು ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ 'ರಿಕ್' ಆಗಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಿತು'' ಎಂದು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಒಪ್ಪುವ ಮಸ್ತಕದ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಕಿರೀಟದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಬಲರಾಮನು ಮೇಲೆ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಘಾತದ ಕಚ್ಚುಗಳು ಇನ್ನೂ ಮೈಮೇಲೆಲ್ಲ ತೋರುವ ಗರುಡನು ತಾನು ಬಿಟ್ಟ ಕಿರೀಟವು ಕೃಷ್ಣನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಕಾಣುವದೆಂದು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಕೃಷ್ಣನೂ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಭಗವಂತನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಗರುಡ ಮುಂದೆ ನಡೆದನು. ಈ ಅದ್ಭುತವಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಬಲದೇವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕೂಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚತುರಂಗ ಬಲದ ಸೇನಾಸನ್ನಾಹದೊಂದಿಗೆ ಜರಾಸಂಧನು ಆ ಗೋಮಂತಗಿರಿಯ ಪಾದ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಜರಾಸಂಧನೇ ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಟರಾಜರು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಏರಿಹತ್ತಿ ಕುಳಿತ ಗೋಮಂತ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚುವ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ವಿಚಾರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಸಿಯಾಯಿತು. ತಕ್ಷಣ ಆ ರಾಜ ಸೈನಿಕರು ಅಡವಿ ಅಡವಿ ತಿರುಗಾಡಿ ಹುಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಿದಿರು ಪೊದೆ ಗಿಡ ಟೊಂಗೆ ಮೊದಲಾದ ಒಣ ಉರುವಲನ್ನು ರಾಶಿ ರಾಶಿಯಾಗಿ ತಂದು ಆ ಪರ್ವತದ ಸುತ್ತಲೂ ಒಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳಿಕೊಟ್ಟರು.

ಬೆಟ್ಟದ ಗಾಳಿಗೆ ಉರಿ ಹಬ್ಬಿ ಬೇಗೆ ಬೇಗಬೇಗ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಹತ್ತಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ ಹೊಗೆಗಾಳಿ

ಮುಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ಲಕ್ಷಾವಧಿ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕಬಳಿಸಹತ್ತಿದವು. ಪರ್ವತದಲ್ಲಿಯ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಗಳು ಕಾದು ವಿವಿಧ ಧಾತುಗಳು ಕರಗಿ ಬಿಸಿರಸವು ಲಾವಾರಸದಂತೆ ಸೋರಿ ಸುರಿಯಹತ್ತಿತು. ವನದಲ್ಲಿಯ ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿ ಕ್ರೂರ ಶ್ವಾಪದಗಳು ಕೆಟ್ಟದನಿಯಿಂದ ಚೀರಿ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗಹತ್ತಿದವು. ಬಂಡೆಗಲ್ಲುಗಳು ಕಾದು ಸಿಡಿಯಹತ್ತಿದವು. ಹಾವುಗಳು ಮೈಸುಟ್ಟು ಕರಗಿ ಹೋದವು. ಹುಲಿ ಸಿಂಹ ಚಿರತೆಗಳು ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ಉರಿ ಹತ್ತಿ ಚೀರಿ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಜಿಗಿದು ಕೊನೆಗೆ ಕಿಚ್ಚಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದವು. ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಗಳು ಹಾರಿ ಗಗನಕ್ಕೆ ಏರಿಹೋಗಿದ್ದರೂ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿನ ಜ್ವಾಲೆಗಳ ಝಳ ತಾಕಿ ಪಕ್ಕ ಸುಟ್ಟು ದಳ್ಳುರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬೂದಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಉರಿಯ ತೆರೆಯಮೇಲೆ ಬೀಸಿ ಬರುವ ಗಾಳಿಯು ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲೂ ಕಿಡಿ ಹುಡಿಗಳನ್ನು ತೂರಿ ಕಂಡದ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಕರೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಮುಗಿಲು ತುಂಬ ಹೊಗೆ ತುಂಬಿ ಕರಿಮೋಡ ಪಡೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ಉರಿಹಚ್ಚಿದ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಅದರ ಝಳದ ಬೇಗೆಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಆರು ಮೈಲು ದೂರ ಸರಿದು ನಿಂತರು. ಆಗ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿ ಆ ರಾಜರನ್ನು ದಂಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಅದರಂತೆ ರಾಮನು ಆ ಪರ್ವತದ ಅತ್ಯಂತ ಎತ್ತರವಾದ ಶಿಖರವೊಂದನ್ನು ಏರಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತ ರಾಜರ ನಟ್ಟ ನಡುವೆ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟನು. ಕಾದಂಬರೀ ಪಾನದಿಂದ ಮಧು ಮತ್ತನಾದ ಆ ಬಲರಾಮನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಜಿಗಿದಾಗ ಮೇರು ಶೃಂಗದಿಂದ ಚಂದ್ರನು ಹಾರಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು.

ಅಣ್ಣನು ಗೋಮಂತದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಜಿಗಿದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣನು ತಾನಾದರೂ ಆ ಗೋಮಂತಪರ್ವತದ ಉತ್ತುಂಗವಾದ ಶಿಖರವೊಂದನ್ನು ಹತ್ತಿಹಾರಬೇಕೆಂದು ಉಟಾಣಕಿಯನ್ನೀಯುವಾಗ ಕಾಲಿನಿಂದ ಗಿರಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿದನು. ಅದರಿಂದ ಆ ಪರ್ವತವು ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿಳಿದು ಅಲ್ಲಿಂದ ನೀರು ಚಿಮ್ಮಿ, ಉರಿಯುವ ಹೆಬ್ಬಂಡೆ ಕಲ್ಲುಗಳೆಲ್ಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತವು. ಅದರಿಂದ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯ ಮೇಘಗಳಿಂದ ನೀರು ಸುರಿಸಿದಂತೆ ಉರಿಯೆಲ್ಲ ಆರಿ ಶಾಂತವಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

ಆಗ ಶ್ರೀ ವತ್ಸದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ, ಪೀತಾಂಬರ ಧಾರಿಯಾದ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾರಿಕೊಂಡು ರಾಜರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಿಗಿದನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪಾದದಿಂದ ಗಿರಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಜಿಗಿದದ್ದರಿಂದ ಆ ಪರ್ವತದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಸಾವಿರಾರು ನೀರಿನ ಕಾರಂಜಿಗಳು ಪುಟಿಯ ಹತ್ತಿದವು. ಆ ನೀರಿನ ಊತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಗಾಬರಿಗಾಗಿ ನಿಂತರು.

ಹೀಗೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಮೇಲಿನಿಂದ ಜಿಗಿದು ತಮ್ಮ ನಡುವೆ ಬಂದು ನಿಂತದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ರಾಜರೂ ರಾಜಸೈನಿಕರೂ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಷುಬ್ಧಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋದರು. ಆಗ ಆ ಕೇಶವ ಸಂಕರ್ಷಣರಾದರೂ ಸಾಗರದ ನೀರವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಮೊಸಳೆಗಳು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಆ ರಾಜ ಸೇನಾ ಸಾಗರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವೀರ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ವೈರಿ ಸೇನಾವ್ಯೂಹವನ್ನೇ ತರಿದೊಗೆಯಹತ್ತಿದರು. ಆಗ ನಿರಾಯುಧರಾದ ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳು ಬೇಕೆನ್ನಿಸಿನೆನಿಸಿದರು. ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾಂವರ್ತಕ ಎಂಬಹಲ (ನೇಗಿಲು) ಮತ್ತು ಸೌನಂದ ಎಂಬ ಮುಸಲ (ಒನಕೆ)ವೂ ಮತ್ತು ಸುದರ್ಶನ ಎಂಬ ಚಕ್ರ ಹಾಗೂ ಕೌಮೋದಕಿ ಎಂಬ ಗದೆ ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಆಯುಧಗಳು ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದವು. ಮೊದಲು ಬಲರಾಮನು ಆ ಶತ್ರು ಭಯಂಕರವಾದ ತನ್ನ ಹಲ

ಮುಸಲಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಆಮೇಲೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ತನ್ನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರ ಮತ್ತು ಕೌಮೋದಕಿ ಗದೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವೈರಿ ಭಯಂಕರನಾಗಿ ನಿಂತನು.

ಹಿಂದೆ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ಈ ರಾಜಕುಲವೆಲ್ಲ ಏರಿಬಂದಾಗ ಕಾದಿದಂತೆ ಇಬ್ಬರೂ ಘೋರವಾಗಿ ಕಾದಿ ರಿಪುಗಣದಲ್ಲಿ ಕೊಲಾಹಲವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಂತೆ ಈಗಲಾದರೂ ಬಲರಾಮನು ತನ್ನ ನೇಗಿಲದಂತಿರುವ ಹಲಾಯುಧವನ್ನು ಚಾಚಿ ಶತ್ರು ರಾಜರ ರಥ ಕುದುರೆ ಆನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸರ್ರನೆ ಎಳೆದು ಒಂದು ಕಡೆ ರಾಶಿಯಾಗಿ ಒಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಒನಕೆಯಿಂದ ಥಳಿಸಹತ್ತಿದನು. ಇದರಿಂದ ರಾಜವರ್ಗದ ನೂರಾರು ರಥಗಳು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಪುಡಿ ಪುಡಿಯಾಗಿ ಬೀಳತೊಡಗಿದವು. ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡಿಗೆ ಹಿಂಡೇ ಬಲರಾಮನ ಒನಿಕೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಒದರಹತ್ತಿದವು. ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳು ಕೈಕಾಲು ಮುರಿದು ಛಿನ್ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದವು. ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಸೈನಿಕರು ಬಿದ್ದು ಜಜ್ಜಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಅದರಿಂದ ಬದುಕಿ ಉಳಿದವರನ್ನು ಸಿಡಿಯುವ ಜ್ವಾಲೆಯ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಬೆಂಕಿಯ ವಂಕಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತ ಬರುವ ಸುದರ್ಶನವು ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೊಂದು ಬಗೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕೌಮೋದಕಿಗದೆಯಂತೂ ಯಮದಂಡದಂತೆ ಸನಿಹದಲ್ಲಿ ಬಂದವರನ್ನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಗದಾ ಲಾಂಗಲ, ಚಕ್ರ, ಮುಸಲಗಳಿಂದ ತಿರು ತಿರುವಿ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜಸೇನೆಯು ಬಿರು ಗಾಳಿಗೊಡ್ಡಿದ ಮೇಘ ಪಟಲದಂತೆ ಒಡೆದು ಸಿಡಿದು ಹೋಯಿತು. ಈ ಚಕ್ರ ಲಾಂಗಲಗಳು ನಡೆಯಿಸಿದ ಮೃತ್ಯು ಕೋಲಾಹಲದಲ್ಲಿ ಕೈಕಾಲು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವಿಕಲರಾದವರಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ರಕ್ತರಂಜಿತವಾದ ಭೂಮಿಯು ನೆತ್ತರ ಮೆತ್ತಿದ ಮಾರಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ನರಿಗಳು ಅಮಂಗಳವಾಗಿ ಒದರುತ್ತಿದ್ದವು. ತಲೆಬುರುಡೆ ಎಲವು ಮಾಂಸ ಮಜ್ಜೆ ಹೆಣಗಳ ರಾಶಿಗಳು ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಬಿಟ್ಟವು. ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯ ಇಂಥ ರುದ್ರಭೀಷಣ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಾಲಭೈರವನಂತೆ ರಕ್ಕಸರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಕೌಮೋದಕಿಯನ್ನು ಬೀಸುತ್ತ ಸುದರ್ಶನವನ್ನು ತಿರುವುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರಾದರೂ ಹುಲಿ ಮೂಸಿದ ಚಿಗರೆಯಂತೆ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋದರು. ಬಳಿಕ ಅವರು ನಡೆದು ಕರವೀರಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದರು.

ಆ ಕರವೀರಪುರ ರಾಜನಾದ ಶೃಗಾಲನು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಬಂದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಬೇಕೆಂದೇ ಬಂದಿರುವರು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಯುದ್ಧಮದಾಂಧನಾದ ಅವನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಏರಿ ಬಂದನು. ಚಪಲನಾದ ಶೃಗಾಲ ವಾಸುದೇವನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಸಿಡಿಯುತ್ತ ಭೀಕರವಾದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಅದಲ್ಲದೆ ಮುಸಲ ಮೊದಲಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಬೀಸಿ ಒಗೆದನು. ಶೃಗಾಲನು ಬಿಟ್ಟ ಘೋರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಬಂದು ಬಡಿದರೂ ನಿರ್ವಿಕಾರವಾದ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಕೃಷ್ಣನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದನು.

ಕೊನೆಗೆ ಅವನ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಕಿಂಚಿದ್ ಕುಪಿತನಾದಂತಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನು ಮೆಲ್ಲನೆ ತನ್ನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಶೃಗಾಲನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟನು. ಅದು ವೇಗದಿಂದ ಬಂದು ರಥಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಶೃಗಾಲನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಎದೆ ಸೀಳಿ ಕೊಂದೊಗೆದು ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿತು. ತಮ್ಮ ರಾಜನು ಬಿದ್ದದ್ದನ್ನು

ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಅವನ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲ ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೇಳಿದರು. ಕೇಲವರು ಊರಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡರು. ಹಲವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಳುತ್ತ ಸತ್ತರಾ ಜನ ಹತ್ತಿರವೇ ಅವನ ಗುಣಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ಕಣ್ಣೀರು ಉದುರಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತರು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಬಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಅವನ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲ ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದರು. ಕೇಲವರು ಊರಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡರು. ಹಲವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಳುತ್ತ ಸತ್ತರಾಜನ ಹತ್ತಿರವೇ ಅವನ ಗುಣಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ಕಣ್ಣೀರು ಉದುರಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತರು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಚಕ್ರಾಂಕಿತವಾದ ಕರವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಅಭಯವನ್ನೀಯುತ್ತ ''ಅಂಜಬೇಡಿರಿ, ಹೆದರಬೇಡಿರಿ, ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ಹೊಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಶೃಗಾಲನತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಅವನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ನಾನು ಶಾಸನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ಇರಿ'' ಎಂದು ಅಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟನು.

ಆಗ ಆ ಶೃಂಗಾಲನ ಅಂತಃಪುರದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದ ನಿಧನದಿಂದ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತಾಗಿ ಆರ್ತ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಅವನ ಶವದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿ ಅಳಹತ್ತಿದರು. ಪೌರ ನರನಾರಿಯರೂ ಅವರೊಟ್ಟಿಗೆ ದೀನರಾಗಿ ತಮ್ಮ ರಾಜನ ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣದಿಂದ ದುಃಖ ಸಂತಪ್ತರಾಗಿ ಶೋಕಿಸಿದರು. ರಾಜನ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯಾದ ಪದ್ಮಾವತಿ ಮಹಾರಾಣಿಯು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಶಕ್ರದೇವ ಎಂಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ತಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ''ಸ್ವಾಮಿನ್! ಸಂಕಟ ಗ್ರಸ್ತನಾದ ಈ ನಿನ್ನ ಬಂಧುಪುತ್ರನನ್ನು ನಿನ್ನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದಿನಿಂದ ನೀನೇ ಅವನಿಗೆ ತಂದೆ ಅನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು'' ಎಂದು ಅಳುತ್ತ ಕೇಳಿ ಕೊಂಡಳು.

ಆಗ ಕರುಣಾಶಾಲಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ''ರಾಜಪತ್ನಿ! ಶೃಗಾಲನ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ ರೋಷವು ಅವನ ಜೊತೆಗೇ ಹೋಯಿತು. ನಿನ್ನ ಕರುಣಾಜನಕವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನನ್ನ ರೋಷ ದ್ವೇಷಗಳೆಲ್ಲ ತೊಳೆದು ಹೋಗಿದೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಶಕ್ರದೇವನು ನನ್ನ ಮಗು, ನೀನು ಏನೂ ಚಿಂತಿಸುವ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಇವನಿಗೆ ಅಭಯವಿತ್ತು ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ತಂದೆಯ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಯೇ ನಾನು ಹೋಗುವೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಂತ್ರ ಪುರೋಹಿತರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ಆಗ ಮಂತ್ರಿ ಸೇನಾಪತಿ ಪ್ರಜಾಪರಾರದವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಅಣತಿಯಂತೆ ಆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಣಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಕೃಷ್ಣನು ಅವರೆಲ್ಲರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಶೃಗಾಲ ಕುಮಾರನಾದ ಶಕ್ರದೇವನನ್ನು ಕರವೀರಪುರದ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ರಾಣಿ ಹಾಗೂ ಪೌರ ಪ್ರಜಾ ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರೋಹಿತ ಪ್ರಭೃತಿ ಸರ್ವಜನರಿಗೂ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು.

ಆ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನು ಅಂದೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟನು. ಅತ್ತ ಶಕ್ರದೇವನು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕನಾಗಿ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಮೊದಲಾದ ಪರಿವಾರ ವರ್ಗದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಶೃಗಾಲನಿಗೆ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿ ನೀರು ಕೊಟ್ಟು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಮರಳಿದರು.

ಇತ್ತ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಐದು ಹಗಲು ಐದು ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದರು. ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಊರಿಗೆ ಸುಖರೂಪವಾಗಿ

ಬಂದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಇಡೀ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣವೇ ಆನಂದದಿಂದ ಕುಣಿಯಿತು. ತಳಿರು ತೋರಣಗಳಿಂದ ಹಾದಿ ಬೀದಿ ಮನೆಮಾರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಊದುತ್ತ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಮೆರವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವರನ್ನು ನಗರದಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಜನರೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹಾಡಿಪಾಡಿ ಕುಣಿದು ನಲಿದು ನರ್ತಿಸಿದರು. ಬಳಿಕ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಎರಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿದರು. ಉಗ್ರಸೇನ ಮೊದಲಾದ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೌರವಿಸಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರಹತ್ತಿದರು.

ಹೀಗೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣನು ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಒಂದು ದಿನ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳ ಸುದ್ದಿ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದ ವಾರ್ತಾವಾಹಕರು- ''ಜನಾರ್ದನ! ಭೀಷ್ಮಕರಾಜನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಎಂಬ ತ್ರಿಭುವನ ಸುಂದರಿಯಾದ ಓರ್ವ ಮಗಳಿದ್ದು ಇಂದಿಗೆ ಮೂರನೆಯದಿನ ಅವಳ ಸ್ವಯಂವರವಾಗಲಿರುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೇನಾಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಭೋಜಕುಮಾರನ ಆಮಂತ್ರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಕುಂಡಿನಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ'' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಗೋವಿಂದನು ವಿದರ್ಭನಗರಿಗೆ ಬಂದು ಕೈಶಿಕನ ಅತಿಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಜರಾಸಂಧಾದಿಗಳು ಅವನು ಈ ಸ್ವಯಂವರದಿಂದ ತಾನಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ''ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿ ಕೂಡಿದ ರಾಜರ ಸಭೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ರಾಜರಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸಿಂಹಾಸನಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣನಂತೂ ರಾಜನಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಎಂದೂ ಯಾವರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಂಹಾಸನದ ಅಭಿಷೇಕವಾಗಿಲ್ಲ. ರಾಜಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಅವನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವೇ ಇಲ್ಲ. (ಮಥುರೆಗೆ ಉಗ್ರಸೇನನೇ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತ ರಾಜ) ಅದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಅರ್ಹನಲ್ಲವೆಂದು ಸಾರಿ ರಾಜರಾದವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಿಂಹಾಸನಗಳ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬಿಡಲಿ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಸಭೆಗೆ ಕನ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಿಂಹಾಸನಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಬಳಿಕ ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಂತೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿ ಪುರುಷನಾದ ಅವನು ಎಂದಿಗೂ ಕೂಡಲಾರ. ಇಂಥ ಅವಮಾನವಾಗತಕ್ಕ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಾರದೇ ಅವನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಮರಳಿ ಮಥುರೆಗೆ ತೆರಳುವನು.'' ಎಂದು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ಭೀಷ್ಮಕ ರಾಜನ ತಂದೆಯಾದ ಕೈಶಿಕ ಹಾಗೂ ಅವನ ಸೋದರ ಕ್ರಥ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಬಹಳ ಮನೋವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ನೊಂದುಕೊಂಡು ಆ ಇಬ್ಬರು ರಾಜರೂ ಕೂಡಿ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದ ದೇವದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅವಮಾನವಾಗಗೊಡಬಾರದೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರೂ ಒಂದು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ''ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಂಥ ಸತ್ಪಾತ್ರವು ನಮಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಸಿಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಾವು ಏನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇಂದೇ ಅವನನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ

ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವ. ಅದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ರಾಜನಾಗಿ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ರಾಜರ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಒಯ್ದು ಕೂಡಿಸಲು ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಬರಲಾರದು'' ಎಂದು. ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಗೋವಿಂದನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಿಂದ ವಂದಿಸಿ ''ಭಗವನ್! ಇಂದು ನಮ್ಮ ಜನ್ಮ ಸಫಲ. ಬದುಕು ಸಾರ್ಥಕ. ಪಿತೃಗಳು ಇಂದು ತೃಪ್ತರಾದರು. ನೀವು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದುದು ನಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ಉಪೇಂದ್ರ! ದೇವೇಂದ್ರನು ನಿನಗೆ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ಪುನೀತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇಂದು ನಾವು ನಮ್ಮ ಶ್ವೇತಛತ್ರ, ಸುವರ್ಣಚಾಮರ, ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನ, ಸಮಗ್ರ ರಾಜ್ಯ, ಸಕಲ ಸೈನ್ಯ, ಮತ್ತು ಈ ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಗೈಯಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಮಾಡಿದ ಯೋಜನೆಗೆ ಜರಾಸಂಧಾದಿ ಯಾವ ರಾಜರಿಗೂ ವಿರೋಧ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೀನು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೊಡುವ ಈ ವಿಶಾಲವಾದ ಕ್ರಥಕೈಶಿಕರ ಸಮಗ್ರವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಾವು ಮಾಡುವ ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡು. ಅಂದರೆ ನಾಳಿನ ಸ್ವಯಂವರದ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ರಾಜೇಂದ್ರನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವುದು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಓರ್ವ ದೇವದೂತನು ಅದೃಶ್ಯರೂಪದಿಂದ ದಿವ್ಯವಾದ ನವರತ್ನಖಚಿತವಾದ, ಸಿಂಹಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ನಿರ್ಮಿತವಾದ, ಒಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸುವರ್ಣಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ತಂದನು. ಅದನ್ನಿಳಿಸಿ ಆ ದೇವದೂತನು ಕ್ರಥಕೈಶಿಕರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ''ನೀವು ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ದೇವದೇವನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕೂಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಈ ದಿವ್ಯವಾದ ವಿಮಾನವನ್ನು ನನ್ನ ಕೂಡ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಸ್ವರ್ಣಮಯ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚ ವಂದ್ಯನೂ ದೇವ ದೇವೋತ್ತಮನೂ ಆದ ಈ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ನೀವೆಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಅಬಿಷೇಕ ಮಾಡಿರಿ. ಎಂದು ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲ ರಾಜರಿಗೂ ಈ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಲೇಖ ಮುಖಾಂತರ ತಿಳಿಸಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕುಬೇರನು ಕೃಷ್ಣಾಭಿಷೇಕಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಿಸಿದ ಎಂಟು ರತ್ನ ಕಲಶಗಳನ್ನೂ ಆ ಇಂದ್ರನ ಲೇಖಾಂಶದ ಸಂದೇಶವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಆ ದೇವದೂತನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಆ ಬಳಿಕ ಕ್ರಥಕೈಶಿಕರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಆ ದೇವ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಇಂದ್ರನ ಸಂದೇಶವನ್ನೂ ಬರೆದ ಆ ಪತ್ರವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾಜಸಭೆಗೆ ಬಂದು ಅವನೇ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಓದಿಹೇಳಿ ''ರಾಜೋತ್ತಮರೇ! ಈ ಇಂದ್ರನ ಸಂದೇಶವು ದುರ್ಲಂಘ್ಯವಿದೆ. ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಿಗದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೀವೀಗ ಕಾಣುವಿರಿ. ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಇಂದ್ರನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಲಶವಿಡಿದು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಅಭಿಷೇಕ ಗೈಯ್ಯುವ ದೃಶ್ಯವು ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವುದು.

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಬೇಗನೇ ದಯಮಾಡಿಸಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ನಾವು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರಿಗೆ ಕರುಣಾಳು ವಾದ ಅವನು ಅಭಯ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವನು. ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರವಾಗುವವು. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿಯ ನಮ್ಮ ಗುಪ್ತ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ

ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಯಾವರಾಜರಿಗೂ ಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ಅಂಥ ವೈರ ವಿರೋಧಗಳಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಮಾತಾಡಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜರನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣಾಭಿಷೇಕಕ್ಕಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು.

ಆಗ ಇಂದ್ರನ ಶಾಪ ಭಯದಿಂದ ಗಾಬರಿಯಾದ ರಾಜರೆಲ್ಲ ಏನುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಲಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾಗಿ ''ಕೃಷ್ಣನು ಸರ್ವ ದೇವೋತ್ತಮನಿದ್ದು ಅವನ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕಾಗಿ ನೀವೆಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಗೌರವಸಲ್ಲಿಸಿ ಅವನ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆದು ಬನ್ನಿರಿ. ಇಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪವನ್ನು ಕಾಯಲು ಜರಾಸಂಧ ಸುನೀಥ, ರುಕ್ಮಿ, ಶಾಲ್ವ, ಈ ನಾಲ್ಕು ರಾಜರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಲಿ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಡಿರಿ'' ಎಂದು ತಿರುಗಿ ಇಂದ್ರನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿತು. ಆಗ ಜರಾಸಂಧನ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಎಲ್ಲ ರಾಜಮಹಾರಾಜರೂ ಭೀಷ್ಮಕನನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೈಶಿಕನ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯವಾದ ಮಣಿ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಮುತ್ತುಗಳಿಂದ ದೇವಸಭೆಯ ಆ ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ನಂದನಂದನದ ಮಂದಾರ ಕುಸುಮಗಳ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಮೇಲೆ ದಿವ್ಯ ಧ್ವಜವನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ, ದಿವ್ಯ ಪತಾಕೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ದಿವ್ಯವಾದ ಆಭರಣಗಳ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ತೂಗುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮಂದಾರ ಪುಷ್ಪಗಳ ದಿವ್ಯಗಂಧದಿಂದಲೇ ಆ ಸುಂದರವಾದ ಸಿಂಹಾಸನವು ಸುರಲೋಕದ್ದೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಮೇಲೆ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವ ಅಪ್ಸರೆಯರು ನಿಂತು ಗೋವಿಂದನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಮುನಿಗಳು ಮಂತ್ರವರ್ಣಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವದುಂದುಭಿಗಳು ಮೊಳಗಹತ್ತಿದವು. ಸ್ವರ್ಗದಿಂದಲೇ ಗಂಧ ಚಂದನ ಕಸ್ತೂರಿ ಮೊದಲಾದ ಪರಿಮಳ ಚೂರ್ಣಗಳನ್ನೂ, ಮಂದಾರ ಪಾರಿಜಾತ ಸಂತಾನ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಮತ್ತು ಹರಿಚಂದನ ಎಂಬ ಐದು ದೇವವೃಕ್ಷಗಳ ಸುವಾಸಿತ ಪುಷ್ಪ ಪರಾಗವನ್ನೂ ಸ್ವಯಂ ದೇವತೆಗಳೇ ಆಕಾಶದಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ರಾಜರ ಮೇಲೆಯೂ ದಶದಿಕ್ಕು ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಚಿಮುಕಿಸ ಹತ್ತಿದರು. ಸ್ವಯಂ ದೇವೇಂದ್ರನು ಶಚೀರಾಣಿ ಯೊಂದಿಗೆ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡನು. ಅಷ್ಟ ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಹಾಡಿ ಪಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತ ನಿಂತರು. ಆ ಮಂಗಲೋತ್ಸವದ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಸಭಾಭವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೈಶಿಕ ಮಹಾರಾಜನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದನು.

''ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕು'' ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಎದ್ದು ಅಭಿಷೇಕ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತನು. ಆಗ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಲುಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ದೇವತಾಪುರುಷರು ಮುತ್ತು ರತ್ನ ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪ ಗಂಧ ಚೂರ್ಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸುವರ್ಣ ಕಲಶಗಳಿಂದ ಮೊದಲು ಅಭಿಷೇಕ ಗೈದರು. ಮುಂದೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜೇಂದ್ರಪದದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಭಿಷೇಕವು ಯಥಾಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು. ಬಳಿಕ ಕೂಡಿದ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ವಸ್ತ್ರ ಅಭೂಷಣಾದಿಗಳನ್ನೂ ಗಂಧ ಹಾರತುರಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಗೌರವಿಸಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಬಂದ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲ ಗಂಧ ಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಅಭಿಷೇಕ ವಿಧಿಯೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಗೋವಿಂದನು ತನಗಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ಬಂದ ಆ ದಿವ್ಯ

ಸ್ವರ್ಣ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿದನು. ಗರುಡನು ದಿವ್ಯಮಾನುಷ ದೇಹವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಗವಂತನ ಬಲಭಾಗದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಆಸೀನನಾದನು. ಕ್ರಥ ಕೈಶಿಕರು ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಸನಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಎಡಕ್ಕೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವ ಪ್ರಮುಖರು ಉಪವಿಷ್ಟರಾದರು.

ಹೀಗೆ ಶಚೀಪತಿಯಂತೆ ಸ್ವರ್ಗೀಯಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎದ್ದು ಆ ನವನಾಥನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ರಾಜರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪಾಳಿಯಂತೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಕಪ್ಪು ಕಾಣಿಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಕೈಶಿಕನು ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ''ಭಗವನ್! ನೀನೂ ನಮ್ಮಂತೆ ಒಬ್ಬ ಮಾನವ ಎಂದು ತಿಳಿದು ನಾವು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು-

''ನೀನು ನಿಜವಾದ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ತಂದೆಯ ವಯಸ್ಸಿನವನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗೌರವ ಬುದ್ಧಿಯಿದೆ. ಈ ಕ್ರಥಕೈಶಿಕರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೇ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಹಿಂದಿನ ಹತ್ತು ತಲೆಯ ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ತಲೆಮಾರಿನ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಇವರಾದರೂ ಬಹುಕಾಲ ಸುಖದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತ ಇದ್ದು ಬಯಸಿದಾಗ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಲ್ಲರು. ನನ್ನನ್ನು ಈ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ ರಾಜರಾದರೂ ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಭೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದನು.

ಭಗವಂತನು ಹೊರಟಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಭೀಷ್ಮಕನೂ ಉಳಿದ ಯೋಗ್ಯ ರಾಜರೂ ವಿಷಣ್ಣರಾದರು. ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮಕನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ರಾಜರೆದುರೇ ಅವನಿಗೆ ಸುವರ್ಣ ರಾಶಿಯನ್ನಿತ್ತು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

ಅದರಂತೆ ಗರುಡನಿಗಾದರೂ ಅನೇಕ ಆಭರಣಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಿ ''ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ಖಗೇಂದ್ರಾಯ ನಮೋ ಮಾರುತರಂಹಸೇ॥ ಕಾಮರೂಪಾಯ ದಿವ್ಯಾಯ ಕಾಶ್ಯಪಾಯ ನಮೋನಮಃ'' ಎಂಬುದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟು ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಕುಳಿತು ಭಗವಂತನು ಮಥುರೆಗೆ ಹೊರಟನು. ರಾಜಮಹಾರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಥ ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಏರಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದರು. ಭೇರೀ ಪಟಹ ಶಂಖದುಂದುಭಿಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನ ಸುತ್ತಲೂ ಚತುರಂಗ ಸೇನೆಯಿಂದ ಸಹಿತರಾಗಿ ರಾಜಮಂಡಲದವರು ಮೂರು ಮೈಲುಗಳವರೆಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಕಳಿಸಿ ತಿರುಗಿ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು.

ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವರ್ಗದ ಸುವರ್ಣ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸುರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಕೃಷ್ಣನು ಮಥುರೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಭೀಷ್ಮಕನು ಅವರನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ ''ದಂತವಕ್ತ್ರಾದಿ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ನಾನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸದೇ ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ

ನನ್ನ ಮಗಳು ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಮಗನಾದ ರುಕ್ಮಿಯು ಸಹಿಸದೆ ಯುದ್ಧ ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪ ಕದನರಂಗವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ನಾನು ಸ್ವಯಂವರವನ್ನೇ ರಹಿತಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರವರ ಊರಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಜರಾಸಂಧ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಭೀಷ್ಮಕ ರಾಜನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಊರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದರು.

ಇತ್ತ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದುದರಿಂದ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಹೆದರಿ ಸ್ವಯಂವರವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು ಮತ್ತು ಸಖಿಯರೆದುರಿಗೆ ನಾಚುತ್ತ ''ಕಮಲಾಕ್ಷನಾದ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಹೊರತು ನಾನು ಯಾವ ರಾಜೇಂದ್ರನನ್ನೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಒರಿಸಲಾರೆ'' ಎಂದು ತನ್ನ ಅಚಲ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಸಾರಿ ''ಈ ನನ್ನ ಮಾತು ಎಂದಿಗೂ ಸುಳ್ಳಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಪತ್ನಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗುವೆ'' ಎಂದು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನುಡಿದಳು.

ಒಂದು ದಿನ ಜರಾಸಂಧ ಶಿಶುಪಾಲ ಮುಂತಾದ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಶಾಲ್ವರಾಜನನ್ನು ಕಾಲಯವನನ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಸಂದೇಶವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಲು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅವನು ಅವರ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಯವನನಿಗೆ ರಾಜರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ''ಯವನ ರಾಜ! ಪರಮ ದುರ್ಜಯನಾದ ಈ ಕೃಷ್ಣನೀಗ ಜಗತ್ತಿಗೇ ಬಾಧಕನಾಗಿ ಕೂತಿದ್ದಾನೆ. ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಪ್ರಚಂಡ ರಾಜಸೇನೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅವನು ಓಡಿ ಗೋಮಂತ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ನಾವೂ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋಗಿ ದಂತವಕ್ರನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಆ ಗಿರಿಗೆ ಉರಿಹಚ್ಚಿ ಅವನನ್ನು ಸುಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆವು. ಆದರೆ ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಗಿರಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಇಬ್ಬರೇ ಇದ್ದರೂ ಚಕ್ರ, ಕೌಮೋದಕಿ, ಹಲ, ಮುಸಲಗಳೆಂಬ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಸೋಲಿಸಿ ಓಡಿಸಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮೀರಿ ನಿಂತ, ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರರರಿಗೆ ಅಜೇಯರಾದ ಈ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ರುದ್ರ ದೇವರ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ನೀನೇ ವಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನು. ಈ ಮಾಥುರೇಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಮಗನುಬೇಕೆಂದೇ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷ, ಉಕ್ಕಿನ ಉಸುಕು ತಿಂದು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಮಹಾದೇವರಿಂದ ವರ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನನ್ನು ಹಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಮರೀಚಿಮಾಲಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಮಂಜಿನ ಗಡ್ಡೆಯಂತೆ ಕೃಷ್ಣನು ಕರಗಿ ಹೋಗುವನು. ಕೃಷ್ಣನು ಮಾಥುರೇಯನೇ ಆದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನೂ ಬಲದೇವ ವಸುದೇವ ಮೊದಲಾದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಯಾದವರನ್ನೂ ನೀನು ಸ್ವಯಂ ಮಥುರಾ ಪುರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗೆಲ್ಲು ಇಲ್ಲವೇ ಕೊಲ್ಲು. ಈ ಕೃಷ್ಣಹತ್ಯೆಯಿಂದಲೂ ಯಾದವ ವಿಜಯದಿಂದಲೂ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯು ದಿಗಂತಂರಾಲದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪಸರಿಸುವುದು.''

ಆಗ ಕಾಲಯವನನು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಉಬ್ಬಿ ''ನಾನಿಂದು ಧನ್ಯನಾದೆ. ಅನುಗ್ರಹೀತನಾದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪ್ರಬಲ ರಾಜರು ಕೂಡಿ ಜರಾಸಂಧನಂಥ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರನು ಕೂತು ನನಗೆ ''ಕೃಷ್ಣನ ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ಆ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ನನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ ಎಂದು ಆಶಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡು ಬರಲು ನಿಯಮಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅವರ

ವಾಕ್‌ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾನು ವಿಜಯಿಯಾಗಿಯೇ ಬರುವೆ. ಇಷ್ಟು ರಾಜರ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡ ಹೊರಟ ನನಗೆ ಕದಾಚಿತ್ ಅಪಜಯವಾದರೂ ಅದು ಜಯವೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಇಂದಿನ ದಿನವೇ ಶುಭದಿನ. ಇಂದಿನ ನಕ್ಷತ್ರವೇ ಶುಭನಕ್ಷತ್ರ. ಇಂದಿನ ಮುಹೂರ್ತವೇ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಮಾಡಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಮುಹೂರ್ತ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈಗಲೇ ಹೊರಟು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಮಥುರೆಗೆ ಹೋಗುವೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಹಾಗೂ ಶಾಲ್ವ ರಾಜನನ್ನು ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಮಣಿ ಮುತ್ತು ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಗೌರವಿಸಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಕೈತುಂಬ ದಕ್ಷಿಣೆಕೊಟ್ಟು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕಡೆಯಿಂದ ಜಯಾಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಯಾದವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಹೊರಟನು.

ಕೃಷ್ಣನು ವಿದರ್ಭ ನಗರದಿಂದ ಹೊರಟು ಮಥುರೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಗರುಡನು ಕೃಷ್ಣನ ನಿವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ರೈವತಕ ಪರ್ವತದ ಬಳಿಯಿರುವ ಕುಶಸ್ಥಲಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಬಂದು ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವರದಿ ಒಪ್ಪಿದನು.

ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ಯುವಕ ಯಾದವರೊಂದಿಗೆ ಮಥುರಾಪುರಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅವನು ಊರಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಅವನ ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ದೇವೇಂದ್ರನು ಚಿತ್ರಾಂಗದನೆಂಬ ದೂತನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೂ ಕಳಿಸಿದ್ದೂ, ಅವನ ಮುಖಾಂತರ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೈಶಿಕರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜೇಂದ್ರನೆಂದು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಿದೇ ಮೊದಲಾದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಾದವರ ಮಹಾರಾಜನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಆ ಮಂಗಲಾಭಿಷೇಕದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಶಂಖನೆಂಬ ನಿಧಿಪತಿಯು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾಂಡಲಿಕ ರಾಜರಿಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ, ರಾಜೇಂದ್ರರಿಗೆ ಕೋಟಿ, ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಹತ್ತುಕೋಟಿ ಹೀಗೆ ಸುವರ್ಣನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಯಂತೂ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಆತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಉಗ್ರಸೇನನು ಅಂದು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮಹಾಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಊರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಿಂಗರಿಸಿ ವಸುದೇವನ ಮನೆಗೆ ತಳಿರು ತೋರಣ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಸಾರಣೆ ಕಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಾದ್ಯ ವೈಭವ ನೃತ್ಯ ಗೀತಾದಿಗಳಿಂದ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ್ದನು. ಇಂದು ಆ ಕೃಷ್ಣನು ರಾಜೇಂದ್ರನಾಗಿ ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನು ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೊಂದಿಗೆ ಬಲರಾಮ ವಸುದೇವರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅವನ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಾಗಿ ರಥವನ್ನೇರಿ ಹೊರಟನು. ದಿವ್ಯವಾದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ರತ್ನಾಭರಣಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ವನಮಾಲೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಕೃಷ್ಣನು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತ ಛತ್ರಚಾಮರ ಗರುಡ ಧ್ವಜ ಮೊದಲಾದ, ರಾಜಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ, ಕೂಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.

ದೂರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಕೂಡಲೇ ಉಗ್ರಸೇನನು ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು ''ಬಲರಾಮ! ನೀನು ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಕೂಡು. ಕೃಷ್ಣನು ರಾಜಾಧಿರಾಜನಾಗಿ ಬರುವಾಗ ನಾವು ರಥಾರೂಢರಾಗಿ ಎದುರಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಕೆಳಗಿಳಿದು ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವೆನು'' ಎಂದು ಪಾದಚಾರಿಯಾಗಿ ನಡೆದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಬಲರಾಮನು ''ಮಹಾರಾಜ! ಕೃಷ್ಣನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಾ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರಸನ್ನನೇ ಇರುವನು. ನೀನು ಅವನನ್ನು

ಹೊಗಳುವ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲ'' ಎಂದು ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ರಥವು ಬಂದಿತು. ಆಗ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಾದಿಪೂಜಾ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಂದನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನನ್ನು ತಡೆದು ''ಮಥುರಾನಾಥ! ನೀನೇ ಮಥುರೆಗೆ ಒಡೆಯನಾಗು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ''ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸಬೇಡ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ನೀನೇ ಅಧಿರಾಜ. ನನಗಾಗಿ ತಂದ ಈ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ತಿರುಗಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ವಿದರ್ಭ ನಗರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜರಿಗೂ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಎಂದು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಸುವರ್ಣ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅದಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆಯಿಸಿ ಇಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಂತೆ ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಾಗರಿಕರಿಗೆಲ್ಲ ತಲೆಗೆಹತ್ತು ಸಾವಿರದಂತೆ, ಸೂತಮಾಗಧ ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಇದಲ್ಲದೆ ಮೇಲೆ ಸಾವಿರ ನಾಣ್ಯಗಳು, ಮುದುಕರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ವೇಶ್ಯೆಯರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆಲ್ಲ ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ನೂರು ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯವಾದ ವಸ್ತು ವಡವೆಗಳನ್ನೂ ಮಥುರಾಪುರ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆಂದು ದೇವೇಂದ್ರನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರವರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಬೇಕು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಸೇನಾಸಮೂಹದ ಎದುರಿಗೇ ದಿವ್ಯಾಭರಣ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಗಳಿಂದ ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು.

ಆ ಬಳಿಕ ಮಾಥುರೇಯರಾದ ನರನಾರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನು ದಾನ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಅದ್ಭುತವಾದ ಔದಾರ್ಯ ವೀರ್ಯ ಶೌರ್ಯ ಚಾತುರ್ಯಧೈರ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪೌರ ಜನರೆಲ್ಲ ಹೊಗಳುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅವರ ಆ ಬಣ್ಣನೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಮೆರವಣಿಗೆಯಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸುಖದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯಾದವರ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತ ''ಯದುಪುಂಗವರೇ! ನಾವು ನೀವು ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ದೊಡ್ಡವರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಎಲ್ಲ ರಾಜರ ಹಾಗೂ ಪ್ರಬಲನಾದ ಜರಾಸಂಧನ ಜೊತೆಗೆ ನಮಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಾವು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಈ ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಹಾಗೂ ಅಪಾರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ದುಸ್ತರವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರಪರಿವಾರ ಬಾಂಧವರು, ಸೇನಾ ಸನ್ನಾಹ, ಕೋಟ್ಯಾವಧಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು ಇವರಿಂದ ಈ ಪಟ್ಟಣವು ಈಗಲೇ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿದ್ದು ಜನರಿಗೆ ಸಾಲದಂತಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ದಿನೇ ದಿನೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಸ್ಥಳವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಜನರು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಂತೆ ಸರ್ವದಾ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಂತಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ವಿಚಾರವಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ''ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷ್ಣ! ನೀನೇನು ಮಾಡಿದರೂ ನಮಗದು ಸಮ್ಮತ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾಲಯವನನು ಮಥುರೆಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆಂದು ಸಮಾಚಾರ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಯಾದವರಿಗೆ ''ಇಂದೇ ಮುಹೂರ್ತ ಒಳ್ಳೆಯದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ದಿವಸವೇ ಹೊರಟು ಬಿಡುವ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಗ ಬೇಗ ಸಾಮಾನು ಕಟ್ಟಿ ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟರು. ವಸುದೇವ ಮುಂತಾದ ಯಾದವರೆಲ್ಲ ಆನೆ ಕುದುರೆ ರಥಗಳನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಪ್ರಯಾಣ ದುಂದುಭಿಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿಸುತ್ತ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿ ಮುಖವಾಗಿ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಡೆದರು. ಕೆಲಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸಮುದ್ರದ ಜಲಪ್ರಾಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೆಂಗುಬಾಳೆ ತಾಳೆ ಬಕುಲ ದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ತೋಟಗಳಿಂದಲೂ, ಕೇದಗೆಯ ಬನಗಳಿಂದಲೂ, ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಹೂ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೂ, ತಂಪಿಂಪು ಕಂಪುಗಳ ಸೊಂಪಿನಿಂದ ನಳನಳಿಸುವ ರಮ್ಯಸ್ಥಳವಾದ ಕುಶಸ್ಥಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಯಾದವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನುಕಂಡಂತೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಎಲ್ಲಿ ಊರನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯವಾಗ ಬಹುದೆಂದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದನು.

ಆಗ ರಥಗಳಿಗೆ ಹಿತಕರವಾದ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಉಸುಕು ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಾಗರವೇಷ್ಟಿತವಾದ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಳವು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ರೈವತ ಪರ್ವತವಿದ್ದು ಸರ್ವರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಅದು ತುಂಬಿದ್ದಿತು. ಅದು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ರೈವತಕ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಲವ್ಯ ದ್ರೋಣ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಬಹುಕಾಲ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೊಂದು ತೀರ್ಥದ ಶೋಭೆ ಬಂದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ದ್ವಾರಾವತಿಯೆಂಬ ವಿಹಾರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಹೊಸ ಪಟ್ಟಣವೊಂದನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದನು. ಅದು ಯಾದವರಿಗೂ ಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಯಾದವೇಂದ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ದ್ವಾರಕಾ ಎಂಬ ನವೀನ ನಗರವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಭವ್ಯವಾದ ಅನೇಕ ಭವನಗಳನ್ನಾದರೂ ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರದಿಂದ ರಚಿಸಿ ಯಾದವರೊಂದಿಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸಮಾಡಿದನು.

ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ಆಜ್ಞಪ್ತನಾದ ಕಾಲಯವನನು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಲರಾಮ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದನು.

ಈ ಕಾಲಯವನನ ಚರಿತ್ರೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಚಿತ್ರವಿದ್ದು ಜಾತಿಸಾಂಕರ್ಯದ ಒಂದು ಸಂಕೇತ ದಂತಿದೆ. ವೃಷ್ಣಿ ಅಂಧಕರಿಗೆಲ್ಲ ಗುರುವಾದ ಮಹಾಮತಿ ಗಾರ್ಗ್ಯನು ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಂಡ ಬಳಿಕಾದರೂ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟದೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದನು. ವಿವಾಹವಾದ ಬಳಿಕವೂ ಊರ್ಧ್ವರೇತಸ್ಕನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಲ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಯಾದವನು ''ಗಾರ್ಗ್ಯನು ಷಂಢ''ನಿರುವನೆಂದು ಜನರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅಪಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಆ ಗಾರ್ಗ್ಯ ಮುನಿಯು ಅಜಿತಂಜಯ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ

ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷ ಲೋಹಪಿಷ್ಟವನ್ನು ತಿಂದಿದ್ದು ಮಹಾದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಪರಶಿವನು ಏನು ವರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ''ವೃಷ್ಣಿ ಅಂಧಕರನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥನಾದ ಓರ್ವ ತೇಜಸ್ವೀ ಪುತ್ರನನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು'' ಎಂದು ವರಕೇಳಿದನು. ಅದರಂತೆ ರುದ್ರದೇವರು ಅವನಿಗೆ ವರಕೊಟ್ಟರು.

ನಿಪುತ್ರಿಕನಾದ ಯವನರಾಜನಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿದು ಬರಲು ಅವನು ಆ ಗಾರ್ಗ್ಯಮುನಿಯನ್ನು ಸವಿಮಾತು ಹಾಗೂ ಆದರಸತ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಮನ ಒಲಿಸಿ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ತಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು.

ಅವನ ಊರಲ್ಲಿಯ ಗವಳಿಗರ ವಸತಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲೀ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯು ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವೇಷದಿಂದಲೇ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದಳು. ಒಂದು ದಿನ ಮುನಿಯು ಮನುಷ್ಯಲೋಕದುರ್ಲಭವಾದ ಆ ಗವಳಿಗ ಲಲನೆಯ ಲಲಿತ ಲಾವಣ್ಯ ತರಲತಾರುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಅವಳೊಡನೆ ರಮಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ರುದ್ರದೇವರ ವರದಿಂದ ದುಸ್ಸಹವಾದ ಆ ಗಾರ್ಗ್ಯನ ಗರ್ಭವು ತುರುಗಾಹಿಗಳ ತಂಡದಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪಾಲೀ ಅಪ್ಸರೆಯಿಂದ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನೇ ಕಾಲಯವನ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದ ಯವನರಾಜನು ಆ ಗೋಪಾಲಿಯ ಮಗನಾದ ಈ ಕಾಲಯವನನು ರುದ್ರದೇವರ ವರದಿಂದ ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾಗುವನೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟು ಬೆಳೆಸಿ ದೊಡ್ಡವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಆ ಯವನ ರಾಜನು ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಸಾಕು ಮಗನಾದ ಈ ಕಾಲಯವನನೇ ಪಟ್ಟವನ್ನೇರಿದನು. ಹೀಗೆ ಕಾಲಯವನನು ಓರ್ವ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯ ಮಗನಾದರೂ ಗೊಲ್ಲತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಯವನನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಯವನ ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು.

ಅವನು ಪ್ರಬುದ್ಧನಾದ ಬಳಿಕ ನಾರದರಿಂದ ತನ್ನ ಜನ್ಮ ವೈರಿಗಳಾದ ಅಂಧಕ ವೃಷ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರ ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣನ ಬಗೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಅವನು ದಿನೇದಿನೇ ಪ್ರಬಲನಾಗುತ್ತ ನಡೆದುದನ್ನು ಕಂಡು ಶಕ, ತುರುಷ್ಕ, ಪಾರದ, ಪಲ್ಲವ, ಖಸ, ಶೃಂಗಲ ಮೊದಲಾದ ಮ್ಲೇಂಛ ರಾಜರೆಲ್ಲರ ಸಾವಿರಾರು ಗುಂಪುಗಳು ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡವು.

ಆಗ ಆ ಕಾಲಯವನನು ಇಂಥ ಅಸಂಖ್ಯ ಮ್ಲೇಂಛ ರಾಜರಿಂದಲೂ ತುಡುಗರ ತಂಡಗಳಿಂದಲೂ ದರೋಡೆಖೋರರ ದಂಡುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಮಥುರೆಯ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದನು. ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಆನೆ ಕುದುರೆ ಕತ್ತೆ ಒಂಟೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅವನ ಅಪರಂಪಾರ ಸೇನಾಸಾಗರದ ತೊತ್ತುಳಿದಾಟಕ್ಕೆ ಭೂಮಿ ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋಯಿತು. ಅವನ ಸೈನ್ಯದ ಕಾಲ್ತುಳಿದಾಟದಿಂದ ಎದ್ದ ಕೆಂಧೂಳಿಯು ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನೇ ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಕಿತು. ಅವನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿಯ ಕುದುರೆ ಕತ್ತೆ ಒಂಟಿ ಆನೆಗಳ ಮಲಮೂತ್ರಗಳಿಂದ ಒಂದು ನದಿಯೇ ಹೋಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಇಂದಿಗೂ 'ಅಶ್ವಶಕೃತ್' ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ''ಇವನಿಗೂ ಮರಣಕಾಲ ಒದಗಿಬಂದಿದೆ'' ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿ ದ್ವಾರಕಾ ಎಂಬ ನವ್ಯ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಯಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಯ್ದಿಟ್ಟು ಬರಿಗಾಲಿನಿಂದ ಯಾವ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯದೇ ಮತ್ತೆ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಮಥುರೆಗೆ ಬಂದನು.

ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಕಾಲಯವನನು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಮಥುರೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಅಂಜಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಹತ್ತಿದನು. ಆ ಯವನರಾಜನಾದರೂ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೊಡೆದು ಇಂದು ಕೊಂದೇಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಓಡತೊಡಗಿದನು. ಕೇಶವನು ಹಿಂದೆನೋಡುವುದು ಮುಂದೆ ಓಡುವುದು ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತ ಆ ಕಾಲಯವನನನ್ನು ಬಹುದೂರ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಎಷ್ಟು ಓಡಿದರೂ ಆ ಯವನೇಶ್ವರನಿಗೆ ಆ ಯೋಗೇಶ್ವರನು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಅಪೌರುಷೇಯವಾದ ನುಡಿಗಳಿಗ ನಿಲುಕದ ಆ ಮನೋವಾಚಾಮ್ ಅಗೋಚರ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಹವ್ಯಾಸದಿಂದ ಯವನನರಪತಿಯು ಏದುತ್ತ ಉಬ್ಬಸ ಪಡುತ್ತ ಓಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು.

ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ನಡೆದ ದೇವಾಸುರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಾಂಧಾತ ಮಹಾರಾಜನ ಮಗನಾದ ಮುಚುಕುಂದನು ದೈತ್ಯರೊಡನೆ ಕಲಿತನದಿಂದ ಕಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಿಜಯವನ್ನು ತಂದಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಅವನಿಗೆ ''ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಬೇಡಿಕೋ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಹೋರಾಟದ ಹಗರಣದಿಂದ ಬಸವಳಿದು ನಿತ್ರಾಣ ನಂತಾದ ಅವನು ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ''ನಾನು ನಿದ್ರೆಹತ್ತಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಎಚ್ಚಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಕೆಂಗಿಡಿಯಿಂದ ಅವರ ಕೂಡಲೇ ಸತ್ತು ಬೆಂದು ಬೂದಿಯಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕು'' ಎಂದು ಪುನಃ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

''ತಥಾಸ್ತು'' ಎಂದು ದೇವತೆಗಳು ಅವನಿಗೆ ಬಯಸಿದ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಲಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತರು. ಆಗ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ದಣಿದು ಶರೀರವೆಲ್ಲ ಆಯಾಸದಿಂದ ಸೋತುಹೋದಂತಾದ ಆ ಮಹಾರಾಜನು ಒಂದು ಗಿರಿಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಗಹನ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಪ್ರಯಾಸ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಮಲಗಿದನು. ಅಂದು ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಗುಹಾಂಪ್ರವಿಷ್ಟನಾದ ಆ ಮಹಾರಾಯನು ತ್ರೇತಾಯುಗ ಮುಗಿದು ದ್ವಾಪರವೂ ಮುಗಿದು ಕಲಿಯುಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಹೊತ್ತು ಬಂದರೂ ಇನ್ನೂ ಎದ್ದಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಕಾಟವಿಲ್ಲದೇ ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ಸುಖನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು.

ಕಾಲಯನನ ಭಯದಿಂದೆಂಬಂತೆ ನಾಗಾಲೋಟ ಬಿಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣನು ಓಡಿಓಡಿ ಮಂಚಕುಂದ ರಾಜನು ಮಲಗಿದ ಸ್ಥಲವನ್ನು ಹುಡುಕದೇ ತಿಳಿದು ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದ ಆ ಗುಹಾಗರ್ಭವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಕೃಷ್ಣನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಕಾಲಯವನನಾದರೂ ಆ ಗಹನಗವ್ಹರದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಂತೆ ಕಂಡಿತು.

ಕೃಷ್ಣನೇ ಕಪಟವೇಷದಿಂದ ನಿದ್ದೆಯ ಸೋಗು ಹಾಕಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆಯುಷ್ಯತುಂಬಿ ಬಂದ ಆ ಮೂರ್ಖನು ಶಲಭವು ದೀಪದ ಕುಡಿಯನ್ನು ಒದ್ದಂತೆ ಕಾಲಿನಿಂದ ಮಲಗಿದ ಮುಚಕುಂದನನ್ನು ಕೃಷ್ಣನೆಂದು ಬಗೆದು ಒದ್ದನು.

ಆದರಿಂದ ಎಚ್ಚರಾದ ಆ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಎದ್ದು ತನ್ನ ಗಾಢನಿದ್ರಾಭಂಗದಿಂದ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಕಾಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆದದ್ದಕ್ಕೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ ಇಂದ್ರನ ವರವನ್ನು ನೆನೆದು ತನ್ನನ್ನು ಒದ್ದ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನೋಡಿದನು.

ಆದರಿಂದ ಸಿಡಿಲು ಬಡೆದ ಮೋಟಮರದಂತೆ ಕಾಲಯವನನ ಮೈಗೆಲ್ಲ ಭಯಂಕರವಾದ ಉರಿಹತ್ತಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸತ್ತು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗಿ ಹೋದನು.

ತನನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಕೆಣಕಿದ ಮೂರ್ಖನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಕಿಡಿಯಿಂದ ಕಮರಿ ಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡು ಶಾಂತನಾದ ಮುಚುಕುಂದನು ಶಾಂತಕಾಂತವಾದ ದಿವ್ಯದೀಧಿಯಿತಿಂದ ಒಪ್ಪುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಶಾಮಸುಂದರ ವಿಗ್ರಹವು ತನ್ನ ತಲೆದಿಂಬಿನ ಹತ್ತಿರವೇ ನಿಂತಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆಗ ಮುಂಚಕುಂದ ಮಹಾರಾಜನು ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಮಾಣ, ಎತ್ತರ, ನಿಲುವುಗಳೆಲ್ಲ ತಾನಿದ್ದ ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ತೀರ ಚಿಕ್ಕದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡ. ಅವನಿಗೆ ಯುಗ ಬದಲಾಗಿದೆ ಎಂದೆನ್ನಿಸಿತು. ಮತ್ತು ಅವನು ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ''ನೀನು ಯಾರು ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದೆ? ನಾನು ಮಲಗಿ ಎಷ್ಟು ದಿನವಾಯಿತು? ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಹೇಳು'' ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಗೊಂಡನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ವಂಶದ ಮೂಲನಾಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತ ''ಚಂದ್ರವಂಶದ ನಹುಷರಾಜನಿಗೆ ಯಯಾತಿಯೆಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಆ ಯಯಾತಿ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಯದು ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಆ ಯದುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಸುದೇವನ ಮಗನಾದ ನನಗೆ ವಾಸುದೇವ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ನೀನು ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಿ ಎಂದು ನನಗೆ ನಾರದರು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಈಗ ಕಲಿಯುಗವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಲಿದ್ದು ಈ ನನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಕಾಲಯವನನು ರುದ್ರದೇವರಿಂದ ಅವಧ್ಯತ್ವವರವನ್ನು ಪಡೆದದ್ದರಿಂದ ನೂರು ವರುಷ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರೂ ಯಾದವರಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲವದಾಗುತ್ತಲಿರಲ್ಲ. ಅಂಥ ದುಷ್ಟನನ್ನು ನೀನು ಇಂದು ಭಸ್ಮಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ನೀನೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು'' ಎಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ತಾನು ಜಪತಪ ಸಮಾಧಿಗಳಿಂದ ಕಾಣಬಯಸಿದ ಪರಮ ಪುರುಷ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡನು. ಧನ್ಯತೆಯ ಭಾವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನ ಅಡಿದಾವರೆಗೆ ನಮಸಿದ ಆ ಮುಚಕುಂದನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ವಂದಿಸಿ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಮತ್ತೂ ಮತ್ತೂ ವಂದಿಸಿ ತಪವನಾಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಹೈಮಾಚಲದ ಸಾನುಶ್ರೇಣಿಗಳ ಸೋಪಾನಗಳನೇರಿದನು.

ಅಲ್ಲಿ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಉತ್ತುಂಗ ಶೃಂಗದ ಮಂಗಲಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಘೋರ ತಪವನಾಚರಿಸಿ ಪಾಂಚಭೌತಿಕವಾದ ನಶ್ವರ ನರ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಶುಭಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಹೀಗೆ ಉಪಾಯದಿಂದ ತನ್ನ ವೈರಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ಗುಹೆಯ ಹೊರಗೆ ನಿಂತ ಅವನ ಅಪರಂಪರಾವಾದ ಪ್ರಚಂಡ ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ದಿಕ್ಕುಗುಣದ ಆ ಸೇನೆ ಕೃಷ್ಣನ ವೇಗವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಓಡಿಹೋಯಿತು. ಅವರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಧನ ಕನಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ಅದರಿಂದ ತನ್ನ ಹೊಸ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದನು. ಇಂದ್ರಪುರಿಯಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಆ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಭಗವಂತನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವನ ಅನುಮತಿಪಡೆದು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಅನಂತರ ಜಗದೀಶನು ವಾಯುವನ್ನು ಕರೆದು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ದಿವ್ಯವಾದ ಸುಧರ್ಮಸಭೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆಗೈದನು. ಅದರಂತೆ ಆ ವಾತದೂತನು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ

ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಅದನ್ನು ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ದ್ವಾರಕೆಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಂದಿರಿಸಿದನು. ಕಾಮಗಾಮಿ ಹಾಗೂ ಕಾಮರೂಪಿಯೂ ಆದ ಆ ದೇವಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯರಾದ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸಂಗೀತ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅನೇಕ ದಿವ್ಯವಾದ ಭೋಗಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳಿಂದಲೂ, ಧನ ಧಾನ್ಯ ಕನಕ ರತ್ನ ಮುತ್ತುಗಳಿಂದಲೂ ಫಲಪುಷ್ಪ ಪಲ್ಲವ ರಾಶಿಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದ ಕಾಂತೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವಂತೆ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಚಿವ ಸೇನಾಧ್ಯಕ್ಷ ಶಿಲ್ಪಿ ಸೂತ ಮೊದಲಾದವರನ್ನೂ ನಿಯಮಿಸಿದನು.

ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನು ಮಹಾರಾಜನೆಂದು ನಿಯಮಿಸಿ ತನ್ನ ಗುರುಗಳಾದ ಸಾಂದೀಪನಿ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಪುರೋಹಿತರೆಂದು ಯೋಜಿಸಿದನು. ಅನಾಧೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸೇನಾಪತಿ ಯೆಂದೂ ವಿಕದ್ರುವನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯೆಂದೂ ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಯಾದವ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಹತ್ತು ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರನ್ನು ಆರಿಸಿ ಸರ್ವಕಾರ್ಯ ಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆಂದು ಒಂದು ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಳವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ರಥ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ದಾರುಕನನ್ನು ಮುಖ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಸಮರಭಟರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಯೋಧಮುಖ್ಯನೆಂದು ನಿಯೋಜಿಸಿದನು. ಹೀಗೆಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಶ್ವಸ್ರಷ್ಟಾರನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಯಾದವರೊಂದಿಗೆ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದನು.

ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸ್ವಯಂವರ

ಆ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಬಲರಾಮನು ರೇವತ ರಾಜನ ಮಗಳಾದ ರೇವತಿಯನ್ನು ವಿವಾಹ ವಿಧಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ರಾಜರ್ಷಿ ಯಾದವನ ಮಗನಾದ ವಿದರ್ಭರಾಜನು ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿಯ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿದರ್ಭ ಎಂಬ ನಗರವನ್ನು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದನು. ಅವನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಕ್ರಥಕ್ಕೆ ಶಿಕರಿಂದ ಮುಂದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜವಂಶಗಳು ಪ್ರವೃತ್ತವಾದವು. ಭೀಮನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ವೃಷ್ಣಿರಾಜನು ಜನಿಸಿದಂತೆ ಕ್ರಥನಿಂದ ಅಂಶುಮಂತನೂ ಕೈಶಿಕನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಕ ಮಹಾರಾಜನೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅಗಸ್ತ್ಯ ಋಷಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾದ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕುಂಡಿನ ಪುರದಲ್ಲಿದ್ದು ಭೀಷ್ಮಕನು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಗಂಡುಮಗನೂ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಎಂಬ ಓರ್ವ ಕನ್ಯೆಯೂ ಇದ್ದರು.

ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನಾದ ರುಕ್ಮಿಯು ದ್ರುಮ ಎಂಬ ಋಷಿಯಿಂದ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಪರಶುರಾಮನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅದ್ಭುತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ರೂಪದಿಂದ ತ್ರಿಭುವನತಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪ್ರತಿಮಳಿದ್ದು ಅನೇಕ ಜನರ ಬಾಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಜನ್ಮತ ಏವ ಕೃಷ್ಣದ್ವೇಷಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಯು ಅವನು ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದ ಬಳಿಕಂತೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತಪ್ತನಾದನು. ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಕೃಷ್ಣನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು

ತನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರೂ ಕೊಡಲೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಜರಾಸಂಧನು ಚೇದಿದೇಶದ ಸುನೀಥ ರಾಜನ (ಧಮಘೋಷ) ಮಗನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಭೀಷ್ಮಕನ ಹತ್ತಿರ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಯಾಕೆಂದರೆ ದಮಘೋಷನು ವಸುದೇವನ ತಂಗಿಯಾದ ಶ್ರುತಶ್ರವೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಿಶುಪಾಲ, ದಶಗ್ರೀವ, ರೈಭ್ಯ, ಉಪದಿಸ, ಬಲಿ, ಎಂಬ ಪಂಚಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಚೇದಿರಾಜನಾದ ವಸುವಿನ ಮಗ ಬ್ರಹದ್ರಥನ ವಂಶದಲ್ಲಿಯೇ ಜರಾಸಂಧನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅದೇ ವಸುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿಯೇ ದಮಘೋಷನಾದರೂ ಜನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧ ಸಾಮೀಪ್ಯವೂ ಇತ್ತು.

ಆದುದರಿಂದ ಜರಾಸಂಧನು ತನ್ನ ಜ್ಞಾತಿಯ ಮಗನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಗನಂತೆಯೇ ಬೆಳೆಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಅಳಿಯನನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾದ ಜರಾಸಂಧನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ತನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೊಡದೇ ತನ್ನ ರಕ್ಷಿತ ಮಗನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಕೊಡು ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಭೀಷ್ಮಕನಾದರೂ ಜರಾಸಂಧನ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆಕೊಟ್ಟು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಮಗಧರಾಜನು ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ದಂತವಕ್ತ್ರ ಶೃಗಾಲವಾಸುದೇವ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ವಿದರ್ಭದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇದಲ್ಲದೇ ಅಂಗ ವಂಗ ಕಲಿಂಗ ಕಾಶ್ಮೀರ ಮುಂತಾದ ದೂರದೂರ ದೇಶದ ರಾಜಕುಮಾರರು ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆಂದು ಬಂದರು. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ರುಕ್ಮಿಯು ಆನಂದದಿಂದ ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಿ ಆದರದಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ ವಿದರ್ಭನಗರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ತನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆಯ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಕ್ರಥಕೈಶಿಕರು ಕೃಷ್ಣನ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಊರ ಹೊರಗೇ ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿದರು.

ಮರುದಿನ ವಿವಾಹವಾಗುವ ಮುನ್ನ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಮುಂಜಾವು ಮಂಗಳ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯಾದ ಶಚೀದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆಂದು ಊರ ಹೊರಗಿರುವ ಇಂದ್ರಾಣಿಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು. ದೇಹದಿಂದಲೂ ದೀಪ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಥಳಥಳ ಮಿಂಚುವ ಸೌಂದರ್ಯದ ಪುತ್ಥಳಿಯಂತಿರುವ ಆ ರಾಜಕನ್ಯೆಯು ನಾಲ್ಕು ಗಾಲಿಯ ದಿವ್ಯವಾದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಊರ ಹೊರಗೆ ಬರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯೇ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡಿತು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮ ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಯದು ವೀರರೊಡನೆ ವಿಚಾರವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿ ಆ ಸೌಂದರ್ಯ ಪುತ್ಥಳಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಂದ ಆ ಮದುಮಗಳು ಶಚೀಮಂದಿರದೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ದೇವತಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿಗೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ರಥಕ್ಕೆ ತಂದು ಅವಳೊಡನೆ ರಥಾರೋಹಣ

ಮಾಡಿದನು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಅಪಹಾರ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ರುಕ್ಮಿಯ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಬೀಳಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸನಿಹದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಮ್ಮರವೊಂದನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಏರಿಬರುವವರನ್ನೆಲ್ಲ ಥಳಿಸಹತ್ತಿದನು.

ಆನೆ ಕುದುರೆ ರಥಗಳನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಉಳಿದ ಯಾದವರೂ ಬಲರಾಮನೂ ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಹತ್ತಿದರು. ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಯುದ್ಧದ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಸಿ ತಾನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಟನು. ಅಕ್ರೂರ, ವಿಪ್ರಥು, ಗದ, ಕೃತವರ್ಮ, ಸಾತ್ಯಕಿ ಮೊದಲಾದ ಯದುವೀರರು ಕೃಷ್ಣನು ಕನ್ಯಾಸಹಿತವಾಗಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಊರು ಮುಟ್ಟಲೆಂದು ತಾವು ರುಕ್ಮಿಯ ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

ಕನ್ಯಾಪಹಾರದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಿಚ್ಚು ಕುಡಿದವರಂತೆ ರೋಸುರೊಚ್ಚು ಕಾವು ಕೆಚ್ಚುಗಳಿಂದ ಹುಚ್ಚರಂತಾದ ಅಂಗ ವಂಗ ಕಲಿಂಗ ದೇಶಗಳ ರಾಜರೂ, ಪೌಂಡ್ರಕ ವಾಸುದೇವನೂ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಂದು ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಗೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಬಿರುಗಾಳಿಯಂತೆ ಯಾದವರ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದರು.

ಕನ್ಯಾಲಾಭದ ಗೆಲುವಿನ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಉಬ್ಬಿಹೋದ ಯಾದವರು ಸಂಕರ್ಷಣ ನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೇ ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಆ ರಾಜಮಂಡಲವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು. ಕಾಳಭೈರವನಂತೆ ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಬಲರಾಮನು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೆಮ್ಮರದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಹುಡಿಗಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಭಯಂಕರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದಾಗ ರುಕ್ಮಿಯು ಮುಖ್ಯ ಕನ್ಯೆಯನ್ನೆ ಅಪಹರಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯೊಂದಿಗೆ ರಣಾಂಗಣದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಊರ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳಿದ್ದಾನೆಂಬ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿ ಕಿಡಿ ಕಿಡಿಯಾದನು. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಂದು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿ ತರುವವರೆಗೆ ನಾನು ಕುಂಡಿನಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭೀಷ್ಮಕನ ಎದುರಿಗೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೈದು ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ಹೊರಟನು. ಅತ್ಯಂತ ವೇಗಗಾಮಿಯಾದ ರಥದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಓಡಿದ ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅಂಶುಮಾನ್, ಶ್ರುತರ್ವ, ವೇಣುದಾರಿ ಹಾಗೂ ಭೀಷ್ಮಕನ ಇತರ ಮಕ್ಕಳು ಕ್ರಥಕೈಶಿಕ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ರಾಜರೂ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆಂದು ತಮ್ಮ ರಥಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ದ್ರುತಗತಿಯಿಂದ ಓಡುತ್ತ, ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ನರ್ಮದೆಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿಯವರೆಗೆ ಕಿಡಿಯಿಡಿದಂತಾದ ರುಕ್ಮಿಯು ಉಳಿದ ಸೈನಿಕರಿಗೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲ ಹೇಳಿ ಯುದ್ಧಮದದಿಂದ ಉನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋದನು.

ಗರುಡನಂತೆ ತನ್ನಮೇಲೆ ಎರಗಬೇಕೆಂದು ಬರುವ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಶೌರಿಯು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾಣಬಿಟ್ಟು ಅವನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಎದೆಗೆ ಪ್ರಹಾರಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ರುಕ್ಮಿಯು ಎಚ್ಚರದಪ್ಪಿ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದನು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಉಳಿದ ರಾಜರಿಗೂ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನು ಬಾಣಬಿಡಲು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮೂರ್ಛಿತನಾದ ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದರು.

ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಮೈಯೆಲ್ಲ ನೆತ್ತರ ಮೆತ್ತಿದ ಸೋದರನನ್ನು ಕಂಡು ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಕರಳು ಕರಗಿ ಅವಳು ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ತಲೆಯಿಟ್ಟು ಸೋದರನಿಗೆ ಜೀವದಾನ

ಮಾಡಿಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ನಲ್ಲೆಯ ನಲುಮೆಯ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಆ ಮುರಾರಿಯು ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯದೆ ಅವನಿಗೆ ಅಭಯ ದಾನ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯನ್ನು ಸವಿನುಡಿಗಳಿಂದ ಸಂತೈಸಿ ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದನು.

ಇತ್ತ ಯದುವೀರರೆಲ್ಲರೂ ಜರಾಸಂಧನನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಅವನ ಅನುಚರರಾದ ರಾಜರ ಗುಂಪನ್ನೂ ಹೊಡೆದು ಹಣ್ಣು ಮಾಡಿ ಓಡಿಸಿ ಜಯಘೋಷಮಾಡುತ್ತ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ತೆರಳಿದರು. ನರ್ಮದೆಯ ತೀರದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ದೂರಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡ ಬಳಿಕ ಶ್ರುತರ್ವ ಎಂಬ ರಾಜನು ಆ ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಹೆಣದಂತೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಮರಳಿದನು. ಆದರೆ ದುರಭಿಮಾನಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂತೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೊಡೆದು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಕರೆತರುವುದು ತನ್ನ ಕೈಲಾಗದ್ದರಿಂದ ಕುಂಡಿನಪುರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದೆ ಜನರಿಗೆ ತೋರಿಸಲು ಮೋರೆಯಿಲ್ಲದೆ, ವಿದರ್ಭದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೋಜಕಟ ಎಂಬ ಹೊಸ ಊರನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಇರಹತ್ತಿದನು. ರುಕ್ಮಿಯು ಆ ಭೋಜಕಟದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ದಕ್ಷಿಣದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ತಂದೆಯಾದ ಭೀಷ್ಮಕನು ಮಾತ್ರ ಕುಂಡಿನಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದನು.

''ಸುಮುಹೂರ್ತೇ ಸಾವಧಾನ''

ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದಬಳಿಕ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸೀತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನಂತೆ ಶಚಿಯೊಂದಿಗೆ ಸುರೇಂದ್ರನಂತೆ ಸಂತಸದಿಂದಿದ್ದನು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪತ್ನಿಯೂ ಪಟ್ಟದರಸಿಯೂ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರೇಯಸಿಯೂ ಆದಳು. ಅವಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೋದಕತೆಯಿತ್ತು. ಗುಣದಲ್ಲಿ ಮೋಹಕತೆಯಿತ್ತು, ಅವಳ ಶೀಲದಲ್ಲಿ ಪತಿಪ್ರಾವಣ್ಯವಿತ್ತು. ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ದವವಿತ್ತು. ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಜವವಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಅವಳಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಪ್ರೇಮವಿತ್ತು. ಅವನಿಗೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ಪರಾಕಾಷ್ಠ ಪ್ರೀತಿಯಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಅವರಿಬ್ಬರ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿಗೇ ಒಂದು ಆದರ್ಶ ಪಾಠವಿತ್ತು. ಯಥಾರ್ಥ ಪ್ರಣಯದ ನಿರಾಡಂಬರ ನಿದರ್ಶನವಿತ್ತು.

ಆ ಸತೀಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಚಾರುದೇಷ್ಣ, ಸುದೇಷ್ಣ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಸುಷೇಣ, ಚಾರುಗುಪ್ತ, ಚಾರುಬಾಹು, ಚಾರುವಿಂದ, ಸುಚಾರು, ಭದ್ರಚಾರು, ಚಾರು ಎಂಬ ಹತ್ತು ಜನ ಮುತ್ತಿನಂಥ ತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳೂ ಆದ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಮತ್ತು ಚಾರುಮತಿ ಎಂಬ ಅನ್ವರ್ಥಕ ಹೆಸರಿನ ಚೆಲುವೆಯಾದ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯು ಒಬ್ಬಳು ಹುಟ್ಟಿದಳು.

ಗೋವಿಂದನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಸತ್ಕುಲ ಪ್ರಸೂತರಾದ ಏಳುಜನ ಕನ್ನೆಯರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವಿದ್ಯಾ, ಶೀಲ, ಗುಣ, ರೂಪ, ಸೌಜನ್ಯಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣಕಾಂತೆ ಯರಾಗಲು ಸರ್ವಥಾ ಯೋಗ್ಯರಿದ್ದು ಕಾಲಿಂದಿ. ಮಿತ್ರವಿಂದಾ, ಸತ್ಯಭಾಮಾ, ಜಾಂಬವತೀ, ರೋಹಿಣೀ, ಸತ್ಯಾ, ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ, ಶೈಬ್ಯಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲದೇ ಮತ್ತೆ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಂದ ಶಸ್ತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ ಕಲಾಕೋವಿದರೂ ಬಲಿಷ್ಠರೂ ಯೋಗಿಗಳೂ ಆದ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು.

ಇತಿಹಾಸದ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ

ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋವರ್ಷ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಮುಂದೆ ರುಕ್ಮಿಯ ಮಗಳಾದ ಶುಭಾಂಗೀ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯು ಉಪವರಳಾದಳು. ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂತೆ ಶುಭಾಂಗಿಯಾದರೂ ವಿಶ್ವವಿಮೋಹಕವಾದ ಅಪ್ರತಿಮ ಸೌಂದರ್ಯ, ಕಾಂತಕಾಂತಿ, ಸದ್ಗುಣ ಶಾಂತಿ, ಶೀಲಸೌಜನ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಸೌಂದರ್ಯದ ತವನಿಧಿಯಂತಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕುಲಶೀಲ ವಿದ್ಯಾವಯೋನು ರೂಪನಾದ ಯೋಗ್ಯವರನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ರುಕ್ಮಿಯು ಅವಳ ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದಿಗ್ದೇಶಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತರೂ ಧೀಮಂತರೂ ಬಲವಂತರೂ ಆದ ಅನೇಕ ರಾಜಕುಮಾರರು ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಮಗನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಾದರೂ ತನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಯದುಕುಮಾರರೊಂದಿಗೆ ಒಡಗೂಡಿ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದನು.

ರಾಜಕುಮಾರಿಯಾದ ಶುಭಾಂಗಿಯು ಸ್ವಯಂವರದ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಪಿಡಿದುಕೊಂಡು ರಾಜಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಹಂಸಿಯಂತೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಂಬರುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಸಿಂಹ ಕೃತಿಯ ಚೆಲುವಿನ ಚೈತನ್ಯವೇ ಸ್ಫುರಣಗೊಂಡಂತಿರುವ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಕಾಂತ ಕಮನೀಯವಾದ ಮನ್ಮಥಮೂರ್ತಿಯು ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅವನ ವೀರವಿಕ್ರಮದ ವಾರ್ತೆಗಳಂತೂ ಅನೇಕ ಜನರ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಅವಳ ಕಿವಿಗೂ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಅವನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಅವಳು ಮೊದಲೇಮನಸಾ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಳು. ಆದುದರಿಂದ ರತಿರೂಪಿಣಿಯೂ ಸತಿಶೀಲಿನಿಯೂ ಗುಣಮಾಲಿನಿಯೂ ಆದ ಆ ಶುಭಾಂಗಿಯು ಅನಂಗ ರೂಪನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಕೊರಳಿಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದಳು. ಇಂದ್ರಸೇನೆಯು ಮೌದ್ಗಲ್ಯನನ್ನು ಕಾಮಿಸಿದಂತೆ ಶುಭಾಂಗಿಯಾದರೂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಪ್ರೇಮಿಸಿ ಒಲಿದು ಮದುವೆಯಾದಳು. ನಿರಾಶರಾದ ಇತರ ರಾಜರೆಲ್ಲ ನಿರುತ್ಸಾಹರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಮರಳಿದರು.

ಕಳೆಕಾಂತಿ ಶೌರ್ಯಸೌಂದರ್ಯಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತಿರೂಪದಂತಿರುವ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಶುಭಾಂಗಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಯದುಪುಂಗವರೊಡನೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನು. ದಮಯಂತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ನಲರಾಜನಿದ್ದಂತೆ ಗುಣವಂತಿಯೂ ರಸವಂತಿಯೂ ಆದ ಆ ಚಾರ್ವಂಗಿ ಶುಭಾಂಗಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಕುಮಾರನು ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಆ ಶುಭಾಂಗಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಗರ್ಭದಂತೆ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರನಾದ ಅನಿರುದ್ಧ ಎಂಬ ಸುಕುಮಾರನು ಜನಿಸಿದನು. ಧನುರ್ವೇದ, ವೇದ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧನು ಅಪ್ರತಿಮನಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅದ್ವಿತೀಯ ಶೂರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು. ಅವನಾದರೂ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಬಳಿಕ ರುಕ್ಮಿಯಮೊಮ್ಮಗಳಾದ, ಚೇತನ ಚಿಗುರಿದ ಚೆಲುವಿನ ಚಿತ್ತಾರದಂತಿದ್ದ ರುಕ್ಮವತಿ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಒಲಿದು ತನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ರುಕ್ಮಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು.

ರುಕ್ಮಿಯು ಜಾತ್ಯಾ ಕೃಷ್ಣನೊಂದಿಗೆ ವೈರಭಾವದಿಂದ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಅನಿರುದ್ಧನ ಸದ್ಗುಣ ಸೌಂದರ್ಯಗಳಿಂದ ಲುಬ್ಧನಾದುದರಿಂದಲೂ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಆಗ್ರಹ ವಿಶೇಷವಾದುದರಿಂದಲೂ ರುಕ್ಮವತಿಯನ್ನು ಆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಕುಮಾರನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಡಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಕೇಶವನಾದರೂ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನ ಮದುವೆಗೆ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಬಲರಾಮ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಇತರ ಅಪ್ತೇಷ್ಟ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಸೇನಾಸಮೂಹ ಸಮೇತರಾಗಿ ವಿದರ್ಭ ನಗರಿಗೆ ಬಂದನು.

ರುಕ್ಮಿಯಾದರೂ ಹಿಂದಿನ ದ್ವೇಷ ಅಸೂಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು ಮೊಮ್ಮಗಳ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಹಾಗೂ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಯಿಸಿ ಯಾದವ ವೀರರಿಗೆಲ್ಲ ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಆ ಪ್ರಚಂಡ ಜನಸ್ತೋಮದಲ್ಲಿ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ರುಕ್ಮವತಿಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ವೈರಿಗಳಾಗಿ ಹಣಾಹಣಿ ಹೋರಾಡಿದ ವೈದರ್ಭರೂ ಯಾದವರೂ ಈಗ ಪರಮ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಅನುರಾಗದಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಒಳ್ಳೇ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಲೆತು ಒಲಿದು ಉಲಿದು ನಕ್ಕು ನಲಿದರು. ವೈದರ್ಭರು ವೃಷ್ಣಿಗಳನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಪೂಜಿಸಿದರು.

ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಅಶ್ಮಕಾಧಿಪತಿ, ವೇಣುದಾರಿ, ಶ್ರುತರ್ವಾ, ಚಾಣೂರ, ಕ್ರಾಥ, ಅಂಶುವಲಾನ್, ಜಯತ್ಸೇನ ಮೊದಲಾದ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ದುರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರುಕ್ಮಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ''ಪ್ರಭೋ! ನೀನು ಅಕ್ಷವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮ ಪಂಡಿತನಿರುವಿ. ಆದರೆ ಈ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಆಟದಲ್ಲಿ ಗತಿ ಇಲ್ಲ. ಆಡುವ ಹವ್ಯಾಸ ಮಾತ್ರ ಬಹಳಷ್ಟಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಅವನೊಡನೆ ಲೆತ್ತವಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ನೀನು ಪೂರೈಸಬೇಕು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು.

ರುಕ್ಮಿಗಾದರೂ ಅವರ ಈ ಕಪಟ ಯುಕ್ತಿಯು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಒಂದು ಕ್ರೀಡಾಮಂಟಪವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತನು. ಕೂಡಲೇ ಬಂಗಾರಕಂಬಗಳಿಂದ ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ದ್ಯೂತಗೃಹವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಶ್ರೀಗಂಧ ಸಲಿಲದಿಂದ ಥಳ ಹಾಕಿಸಿ, ಪನ್ನೀರು ಚಿಮುಕಿಸಿ, ನೆಲದ ತುಂಬ ಹೂಗಳನ್ನು ಹಾಸಿ, ಹಾರಗಳನ್ನು ಹರವಿ, ಬಳ್ಳಿವಾಡಗಳನ್ನು ತಿರುವಿ, ತಳಿರುತೋರಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬಂಗಾರದ ಆಸನಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ತಾವು ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಕುಳಿತರು ರುಕ್ಮಿಯ ಪರಿವಾರದವರು.

ರುಕ್ಮಿಯ ಆಮಂತ್ರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಬಲದೇವನಾದರೂ ದ್ಯೂತಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ''ಆಗಲಿ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಲೆತ್ತವನ್ನಾಡೋಣ, ಬನ್ನಿರಿ. ಪಣ ಹಚ್ಚಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನಗಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತನು. ಕಪಟದಿಂದ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಕುತಂತ್ರ ಹೂಡಿದ ಆ ದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಸಾವಿರಾರು ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮುತ್ತುರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಆಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಕಸಿಯುವ, ಶಾಂತಿಸಂತಸಗಳನ್ನು ಕೆದಡುವ, ನಂತರ ಕಲಹಕಾರಣವಾದ ಲೆತ್ತದಾಟ ಸುರುವಾಯಿತು. ರುಕ್ಮಿಯೊಂದಿಗೆ ಆಡುವಾಗ ಬಲದೇವನು ಮೊದಲು ಸಾವಿರ ನಿಷ್ಕ ಹಾಗೂ ರನ್ನ ಹೊನ್ನುಗಳನ್ನು ಪಣಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟನು. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ರುಕ್ಮಿಯು ಗೆದ್ದನು. ಮತ್ತೆ ಅಷ್ಟು ಹಣವನ್ನೆ ಬಲದೇವನು ಪಣಕ್ಕೊಡ್ಡಿದನು ಮತ್ತೆ ಸೋತನು.

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಸಲ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಬಳಿಕ ನಡುವೆ ಒಮ್ಮೆ ರುಕ್ಮಿಯು ತಾನು ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ಹೊನ್ನುಗಳನ್ನು ಪಣಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದನು. ಆದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ''ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಜಿಂಕ್ಯನಾದರೂ ಬಲರಾಮನು ಲೆತ್ತದಾಟದ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣದುರ್ಬಲನೂ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಯೂ ಇರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಇವನನ್ನು

ಸಹಜವಾಗಿ ಸೋಲಿಸುವೆ'' ಎಂದು ನಿಂದಿಸಿ ಉಪಹಾಸದ ನಗೆ ನಕ್ಕು ಅವನನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಿದನು. ರುಕ್ಮಿಯ ಈ ಅಹಂಕಾರದ ಮಾತಿನ ಹಿಂದಿರುವ ಬಲರಾಮನ ಉಪಹಾಸ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಕಲಿಂಗರಾಜನು ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕನು.

ರುಕ್ಮಿಯ ಮರ್ಮಭೇದಕವಾದ ಈ ಅವಮಾನದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ನಖಶಿಖಾಂತ ರೋಷದ ರೊಚ್ಚು ತುಂಬಿತು. ಅವನು ಜಿತಕ್ರೋಧನಾಗಿದ್ದರೂ ರುಕ್ಮಿಯ ವಾಗ್ಬಾಣಗಳು ಕರಳುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕೋಪದಕಿಚ್ಚು ಕೆರಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದವು. ಆದರೂ ಅವನು ಒಳ್ಳೇಧೈರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಯಮಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ''ನಾನೀಸಲ ಒಂದು ನಿಖರ್ವ ಸುವರ್ಣಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಪಣವಿಡುವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲು ನೋಡುವ. ಈ ಧೂಲಿಧೂಸರವಾದ ದ್ಯೂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಕರಿ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಆ ದಾಳಗಳನ್ನು ಇತ್ತ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಒಗೆ'' ಎಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು. ಅವನ ರಭಸ ರೌಸುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ರುಕ್ಮಿಯು ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ''ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ದಾಳಗಳನ್ನು ಅವನ ಕಡೆಗೆ ಒಗೆದನು.

ಆಗ ಬಲದೇವನು ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಆ ದಾಳಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ದ್ಯೂತಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉರುಳಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಘಾಸಿ ಬಿದ್ದು ನಾಲ್ಕೂ ದಾಳಗಳೂ ತಿರುವಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೂ ರುಕ್ಮಿಯು ತಾನು ಸೋತಿದ್ದನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ನಾನೇ ಗೆದ್ದೆನು ಎಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಅನ್ನುತ್ತ ಗಲ್ಲದಲ್ಲಿಯೆ ನಗಹತ್ತಿದನು.

ಅವನ ಈ ಮೋಸದ ಕಪಟಹಾಸ ಮತ್ತು ವಂಚನೆಯ ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತಪ್ತನಾದರೂ ಬಲರಾಮನು ಚಕಾರ ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಎತ್ತದೆ ಉತ್ತರಿಸದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ''ಬಲರಾಮನೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿದ್ದು ರುಕ್ಮಿಯು ಪೂರ್ಣ ಪರಾಜಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ರುಕ್ಮಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ಮೋಸದಿಂದ ಸುಳ್ಳಾಡುತ್ತಾನೆ'' ಎಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿಯ ದೌಷ್ಟ್ಯ ಕಾಪಟ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಕೋಪದ ಕಿಚ್ಚು ಕೆದರಿದಂತಾಯಿತು. ಅವನು ಮಹಾಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಎದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ದ್ಯೂತಗ್ರಹದಲ್ಲಿರುವ ಬಂಗಾರದ ಸಳಿಯೊಂದನ್ನು ಎತ್ತಿ ರುಕ್ಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಹೊಡೆದು ಬಳಿಕ ಅವನನ್ನೆ ಎತ್ತಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಕ್ಕರಬಡಿದನು. ಮತ್ತು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಾಡಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಥಳಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟನು.

ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಹುಲ್ಲುಕಿರಿದ ಕಲಿಂಗರಾಜನನ್ನಾದರೂ ಬಲರಾಮನು ಹಿಡಿದು ಹಲ್ಲು ಮುರಿದು ಸಿಂಹದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿದನು. ಆ ಮೋಸದ ಆಟದಲ್ಲಿ ಕುಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ವಂಚಿಸ ಬಂದ ಉಳಿದ ರಾಜರೆಲ್ಲರನ್ನು ಖಡ್ಗದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಓಡಿಸಿದನು. ಆಮೇಲೆ ಆ ಸಭಾರಂಗದ ಬಂಗಾರದ ಕಂಬವನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಕೈಶಿಕ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಲಾಂತಕನಂತೆ ನಿಂತು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಅಳಿದುಳಿದವರೆಲ್ಲ ಬಲಭದ್ರನ ಆ ವೀರಭದ್ರಾವತಾರವನ್ನು ಕಂಡು ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗಲು ಅವನು ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಮುಂದೆ ಜರುಗಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ನಿವೇದಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬಹಳ ಖೇದವೆನಿಸಿದರೂ ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಮೌನವಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಉದುರಿಸಿದನು.

ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಸ್ವಯಂವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗಬಾರದೆಂದು ಯಾರನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಕೊಲ್ಲದೇ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನೋ ಅಂಥ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಬಂಧುವನ್ನು ಪಗಡೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ಬಲದೇವನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾದವರಿಗೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಖೇದವೆನಿಸಿತು.

ರುಕ್ಮಿಣೀ ದೇವಿಯಂತೂ ಆರ್ತಳಾಗಿ ಅಣ್ಣನ ಅಕಾಲಿಕ ನಿಧನಕ್ಕಾಗಿ ಶೋಕಮಾಡ ಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನೇ ಬಂದು ಅವಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಸಂತೈಸಿದನು. ಮುಂದೆ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ವಿಷಣ್ಣ ಮುಖಮುದ್ರೆಯಿಂದಲೇ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಮರಳಿದರು.

ಬಲರಾಮನ ಮಹಿಮೆ

ಪೃಥ್ವೀವಲಯವನ್ನೆ ತನ್ನ ಫಣಾಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಶೇಷ ನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ ಬಲರಾಮನ ಬಲವೀರ್ಯಗಳು ಮಹಾಮಹಿಮೆಗಳು ಅನಂತ ಇರುತ್ತವೆ.

ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯ ವಿಕ್ರಮಗಳಿಂದ ವಿಖ್ಯಾತರಾದ ರಾಜರನ್ನು ಅವನು ಅನೇಕಸಲ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೇ ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋಬಾರಿ ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾದುದರಿಂದ ಕೊಲ್ಲದೇ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳ ಬಲವುಳ್ಳ ಬಲಭೀಮನೊಡನಾದರೂ ಬಲದೇವನು ಬಾಹುಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಸಲ ಸೆಣಸಿದ್ದುಂಟು. ಇಂತು ಅನಂತಾವತಾರನಾದ ಆ ಬಲರಾಮನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳೂ ಅನಂತವಿದ್ದು ಅವನ ಲೀಲಾವತಾರ ಚರಿತೆಗಳು ಅಸಂಖ್ಯವಿರುತ್ತವೆ.

ಒಂದು ದಿನ ಕೃಷ್ಣನ ಅಷ್ಟ ಮಹಿಷಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳಾದ ಜಾಂಬವತಿದೇವಿಯ ಮಗನಾದ ಸಾಂಬನು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಗಳಾದ ಲಕ್ಷಣಾ ಎಂಬ ರಾಜಕನ್ಯೆಯ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಆ ದುರ್ಯೋಧನನ ದುಹಿತೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಕರೆದೊಯ್ಯಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೌರವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಯುದ್ಧೋದ್ಯತರಾದ ಯಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಮ್ಮನಿರಹೇಳಿ ಸಾಂಬನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಬಲರಾಮನು ತಾನೇ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಬಂದು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಉನ್ಮತ್ತರಾದ ಕೌರವರು ಸಾಂಬನನ್ನು ಬಿಡದಿರಲು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಸಂಕರ್ಷಣನು ತನ್ನ ವೈರಿಭಯಂಕರವಾದ ಲಾಂಗಲ (ನೇಗಿಲು)ವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಣಗೈದು ಎತ್ತಿದನು. ಮತ್ತು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ಪ್ರಾಕಾರ ಸೀಮೆಯ ಅಂಚಿಗೆ ತನ್ನ ಆ ನೇಗಿಲವನ್ನು ಹಾಕಿ ಇಡೀ ಕೌರವ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನೆ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳಗಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಜಗ್ಗಹತ್ತಿದನು. ಅದರಿಂದ ಊರೆಲ್ಲ ಸೊಟ್ಟವಾಗಿ ಹೊಯ್ದಾಡಹತ್ತಲು ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿ ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಓಡಿ ಬಲರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ''ಶಿಷ್ಯಸ್ತೇಹಂ ಶಾಧಿ, ಮಾಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಂ'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಲಕ್ಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಂಬನನ್ನು ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ತಂದು ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ವರೋಪಚಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಎದುರಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಮ್ಮ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಆಗ ಕರುಣಾಳುವಾದ ಸಂಕರ್ಷಣನು ಸುಯೋಧನನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಅವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ಗದಾವಿದ್ಯೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರಹಸ್ಯಚಾಪಲ್ಯ ಚಮತ್ಕಾರ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಹೇಳಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ಹಸ್ತಿನಾವತಿ ಪಟ್ಟಣವು ಅಂದಿನಿಂದ ಗಂಗೆಯ ಪ್ರವಾಹದೆಡೆಗೆ ಇಂದಿಗೂ ವಾಲಿದಂತೆಯೇ ತೋರುವದು. ಬಲದೇವನು ಸಾಂಬನನ್ನೂ ದುರ್ಯೋದನ ಕುಮಾರಿಯಾದ ಲಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ವಿಜಯ ಘೋಷದೊಂದಿಗೆ ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

''ನರಕಾಸುರ ಸಂಹಾರ''

ಒಮ್ಮೆ ಯಾದವನಂದನನಾದ ಆ ಗೋವಿಂದನು ಯದುವೃಂದದೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸಕಲ ಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧವಾದ ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಗೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಆ ದ್ವಾರಕೆಯ ಶೋಭಾಸೌಭಗವನ್ನು ಅಭಿವರ್ಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಾನು ಗೆದ್ದು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ವಿಪುಲ ಮುತ್ತು ಮಣಿ ಮಾಣಿಕ್ಯ, ಧನ ಕನಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದೈತ್ಯರಮೇಲೆಯೇ ಹೊರಿಸಿಗೊಂಡು ಬಂದು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮಾಡುವ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲ ವಧಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇಂದ್ರನ ವೈರಿಯಾದ ಉನ್ಮತ್ತ ನರಕಾಸುರನು ದೈತ್ಯರ ಕಡೆಯಿಂದಲೇ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತಾನೇ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ ಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಆ ದುಷ್ಟ ದಾನವನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಹಾಗೂ ಋಷಿಗಳಿಗೂ ಪೀಡಾಪ್ರದನಾಗಿದ್ದನು.

ಒಂದು ದಿನ ಆ ದೃಪ್ತ ದಾನವನು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಮಗಳಾದ ಕಶೇರು ಎಂಬ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಆನೆಯ ರೂಪದಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಮತ್ತು ''ಇಂದಿನಿಂದ ದೇವ-ದಾನವ-ಮಾನವ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವಜೀವಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಧನ ಕನಕ ಮಣಿ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಸಮುದ್ರ ಗರ್ಭದ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಅನರ್ಘ್ಯರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಸರ್ವ ಜಾತೀಯ ಉತ್ತಮ ಕನ್ಯಾರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಹುಡುಕಿ ತಂದು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು.'' ಎಂದು ಅವನು ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಭಾಂಡಾಗಾರದಲ್ಲಿ ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಮುತ್ತುರತ್ನ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಗಳು ಬಂದು ಬಿದ್ದರೂ ಆದಾವದನ್ನೂ ಅವನು ಮೀಸಲು ಮುರಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮುಟ್ಟಿ ಭೋಗಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಇದರಂತೆ ಅವನು ದೇವ ಗಂಧರ್ವ ಮನುಷ್ಯಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ವಾದ ಕನ್ಯಾಮಣಿಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ತಂದದ್ದಲ್ಲದೆ ಅಪ್ಸರೆಯರ ಏಳೂ ಕುಲಗಳಿಂದಲೂ ಸುರಸುಂದರಿಯರನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ತಂದಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ನರಕನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಓಡಿಸಿ ತಂದು ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಕುಲಕನ್ಯೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಮೇಲೆ ಒಂದುನೂರಾಗಿತ್ತು. ದುರಾಶೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟು ಜನ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಅವನು ಅಪಹರಿಸಿ ಗೊಂಡು ಬಂದರೂ ಅವನು ಯಾರನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅನಾಘ್ರಾತ ಪುಷ್ಪಗಳಂತೆ ಪರಮ ಪವಿತ್ರರಾಗಿ ಸತೀಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು.

ಈ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರದ ಒಂದು ನೂರರಷ್ಟು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೆಲ್ಲ ನರಕಾಸುರನು ಮುರದೈತ್ಯನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಅಲಕಾಪುರಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಮಣಿಪರ್ವತವೆಂಬ ರಮ್ಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವರ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಮುರದೈತ್ಯನ ಹತ್ತು ಜನದಕ್ಷ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ ಅಸಂಖ್ಯ ದೈತ್ಯರೂ ಸರ್ಪಗಾವಲವಿಟ್ಟು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಹಿಂದೆ ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯವೀರರೂ ಕೂಡಿ ಮಾಡಲಾಗದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈಗ ನರಕಾಸುರನೊಬ್ಬನೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಭೂಮಿಸುತನಾದ ಆ ದೈತ್ಯನು ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ದೇವಮಾತೆಯಾದ ಅದಿತಿದೇವಿಗೂ ಕೂಡ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಹಯಗ್ರೀವ ನಿಸುಂದ ಪಂಚಜನ ಮುರ ಎಂಬ ರಣದುರ್ಜಯರಾದ ನಾಲ್ಕು ಜನ ದೈತ್ಯವೀರರೂ ನರಕನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ದುಷ್ಟ ದಾನವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜನಾರ್ದನನು, ಯದು ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ಯಾದವರಿಗೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆಂದು ದ್ವಾರಕಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದನು.

ಸಾಮುದ್ರಸಲಿಲದಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮತ್ತು ಪರಿತಃ ಪಂಚಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅಮರಾವತಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಆ ಸುಂದರ ನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರತೋರಣದ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ದಾಶಾರ್ಹೀ ಎಂಬ ಸಭಾಮಂದಿರವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಬಲರಾಮ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ವೃಷ್ಣಿಗಳೂ ಅಂಧಕರೂ ಕೂಡಿ ಕುಳಿತು ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮುಗಿಲಿನಿಂದ ಅರಳು ಮೊಗ್ಗುಗಳು ಉರುಳಿದವು. ದಿವ್ಯಗಂಧವುಳ್ಳ ಮಂದಗಾಳಿ ಬಂದು ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಸೌಗಂಧ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಂದಿತು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕಲ ಕಲ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಸಿ ಇದೇನು ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿನ ಬುಗ್ಗೆಯೇ ನುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡಿತು.

ಆಗ ಬೇಗನೇ ಆ ಸುರೇಶನು ಐರಾವತದಿಂದ ಇಳಿದು ಕೆಳಗೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣ ರಾಮರನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಗೊಂಡನು. ಯದುವೀರರಾದರೂ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಸಂಕರ್ಷಣರನ್ನೆ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಅಂದು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ದೇವೇಂದ್ರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ''ದೇವಕೀ ನಂದನ! ನರಕಾಸುರನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ವರದಿಂದ ಮತ್ತನಾಗಿ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾದ ಅದಿತಿದೇವಿಯ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಾನೆ. ಋಷಿಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂಥ ಪಾಪಪುರುಷನನ್ನು ಬೇಗನೇ ನೀನು ಸಂಹಾರಮಾಡು. ಗಗನಗಾಮಿಯಾದ ಈ ಗರುಡನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವನು.'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಐರಾವತವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿದನು.

ಆಗ ಶ್ರೀಹರಿಯೂ ಕೂಡ ಆ ದುಷ್ಟನನ್ನು ಬೇಗ ಸಂಹರಿಸಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೊಂದಿಗೆ ಗರುಡನನ್ನು ಏರಿ ಇಂದ್ರನ ಜೊತೆಗೇ ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ವಾಯುಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ತುಸು ಹೊತ್ತು ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಸಾಗಿದ ಬಳಿಕ ಇಂದ್ರನು ಸ್ವರ್ಗಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೇರಿ ಕಾಣದಂತಾದನು. ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷದೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದನು. ಆ ಊರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ಕಾಯಲು ನಿಂತ ಮುರದೈತ್ಯನ ಅಪರಂಪಾರ ಸೇನಾಸಮುದ್ರವೂ ಹಾಗೂ ಆ ಊರಿನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತು ಭದ್ರವಾದ ಬೇಲಿಯಂತೆ ಬಿಗಿದ ಆರುಸಾವಿರ ಮುರಪಾಶಗಳೂ ಗೋಚರಿಸಿದವು.

ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಗದಾಪಾಣಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಬರುವುದನ್ನು ದೂರದಿಂದ ನೋಡಿದ ಮುರದೈತ್ಯನಾದರೂ ಇವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುವೇ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೆಂದು ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಕೇಶವನು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಇಬ್ಭಾಗಮಾಡಿ ಒಗೆದನು. ಆಗ ಆ ದೈತ್ಯನು ಮತ್ತೆ ಒಂದು ಭಯಂಕರವಾದ ಉಗ್ರಗದೆಯನ್ನು ಬೀಸಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಒಗೆದನು. ಅದನ್ನು ಒಂದು ಅರ್ಧಚಂದ್ರಬಾಣದಿಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೀಳಿ ಅವನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಒಗೆದನು. ಮತ್ತು ಆ ಮುರಪಾಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹರಿದನು. ಹಾಗೂ ಇನ್ನುಳಿದ ಮುರಾಸುರನ ಸೈನ್ಯಪರಿವಾರ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು.

ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಗಾಲದ ಕರಿಮೋಡದಂತೆ ನರಕಾಸುರನು ಇಂದ್ರಚಾಪದಂತಿರುವ ಭೀಕರವಾದ ಬಿಲ್ಲೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅನೇಕ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾದನು. ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಅಮೋಘವಾದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡಹತ್ತಿದನು. ಆಗ ಆ ಗೋಪಕಿಶೋರನು ತನ್ನ ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಅವನು ಬಿಟ್ಟ ಘೋರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿ ತಾನೂ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವನ ರಥದ ಧ್ವಜವನ್ನು ಕೆಡವಿ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದು, ರಥವನ್ನು ಪುಡಿಗಟ್ಟಿ ನರಕನ ಮೈ ಮೇಲಿರುವ ಕವಚವನ್ನೂ ಕೂಡ ಸೀಳಿ ಒಗೆದನು. ಆಗ ವಿರಥನಾದ ಆ ದೈತ್ಯನು ವಜ್ರಾಯುಧದಂತಿರುವ ತ್ರಿಶೂಲವೊಂದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೃಷ್ಣನೆಡೆಗೆ ತೂರಿದನು. ಅದನ್ನಾದರೂ ಆ ಮುರಾರಿ ತನ್ನ ಖಡ್ಗದಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿ ಚೆಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನು ನರಕನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ಆ ದೈತ್ಯನ ದಾರುಣವಾದ ಶರೀರವು ಎರಡು ಹೋಳಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

ನರಕಾಸುರನು ಹತನಾಗಿ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ತಾಯಿಯಾದ ಭೂದೇವಿಯು ದೇವಮಾತೆಯ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಂದು ಗೋವಿಂದನ ಎದುರಿಗೆ ಇಟ್ಟಳು. ''ಜಗದೀಶ! ನನಗೆ ಈ ಮಗನನ್ನು ಆಗ ಕೊಟ್ಟವನೂ ನೀನೇ. ಈಗ ಕೊಂದವನೂ ನೀನೇ. ಇಕೋ, ಈ ದೈತ್ಯನು ತಂದ ಅದಿತಿಯ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡು. ನರಕನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು'' ಎಂದು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಗೊಂಡಳು. ಆ ಬಳಿಕ ಭಗವಂತನು ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ನರಕಾಸುರನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಅವನ ಕೋಶಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಶೇಖರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವನ ಭಾಂಡಾರದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಮುತ್ತು ರತ್ನ ವಜ್ರ ವೈಡೂರ್ಯ ಮಣಿಹಾರಗಳು ರಾಶಿ ರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಬಂಗಾರದ ಪರ್ಯಂಕಗಳೂ ರತ್ನದ ಸಿಂಹಾಸನಗಳೂ ಎಷ್ಟೋ ಅಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿ ಚಂದ್ರ ಮಂಡಲದಂತಿರುವ ಬಂಗಾರ ಕೋಲಿನ ವರುಣನ ಶ್ವೇತ ಛತ್ರವೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಕೋಶಾಗಾರ ರಕ್ಷಕರಾದ ರಾಕ್ಷಸರು ಭಯದಿಂದ ಬಂದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ''ಸ್ವಾಮಿ! ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಅಧೀನ. ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಧನ ಕನಕಾದಿ ಅಪರಿಮಿತ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೊತ್ತು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುವೆವು. ಮತ್ತು ಬಂಗಾರ ಸರಪಳಿಯ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಗಂಡಾನೆ, ನಲವತ್ತುಸಾವಿರ ಹೆಣ್ಣಾನೆ, ಹದಿನೆಂಟು ಸಾವಿರ ಉತ್ತಮ ಜಾತಿಕುದುರೆಗಳು, ಅಸಂಖ್ಯ ಹಸುಗಳು ನರಕಾಸುರನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿವೆ. ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆಯ ಮೆತ್ತಗಿನ ಆಸನ, ಮೃದುವಾದ ಹಾಸಿಗೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮಧುರ ಭಾಷಿಗಳಾದ ಸುಂದರ ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಸುಗಂಧಿಯಾದ ಅಗರು

ಚಂದನಾದಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳು, ಇವಲ್ಲದೆ ದೇವಗಂಧರ್ವ ಲೋಕದ ಐಶ್ವರ್ಯ ನಾಗಲೋಕದ ರತ್ನಪುಂಜ-ಹೆಜ್ಜೇನು-ನರಕಾಸುರನು ಗೆದ್ದು ತಂದ ಮೂರುಲೋಕದ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಅಡಿದಾವರೆಗೆ ಸಮರ್ಪಿತ.'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೈಂಕರ್ಯದ ಭಾವದಿಂದ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಉತ್ತಮವಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ದಾನವರ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಹೊರಿಸಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕಳಿಸಿದನು.

ವರುಣನ ಬಂಗಾರದ ಮಳೆಗರೆಯುವ ಶ್ವೇತಛತ್ರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆ ಮಾಧವನು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೂರ್ತಿಮಂತ ಮೋಡದಂತಿರುವ ಗರುಡನನ್ನು ಆರೋಹಣಮಾಡಿ ಮಣಿಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ಮಣಿಕಾಂಚನ ಮಂಡಿತವಾದ ರತ್ನಮಂದಿರದಂತಿರುವ ಗಿರಿಕಂದರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಷಾಯ ವಸ್ತ್ರಧಾರಿಣಿಯರಾದ, ವ್ರತೋಪವಾಸಗಳಿಂದ ಸೊರಗಿದ, ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಕೊರಗಿದ, ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ದೇವಗಂಧರ್ವ ಕನ್ಯೆಯರು ಕೃಷ್ಣನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಮವಿಕಾರರಹಿತರೂ ಅವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ ಪರಮ ಪವಿತ್ರರೂ ಇದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಈ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ತಂದಿರಿಸಿದ ದುಷ್ಟದಾನವ ನರಕನನ್ನೂ ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಮುರ, ನಿಸುಂದ, ಹಯಗ್ರೀವ, ಮೊದಲಾದ ದರ್ಪಿಷ್ಠ ದೈತ್ಯರನ್ನೂ ಹೊಡೆದು ಕೊಂದು ಕೃಷ್ಣನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನನ್ನು ಕಾಣಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದರು. ದೇವೇಶನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ್ದದನ್ನು ನೋಡಿ ಅತ್ಯಂತ ಆದರ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ಕೈ ಮುಗಿದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

ಆ ನಂದಕಂದ ಮುಕುಂದನ ಸುಂದರರೂಪ, ಅರವಿಂದನೇತ್ರ, ಚಂದ್ರನಂಥ ಮುಖ, ಕಂದರ್ಪ ಕಮನೀಯವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಆ ಕನ್ಯಾಮಣಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅವನಲ್ಲಿ ಪತಿಯ ಭಾವನೆಯು ಅಂಕುರಿತವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಆಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ''ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ನಾರದರೂ ಹಾಗೂ ಜೀವೋತ್ತಮರಾದ ವಾಯುದೇವರೂ ನಮಗೆ ಶಂಖಚಕ್ರ ಗದಾಪಾಣಿಯಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಮದುವೆಯಾಗುವನು.'' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಇಂದು ನಿಜವಾಗುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ನಾವಿಂದು ಭಗವಂತನ ಈ ದಿವ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಕೃತಾರ್ಥರಾದೆವೆಂದು'' ಆನಂದ ತುಂದಿಲರಾಗಿ ಅಂಜಲಿ ಬದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

ಅನಂತರ ಉಪೇಂದ್ರನು ಆ ಎಲ್ಲ ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಸಂತೈಸಿದನು. ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಯಥಾಯೋಗ್ಯ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಯೋಗಕ್ಷೇಮಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು. ಅವರ ಮೇಣೆಗಳನ್ನು ಕಾಯಲು ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸೇವಕರನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ಕಳಿಸಿದನು.

ಆಮೇಲೆ ಮುಕುಂದನು ಆ ಮಣಿಪರ್ವತದ ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ, ಕನಕ ತೋರಣವುಳ್ಳ, ವಿವಿಧ ಪಶುಪಕ್ಷಿ ಸಂಕುಲವಾದ ದಿವ್ಯ ಶಿಖರವನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಗರುಡನ ಮೇಲಿಟ್ಟನು. ಸರ್ವ ಸಮರ್ಥನಾದ ಗರುಡನು ಅತ್ಯುಚ್ಚವಾದ ಆ ಮಣಿ ಪರ್ವತದ ತುಂಗ ಶೃಂಗವನ್ನೂ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯರನ್ನೂ ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ವಾಯುಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತ ನಡೆದನು. ಅವನು ರೆಕ್ಕೆಬೀಸಿದ ಗಾಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಗಿಡಗಳು ಉರುಳಿಬಿದ್ದವು. ಗಿರಿಶಿಖರಗಳು ಚಲ ವಿಚಲವಾದವು.

ಹೀಗೆ ಮೇಘ ಮಂಡಲವನ್ನು ಛಿನ್ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ನಗೊಳಿಸುತ್ತ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಕೇತನನು ಹಾರುತ್ತ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಏರುತ್ತ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರ ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ದೇವಗಂಧರ್ವರ ಆವಾಸವಾದ ಮೇರುಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇವಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ನೋಡಿದನು.

ಅಲ್ಲಿರುವ ದೇವಮಂದಿರಗಳ ದಿವ್ಯ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನೂ ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳ ಸಾಧ್ಯರ ಹಾಗೂ ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆ ಮೊದಲಾದವರ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ಗೃಹಮಂಡಲಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳ ಮೇಲಿರುವ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹರಿಯ ವಾಹನವು ನಿಂತಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಪುರಂದರನ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ದಿವ್ಯ ಮಂದಿರವನ್ನು ಕಂಡು ಗೋವಿಂದನು ಗರುಡನಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಒಳಗೆ ಹೋದನು.

ಸುರರಾಜನಾದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಬಂದ ಉಪೇಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಮಾನಂದಭರಿತನಾಗಿ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ತಾನು ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದು ತಂದ ಅದಿತಿದೇವಿಯ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಇತ್ತು ಅಣ್ಣನೆಂದೂ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿಯು ಅನೇಕ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಇತ್ತು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಶಚೀದೇವಿಯಾದರೂ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ ರತ್ನಾಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದಳು.

ಬಳಿಕ ವಾಸವ ವಾಸುದೇವರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ದೇವಮಾತೆಯಾದ ಅದಿತಿದೇವಿಯ ಸಕಲ ಸಂಪತ್ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ದಿವ್ಯಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವಳ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ವಂದಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ, ತಪೋನಿರತಳಾದ ಆ ದೇವಮಾತೆಯು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ''ಜನಾರ್ದನ! ಸುರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಈ ಶಚೀ ಪತಿಯಂತೆ ನೀನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವಿ. ಮತ್ತು ನಿನ್ನನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಗೆಲ್ಲಲಾರರು. ಮತ್ತು ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿಯಾದ ಈ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯಾದರೂ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ದಿವ್ಯ ಗಂಧಿನಿಯಾಗುವಳು. ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣ! ನೀನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಇವಳಿಗೆ ಮುಪ್ಪು ಆವರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಂತಿ ಕಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಕಳೆ ಕುಂದುವುದಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯ ನೂತನೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಚಿರಯೌವನ ಚಾರುರೂಪಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿರಂತರವೂ ಆನಂದಗೊಳಿಸುವಳು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದಳು. ಹೀಗೆ ದೇವ ಜನನಿಯ ಶುಭಾಶೀವಾದವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಸೋದರನಾದ ದೇವರಾಜನ ರತ್ನಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಸುರಸಮೂಹದ ನಿರೋಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡನನ್ನು ಏರಿದನು.

ಬರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಸುಂದರಿಯರ ಆಡುಂಬೊಲವಾದ ನಂದನ ವನದಲ್ಲಿ ''ಗಂಧಾಢ್ಯಂ ಸುಮನೋಹರಂ'' ಆದ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಾಲ್ಹಾದಕಾರಿಯಾದ ಅದರ ಸುಗಂಧವು ಕೃಷ್ಣ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯರಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಅರಳಿಸಿತು. ಇಬ್ಬರ ಕುತೂಹಲವನ್ನೂ ಕೆರಳಿಸಿತು.

ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳವೂ ಅದು ಹೂತು ಕಾತು ಪರಿಮಳ ಬೀರುತ್ತಿತ್ತು. ಬೇಡಿದುದನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಬಳಿಬಂದು ಯಾರೇ ನಿಂತರೂ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇಂಥ ಅಭೂತಪೂರ್ವವಾದ ವೃಕ್ಷ ರಾಜನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನು ಸಹಸ್ರಾಧಿಕ ದಕ್ಷರಾದ ಕಾವಲುಗಾರರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದ್ದನು.

ಆ ಭಾಮೆಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಕಿತ್ತಿ ಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಪ್ಸರಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬೆಕ್ಕಸ ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನೂ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಗೊಂಡು ದ್ವಾರಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು. ಬಳಿಕ ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿದರೂ ಅವನು ''ಉಪೇಂದ್ರನು ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯದೇ'' ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದನು.

ನರಕಾಸುರನ ಅಂತಃಪುರದಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಗುಣವತಿಯರೂ ಶೀಲವತಿಯರೂ ಪರಮಪವಿತ್ರರೂ ಭಗವನ್ನಿಷ್ಠರೂ ಆದ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರದ ಒಂದು ನೂರು ಸತಿಯರನ್ನು ಅವರ ಅವರ ಶೀಲ ಸೌಂದರ್ಯ ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಿ ಪಾರಮ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಅಚ್ಯುತನು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿವಾಹವಾದನು.ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಯೋಗ್ಯ ಯುವತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಆನಂದದಿಂದ ಆ ಮುಕುಂದನು ಆ ದ್ವಾರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ಅನೇಕ ರುಚಿರಾವತಾರದ ಲೀಲಾ ಚಾರು ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಜರುಗಿದವು.

ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿನ ಸದ್ಗುಣಿ ಸತಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಒಂದು ವ್ರತದ ಉಪೋಷಣೆಯ ಪಾರಣೆಗಾಗಿ ಭಗವಂತನು ಅವಳೊಂದಿಗೆ ರೈವತಕ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಪಾರಣೆಯ ದಿನ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅನ್ನ ಸಂತರ್ಪಣೆ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂ ತಾನೆ ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ನಾರದರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲ ಯದುಕುಮಾರರಿಗೂ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೂ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು. ತಮ್ಮ ಗುಣ ಗೌರವ ಹಾಗೂ ಮುಖಶ್ರೀಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೃಹಿಣಿಯರಾಗಲು ತಕ್ಕವರಾದ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಸತೀಕುಲ ಮಂಡನ ಮಣಿಯರಾದ ರಮಣಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾದ ಆ ಭೈಷ್ಮಿಯ ಉಪವಾಸ ಪಾರಣೆಯ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತರಾಗಿದ್ದರು.

ಅನಂತರ ಆ ಅಧೋಕ್ಷಜನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಇಚ್ಛಾ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅವರ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಆಪ್ತೇಷ್ಟಪುತ್ರ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ತಾನೂ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದನು.

ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಉಪವಾಸದ ಪಾರಣೆಯನ್ನು ಯಥಾಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಭಾರ್ಯೆಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಬಹುಮಾನಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ನಲುವೆಯಿಂದ ಕೇಶವನು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ ದೇವಮುನಿಗಳಾದ ನಾರದರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಏಕಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಆ ಉಪೇಂದ್ರನು ನಾರದರು ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಎದ್ದು ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಆದರದಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿದನು.

ಭಗವಂತನ ಆದರ ಸತ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಸುಪ್ರೀತರಾದ ನಾರದರು ಅವನಿಗೆ ತಾವು ತಂದ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷದ ಸುಗಂಧಿ ಕುಸುಮವೊಂದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಗಂಧ ಬಂಧುರವಾದ ಆ ಪಾರಿಜಾತ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಅಲ್ಲಯೇ ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಇತ್ತನು. ಆ ದೇವಮಂದಾರದ ಕಮನೀಯ ಕುಸುಮವನ್ನು ತನ್ನ ರಸಿಕ ರಮಣನ ಸಂಕೇತದಿಂದ ನಿಡಿಗೂದಲಿನ ಸಿಡಿಮುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದುಕೊಂಡು ಮೊದಲೇ ಸುರಸುಂದರಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ರಮಣೀಯಳಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದಳು.

ತಾನು ತಂದಿತ್ತ ಆ ದೇವಪುಷ್ಪವು ಸಿರಿರಮಣಿಯ ಚೂಡಾಮಣಿಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಾರದರು ತೃಪ್ತಿಯ ಉಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆನಂದ ದಿಂದ- ''ದೇವಿ! ಈ ಪುಷ್ಪವು ನಿನಗಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿನಗೊಬ್ಬಳಿಗೇ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಈ ಚವರಿಕೂದಲಿನ ಚಾರುಚೂಡಾಮಣಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಾಗ ಈ ಹೂವಿಗೇ ಒಂದು ಅಲಂಕಾರ ಇಡಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ. ಹಿಮವತ್ಕನ್ಯೆಯಾದ ಸತೀದೇವಿಯು ಈ ದೇವತರುವಿನ ಕುಸುಮಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಧರಿಸುವದರಿಂದ ಅವಳು ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಪರಮ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದಳಾದ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅದರಂತೆ ದೇವತೆಯಾದ ಆದಿತಿ ಶಚಿದೇವಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಶ್ರೀದೇವಿ ಮತ್ತು ಇತರ ವೃಂದಾರಕ ಸುಂದರಿಯರೂ ಒಂದೊಂದು ಸಂವತ್ಸರ ಕಾಲ ಈ ಕುಸುಮಗಳನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುವರು.

ರುಕ್ಮಿಣಿಯೇ! ಈ ಮುರಾರಿಯ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರದನೂರೆಂಟು ಸತಿಯರಲ್ಲಿ ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಅವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯೆಂದು ನನಗೆ ಇಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಯಿತು. ತಾವೇ ಭಾಗ್ಯದ ರಾಣಿಯರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಜಾಂಬವತಿ ಗಾಂಧಾರಿ ಮೊದಲಾದ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸವತಿಯರ ಅಭಿಮಾನೋತ್ಸಾಹಗಳ ಮೇಲೆ ಇದರಿಂದ ತಣ್ಣೀರನ್ನು ಎರಚಿದಂತಾಗುವುದು. ತ್ರಿಭುವನ ರತ್ನದಂತಿರುವ ಕಮನೀಯ ಕುಸುಮವನ್ನು ಈ ಕೇಶವನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಭೈಷ್ಮೀ ಎಂದರೆ ಭಗವಂತನ ಬಹಿಶ್ಚರಪ್ರಾಣ ಎಂದು ಸಿದ್ಧವಾದಂತಾಯಿತು.''

ನಾರದರ ಈ ಪ್ರಶಂಸಾಪರ ಉದ್ಗಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ ಗೂಢಚಾರಿಣಿಯರಾದ ದೂತಿಯರು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅಂತಃಪುರ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪುಕಾರ ಹಚ್ಚಿ ಪರಿಷ್ಕಾರಮಾಡಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದರು. ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಎಲ್ಲ ಸವತಿಯರ ಕಿವಿಗೂ ಕರ್ಣೋಪಕರ್ಣವಾಗಿ ಈ ಸಮಾಚಾರ ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವರೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗೂಡಿ ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಗುಜು ಗುಜು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಬಹುಶಃ ಎಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಆ ಪಟ್ಟದರಸಿಯ ಗುಣಶೀಲ ಸೌಹಾರ್ದಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲದವರಾದ್ದರಿಂದ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪತ್ನಿಯೂ ಪುತ್ರವತಿಯೂ ಆದ ಅವಳಿಗೆ ಈ ಗೌರವವಾದದ್ದು ಯೋಗ್ಯವೇ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

ಆದರೆ ಸೌಂದರ್ಯ ಶಾಲಿನಿಯೂ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯೂ ಆದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಗೆ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಸವತಿಯ ಈ ಸೌಭಾಗ್ಯೋತ್ಕರ್ಷ ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರೇಮ ಪಕ್ಷಪಾತಗಳು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಸಹನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ತನ್ನ ರೂಪ ಸಿರಿ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವಮಾನವಾದಂತಾಯಿತೆಂದು ಬಗೆದು, ಈರ್ಷ್ಯಾಕುಲಳಾದ ಅವಳು ತಾನುಟ್ಟ ಕೇಸರೀಬಣ್ಣದ ರೇಶಿಮೆಯ ವಸನವನ್ನು ಬಿಸುಟೊಗೆದು, ಬರಿ ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯೊಂದನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಉರಿಯುವ ಉಲ್ಕೆಯಂತೆ, ದಹಿಸುವ ಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ, ಕ್ರೋಧಾಗಾರವನ್ನು ಮೋಡದ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಉರುಳು ಚಿಕ್ಕೆಯಂತೆ ರಭಸದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಹಣೆತುಂಬ ಕೆಂಪು ಗಂಧವನ್ನು ಬಡೆದು, ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಗಿನ ಹಣೆಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು ಕೋಪದಿಂದ ಕಿಡಿ ಕಿಡಿಯಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಡುತ್ತ ದಿಂಬುಗಳ ಮೇಲೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ಒಲೆಯುತ್ತ ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು.

ಇತ್ತ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಾರದ ಹಾಗೂ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನೂ ಮೆಲ್ಲನೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಆಗ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನ ಪೀತಾಂಬರದ ಸೆರಗನ್ನು ತನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಭಾಮೆಯು ಬಿಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ಆ ನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತೆಯಾದ ಭಾಮೆಯನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ ''ಕಮಲಮುಖಿ! ನಿನ್ನ ದುಃಖ ನನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಉರಿ ತುಂಬುತ್ತಲಿದೆ. ನಿನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ನಾನು ನಿನ್ನ ದುಃಖದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಲು ಅರ್ಹ. ಅದನ್ನು ನೀನು ನನಗೆ ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳ ಆಣೆಯಾಗಿದೆ'' ಎಂದು ಅಂತಃಕರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ಅಭಿಮಾನಧನಳಾದ ಆ ಕೃಷ್ಣಕಾಂತೆಯು ಬಾಷ್ಪ ಗದ್ಗದಿತವಾದ ದನಿಯಿಂದ ಮುಖ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿಯೇ ಹೇಳಹತ್ತಿದಳು. ''ಸ್ವಾಮಿ! ನನಗೆ ಗೌರವ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವ ನೀನೇ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ''ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೇ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿ'' ಎಂದು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿದೆ. ಅದರಿಂದ ನಾನು ಎಲ್ಲ ಮುತ್ತೈದೆಯರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದಯೆಯಿಂದ ತಲೆಎತ್ತಿ ಮೆರೆದಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಕೃಷ್ಣನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯ ಹೆಂಡತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದೇ ಕಾಮಿನೀ ಕದಂಬದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ವಿಚಿತ್ರ ಗೌರವಾದರ ಮನ್ನಣೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಪ್ರಭು! ಇಂದು ನನ್ನ ದಾಸಿಯರು ಹೇಳಿದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಗುವಂತಾಗಿದೆ.

ದೇವಮುನಿ ನಾರದರು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಪಾರಿಜಾತ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮ ಆದರಗಳಿಗೆ ಯಾರು ಪಾತ್ರರುನ್ನುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೋರಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ನಲ್ಲೆಯಾದ ಅವಳನ್ನು ನಾರದನು ಬಾಯಿತುಂಬ ಹೊಗಳಹತ್ತಿದಾಗ ನೀನು ಅದನ್ನು ಎದೆತುಂಬಿ ಕೇಳಿ ಆನಂದಪಟ್ಟೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಾರದನು ನಿನ್ನ ಆ ಪ್ರೀತಿಯ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಿದರೆ ಹೊಗಳಲಿ. ಆದರೆ ಅವಳ ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಭರದಲ್ಲಿ ಬಡಪಾಯಿಯಾದ ಈ ದುರ್ದೈವಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಏಕೆ ಅವನು ಎತ್ತಬೇಕಾಗಿತ್ತು? ''ಭಾಮೆ! ನನಗೆ ನಿನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಬೇರೊಬ್ಬಳಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಪ್ರೇಮದಿಂದಾಡಿದ ಆ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದವು? ನಿನ್ನ ಮಿಥ್ಯಾ ಪ್ರೇಮದ ಬಣ್ಣವೆಲ್ಲ ಬಯಲಾದಂತಾಯಿತು. ಈ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮಾಭಿನಯದಿಂದ ವಂಚಿತಳಾದ ನನಗೆ ಮಹಾ ಅಪಮಾನವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟು ನಗೇಗೇಡಿಯಾಗಿ ಅವಮಾನಿತಳಾದ ನನಗೆ ಬದುಕುವ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಯಾರಿಂದ ಅಭಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಅವರೇ ಭಯಜನಕರಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಅಪಮಾನಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೆ ಅಯ್ಯೋ! ನನ್ನ ಗತಿ ಏನು'' ಎಂದಂದು ಶೋಕಿಸಹತ್ತಿದಳು.

ಪ್ರಿಯಾರಾಧನ ಕುಶಲನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸೌಮ್ಯವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದಲೇ ಅವಳನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ -

''ಕೋಪಸಿಯಾದ ಪ್ರೇಯಸಿಯೇ! ನಿನಗೆ ಪಾರಿಜಾತ ಹೂಗಳೇ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಹೇಳು. ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಆ ಪಾರಿಜಾತ ಗಿಡವನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿತಂದು ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದಿನ ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಬಿಡುವೆನು. ಬರಿ ಒಂದು ಹೂವಿಗಾಗಿ ಇಷ್ಟೇಕೆ ಅನುತಾಪ ಪಡುವಿ?''

''ಹಾಗಾದರೆ...'' ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನಗಳೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತಿನಿಂದ ಕುಗ್ಗಿ ಭಾಮೆಯು

ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಉಬ್ಬಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮುಂದಾಗಿ ಮಾತನಾಡ ಹತ್ತಿದಳು. ''ಪ್ರಭೋ! ದೇವಲೋಕದ ಆ ಮಂದಾರ ಗಿಡವನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿ ತಂದು ನನ್ನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನೆಡುವುದಾದರೆ, ನೆಡುವದಾದರೆ ನನಗೆ ಪರಮ ಸಂತೋಷ ವಾಗುವುದು. ನನ್ನ ಕೋಪತಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ನಾನು ಲಲನಾಕುಲಲಲಾಮಳಾಗಿ ಮೆರೆಯಬಹುದು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸೀಮಂತಿನಿಯರಲ್ಲಿ ಭಾಮೆಯೇ ಸರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠಳೆಂದು ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವವನ್ನೂ ನಾನು ಹೊಂದುವೆನು.'' ಸಂತುಷ್ಟಳಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಆ ಅಚ್ಯುತನು ''ತಥಾಸ್ತು'' ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವಳನ್ನು ಸಂತೈಸಿದ. ನಾರದರು ಕೃಷ್ಣ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯರಿಗೆ ಪಾರಿಜಾತದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

''ಈ ಗಿಡವನ್ನು ಕಶ್ಯಪರು ಮಂದಾರ ಎಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಸಾರವನ್ನು ತೆಗೆದೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇದು ವೃಕ್ಷಗಳಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮಹಾಸತಿಯಾದ ಆದಿತಿದೇವಿಯು ಪುಣ್ಯ ಹಾಗೂ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಕಶ್ಯಪರನ್ನು ಈ ಪಾರಿಜಾತ ತರುವಿಗೆ ಹೂವಿನಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕಟ್ಟಿ ನನಗೆ ದಾನಕೊಟ್ಟಳು. ಆಮೇಲೆ ತಪೋಧನರಾದ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಉಚಿತವಾದ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಿರುಗಿಕೊಟ್ಟೆ. ಇದರಂತೆ ಶಚೀದೇವಿಯು ಇಂದ್ರನನ್ನೂ, ರೋಹಿಣಿಯು ಚಂದ್ರನನ್ನೂ, ಋದ್ಧಿಯು ಕುಬೇರನನ್ನೂ, ಈ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ದಾನಕೊಟ್ಟು ನಿತ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಗಾನದಿಯ ಆಚೆಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ (''ಪರಿಜಾತೋ ವಿಷ್ಣು ಪದ್ಯಾಃ ಪಾರಿಜಾತೇತಿ ಶಬ್ದಿತಃ'') ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪಾರಿಜಾತ ಎಂದೂ, ಮಂದಾರ ಕುಸುಮಗಳಿಂದ ಮಂಡಿತವಾದುದರಿಂದ ಮಂದಾರ ಎಂದೂ ಅದನ್ನು ಕರೆಯುವರು. ಇದರೆ ಈ ನಾಮ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಅಜ್ಞ ಜನರು ಇದು ಯಾವುದೊ ಒಂದುಜಾತಿಯಗಿಡ (ಕೋಷ್ಯಯಂ ದಾರುರಿತ್ಯಾಹುಃ...) ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಕೋವಿದಾರ ಎಂತಲೂ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ನಾನು ನಿನಗೆ ನಿನ್ನೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ಹೂವಿನ ಗಂಧ ಮಕರಂದ ಹಾಗೂ ಅಂದ ಚಂದಗಳಿಂದ ಆ ಮೂಲ ಮಂದಾರದ ಸೌಗಂಧ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯತೆಗಳ ಕಲ್ಪನ ನಿಮಗಾಗಿರಬಹುದು.'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾರದರು ಸುಮ್ಮನಾದರು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಾರದರ ಮುಖಾಂತರವೇ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪಾರಿಜಾತವನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಇಂದ್ರನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದಾಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಆಗಸ ಪಯಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುತ್ರ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೊಡನೆ ಇಂದ್ರಪುರಿಯ ನಂದನವನ್ನು ತಲುಪಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಘೋರವಾದ ನಾನಾ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಸಂಖ್ಯ ಜನರು ಆ ನಂದನ ಬನ ಮತ್ತು ಮಂದಾರ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ನೋಡ ನೋಡುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಕಿತ್ತಿ ಗರುಡನಮೇಲೆ ಇಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ಆ ಪಾರಿಜಾತ ಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಅಮರಾವತಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಹತ್ತಿದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಗಾಬರಿಯಾದ ನಂದನವನ ಪಾಲಕರು ಓಡುತ್ತಹೋಗಿ ಸುರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನಾದರೂ ಐರಾವತವನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಬಂದನು.

ಆಗ ಇಂದ್ರ, ಉಪೇಂದ್ರರಿಗೂ ಘನ ಘೋರವಾದ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆಯಿತು. ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳಾರೂ ಇಂದ್ರನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಜಯಂತ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಆಪ್ತಮಿತ್ರನಾದ ಪ್ರವರನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸಂಗ್ರಾಮ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸುನಾಸೀರನು ಇಳಿದ್ದನು. ಇಂದ್ರ, ಉಪೇಂದ್ರರಲ್ಲಿ ಘನಘೋರವಾದ ಕದನವು ಭೀಕರವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಅವರೀರ್ವರ ಘೋರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಉರಿಹತ್ತಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಗುಡ್ಡಗಳೆಲ್ಲ ಗದುಗುಟ್ಟಿದ್ದವು. ನೆಲವೆಲ್ಲ ನಡುಗಿಹೋಯಿತು. ಮುಗಿಲೆಲ್ಲ ಹೊಗೆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಹೋಯಿತು. ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಉರಿಹತ್ತಿ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಡಹತ್ತಿತು. ಗ್ರಹ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ ಪರಸ್ಪರ ಯುದ್ಧಮಾಡುವವರಂತೆ ಒಂದುಕ್ಕೊಂದು ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದವು. ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಂಡಲಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಿಕ್ಕಾಡಿ ತಾಕಲಾಡಿ ಕಿಡಿಕಾರಿದವು. ಗಗನದೊಡಲಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಿಡಿಲುತುಂಬಿ ಆ ಮದ್ದಿನ ಕಡಲಿಗೇ ಕೊಳ್ಳಿ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗಿತ್ತು. ರೋಷತುಂಬಿದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸುರೋತ್ತಮರು ಕಲಿತನದಿಂದ ಘೋರವಾಗಿ ಕಾದುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ಪ್ರಳಯಕಾಲವು, ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ದಗ್ಧವಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದ ಸುರಮುನಿಗಳೆಲ್ಲ ಶಾಂತಿ ಪಾಠದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಹತ್ತಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಬಂದು ಕಶ್ಯಪರಿಗೆ ''ನೀವು ಅದಿತಿದೇವಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಮರ ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿರಿ'' ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಗೈದರು.

ಆಗ ಅದಿತಿ ಕಶ್ಯಪರಿಬ್ಬರೂ ಬಂದು ಕೋಪಾಂಧರಾಗಿ ಕಾದುತ್ತಲಿರುವ ಇಂದ್ರ ಉಪೇಂದ್ರರ ರಥಗಳ ನಟ್ಟ ನಡುವೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಇಬ್ಬರೂ ರಥದಿಂದ ಇಳಿದುಬಂದು ಅವರ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ವಂದನೆಗೈದರು. ಆಗ ಅಂತಃಕರಣದ ತುಂಬಿ ಬಂದ ದೇವಮಾತೆಯಾದ ಅದಿತಿಯು ಇಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಎದೆ ತುಂಬಿ ''ಮಕ್ಕಳೇ! ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದು ವೈರಿಗಳಂತೆ ಏಕೆ ಬಡೆದಾಡುವಿರಿ! ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ಕ್ಷುದ್ರ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಥ ದಾರುಣ ಸಂಗ್ರಾಮವಾಗುವುದು ಲಾಂಛನಾಸ್ಪದ. ನೀವೀಗ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿರಿ'' ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಗೈದಳು. ತಾಯಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಇಂದ್ರೋಪೇಂದ್ರರಿಬ್ಬರೂ ಒಪ್ಪಿ ತಕ್ಷಣ ಯುದ್ಧ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಅನಂತರ ದೇವಮಾತೆಯು ''ಕೃಷ್ಣ! ನೀನೀಗ ಈ ಪಾರಿಜಾತವನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಒಯ್ದು ಬಿಡು. ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಸೊಸೆಯಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ಈ ವೃಕ್ಷದಿಂದ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದಂತೆ ಪುಣ್ಯಕವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಂಪದಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ. ಅವಳ ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಇದನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ತಂದು ನಂದನದಲ್ಲಿ ಅದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಇಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಸುರರಾಜನಾದರೂ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ತಂದನು.

ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಯ ತುಂಬ ಮೆರೆಸಿ ತನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮರ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಇಳಿದು ಅವರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಮನೆಗೆ

ಅದನ್ನು ಕರೆತಂದನು. ಹೃದಯತುಂಬಿ ಹರ್ಷೋತ್ಕರ್ಷದಿಂದ ಉಲ್ಲಸಿತಳಾಗಿ ನಿಂತ ಭಾಮೆಯು ಪತಿಯನ್ನೂ ಆ ಪಾರಿಜಾತವನ್ನೂ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಆರತಿ ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದಳು. ಗದ ಸಾಂಬ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾದಿ ಕುಮಾರರನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಗವಂತನು ಅವಳ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು ಆ ಮಂದಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಅವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅದು ಬೇಕೆಂದರೆ ದ್ವಾರಕೆಯ ತುಂಬ ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕದಾಗಲೆಂದು ಭಾಮೆಯು ಅಪೇಕ್ಷೆಪಟ್ಟರೆ ಅದು ಹೆಬ್ಬಟ್ಟಿನ ಅಳತೆಯದೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಭಾಮೆಯ ನೂರು ಜನುಮದ ಬಯಕೆಗಳೆಲ್ಲ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಗೆಲುವಿನ ಗೋಪುರದಲ್ಲಿ ನಲಿದಾಡಿತು. ಅವಳು ಕೂಡಲೇ ವ್ರತದ ತಯ್ಯಾರಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದಳು. ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಜಂಬೂ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತರಿಸಿ ಪುಣ್ಯಕದ ಸಮಾರಂಭದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ನಾರದರನ್ನು ನೆನೆಸಿದನು.

ಭಗವಂತನು ನೆನೆದ ತಕ್ಷಣ ನಾರದರು ಬಂದರು. ಯಥಾ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಮುಂದೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೇ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುಚಿರ್ಭೂತರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ ನಾರದರನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಯು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಆ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಆಮಂತ್ರಿಸಿದನು. ಆದರಂತೆ ಅವರ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿಬಂದ ಆ ದೇವಮುನಿಗಳನ್ನು ಗಂಧ ಮಾಲ್ಯಗಳಿಂದ ಭಾಮೆಯ ಒಡಗೂಡಿ ಪೂಜಿಸಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳಿಂದ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಭಾಮೆಯು ಕೃಷ್ಣನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಹಾರವನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪಾರಿಜಾತ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದಳು. ಮತ್ತು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿ ಭಗವಂತನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಡು ಅವನನ್ನು ನಾರದರಿಗೆ ದಾನವಿತ್ತು ''ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ'' ಎಂದಂದು ನೀರುಬಿಟ್ಟಳು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾವಿರ ಹಸುಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಸ್ವರ್ಣಗಿರಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತೊಂದು ರಜತಾದ್ರಿಯನ್ನೂ ಬೇರೊಂದೂ ಮಣಿಪರ್ವತವನ್ನೂ ನಾರದರಿಗೆ ದಾನವಿತ್ತಳು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಆನಂದದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪರಿತೃಪ್ತರಾದ ನಾರದರು ವಿನೋದದಿಂದ ಕೇಶವನಿಗೆ ''ಕೃಷ್ಣ! ಭಾಮೆಯು ನಿನ್ನನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿ ನೀರುಬಿಟ್ಟು ನನಗೆ ದಾನಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ನೀನು ಇನ್ನು ನನ್ನ ದಾಸ. ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಬೇಕು'' ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಗೈದರು. ಆಗ ಕೇಶವನಾದರೂ ಕೈಮುಗಿದು ನಾರದರಿಗೆ ''ಆಗಲಿ ಸ್ವಾಮಿ! ಈ ದಾಸನು ಪ್ರಭುಗಳ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಸದಾ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದಾನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದನು.

ಹೀಗೆ ಪರಿಹಾಸಕಲಾ ಕುಶಲರೂ ಲೀಲಾ ವಿನೋದ ರಸಿಕರೂ ಆದ ನಾರದರು ಕೃಷ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ನಗೆ ಚೇಷ್ಟೆ ವಿನೋದ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಹೂವಿನ ಸರವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ''ಕೃಷ್ಣ ನಿನ್ನ ಬದಲಾಗಿ ನನಗೆ ಒಂದು ಕರು ಸಹಿತವಾದ ಕಪಿಲಾ ಹಸುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ದಾಸ್ಯಮುಕ್ತನಾಗುವಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಮುರಾರಿಯು ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಒಂದು ಕಪಿಲೆ ಹಸು, ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ, ತಿಲಕಾಂಚನ ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ನಾರದರ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ವರ ಬೇಡಲು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ನಾರದರು ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಕೊನೆಗೆ ನಿನ್ನ ಸಾಯುಜ್ಯ

ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವಂತಾಗಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಆದರಂತೆ ಭಗವಂತನು ಅವರಿಗೆ ವರವನ್ನಿತ್ತ ಬಳಿಕ ಪರಮ ಪ್ರೀತಳಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ತನ್ನ ಸವತಿಯಾದ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಕೃಷ್ಣ ಕಾಮಿನಿಯರನ್ನು ಕರೆದು ಸತ್ಕಾರಮಾಡಿ ಆದರದ ಆತಿಥ್ಯ ನೀಡಿ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶಚೀದೇವಿಯು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಕಳಿಸಿದ ಪಟ್ಟೆ ಪೀತಾಂಬರ ವಸ್ತ್ರ ಒಡವೆ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟಳು.

ಕೃಷ್ಣನು ''ನೆಲಕ್ಕಿಳಿದ'' ಬಂದ ಸ್ವರ್ಗಸೀಮೆಯ ಅಚ್ಚರಿಯ ಗಿಡವನ್ನು ಬಂದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಪಂಚಪಾಂಡವರಿಗೂ ಹಾಗೂ ದ್ರೌಪದಿ ಸುಭದ್ರಾ ಕುಂತೀದೇವಿ ಶ್ರುತಶ್ರವಾ ಮೊದಲಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮಕ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರಿಗೂ ಮಿತ್ರ ಪರಿವಾರವರಿಗೂ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಆ ಮಂದಾರ ಕುಸುಮದ ದಿವ್ಯಗಂಧ ಮತ್ತು ಮಹಾಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿ, ಆನಂದ ಸಹಿತರಾಗಿ, ಭಕ್ತಿ ಭರಿತರಾಗಿ ಉಲ್ಲಸಿತ ಮಾನಸರಾಗಿ ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅರ್ಜುನನು ಮಾತ್ರ ದ್ರೌಪದಿ ಸುಭದ್ರಾ ಮೊದಲಾದ ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರದ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಕೇಶವನ ಜೊತೆಗೆ ಕೇಲೀ ವಿಲಾಸ ಲೀಲಾ ವಿನೋದಗಳನ್ನಾಡುತ್ತ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಇದ್ದನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಪುತ್ರಕಲತ್ರ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಪಾರಿಜಾತ ಪ್ರಸೂತವಾದ ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯ ಸಿರಿಸಂಪದಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಭೋಗಿಸುತ್ತ ಹರುಷದಿಂದ ಒಂದು ವರುಷವನ್ನು ಕಳೆದನು.

ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರವಾದ ಬಳಿಕ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ತಿರುಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತಂದು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಅವನೊಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯಾದ ಅದಿತಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಕಂಡನು. ಪಾದಪ್ರಣತನಾದ ಆ ಸತ್ಯಸಂಧನಾದ ಸತ್ಪುತ್ರನಿಗೆ ಆದಿತಿಯು ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಈಗಿನಂತೆ ಬಂಧುಪ್ರೇಮವು ಅಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿ ಮತ್ತೆ ಅದು ದಿನೇ ದಿನೇ ಬೆಳೆಯಲಿ ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದಳು. ನಂತರ ಕೃಷ್ಣನು ತಿರುಗಿ ಬರುವಾಗ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕರೆದು ಮಹಾದೇವನ ಸಂದೇಶಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಾನು ಇಂದಿನಿಂದ ಹತ್ತುದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಲಿರುವೆನು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಅವರಿಗೆ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಅವಧ್ಯತ್ವವನ್ನು ವರವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪ್ರವರನನ್ನೂ ಹಾಗೂ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಜಯಂತನನ್ನೂ ಕಳಿಸು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲ. ಅವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾನು ಆ ದೈತ್ಯ ವಿಧ್ವಂಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರನು ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ನುಡಿದ ಬಳಿಕ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸ್ನೇಹಾತಿರೇಕದಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ನಾರದರು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದಾಗ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಸತ್ಯಭಾಮಾ ಜಾಂಬವತೀ ಗಾಂಧಾರ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಮೊದಲಾದ ಅಷ್ಟಮಹಿಷಿಯರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಆ ಮಹಾಮುನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿದರು. ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಹರಿ ಸಹಿತನಾಗಿ ಉಚ್ಚತರವಾದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಸುಖಾಸೀನರಾದ ಆ ದೇವಮುನಿಗಳನ್ನು ಮಹಾಸಾಧ್ವಿ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯು ಈ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತದ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ಫಲ ಪರಿಣಾಮ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬುಗೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಆಗ ನಾರದರು ''ಅಮ್ಮ, ಸೌಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ! ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಈ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವಳು ಮಹಾಸತಿಯಾದ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯು.

ಸದಾಶುಚಿಯಾದ ಆ ಸತೀದೇವಿಯು ಪರಮ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಈ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ವ್ರತ ಸಮಾಪ್ತಿಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೈತ್ರಿಣಿಯರಾದ ಮುತ್ತೈದೆಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಆಮಂತ್ರಿಸಿದ್ದಳು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಪತಿವ್ರತಾ ಶಿರೋಮಣಿಯರಾದ ಆದಿತಿ, ಶಚೀ, ರೋಹಿಣೀ, ರೇವತೀ, ಗಂಗಾ, ಗೋದಾ, ಸರಸ್ವತೀ, ಲೋಪಾಮುದ್ರಾ, ಸ್ವಾಹಾ, ಸಾವಿತ್ರೀ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಉಮಾದೇವಿಯು ಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರ ಮಂಗಳ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತದ ಬಗೆಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗ ಪತಿವ್ರತಾರತ್ನಗಳಾದ ಆರುಂಧತೀದೇವಿಯು ಪುಣ್ಯದ ವ್ರತದ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ಬಗೆಗೆ ಕೇಳಿದಳು. ಆ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ದೇವೀ ಭವಾನಿಯು ನನ್ನನ್ನೇ ಸದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ರತ್ನ ಪರ್ವತವನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಆಮಂತ್ರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆಗ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೆ. ಅವಳು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ. ವಿದರ್ಭರಾಜ ಕುಮಾರಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿ! ಅದನ್ನೆ ನಾನು ಈಗ ನಿನಗೂ ಸೋದರಿಯರಾದ ಈ ಕೃಷ್ಣ ಕುಟುಂಬಿನಿಯರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸಾವಧಾನ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಆಲಿಸಿರಿ. ಮಹಾಸತಿಯಾದ ಸತೀದೇವಿಯು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಪತಿವ್ರತೆಯರಾದ ಪ್ರಮದಾ ಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯಾದ ವಶಿಷ್ಠ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು-ಆರುಂಧತಿ! ನನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದಲೇ ನಾನೆಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತಗಳನ್ನೂ ಆಚರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಪತಿಯ ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸತಿಯರು ಮಾಡಿದ ವ್ರತ ಉಪವಾಸ ದಾನಧರ್ಮ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮ ಎಲ್ಲವೂ ವಿಫಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ವ್ರತಗಳಿಗಿಂತ ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿರುವುದು ದೊಡ್ಡವ್ರತ. ಪತಿವ್ರತೆಯಲ್ಲದವರು ಮಾಡಿದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ಸಫಲವಾಗವುದಿಲ್ಲ.

ಆದುದರಿಂದ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ, ಪುಣ್ಯಕವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಬಯಸುವ ಮುತ್ತೈದೆಯು ಮೊದಲು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ತಾನು ಮಾಡಲಿರುವ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಅನುಜ್ಞೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಪತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಅತ್ತೆ ಮಾವ ಗುರುಹಿರಿಯರಿಗೆಲ್ಲ ವಂದಿಸಿ ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ದರ್ಭ ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ತಾಮ್ರದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ತೆಗದುಕೊಂಡು ಗೋಶೃಂಗವನ್ನು ತೇದು ತೀರ್ಥಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದೇ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ತನ್ನ ಪತಿಗಾದರೂ ಅದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಉಪೋಷಣದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗೋಶೃಂಗ ಸ್ನಾನದಿಂದ ಸರ್ವತೀರ್ಥ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು.

ಮತ್ತು ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಹೊಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಸಿಗೆ ಆಸನಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಕಣ್ಣೀರು ಕರೆಯಬಾರದು. ಕಲಹ ಮಾಡಬಾರದು. ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳಬಾರದು. ಎರಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಗಂಧ ಕಾಡಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬಾರದು. ಬೆಳ್ಳಗಿನ ಎರಡು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಿಲ್ವಪತ್ರಿ ಮತ್ತು ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಆಗ ಎತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಬಾರದು. ಒಂಟಿಯ ಮೇಲೆ

ಏರಬಾರದು. ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಬಾರದು. ನಗ್ನಸ್ನಾನ ಮಾಡಬಾರದು. ನದೀ ಕೆರೆ ಹಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದು ಉತ್ತಮಪಕ್ಷ. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸಮಣ್ಣಿನ ಕೊಡಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೇಲೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಳಾಗಿ ಒಂದು ವರುಷ ಅಥವಾ ಆರು ತಿಂಗಳು ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳವಾಗಲಿ ನಿಯಮಸ್ಥಳಾಗಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಕೊನೆಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಜನ ಮುತ್ತೈದೆಯರನ್ನು ಕರೆದು ಅವರವರ ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅವರು ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ತಾನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡಂತೆ ಮಾಡಿ ತಂದು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸಂಕಲ್ಪ ಪೂರ್ವವಾಗಿ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ದೇಶ ಕಾಲಾನುರೂಪವಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರ ಬದಲು ನಿಷ್ಕ್ರಯ ಹಣ (ಅವರ ಕಿಮ್ಮತ್ತಿನಷ್ಟು ಹಣಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ) ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಅವರವರ ಜನರಿಗೆ ಪತಿಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಮತ್ತು ಯಾವುದಾದರೂ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ನವಮಿಯ ದಿನ ಆ ವ್ರತದ ಉದ್ಯಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಸಂತಾನ, ವಿಪುಲ ಸಂಪತ್ತು, ವಿಶೇಷ ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಪತಿಯ ಪೂರ್ಣಪ್ರೇಮ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಸೌಂದರ್ಯ, ಪ್ರಚುರ ಆನಂದಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಉತ್ತಮ ಸಂತಾನವನ್ನು ಕೊಡುವ ಈ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತವನ್ನು ಮೊದಲು ನಾನೇ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಉಮಾವ್ರತ ಎಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಯಿತು. ಈ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಇಚ್ಛಾ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಖೀರು ಪಾಯಸಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿವಧವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಸೋಮಸುತೆ! ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಾಳಿನ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಬಿಡುವ ಅಮೃತ ಫಲವೆಂದರೆ ಪುತ್ರ. ಇಂಥ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂತಾನವಾಗಬೇಕಿದ್ದರೆ ಒಂದು ವ್ರತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಇದನ್ನು ನಾನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆನು.

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಯಸುವ ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ವ್ರತ

ಮಕ್ಕಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವ ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಆಷಾಢ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಎರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾದ, ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಪಾಯಸ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಪಾನಕ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಪೂರ್ಣ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ದಾನಕೊಡಬೇಕು. ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಬದಲಾಗಿ ಆಕಳು ಅಥವಾ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮೇಲೆ ವಸ್ತ್ರಯಜ್ಞೋಪವೀತಗಳನ್ನೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಗಂಡು ಮಗು ಆಗಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದವಳು ಪುಷ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಹುಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವವರು ರೋಹಿಣೀ ಮೊದಲಾದ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಿ ನಕ್ಷತ್ರ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ದಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಪತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ದ್ವಿದಲಧಾನ್ಯ ಫಲಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸತ್ಸಂತಾನ ಮತ್ತು ಅಖಂಡ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು.

ಇದರಂತೆ ಗಂಡನಿಗೆ ಸುಖವಾಗಲಿ ಎಂದು ಬಯಸುವ ಹೆಂಗಸು ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದ ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಂದುವರುಷದವರೆಗೆ ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವರ್ಷದ ಕೊನೆಗೆ ಉದ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಬಂಗಾರದ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಮುಂತಾದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ತಾನು ಬಿಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಹಾಕಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣೆಯಿಂದ ಸಹಿತವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಶಾಕದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅಖಂಡ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬೇಕಾದರೆ

ಮಕ್ಕಳು ದೀರ್ಘಾಯುಗಳಾಗಿ ತನಗೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಮುತ್ತೈದೆತನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಸೂರ್ಯಪೂತವಾದ ಅನ್ನವನ್ನೆ ಭಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಏನೇ ತಿಂದರೂ ಉಂಡರೂ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಗುವದರೊಳಗಾಗಿ ತಿನ್ನಬೇಕು. ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಿದಬಳಿಕ ಏನೂ ತಿನ್ನಕೂಡದು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷಮಾಡಿ ವರ್ಷಾಂತದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಸದಾಚಾರಿ ಯಾದ ದರಿದ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಕೊಡಬೇಕು.

ಚಂದ್ರಮುಖಿಯಾಗಲು

ಇದರಂತೆ ಚಂದ್ರಪೂತ ವ್ರತವೂ ಉಂಟು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಗುವವರೆಗೆ ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನದೇ ಚಂದ್ರದರ್ಶನ ಅಥವಾ ನಕ್ಷತ್ರದ ದರ್ಶನವಾದ ಬಳಿಕವೇ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಪೌರ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಚಂದ್ರೋದಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕುಶ ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪುಷ್ಪಗಳ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಇತ್ತು ಹಾಲು ಹಾಕಿದ ಗೋದಿ ಕಟ್ಟಿದ ಪರಮಾನ್ನವನ್ನು ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಉಣಿಸಬೇಕು. ಈ ಚಂದ್ರ ಶೀತ ತಾರಕಪೂತವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದ ವ್ರತಿನಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಕೊನೆಯದಿನ ಬಂಗಾರದ ಚಂದ್ರ ಕನಕ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಉಪ್ಪು ವಸ್ತ್ರಗಳಾನ್ನಾದರೂ ದಾನವೀಯಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಈ ವ್ರತಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮಹಿಳೆಯು ಚಂದ್ರನಂತೆ ಸುಂದರಮುಖಿಯೂ ನಕ್ಷತ್ರದಂತೆ ಕಾಂತಿಮತಿಯೂ ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯೂ ಪುತ್ರವತಿಯೂ ಆಗುವಳು.

ಇದರಂತೆ ಸೂರ್ಯದರ್ಶನದ ವ್ರತ (ಎಂದರೆ ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬಿಸಿಲು ಬೀಳದೇ ಊಟ ಮಾಡದೇ ಇರುವ)ವನ್ನು ಆಚರಿಸುವವರು ಕೊನೆಯದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸುವರ್ಣ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಬಳಿಕ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಮೋಡಹಾಕಿ ಸೂರ್ಯದರ್ಶನವಾಗದಿದ್ದರೆ ಊಟ ಮಾಡತಕ್ಕದಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೇ ದಿನ ಗಳಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಮೋಡಗಳೆಲ್ಲ ಬಯಲಾಗಿ ಬಿಸಿಲು ಬಿದ್ದು ಈ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕಂಡ ಬಳಿಕವೇ ಅವರು ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ವ್ರತದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಎರಡೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಅವರು ಗಂಡಂದಿರಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಕರ್ಷಕರಾಗಿ ತೋರುವರು. ತನ್ನ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರೂ ಹಾಗೂ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲರೂ ಸದ್ಗುಣಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಲಿ ಎಂದು ಅಭಿಲಾಷೆಯುಳ್ಳ ಸತಿಯರು ಪ್ರತಿಸಪ್ತಮಿ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಹೊತ್ತು ಭೋಜನ ಮಾಡಿ ಅಬ್ದಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಗಿಡವನ್ನು

ಮಾಡಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣೆ ಸಹಿತವಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಗಂಡನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಇಷ್ಟಳಾಗಿ ಪುತ್ರವತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯು ರಂಡಕದಲ್ಲಿ ದೀಪವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಹಚ್ಚಿ ಕೊನೆಗೆ ಸುವರ್ಣದೀಪವನ್ನು ದಾನವೀಯಬೇಕು.

ಆರುಂಧತಿ! ನಿಜವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಪತಿಯನ್ನೇ ಪರದೇವತೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸೇವೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರನ್ನು ಸೇವಿಸುವ, ಎಂದೂ ಯಾರಿಗೂ ಮರ್ಮಭೇದಕವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡದ, ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ಉಂಡು, ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಸೌಮ್ಯಳಾಗಿ ಶಾಂತಳಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುವ ಪತಿವ್ರತೆಗೆ ಯಾವ ವ್ರತವೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ತರಹದ ಉಪವಾಸದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ದುರ್ದೈವದಿಂದ ವಿಧವೆಯಾದ ಸತೀ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಧರ್ಮ, ಕರ್ಮ, ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.

ವಿಧವೆಯರ ವ್ರತಗಳು

ಅಂಥ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಗುರುಹಿರಿಯರ ಸೇವಾಶುಶ್ರೂಷೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಚಿತ್ರದಿಂದ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರೆದು ಅಥವಾ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೊರೆದು ಇಲ್ಲವೇ ಮಣ್ಣಿನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪತಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ತಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ವ್ರತ ಉಪವಾಸ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಪ್ರತಿಮೆಯಿಂದಲೇ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸದಾ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯ ಪರೋಪಕಾರ ದಾನಧರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರಬೇಕು. ಪತಿಯನ್ನೇ ಪರಮೇಶ್ವರ ನೆಂದು ತಿಳಿದು ವಿಧವೆಯಾದರೂ ಪತಿಯ ಪ್ರತಿಮಾ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ದಿಂದಿರಬೇಕು. ಸತ್ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ತತ್ಪರಳಾದ ಇಂಥಸಾಧ್ವೀಮಣಿಯು ಸೂರ್ಯಮಂಡಲ ದಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿನಿಯೂ ಪವಿತ್ರಳೂ ಪೂಜ್ಯಳೂ ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಳೂ ಆಗುವಳು.

ಮಾನನೀಯರಾದ ಮೂವರು ಮುತ್ತೈದೆಯರು

ಆರುಂಧತಿ! ನಾರದನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಈ ವಿವಿಧ ಪುಣ್ಯವ್ರತಗಳ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೀಯ ಪತಿವ್ರತೆಯರಲ್ಲಿ ಆದಿತಿ ಶಚೀದೇವಿ ಹಾಗೂ ನೀನು ಈ ಮೂವರು ಪ್ರಶಂಸಾ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಿರಿ. ಎಲ್ಲ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷ್ಣುಪತ್ನಿಯಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಮಾತ್ರ ಈ ವ್ರತವಿಧಿಗಳ ಯಥಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಳು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಮಹಾಸಾಧ್ವಿಯರೆಲ್ಲ ಪರಮಾನಂದ ಭರಿತರಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ವಂದನೆ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಅತ್ತ ಕ್ರೀಡೆ, ಇತ್ತ ಪೀಡೆ

ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನು ಬಲರಾಮ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸಾಗರ ಸಲಿಲದಲ್ಲಿ ಸುಂದರಿಯರ ವೃಂದದೊಡನೆ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯನ್ನಾಡಿದನು. ಆಗ ಸಮುದ್ರದ ಉಪ್ಪುನೀರು ಕೂಡ ಸವಿಯಾಗಿ ಸಿಹಿಯಾಗಿ ಗಂಧಾಢ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಕುಬೇರ ಭವನದಿಂದ ಹಾಗು ಇಂದ್ರಲೋಕದಿಂದ ಅನೇಕ ಅಪ್ಸರೆಯರ ಜೊತೆಗೆ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿಂದ ಸುಗಂಧಿಯಾದ ಸಾಮುದ್ರ ಸಲಿಲದಲ್ಲಿ

ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ವಿಹರಿಸಿ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯನ್ನಾಡಿದರು. ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಒಂದು ನೂರಾ ಎಂಟುಜನ ಹೆಂಡಂದಿರೊಂದಿಗೆ ಜಲಕೇಲಿಗೆ ಇಳಿದನು. ರೇವತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸುರಾಪಾನ ಮದ ಮುದಿತನಾದ ಬಲರಾಮನೂ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯನ್ನಾಡಿದ. ಹಂಸದಂತೆ ತೇಲುತ್ತಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ನೌಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾದವರೂ ಅಪ್ಸರೆಯರೂ ಕೂಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಸುತ್ತಲೂ ನೆರೆದು ತಮ್ಮ ಗಾನ ತಾನಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತಣಿಸಿದರು. ನೆಲದಲ್ಲಿಯಂತೆ ಆ ಜಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಕುಣಿದು ನಲಿದು ನರ್ತಿಸಿದರು. ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೀತಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡಿ ಗೇಯ ನೃತ್ಯರೂಪದಿಂದ ಅಂದು ಕುಣಿದು ತೋರಿಸಿದರು. ಕಂಸ, ಚಾಣೂರ, ಕೇಶಿ, ಪ್ರಲಂಬಾದಿ ವಧದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನೂ, ಸುಭದ್ರಾ ಹರಣದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನೂ, ಗೋವರ್ಧನೋದ್ಧರಣದ ದೃಶ್ಯವನ್ನೂ, ಕಾಲಿಯಾ ಮರ್ದನದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನೂ ಅಭಿನಯಸಹಿತವಾಗಿ ನಾಟಕವಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಕುಂಭನೆಂಬ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯ ದೈತ್ಯನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನು. ಮತ್ತು ಮಹಾಮಾಯಾವಿಯಾದ ಆ ದುರುಳ ದಾನವನು ಕೆಲ ದಿನಕಪಟವೇಷದಿಂದ ದ್ವಾರಕೆಯ ಉಪವನದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಈಗ ಸಂಧಿ ಸಾಧಿಸಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಯಾದವ ವನಿತೆಯರನ್ನೆಲ್ಲ ವಂಚಿಸಿ, ಭಾನು ಎಂಬ ರೂಪರಂಜಿನಿಯಾದ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು. ರಕ್ಷಕರಾದ ಗಂಡಸರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಭಾನುವಿನ ಕನ್ಯಾಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದ ಈ ಕನ್ಯಾಪಹರಣದಿಂದ ಮಹಾ ಕೋಲಾಹಲವುಂಟಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಚೀತ್ಕಾರಮಾಡಿ ಅಳಹತ್ತಿದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಗ ಜಲಕ್ರೀಡೆಗೆ ಹೋಗದೆ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡ ಗಂಡಸರಾದ ವಸುದೇವ ಹಾಗೂ ಆಹುಕ ಇಬ್ಬರೂ ಭಾನುವಿನ ಕನ್ಯಾಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಾಯಾವಿ ದಾನವನು ಭಾನುಮತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಓಡಿ ಬಂದು ವಾರಿವಿಹಾರ ವಿಲೋಲನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ತಾನು ಗರುಡನನ್ನು ಏರಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ರಥವೇರಿ ಕೊಂಡು ತಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದನು. ಗರುಡನ ಗಾಳಿವೇಗದ ಗತಿಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ತ್ವರಿತದಲ್ಲಿಯೇ ವಜ್ರಪುರಿಯೆಡೆಗೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಲಿರುವ ನಿಕುಂಭನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಏರಿಬರುವ ಕೃಷ್ಣ ಅರ್ಜುನ ಹಾಗೂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮೂವರನ್ನು ಕಂಡು ಆ ದುರ್ಮರ್ಷಿ ದಾನವನು ತಾನೂ ಮೂರು ರೂಪಗಳನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು.

ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರಿಗಾಗಲೇ ಆ ದೈತ್ಯಾಪಸದನೊಂದಿಗೆ ರೊಚ್ಚಿನಿಂದ ಕಾದಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತಾಗಿತ್ತು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಪಟ ಕುತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾದ ಆ ಮಾಯಾವಿ ದಾನವನು ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಗದೆಯನ್ನು ಬೀಸಿದರೂ ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಭಾನುಮತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಪಾರ್ಥ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನರು ಆವೇಶದಿಂದ ಹೊಡೆಯ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಅವನು ಢಾಲಿನಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಮುಂದೆ

ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾದಿಗಳು ಆ ದೈತ್ಯನ ಮೇಲೆ ನಿರ್ದಯರಾಗಿ ಜೋರಿನಿಂದ ಅಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೂ ಕುಶಲಧನುರ್ಧಾರಿಧೌರೇಯನಾದ ಧನಂಜಯನು ಒಂಟೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡ ಅಜಗರವನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಕೋವಿದರು ಒಂಟೆಯ ಮೈಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಹತ್ತದಹಾಗೆ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದಲೇ ಕಡಿದು ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೊಲ್ಲುವಂತೆ ಪಾರ್ಥನು ನಿಕುಂಭನಮೇಲೆ ಭಾನುಮತಿಗೆ ತಾಕದಂತೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಹತ್ತಿದನು. ಅರ್ಜುನನ ಈ ಶರಸಂಧಾನ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಜರ್ಜರಿತನಾದ ಆ ದುರ್ದಾನವನು ಕೂಡಲೇ ಆ ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಓಡಹತ್ತಿದನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣಪ್ರದ್ಯುಮ್ನರು ಅವನನ್ನು ಬಿಡದೇ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದರು. ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಹಾರೀತ ಪಕ್ಷಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಿಂದನು. ಆಗಲೂ ಅರ್ಜುನನು ಭಾನುಮತಿಗೆ ಬಡೆಯದಂತೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

ಆಗ ಪಕ್ಷಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಉದ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕದಿಕ್ಕಿಗೆ ಓಡಹತ್ತಿದನು. ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಿಗಳಾದ ಈ ಮೂವರೂ ಅವನ ಬೆನ್ನಹತ್ತಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಸಪ್ತದ್ವೀಪವತಿಯಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಾಡಿ ಅವನು ಗೋಕರ್ಣಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ಬಂದಾಗ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಗಂಗಾನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಉಸುಕಿನ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿದನು. ಮಹಾದೇವರ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಆ ಗೋಕರ್ಣ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ದೇವಾಸುರರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದ ಲಂಘಿಸಲಾರರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಅರಿತು ಚಪಲನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಇಳಿದು ಬಂದು, ಬಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸನು ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಭಾನುಮತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು.

ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರಿಬ್ಬರೂ ಬಾಣಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದರು. ಆಗ ದೈತ್ಯನು ಆ ಕನ್ಯೆಯ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗೋಕರ್ಣ ಕ್ಷೇತ್ರವಿದ್ದ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿಗೇ ಶರಣುಹೊಡೆದು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ತನ್ನ ಜ್ಞಾತಿಗಳ ಆಲಯವಾದ ಷಟ್ಪುರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದನು. ಇತ್ತ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಕೃಷ್ಣನ ಅಣತಿಯಂತೆ ಭಾನುಮತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಆನಂದದಿಂದ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ತಂದು ತಂದೆಯ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ತಾನುಮರಳಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಿಕುಂಭನಾದರೂ ಷಟ್ಪುರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ನನ್ನ ಘೋರವಾದ ಗದೆಯನ್ನು ಅಪ್ಪಳಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ರಕ್ತವಾಂತಿಯಾಗಿ ಅರ್ಜುನನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಬೀಳುವಂತಾಯಿತು. ದಾನವನ ಅಟ್ಟಹಾಸಮಾಡುತ್ತ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವನಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಅದೃಶ್ಯ ರೂಪದಿಂದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಗದೆಯಿಂದ ಕುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಅಲಕ್ಷಿತವಾದ ಗದಾ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಾದರೂ ಮೂರ್ಛಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಬಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕುಪಿತನಾದ ಕೇಶವನು ತನ್ನ ಕೌಮೋದಕೀ ಗದೆಯನ್ನು ಬೀಸುತ್ತ ನಿಕುಂಭನೆಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು. ಆಗ ನಿಕುಂಭನು ಮೂರ್ಛಿತನಾದ ಅರ್ಜುನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಓಡಿದನು.

ಕೆಲಹೊತ್ತು ಕೃಷ್ಣನು ಆ ದುಷ್ಟದಾನವನೊಂದಿಗೆ ಗದಾ ಯುದ್ಧದ ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಆ ದೈತ್ಯನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದಲೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ಅರ್ಜುನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನೂ

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೆಣವಾಗಿ ಬಿದ್ದನು. ದೈತ್ಯನು ಬಿದ್ದಕೂಡಲೇ ಆಕಾಶದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲಿರುವ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕೃಷ್ಣನ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ತಡೆದುಹಿಡಿದು ಬಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟ ಹತ್ತದಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಬಳಿಕ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ನಿಕುಂಭನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಅರ್ಜುನ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನರೊಂದಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದನು.

ದುರ್ವಾಸ ರೂಪದಲಿ ದುರ್ದೈವ ಕಾಡಿತ್ತು

ದುರ್ಧರ್ಷನಾದ ದೈತ್ಯನಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾನುಮತಿಯು ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಮರಳಿ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡು ಭಯ ಭಕ್ತಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಬಾಗಿ ನಿಂದಿರುವ ಭಾನುವನ್ನು ಕುರಿತು ನಾರದರು ''ಭಾನು! ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಬಹಳ ಬೇಜಾರು ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ನಿನ್ನ ಮಗಳಾದ ಈ ಭಾನುಮತಿಯು ರೈವತ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಆಟದ ಭರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ದೂರ್ವಾಸ ಮುನಿಗಳನ್ನು ರೇಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅದರಿಂದ ಪರಿಕುಪಿತರಾದ ಅವರು ಇವಳಿಗೆ ''ನೀನು ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡವಳಾದ ಬಳಿಕ ವೈರಿವಶಳಾಗಿ ಈ ಹುಡುಗಾಟಿಕೆಯ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಿ'' ಎಂದು ಶಾಪವಿತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಮುನಿಗಳೂ ''ಏನೂ ತಿಳಿಯದ ಇಂಥ ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಕಠೋರ ಶಾಪವೀಯುವದೇ! ಸ್ವಾಮಿ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿರಿ'' ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದೆವು. ಆಗ ಶಾಂತರಾದ ಅವರು ''ನನ್ನ ಮಾತು ಬದಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವಳು ಶತ್ರುಗಳ ಕೈಗೆ ಬಿದ್ದರೂ ಅವರ ಬಲಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗದೇ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಪವಿತ್ರಳಾಗಿ ಮರಳಿ ಬರುವಳು. ಮತ್ತು ಉತ್ತಮನಾದ ಪತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂತಾನ ಸಂಪತ್ತು ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಂದಿ ನಿತ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಸದಾ ಸುಗಂಧಗಳಿಂದ ಬಂಧು ಬಾಂಧವ ವೃಂದದವರಿಗೆಲ್ಲ ಆನಂದದಾಯಕಳಾಗುವಳು.''ಎಂದು ಉಶ್ಶಾಪವಿತ್ತರು. ಹೀಗೆ ಭಾನುಮತಿಯು ಶೈಶವದ ಶಾಪ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಅರುಹಿ ಅವನನ್ನು ಸಂತೈಸಿದರು. ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ಕೊನೆಯ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನಾದ ಸಹದೇವನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಡಲು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಸಹದೇವನ ಸಹದೇವಿಯಾದಯಾದವಿ

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಭಾನುವು ಪರಮಸಂತೋಷ ಭರಿತನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ದ್ವಾರಾ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಸಹದೇವನಿಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಲಾವಣ್ಯ ಲತಿಕೆಯಂತಿರುವ ಭಾನುಮತಿಯನ್ನು ಇತ್ತು ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಭಗವಂತನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಸಹದೇವನಾದರೂ ಅತ್ಯಂತ ರೂಪವತಿಯೂ ಶೀಲವತಿಯೂ ಆದ ಭಾನುಮತಿಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂತಸದಿಂದ ಸತೀಮಣಿಯೊಡನೆ ಸ್ವನಗರಿಗೆ ತೆರಳಿದನು.

ವಜ್ರನಾಭ ವೃತ್ತಾಂತ

ವಜ್ರನಾಭ ದೈತ್ಯನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಉಗ್ರ ತಪವನಾಚರಿಸಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಅವಧ್ಯತ್ವವನ್ನೂ ರತ್ನಪೂರ್ಣವಾದ ವಜ್ರಪುರ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಉಪನಗರಗಳಿದ್ದು ಆ ಮೂಲ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ

ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಗಾಳಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರವೇಶವಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುಭದ್ರ ಹಾಗೂ ಸುಸಂಪನ್ನವಾದ ಈ ದುರ್ಗಮದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಜನ ದೈತ್ಯ ದಾನವರು ಬಂದು ಅದರ ಉಪನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಅವಧ್ಯತ್ವ ವರವನ್ನು ಪಡೆದು ಗರ್ವಭಾರದಿಂದ ಅಂಧನಾದ ವಜ್ರನಾಭನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಡಹತ್ತಿದನು. ಅವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ''ದೇವೇಂದ್ರ! ನಾವಿಬ್ಬರೂ-ಅದೇಕೆ ದೇವದಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಕಶ್ಯಪಮುನಿಯ ಮಕ್ಕಳು. ಅಂದ ಬಳಿಕ ಇಡೀ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ನೀನೇ ಏಕೆ ಆಳಬೇಕು? ಇಷ್ಟುದಿನ ನೀನು ಆಳಿದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಾನಾಳುವೆ. ಸ್ವರ್ಗ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ನನಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು'' ಎಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು. ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ''ಸೋದರ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಿಜ, ಆದರೆ ಈಗ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ತಂದೆಯಾದ ಕಶ್ಯಪರು ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವರು. ಈ ಯಾಗವು ಮುಗಿಯಲಿ, ಆ ಬಳಿಕ ಅವರು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವರೋ ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಡೆದನು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಆ ದೈತ್ಯನು ನೇರವಾಗಿ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರಾಗಿ ಕುಳಿತ ಕಶ್ಯಪರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನನಗೆ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು ಅವರಾದರೂ ಇಂದ್ರನದಂತೆ 'ಯಾಗ ಮುಗಿಯಲಿ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತಾಳು, ನಿನ್ನ ಊರಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖವಾಗಿ ಇರು ಹೋಗು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರು.

ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳಿ ವಜ್ರನಾಭನು ತನ್ನ ವಜ್ರಪುರಕ್ಕೆ ಮರಳಿಹೋದ ಕೂಡಲೇ ದೇವರಾಜನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ವಜ್ರನಾಭನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ವಸುದೇವನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆ ಯಜ್ಞದ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾದ ನಂತರ ನಾನು ಆ ದುಷ್ಟದೈತ್ಯನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವೆ ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಇತ್ತು ದೇವರಾಜನನ್ನು ಸಂತೈಸಿದನು. ವಸುದೇವನ ಆ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗಕ್ಕಾಗಿ ಅಸಂಖ್ಯ ಋಷಿಗಳು ಮುನಿಯೋಗಿಗಳೂ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರ ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ಭದ್ರ ಎಂಬ ಪಟುನಟನು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ನಾಟ್ಯವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿದನು. ಅವನ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಭರತನಾಟ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೀತರಾದ ಋಷಿಮುನಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ಆಕಾಶಗಮನ, ಅವಧ್ಯತ್ವ,ಕಾಮರೂಪ, ಸ್ವೈರ ಸಂಚಾರಾದಿ ವರಗಳನ್ನು ಇತ್ತು ಕರುಣಿಸಿದರು.

ಅವರ ವರದ ಬಲದಿಂದ ಆ ಭದ್ರನು ದೇವದಾನವರ ಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಸಂಚರಿಸಿ ತನ್ನ ನಾಟ್ಯಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು, ಮತ್ತು ಹಬ್ಬ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ನಾಟ್ಯದಿಂದ ಆನಂದವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇತ್ತ ದೇವೇಂದ್ರನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ದಿವ್ಯಹಂಸಗಳನ್ನು ಕರೆದು ವಜ್ರನಾಭಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಮುಂದೆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಗುಣಗಾಯನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದನು.

ಅದರಂತೆ ನಾಕಲೋಕದ ಬಿಳಿಬಣ್ಣದ ಆ ಅರಸಂಚೆಗಳು ಹಾರಾಡುತ್ತ ವಜ್ರನಾಭಪುರದ ಅಂತಃಪುರದ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಳಿದವು. ಅಲ್ಲಿಯ ತಿಳಿಗೊಳದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚ ಬಿಳಿಬಣ್ಣದಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಸೆಯುತ್ತಿರುವ ಆ ರಾಜಹಂಸಗಳ ಮಧುರ ಮಧುರವಾದ

ಮಾತಿನ ಮೋಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ದೈತ್ಯರಾಜನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಮಾನವರಿಗಿಂತ ಮಧುರಾಲಾಪಿಗಳಾದ ಆ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಆ ದಾನವನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ಆಮಂತ್ರಣದಿಂದ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ, ಆ ಹಂಸಗಳು ಅಂತಪುರ ರಾಜಭವನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜರಾಣಿಯರೆದುರು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ವಿವಿಧ ಕೌತುಕದ ಕತೆಗಳನ್ನೂ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳ ಸುದ್ದಿ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಚತುರಮತಿಯ ಆ ಚಾರುಮರಾಳಗಳ ಕರ್ಪೂರವರ್ಣ ಸ್ಪಷ್ಟಭಾಷಣ ಸಂಭಾಷಣಚಾತುರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಪ್ರಭಾವತಿಯಂತೂ ಮುಗ್ಧಳಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಶುಚಿಮುಖಿ ಎಂದು ಹಂಸಿಯಂತೂ ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಜೀವಸಖಿಯಂತಾಗಿದ್ದಳು.

ಆ ಶುಚಿಮುಖಿಯು ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರಭಾವತಿಗೆ ''ಜೀವಸಖಿ! ನಿನ್ನ ಯೌವನದ ಚೆಲುವು ದಿನೇ ದಿನೇ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಲಿದೆ ಕಳೆದ ದಿನ ತಿರುಗಿ ಬಾರದು. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯ ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಕಳಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರೂ ನಿನಗೆ ಯಾರೂ ಮನಸ್ಸು ಬಾರದೇ ಅವಿವಾಹಿತಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿರುವಿ. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಅಂಥ ರೂಪವಂತರಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಪರೂಪ ರೂಪವುಳ್ಳವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭಾವತಿಯು ''ಅಂಥ ಕಾಮಕಮನೀಯವಾದ ಕಾಯಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಸುಕುಮಾರ ರಾಜಕುಮಾರರಾದರೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಯಾರು ಉಂಟು? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜಹಂಸಿಯು ನಕ್ಕು ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಗುಣ ಶೀಲ ವಯಸ್ಸು ವಿದ್ಯಾ ಮತ್ತು ಶೌರ್ಯಧೈರ್ಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ''ಸಕಲ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರತೀಕವೆಂದರೇ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ. ಅವನನ್ನು ನೀನು ಒರಿಸು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದವು.

ಅದರಿಂದ ಆ ರಾಜಕನ್ಯೆಗೆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗಾತಿಶಯವುಂಟಾಗಿ ''ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ನನಗೆ ಪತಿಯಾಗಿ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ. ನಾನಾದರೂ ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ಶಂಬರಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿದ ಕಾಮರೂಪಿಯಾದ ಆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಹಾಗೂ ಅವನ ತಂದೆಯಾದ ಶ್ರೀಷ್ಣವ ಗುಣಗೌರವ ಪ್ರತಾಪ ಪ್ರಭಾವ ಗಳನ್ನು ನಾರದರೇ ಮೊದಲಾದವರ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೂ ಅವರಿಗೂ ಬದ್ಧದ್ವೇಷವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಹೇಗೆ ಆಗಬೇಕು? ದೇವಪಕ್ಷಿಗಳೇ! ಏನಾದರೂ ಯುಕ್ತಿ ಹುಡುಕಿ ಈ ಸಂಬಂಧ ಕುದುರುವಂತೆ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿರಿ'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಶುಚಿಮುಚಿ ಎಂಬ ಹಂಸಸಖಿಯು ''ರಾಜಕುಮಾರಿ! ನೀನು ಏನೂ ಚಿಂತೆ ಮಾಡಬೇಡ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನೇ ನೀನಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಂದು ನಿನ್ನ ಅಭೀಷ್ಟವು ಪೂರ್ಣವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನೀನು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಹತ್ತಿರ ನಮ್ಮ ಕಥಾ ಕಥನ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ನಮ್ಮಿಂದ ಅವರು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾಡು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದವು.

ಅದರಂತೆ ಪ್ರಭಾವತಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಎದುರಿಗೆ ಆ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಗಳ ಕಥಾಕಥನ ಕೋವಿದತ್ವವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು. ಅದರಿಂದ ಕುತೂಹಲ ಭರಿತನಾಗಿ ಅವನು

ಹಂಸಗಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಜಗತ್ತಿನ ಚಮತ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಅದ್ಭುತಗಳ ಬಗೆಗೆ ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಹಂಸವಂಶಾವತಂಸಿಯಾದ ಶುಚಿಮುಖಿಯು ''ರಾಜನ್! ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಭದ್ರನಟ. ಅವನು ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ನಾಳೆ ದೇವಲೋಕ. ಅವನು ಹೋಗದ ದೇಶವಿಲ್ಲ. ಹಾಡದ ಹಾಡು ಇಲ್ಲ, ಆಡದ ನಾಟ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮಾಡದ ಮನರಂಜನೆಯಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕಾಮ ರೂಪಿ, ಕಾಮ ಗಾಮಿ ಇದ್ದು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.'' ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿದವು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುತೂಹಲಾವಿಷ್ಟನಾದ ಆ ದಾನವೇಂದ್ರನು ಶುಚಿಮುಖಿಗೆ ''ಹಂಸಸಖಿ! ನಾನೂ ಅವನು ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಅವನ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವನು ಇಲ್ಲಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡು'' ಎಂದು ಕೌತುಕದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಹಕ್ಕಿಗಳು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಇಂದ್ರನಿಗೂ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದವು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಕೃಷ್ಣನು ವಜ್ರನಾಭನನ್ನು ಕೊಂದು ಪ್ರಭಾವತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ದಿವ್ಯವಾದ ನಟವೇಷವನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಸಾಂಬನಿಗೆ ವಿದೂಷಕ ಪಾತ್ರವನ್ನೂ ಗದನಿಗೆ ಸಹಾಯಕ ನಟನ ಪಾತ್ರವನ್ನೂ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಇವರಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಯದುವೀರರು ಭದ್ರ ಹಾಗೂ ಭದ್ರನ ಸಹಾಯಕರಾದ ನಟ ನಟಿಯರ ವೇಷವನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಜೊತೆಗೆ ವಜ್ರನಾಭಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಈ ಯಾದವರ ಭದ್ರನಾಟಕ ಮಂಡಳಿಯು ಮೊದಲು ಅಸಂಖ್ಯ ದೈತ್ಯದಾನವರಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಲಿರುವ ವಜ್ರನಾಭಪುರದ ಉಪನಗರವಾದ ಸುಪುರ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿಯಿತು.

ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತರಾದ ಈ ನಾಟ್ಯವಿಲಾಸಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸರ್ವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ವಜ್ರನಾಭನು ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಆಪುರದ ಪೌರರು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಸಂಭ್ರಮದ ಆತಿಥ್ಯ ನೀಡಿ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ ರತ್ನಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ನೇಹದ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಬಹುದಿನದಿಂದ ನಾವು ಯಾವನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವೋ ಅಂಥ ಭದ್ರನಟನು ಇಂದು ತಾನಾಗಿ ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದು ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ನಾಟಕ ನೋಡಲು ನೆರೆದರು. ನಾಟಕ ಪ್ರಾರಂಭದ ಮೊದಲು ಅಭಿನಯಿಸಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠನೃತ್ಯವೇ ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯದಾನವರ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಿತು. ಮುಂದೆ ರಾಮಾಯಣದ ರಮಣೀಯವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನಾಡಿ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಗೀತ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಅಭಿನಯಿಸಿದರು. ಅವರ ನಾಟ್ಯಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದಿತರಾದ ದೈತ್ಯಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ನಡು ನಡುವೆ ಎದ್ದು ಭಲೆ ಭಾಪು ಎಂದು ಚಪ್ಪಳಿಕ್ಕಿ ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರ ತೆಗೆದರು. ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷಾತಿಶಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ತಮ್ಮ ಆಭರಣ ರತ್ನದ ಪದಕ ಕಡಗ ಹಾರ ಕುಂಡಲಗಳ ಕೂಡ ನಟನಟಿಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ಉಪನಗರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಸಂಭ್ರಮದ ನಾಟ್ಯೋತ್ಸವದ ಸಂತಸದ ಸಮಾಚಾರ ವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಜ್ರನಾಭನು ಆ ನಟವರ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬರಹೇಳಿದನು. ದೈತ್ಯೇಂದ್ರನ ಆದೇಶದಂತೆ ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಯಾದವನಟರು ''ಗಂಗಾವತರಣ'' ಎಂಬ

ಗೇಯ ನಾಟಕವನ್ನು ಛಾಲಿಕ್ಯಗಾಯನದೊಂದಿಗೆ ಅಭಿನಯಿಸಿದರು. ಈ ನಾಟಕವು ನಡೆದಾಗ ರಾಕ್ಷಸರು ನಡುನಡುವೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ನಕ್ಕು ಕೂಗಿ ತಾಳಬಡೆದು ಹರ್ಷವಾಯು ಆದವರಂತೆ ಕುಣಿದಾಡಿದರು. ಬಳಿಕ ಆ ಭದ್ರನಾಟಕ ಕಂಪನಿಯವರಿಂದ ''ರಂಭೆಯ ಅಭಿಸಾರ'' ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಶೃಂಗಾರರಸ ತರಂಗಿತವಾದ ನಾಟಕವು ಆಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿಯಂತೂ ಆ ನಟನಟಿಯರಿಗೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ ಎಂದು ಮುತ್ತುರತ್ನಗಳ ರಾಶಿರಾಶಿಯನ್ನೇ ದೈತ್ಯನಾಗರಿಕರು ಅರ್ಪಿಸಿದರು.

ಇತ್ತ ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಪ್ರಣಯದೂತಿಯಾದ ಶುಚಿಮುಖಿ ಹಂಸಿಯು ಅವಳ ಹತ್ತಿರಬಂದು ''ರಾಜಕುಮಾರಿ ಇಂದು ಸಾಯಂಕಾಲ ನಿನ್ನ ಮನದನ್ನನು ಅರಮನೆಯ ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆಯ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಗೆ ಬರುವನು. ಮಧುರ ಮಿಲನಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರು'' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಆ ಶುಚಿಮುಖಿ ಹಂಸಿಯಸೂಚನೆ ನಟವೇಷಧರನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾದ ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಶನದ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಉತ್ಕಂಠಿತನಾಗಿ ಅರಮನೆಯೆಡೆಗೆ ನಡೆದನು. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಹೂವಿನಹಾರದಲ್ಲಿ ದುಂಬಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತು ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತನ್ನ ದಿವ್ಯರೂಪವನಾಂತು ಅವಳೆದುರಿಗೆ ನಿಂತನು. ನೂರು ಚಂದ್ರಕಾಂತಿ ಕಾಂತನಾದ ಆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನ ಸುಮನೋಹರವಾದ ದಿವ್ಯ ದೇಹದ ದೀಪ್ತಿ ದೀಧಿತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಚಕಿತ ಮುದಿತಳಾದ ಪ್ರಭಾವತಿಯು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ನಸುಗೆಂಪಾದ ಮುಖವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಆಗ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಅವಳ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಉಂಗುರದಲ್ಲಿದ್ದ ರತ್ನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಮಂದಹಾಸಸುಂದರವಾದ ಅವಳ ಮುಖದ ಲಜ್ಜಾಲಾಲಿಮೆಯಿಂದಲೇ ಅವಳ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಉಂಗುರದಲ್ಲಿರುವ ರತ್ನ ಶಕಲದ ಜ್ಯೋತಿರ್ವಲಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಆವಾಹನ ಮಾಡಿ ವೈವಾಹಿಕ ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಗಳಿಂದಲೇ ಆಹುತಿಯನ್ನಿತ್ತನು. ಅನಂತರ ಆ ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರನು ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಳಾದ ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಕನಕಕಂಕಣ ಭೂಷಿತವಾದ ಕರಪಂಕಜವನ್ನು ಪಿಡಿದುಕೊಂಡು ಉಂಗುರದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಹಾಕಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮನಸಾ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದನು. ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು.

ಆ ಬಳಿಕ ಶುಚಿಮುಖಿಹಂಸಿಗೆ ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಹೇಳಿ ನವರಸರುಗಿಣಿಯಾದ ಶೃಂಗಾರ ತರಂಗಿಣಿಯಂತಿದ್ದ ಆ ಸುಂದರಾಂಗನೆಯನ್ನು ಸಜ್ಜವನೆಯ ಕಾಮಕೇಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ರಸಿಕರಮಣಿಯಾದ ಪ್ರಬಾವತಿಯೊಂದಿಗೆ ರಮಣೀಯವಾದ ರಾರಾರಜನಿಯನ್ನು ವಿಲಾಸ ಲೀಲೆಗಳಿಂದ ಒಂದು ರಸ ನಿಮಿಷದಂತೆ ಕಳೆದನು. ಮತ್ತೆ ಅರುಣೋದಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಪ್ರಭಾವತಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ನಟನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಇದ್ದು ರಾತ್ರಿಯಾದ ಕೂಡಲೇ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಮಧುಸಂಗಮಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತಃಪುರದ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋದಿನ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಪ್ರಭಾವತಿಯರು ರತಿಕ್ರೀಡಾಲೋಲರಾಗಿ ರಸೋಲ್ಲಾಸಗಳಿಂದ ಶೃಂಗಾರಕೇಲೀ ಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಂಸದೂತಿಗಳ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಈ ಸಮಾಚಾರವು ದೈತ್ಯಪರಿಚಾರಕರಿಗಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ವಜ್ರನಾಭನ ತಮ್ಮನಾದ ಸುನಾಭನಿಗೆ ಚಂದ್ರವತಿ ಗುಣವತಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಜೀವದ ಗೆಳತಿಯರಾದ ಅವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವಳ ರಹಸ್ಯರತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂದೇಹ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಆಗ ಪ್ರಭಾವತಿಯು ದೈತ್ಯರ ದುಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಅಮಾನುಷ ಸೌಂದರ್ಯಸಂಪನ್ನನಾದ ಪತಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು. ಮತ್ತು ಅವರಿಗಾದರೂ ದೈತ್ಯವೀರರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಂಥ ಸುಕುಮಾರ ದೇವಕುಮಾರರನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಉಪದೇಶಗೈದಳು. ಆಗ ಅವಳ ಆದೇಶದಂತೆ ಚಂದ್ರವತಿ ಗುಣವತಿಯರಾದರೂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಂದ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಕರತರಲ್ಪಟ್ಟ ಗದ ಮತ್ತು ಸಾಂಬರನ್ನು ಗೂಢವಾಗಿಯೇ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿಧಿಯಿಂದ ವಿವಾಹವಾದರು. ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರರಾದ ಮೂವರೂ ಯದುಪುಂಗವರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂಥ ರೂಪರಾಣಿಯರಾದ ದೈತ್ಯಕುಮಾರಿಯರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ರತಿರಸಾಕರದಲ್ಲಿ ರಮಣರೊಂದಿಗೆ ರಮಮಾಣರಾದರು. ದೇವ ಹಂಸಗಳು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗುಪ್ತ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿದಿನ ಬಂದು ಇಂದ್ರ ಉಪೇಂದ್ರರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು. ವಜ್ರನಾಭಪುರದ ನಾಗರಿಕರಂತೂ ಯಾದವ ನಾಟಕ ರೋಮಹರ್ಷಣವಾದ ನಾಟ್ಯ ಸಂವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಪ್ರಮೋದ ಪರವಶರಾಗಿ ಆತ್ಮವಿಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಯದುಕನ್ನಿಕೆಯರ ರೂಪರಾಗ ರಸರಂಗ ಹಾವಭಾವಗಳು ಮೊದಲೇ ಕಾಮುಕರಾದ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ಹುಚ್ಚನ್ನು ಹಿಡಿಸಿದ್ದವು.

ಮುಂದೆ ಕಶ್ಯಪರ ಯಜ್ಞವು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ವಜ್ರನಾಭನು ಕಶ್ಯಪರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಇಂದ್ರನಿಂದ ಸ್ವರ್ಗರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಿಸಲು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಆ ಮುನಿಗಳು ದೇವರಾಜ್ಯವು ಇಂದ್ರನಿಗೇ ಸೇರಿದ್ದು. ಅದರ ಆಶೆಮಾಡಿ ಆತ್ಮಘಾತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಕಶ್ಯಪರ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳು ಹಿಡಿಸದೆ ಅವನು ಯುದ್ಧದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದನು.

ಇತ್ತ ಅರಮನೆಯ ಇಂದ್ರ ಮಹಲುಗಳ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ರಾಕ್ಷಸರಮಣಿಯರೊಂದಿಗೆ ಮಧು ಚಂದ್ರವಿಹಾರದ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಯದುವೀರರು ಭೋಗಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಆ ಮೂವರೂ ರಾಜಕುಮಾರಿಯರು ಗರ್ಭಿಣಿಯರಾದರು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇದು ತಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಗೊತ್ತಾದರೆ ಏನುಗತಿ ಎಂದು ಅವರು ಯೋಚಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗಲೇ ''ಏನೂ ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡಿರಿ'' ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಹಂಸಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಂದೇಶ ಕಳಿಸಿದನು. ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಯದುಕುಮಾರರ ಮೂವರು ಮಡದಿಯರೂ ಬಂಗಾರ ಮತ್ತು ರತ್ನದಂತಹ ಹಂಸಕೇತು ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಗುಣವಂತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತರು. ಆ ಮಗುಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ದೈತ್ಯನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಹತ್ತಿದವು.

ಮೂವರೂ ಮಕ್ಕಳೂ ಜೋಡಾಗಿ ಅರಮನೆಯ ಮೇಲ್ಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಡುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಗಗನಚಾರಿಗಳಾದ ದೈತ್ಯಚಾರರು ಬಂದು ವಜ್ರನಾಭನಿಗೆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾದ್ಯಂತ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಬೆಂಕಿಯ ಬಣಿವೆಯಂತೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಿಡಿ ರಾಶಿಯನ್ನೇ ತೂರುತ್ತ ವಜ್ರನಾಭನು ಯಾದವ ನಟ ನಟಿಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ತನ್ನ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ಆ ಮೂವರನ್ನಂತೂ ಮೊದಲು ಕೊಲ್ಲಿರಿ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಗೈದನು.

ಅದನ್ನುಕೇಳಿ ಗಾಬರಿಯಾದ ಪ್ರಭಾವತಿ ಚಂದ್ರವತಿ ಗುಣವತಿಯರು ದೊಡ್ಡ

ಧನಿಯಿಂದ ಚೀರಿ ಅಳಹತ್ತಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸತ್ತರೂ ಅವರ ಕರುಳಿಗೆ ಕಿಚ್ಚನ್ನೆ ಹಚ್ಚಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಅಂತಃಕರಣದ ಉಭಯ ಸಂಕಟವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ''ಪ್ರಿಯೆ! ಈಗಂತೂ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ನಾವು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಸಾಯುವನು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ನಾವು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಅವನು ಕೊಲ್ಲುವನು. ಒಬ್ಬರು ಸಾಯುವದಂತೂ ನಿಶ್ಚಿತ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಪತಿ ಉಳಿಯಬೇಕೋ ಪಿತನು ಉಳಿಯಬೇಕೋ? ನಿಶ್ಚಿತ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮೂವರೂ ಸೋದರಿಯರೂ ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿಸಿರಿ'' ಎಂದನು. ಆಗ ಚಂದ್ರವತಿ ಗುಣವತಿ ಪ್ರಭಾವತಿಯರು ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ''ನಿಮ್ಮ ಮನೆತನದ ಹಿರಿಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ನೀವಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ವೈರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ನಿಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವನ್ನಿತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಪತ್ನಿಯರಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತರಾದ ಆ ಮೂವರೂ ಯದುನಾಯಕರು ತಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಂದ ದೈತ್ಯಸೇನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಒಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ರಥವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಸಾವಿರ ಹೆಡೆಯ ನಾಗನನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವೈರಿಗಳೊಡನೆ ಭೀಕರವಾಗಿ ಕಾದಹತ್ತಿದನು. ದೈತ್ಯರಾಜನ ಚತುರಂಗ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪಾದಚಾರಿಗಳಾಗಿಯೇ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಸಾಂಬಗದರನ್ನು ಕಂಡು ಇದು ವಿಷಮ ಯುದ್ಧವಾಗವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ದೇವೇಂದ್ರನು ಅವರಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ರಥ ಹಾಗೂ ಐರಾವತಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಕಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಗದನು ಇಂದ್ರನ ಸ್ಯಂದನವನ್ನೂ ಸಾಂಬನು ಐರಾವತವನ್ನೂ ಏರಿಕೊಂಡು ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ವೈರಿಭಯಂಕರರಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಹತ್ತಿದರು. ಆ ಮೂವರೂ ಯಾದವತರುಣರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡಂದಿರನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ವಜ್ರನಾಭನ ಅರಮನೆಯವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ದೈತ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹರಿಸಿದರು. ಅಂದು ಸಂಜೆಯೊಳಗಾಗಿ ವಜ್ರನಾಭನ ಒಂದು ಮೂರಾಂಶ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ಮೂವರೂ ಕೂಡಿ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಮರುದಿನ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡಾ ರೂಢನಾಗಿ ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು ಊದಿದನು. ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಶಂಖ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹರ್ಷ ನಿರ್ಭರನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಬಂದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದರು. ಆಗ ಅವನ ಶೌರ್ಯ ವಿಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಸುಪ್ರೀತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಗರುಡ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಜ್ರನಾಭನನ್ನು ವಧೆಗೈಯಲು ಆದೇಶವಿತ್ತನು. ಸಾಂಬಗದರನ್ನೂ ''ದೈತ್ಯನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ವಿಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಬನ್ನಿರಿ'' ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದನು. ಆಗ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ್ನು ಎದುರುನಿಂತ ವಜ್ರನಾಭನ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರದತ್ತವಾದ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಇಂದ್ರೋಪೇಂದ್ರರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಉರಿಯುತ್ತಲಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆಗಳಿಂದ ಸಿಡಿಲು ಮಾಲೆಗಳನ್ನೆ ಸಿಡಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಲಿರುವ ಆ ದೇವಚಕ್ರವು ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ವಜ್ರನಾಭನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಒಗೆಯಿತು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಹೂಮಳೆಗರೆದರು. ಗದನಾದರೂ ವಜ್ರನಾಭನ ಸೋದರನಾದ ಸುನಾಭನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು ಸಾಂಬನು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ದೈತ್ಯಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನು ವಧಿಸಿ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿದನು. ಆಗ ಇಂದ್ರ ಕೃಷ್ಣರು ಅದರ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದರು.

''ಧನ್ಯ ಧನ್ಯೋ ಹರಿಃ ಕೃಷ್ಣಃ''

ಒಂದು ಒಗಟಿನ ಕಥೆ

ಒಮ್ಮೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ರಾಜಮಹಾರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಪರಂಪಾರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಅದ್ಭುತವಾದ ಪಟ್ಟಣ, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ವೈಭವ, ಸಮುದ್ರದ ನಡುನೀರಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹೋಗದೆ ತೊಯ್ಯದೆ ನಿಂತ ದ್ವಾರಕೆಯ ಪೌರಸೌಂದರ್ಯ, ಮತ್ತು ದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಪವಾಡಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಹೋಗಿ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟು ದ್ವಾರಾವತಿಗೆ ಬಂದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪಂಚಪಾಂಡವರು ದೃಪದ್ರುಮ್ನಾದಿ ಪಾಂಚಾಲ ರಾಜರೂ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿ ಕೌರವರೂ ಇದ್ದು ಪಾಂಡ್ಯ, ಚೋಲ, ಕಲಿಂಗ, ಬಾಲ್ಹೀಕ, ದ್ರಾವಿಡ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳ ಹದಿನೆಂಟು ಅಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಜನ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರ ಪರಿವಾರವೆಲ್ಲವೂ ಆಗಮಿಸಿತ್ತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಇನ್ನೂ ರೈವತಕಗಿರಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲಿರುವಾಗಲೇ ಕೃಷ್ಣನು ಸ್ವಯಂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಸ್ವಾಗತವನ್ನು ನೀಡಿ ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಕರೆತಂದನು. ಹಾಗು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆದರಾತಿಥ್ಯ ಮಾಡಿ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾದ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದ ಬಳಿಕ ತಾನೂ ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಅಸಂಖ್ಯ ರಾಜಮಹಾರಾಜರಿಂದ ಮಂಡಿತವಾದ ಆ ಮಹಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಊಹಾಪೋಹ ನಡೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದ ತುಂಬ ಕಪ್ಪು ಹೆಮ್ಮೋಡಗಳ ಪಡೆ ಹಬ್ಬಿ ಬಿಟ್ಟು ಹಗಲಾದರೂ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ನಡನಡುವೆ ಮಿಂಚಿನ ಗೊಂಚಲು ಮಿಂಚಿ ಬೆಳಕಿನ ಸೆಳಕುಗಳನ್ನು ಚಿಮಕಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಗುಡುಗು ಮಿಂಚು ಮಳೆ ಮುಗಿಲುಗಳ ಆರ್ಭಟೆಯಿಂದ ಗಗನಾಂಗಣವೆಲ್ಲ ದುಮುದುಮಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಮೇಘ ಮಂಡಲದಿಂದ ತಂಬೂರಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ನಾರದರು ಸಭೆಯ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಇಳಿದು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಅವರು ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದುನಿಂತ ಕೂಡಲೇ ಮುಗಿಲ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿಯ ಮೇಘಾಟೋಪವೆಲ್ಲ ಶಾಂತವಾಯಿತು. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಆದರಿಸಿ ಉಪಚರಿಸಿ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಾರದರು ರಾಜಮಹಾರಾಜ ಸಾಮಂತ ಚಕ್ರಚೂಡಾಮಣಿಗಳ ಮಹಾಮಂಡಳದ ಆ ಬೃಹತ್ಸಭೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎದ್ದುನಿಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕಡೆಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಕೈಮುಗಿದು ''ದೇವ! ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯನೂ ಧನ್ಯನೂ ನೀನೇ ಇರುವಿ'' ಎಂದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಜಗದೀಶನು ನಸು ನಕ್ಕು ''ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ನಾರದ ಮುನಿಗಳು ''ಸರಿ ಉತ್ತರ ಬಂದಿತು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದವರೇ ಮೇಲೆ ಮುಖಮಾಡಿ ವಾಯುಮಂಡಲದ ಸುದೂರ ನೀಲಾಂಬರದ ಆಚೆಗೆ ನಿರುಕಿಸ ಹತ್ತಿದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ರಾಜರಾರಿಗೂ ಇವರಿಬ್ಬರ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಅರ್ಥವೇ ಆಗದೆ ಅವರು ನಾರದರನ್ನು ಕುರಿತು ''ಋಷಿ ಪುಂಗವರೇ! ಆಶ್ಚರ್ಯ ಧನ್ಯ ಎಂದು ಎರಡು ಶಬ್ದ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣನು ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದನು. ನೀವು ''ನನ್ನ ಶಂಕೆಗೆ ಸಮಾದಾನ ಬಂದಿತು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಇದೇನು ನಿಮ್ಮ ಗೂಢ ಸಂಕೇತ? ಇದೆಂಥ ಗುಹ್ಯ ಭಾಷಣ ಅಥವಾ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಸಂವಾದ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಆಗ ನಾರದರು ತಿರುಗಿ ಆಸನಾಸೀನರಾಗಿ ಹೇಳಹತ್ತಿದರು. ''ಭೂಪಾಲ ಕುಲಲಾಮರೇ! ನಾನೀಗ ನಿಮಗೆ ಒಂದು ಕೌತುಕದ ಘಟನೆಯೊಂದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ನಾನು ಒಂದು ದಿನ ಗಂಗಾ ನದಿಯ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ತರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಆಮೆಯನ್ನು ಕಂಡೆನು. ಅದರ ದೇಹವು ಗಿರಿಶಿಖರ ದಂತಿತ್ತು. ಅದರ ಹರವು ಮೂರು ಮೈಲು ಅಗಲವಿದ್ದು ಉದ್ದಳತೆ ಆರು ಮೈಲು ಇತ್ತು. ಅದರ ಮೈಗೆ ಹತ್ತಿದಂತಿದ್ದ ನಾಕೂ ಕಾಲುಗಳೂ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ನನ್ನ ತಂಬೂರೆಯಂತಿರುವ ಆನೆಯ ಚರ್ಮದಂತೆ ಕಾಣುವ ಆ ಆಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಚಕಿತನಾಗಿ ನಾನು ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ''ನೀನು ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯಕಾರಕ ಮತ್ತು ಧನ್ಯನೂ'' ಇರುವಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಕೂರ್ಮವು ''ನನ್ನದೇನು ಅಂಥ ಆಶ್ಚರ್ಯ! ನನ್ನನ್ನೂ ನನ್ನಂಥ ಲಕ್ಷಾವಧಿ ಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಸಲೀಲವಾಗಿ ಹೊತ್ತಿರುವ ಈ ಗಂಗಾಮಾತೆಯೇ ಧನ್ಯಳೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಳೂ ಇರುವಳು'' ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಆಗ ನಾನು ಗಂಗೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ''ಮೀನ ಮಕರ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಸತ್ವಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನಳಾದ ತಾಯಿ! ನೀನೇ ಧನ್ಯಳು ಮತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯಳೂ ಇರುವಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆಗ ಗಂಗೆಯು ''ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯಳೂ ಅಲ್ಲ. ಧನ್ಯಳೂ ಅಲ್ಲ. ನನಗಿಂತ ನನ್ನಂಥ ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳ ಸಂಗಮಸ್ಥಾನವಾದ ಸಮುದ್ರವೇ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಹಾಗೂ ಧನ್ಯ'' ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದಳು. ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹೋಗಿ ಕೇಳಿದರೆ ಅದು ''ನಾನು ಯಾರ ಮೇಲೆ ಇರುವೆನೋ ಆ ಪೃಥ್ವೀದೇವಿಯೇ ನನಗಿಂತ ಧನ್ಯ''ಎಂದಿತು. ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೂ ಹೋಗಿ ಕೇಳಲು ಅವಳಾದರೂ ''ನನ್ನನ್ನು ಧರಿಸಿದಂಥ ಪರ್ವತಗಳು ನನಗಿಂತ ಧನ್ಯ ಆಶ್ಚರ್ಯ'' ಎಂದಳು. ಆಗ ನಾರದರು ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಹೋಗಿ ಕೇಳಲಾಗಿ ಆ ಶೈಲಗಳು 'ನಾವೇನು ಧನ್ಯರೂ ಅಲ್ಲ. ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂಥ ಸಾವಿರಾರು ಗುಡ್ಡ ಗಿಡ ಸಹಿತ ಸರೋವರಾದಿ ಸಹಸ್ರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಧನ್ಯ ಮತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ'' ಎಂದವು.

ಆಗ ನಾನು ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ, ಚತುರ್ಮುಖಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪುವ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ''ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೀವೇ ಧನ್ಯ ಹಾಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ಆಗ ಪರಮೇಷ್ಠಿಯು 'ನನಗಿಂತಲೂ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುವ ಚತುರ್ವೇದಗಳು ಎಲ್ಲರಗಿಂತ ಧನ್ಯ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದು' ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ನಾನು ಕ್ಷತ್ ವೇದಗಳನ್ನೇ ಹೋಗಿ ಕೇಳಲಾಗಿ ''ನಾವು ಧನ್ಯರೂ ಅಲ್ಲ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಜಗತ್ತನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವು. ಅವನೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಯಜ್ಞಮಂತ್ರಗಳ ಗುರಿ, ಗಮ್ಯ, ಅರ್ಥ, ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮದ್ವಾರಾ ಹಾಕಿದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಆಜ್ಯವನ್ನು ಸುರರು ತಿನ್ನುವುದೂ ಕೂಡ ಆ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನೇ ಧನ್ಯ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದವು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ವಿಷ್ಣುವೇ ಈ ಕೃಷ್ಣನೆಂದು ತಿಳಿದ ನಾನು ಇದೀಗ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಮೇಘಮಂಡಲದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ''ನೀನೇ ಧನ್ಯ ಆಶ್ಚರ್ಯ'' ಎಂದೆನು. ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಅವನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ''ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಂದಿಗೆ'' ಎಂದನು. ದಕ್ಷಿಣೆ ಎಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ. ಅವಳ ಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ನಾನು ಧನ್ಯನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞಗಳೂ ದಕ್ಷಿಣೆಯಿಲ್ಲದೇ ಸಫಲವಾಗಲಾರವು ಮತ್ತು ಯಜ್ಞ ದಕ್ಷಣೆಗಳಿಗೆ ಆ ಭಗವಂತನೇ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನ ಉತ್ತರದಿಂದ ನನಗೆ

ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಧನ್ಯನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯನೂ ಇವನೇ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯವೂ ಆದದ್ದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ನೀವೀಗ ಇದರ ಗೂಢೋದ್ಘಾಟನೆಮಾಡಿ ಸಂವಾದದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ ನಾನಿನ್ನು ಬರುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾರದರು ಗಗನಾಂಗಣದ ಘನನೀಲದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರಾದರು. ಆಗ ರಾಜಮಹಾರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ಕಂಡು ಮುರಾರಿಯ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ಆ ಕೃಷ್ಣಪುರಿಯ ವೈಭವ ವೈಶಾಲ್ಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಯಭರಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಅರ್ಜುನ ಗರ್ವಭಂಗ

ಯಜ್ಞಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಂದು ದಿನ ಏಕಾಹ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಈ ಸೋಮಯಾಗದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನು ಕುಳಿತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆರ್ತನಾಗಿ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ''ರಕ್ಷಿಸಿರಿ ರಕ್ಷಿಸಿರಿ'' ಎಂದು ಮೊರೆ ಇಟ್ಟನು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅಭಯ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಮುರಾರಿಯು ''ಏನು ಭಯ? ಇಷ್ಟೇಕೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿರುವಿರಿ? ನಿಮಗೆ ಬಂದ ಸಂಕಟವೇನು? ನಾನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವೆ ಹೇಳಿರಿ'' ಎಂದು ಸಂತೈಸಿ ಕೇಳಿದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಆ ವಿಪ್ರನು ''ಯದುವೀರ! ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಯಾರೋ ಅಪಹರಿಸಿಗೊಂಡು ವೈಯ್ದುಬಿಡುವರು. ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು ಯಾವುದೋ ಪಿಶಾಚಿಯ ಪಾಲಾಗಿವೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ನಾಲ್ಕನೇ ಮಗುವನ್ನು ಹೆರುವ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಒಂದು ಮಗುವನ್ನಾದರೂ ಯಾವುದೇ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ಅಪಹರಿಸಿ ವೈಯ್ಯದಂತೆ ಕಾಪಾಡಿ ಈ ಬಡಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆತನ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನು ತಾನೇ ಮುಂದೆ ಬಂದು ''ಕೃಷ್ಣ! ನೀನು ಈಗ ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿರುವಿ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನೇ ಹೋಗಿ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುತ್ರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೋವಿಂದನು ನಕ್ಕು ''ನೀನು ರಕ್ಷಿಸುವಿಯೋ? ಆಗಲಿ ಹಾಗಾದರೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಲರಾಮ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಯಾದವ ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಅರ್ಜುನನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸೇನಾಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟು ಅವನ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಇಳಿದನು. ಮತ್ತು ಆ ಊರಿನ ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆ ವಿಪ್ರನ ಮನೆಯ ಸುತ್ತು ಎಲ್ಲಕಡೆಗೂ ಬಿಗಿಯಾದ ಕಾವಲವಿರಿಸಿದನು.

ಸಂಜೆಯಾದಂತೆ ಕ್ರೂರ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಅಮಂಗಳ ದನಿ ಕೇಳಿ ಬರಹತ್ತಿತು. ಕಿರಣಗಳ ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆಗಳಿಂದ ಜಗದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ರಕುತ ಇಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಉರಿಯುವ ಉಲ್ಕಾಪಾತಗಳಿಂದ ಭೂಮಂಡಲವೆಲ್ಲ ನಡುಗಹತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಪಶಕುನಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅನಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಿ ಎಂದು ಅರ್ಜುನನು ಯುಯುಧಾನ ಮೊದಲಾದ ವೃಷ್ಣಿ ವೀರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮೈತುಂಬ ಕಣ್ಣು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನಾಹುತದ ಆಗಮನವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತರು. ರಾತ್ರಿಯ ಸರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಹುಚ್ಚನಂತಾಗಿ ಹೌಹಾರಿ ಹೋದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಓಡಿ ಬಂದು ''ವೀರರೆ, ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹೆರಿಗೆಯ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಮಗು ಜನಿಸಲಿದೆ. ನೀವು ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ ಇದ್ದು ಆ ಕೂಸನ್ನು ಯಾರೂ ವೈಯ್ಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ'' ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಆ ಗರ್ಭಾಗಾರದ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲೂ ಬಾಣ ಪೂಗಗಳಿಂದ ಒಂದು ಶರಪಂಜರವನ್ನೆ ಕಟ್ಟಿ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಕೂಡ ಒಳಗೆ ಹೋಗದಂತೆ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿ ಧನುಷ್ಪಾಣಿಯಾಗಿ ನಿಂತನು. ಕೂಡಲೇ ''ಹುಟ್ಟಿತು ಹುಟ್ಟಿತು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿತು.'' ಎಂಬ ಸಂತೋಷದ ದನಿ ಕೇಳಿ ಬಂದಿತು. ಅದರೊಟ್ಟಿಗೇ 'ಟ್ಯಾಂ ಟ್ಯಾಂ' ಎಂಬ ಕಂದಮ್ಮನ ರೋದನಲಾಲಿಯೂ ಅರ್ಜುನನ ಕಿವಿಗಿ ಬಡೆಯಿತು. ಆಗ ಆ ಪಾಂಡುಕುಮಾರನು ಇದೇ ಗಂಡಾಂತರದ ಸಮಯ ಎಂದು ಇನ್ನೂ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ಗಾಂಡೀವಧನುಸ್ಸನ್ನು ಠೇಂಕರಿಸಹತ್ತಿದನು.

ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ''ಅಯ್ಯೋ ಘಾತವಾಯಿತು. ಕೂಸು ಹೋಯಿತು. ಹಾ ಮಗನೇ ಯಾವ ಪಾಪಿ ವೈಯ್ದನೋ! ಅಕಟಕಟ!'' ಎಂಬ ವಿಲಾಪಧ್ವನಿ ಪ್ರಲಾಪದ ಆಕ್ರೋಶಗಳು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಅಳುವಿನ ತೆರೆಗಳನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಿದವು.

ಕೂಡಲೇ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಎದೆಎದೆ ಒಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅರ್ಜುನನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ''ಎಲವೋ ಹೇಡಿ ಪಾರ್ಥ! ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ನಾನು ರಕ್ಷಿಸುವೆ ಎಂದು ನೀನೇಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ? ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದೆ! ಬೆಂಡಿನ ಬಿಲ್ಲಿನಂತಿದ್ದ ಆ ನಿನ್ನ ಗಾಂಡೀವಧನಸ್ಸನ್ನು ಸುಮ್ಮನೇ ಹೊತ್ತು ಏಕೆ ತಿರುಗುವಿ? ಮೂರ್ಖ, ಕೃಷ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸ ಹೊರಟು ಇಂದು ಎಂಥ ಪಾಪವನ್ನು ಪದರಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿಯಲ್ಲ! 'ವಿಜಯ', ಮೂರು ಲೋಕದ ಗಂಡ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ'' ಎಂದು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಬೈಯ್ಯಹತ್ತಿದನು. ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬೈಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೌನವಾಗಿ ಸಹಿಸಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೃಷ್ಣನ ಎದುರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಏರಿಸಹತ್ತಿದನು. ''ಬಲರಾಮನಲ್ಲ, ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಲ್ಲ, ಅನಿರುದ್ಧನಲ್ಲ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ಈ ಷಂಢ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನಾನೇಕೆ ನಂಬಬೇಕಾಗಿತ್ತು! ಕರೆಯದೇ ತಾನಾಗಿ ಬಂದು ಸುಳ್ಳು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಶೂರತನದ ಜಂಭ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಈ ಹೇಡಿ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ. ಇವನನ್ನು ನಂಬಿ ನಾನು ಕೆಟ್ಟೆ. ಮೂಢನಾದೆ. ಮಗನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ'' ಎಂದು ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ತೆಗಳಿ ಹಳಿದನು.

ಅವನ ಮಾತಿನಿಂದ ಅವಮಾನಿತನಾದ ಅರ್ಜುನನು ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ತಿರುಗಾಡಿ ಹುಡುಕಾಡಿ ಬಂದನು. ಸ್ವರ್ಗ ಪಾತಾಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಮಗು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಭಂಗ ಮುಖಭಂಗ ಎರಡೂ ಆದ ಅರ್ಜುನನು ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಹೊರಟನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಚಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾರಹೊರಟ ವಿಜಯನನ್ನು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಹೇಳಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ''ಅರ್ಜುನ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಮಾರನನ್ನು ನಾನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಗೇ ತರಿಸುತ್ತೇನೆ ತುಸು ತಡೆ''ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮತ್ತು ಸಾರಥಿಯಾದ ದಾರುಕನಿಗೆ ಶೈಬ್ಯ, ಸುಗ್ರೀವ, ಮೇಘಪುಷ್ಪ, ಬಲಾಹಕ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಆದೇಶಗೈದನು. ಆ ರಥದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ದಾರುಕನನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳ ಕಡಿವಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಥ ಹೊಡೆಯಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅರ್ಜುನನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿಗೆ ರಥವನ್ನು ಓಡಿಸಿದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನದ-ನದೀ ಗಿರಿ-ದರೀ ಶೈಲ-ಸಾನು ಸಪ್ತದ್ವೀಪ ಸಪ್ತಸಿಂಧು ಸಪ್ತ ಕುಲಾಚಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಾಯುವೇಗದಿಂದ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಲೋಕಾಲೋಕ ಪರ್ವತವನ್ನೂ ದಾಟಿ ತಮೋಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಕತ್ತಲೆಯು ಕೇಸರಿನಂತೆ ರಥದ ಗಾಲಿಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿ ಕುದುರೆಗಳ ಕಾಲಿಗೆ ಮೆತ್ತ ಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಅಶ್ವಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವದೇ ಕಠಿಣವೆನಿಸ ಹತ್ತಿತು. ಕೈಚಾಚಿದರೆ ಕತ್ತಲೆ ಹತ್ತುತ್ತಿತ್ತು. ಹೇಗೋ ಒದ್ದಾಡುತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಯು ವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯ ಮೊತ್ತವು ಗುಡ್ಡವಾಗಿ ಅಡ್ಡನಿಂತಿತು. ಆಗ ಕುದುರೆಗಳು ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡಲಾರದೆ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟವು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಸುದರ್ಶನಚಕ್ರದಿಂದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕತ್ತರಿಸಿ ತರಿದೊಗೆದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸುಗಮವಾದ ದಾರಿತೋರಿದನು. ಆ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ರಥವು ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಆ ಬೆಳಕಿನ ಮೋರೆಯನ್ನು ಕಂಡಬಳಿಕ ಕತ್ತಲೆಯ ಕುತ್ತದಿಂದ ಪಾರಾದಂತೆನಿಸಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನರಿಗೆ ''ಅಬ್ಬ! ಅಂತೂ ಬದುಕಿ ಬಂದೆವು'' ಎನ್ನಿಸಿತು.

ಅಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಲೋಕವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಪ್ರಕಾಶ ಪುಂಜರೂಪವಾದ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯೊಂದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಆ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯ ಪುರುಷನನ್ನು ವಿಪ್ರಾರ್ಜುನರು ನಿಬ್ಬೆರಗಿನಿಂದ ನಿರುಕಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗಲೇ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ತೇಜೋನಿಧಿಯ ಜ್ಯೋತಿಃಶ್ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಒಂದೆರಡು ಗಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಆ ನಾಲ್ಕೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನು ಆ ತೇಜಃಪುಂಜ ಪ್ರಕಾಶ ಪುರುಷನ ದೀಪ್ತಶರೀರದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹಿಂದೆ ಸತ್ತ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮುನ್ನ ದಿನವೇ ಅರ್ಜುನನು ರಕ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಸತ್ತ ಸಣ್ಣ ಕೂಸನ್ನೂ ಕೂಡ ತಂದು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ವಿಪ್ರನಿಗೆ ಇತ್ತನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆನಂದ ಉಲ್ಲಾಸ, ಆದರ, ಭಕ್ತಿ, ಕರುಣೆ, ಮಮತೆ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಮುಂತಾದ ಭಾವಗಳ ತುಮುಲ ನಡೆದು ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಳುಕಿತು. ಅರ್ಜುನನು ವಿಸ್ಮಯಸ್ತಿಮಿತನಾಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮೂಢನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತನು. ಮುಂದೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅದೇ ರಥದಿಂದ ಮಧ್ಯಾನ್ಹದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಅವನ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧನ, ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ಆದರದಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿ ಅವರ ಊರಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು.

ಉಷಾಸ್ವಯಂವರ

ಶಿವಭಕ್ತ ಬಾಣಾಸುರನಿಗೆ ಉಷಾ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿಯದಿನ ಅರಮನೆಯ ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆಯ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೆಳತಿಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಆ ಉಷಾಕುಮಾರಿಯು ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವಳ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ರಮಣೀಯಾಕೃತಿಯ ಸುಂದರ ಸುಕುಮಾರನಾದ ತರುಣ ರಾಜಕುಮಾರನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ರೋದಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಅವಳನ್ನು ರಂಬಿಸಿ ಚುಂಬಿಸಿ ರಮಿಸಿದನು. ಕುಲೀನತೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ಬಲದಿಂದ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳು ರತಿ ಕೇಲಿಗೆ ಪ್ರತಿಷೇಧ ಮಾಡಿದರೂ ಆ ಕನಸಿನ ಕಾಂತನು ಕೇಳದೇ ದೇವಿಯ ವಚನದಂತೆ ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಂತೈಸಿ ಆ ವಿರೋಧಿನೀವನಿತೆಯೊಂದಿಗೇ ಕಾಮಕಲಾ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ವಿಹಾರಗೈಯ್ದನು. ಅವನ ರಾಗರತಿಯ ವಿಲಾಸರಭಸಕ್ಕೆ ಸಂಭ್ರಾಂತಳಾಗಿ ಎಚ್ಚರವಾದ ಉಷೆಯು ರಾಗರಂಜಿತವಾದ ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಕಂಡು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಭುಕ್ತಮುಕ್ತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅಳಹತ್ತಿದಳು. ಅವಳ ರೋದನ ಧ್ವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಾದ ಸಖಿ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಏನಾಯಿತು? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಆಗ ಉಷೆಯು ಸ್ವಪ್ನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ 'ಸಖಿ, ನನ್ನ ಕನ್ಯಾವ್ರತವೆಲ್ಲ ಈ ಸ್ವಪ್ನದಿಂದ ನಷ್ಟವಾಯಿತು. ನಾನಿನ್ನು ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಮುಖ ತೋರಿಸಲಿ? ನನ್ನಿಂದ ನಮ್ಮ ವಂಶಕ್ಕೆ ಕಲಂಕ ಬರುವಂತಾಯಿತು. ನಾನು ಎಚ್ಚರಿದ್ದಾಗ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದಂತೆ ಇವನಾರೋ ಅಪರಿಚಿತ ಪುರುಷನು ಬಂದು ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ಪವಿತ್ರಳಾಗಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಡಿಸಿ ಜಾಗೃತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಪವಿತ್ರಳಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಕುಲಾಂಗಾರಳಾದ ನಾನಿನ್ನು ಬದುಕುವದಕ್ಕಿಂತ ಸಾಯುವದೇ ಮೇಲು' ಎಂದು ದುಃಖಿಸಿ ಅಳಹತ್ತಿದಳು.

ಆಗ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯು ಅವಳನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ ''ಸಖೀ ಉಷೆ! ಅಂದು ನೀನು ನದೀ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಪಾರ್ವತಿದೇವಿಯು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ನೆನಿಸಿಕೋ. ವೈಶಾಖ ಶುಕ್ಲ ದ್ವಾದಶಿ ದಿನ ನಿನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದವನೇ ನಿನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿಯುವ ಕಾಂತ ಎಂದು ಜಗದಂಬೆ ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಇಂದು ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿಯಲ್ಲವೇ? ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಮೈದೋರಿದ ಸುಕುಮಾರನು ಮಹಾದೇವಿಯಿಂದ ಪ್ರೇಷಿತನಾದ ನಿನ್ನ ಮನದನ್ನನೇ ಸರಿ. ಸರ್ವಮಂಗಲೆಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಿನ್ನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ಲಪ್ತಕಾಂತನೊಂದಿಗೇ ಆದ ಈ ಸ್ವಪ್ನ ಸಮಾಗಮಕ್ಕಾಗಿ ನೀನೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಪರಿತಾಪ ಬಡುವಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯ ಮಾತಿನಿಂದ ಉಷೆಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯ ವರ ವಚನಗಳು ನೆನಪಾಗಿ 'ಜೀವಗೆಳತಿ! ನೀನಂದಂತೆ ಅವನು ನನ್ನ ದೇವೀದತ್ತನಾದ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ನಾನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಕುಲಗೋತ್ರ ನಾಮಧಾಮ ಒಂದೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವನನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚುವುದು ಹೇಗೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯಮಾಡು'' ಎಂದಳು.

ಅದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರಲೇಖೆ ನಸುನಕ್ಕು ''ಜೀವ ಸಖಿ, ಕುಲನಾಮ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ನಿನ್ನ ಚೋರ ಜಾರ ರತಿರಮಣನನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಆ ಸ್ವಪ್ನಸುಂದರ ಕಾಂತನನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸಂಧಿ ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ನಿಪುಣಳಾದ ನಿನ್ನ ಗೆಳತಿ ಚಿತ್ರರೇಖಾ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೋ. ಅವಳಿಗೆ ತ್ರಿಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಪರಿಚಿತರಾರೂ ಇಲ್ಲ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಉಲ್ಲಸಿತಳಾದ ಉಷೆಯು ಆ ಅಪ್ಸರಸಮೈತ್ರಿಣಿಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ''ನನ್ನ ಕನಸಿನ ಕಾಂತನನ್ನು ಶೋಧಮಾಡಿ ನೀನು ಕರೆತರದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಬದುಕಲಾರೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಅಪ್ಸರೆಯು ಸಾಂತ್ವನದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ''ಪ್ರಾಣಸಖಿ, ದೇಶ ವಂಶ ಹೆಸರು ರೂಪ ಗುಣ ಯಾವುದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ವರನನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ತಂದು ಕೊಡಬಲ್ಲೆ? ಆದರೂ ನಾವೀಗ ಒಂದು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡೋಣ. ನಾನು ನಿನ್ನೆದುರು ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ದೇವ, ಗಂಧರ್ವ, ಮಾನ, ದಾನವ, ಯಕ್ಷ, ರಕ್ಷ ಮೊದಲಾದ ವಿವಿಧ ಜಾತಿಯ ಶೂರ ಧೀರ, ಶೀಲ ಸುಂದರ ಗುಣ ಬಂಧುರ, ರೂಪರಸಿಕ, ತರುಣರೆಲ್ಲರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಈಗಲೇ ಬರೆದು ತೋರಿಸುವೆನು ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ಸ್ವಪ್ನ ಪ್ರಾಪ್ತ ಪ್ರಿಯಕರನನ್ನು ಗುರುತಿಸು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ

ಚಿತ್ರರೇಖೆಯು ಮಾನವ ಜಾತಿಯ ಕುಲ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶೌರ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರೇಷ್ಠರಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ತರುಣರ ತೂಲಿಕಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರಹತ್ತಿದಳು. ಕ್ರಮೇಣ ಯದು ಯುವಕರ ಚಿತ್ರಾವಲಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಅನಿರುದ್ಧನ ಚಿತ್ರದ ಕಡೆ ಬೆರಳು ಮಾಡಿದಾಗ

ಉಷೆಯು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ! ''ಹಾ! ಇವನೇ ನೋಡು, ನನ್ನನ್ನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಡಿಸಿ ಕಳುವಿನಿಂದ ಕಾಮಕೇಲಿಯನ್ನಾಡಿದ ಚಾರುಚೋರನಾದ ಕನಸಿನ ಕಾಂತ. ಚಿತ್ರರೇಖೆ, ನಿಜವಾಗಿ ಇವನ ಕುಲ ಶೀಲ ಹೆಸರುಗಳೇನು ಹೇಳು'' ಎಂದು ತವಕದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು.

ಆಗ ಚಿತ್ರರೇಖೆಯು ಗೆಳತಿ ಉಷೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಆನಂದದಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಗೊಂಡು ''ಸಖಿ, ಧನ್ಯಳಿರುವಿ. ಈ ನಿನ್ನ ಚಾರಚೋರನಾದ ಪತಿ ವೀರವರೇಣ್ಯನಿರುವನು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಇವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮೊಮ್ಮಗನು. ಅರ್ಥಾತ್ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯ ಮಗ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಮಗನು. ಇವನು ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲ.'' ಎಂದು ನುಡಿದಳು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಮನೋವಲ್ಲಭನ ನಾಮಧಾಮ, ಕುಲ, ಶೀಲ, ಗುಣ ಗಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು ಉಷೆಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ಅವಳು ಚಿತ್ರರೇಖೆಗೆ 'ಸಖಿ' ಇಷ್ಟಾದರೂ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಚಿತ್ತಾಪಹಾರಕನಾದ ಆ ಚೆಲುವಿನ ಚಂದ್ರಮನನ್ನು ಈ ಚಕೋರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವದು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಕೂಡಿದೆ. ಯೋಗಿನಿಯೂ ಕಾಮರೂಪಿಣಿಯೂ ಆದ ನೀನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಲ್ಲೆ, ನಭದಲ್ಲಿ ಹಾರಬಲ್ಲೆ, ನೀರಲ್ಲಿ ಈಸಬಲ್ಲೆ. ನಿನ್ನ ಹೊರತು ನನಗೆ ಈ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಸಹಾಯಕರಿಲ್ಲ. ಬೇಗನೇ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಕದ್ದು ಮನವನ್ನು ಮುಗ್ಧ ಮಾಡಿಹೋದ ಆ ನಲ್ಲನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಚತುರಮತಿಯಾದ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅನಿರುದ್ಧನ ಮನೆಗೆ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಸಾರಿದಳು. ಬಂಗಾರಗಂಬ, ವೈಡೂರ್ಯ ತೋರಣ, ಮುತ್ತಿನಮಾಲೆ, ಇಂದ್ರನೀಲ ಕುಟ್ಟಿಮ, ಮಣಿಪ್ರವಾಳಮಯ ಮಂಡಪ, ಸ್ವರ್ಣಪೂರ್ಣ ಸಲಿಲಕಲಶಗಳಿಂದ ಪರಿಶೋಭಿತವಾದ ಆ ದಿವ್ಯಭವ್ಯ ಪ್ರಾಸಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಪುತ್ರನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ಬಾಣಪುತ್ರಿ ಉಷಾಕನ್ನಿಕೆಯ ಸ್ವಪ್ನ ಸಮಾಗಮದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿ ''ಮದನಕುಮಾರ, ನೀನು ಕನಸಿಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಲವಂತದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಕಾಮಕೇಲಿಗೆ ಎಳೆದಂದಿನಿಂದ ಅವಳು ತ್ವದ್ಗತ ಪ್ರಾಣಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ನಿನ್ನನ್ನೆ ಪತಿಯೆಂದು ನಂಬಿ ನಿನ್ನವಿರಹ ವೇದನೆಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಗೋಳಿಟ್ಟು ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಹಗಲಿರುಳು ನಿದ್ರಾಹಾರ ಸ್ನಾನ ಪಾನಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಸದಾ ಸರ್ವದಾ ನಿನ್ನನ್ನೆ ನೆನೆಯುತ್ತ ನಿಟ್ಟುಸುರಿಡುತ್ತ ಕಾಮಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿ ಬೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ನೀನು ಬಂದು ಅವಳಿಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನೀಯದೆ ಹೋದರೆ ಅವಳು ಬದುಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಮರಣವನ್ನೆ ಶರಣುಹೋಗಬೇಕಾಗುವದು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಆ ಮನ್ಮಥನಂದನನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾದ ಬಾಣಕುಮಾರಿಯು ತನಗಾಗಿ ತನ್ನಂತೆಯೇ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಲಿರುವಳೆಂಬ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅವಳ ಕುಲಶೀಲ ವಿದ್ಯಾವಿನಯ ಸೌಜನ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸಲ್ಲಕ್ಷಣ ಗಳನ್ನೂ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವಳ ಪ್ರಿಯಸಂಗಮಕ್ಕಾಗಿ ಕಾತರಿಸಿ ಉತ್ಕಂಠಿತನಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹಿತನಾಗಿ ತವಕದಿಂದ ''ಚಿತ್ರಲೇಖೆ ನೀನು ಸರ್ವಸಮರ್ಥಳಾದ ಗಂಧರ್ವ ಕನ್ಯೆ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ದು ಬಿಡು'' ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

ಆಗ ಆ ದೇವಾಂಗನೆಯು ನನ್ನ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಅಂದು ಕೊಂಡು ಅನಿರುದ್ಧನಿಗೆ ''ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. 'ಇದೋ ಸಿದ್ಧ ' ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಅಂತಃಪುರದ ಮಹಿಳಾಮಂಡಳ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಹಗುರಾಗಿ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದೃಶ್ಯರೂಪದಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೊರಟಳು. ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವದೇವ ಮುನಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮುಗಿಲಿನ ಅಗಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಯಾಗಿ ಹಾರಿ ಹಾಯಿಯಾಗಿ ತೇಲಿಸಿಗೊಂಡು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಶೋಣಿತಪುರಕ್ಕೆ ಬಾಣನರಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಉಷೆಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ತಂದು ಇಳಿಸಿದಳು.

ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕೊನರಿ, ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು, ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ನಿಂತ ತನ್ನ ನಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಬಂದು ನಿಂತದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಉಷೆಗೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ತಾನೇ ನಂಬದಂತಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವನ ಅದೇ ರೂಪ, ಅದೇ ಕಾಂತಿ, ಅದೇ ಮಂದಹಾಸ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖ, ಅದೇ ನಿಲವು, ಅದೇ ಚೆಲುವು, ಕನಸಿನಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದಂತೆ, ಚಿತ್ರದಿಂದ ಚೈತನ್ಯಗೂಡಿ ಚಿಮ್ಮಿದಂತೆ ಮುಂದೆನಿಂತಾಗ ಅವಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕೌತುಕ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮುಗುಳು, ಎದೆಯಲ್ಲಿ ದುಗುಡ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೆವುರು, ಗಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಲಾಲಿಮೆ, ನೋಟದಲ್ಲಿ ಸೆಳಕು, ಅಂಗದಲ್ಲಿ ವೈಯ್ಯಾರ, ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಒನಪು, ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮಗಳು ಮೂಡಿ ನಿಂತವು. ಏನು ಮಾತನಾಡಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದೇ ಮೂಕ ಸ್ವಾಗತವಿತ್ತು, ಕುಡಿನೋಟದದ ಅತಿಥ್ಯ ನೀಡಿ, ಮಂದಹಾಸದ ಮಧುಪರ್ಕವಿತ್ತು. ತನ್ನ ಶರೀರಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಎಡೆ ನೀಡಿದಳು. ಅನಿರುದ್ಧನಾದರೂ ಅಪ್ರಾಕೃತ ಅಮಾನುಷ ಅಪಾರ್ಥಿವ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಾರಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಅಪಲಕವಾದ ಕಣ್ಣಿನ ಕುಡಿಕೆಗಳಿಂದ ಕುಡಿಕುಡಿದು ತೃಪ್ತಿ ತಣಿವುಗಳಿಲ್ಲದೇ ಮನಃಕೋಶದಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಹತ್ತಿದನು. ಅವನ ಈ ಅನಿಮಿಷ ನಯನ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ನಸುನಾಚಿದಂತಾದ ಉಷೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತು ಮನದನ್ನನ ಮಧುರಮಿಲಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣೀಭೂತಳಾದ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯನ್ನು ಭರದಿಂದ ಬಂದು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು.

ಮತ್ತು 'ಸಖಿ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಸಮಾಚಾರ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ನಾವು ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕು. ಗುಟ್ಟು ರಟ್ಟಾದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಘಾತವಾಗಿ ಹೋಗುವದು'' ಎಂದು ತನ್ನ ಭಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದಳು.

ಅದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರರೇಖೆಯು ''ನಿಮ್ಮೀರ್ವರ ಈ ಮೇಲನ ದೇವೀ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಡೆಯಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನಿತ್ತು ಉಷೆಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿದಳು. ಮುಂದೆ ಉಷಾಕುಮಾರಿಯು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನಃಕಾಂತನಾದ ಕಾಮಕುಮಾರನಿಗೆ ಮೃದು ಮಧುರವಾದ ಮಾತಿನಿಂದ ''ಪ್ರಭು! ಕನಸಿನ ಕಳ್ಳರಾದ ನೀವು ಇಂದು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಂತಾಯಿತು. ತಮಗೆ ಮಾರ್ಗಾಯಾಸದಿಂದ ಬಳಲಿಕೆ ಯಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ದಾಸಿಯು ತಮ್ಮ ಸೇವೆಗೆ ಸದಾ ಸಿದ್ಧಳು. ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕು'' ಎಂದು ವಂದಿಸಿ ನಿಂತಳು. ಅವಳ ನಯ, ವಿನಯ, ಸೌಜನ್ಯ, ಶಾಲೀನತೆಗಳು ಮೊದಲೇ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯ ಮುಗ್ಧನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ರಾಗರಸವನ್ನು ಉಕ್ಕಿಸಿ ಸ್ನೇಹ ಪಾಶದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿದ್ದವು. ಆಗ ಅವನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ತನ್ನ ಮೃದುಳ ತರಳವಾದ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಅವಳ ಕಣ್ಣೆನಂಚಿನಲ್ಲಿ ತುಳುಕಿನಿಂದ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪದ

ತಂಪನಿಗಳನ್ನು ಮೃದುವಾಗಿ ಒರಿಸಿ ''ಪ್ರಿಯೆ, ಮಹಾದೇವಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನನ್ನ ಕನಸು ಇಂದು ನನಸಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕನ್ನೆ ಇಂದು ಮನದನ್ನೆಯಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತದ್ದು ನನ್ನ ಸುದೈವವೇ ಸರಿ. ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶ ಮನೆ ಮಾರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆ ಬಳಿಕ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಗುಪ್ತವಾದ ಒಂದು ಸಂಕೇತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿಧಿಯಿಂದ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಚಕ್ರವಾಕ ಮಿಥುನಗಳಂತೆ ಶೃಂಗಾರಿತವಾದ ಸಜ್ಜೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖ ಸಂಗಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಅಂದಿನ ರಸರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ವಪ್ನಾಲೋಕದ ಕಲ್ಪನಾ ಕುಂಜಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸತ್ಯ ಸಾಕಾರಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯವಾದ ದೀಪ್ತಕಾಂತಿ, ಅಮಾನುಷ ಸೌಂದರ್ಯಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ತರುಣ ಯದುಕುಮಾರನೊಬ್ಬ ಉಷೆಯೊಂದಿಗೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆಂಬ ಸಮಾಚಾರ ಗುಪ್ತಚಾರರ ಮುಖಾಂತರ ಬಾಣಾಸುರನಿಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು. ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೋಪೋತ್ತಾಪಗಳಿಂದ ಕುದಿದ ಹೋದ ಬಾಣೇಶ್ವರನು ''ಕೂಡಲೇ ಆ ಯದುಕುಲಾಂಗಾರನನ್ನು ಹಿಡಿಯಿರಿ ಹಿಡಿಯಿರಿ ಬಡೆಯಿರಿ. ಕಡಿಯಿರಿ ಕೊಲ್ಲಿರಿ'' ಎಂದು ಆಕ್ರೋಶಮಾಡುತ್ತ ಆದೇಶಗೈದನು.

ಆಗ ಭೀಕರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಭೀಷಣ ರಾಕ್ಷಸರು ಕನ್ಯಾಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಮಣೀಮಣಿಯಾದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಮಧುಚಂದ್ರದ ಆನಂದವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಯಾದವ ವೀರನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋದರು. ಆಗ ಪತಿಪ್ರಾಣಳಾದ ಸುಕುಮಾರಾಂಗಿ ಉಷೆಯು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಪ್ರಾಣ ಸಂಕಟವನ್ನು ಕಂಡು ಶೋಕವಿವ್ಹಲಳಾಗಿ ವಿಲಪಿಸಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ಉತ್ಸಾಹಭರಿತನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನು 'ಪ್ರಿಯೆ, ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಿಯರಾದ ವೀರವನಿತೆಯರು ಇಂಥ ಸಂಗ್ರಾಮ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಸುವರ್ಣಸಂಧಿ ಬಂದಂತೆ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿ ನಲಿಯಬೇಕು. ನೀನು ರಾಜಕನ್ಯೆ ಇದ್ದು ಈಗ ರಾಜರಮಣಿಯಾಗಿ ಹೀಗೇಕೆ ಶೋಚಿಸುವಿ? ಈ ಬಾಣಾಸುರನ ಸಕಲ ಸೇನೆಯು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಏರಿಬಂದರೂ ನನಗೇನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶಸ್ತ್ರಹಿರಿದು ಬದ್ಧ ಭ್ರುಕುಟೀಭಂಗ ಭೀಷಣನಾಗಿ ಭೈರವನಂತೆ ಕೆರಳಿ ನಿಂತನು.

ಸಾವಿರದೋಳುಗಳಿಂದ ಬಾಣನು ಬಿಟ್ಟ ಸಾವಿರ ಬಾಣಗಳ ಧಾರಾಸಂಪಾತವನ್ನು ಬರೀ ಖಡ್ಗಪಾಣಿಯಾದ ಅನಿರುದ್ಧನು ಢಾಲು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ನಿವಾರಿಸಿದನು. ಖಂಬೀರ ವೀರನಂತೆ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡುತ್ತ ವೈರಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣದಂತೆ ಬಿರುಸಿನಿಂದ ಏರಿಹೋದನು. ಆಗ ಅಭಿಭೂತನಂತಾದ ಆ ದೈತ್ಯಯೂಥಪತಿಯು ಖಡ್ಗಮಾತ್ರ ಸಹಾಯನಾದ ಆ ಸುಕುಮಾರ ಕುಮಾರನ ಮೇಲೆ ಬಾಣ ಬರ್ಚಿ, ಖಡ್ಗ, ಶೂಲ, ಗದಾ, ಪರಿಘ, ಪಟ್ಟಿಶ, ಮುಸಲ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಹೊಡೆಯಹತ್ತಿದನು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಘೋರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆದರೂ ಆ ಭೂಪ ಚಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಚಪಲತನದಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಚಿಗರೆಯಂತೆ ಜಿಗಿದು, ಸಿಂಹದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿ, ಬಾಣಾಸುರನ ರಥಕ್ಕೆ ಹಾರಿ, ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಕೊಂದು, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕಿ ಧ್ವಜವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ರಥವನ್ನು ಪುಡಿಗಟ್ಟಿ, ಬಾಣನ ನಡುನೆತ್ತಿಗೆ ಏಟಹಾಕಿದನು. ಆಗ ಕ್ರೋಧ ಮೂರ್ಛಿತನಾದಂತಾದ

ಬಾಣನು ಎದ್ದು ಸಾವರಿಸಿಗೊಂಡು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಉರಿಯುವ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಆಗ ಅನಿರುದ್ಧನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ತಿರುಗಿ ಬಾಣಾಸುರನ ಮೇಲೆಯೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಆಗ ಅದು ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಾಗಳನ್ನೆ ಉಗುಳುತ್ತ ಜೋರಿನಿಂದ ತಿರುಗಿಬಂದು ಬಡೆದಿದ್ದರಿಂದ ಬಾಣನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಬಿದ್ದನು.

ಆಗ ಅನಿರುದ್ಧನು ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡಹತ್ತಿದಾಗ ಬಾಣಾಸುರನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಕುಭಾಂಡನು ತನ್ನ ರಾಜನಿಗೆ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರ ಮಾಡಿ ಎದ್ದು ಕೂಡಿಸಿ ಬಳಿಕ ''ರಾಜನ್, ಇವನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವನಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ನೀನು ಸರಳ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡರೆ ಇವನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಮಾಯಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಿ ಇವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲು'' ಎಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಅದನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಆ ದೈತ್ಯರಾಜನು ಮಾಯಾ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ರಣದಿಂದ ರಥ ಕುದುರೆ ಸಾರಥಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ಅಂತರ್ಹಿತನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ಸರ್ಪಭೂತವಾದ ಸಾವಿರಾರು ಬಾಣಗಳು ಬಂದು ಅನಿರುದ್ಧನ ಶರೀರವನ್ನು ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ಮುತ್ತಿ ನಾಗಪಾಶದಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಬಿಗಿದು ಬಿಟ್ಟವು. ಅದರಿಂದ ಅನಿರುದ್ಧನು ಬದ್ಧನಾಗಿ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟನಾಗಿ ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಗೆಲುವಿನ ನಗೆಯನ್ನು ತುಟಿಯಮೇಲೆ ತೇಲಿಸಿ ಪೌರುಷದ ಆಢ್ಯತೆಯಿಂದ ಬಾಣನು ನುಡಿದನು. ''ಕುಭಾಂಡ! ಈ ನಮ್ಮ ಅಪಕಾರಿ ಅಪಚಾರಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಯಾದ ವೈರಿಯನ್ನು ಈಗಲೇ ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡು'' ಎಂದು.

ಆದಕ್ಕೆ ವಿಚಾರ ವಿಚಕ್ಷಣನಾದ ಕುಭಾಂಡನು ಇಂತೆಂದನು. ''ಪ್ರಭು, ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ''ಇವನಾರು? ಇವನ ಕುಲಗೋತ್ರಗಳೇನು? ವಿಚಾರಿಸು. ದೇವಕುಮಾರನಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಶೂರನೂ ಸುಂದರನೂ ವಿದ್ಯಾವಂತನೂ ಆದ ಇವನು ನಿನ್ನ ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವಳ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದಲೇ ಗಾಂಧರ್ವವಿಧಿಯಿಂದ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಅಳಿಯನಾದ. ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಹೇಗೆ? ಒಮ್ಮೆ ಇವನೊಂದಿಗೆ ವಿಧಿಬದ್ಧವಾಗಿ ಅವಳ ವಿವಾಹವಾದ ಬಳಿಕ ಅವಳನೆಂದೂ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವನನ್ನು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಬೇಕಾದರೆ ವಧಿಸು. ಇಲ್ಲವೆ ಪೂಜಿಸು. ನನಗಂತೂ ಇಂಥ ಶೂರ ಧೀರ ವೀರವಿಕ್ರಾಂತನಾದ ವಿದ್ವತ್ ಪ್ರವರನಾದ ವರನನ್ನು ಕೊಂದು, ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಸುಖವನ್ನು ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಬಾಳನ್ನೂ ಗೋಳೀಗೀಡು ಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಇವನಿಗೇ ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಯಳಿಯನನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಂತಃಪುರದ ಅತಿಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ವರಪೂಜೆ ಮಾಡುವದೇ ವಿಹಿತವೆನಿಸುವದು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಬಾಣಾಸುರನು ಅವನ ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಸೂಕ್ತಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ 'ಸರಿ' ಎಂದು ಇಷ್ಟೇ ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಕಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಜನರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಆಗ ನಾರದರು ಧಾವಿಸಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಹೋದರು. ಇತ್ತ ಉಷೆಯು ನಾಗಪಾಶದಿಂದ ಬಂಧಿತನಾದ ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕಡು ದುಃಖದಿಂದ ಆರ್ತಳಾಗಿ ದೀನಧ್ವನಿಯಿಂದ ರೋದನಮಾಡಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಕುಮಾರನು

ಅವಳಿಗೆ ''ನೀನೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಗಾಬರಿಯಾಗುವಿ, ನಾರದರು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೇ ನನ್ನ ಅಜ್ಜ ಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನು ಬಂದು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿ ನನ್ನ ಬಂಧ ಮೋಚನಮಾಡುವನು'' ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದನು.

ಮತ್ತು ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧನಾದರೂ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಕುತ್ತು ಆಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಭಕ್ತರನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಿ ಉದ್ಧಾರಮಾಡತಕ್ಕ ದುರ್ಗಾದೇವಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಿ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಈ ದುರ್ಗಾಸ್ತೋತ್ರದ ಮೊದಲು ಅವನು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು ವಿನಂತಿಸಿ ಆರ್ಯಾಸ್ತವವನ್ನು ಪುರಶ್ಚರಣ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪಠಿಸಹತ್ತಿದನು.

''ಮಹೇಂದ್ರ ವಿಷ್ಣು ಭಗಿನೀಂ ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಹಿತಾಯ ವೈ ।
ಮನಸಾ ಶುದ್ಧ ಭಾವೇನ ಶುಚಿಃ ಸ್ತೋಷ್ಯೈಕೃತಾಂಜಲಿಃ ॥

ಗೌತಮೀಂ ಕಂಸಭಯದಾಂ ಯಶೋದಾನಂದವರ್ಧಿನೀಮ್ ।
ಮೇಧ್ಯಾಂ ಗೋಕುಲಸಂಭೂತಾಂ ನಂದಗೋಪಸ್ಯ ನಂದಿನೀಮ್ ॥

ಪ್ರಾಜ್ಞಾಂ ದಕ್ಷಾಂ ಶಿವಾಂ ಸೌಮ್ಯಾಂ ದನು ಪುತ್ರವಿಮರ್ದಿನೀಂ ।
ತಾಂ ದೇವೀಂ ಸರ್ವದೇಹಸ್ಥಾಂ ಸರ್ವಭೂತ ನಮಸ್ಕೃತಾಮ್ ॥

ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದನು. (ಈ ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧ ಕೃತ ದುರ್ಗಾಸ್ತೋತ್ರದ ಪೂರ್ತಿಪಾಠವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ)

ಅನಿರುದ್ಧನ ಈ ಭಕ್ತಿ ಭಾವಭರಿತವಾದ ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಸ್ತುತಿಯಿಂದ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ ಅನಿರುದ್ಧನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾದಳು. ಮಗು ಅನಿರುದ್ಧನ ನಾಗಪಾಶ ಬಂಧನದ ಬಿಗಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ತಾಯ್ಗರುಳು ಕರಗಿ ಹೋಗಿ ಸ್ವಯಂ ಆ ದೇವಿಯೇ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ಅವನ ಮೈಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಆ ಪಾಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ತನ್ನ ಬೆರಳುಗುರಿನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಚಟ ಚಟ ಹರಿದು ಬಂಧಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಳು. ಅದರಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನು ಎದ್ದುನಿಂತು ದೇವಿಯನ್ನು ನಮಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದನು. ಆಗ ದೇವದೇವಿಯು ಕೈಮುಗಿದು ಕೊಂಡು ನಿಂತ ಆ ಯದುಕುಮಾರನಿಗೆ ''ವತ್ಸ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬೇಗನೆ ಬಂದು ಬಾಣನನ್ನು ಗೆದ್ದು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವನು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಅದೃಶ್ಯಳಾದಳು.

ಇತ್ತ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಅಂತಃಪುರದ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯಿಂದ ಚತುರಳಾದ ಚಿತ್ರರೇಖೆಯು ಚೌರ್ಯ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಪಹರಿಸಿಗೊಂಡು ಹೋದಕೂಡಲೇ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀರೋದನದ ಕೋಲಾಹಲವೆದ್ದಿತು. ಆಗ ಕೇಶವನು ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಹುಡುಕಲಿಕ್ಕೆ ಗುಪ್ತಚಾರರನ್ನು ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಕಳಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪತ್ತೆಯಾಗದೇ ಚಾರರೆಲ್ಲರೂ ವಿಷಣ್ಣವದನರಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಬಂದರು.

ಹೀಗೆಲ್ಲ ಯಾದವರು ನಿರಾಶರಾಗಿ ಗಲಿತಗರ್ವರಾಗಿ ನಿರ್ವಿಣ್ಣರಾಗಿ ಖಿನ್ನವಿಷಣ್ಣ ವದನದಿಂದ ಜೋಲು ಮಾರಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾರದರು ನಗುನಗುತ್ತ ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಆಗ ಸೋತ

ಸಪ್ಪಗಿನ ಮುಖದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದು ನಾರದರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಾಗಿ ನಾರದರು ಯಾದವರ ವಿಷಾದದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅನಿರುದ್ಧಾಪಹರಣದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ''ದಿಗ್ದೇಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹುಡುಕಾಡಿದರೂ ಅವನ ಸುದ್ದಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಮಗೇನಾದರೂ ಗೊತ್ತುಂಟೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ನಾರದರು ಶೋಣಿತ ಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾದ್ಯಂತ ವಿವರಿಸಿ ಈಗ ಸಕುಟುಂಬನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನು ಕಾರಾಗೃಹ ನಿರುದ್ಧನಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವನು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸೇನಾ ಸನ್ನಾಹದೊಂದಿಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಗರುಡನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಬಾಣಾಸುರನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದನು. ಮತ್ತು ಶೋಣಿತಪುರದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು ಊದಿದಾಗ ಬಾಣಾಸುರನು ತನ್ನ ಪ್ರಚಂಡ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗಿ ಬಂದನು. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಉರಿಯುವ ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಯಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಬಳಿಸ ಬಂದ ಆಹವನೀಯಾಗ್ನಿಯ ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಗರುಡನು ಆಕಾಶ ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಬಂದು ಉಗುಳಿ ಶಾಂತ ಪಡಿಸಿದನು. ಆ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೀಯರಾದ ಬಲರಾಮ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಸುಡಲು ಬಂದ ಮಾಹೇಶ್ವರಜ್ವರವನ್ನು ಭಗವಾನ್ ಮುಕುಂದನು ಸೋಲಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಕರುಣಿಸಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಮಹಾಪ್ರಚಂಡವಾದ ಜ್ವರವು ಪರಾಭೂತವಾದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಬಾಣಾಸುರನ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲ ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಓಡಹತ್ತಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕುಭಾಂಡನು ''ಎಲೋ ಸೈನಿಕರೇ! ಬಾಣನ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮಹಾರುದ್ರದೇವರು ಹಾಗೂ ಸ್ಕಂದ ಇರುವಾಗ ನೀವೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿರುವಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹುರುಪು ತುಂಬಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಸ್ವಯಂ ಬಾಣನಾದರೂ ತನ್ನ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಪ್ರಶಂಸಾಪಾರಿತೋಷಿಕಗಳ ಆಮಿಷ ತೋರಿಸಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಬಲರಾಮ ಮೊದಲಾದ ಯದುವೀರರ ರೌದ್ರ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೇ ದೈತ್ಯರು ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಪಲಾಯನ ಪ್ರವಣರಾದರು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನ ಸೇನಾಪರಿವಾರವೆಲ್ಲ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಹತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಮಹಾದೇವರಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆಯೇ ಕೋಪ ಬಂದು ಕೆರಳಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಶಿವ ವಿಷ್ಣುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಘನಘೋರವಾದ ಸಂಗ್ರಾಮ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ನಡುವೆ ಬಂದು ರುದ್ರದೇವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಭಗವಂತನ ವಿರುದ್ಧ ಹೋದರೆ ಕ್ಷೇಮವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರುದ್ರದೇವರು ಬಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ವಂದಿಸಿದರು. ಆಗ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅವರನ್ನು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿಗೊಂಡು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು.

ಮುಂದೆ ಬಾಣಾಸುರನಿಗೂ ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ದರ್ಪೋದ್ರಿಕ್ತನಾದ ಆ ದುಷ್ಟದೈತ್ಯನು ಭಯಂಕರವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾದಹತ್ತಲು ಕುಪಿತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಬಿಡಲು ಎತ್ತಿದನು. ಆಗ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹತ್ತಿರಹೋಗಿ ''ನಿಮ್ಮ ಭೃತ್ಯನು ವಿಷ್ಣುಚಕ್ರದಿಂದ ಸಾಯಲಿರುವನು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ಶಿವನು ಬಾಣನ ತಾಯಿ ಲಂಬಾದೇವಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಬಾಣನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಅವಳು ಬಾಣನ

ಮೇಲೆ ಚಕ್ರಬಿಡಹೊರಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಎದುರು ನಗ್ನಳಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತು ಪುತ್ರ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಆ ತಾಯ್ಗರುಳಿನ ಕರುಣೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ''ಅಮ್ಮ, ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಬಾಣಾಸುರನನ್ನು ನಾನು ಕೊಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾದ ಅವನ ತೋಳುಗಳು ಮಾತ್ರ ಜಗಭಾರವಾದದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಕೈಗಳುಳ್ಳ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಹೋಗು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಬಾಣನನ್ನು ಕುರಿತು ''ಹೆಣ್ಣಿನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಬದುಕಿ ಉಳಿದ ನಿನ್ನ ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅದು ಉರಿಯುತ್ತ ಬಂದು ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಾಣಾಸುರನ ಸಾವಿರ ನೀಳ್ದೋಳುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸವರಿ ಕಡಿದು ಕತ್ತರಿಸಿ ಒಗೆದು ಎರಡು ತೋಳುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿತು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅವನ ಮದೋನ್ಮಾದಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗದೇ ಮತ್ತೂ ದೌಷ್ಟ್ಯದಿಂದ ಗುರು ಗುರಾಡಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಕ್ರದಿಂದ ಕೊಂದೇ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಸುದರ್ಶನವನ್ನೆತ್ತಿದ್ದನು.

ಆದರೆ ಮಹಾದೇವರು ನಡುವೆ ಬಂದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ''ಪ್ರಭೋ! ಮಧುಕೈಟಭರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ನೀನೇ ಆದಿ ದೇವನಿದ್ದು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಈ ಚರಾ ಚರ ಪ್ರಪಂಚವು ಸೃಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಕರುಣಾಸಾಗರನಾದ ನೀನು ನನ್ನ ಭೃತ್ಯನಾದ ಈ ಬಾಣನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಜೀವದಾನ ಮಾಡು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಬಾಣನನ್ನು ಜೀವಂತ ಬಿಡಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಬಾಣಾಸುರನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನಿತ್ತು ಕರುಣಿಸಿದರು. ಇತ್ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡ ನಾರದರೊಂದಿಗೆ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿಟ್ಟ ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಗರುಡನು ಪ್ರವೇಶವಾದ ತಕ್ಷಣ ಅನಿರುದ್ಧನ ಮೈಗೆ ಹತ್ತಿದ ನಾಗಪಾಶಗಳೆಲ್ಲ ತಾವಾಗಿ ಕಳಚಿ ಹೋದವು. ಆಗ ಅನಿರುದ್ಧನು ಬಂಧಮುಕ್ತನಾಗಿ ಬಂದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಉಷಾದೇವಿಯೂ ಕೂಡ ವಿನಯದಿಂದ ಬಂದು ಭಗವಂತನಿಗೂ ಹಾಗೂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಗರುಡರಿಗೂ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿದಳು.

ಸುಮುಹೂರ್ತೇ ಸಾವಧಾನ

ಆಗ ಕುಭಾಂಡನು ಎಲ್ಲ ಮದುವೆಯ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ನಾರದರು ''ಭಗವನ್, ಉಷಾ ಅನಿರುದ್ಧರ ವಿವಾಹವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ವೈಭವದಿಂದ ಜರುಗಲಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದರಂತೆ ಶೋಣಿತ ಪುರದಲ್ಲಿ ಕುಭಾಂಡನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧ ಉಷಾಪರಿಣಯದ ಸಮಾರಂಭವು ಒಳ್ಳೇ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನೆರವೇರಿತು. ಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಗಂಧರ್ವ ಅಪ್ಸರೆಯರೂ ಬಂದು ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಮದುವೆಗೆ ಕಳೆಕಟ್ಟಿ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಉತ್ಸವವಾಯಿತು. ಮದುವೆಯು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಅನಿರುದ್ಧ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಗರುಡನನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಪಾರ್ವತೀ ದೇವಿಯು ಮಯೂರ ವಾಹನವಾದ ರಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕುಂಭಾಂಡನ ಮಗಳಾದ ರಾಮಾಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಜೋಡುಮಾಡಿ ಉಷೆಯನ್ನು ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕಳಿಸಿದಳು. ಅನಿರುದ್ಧನು ಸುಖರೂಪವಾಗಿ ಮರಳಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅಹುಕನು ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಯಾದವರಿಗೆಲ್ಲ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಂತೆ ಉಷಾ ಅನಿರುದ್ಧರ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಾಗಿ ಇಡೀ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣವೇ ಸಾರಣೆ-ಕಾರಣೆ ತೋರಣಗಳಿಂದ ಶೃಂಗಾರಿತವಾಗಿತ್ತು.

ಗೃಹಿಣಿಯ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ

ಮಹಾದೇವಿಯು ಕೊಟ್ಟ ಮಯೂರರಥವನ್ನೇರಿ ಬಂದ ಉಷಾದೇವಿಯನ್ನು ರುಕ್ಮಿಣೀ ಮೊದಲಾದ ಕೃಷ್ಣಕಾಮಿನಿಯರು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಪುರಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿಸಿಗೊಂಡರು. ದೇವಕೀ, ರೋಹಿಣೀ, ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಮೊದಲಾದವರು ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ನೋಡಿ ದುಃಖ-ಸಂತೋಷಗಳು ಎರಡೂ ಉಕ್ಕೇರಿ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸುತ್ತ ಅವನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ವಧೂವರರನ್ನು ಪರಮಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಬರಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಉಷಾದೇವಿಯನ್ನು ಇಂದ್ರನ ಅರಮನೆಯಂತಿರುವ ಅನಿರುದ್ಧನ ಭವ್ಯ ದಿವ್ಯವಾದ ಸುಂದರ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿಸಿದರು. ಆ ದಿವ್ಯ ಪ್ರಾಸಾದದಲ್ಲಿ ಮನದನ್ನನ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ಮನೋನ್ನೀತವಾದ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸತ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಉಷೆಯು ಸುಖದಿಂದ ಇರಹತ್ತಿದಳು. ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯಾದರೂ ಅಪ್ಸರೋರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಉಭಯರ ನಿರೋಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು. ಗೆಳತಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದ ನಂತರ ಉಷೆಯ ಅತ್ತೆಯಾದ ಮಾಯಾವತಿಯು ಮುದ್ದು ಸೊಸೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅನ್ನಪಾನ ವಿವಿಧ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿದಳು. ನಂತರ ದಿನಕ್ಕೊಬ್ಬ ಯಾದವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಉಷಾದೇವಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಗೌರವ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡಹತ್ತಿದರು. ಹೀಗೆ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣದ ಸರ್ವಜನ ಪ್ರಿಯಳಾದ ಸುವಾಸಿನಿಯರ ಕಣ್ಮಣಿಯಾಗಿ ನಲ್ಲನ ನೆಚ್ಚಿನ ನಲ್ಲೆಯಾಗಿ ಉಷೆಯು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದಳು.

ಮಂಗಲಾನಾಂ ಚ ಮಂಗಲಂ

ಕೇಶವನ ಈ ದಿವ್ಯವಾದ ಕತೆಯನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ವೈವಾಹಿಕ ಮಂಗಳ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಶುಭ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಸಂತಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಪುತ್ರ, ಪೌತ್ರ, ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಸಂತಾನ ಸಂಪತ್ತು ಸುಖ ಸಮಾಧಾನ ಶಾಂತಿ ತುಷ್ಟಿ ಪುಷ್ಟಿಗಳು ಲಾಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಭಗವದನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸರ್ವ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಓದುವ ಕೇಳುವ ಅಥವಾ ಹೇಳುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗುವುದು.ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ವಿಜಯ ಸಿಗುವುದು. ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಧನ ಸಮೃದ್ಧಿ ಯಾಗುವದು. ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಸಲ ಕಾಮನಾ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಪಠಿಸಿದವರಿಗೂ ಓದಿದವರಿಗೂ ಅಶುಭ ಅಕಲ್ಯಾಣ ಎಂದಿಗೂ ಆಗದೇ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯ ಭಗವಂತನ ಪ್ರಸಾದಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವವು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರಭಾಸ ಖಂಡ ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದರೊಂದಿಗೆ

ಸ್ಕಂದಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-3 ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯಿತು

ಸರ್ವೇಜನಾಃ ಸುಖಿನೋ ಭವಂತು

ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ

